Michel Zévaco

CAVALERUL REGELUI

Michel Zévaco

Cavalerul regelui

Editura „King“ S.R.L.
1992

Ediție îngrijită de SANDU ȘTEFĂNESCU

Prezenta versiune reproduce ediția realizată de **Editura „Danubiu"**, în anul 1931, în traducerea doamnei **Olga Oprescu.** Îngrijitorul versiunii actuale a stilizat textul conform normelor ortografice, ortoepice și de punctuație în vigoare.

Cavalerul regelui

I

GISELLE DE ANGOULÊME

Umbra terorii apăsa asupra Parisului. Zvonuri sinistre se răspîndeau în tot locul asemănător tunetelor cereşti, care prevesteau furtuna. În iureşul lor ameţitor, bandiţii străbăteau străzile semănînd spaima în sufletele oamenilor. Ei urlau îngrozitor şi aveau chipuri de răsculaţi.

Burghezii îşi lustruiau armele pe care nu le mai folosiseră de pe vremurile Ligii. Nobilii se frămîntau pentru că nădăjduiau în reîntoarcerea vechilor privilegii feudale.

Guise conspira. Condé conspira. Luynes voia să guverneze. Richelieu voia să guverneze. Tronul Burbonilor se clătina şi poate că se va prăbuşi.

Iar în faţa acestor răbufneli de ambiţie, care se ciocneau dezlănţuite, se afla un copil de cincisprezece ani. Trist şi părăsit, micul rege al Franţei privea nedumerit, din fundul Luvrului tăcut şi întunecat, această urzeală de intrigi. Poporul era trist şi se cutremura. Şi, împreună cu el, Ludovic al XIII-lea tremura şi se întreba :

— Cine va fi stăpînul ?... Guise ?... Condé ?... Angoulême ?... Cine va porunci ?... Cine va pune piciorul pe capul meu ?...

. . . .

Popor, rege, conspiratori ! Cine ar crede că aceeaşi ură nimicitoare îi unea pe toţi. Toţi fremătau de aceeaşi spaimă. Erau gata să se sfîşie unii pe alţii. Şi toţi îşi ridicau privirile îngrozitoare spre strălucitoarea figură ce plana asupra Luvrului, asupra Parisului, asupra regatului.

Şi atunci acelaşi blestem flutura pe toate buzele, de la rege pînă la cel din urmă tiran.

Numai Maria de Medicis, regina, era singura mulţumită şi buzele ei nu rosteau blesteme. Figura aceea blestemată era aceea a unui om care comandă, hotărăşte, porunceşte, domneşte, era figura unui om care sfărîma şi teroriza. Omul acesta reprezenta desfrîul, puterea neîngrădită, mîndria neînfrîntă, luxul cel mai orbitor. El înfăţişa orgia nesăbuită, crima. El trecea întocmai unui meteor care străbate spaţiile istorice, lăsînd în urma lui o dîră de sînge şi foc... Şi, la fel ca năpasta căzută din

cer, se va sfărîma și se va stinge, terminîndu-și blestemata existență într-o supremă catastrofă zguduitoare...

Și acest om este Concino Concini...

Amantul reginei !...

Sîntem în dimineața zilei de 5 August a acelui an 1616. În strada Tournon se află un palat care părea o adevărată fortăreață. Curtea lui era plină de soldați. Scările de marmoră erau străjuite de valeți înzorzonați iar anticamerele pline de curtezani. Acesta era palatul lui Concino Concini, guvernatorul Normandiei, marchiz de Ancre, mareșalul Franței și prim-ministrul regelui Ludovic al XIII-lea.

Camera de audiențe ? !... O odaie mare și spațioasă în care arta Italiei și aceea a Franței se înfrățiseră într-o fermecătoare bogăție. Tablouri, marmore, mobile, bronzuri...

Dar iată-l pe Concini ! Un om de statură mijlocie, foarte puternic și nerăbdător. Îmbrăcat cu mult gust și cu mai multă eleganță. Frumusețea obrazului său era luminată de privirile a doi ochi focoși, cînd înfricoșători de blînzi, cînd înspăimîntător de amenințători. Și sub această înfățișare îndrăzneață a marilor aventurieri se ascundea sufletul unui mare Neron sau a unei Lucrezia Borgia. Iar acest suflet palpita în toate faptele sale autoritare, în toate gîndurile sale orgolioase ca și în atitudinile sale studiate.

El se aplecă spre cineva care-l asculta cu mare atenție. Iar în timp ce mulțimea solicitatorilor se întreba cu grijă ce hotărîre va lua stăpînul, cu ce serbare o va minuna sau cu ce noi impozite o va sugruma, iată ce șoptea Concini cu voce înnăbușită :

— Așa e, Rinaldo... ! Ura îmi stăpînește întreaga fibră. Mi-a intrat în sînge ! Da ! Îl urăsc de moarte pe acest duce de Angoulême. Ceilalți, Guise, Condé, nu sînt decît niște netrebnici, o adunătură de curtezani lacomi de bani și de onoruri. Numai el, Angoulême este singurul dușman de temut. Se dă între noi o luptă pe viață și pe moarte. Sau îl nimicesc eu, sau mă doboară el... Mi-aș da zece ani de viață să pot pune mîna pe el și cu ghiarele mele să-i smulg inima din piept...

— Dă-i drumul mai departe, monseniore ! rînji Rinaldo la auzul acelor cuvinte, iar tonul lui avea o familiaritate insolentă și servilă.

— Dar această ură, care mă terorizează, continuă Concini cu o voce plină de ardoare, această înfiorătoare ură pe care o am împotriva ducelui de Angoulême, dispare ca un nor de fum atunci cînd dragostea îmi cuprinde sufletul. Fata ceea, vezi tu, o doresc cu toată puterea ființei mele. Avere, onoare, putere, ură, totul, absolut totul dispare atunci cînd imaginea Gisellei îmi trece prin minte. Dragostea, Rinaldo, dragostea îmi sfîșie pieptul, îmi clocotește sîngele, îmi cotropește mințile.

— Răbdare, stăpîne !... O vom găsi noi pe Giselle !...

— Oh ! Dacă aș putea fi sigur !... Dacă aș putea nădăjdui măcar !... Dacă o găsești, Rinaldo, îmi poți cere orice poftești... bani, slujbe, onoruri, tot ce-ți trece prin minte... Oare cine este această Giselle ?... Desigur că se trage dintr-o familie nobilă !... Din care însă ?...

— Vom afla noi, stăpîne !... Fiți fără grijă !... Doar puțină răbdare !...

— Ah, exclamă Concini, bătînd cu pumnul în masă. Ce chin s-o vezi, s-o simți lingă tine și să nu te poți apropia de ea ! Ce chin să nu știi nimic despre ea, decît numele ei !... Giselle !... Giselle !... Numele ei îmi pîrjolește buzele în nopțile mele de nesomn. Il șoptesc plîngînd. Vreau să știu, mă auzi, vreau să știu cine e, vreau să mi-o găsești numaidecît !... Caut-o peste tot, cheltuiește fără măsură, folosește-te de oriciți spioni poftești și nu te reîntoarce, dragul meu Rinaldo, decît pentru a-mi striga : „bucură-te, nădăjduiește, iubește, am găsit-o pe Giselle"...

— Foarte bine, stăpîne !... Așadar, mai pe scurt : mai întîi trebuie să mă asigur dacă, așa precum se spune, ducele de Angoulême a avut îndrăzneala să se reîntoarcă la Paris ; dacă într-adevăr lucrurile s-au petrecut astfel, să-i vin de hac, pregătindu-i o frumoasă capcană ; apoi să cutreier țara pentru a găsi pe această necunoscută, neavînd totuși decît un singur indiciu : numele ei.

— Găsește-mi-o, Rinaldo, găsește-mi-o și te voi face conte...

Rinaldo se înclină pînă la pămînt.

— Stăpîne, răspunse el cu îngîmfare, Giselle va fi regăsită. Jur pe titlul meu de noblețe, pe care mi l-ați acordat.

Concini păli. Își duse mîna la piept și fremătă zguduit de un tremur lăuntric. Rinaldo înclinîndu-se, ieși din cabinet. În curtea palatului, încălecă frumosul armăsar ce-l aștepta.

— M-aș prinde pe noul meu titlu de noblețe că cea pe care am văzut-o ieri în împrejurimile Meudonu-lui este Giselle. Trebuie să fiu însă absolut sigur. Îmi cunosc destul de bine stăpînul !... Dacă i-aș pricinui o bucurie neîntemeiată, m-ar face conte de Bastilia și... m-ar lăsa să putrezesc în comitatul meu. Trebuie să mă duc neapărat la Meudon !...

. . . .

Meudon... În spatele ultimei case a orașului se afla o grădină părăsită, năpădită de ierburi mari, iar lîngă gard un roib înșeuat pe care un servitor îl ținea de căpăstru. Și, înaintînd spre cal, o tînără fată, care se sprijinea la brațul unui mîndru cavaler, cu obrazul palid — acea paloare specifică oamenilor care au stat mult timp ascunși — cu tîmplele cenușii, dar plin de viață, foarte energic, tînăr încă, părînd să aibă cel mult patruzeci de ani.

Tînăra fată, atît de grațioasă purta un costum de călărie.

Frumusețea ei uimea, înfierbînta, robea... Dar ceea ce fermeca mai mult decît albastrul ochilor săi era mîndria mișcărilor sale, sinceritatea privirilor, energia sufletului său.

— Bună ziua, tată !, spuse tînăra oprindu-se lîngă grilaj.

— La revedere !, copilă iubită, răspunse nobilul, strîngînd brațul fiicei sale. Ce m-aș face fără de tine, fără de ajutorul tău prețios ? Dacă soarta îmi va înapoia tronul pe care Bourbonii l-au luat familiei mele, asta ți-o voi datora numai ție, scumpa mea !... Tu, dragă Giselle, tu ești o adevărată Valonă ! ! !... Ești întotdeauna gata să înfrunți orice primejdie !... Chiar ieri te-ai întors călare din Orleans, de unde mi-ai adus niște acte însemnate, iar acum te-ai pregătit să pleci din nou.

— Tată, tată, nu mă mai lăuda atît. Astăzi călătoriile nu mai sînt primejdioase... Spre seară mă voi reîntoarce de la Versailles... Şi apoi, tată, am cu cine semăna... nu uita că sînt nepoata lui Carol al IX-lea şi fiica lui Carol, duce de Angoulême !

— Astă seară ! ! !... exclamă ducele cu privirile sclipitoare. Astă seară ! ! ! Astă seară, în acest oraş frumos are loc întrunirea şefilor ! Astă seară se va hotărî şi soarta mea ! Astă seară, împuterniciţii poporului francez vor alege între Guise, Condé şi mine. Oare pe cine vor alege ?... Rege, să fii rege !... Ce mîndrie !... Ce fericire !... Dar dacă nu mă vor alege ?... Dacă-l vor prefera pe intrigantul de Guise, dacă-l vor alege pe zgîrcitul de Condé ?... Ah, aş muri de ruşine !...

Un nor de tristeţe întunecă privirile fetei. Cu o voce şovăielnică murmură :

— Doamne ! Doamne ! Cine ar putea prevede pînă unde te poate conduce această ambiţie, tată, ? Ah, dacă ai putea renunţa la ea !...

— Niciodată ! o întrerupse brusc ducele de Angoulême.

— Pentru numele lui Dumnezeu, fii prevăzător, tată ! Te-ai arătat în mijlocul Parisului... Tremur pentru viaţa ta... Căci la marginea Parisului se află un palat care te atrage întocmai unui magnet şi căruia-i zice Luvru. Iar în mijlocul acestei cetăţi se ridică o fortăreaţă care ar fi putut — Doamne fereşte ! — să fie mormîntul tău...

— Bastilia ! scrîşni printre dinţi ducele.

Şi buzele lui se încreţiră de amărăciune.

— Bastilia ! Fii liniştită, nu mă voi reîntoarce niciodată acolo. Am suferit prea mult. Dacă voi fi prins, mă omor !... Dar... linişteşte-te, copila mea !... am luat toate măsurile de prevedere... Voi triumfa. Iar prima mea hotărîre de rege va fi un act de necruţătoare dreptate... Şi ştii împotriva cui se va îndrepta acest act, căci tu singură îl urăşti...

Giselle tresări. Păli. Păru însufleţită de o putere neîngrădită. Iar în acele clipe se asemăna cu războinicele din timpurile străvechi, pentru care portul securii ucigătoare era o onoare.

— Da, zise ea, îl urăsc din toată fiinţa mea pe acest om, care a provocat nenorocirea mamei ! Da ! Mama trebuie răzbunată ! Căci nu ar mai fi dreptate pe acest pămînt, dacă Concini nu ar fi pedepsit pentru mîrşăviile lui.

— Fii liniştită, răspunse ducele cu glas tunător.

Chiar în clipa aceea, în afara grilajului, tîrîndu-se pe pîntece, un om luneca încet... se apropie... îşi ţinti privirile lacome asupra Gisellei... Bucuria îl făcu să tresară.

..Ea este, se gîndi el. Nici o îndoială !... Este frumoasa noastră necunoscută... De astădată, nu-mi mai scapă !...

Acest om era Rinaldo, blestematul locotenent al lui Concini.

— Fii liniştită, continuă ducele, momentul răzbunării se apropie ! Iar dacă tu mă vei ajuta din tot sufletul, poate mîine sau chiar în astă seară, voi fi ajutat şi de altcineva pe care-l aştept cu nerăbdare... Un băiat tînăr, Giselle, frumos ca un Apollo, viteaz ca un Ajax, mărinimos ca un

Vallois... Tatăl mi-a vestit sosirea fiului său. Probabil că a trecut prin Orleans şi — ca şi tine, de altfel — prin Etampes şi prin Longjumeau.

— Longjumeau ! bîigui tînăra fată.

Tatăl observă cum obrajii ei se împurpurează, îşi dădu seama de gîndurile ce o frămîntau. El îşi simţi fiica tremurînd în braţele sale... Şi căpătă noi speranţe....

— Doamne ! Doamne ! zise el cu glasul tremurînd de emoţie. l-ai întîlnit ? Mai mi se cuvine mie această fericire ca tu să fi dat ochii cu el ? ! Spune-mi... spune-mi tot, scumpa mea Giselle. Dacă ai şti...

— Da, tată, răspunse curajoasa fată, la Longjumeau am întîlnit un tînăr...

— ...Cam de douăzeci de ani, adăugă tatăl, nu-i aşa ? Mîndru la înfăţişare, nu ?...

— Da... da, murmură Giselle.

— Încă un singur amănunt, scumpa mea fiică, cel pe care-l aştept poartă un costum cenuşiu deschis....

Tînăra fată scoase un ţipăt ascuţit şi, încă sub impresia primei emoţii, răspunse singură de ea însăşi :

— Da, tată !

— Sîntem salvaţi ! exclamă ducele bucuros. Domnul fie lăudat ! Te-ai întîlnit cu marchizul Cinq-Mars ! Este omul pe care ţi l-am hărăzit ţie, draga mea. Acum sîntem salvaţi ! Uutima piedică a fost înfrîntă. Nu mă întreba nimic mai mult ! Mai tîrziu abia, vei afla pentru ce unirea ta cu marchizul Cinq-Mars mă salvează şi îmi asigură reuşita... Căci, de bună seamă că vei accepta această unire, nu ?... Tu îl iubeşti, nu ?...

— Nu l-am văzut pe acest tînăr decît cîteva secunde, spuse Giselle. Nici nu ştiam cum îl cheamă.

— Cinq-Mars ! Marchizul Henri de Cinq-Mars !

— Henri ! ! ! murmură fata ca pentru sine. Tot ce-ţi pot mărturisi, tată, este că-mi doresc ca bărbatul al cărui nume îl voi purta să se asemene cu marchizul.

Ducele de Angoulême scoase un strigăt de bucurie. Giselle se desprinse din braţele sale, sări în spinarea calului şi dînd pinteni roibului strigă din depărtare :

— Peste o oră sînt la Versailles. Ştii cu cine trebuie să mă întîlnesc. Mă voi reîntoarce spre asfinţit. Pe diseară, tată !...

— Astă seară ! oftă pătimaşul conspirator. Dacă se va întîlni la Versailles, cu Guise sau cu Condé şi dacă va reuşi să-i aducă pînă aici, astă seară voi fi ales rege !... Căci acum mă pot folosi de toată puterea lui Cinq-Mars... Pe diseară !...

Şi, infumurat de aceste gînduri, pătrunse în casă. Iar în acest timp, Giselle străbătea în galop pădurea cea întunecoasă murmurînd :

— Costumul cenuşiu deschis... în vîrstă de douăzeci de ani.. frumos ca un Adonis, energic ca Ajax... nu poate fi decît el ! Nu poate fi decît acela a cărui privire, pe cînd mă aflam la hanul din Longjumeau, m-a fermecat într-atît !... îl cheamă Henri... marchiz de Cinq-Mars !...

II
LEONORA GALIGAI

Rinaldo ieşi din vizuina lui.

— „Oare cu cine a vorbit ? se gîndea omul de încredere al primului-ministru. Şi ce-şi spuneau ? Nu cumva o fi fost vreun adversar ? Hm !... nu voi pomeni nimic despre această întîlnire. Un singur lucru este sigur : fata aceea este Giselle. S-a îndreptat spre Versailles. Apoi, spre asfinţit se va reîntoarce. Foarte bine !... Restul... este cît se poate de simplu !

Rinaldo se duse pînă într-un luminiş unde-şi lăsase calul, sări în şa şi porni ca săgeata spre Paris. Iar cînd orologiul sună orele douăsprezece, Rinaldo pătrunse în oraşul Majestăţii sale Ludovic al XIII-lea.

Întocmai unei furtuni clocotitoare, fără a se nelinişti cîtuşi de puţin de strigătele ameninţătoare sau de ţipetele pe care le stîrnea trecerea lui, se îndreptă de-a dreptul spre castelul marelui său stăpîn. Dar — s-o mărturisim — dacă strigătele de spaimă erau provocate de goana primejdioasă a calului, care spumega sub usturimea cravaşelor vajnicului Rinaldo, ameninţările erau adresate mai mult insignelor călăreţului şi nicidecum lui însuşi. Iar insignele pe care le purta el, hainele cu care era îmbrăcat trebuie să fi fost tare urîte de parizieni, trebuie să fi amintit multe dorinţe de răzbunare. Căci peste tot pe unde trecea, Rinaldo era urmărit de privirile întunecate ale mulţimii, de pumnii încleştaţi ai bărbaţilor sau de blestemele înăbuşite ale femeilor...

În sfîrşit, roibul se opri pe strada Tournon, în faţa palatului lui Concinci. Impunătorul castel era aşezat în mijlocul cartierului Saint-Germain, aproape de strada Vaugirard, unde se aflau grădinile ducelui de Luxemburg, pe care acum Maria de Medicis clădea un strălucitor palat.

Rinaldo, gîfîind, plin de praf, străbătu ca un bolid mulţimea de curtezani şi de solicitatori, care se grăbeau să facă loc, şi deschise uşa camerei în care Mareşalul de Ancre, aşezat în faţa unei mese încrustată cu flori de aur, îşi punea nobila-i semnătură pe nişte pergamente.

La vederea credinciosului său servitor, Concini se ridică grăbit de pe scaunul său, se apropie de Rinaldo şi cu un glas arzător de curiozitate îl întreabă :

— Ai şi venit, Rinaldo ? Spune, îmi aduci dragostea sau disperarea, viaţă sau moarte ? Ai regăsit-o ? Dar vorbeşte odată !...

— Am regăsit-o, strigă Rinaldo.

Concini păli. Îşi duse mîna la inimă, se clătină şi murmură :

— Lăudat fie îngerul care m-a făcut să trăiesc o zi atît de fericită ! Rinaldo, cere-mi tot ce vrei ! Vrei să fii conte, duce sau guvernator ? Ai regăsit-o ?... Nu mă minţi ?... Oare nu visez ?... Cînd ? Unde ?... Cum ?...

— Doamne ! stăpîne, dar nici nu-mi dai timp să răsuflu ! ! ! Eşti prea grăbit !... Ai să mori repede !....

Concini păli. Căci teama de moarte îl sugruma.

— Vei fi omorît de săgețile lui Cupidon. Mărturisesc că un simplu titlu de baron m-ar mulțumi... Mi-ați întins o mînă darnică. Mă plec și culeg firimiturile bunăvoinței dumneavoastră.

— N-ai de gînd să taci odată !

— Am și tăcut, Excelență.

— Vorbește ! strigă Concini scos din fire. Unde este ?...

— La Meudon !... Ultima casă din sat... pe dreapta... în fața hanului „La cele două clopote". Stăpîne, acum trebuie să dăm lovitura... Și... vom reuși... vom prinde pasărea chiar în cuibul ei...

— Să plecăm, urlă Concini.

— Ei comedie, puțină răbdare, stăpîne ! V-am spus că avem tot timpul. Deocamdată a plecat spre un sătuleț... îi zice Versailles... unde o mai fi și Versailles-ul ăsta ?...

— Las' că știu eu ! strigă Concini. Mai departe !... Mai departe !...

— Mai departe ? ! Foarte bine !... Astă seară se va reîntoarce la Meudon. Nu avem, deci, decît să ne așezăm în mijlocul drumului și să...

— Foarte bine ! întări Concini. Ia cu tine cîțiva oameni bine înarmați, pe Bazorges, pe Chalabre, pe Pontraille, pe Louvignac și pe Montreval. Să fie pregătiți ! Într-o oră plecăm !...

— Foarte bine ! zise Rinaldo. Dar ce va spune oare soția dumitale legitimă ? !

— Leonora ! exclamă înspăimîntat Concini... Ce femeie, dragul meu Rinaldo !... Gelozia ei m-a prins ca într-un laț între ochiurile căruia mă zbat neputincios !... Să nu afle niciodată nimic !... nici măcar numele celei pe care o iubesc... Ar omorî-o, ar otrăvi-o așa cum a otrăvit-o pe... știi tu pe cine... pe aceea și pe altele. Iar dacă de astădată otrava ar ocoli-o pe Giselle, îi va străpunge inima cu un pumnal de oțel...

În momentul acela, cineva bătu la ușa din fața lor. Era o ușă care răspundea într-un gang prin care se ajungea de la apartamentul marelui ministru la cel al Marchizei de Ancre.

Ușa se deschise... O femeie apăru în pragul ei... Iar aceasta era soția lui Concini, Marchiza de Ancre, Leonora Galigai.

Cel care, cu două ore mai înainte, ar fi pătruns în iatacul Marchizei, ar fi văzut-o pe aceasta în fața unei mescioare plină cu sticluțe, cu cutiuțe, perii și alte atribute absolut necesare frumuseții. S-ar fi părut că nobila marchiză este o pasionată adeptă a luxului feminin. Cei ce ar fi crezut aceasta s-ar fi înșelat, căci Leonora disprețuia orice lux, orice extravaganță. Gîndurile ei, în fălnicul lor zbor, se ridicau pe deasupra grijilor altor femei.

Marchiza era o femeie tare urîtă. Diformă, schiloadă, cu un umăr mai jos și cu altul mai sus, cu o gură mare și cu un bust prea dezvoltat față de picioarele ei subțiri. Leonora avea doar un singur farmec : ochii ei negri, strălucitori de inteligență, ce păreau ca două stele rătăcite pe un cer întunecat. Iar Leonora se silea să ascundă această urîțenie. De aceea, în fiecare dimineață își pierdea mai bine de o oră în fața acestei măsuțe.

Pe lumea aceasta există multe femei urîte. Dar ele știu să se schimbe astfel încît prezența lor să fie plăcută bărbatului iubit.

Iar în cazul de față, silința Leonorei era chiar impresionantă. Ea, o femeie extrem de urîtă, datorită unei nestăvilite voințe, se prefăcea într-o ființă atrăgătoare.

Sub puterea acestei voințe, cei doi umeri se egalizau, diformitățile dispăreau, gura se micșora, trupul își recăpăta proporțiile normale, iar cei doi ochi străluceau și mai puternic. Leonora se transforma astfel într-o femeie aproape frumoasă.

Privindu-se — mai bine zis cercetîndu-și reușita artei sale în oglinda din perete — cadoul și omagiul Genovei, Leonora se întoarse spre cealaltă favorită, și ea o desăvîrșită măiastră în arta înfrumusețării.

— Marcela, i se adresă ei Marchiza de Ancre, ești sigură că Rinaldo este pe urmele Gisellei de Angoulême ?

— Da, coniță ! Mai mult, chiar, vă pot afirma că ducele și fiica lui vor fi găsiți în ultima casă din Meudon, despre care v-am mai vorbit. Deocamdată, însă, stăpînă, primejdia nu este prea mare ! Desigur că soțul d-voastră nu știe, încă, că cea pe care o iubește este fiica ducelui de Angoulême.

Dar Leonora nu o asculta. Cele două stele ale ochilor săi se întunecară de o lacrimă, ce se prelinse de-a lungul obrajilor. Strînse pumnii.

— O iubește. Pe aceasta o iubește cu adevărat ! Nu este numai un capriciu ! Iar pentru mine nici măcar un surîs, nici măcar o vorbă duioasă. Blestemat fie numele ei !...

...Cu pași mărunți se îndreptă spre camera lui, ascultă cîteva minute la ușă, apoi o deschise. Concini păli ! Iar Rinaldo dispăru !

— Concini, începu Leonora, privindu-și bărbatul cu ochi drăgăstoși, înainte de a pleca la Luvru, pentru a-mi relua serviciul pe lîngă regină, am ținut să vorbesc cu tine. Domnul Richelieu a fost tocmai acum la mine. Mi-a spus lucruri foarte grave...

— Ce se amestecă și acest preot blestemat în lucrurile care nu-l privesc ? strigă înfuriat Concini.

— Nu te supăra, dragul meu Concinette... Domnul de Luçon ne este credincios și ne aduce mari servicii.

— Dar ce oare ți-a putut spune ?! Că sînt blestemat ? Că poporul se revoltă ?... Că nu mai vrea să plătească dările ?... Că lucrurile iau o întorsătură proastă pentru noi ?... Poate că-ți este frică, draga mea ?...

— Nu mi-e teamă de nimic ! Dar află că este vorba de o adevărată conspirație ! Se plănuiește răpirea și uciderea regelui. Ba, s-a hotărît chiar ca și noi să cădem sub același cuțit. Iar în fruntea acestei conspirații se află un om pe care-l cunoști foarte bine, un adversar de temut...

— Și cine este acesta ?

— Carol, Conte de Auvergne, Duce de Angoulême, fiul lui Carol al IX-lea.

Concini tresări. Presimțea că se apropie o mare nenorocire.

— Ducele acesta, zise Leonora, scăpărînd din priviri, este un mare ambițios. Toată viața nu a avut decît o singură dorință : să domnească ! Fiul Mariei Touchet, urmașul acelui sărman rege care a murit înecat într-o baie de sînge, ducele de Angoulême se numără printre acei oameni care știu să vrea și să... îndrăznească. Dacă ar fi în locul tău, Concino...

— Ce-ar face atunci ? tună prim ministrul.

Leonora își privi țintă soțul.

— Ar fi demult rege !

Concini se cutremură.

— Iată adevăratul dușman ! continuă ea. Un om încercat !... Mîndru și aventuros !... Vrea să urce cele mai înalte culmi ale gloriei !... Iar pentru a ajunge acolo se va folosi de orice mijloc : chiar și de cadavrele noastre !...

— Ce trebuie să fac ? întrebă Concini cu glas stins.

Leonora oftă din adîncul inimii, apoi hotărîtă spuse încet :

— Am descoperit punctul vulnerabil al ducelui...

— Și care ar fi acest punct vulnerabil ?...

— Ducele de Angoulême este tată !... Ambițiosul acesta, care pare atît de nepăsător, nu a uitat totuși un singur lucru : că are un suflet. Dragostea lui de tată ne va îngădui să-l stăpînim. Căci ducele ar îndura orice chin pentru a-și feri copila. Ar fi în stare, pentru a-și salva urmașa, să renunțe la orice, la tron, la fericire, la onoruri, chiar și la viață.

— Înțeleg foarte bine, zise Concini surîzînd.

— Ce înțelegi ?

— Să răpim copila ! Și atunci, Carol de Angoulême se va tîrî la picioarele noastre. Atunci îl vom avea în mînă ! ! !...

— Întocmai ! afirmă Leonora. Dar dacă tatăl se împotrivește totuși dorinței noastre ?...

O tăcere apăsătoare urmă acestor cuvinte. Soția și bărbatul — aceste ființe atît de deosebite, unite numai prin rău — se priveau nedumeriți.

Concini se duse pînă la ușă, spre a se asigura că nu erau spionați de nimeni. Apoi veni spre Leonora, și plecîndu-se spre ea îi șopti :

— Dacă tatăl se împotrivește ?... Dacă nu ni se predă cu totul ?...

— Atunci ? murmură Leonora.

— Ei bine, în acest caz Lorenzo, negustorul de prafuri albe, îmi va mai vinde cîteva picături din acea licoare care nu iartă. O voi rezerva copilei !

— De data aceasta, adăugă Leonora cu un glas liniștit, ai înțeles.

Se priviră. Obrajii lor se apropiară unul de altul. Iar mințile lor erau apăsate de greutatea acelorași gînduri... ucigătoare. Și deodată, Leonora îl îmbrățișă pe Concini și îl sărută cu pasiune pe gură.

— Ce vîrstă are copila ? întrebă Concini.

— Cel mult șaptesprezece sau optsprezece !

Concini rămase uimit. Poate că se gîndea și el la urîțenia crimei lui : să ucidă un copil de șaptesprezece ani !

— Dar ce însemnătate are faptul acesta, Concini, spuse Marchiza. Trebuie să te hotărăşti repede. Mîine dimineaţă, chiar, fata ducelui de Angoulême trebuie să fie în miinile noastre. Şi apoi... chiar tu însuţi ai spus : „dacă tatăl se împotriveşte, cu atît mai rău pentru copilă"...

— Voi proceda repede, promise Concini. Chiar de astă seară. Unde poate fi găsită această copilă ?

— La Meudon ! Ultima casă a orăşelului, pe dreapta şoselei, peste drum de hanul „La două Clopote".

Concini se clătină. Un fior rece îi străbătu tot corpul.

— Numele ei ! strigă el. Numele fiicei ducelui de Angoulême !...

— Giselle ! răspunse nepăsătoare Marchiza.

Concini rămase înmărmurit. Înspăimîntat ! Nu mai putea face nici o mişcare ! Nu mai putea avea nici un gînd ! Un surîs de ghiaţă înflori pe buzele Leonorei. Apoi, încet, căutînd să facă cît mai puţin zgomot, se sculă de pe scaun şi plecă spre apartamentele ei. Părea întocmai unei stafii care reintră în umbră...

III

CAPESTANG

În aceeaşi dimineaţă în care se aprindeau primele scînteì ale dramei care ne va conduce din nou la palatul ducelui de Ancre, un tînăr cavaler, cam de vreo douăzeci de ani, galopa nepăsător în apropiere de Longjumeau.

Subţire, înalt, mlădios ca o trestie ! — dar o trestie de oţel — avea o înfăţişare plăcută de o îndrăzneală nemaiîntîlnită. Privirile lui exprimau toată încrederea pe care o avea în soarta sa. Purta cu multă eleganţă un costum cenuşiu deschis. Peste tunica scurtă avea o haină lungă. Avea cizme înalte, iar pe cap purta o pălărie de pîslă împodobită cu o pană mlădioasă. La brîu era încins cu o spadă ascuţită, al cărei mîner era de argint. Arma fusese călită de către Miranda din Toledo. Deodată, calul se opri în faţa unei ape. Era încîntătorul rîu Bièvre, ale cărui unde străluceau în bătaia soarelui. Rîul mergea de-a lungul marginii unei păduri. Cărarea care traversa cursul de apă pe un podeţ, se pierdea în întunecimea pădurii.

O trăsură elegantă se oprise în apropierea izvorului. Tînărul cavaler nu putea zări caleaşca, ascunsă privirilor lui de perdeaua deasă a ulmilor. Din fundul trăsurii, prin ochiurile frunzişului, o tînără femeie pîndea pe cavaler care, neavînd cu cine schimba un cuvînt, vorbea cu roibul său :

— Astfel te vei obişnui, dragul meu tovarăş, să fii strigat „Săgeată". Ce rost ar mai avea să fii poreclit astfel, dacă ai trece şi tu podeţul ca toată lumea ? Dacă vom cădea, ne vom ridica întocmai ca şi străbunul Anteu sau ca vechii Centauri. Iar dacă vom nărui povîrnişul, înfrînge-

rea noastră nu va avea drept martor decît pe mîndrul soare şi cîteva flori. Hai, Săgeată ! hop... hop...

Cavalerul îşi luă avînt. Calul înainta în galop spre obstacol. Făcea paşi mici şi fremăta de strînsoare, din tot corpul. Deodată, călăreţul slobozi frîul. Calul îşi umflă pieptul. Potcoavele scînteiară în bătaia razelor de soare. Un salt uimitor prin aer şi iată-l pe malul celălalt. Un nechezat triumfător. „Săgeata" porni ca vîntul spre cărăruia din pădure şi nu se opri decît în apropierea caleştii nevăzute.

— Minunat, „Săgeato" ! strigă cavalerul bătînd voiniceşte pe coama bidiviului. Straşnic !

— Minunat ! răspunse un glas din spatele frunzişului.

Cavalerul se ridică în scări, mirat :

— Dar ce ! exclamă el, oare aci este domeniul boierului Ecoul ?

— Într-adevăr, minunat ! repetă femeia din trăsură, arătîndu-se printre frunze. Dar ascultă, cavalere, dacă întotdeauna ai să ocoleşti calea cea obişnuită, ai să-ţi frîngi, într-o bună zi, grumazul.

— Micuţa din Longjumeau ! se gîndea cavalerul. Nu era nevoie să ocolesc cărăruia pentru a mă feri din calea ei !... pentru a visa liniştit după frumoasa mea cu ochii de smarald... O voi mai vedea vreodată ? ! Privirile ei m-au pătruns pînă în suflet şi...

— Nu vrei să-mi răspunzi, cavalere ? întrebă femeia întrerupîndu-i şirul gîndurilor.

— Blestemată fie, oricît ar fi de frumoasă !... Iartă-mă, doamnă... Şi tot blestemînd-o, cavalerul salută respectuos pe cea pe care o numise „micuţa". Era aproape o copilă. Cu greu i s-ar fi dat mai mult de cincisprezece ani. Era tare frumoasă. Trăsăturile ei trădau mult curaj. Privirile ei erau perverse dar şi timide totodată.

— Aşadar, continuă ea, după cum mi-ai spus la Longjumeau, mergi la întîmplare, fără nici o ţintă ?

— Fie şi aşa, doamnă ! se grăbi să răspundă cavalerul. Dar de data aceasta, întîmplarea mă conduce undeva. Şi dacă trebuie să vă spun totul... ei bine, mă duc la Paris.

— Şi eu ! strigă tînăra fată izbucnind într-un rîs zglobiu şi cristalin. Dar, spune-mi, drag tovarăş de drum, ce ai de gînd să faci la Paris ?

— Vreau să fac avere, răspunse cavalerul cu multă simplitate.

— Ei, dar ştii că asta-i bună ! Pentru asta mă duc şi eu ! Hai, atunci, să ne continuăm drumul împreună. Îţi pot fi foarte folositoare. Cunosc multă lume la Paris. Chiar şi pe episcopul de Luçon, care este foarte puternic la Curte. Am mai multe recomandaţii pentru el. Îi voi vorbi şi de dumneata.

— Îţi sînt recunoscător, doamnă, dar şi eu sînt recomandat... Şi ai idee cui ? Chiar ducelui de Ancre ! Iar în ceea ce priveşte ideea de a călători împreună, m-aş simţi tare cinstit dacă mi-aţi îngădui să escortez caleaşca dumneavoastră, dar după cum v-am spus...

Zîmbetul ei dădu la iveală un şir de dinţi strălucitori. Iar roşeaţa şi frăgezimea buzelor ei era minunată.

— Atunci, la revedere, spuse ea salutîndu-l din cap. In orice caz, vreau să-ţi spun că voi trage la hanul „La cei trei Regi", de pe strada Tournon. Dacă din întîmplare vrei să mă mai vezi vreodată, vino să mă cauţi acolo, să întrebi de domnişoara Marion Delorme.

Tînărul rămase pe loc, în timp ce caleaşca care o ducea pe Marion Delorme se depărta tot mai mult. Se gîndea cu duioşie la frumuseţea acelei copile. Deodată, un glas străin îl trezi din reveria sa. Cavalerul întoarse capul şi dădu cu ochii de un mîndru gentilom, călare pe un armăsar focos. Şi el purta un costum tot de culoare cenuşie-deschisă.

— Domnule, se adresă el cavalerului, sînt mai mult de trei minute de cînd mă învîrtesc în jurul dumneavoastră.

— Trei minute! Foarte mult sau foarte puţin... cum vrei s-o iei!

— Cele ce vreau să-ţi spun vor dura şi mai puţin, răspunse necunoscutul, mînios.

— Atunci grăieşte cele ce ai de spus. Te previn însă: oricît de scurte vor fi cuvintele dumitale, răbdarea mea va fi şi mai grăbită. Ce vrei să-mi spui?

— Numai acestea: că la hanul din Longjumeau ai vorbit tinerei fete care tocmai a trecut pe aici.

— Vrei să spui, poate, că ea mi-a vorbit mie?

— Oricum ar fi, lucrul acesta nu mi-a plăcut deloc. Şi m-a supărat şi mai mult faptul că te-ai oprit în acest loc, pentru a o ţine de vorbă.

— Aceasta-i totul? întrebă stăpînul „Săgeţii", înălţîndu-se în scări.

— Nu, vreau să-ţi mai spun că ifosele dumitale sînt potrivite în comedia italiană, dar între doi cavaleri sînt tare neplăcute.

— Domnule, răspunse din nou cavalerul. Caraghioşii din comedia dell'arte nu au decît săbii din lemn, pe cînd spada mea este din cel mai fin oţel. Iar pe deasupra, atît de ascuţită încît foarte uşor străpunge gîtlejul îndrăgostiţilor prea cutezători şi obraznici.

— În sfîrşit, iată-ne de aceeaşi părere, spuse necunoscutul, reluîndu-şi tonul său politicos. Totuşi, voi îndrăzni să te rog un singur lucru: sînt tare grăbit să ajung caleaşca dinaintea noastră.

— Bine, aşadar, vrei o amînare?... Fie!

— Sînteţi într-adevăr foarte curtenitor. Fiţi astfel pînă la sfîrşit. Atunci, peste trei zile veniţi să mă luaţi la masă. Apoi vom merge să ne tăiem gîtlejurile.

— Minunat! Şi unde trebuie să te caut pentru a-ţi da o lecţie de scrimă?

— Ultima dumitale lecţie!... La hanul „La cei trei Regi", pe strada Tournon, la Paris. Acolo vom hotărî unde să ne întîlnim pentru îndeplinirea micii noastre răfuieli.

— Foarte bine! Numele meu este Adhemar de Trémazenc, cavaler de Capestang. Dar al dumitale?

— Domnule, răspunse necunoscutul, eu sînt Henri de Ruzé de Effiat, marchiz de Cinq-Mars.

Cei doi tineri se descoperiră şi se salutară cu mult respect.

Apoi, dînd pinteni cailor, fiecare o porni înainte. Marchizul de Cinq-Mars pe calea pe care o luase caleașca, Capestang pe cărăruia din stînga.

— „Iată-mă, murmură ca pentru sine, cel care purta răsunătorul nume. Adhemar de Trémazenc, amestecat într-un duel. Desigur că el nu-mi va fi de mare ajutor pentru cariera pe care vreau s-o încep".

Tot mergînd așa îngîndurat, se rătăci în desișul pădurii. După o oră, se opri la prima circiumă pe care o întîlni în cale și se așeză la o masă pe care se aflau pregătite de acum o omletă de ouă și o sticlă de vin.

Soarele scăpătase spre asfințit. Cavalerul se sui în șa. Hangiul venind lîngă el, îi arătă drumul pe care să se îndrepte. Avea să străbată pădurea pentru a ajunge la Meudon, iar de acolo șoseaua ducea drept la Paris.

Cavalerul de Capestang porni în galop. Și nu visa decît la duelul care-l va împotrivi marchizului Cinq-Mars, la frumoasa Marion Delorme, la fermecătoarea fată cu rochie albastră, care-l robise, cu o seară mai înainte, la Vainumeau, la faimosul Concini, dar mai ales la mareșalul de Ancre, pentru care avea o scrisoare de recomandație.

Dar cavalerul își dădu curînd seama că soarele asfințise demult și că vălurile nopții începeau să învăluiască pămîntul. Calul său apucase pe o cărăruie care se îndepărta din ce în ce mai mult de șosea.

Strîngînd căpăstrul și imobilizîndu-și armăsarul, se îndreptă de-a dreptul pe calea ce ducea la Paris.

Se apropia tocmai de șosea, îl mai despărțeau doar cîțiva arbuști. Se opri brusc. Acolo, pe drum, la cîțiva pași depărtare de el un bărbat și o fată vorbeau în șoaptă. Nu putea auzi cuvintele ce și le rosteau... Dar, la vederea tinerei fete, Adhémar de Trémazenc de Capestang rămase țintit locului. Inima începu să-i bată cu putere. Iar cuvintele i se înecară în gîtlej :

— Ea ! Doamne, Doamne, este ea !

Bărbatul și tînăra fată, amîndoi călări, se opriseră în mijlocul drumului. Înfățișările lor trădau repede, pe nerăsuflate, violență, pasiuni, amenințare ; acestea păreau să fie însușirile lui. Teroare, dispreț, ură, iată expresia șoaptelor ei.

— Giselle, ia seama ! strigă bărbatul amenințător. Ia seama, înainte de a fi prea tîrziu ! Chiar mîine dimineață, ba nu, astă seară, va fi prea tîrziu. Te pot scăpa dintr-o mare primejdie, pe tine și pe tatăl tău. Iar în schimbul credinței mele...

— Credința ta mi-este nesuferită.

— În schimbul dragostei unui bărbat care te adoră, care ți-a închinat toată viața lui...

— Fiecare cuvînt de-al tău mă jignește !

— Scumpă Giselle, în schimbul acestei credințe și a iubirii mele, nu îți pretind decît o privire mai puțin răutăcioasă, un singur cuvînt... o singură vorbă de nădejde.

— Tot ce-ți pot promite este să nu te mai privesc cu disprețul pe care mi-l inspiri. Iar singurele cuvinte pe care ți le pot adresa sînt acestea : vezi-ți de drum, domnule !

— Aceasta este ultima ta hotărîre ? mîrîi bărbatul, cu o voce răgușită.

— Pleacă, domnule, răspunse tînăra fată cu multă mîndrie.

— Foarte bine ! tună bărbatul roșu de mînie și înfierbîntat de patimă. Dar să nu te învinovățești decît pe tine dacă nenorocirea se va năpusti peste tine. Să nu te învinovățești decît pe tine dacă tatăl tău va muri ca cel din urmă tîlhar. Să nu te învinovățești decît pe tine dacă tu însăți vei sfîrși în nefericire. Căci... eu jur pe Dumnezeul meu...

La aceste cuvinte bărbatul acela, ca și cum nu s-ar mai fi putut stăpîni, se repezi cu armăsarul lui împotriva calului tinerei fete. Și Concino Concini își ridică mîna lui criminală, spre a tăbărî asupra fiicei ducelui Angoulême. Fata se dădu pe spate scoțînd un țipăt de spaimă.

Frunzele fremătară. Calul lui Concini, înnebunit de spaimă, se dădu înapoi. O spadă lungă și ascuțit lucea în bătaia ultimelor raze de soare. Cavalerul de Capestang ieșise din ascunzișul său și strigă cu o voce tunătoare :

— Înapoi, caraghiosule ! Înapoi, insultătorule ! Înapoi, nemernicule ! Căci, de nu... pe Dumnezeul meu, ți-a sosit ultimul ceas.

Giselle tresări de bucurie. Un strigăt de nădejde și de mîndrie ieși de pe buzele ei.

Iar acest strigăt de bucurie răsună pînă în cele mai adînci ascunzișuri ale sufletului său :

— El ! Marchizul Cinq-Mars !

Îngrozit, Concini văzu spada oprindu-se la doi centimetri de pieptul său. Privirile îi rătăceau. Bolborosi cîteva cuvinte neînțelese. Picături de sudoare îi îmbrobonіră fruntea.

Mînios, se dădu înapoi.

— Cine mai e și acest nătăfleț ? se bîlbîi el. Pieі din fața mea, nemernicule !...

— Pleacă tu ! tună Capestang.

— Îți dai seama cu cine vorbești, nătărăule ? Spînzurătoarea, eșafodul, iadul te mănîncă dacă...

— Pleacă ! tună Capestang.

Și de astădată, un fulger atît de amenințător țîșni din ochi, o hotărîre atît de energică apăru pe chipul lui, încît în fața unui cavaler atît de cutezător, a unui cal gata să sară și a unei săbii atît de tăioase, Concini simți răceala morții pătrunzîndu-i pînă la oase.

— Bine, bine !, mîrîi el spumegînd de mînie.

Buzele lui erau vinete de furie. Se dădu înapoi cîțiva pași.

Capestang păși înaintea fetei. O clipă, se priviră unul pe altul. Amîndoi erau cuprinși de aceeași emoție, a cărei cauză nu și-o puteau

explica. El se înclină în fața fetei, nemișcată, palidă, întocmai unei statui care căpătase viață la auzul șoaptelor de iubire.

— Domnișoară, zise Capestang cu glas duios, atît timp cît am cinstea să mă aflu în apropierea dumneavoastră, să nu vă mai temeți de nimic...

Ea clătină din cap. Un nor de mîndrie îi întunecă fruntea.

— Nu mă tem de nimic, domnule. Îți mulțumesc din tot sufletul...

În acest moment, Concini smulgîndu-și fluierul ce-i atîrna de gît, îl duse la buze. Șuieratul fluierului spintecă liniștea pădurii. Și atunci se auzi tropotul unui galop.

— Prindeți-l pe acest tînăr, urlă Concini.

Opt sau zece cavaleri se năpustiră asupra lui Capestang. Iar Concini rînjind de isprava lui se apropie de Giselle !... Și triumfător ridică brațul asupra fetei.

Capestang lovi cu pintenii lui ascuțiți în coastele bidiviului său. Calul, furios se ridică în două picioare. Din toate părțile răsunară țipete și blesteme furioase. «Săgeata» făcu o spărtură în zidul viu al atacatorilor și trecu prin rîndurile lor. Tînărul cavaler sări la pămînt și scoase de la brîu un pumnal. Și chiar în momentul în care Concini voia s-o lovească pe Giselle, calul lui, lovit în piept, se prăbuși nechezînd de durere.

Capestang, cu sabia în mînă, înaintă spre Concini.

— Feriți-vă, stăpîne !, strigară într-un singur glas tovarășii lui Concini, care, după primul moment de uimire, se aruncară toți deodată asupra tînărului cavaler.

— În gardă !

— Fugi, domnișoară !, strigă Capestang, care și împunsese pe unul din dușmanii lui ce se apropiase prea mult.

— Nu, răspunse Giselle.

— La moarte !, urlară cavalerii, înnebuniți de ură.

— Mă veți omorî, domnilor !, strigă în batjocură Capestang ferindu-se de o lovitură menită să-i spintece capul.

— Prindeți-l de viu !, îi îndemnă Concini.

— Sînt singurul care mă pot feri de mînia dumneavoastră, zise tînărul cavaler. Ferește-te, domnule... Ești ca și mort !

Atacatorul căruia Capestang i se adresase, căzu străpuns. Alți doi erau răniți. Concini spumega de furie. Și în mijlocul acestei zarve în zăpăceala produsă de lovitura și străfulgerarea săbiilor, printre blestemele și strigătele acestor înfierbînțați, convorbirea dintre Capestang și Giselle era fermecătoare, demnă de lumea epopeei homerice.

Palidă la față, Giselle se plecă asupra tînărului cavaler chiar în clipa în care acesta, sîngerînd de lovituri, reuși să-și capete echilibrul după o lovitură bine țintită.

— La dracu ! Pe Dumnezeul nostru ! Pe cinstea noastră ! Parcă-i diavolul împelițat ! Moarte Satanei ! Să-l spînzurăm ! Îi vom arăta noi lui !...

— Domnişoară, horcăi tînărul, dacă mai rămîneţi un singur minut aici, mă vor omorî !

— Adio !, murmură Giselle. Adio ! Poate că nu ne vom mai vedea niciodată. Dar, fii sigur că vei trăi aci, atît timp cît voi trăi.

Şi fata îşi duse mîna la piept. Capestang fremătă de fericire. În aceeaşi clipă, Concini scoase un urlet înfiorător. Giselle, dînd pinteni calului său, porni într-un galop viejlios.

— Luaţi seama ! Luaţi seama ! Rinaldo ! O mie de galbeni dacă o ajungi !

— Să te vedem şi acum, „Săgeato" !, îşi îndemnă Capestang roibul.

O singură săritură ! Şi iată-l călare pe armăsar. Încă o săritură ! Şi iată-l în mijlocul drumului. Rinaldo şi ceilalţi luptători, mulţumiţi de a fi scăpat de un adversar atît de primejdios, se năpustiră pe urmele tinerei fete.

— Pe aici nu se trece ! tună Capestang

Nu-i mai rămăsese decît un capăt de sabie în mînă. Sîngele îi curgea şiroaie din umăr, din braţ şi de la gît. Era numai zdrenţe, iar privirile lui erau rătăcite, dar strălucitoare de mînie. Razele soarelui îi înconjurau faţa cu un nimb auriu. Şi în reflexul acestei lumini, faţa lui părea un simbol, trupul lui bine sprijinit de mlădiosul său cal lua o înfăţişare de erou legendar. Ar fi putut să moară şi tot nu ar fi simţit nimic. Căci el nu simţea nici durerea rănilor, nici clocotitul sîngelui. Trăia un vis fantastic şi înspăimîntător în acelaşi timp.

— Loc !, Loc !, strigară cavalerii. Şi atunci urmă una din acele viziuni care numai în delir se întîlnesc ! «Săgeata», nestăpînita «Săgeată», apocaliptica «Săgeată», cuprinsă de vîrtejul luptei, bară drumul prin salturile-i înfricoşătoare. Era aici, era acolo, era peste tot locul. Zvîrlea cu picioarele, se cabra, se lăsa în jos, apoi iar se ridica, pornea înainte, se întorcea, spumega, necheza... Cu neputinţă... imposibil să treci pe acolo. Un cal căzu cu pieptul zdrobit de împroşcătura picioarelor „Săgeţii"... Pe aici nu se trece ! Un altul se prăvăli cu genunchiul fărîmiţat... Pe aici nu se trece ! Soarele scăpăra la orizont. Blestemele cele mai înfricoşătoare făceau să răsune văzduhul. Şi toată această scenă apocaliptică era stăpînită de glasul puternic al lui Capestang : Pe aici nu se trece !

Bătălia nu dură decît trei minute. Cei mai mulţi dintre credincioşii lui Concini fuseseră scoşi din luptă. Ceilalţi se retraseră... Capestang triumfase. Giselle dispăruse demult din văzul lor. Era acum departe. Concini îşi cuprinse capul între mîini şi începu să plîngă.

Privirea sălbatică a ministrului urmări cîtva timp pe tînărul cavaler care se îndepărtă în galop intens.

Aşa da zece ani din viaţă, murmură Concini, să te pot prinde, să te chinuiesc, să te pîrjolesc în focul iadului şi să-ţi arunc oasele la cîini.

— Las' pe mine, stăpîne !, zise Rinaldo. Am să ţi-l găsesc eu pe acest nebun furios. În ceea ce priveşte fata... nu-i totul încă pierdut. Nu uita de Meudon.

IV

CASTELUL VRĂJIT

Noaptea, liniştită şi senină, se lăsa peste această atmosferă înfierbîntată. Întunericul era din ce în ce mai des. Pădurea era învăluită într-o negură de nepătruns. Pe şosea, «Săgeata» înainta în trap uşor. Mîndru de isprava lui, trufaş pentru că îşi salvase stăpînul, sălta în ritm vioi. Iar cavalerul Capestang, cu cămaşa sfîşiată, sîngerînd, cu sufletul învrăjbit, neputincios să pună ordine în ideile care-l frămîntau, chinuit încă de visul pe care-l trăise, zăpăcit de bătălia care se desfăşurase, îşi lăsa calul în voie. Căci el nu se gîndea decît la un singur lucru : să se prezinte a doua zi dis-de-dimineaţă celui căruia îi fusese recomandat. Avea să-i povestească toată lupta lui Concini. Concino, marele prim-ministru. Se va pune în serviciul lui şi-şi va face din el un protector puternic.

— «Căci, gîndea el, cel pe care l-am înfrînt este fără doar şi poate un puternic al zilei, poate chiar un prinţ. Tovarăşii lui îl numeau «Stăpîne», «Măria Voastră». Sărmane Capestang, dacă Mareşalul nu te va scăpa din acest bucluc, atunci nimeni altul nu te-ar mai putea salva de la moarte. Spre Paris. Repede, spre Paris».

Cînd ajunse în dreptul primelor case din Meudon, noaptea se lăsase de acum. Se simţea atît de slăbit de pe urma rănilor primite, încît o ceaţă deasă i se puse în faţa ochilor. Îşi dădu seama că nu poate merge mai departe. Zări un han. Se îndreptă către el. În faţa grajdului era o iesle. Îşi duse calul acolo. Îi scoase căpăstrul şi îi dădu să mănînce. Apoi intră în han şi ceru o cameră. După ce îi lăudă odaia şi găzduirea, hangioaica îl măsură din priviri. Văzînd hainele lui, rupte şi zdrenţuite, îi spuse fără ocol :

— Iartă-mă, cavalere, dar la hanul meu clienţii plătesc, de obicei, înainte.

Capestang îşi caută portofelul... sărăcăcioasa lui punguţă, care nu conţinea mai mult de douăzeci de galbeni. Dar, oricît de mică ar fi fost ea, tot ar fi trebuit s-o găsească. Cavalerul însă nu dădu de ea... o pierduse în iureşul luptei. Se îngălbeni la faţă de ruşine, apoi roşi, în urmă îngălbeni din nou...

— Frumoaso, se adresă el hangioaicei, căpăstrul calului meu îţi va fi chezăşie dacă pînă mîine dimineaţă nu-mi găsesc punga, pe care am pus-o în buzunarul acesta, dar peste care nu dau acum.

Femeia ieşi fără să răspundă ceva, dar şi fără să-şi întrebe musafirul dacă vrea să mănînce sau să bea.

Iar Capestang ar fi preferat să moară pe loc, decît să ceară o cană de apă sau o bucată de pîine. Îşi trase singurul fotoliu din cameră lîngă fereastră şi se aşeză în faţa geamului deschis. În acest moment, stăpîna hanului, care probabil se uita prin gaura cheii, deschise din nou uşa şi din prag se adresă cavalerului :

— Am uitat să vă spun să nu staţi prea mult în faţa ferestrei. Aceasta din pricina casei din faţă, care este vrăjită. O femeie în rochie

albă se plimbă prin camerele ei. Se aud mereu gemete, deşi casa nu este locuită de nimeni de vreo cincizeci de ani. Cine o priveşte în timpul nopţii, este lovit de nenorocire. Şi cu toate că nu ai bani, mă socotesc obligată să-ţi spun aceasta. Bună seara !

Hangioaica dispăru. Capestang ridică din umeri şi, apropiindu-se şi mai mult de fereastră, murmură :

— Gîtlejul îmi arde şi stomacul mi-e gol. Doamne, Doamne, ce sete mi-este. Şi ce foame ! Cine să fi fost oare prinţul acela ?... Ah, ce sete mi-este.

Clătină din cap şi îşi ridică privirile spre stele, care-l priveau duios. Apoi, ochii lui se plecară din nou asupra pămîntului şi se ţintiră asupra misteriosului palat pe care, după spusele hangioaicei, nu trebuia să-l privească noaptea...

Zgomotele hanului încetară pe rînd. Luminile satului se stinseră. Natura adormită era învăluită într-o linişte adîncă. Capestang era chinuit de foame şi de sete. Capul îl ardea. Imagini şterse treceau repede prin faţa ochilor săi : prinţul pe care-l învinsese, tînăra fată pe care o apărase, tînărul marchiz Cinq-Mars, Marion Delorme şi chiar viziunea tinerei femei îmbrăcată în alb din palatul vrăjit. Frămîntat de aceste vedenii, Capestang adormi în fotoliul din faţa ferestrei.

Deodată, un ţipăt ascuţit străbătu liniştea şi trezi pe cavaler, care se ridică şi ascultă cu atenţie. Orologiul clopotniţei din Meudon începu să bată şi Capestang numără loviturile.

— Miezul nopţii ! Mi s-a părut că aud un ţipăt !... Dar este timpul să...

Un suspin înnăbuşit îl întrerupse... mai multe gemete... o chemare surdă... zgomotul unei lupte... şi iar gemete...

Cu capul înfierbîntat, cu privirile rătăcite, cu fruntea îmbrobonită de sudoare, Capestang asculta aceste murmure.

— Oh ! zise cavalerul, nu care cumva palatul de peste drum este vrăjit ? S-ar spune că cineva este omorît acolo. Plînsetele acestea îmi sfîşie sufletul.

Vorbind astfel, cavalerul măsură înălţimea ferestrei. Aprecia distanţa care îl despărţea de pămînt... În întunecimea nopţii se auzea zgomotul unei umbre care cade, apoi un sunet înnăbuşit : Capestang sărise. Într-o secundă fu în faţa porţii misteriosului castel şi începu să bată cu mînerul spadei.

Încă un geamăt. Mai îndepărtat, mai încet decît celelalte. Apoi, tăcerea puse din nou stăpînire pe liniştea nopţii. Capestang nu mai auzi nici un zgomot, în afară de răsunetul sinistru al bătăilor sale.

— Voi afla ! Trebuie să ştiu ce se petrece înăuntru. Poate mă înşel... din pricina foamei... sau a setei... poate că delirez... dar înnebunesc de curiozitate.

Capestang ocoli faţada palatului. Apoi, ţinînd bucata de spadă care-i mai rămăsese în mînă, fugi de-a lungul unui zid al cărui capăt se pierdea în întinderea cîmpurilor. După vreo cinci minute ajunse într-un

loc unde se surpase, formînd o spărtură. Capestang trecu de partea cealaltă.

Luna arginta vîrfurile copacilor. Razele ei trimiteau o lumină palidă. Capestang observă că se află într-un parc. Mai în fund, în apropierea drumului, zări spatele palatului vrăjit.

Casa avea o înfățișare seniorială. Era un palat construit în stilul Renașterii. Un parc întins îl înconjura din toate părțile. Clădirea era ruinată, roasă de vremuri, iar parcul neîngrijit.

Capestang se simțea atras, ca de o forță magnetică, de această casă. Înlătură cu o mînă spinii care-l loveau în față și, ținînd spada în cealaltă mînă, urcă treptele palatului. Inima îi bătea cu putere. Uimit, pătrunse într-un vestibul luminat doar de o lampă atîrnată de tavan.

— Oare unde mă aflu ? se întrebă el. Oare delirul s-a transformat într-o iluzie de vis ? Să fie acesta castelul vreunei prințese vrăjite ? Poate al femeii în alb, despre care vorbea gazda mea ?

În fundul vestibulului, o scară ducea în sus. Capenstang o urcă. Cînd ajunse sus, se opri într-o cameră mare și frumoasă. Ascultă cu atenția încordată. Nici un zgomot ! Atunci, cu glas puternic, el strigă :

— Nu-i, oare, nimeni aci ? Cine a strigat ? Cine a cerut ajutor ? Iată ajutorul !

Dar nimeni nu-i răspunse. Tăcerea rămase tot profundă. Cu pași grăbiți, tînărul colindă toate camerele, ale căror uși erau deschise. Dar, în scurt timp, își dădu seama că se află singur în tot acest castel misterios.

— Mi se pare că am venit prea tîrziu ! exclamă el ca pentru sine. Sau... poate că țipetele și gemetele pe care le-am auzit adineauri nu au fost decît închipuiri... Am visat ! Am adormit și am visat că se comite o crimă... Ce coșmar !...

Capestang pătrunse într-o odaie destul de mare în care nu se afla nici o mobilă. Un singur lucru, doar : pe cei patru pereți erau atîrnate mai multe costume complete. Se găsea acolo tot ce ar fi trebuit pentru îmbrăcarea a vreo cincizeci de oameni, de la pălăriile mari de pîslă — toate aveau pene roșii — pînă la cizme, toate din piele de animal sălbatic.

— „Dar, ce-i aici ? Prăvălie de haine ? Ce costume frumoase !... Pentru ce, oare, nu am și eu rangul acelora pentru care sînt făcute ?

Capestang se apropie de zid și luă o manta : „Ce manta frumoasă !... este din catifea... căptușită cu mătase... Sărmana mea haină... nu ești căptușită decît cu satin... dar mi-ești mult mai dragă... prețioasă tovarășă în zilele de ploaie sau de vînt... Cît despre această tunică (și puse mîna pe ea), este în stare foarte bună... ba e chiar nouă... Iar a mea este tot atît de zdrențuită ca și a legendarului Roland, cînd acest erou a murit în lupta de la Roncevaux. Îmi pare rău că această tunică nu este a mea.

Capestang oftă. Agăță haina în cui apoi o luă din nou de acolo și căzu într-o adîncă meditație :

— Nu-mi amintesc să fi avut vreodată o tunică nouă. Cele pe care mi le făcea mama mea erau croite din vechile haine ale domnului meu

tată. Ce ciudat! Toate aceste tunici seamănă între ele. Dar, dacă aş încerca una? Ce rău aş comite? Trebuie să simţi o mare emoţie atunci cînd îmbraci o haină nouă. Senzaţie plăcută, pe care nu o cunosc încă!...

Cinci minute mai tîrziu, după ce o încercase de mai multe ori, tînărul cavaler era îmbrăcat cu una din tunici: îl prindea de minune. Respectuos, îşi agăţă hainele sale vechi şi zdrenţuite în locul celor pe care le luase.

— Ce bine mă simt în ele!, exclamă el. Am impresia că valorez cu douăzeci de galbeni mai mult. Emoţia este destul de plăcută... dacă aş continua!...

Tot încercînd mereu, tot minunîndu-se mereu, avînd în fiecare moment alte emoţii plăcute, Capestang se îmbrăcă cu haine noi din cap pînă în picioare, de la pălăria de pîslă cu pană roşie, pînă la cizmele de piele.

— Cînd voi pleca, se gîndi el, voi pune toate lucrurile la locul lor. Deocamdată, vreau să privesc în oglindă propria mea înfăţişare astfel gătită. Nu, Capestang... tu nu mai eşti cel dinainte. Te vei crede un prinţ. Un prinţ? Nu ai un ban la tine, cu care să-ţi potoleşti foamea şi setea; şi îndrăzneşti să mai vorbeşti de prinţi!...

Şi tot gîndindu-se astfel, Capestang deschise o uşă. Rămase înmărmurit. Ochii i se măriră de admiraţie. Nu putu decît să murmure:

— Dar, ce înseamnă aceasta?

Aceasta? Dar, aceasta nu era decît o masă pregătită pentru patru persoane.

Cele patru scaune erau aşezate în jurul unei plăcinte a cărei coajă aurită îl îmbia. Cocoşul şi sitarii, porumbeii şi sticlele de vin de pe masă îl chinuiau prin aromele lor.

— Cu siguranţă, zise Capestang, aci se aşteaptă sosirea unui prinţ. Totul este să ştiu dacă eu, chiar în ochii mei, pot trece drept prinţul aşteptat. De bună seamă... de îndată ce stomacul meu se aseamănă cu cel al unui rege... bineînţeles, dacă şi regilor le este vreodată foame. Probabil că scaunul acesta nu este pentru mine... dar dacă nu este ocupat! Şi apoi, unde mai pui că eu nu ocup decît un singur loc din patru...

Vorbind astfel, se aşeză pe fotoliul din faţa mesei. Înfipse cuţitul în plăcinta de pe masă pe care o împărţi în patru părţi egale. Nu mîncă decît un sfert de cocoş şi nu bău decît două sticle de vin din opt, cite erau acolo. Spre orele două de dimineaţă, după ce terminase acest bun ospăţ —putem spune, căzut din cer — Capestang începu să vadă viaţa sub un aspect mai vesel. Meseria de prinţ într-un castel fermecat i se părea foarte plăcută. Apoi, intonînd o arie, se apropie de căminul camerei, lîngă care era sprijinită o spadă strălucitoare. Capestang — îmboldit şi de vinul pe care-l băuse — avea impresia că trăieşte într-o lume de vis. Surîse şi se încinse cu spada.

— „Desigur, era aici numai pentru mine", gîndi el foarte natural.

După ce găsise în acel castel un costum nou-nouţ şi un ospăţ bun, nu se mai putea mira de o simplă sabie. Pentru a treia oară rămase uimit de admiraţie. Deschise ochii mari. Nu-i venea să-şi creadă privirilor.

— Ce să însemne, oare, aceasta? se miră el.

Era o pungă cu pîntecele rotunjit. Îi deşertă conţinutul pe marmora căminului. Numără vreo două sute de galbeni. Iar lîngă pungă, o foaie de pergament şi un toc.

Capestang rămase tăcut. O clipă, nu spuse nimic. Atît de neaşteptat era tot ce vedea acolo. Apoi, trecîndu-şi mîna peste frunte, ca şi cînd ar fi vrut să alunge gînduri neplăcute, numără cincizeci de galbeni şi-i vîrî în buzunar. Apoi, luînd tocul în mînă, sprijinindu-se de marmoră, scrise pe pergament :

„Eu, Adhemar de Trémazenc, cavaler de Capestang, aduc cele mai vii mulţumiri stăpînei acestui castel şi recunosc că am împrumutat de la ea un costum întreg de cavaler, un ospăţ minunat şi cincizeci de galbeni. Pentru costum, atunci cînd voi fi bogat, îi voi înapoia zece costume, pentru ospăţ îi voi oferi un buchet de flori, pentru fermecătoarea ei primire îi închin toată viaţa".

Capestang semnă această scrisoare ciudată, dar atît de sinceră. Despovărat de orice grijă — din moment ce se obliga să înapoieze tot ce luase de la gazda lui necunoscută — Capestang se duse spre oglindă şi se privi cu plăcere.

Deodată, un fior rece îi trecu prin tot corpul şi păli. Avea o privire palidă de spaimă. Se uita ţintă în oglindă. Căci zărise imaginea unei... femei. Era îmbrăcată în alb, avea obrazul palid. Pieptul îi era înroşit de o pată de singe.

Năluca îl pironea cu privirile ei ciudate, rătăcite, lipsite de viaţă. Putea foarte bine să fie o moartă revenită din mormîntul ei. Putea, foarte bine, să fie o fantomă... Spectacolul era înspăimîntător. Cavalerului i se părea că delirează.

O vedea prin oglindă... nemişcată, albă, dreaptă ca o fantomă. O vedea oprită în pragul uşii, cu acea pată roşie pe piept, probabil sînge. O vedea şi rămînea înmărmurit. Părul i se zburli în cap. Abia avu putere să murmure :

— „Aceasta este femeia în alb despre care mi-a vorbit hangioaica. Mă aflu într-o casă de stafii. Desigur ! Frumos îmi şade !... Dar, ia să văd dacă îmi amintesc de vreo rugăciune din cîte m-a învăţat mama".

Şi cu toată sinceritatea sufletului său, Capestang începu să bolborosească :

— „Tatăl nostru... care eşti... în... Ah, am uitat... Ba nu... în ceruri."

Izbucnirea unui rîs strident îl făcu să se cutremure. Şi atunci, spaima lui dispăru. Atît de dureros, de omeneşte dureros era rîsul castelanei. Capestang se întoarse. Femeia aceea rănită la piept, probabil de loviturile vreunui pumnal, se rezema de perete, pentru a nu se prăbuşi. Poate că va muri ! Şi totuşi, rîdea.

— Doamnă, zise Capestang înaintînd spre ea, iertaţi-mi slăbiciunea care m-a cuprins la apariţia dumneavoastră. În loc să mă grăbesc a vă susţine, a vă ajuta, eu...

Şi, în acelaşi timp, o luă pe necunoscută în braţe şi o duse de o aşeză pe un fotoliu.

— Sînteţi grav rănită ? o întrebă el. Dumneavoastră aţi cerut adineauri ajutor ? Din păcate, văd că am sosit prea tîrziu... Spuneţi-mi... pot...

— Carol a plecat, murmură necunoscuta. S-a isprăvit cu dragostea... cu tinereţea mea...

Tînărul cavaler rămase uimit. Abia atunci observă că ochii albaştri ai femeii în alb aveau o privire rătăcită. Părul ei era de culoarea argintului. Şi cu toate acestea nu părea să aibă mai mult de treizeci de ani. Era încă tare frumoasă.

— Şi ea... continuă necunoscuta frămîntîndu-şi mîinile cu disperare. Mi-au răpit-o ! Fugi repede ! Fugi repede ! Oricine ai fi ! Salvează-o !

— Care ea ? întrebă Capestang. Pe cine trebuie să salvez ? Fie-vă milă, doamnă ! Spuneţi-mi, cine sînteţi dumneavoastră ? Ce s-a întîmplat ?

Femeia în alb păru să uite deodată toată amărăciunea care o apăsa.

— Cine sînt ? repetă ea cu o voce stinsă, încărcată de o tristă melancolie. Cine sînt ? Port acelaşi nume cu o umilă floricică din pădure... mă numesc Violeta... Nu cunoşti, oare, povestea Violetei, a sărmanei Violete atît de iubite odinioară ?... Iubită de cel pe care-l adora... Nu ştii că acesta era fiu de rege ? Ce dragoste fugară !... Lucrurile pe care ţi le povestesc s-au întîmplat pe timpul regelui Henric al III-lea, unchiul iubitului meu. Ce depărtate îmi par aceste timpuri de cavalerism, de dragoste senină, asemănătoare cu aurora purpurie care se ridică dimineaţa spre cerul senin... Dar, totul s-a sfîrşit ! Carol nu mă mai iubeşte... Cerul s-a întunecat, iar mica violetă a fost strivită. Sărmană floricică !

Spunea toate aceste lucruri cu atîta tristeţe în glas şi cu o voce atît de duioasă, încît Capestang era gata să plîngă.

— Doamnă, se adresă el nefericitei femei, înclinîndu-se respectuos, îmi dau seama de durerea dumneavoastră. Ştiu că mîngîierile unui necunoscut, aşa cum sînt eu, nu v-ar ajuta la nimic. Dar...

— Tăcere ! şopti Violeta.

— Fie-vă milă, doamnă...

— Cine ? Cine deschise fereastra ? murmură ea tremurînd. Piticul ? Înspăimîntătorul pitic, vrăjitorul din Orléans ? Nu, nu, de astădată nu este el ! Dar, atunci, cine-i ?

Se ridică. Îşi aţinti urechile. Obrazul i se întunecă de suferinţă. Şi îngînă :

— Taci, copila mea ! Nu vor îndrăzni să vină pînă aici ca să te smulgă din braţele mamei tale. Nemernicii. Iată-i că vin ? ! Carol, Carol, ajută-mă. Ne vor omorî copila !

— Doamnă, doamnă... nu vă temeţi de nimic !

Castelana dădu un ţipăt ascuţit, un strigăt de agonie, asemănător cu vaietele pe care Capestang le auzise de la fereastra hanului. Deodată începu să fugă. Cavalerul se luă pe urmele ei. O ajunse la capătul unei scări. Dar rămase împietrit, căci auzi din nou acel rîs care-l înfricase şi adineauri. Necunoscuta, Violeta, pentru că ea spunea că se numeşte astfel, se opri. Întinse braţele, încruntînd sprincenele, şi strigă :

— Ce cauţi aci ?... Îţi interzic să mă urmăreşti ! Nimeni nu are dreptul să pătrundă în singurătatea mea ! Nimeni, mă auzi ? ! Dacă ai fi într-adevăr ceea ce pari a fi, dacă eşti într-adevăr un cavaler, atunci pleacă...

— Dar sînteţi rănită ! Cel puţin, lăsaţi-mă să...

— Dă-ţi cuvîntul de onoare, îl întrerupse Violeta. Vreau să-mi juri pe cuvîntul dumitale de onoare că nu mă vei urmări. Dă-mi cuvîntul dumitale de onoare că nu vei mai pătrunde aci pînă ce nu te voi chema...

— Doamnă... fie-vă milă de dumneavoastră însevă...

— Cuvîntul dumitale !, răspunse femeia în alb cu o febrilă nerăbdare. Eşti un om de onoare ? Porţi o spadă la brîu ? Oare tinerii de azi au uitat de orice cavalerism ? Cuvîntul dumitale de onoare, te rog !

Trémazenc se înclină respectuos şi spuse :

— Vi-l dau, doamnă. Oricine aţi fi, oricît de ciudate ar fi fost împrejurările în care mi-aţi apărut, cu toată gravitatea rănii dumneavoastră, vă dau cuvîntul meu. Nimeni nu a fost dezamăgit vreodată de onoarea Capestangilor. Sărmană femeie, deşi niciodată nu aş fi îndrăznit să vorbesc astfel unei femei, dacă nu aş fi sigur că nu mă înţelegi, în ciuda tuturor faptelor, nu se va spune că o doamnă a apelat zadarnic la onoarea unui Capestang.

— Foarte bine, răspunse Violeta. Te voi chema atunci cînd voi avea nevoie de dumneata.

Capestang voia tocmai s-o întrebe cum îl va chema, de vreme ce ea nu ştia cum îl cheamă şi nici încotro se duce, dar femeia în alb începuse de acum să urce scara. Şi nici nu se uita înapoi. Curînd, ea dispăru în întunecimea unui coridor, liniştit ca şi apariţiile unui vis. Zăpăcit de cele ce văzuse, Capestang se repezi afară, străbătu parcul, ajunse la spărtura zidului şi fugi spre han. Bătu cu putere la poartă.

V

ADUNAREA CONSPIRATORILOR

Spre marea uimire a lui Capestang, poarta hanului se deschise numaidecît. De astădată, însă, nu-l întîmpină un servitor adormit, ci un cavaler vioi. Iar uimirea lui se transformă în senzaţie de coşmar atunci cînd observă că cel ce-i deschise era chiar marchizul de Cinq-Mars, cel cu care, pe malurile înflorite ale rîului Bièvre, avusese un schimb de cuvinte din pricina d-rei Marion Delorme. Fără să vrea, înainte de a intra, cavalerul îşi lăsă pălăria pe ochi şi cu pulpana hainei îşi ascunse faţa.

Da, fapt într-adevăr ciudat, cel pe care-l avea în faţa lui era chiar marchizul de Cinq-Mars. Cinq-Mars era îmbrăcat într-o manta de aceeaşi formă şi culoare cu a lui. Ca şi el, marchizul purta pantaloni şi tunică cenuşii. Trémazenc observă pălăria de pîslă a Marchizului, împodobită cu o pană roşie.

— Piei din fața mea, nălucă !, se gîndi Capestang intrînd. Visez ! Sînt pradă unor vise fantastice...

— Soseşti cam tîrziu ! îi întrerupse gîndurile Cinq-Mars.

— Da ? se mulțumi a răspunde Adhémar.

— Dar cunoşti drumul, nu-i aşa ?

— ... ?

— La stînga ! În fundul culoarului. Du-te repede, eşti aşteptat. Mai sînt încă doi care întîrzie.

— ?

— Şedința a început acum o oră. Un moment, domnule, ai semnul la spadă, nu ?

— Se înțelege !

Capestang îşi scoase, la întîmplare spada de sub manta. Cinq-Mars aruncă o privire fugară asupra minerului.

— Foarte bine ! mai spuse marchizul. Du-te repede !

— La dracu ! se vede treaba că astă-noapte trebuie să fiu martor la toate ciudățeniile, zise Capestang angajîndu-se pe gangul ce-i fusese indicat.

La capătul coridorului, Capestang deschise o uşă şi pătrunse într-o cameră deşartă. Dar, din fundul sălii, dispre cealaltă parte a uşii din fund, un zgomot nelămurit de glasuri îi ajunse pînă la ureche.

Inima îi bătea cu putere. Se apropie de uşă. Se opri în fața ei.

— „Să ascult la uşă ? murmură el, ca pentru sine Numai servitorii fac asfel de lucruri. Să intru ? Risc să fiu omorît, căci, de bună seamă, bărbații din camera aceasta sînt legați între ei printr-un mare secret. Să mă reîntorc ? Aş trezi curiozitatea tuturor. Şi pe mine m-ar înfuria aceasta... mă cunosc, doar, destul de bine. Servitor ? Omorît ? Curios ? Ce este mai puțin primejdios ?... Intru ! Fie ce o fi !..."

Şi pătrunse în cameră. Se aflau acolo vreo douăzeci de bărbați. Toți erau îmbrăcați la fel : tunică şi pantaloni cenuşii, mantale vişinii, pălării de pîslă cu pene roşii. Trei din aceşti bărbați, ale căror fotolii erau aşezate pe o platformă joasă păreau să prezideze întrunirea.

În momentul în care cavalerul pătrunse în cameră, toate privirile se țintiră asupra lui. Apoi, ca şi cum sosirea lui nu ar fi provocat nici o surpriză, adunarea continuă să asculte pe unul din cei trei bărbați care dovedea multă emfază în cuvînt, atitudine şi gest.

Capestang observă că cea mai mare parte din cei de față era mascată. Nimeni însă nu se mira de sosirea lui. Nici nu fu întrebat măcar cum îl cheamă. Atunci, el deduse că bărbații aceia nu se cunoşteau între ei. Numai costumul şi semnul misterios de pe minerul sabiei îi lega unul de altul. Imitînd pe ceilalți, Capestang se aşeză şi începu să asculte, sau mai bine zis vru să asculte. Chiar în acel moment, necunoscutul de pe platformă îşi termină discursul. Un ropot de aplauze sublinia sfîrşitul cuvîntării, pe care Capestang n-o auzise. În schimb, el fu asurzit de strigătele celor de față :

— Trăiască contele de Auvergne ! Trăiască ducele de Angoulême ! Trăiască Carol al X-lea.

Și, în același timp, glasurile acelor bărbați repetară acest strigăt care-l făcu să tremure pe Capestang :

— Trăiască regele nostru Carol al X-lea !

— Carol al X-lea ? se miră Capestang. Dar regele nostru Ludovic al XIII-lea ? Cum rămîne cu el ? Nu știu să fi murit !

Carol de Angoulême, conte de Auvergne triumfa. Capestang îl cercetă cu luare aminte. Să tot fi avut vreo patruzeci și șase de ani. Tîmplele îi erau cărunte. Avea o față frumoasă și o privire ageră. Un zîmbet cuceritor îi stătea pe buze. Era înalt și părea foarte distins. Fața lui avea paloarea pe care o au acei oameni care au stat timp de mai mulți ani în închisoare. Căci, într-adevăr, de-abia trecuse anul de cînd fiul lui Carol al IX-lea evadase de la Bastilia, unde fusese închis de Henric al IV-lea, care vroia astfel să scape de conspirațiile lui.

În timp ce ducele de Angoulême jubila astfel, cei doi tovarăși din dreapta și din stînga lui surîdeau cu multă amărăciune.

Și ca și cum ar fi răspuns întrebării lui neexprimate, cel din dreapta contelui de Auvergne se ridică și zise :

— Oare cine sînt acești doi ? Cavaleri ai Tristei Figuri ?

— Eu, prinț de Joinville, duce de Guise, în pofida drepturilor incontestabile ale Casei de Lorena la tronul Franței, drepturi stabilite de ilustrul meu înaintaș Henric, mă înclin în fața alegerii cavalerilor de față și la rîndul meu strig : Trăiască Carol al X-lea.

— Ducele de Guise ! murmură Capestang. — Doamne !... Doamne ! Ce tovărășie strălucită... dar și netrebnică... amîndouă la un loc... Doar dacă cele ce văd nu sînt un vis urît !...

Cel care era așezat la stînga contelui se ridică și strîngînd buzele de invidie, se pregăti să vorbească.

— El, el, murmură Capestang ca pentru sine, s-ar spune că fiecare cuvînt îl sugrumă... Își va înghiți limba.

Și vorbitorul începu :

— Eu, Henric al II-lea de Bourbon, prinț de Condé, cu toate că sînt din familie regală și cu toate că spada mea poartă ca semn trei flori de crin, mă înclin în fața alegerii făcute și recunosc în persoana ducelui de Angoulême pe regele nostru legitim.

— Prințul de Condé ? se miră Capestang. Dar mă aflu într-o societate regală. Dacă vor continua astfel mult timp, voi avea impresia că îmi va crește și mie o coroană pe cap.

Furtuna de aplauze care urmă cuvintelor ducelui de Guise și prințului de Condé se potoli deodată. Căci contele de Auvergne, făcînd un semn cu mîna se ridică de pe scaun și înaintă cu un pas. Într-adevăr, el avea o înfățișare și o alură regești :

— Domnilor, începu Carol, conte de Auvergne și duce de Angoulême, cuvintele rostite de iluștrii mei veri, ducele de Guise și prințul de Condé, simbolizează ultima lovitură adusă acestui regișor, pe care cu toții îl socotim nedemn să domnească asupra primei nobilimi din lume. Sufletul meu, plin de recunoștință, mulțumește nobilului fiu al Lorenei. Spada de generalissim, atunci cînd voi fi pe tron, nu va fi purtată mai

bine de nimeni altcineva. Iar pe lîngă acest titlu de generalissim al armatelor noastre va trebui să-l creăm și pe acela de locotenent-general al regatului.

Un murmur măgulitor sublinie această numire, căci de fapt era una. Guise salută cu răceală. De bună seamă că el se așteptase la mai mult de la această adunare.

— Cît despre ilustrul meu competitor, prințul de Condé, cred că nimic nu-i va răsplăti mai bine dezinteresarea lui (cei de față începură să zîmbească pe furiș, căci fiecare cunoștea zgîrcenia prințului) decît Guvernămîntul General al Gasconiei, al Guyenei și al Navarei, avînd depline puteri civile, militare și financiare.

La auzul acestui ultim cuvînt, obrazul prințului fu străbătut de un zîmbet palid. Salută și căzu pe gînduri. Cîntărea rentabilitatea darului regesc pe care-l primise și socotea suma aproximativă pe care i-o vor raporta impozitele provinciilor pe care le va guverna.

— Iar vouă, duci, conți, cavaleri care, ca și mine, nu urmăriți decît să ridicați prestigiul nobilimii franceze, nu vă promit nimic, căci voi aveți dreptul la tot. Eu nu vreau să fiu decît primul cavaler al regatului meu și cel dintîi executor al dorințelor voastre. Așadar, fiecare dintre dumneavoastră (se făcu o liniște profundă. Se auzea pînă și respirația acestor piepturi care așteptau lacome sfîrșitul discursului) să-mi prezinte la viitoarea adunare lista dorințelor sale și alor săi. Să fim înțeleși, promit dinainte că le voi încuviința pe toate.

Toți cei de față aplaudară furtunos aceste cuvinte.

— Se vede treaba că aici plouă cu sutele de coroane, spuse Capestang în sinea lui. Probabil că pe aici se întîlnesc la tot pasul spectre, saci cu bani, săbii de generalissim, guvernăminturi. Dacă aș cere și eu ceva... din moment ce nu am decît de cerut... Dar ce să cer, Doamne ?

— Domnilor, continuă contele de Auvergne, iată așadar terminată, datorită hotărîrii dumneavoastră, cearta care mă despărțea de verii mei, ducele de Guise și prințul de Condé. Mă oblig, aici în fața dumneavoastră, să respect întocmai drepturile nobilimii. Contele de Auvergne, domnilor, a suferit prea mult din pricina semeției regelui, pentru a nu ști că puterea tronului s-ar prăbuși fără ajutorul dumneavoastră. Ați strigat mai adineauri : „Trăiască Carol al X-lea“, iar eu, la rîndul meu, strig : „Trăiască nobilimea“. Acesta va fi singurul gînd al domniei mele : puterea ei. Acum să ne despărțim. La viitoarea adunare, care va avea loc la Paris, în 22 August, la locuința mea, vă voi înfățișa măsurile luate de Consiliul secret, menite să ducă la triumful planurilor noastre. Luați bine seama că ne mai amenință mari primejdii. Trebuie mai întîi să ne scăpăm de intriganta Maria de Medicis, apoi de caraghiosul acela de Concino Concini ; în sfîrșit, de Albert de Luynes, nemernicul acela care și-ar însuși toată averea regatului, dacă noi nu am fi aici ; iar în urmă de tot, de ducele de Richelieu, episcopul cu priviri de stăpînitor. Este cu neputință ca un Rohan, un Bouillon, un Montmorency și alți nobili să mai trăiască mult timp sub amenințarea acestui preot care nu este înarmat decît cu o simplă nuia.

Şi rostind aceste ultime cuvinte, glasul contelui de Auvergne deveni mai înnăbuşit. Miinile lui începură să tremure. Fruntea i se întunecă. Privirile îi străluceau. Deodată, liniştea care pusese stăpînire pe întreaga adunare fu întreruptă de cuvintele lui.

— Vă voi arăta, de asemenea, prin ce mijloace trebuie să reuşim să eliberăm tronul Franţei... Domnilor, l-aţi condamnat pe adolescentul Ludovic al XIII-lea. Hotărîrea dumneavoastră va fi dusă la îndeplinire.

Un freamăt înfricoşător străbătu pe conjuraţi. Şi atunci, ducele de Angoulême îşi termină discursul prin aceste cuvinte rostite cu multă gravitate.

— Cum ? Vă voi spune. Dar, chiar din acest moment aş putea — descoperindu-mi capul (şi contele se descoperi, fiind imitat şi de ceilalţi asistenţi şi îngenunchiind întocmai ca şi crainicul care anunţa moartea regilor ; şi ducele puse un genunchi la pămînt) — să vă spun, domnilor : regele a murit !...

— Trăiască regele ! strigă conjuraţii întinzînd miinile în formă de jurămînt şi ţintind privirile spre Carol, duce de Angoulême.

Hanul era cufundat în tăcere. Tatăl Gisellei îl întîlni la poarta hanului pe cel care era numit de obicei marchizul de Cinq-Mars, dar care de fapt era conte, căci tată-său mai trăia încă. Carol de Angoulême îl îmbrăţişă cu căldură pe fiul bătrînului marchiz. Numai lui îi datora alegerea sa ca rege al Franţei.

— Dragul meu, îi şopti el la ureche, poţi trimite un cavaler la nobilul dumitale tată ca să-i vestească nunta cu fiica mea. Vino la mine peste o oră şi ţi-o voi prezenta pe logodnica dumitale, pe Giselle.

Cinq-Mars păli şi suspină. El rosti un nume care nu era însă cel al Gisellei. Contele de Auvergne, ducele de Guise şi prinţul de Condé ieşiră pe poarta hanului. Se îndreptă spre casa pe care hangioaica i-o recomandase lui Capetang drept vrăjită. Deschise poarta, intră împreună cu cei doi tovărăşi, urcă scara şi din capătul ei strigă :

— Bourgogne, Raimbaud, unde sînteţi ?

Nu primi nici un răspuns. O tăcere de mormînt apăsa întreaga atmosferă.

— Giselle ! strigă contele cu o voce neliniştită. Domnilor... iertaţi-mă... tremur de îngrijorare... Cum ? Nimeni nu-i aci ?... Dar fiica mea ?... Copila mea ?... Giselle...,

Ducele de Angoulême încetase de a mai fi Carol al X-lea... Nu era decît un tată nenorocit... Uitase totul, tron, conspiraţie, mărire... Începu să fugă, străbătu toată casa, deschise toate uşile, strigă, imploră, iar apoi, convins că Gisella, fiica lui iubită nu se afla acolo, pătrunse în odaia în care se pregătise cina... Îşi aruncă ochii rătăcitori asupra mesei în dezordine. Cu paşi şovăitori, ca şi cînd fatalitatea l-ar fi împins, se apropie de cămin. Luă pergamentul pe care-l pregătise special şi îl citi pe nerăsuflate. Dădu un ţipăt ascuţit :

— Un nemernic a reuşit să pătrundă aci, domnilor !... El este... Fără nici o îndoială că cel care a semnat cu numele de Capestang mi-a răpit-o pe Giselle !...

Celelalte cuvinte se transformară într-un geamăt lugubru. Căci ducele de Angoulême, cel pe care conjurații lui îl numeau Carol al X-lea, căzu pe spate, ca trăznit...

Ducele de Guise și prințul de Condé se apropiară în grabă de el. Se plecară asupra lui și timp de cîteva minute îl priviră în tăcere. Plînseră amîndoi. Cine ar fi putut bănui gîndurile acestor doi bărbați care visau la tronul Franței ? Amîndoi se ridicară în același timp. Se priveau țintă. Trupul celui leșinat zăcea la picioarele lor.

Și pe măsură ce se priveau astfel, poate că fiecare citea în sufletul celuilalt. Iar ceea ce vedeau, ceea ce citeau unul la altul era înspăimîntător... Numai astfel s-ar fi putut explica paloarea lor. Erau mai albi decît însuși contele de Auvergne. Condé vorbi mai întîi. Cu glas șovăielnic și răgușit murmură :

— Intr-adevăr, tu primești hotărîrea luată adineauri ?

— Nu, spuse Guise printre buze. Dar tu ?

— Nu, răspunse Condé.

Se dădu înapoi cu doi pași și mîrîi :

— Dacă nu s-ar mai trezi deloc ! ? Dacă am putea și noi rosti cuvintele pe care le-a spus el adineauri : regele a murit ? !

Guise se plecă din nou asupra leșinatului. Fruntea i se întunecă. Un nor negru îi acoperi fața... Mîna lui tremurătoare începu să caute un obiect strălucitor pe care-l ținea la briu. Dar, chiar în acea clipă, contele de Auvergne deschise ochii.

— Prea tîrziu ! mîrîi Condé.

Guise vîrî în teacă pumnalul pe care-l purta la briu și... la rîndul lui se dădu înapoi. Contele de Auvergne se ridică cu greutate.

— Domnilor, bîigui el, iertați-mi slăbiciunea.

— Durerea unui tată !, exclamă Guise cu glas tremurător. O fiică atît de fermecătoare !...

— Ar fi fost o podoabă la Curtea dumneavoastră, Sire, adăugă Condé.

— Pentru mine nu mai există nici o Curte, nu mai sînt Sire, murmură contele de Auvergne, înnăbușindu-și un suspin. Pînă ce nu-mi regăsesc fiica, nu sînt decît propria mea umbră. Pînă ce nu pun mîna pe nemernicul acesta care a îndrăznit să semneze pe pergamentul care trebuia să consfințească înțelegerea noastră, nu mai pot trăi în liniște. Domnilor... domnilor... m-au doborît... Nădăjduiam să vă pot oferi ospitalitatea acestei case, dar...

Suspinele întrerupseră pe nenorocitul tată.

— Nu vă neliniștiți, căută să-l mîngîie Guise. Caii și servitorii noștri sînt la han.

— «Iar pînă atunci, gîndi Condé, mulțumit, nu vom semna nimic».

Iar Guise, din partea lui, gîndea :

— «Adineauri, brațul meu a șovăit... probabil că am pierdut o coroană. Atunci cînd l-am lovit pe Saint-Pol nu am tremurat... iar acum...»

— Să amînăm pentru mai tîrziu suprema consfătuire pe care trebuia s-o avem acum, propuse ducele de Angoulême, înfrîngîndu-și durerea. Domnilor, voi încăleca chiar riscînd arestarea, închiderea la Bastilia și viața mea, mă voi duce la Paris. Voi răscoli stradă cu stradă, dar acest Capestang, fie el nobil sau țăran, om sau demon, va muri de mîna mea. Trebuie să-mi regăsesc fiica și... voi reuși.

Zece minute mai tîrziu, Guise și Condé revenira la han. Încălecară imediat și porniră în galop urmați de servitorii lor înarmați pînă în dinți.

VI

AVENTURIERUL

În acest timp, Cavalerul de Capestang dormea pe un pat prost. Dar oricît de tare ar fi fost salteaua, Capestang, tare ostenit, nu simțea nimic, căci dormea dus. Profitase de plecarea conjuraților și se strecurase în camera lui. Gîndurile i se ciocneau în minte, imaginația îi era încă înflăcărată de cele ce auzise. Se aruncase pe pat murmurînd :

— „Regele a murit !... Trăiască regele !... Așadar, l-au osîndit pe regișorul nostru... Îl vor omorî... Sărman copil despre care se spune că este atît de trist, atît de părăsit în singurătatea palatului său... Dar, ce ? Oare eu am să las, așa, nepăsător, să se împlinească această crimă ? Ce să fac ? Să denunț complotul pe care l-am surprins ? Să denunț... mai repetă el odată. Adică, să vînd pe aceşti oameni călăilor ?... Eu nu sînt un denunțător !... Mai bine îmi smulg limba și o arunc la cîini... Dar, cum aș face pentru a-l împiedica pe contele de Auvergne să... Îl urăsc din tot sufletul... Cum să-l împiedic să ucidă pe micul nostru rege... pe rege ?..."

Și totul se înnoră sub aripile unui somn profund, care urmează neapărat unei mari oboseli a minții.

Capestang se sculă a doua zi dis-de-dimineață, sau, ca să fim și mai exacți, patru-cinci ore după petrecerea scenelor la care fusese martor. Cercetă cu atenție cele trei sau patru răni pe care le primise în ajun în timpul luptei cu tovarășii nobilului necunoscut, ai ilustrului nătăfleț... căci așa îl numea el pe Concini. Își spălă și își legă rănile care-l dureau, e drept, dar care nu-l împiedicau să încalece.

Fericit de acest lucru, își îmbrăcă hainele pe care le dobîndise în acea noapte într-un mod ciudat. O chemă pe hangioaică, care văzîndu-l atît de mîndru și semeț, nu se putu împiedica să nu scoată un strigăt de uimire, îndoindu-se la început că sub aceste haine luxoase s-ar ascunde aceeași persoană. În cele din urmă, însă, trebui să admită realitatea.

— Văd cît ești de mirată, îi spuse cavalerul. Un singur cuvînt îți va explica totul. Azi-noapte am văzut-o pe femeia în alb, despre care mi-ai vorbit atît de înfricoșător ieri. Castelana în alb este o zînă. Numai dintr-un singur semn m-a transformat așa cum mă vezi acum. Cît

îţi datorez ?, întrebă el scoţînd din buzunar, cu multă nepăsare, un pumn de monede.

Hangioaica rămase înmărmurită.

— Cavalere, se bîlbîi ea, iertaţi-mi purtarea de ieri seară...

Capestang privi uimit în jurul lui.

— Eu sînt cavalerul ? !, murmură el. Ei drăcie, dar este de-ajuns să arăţi un pumn de galbeni, pentru ai fi înălţat în grad ? Probabil că dacă am să-i arăt toţi banii pe care îi am, mă va numi *Alteţă*...

— Dar, continuă hangioaica, nu aveam de unde să ştiu, cum să ghicesc... Măria Voastră rămîne la noi cîteva zile, nu ? Acesta este cel mai bun han din împrejurime. Puteţi întreba oriunde de hanul meu şi despre Nicoleta... eu sînt Nicoleta.

— Un nume foarte frumos, răspunse Capestang, un han foarte curat, dar eu trebuie să plec, totuşi.

— Cum ? Fără să gustaţi măcar din vinul nostru spumos ?

— Ei, dar ştii că-mi faci sete ? ! Am să beau, însă, în altă parte în sănătatea dumitale.

— Cum ? Fără să gustaţi măcar din peştele nostru, mîndria hanului meu ? Avem nişte zvîrlugi proaspăt pescuite, cum nu aţi mai mîncat niciodată.

— Mă ispiteşti ! zvîrluga este mîncarea mea preferată, rîse Adhémar.

Toată supărarea lui pierise privind faţa neliniştită a Nicoletei.

Hangioaica, sigură că fusese iertată, se înclină cu respect şi se grăbi spre bucătărie. Şi înainte de a încăleca, cavalerul se aşeză la o masă din sala de la parter. Şi, într-adevăr, peştele şi vinul erau minunate. Capestang nu se gîndise însă decît la evenimentele pe care le trăise cu puţin mai înainte.

Pentru moment, cel mai însemnat lucru era să se grăbească de a se pune sub protecţia lui Concini, Mareşal de Ancre.

Gîndurile lui zburau de la femeia în alb la Carol de Angoulême. Bănuia că între aceste două fiinţe exista o legătură misterioasă. Dar, în ce consta ea ?

Spre oarele nouă dimineaţa, Capestang încălecă şi, în pasul legănat al „Săgeţii", se îndreptă spre Paris. Străbătu pădurile umbroase şi se lăsă îmbătat de parfumul pomilor. Nu era nici trist şi nici necăjit. Căci el nu reţinea din amintirea zilei precedente decît farmecul ei. Şi de aceea el nu îl văzu pe cavalerul care îl urmărea, pe cel care mergea pitindu-se la umbra copacilor, în spatele lui şi care-l pironea cu o privire răutăcioasă. El nu îl zărea pe Rinaldo, executorul planurilor lui Concino Concini.

— „Înainte !, murmura Rinaldo. Înainte, demone ! Te urmăresc şi nu îmi vei mai scăpa ! Ce răzbunare ! Aşteaptă numai puţin ! Ce răzbunare !"

Nu, Capestang nu-l vedea. Şi chiar dacă l-ar fi zărit, tot nu l-ar fi recunoscut. Căci în lupta din ajun, Rinaldo de-abia se arătase. Cavalerul nici nu se gîndea că ar fi putut fi urmărit.

Avusese copilăria cea mai fericită pe care o poate visa nu numai un copil, dar chiar și un om matur, atunci cînd privește înapoi la timpurile care au trecut. Acolo, în bătrînul castel de pietre, nu avusese decît o singură grijă : să trăiască. E adevărat că mamă-sa îl silise să fie atent la lecțiile pe care căuta să i le facă cît mai plăcute, și astfel Capestang învățase să citească și să scrie. Apoi se inițiase în studiul istoriei. În urmă, deveni un cititor pasionat al cărților care povesteau minunatele aventuri ale cavalerilor de altădată.

Doamna de Trémazenc poseda vreo douăzeci de volume, cu scoarță de lemn, împodobite cu înflorituri de argint. Ele povesteau viața falnică a foștilor cavaleri, întotdeauna plecați spre ajutorarea celor slabi împotriva celor puternici. Eroii preamăriți de trubadurii vremurilor erau înfățișați în acele cărți. Ei formau acum idealul lui Capestang. Din aceste cărți, se obișnuise cu gustul epopeei.

La cincisprezece ani, Capestang rămase orfan de mamă. Tată-său, un nobil bătrîn, care se retrăsese la castelul său încă din anul 1608, acoperit de laurii izbînzilor, fusese uitat de regele Henric al IV-lea, pe care îl ajutase să se urce pe tron. Bătrîn și sărac — nu stăpînea decît fișia de pămînt din jurul proprietății sale — tatăl lui Capestang nu vroise să-l învețe pe fiu-său decît cum să se folosească de spadă și cum să călărească. Și reuși să facă din singurul lui moștenitor un adevărat cavaler și un redutabil spadasin.

Aceasta era toată educația pe care o primise tînărul cavaler. Om de principii largi, bătrînul soldat îl învățase pe fiu-său că un cavaler tînăr trebuie să-și croiască singur drum, prin curajul său.

Educat astfel de un tată cu idei vechi, dezamăgit în foarte multe sentimente, tînărul cavaler devenise un pasionat hoinar, întreprinzător, curajos, certăreț, bun luptător, dar păstrase totdeauna un aer de eleganță și de demnitate care impresionau pe cei ce îl cunoșteau.

Putea fi învinuit cel mult de exageratul entuziasm, sau de larghețea gesturilor sale. Dar și acestea chiar îl prindeau de minune. Avea un fel propriu al lui de a se bate, iar cînd trăgea sabia — și o scotea deseori — ar fi provocat rîsul unui cavaler mai bine-crescut ca el. Vrînd neapărat să-i copieze pe eroii din cărțile mamei sale, ajunsese la o oarecare seme-ție care ar fi putut să provoace rîsul, la o exagerare a gesturilor și a ideilor sale care făcea pe cel ce se afla în tovărășia lui să-l privească pieziș.

Trebuie să mai spunem că se împotrivea oricărei discipline, dar că era lacom de fapte eroice. Toată forța mușchilor lui era pusă în slujba celor slabi. Astfel cum era el atunci cînd domnul Trémazenc muri din pricina unei „febre păcătoase" — așa se numea pe atunci boala de care suferea el — putea trece drept un prostănac cu suflet bun. Dar, oricît de repede fu agonia tatălui său, totuși acesta găsi timp, între două crize, să-i spună :

—Cavalere, vei găsi în acest cufăr — și îi arătă un geamantan mare — lista datoriilor noastre. Voi muri liniștit dacă îmi promiți că le vei plăti de îndată ce vei face avere.

Plîngînd cu lacrimi amare, tînărul jură bătrînului să-i îndeplinească voia, iar bătrînul Trémazenc muri surizînd. De atunci se petrecu o schimbare în mintea şi în obiceiurile tînărului Capestang. Se simţea tare mîndru de noul său rol de şef al casei de Trémazenc şi începea să aibă pornirile eroilor cărţilor citite. După ce-şi plînse îndeajuns vrednicul tată, deschise într-o zi cufărul amintit şi descoperi nu fără uimire că moştenea datorii în valoare de douăzeci şi opt de mii cinci sute de livre, bani pe care se obligase să-i înapoieze creditorilor de îndată ce va avea avere.

Timp de aproape o lună, Capestang nu se gîndi decît la trista lui situaţie şi la viitorul pe care-l putea nădăjdui într-un ţinut sărac, departe de orice centru de activitate. Şi atunci, luă o mare hotărîre : să facă avere.

Dar, cum ? Prin ce mijloace ? Nu ştia. Îşi da seama însă că Parisul era singurul loc din lume unde putea strînge ceva bani. Renunţînd, aşadar, la traiul puţin dezmăţat pe care-l dusese pînă acum, începu, chiar în castelul părintesc, să facă exerciţii de scrimă şi de călărie, să recitească toate cărţile mamei sale şi să-şi întărească mintea şi trupul.

După un an de zile, strînse tot personalul palatului — care, de altfel, nu se mărginea decît la un servitor bătrîn — şi îi împărtăşi gîndul lui de a-l concedia.

— Îngăduiţi-mi să mor aici, îi răspunse servitorul.

— Sărman de tine, cum vei putea trăi singur ? Cine-ţi va plăti leafa ?

— Leafa ? Dar sînt de acum şaisprezece ani de cînd nu o mai primesc. Vreţi să plecaţi, domnule ? Voi păzi castelul în lipsa dumneavoastră. În cîmpia ce ne înconjoară se găsesc destui iepuri şi numeroase potîrnichi, în curte avem destule păsări, iar în staul se adăposteşte o vacă frumoasă : iată toată leafa pe care v-o cer.

Cavalerul, încîntat că lasă castelul în paza unui prieten credincios, îl îmbrăţişă pe servitor care, la acest semn de dragoste, începu să plîngă de fericire.

— Domnule, aceasta-i o onoare care întrece cea mai bună leafă.

Capestang strînse cele mai frumoase mobile din casă, cele mai scumpe tapiţerii pe care le găsise acolo, precum şi cîteva bijuterii pe care le purtase doamna de Trémazenc. Chemă un negustor şi îl puse să preţuiască totul. Valoarea lucrurilor se ridica la vreo cincizeci de mii de livre. Negustorul numără pe masă treizeci şi două de mii, iar Capestang se declară foarte mulţumit. Trei zile mai tîrziu, toate datoriile contractate de tată-său, precum şi restanţa lefii servitorului erau plătite pînă la ultima centimă. Lui Capestang îi rămase doar o mie patru sute de livre.

— Am achitat toate datoriile, deşi nu am făcut încă avere. Dormi în pace, tată !

Capestang mai cheltui opt sute de livre pentru a-şi cumpăra un cal, pe care-l boteză „Săgeata". Calul îşi merita această poreclă. Atunci cînd cavalerul îl încercă, silindu-l să treacă numeroase obstacole — peste care altul şi-ar fi rupt grumazul — murmură :

— „Este drept că-i lipsesc aripile, dar nici nu are nevoie de ele". Şi

Apoi se echipă din cap pînă în picioare. Două luni de zile nu făcu altceva decît să observe calitățile și defectele bidiviului său. Iar într-o bună dimineață se depărtă de castel. Inima îi bătea cu putere. Întorcîndu-se pentru ultima oară, ca să-și ia rămas bun de la turnul castelului, o lacrimă i se prelinse pe obraz.

Primul popas îl conduse la castelul unui vechi prieten al tatălui său, care îl reținu cîteva zile și-i dădu și o scrisoare de recomandație pentru Mareșalul de Ancre, căruia avusese prilejul să-i facă cîteva servicii.

Capestang își continuă, așadar, drumul spre Paris. Călare pe roibul său, încins cu sabia care atingea pulpa stîngă a calului, cu pumnalul pe șold, mîndru ca Artaban sau ca Galaor, Capestang parcurse ținuturile Franței și ajunse la Longjumeau fără alt incident decît un duel pe care-l avusese cu un cavaler, de două-trei certuri de mai mică însemnătate care se terminaseră cu cîteva lovituri de sabie, și de cinci sau șase atacuri ale banditilor pe care le respinse. În afară de aceste „mici întîmplări", Capestang ajunse acolo unde l-am găsit noi în acea zi în care începe adevărata viață a acestui erou, a cărui existență plină de miracol și de fantastic ne-am propus s-o povestim.

În sfîrșit, după acea zi ciudată și după acea noapte și mai uimitoare, Capestang ajunse la Paris. Cavalerul care-l urmărea pas cu pas, încă de la Meudon, pătrunse în oraș în același moment cu el. Dar Capestang nu-l observase.

Primul său gînd, după ce traversă bariera, fu să se intereseze de adresa Mareșalului de Ancre. Voia să locuiască cît mai aproape de cel pe care și-l alesese drept protector.

Curînd, lumea se adună cerc în jurul acestui mîndru cavaler. Căci, din toate timpurile, Parisul a dat cel mai mare procent de gură-cască. Capestang obținu vreo douăzeci de răspunsuri în locul unuia singur și nu mai știa cui să-i dea ascultare. Atunci, un cavaler se apropie de el și îi spuse :

— Dacă îmi îngăduiți, vă voi conduce la locuința Mareșalului de Ancre.

Acest cavaler era Rinaldo.

Capestang aruncă o privire necunoscutului : zîmbetul fals și privirea piezișă îi displăcură. Și chiar dacă propunerea lui era cinstită, ea fusese făcută cu atîta ironie, în purtarea lui Rinaldo era atîta obrăznicie, încît sîngele i se urcă la cap.

— Mulțumesc ! răspunse el cu glas tăios. Există onoruri care-ți fac cinste. Dar numai privindu-vă, domnule, cred că ar fi curată extravaganță să mă las condus de dumneavoastră.

— Ei drăcie ! strigă Rinaldo.

— La dracu ! exclamă Capestang.

Cele două exclamații răsunară ca două săbii care se întretaie. Dar, în acel moment, Rinaldo se îmblînzi :

— O luptă ! gîndi el. Dar ce, mi-am pierdut mințile ? Învins sau învingător, nemernicul acesta îmi va scăpa. Puțină diplomație, dragul meu Rinaldo !

— Domnule, se adresă din nou Rinaldo cavalerului, onoarea va fi pentru mine. Vă jur aceasta. Nu vă voi părăsi pînă ce nu vă voi şti în loc sigur. Atît de mult mi-aţi plăcut de la prima vedere !

— Mă copleşiţi, domnule, spuse Capestng, pe un ton de admiraţie prostească.

— Noi, parizienii, sîntem foarte binevoitori cu provincialii...

— Şi ce noroc, răspunse Capestang (ţinîndu-şi pălăria în mînă), pentru un provincial, de a întîlni un parizian din Sicilia sau Calabria, care să fie atît de amabil.

— Haide odată ! spuse Rinaldo. Uită cuvintele pe care ţi le-am spus şi urmează-mă, chiar cu tot accentul meu străin.

— Domnule, răspunse Capestang, mulţumit că găsise o călăuză, să ne păstrăm mai bine fiecare accentul nostru. Căci accentul înfăţişează cuvîntul. Dumneata ai felul dumitale de a spune „Ei drăcie !" ; eu am felul meu de a striga „La dracu !". Căci, ce-ar însemna o limbă fără accent ? Ar fi ca un obraz fără nas. Eu am să rămîn provincial, aşa cum sînt. Iar dumneata nu ai decît să rămîi parizian, etrusc sau lucan din cap pînă în picioare, de la vorbă pînă la faptă, de la minte pînă la suflet.

— Ei drăcie ! murmură Rinaldo, zăpăcit de atîta vorbărie.

Rinaldo îl îndemnă pentru ultima oară pe Capestang să meargă cu el. Cei doi cavaleri, călărind alături unul de altul, începură să galopeze, urmaţi de strigătele mulţimii, pe care Capestang nu le înţelegea, dar pe care sluga lui Concini le pricepea foarte bine. Străbătură repede tot Parisul. Rinaldo fremăta de bucurie. Surîdea. Acest zîmbet ar fi părut sinistru lui Capestang, dacă n-ar fi fost preocupat să-şi păstreze pe cal o poziţie care să impresioneze pe aceşti gură-cască ai Parisului. Căci eroul nostru, tînăr, curajos şi bine făcut, nu rîvnea decît la un singur lucru : gloria. Exageră puţin în semeaţa lui atitudine. Pana de la pălărie îi flutura în bătaia vîntului, îşi rezemase pumnul pe pulpa dreaptă şi privea Parisul ca un om care mai văzuse multe altele şi care îşi zice :

— „Iată, Capestang, Parisul te priveşte !"

Şi astfel, Adhémar de Trémazenc, cavaler de Capestang îşi făcu intrarea în Paris.

Cînd ajunseră în colţul străzii Tournon, văzură un grup de oameni din popor înaintînd ameninţător spre ei. Murmurul lor nemulţumit prevestea apropierea furtunii. La vederea lui Rinaldo, bombănitul mulţimii încetă pentru o clipă. Deodată, se auziră strigăte din toate părţile :

— Moarte celor care ne înfometează ! Moarte lor !...

— Să trecem ! strigă Rinaldo, pălind.

— Uşor de spus, dar greu de făcut ! zise Capestang. Am putea trece, dar cu o singură condiţie : fiecare dintre noi să zdrobească cel puţin vreo şase oameni. Împotriva cui se îndreaptă această mulţime ?

— Pe Dumnezeul meu ! exclamă Rinaldo furios. Îi zdrobim, în schimb vom trece nevătămaţi. Loc ! Loc !

În faţa mîniei lui, oamenii şovăiră. Făcură un pas înapoi. Cercul lor se desfăcu pentru un moment, apoi se strînse din nou, cu şi mai mare putere. Aceasta nu durase decît cîteva secunde. Destul, Capestang îşi ajunse

tovarăşul. Rinaldo îşi ştergea fruntea de sudoare. Spaima îl pironise locului.

— La dracu ! zise Capestang. După cum văd, se îndreptau împotriva dumitale !

Rinaldo nu răspunse. Dintr-un singur salt fu în mijlocul şoselei. Se apropie de un om şi-l apucă de gît.

— Iar dau de tine, mizerabile ? ! Aşadar, tu i-ai aţîţat ? Desigur ! De îndată ce tu ai rămas în urmă, înseamnă că i-ai plătit pe toţi.

— Vă înşelaţi ! strigă omul sufocîndu-se. Aveţi milă de mine ! Ajutor !...

Nenorocitul, pe jumătate strangulat, nu mai avu putere să rostească ceva. Ridică privirile spre cer, fie pentru a mai protesta încă odată împotriva învinuirii ce i se aducea, fie pentru a-şi încredinţa sufletul în mîinile Domnului. Înnebunit de furie, Rinaldo trase pumnalul...

Dar, tocmai în acest moment, un vînt puternic îl împinse în lături. Capestang se apropie de el şi-i strigă :

— Ei, domnule, cum îndrăzneşti să ridici cuţitul asupra unui om fără apărare ?...

— Trăiască nobilul cavaler ! Trăiască !... strigă mulţimea de gură-cască.

Rinaldo se întoarse spre ei. Era furios. Apoi aruncă o privire plină de furie mărinimosului Capestang. Numaidecît, însă, expresia feţei lui se schimbă, se însenină.

— Ar fi o neghiobie din partea mea, murmură el, să-l scap tocmai acum la o sută de paşi de locuinţa stăpînului. Niciodată nu va ieşi viu din cursa pe care i-am întins-o !... Vreau să mă răzbun pe toată suferinţa mea... să-l pălmuiesc... să-l insult... să-l batjocoresc... şi apoi să-l înjunghii cu mîna mea... Răbdare, dar...

Iar în timp ce se gîndea astfel, Rinaldo surîdea din ce în ce mai vesel.

— Ei drăcie ! dar ştii că ai dreptate, cavalere ! ? Sînt puţin cam iute. Nu-mi pot înăbuşi nici simpatia, dar nici furia !

Şi apoi, întorcîndu-se spre omul pe care vroise să-l strangulze :

— Pleacă, ticălosule ! Să nu te mai prind odată !...

— Cum te numeşti ? îl întrebă Capestang apropiindu-se de omul care-şi recăpăta cu greu respiraţia.

— Ufff ! respiră omul adânc.

— Cum „Ufff !" acesta-i numele tău ?

— Da, răspunse cel întrebat uitîndu-se speriat la Rinaldo. Adică, numele meu este Ghinion... Sînt la dispoziţia dumneavoastră...

— Mulţumesc, rîse Capestang. Cel puţin, dacă te-ai numi şi Providenţă...

— Cum, ştiţi şi celălalt nume al meu ?

— Dar ce, ai mai multe nume ?

— Da, cîteodată mă numesc Ghinion, altădată Providenţă... Dar, astăzi mă numesc Ghinion...

— Fie şi aşa ! Ascultă, dragul meu Ghinion, dacă vrei un sfat bun, fugi cît mai repede !...

Şi îi dădu o monedă de argint.

— Mulţumesc, stăpîne ! strigă omul îndepărtîndu-se în grabă. De acum înainte, sînt servitorul dumneavoastră prea plecat.

Dar nici nu făcu bine douăzeci de paşi şi se opri în loc. Se întoarse şi privi lung pe cel care vroise să-l gîtuie şi pe cel care-l salvase. Chiar în aceeaşi clipă, cavalerul de Trémazenc se gîndea că ar fi bine să-şi părăsească călăuza care, la drept vorbind, nu-i inspira prea mare încredere. Ca şi cînd i-ar fi ghicit gîndul, Rinaldo i se adresă astfel :

— Domnule, iată-ne în faţa locuinţei Mareşalului de Ancre. Îţi voi explica totul prin cîteva cuvinte : sînt în serviciul Mareşalului, iar dacă ţi-am propus să te conduc la el, este pentru că din cuvintele şi înfăţişarea dumitale am ghicit că eşti în căutarea unui protector puternic. Dacă a trebuit să îndur strigătele unor parizieni împovăraţi de nişte mici impozite, este pentru că toată lumea aici cunoaşte conştiinciozitatea mea. În sfîrşit, dacă am primit cu zîmbetul pe buze glumele dumitale, este pentru că şi Mareşalului îi plac oamenii de spirit, şi fiindcă ai produs o bună impresie asupra mea ; şi pentru că... vreau să te prezint imediat stăpînului meu.

— Cum ? întrebă Capestang tresărind de bucurie. Aşa, prăfuit, cum sînt acum ?

— Dar ce însemnătate au toate acestea, tinere ! ? Norocul trece pe lîngă dumneata... Nu-l lăsa să-ţi scape ! Peste o oră va fi prea tîrziu, căci Mareşalul pleacă într-o călătorie lungă. Te previn de un singur lucru, doar : dacă eşti o fire liniştită, ar fi mai bine să nu te mai duci la el. Dar dacă îţi place primejdia, dacă ai gustul de aventură, dacă te simţi ispitit de luptele la capătul cărora se găsesc onorurile, atunci vino cu mine în această locuinţă mai elegantă chiar decît Luvrul, unde vin toţi prinţii, diplomaţii, cardinalii şi unde te vei lovi la fiecare pas de cei mai iluştri oameni.

Un minut mai tîrziu, cei doi cavaleri descălecau în curtea palatului. Doi servitori în livrea strălucitoare se apropiară în grabă de ei, pentru a le ţine caii. Capestang, îmbătat de fericire, înflăcărat, dus pe aripile dulcii iluzii, urcă alături de Rinaldo măreaţa scară a castelului.

Să mai spunem doar un singur lucru : Rinaldo făcuse semn cu mîna. Iar la acest semn, greaua poartă a palatului se închisese.

Capestang nu văzu această manevră care-l făcea prizonier, şi nici strălucirea privirilor lui Rinaldo. El urca înapoia călăuzei sale monumentala scară de marmoră, străbătu alături de Rinaldo anticamerele palatului care fremătau de mulţimea de curtezani, de petiţionari, de valeţi, de vistiernici şi de cavaleri. Trecură printr-o sală deşartă, apoi se opriră într-o cameră unde nu mai ajungea nici un fel de zgomot.

— Acum, întrebă Rinaldo, spune-mi, te rog, numele dumitale.

Capestang îşi declină identitatea şi titlurile. Rinaldo se plecă respectuos şi îi zîmbi curtenitor. Un minut mai tîrziu, cavalerul rămase singur în acea cameră goală, neprietenoasă, cu pereţii lucioşi şi cu podeaua

construită din pietre mari, pătrate. Privind mai bine pereţii, i se păru că vede zgîrieturi pricinuite de vîrful ascuţit al săbiilor. Pe podea i se părea că deosebeşte mari pete roşietice.

— Cum ? murmură el, fremătînd. Dar, ce sînt acestea ? Pete de sînge ! Desigur, pete de sînge ! Dar ce, aci se înjunghie oameni ?

Fugi spre uşa prin care intrase : închisă !· Se repezi spre uşa pe care dispăruse Rinaldo : închisă ! Se grăbi spre a treia uşă, din fundul încăperii : închisă !

Capestang păli. Gînduri ciudate i se ciocneau în minte. Cu repeziciunea unei imaginaţii creatoare de fantome, după ce-şi analiză simţirile, strigă :

— Mi-e frică ? Pentru ce să mă tem ? N-au decît să vină !... Cine ?... Îmi arde capul !... Şi totuşi, această singurătate, această linişte, această...

În acest moment, a doua din cele trei uşi despre care am vorbit se deschise. Un uşier apăru în pragul ei şi spuse :

— Domnul Mareşal de Ancre aşteaptă pe dl. Adhemar de Trémazenc, cavaler de Capestang.

VII

UN PALAT ÎNFRICOŞĂTOR

Aventurierul tresări. Gîndurile lui, bănuielile lui se spulberară într-o clipă. Respiră adînc. Cu paşi semeţi se îndreptă spre biroul Mareşalului de Ancre.

Concini era singur. Aşezat în faţa unei mese de scris, stătea cu spatele la cavaler. Capestang, mîndru, cu mîna sprijinită de mînerul spadei, cu pălăria în mîna dreaptă, cu ochi strălucitori de nădejde, se gîndea :

— „Fii cu băgare de seamă, măi băiete ! Norocul ţi-a ieşit în cale. Nu-l mai lăsa să-ţi scape ! Iată-te lîngă omul care este mai puternic decît însuşi regele. Acum trebuie să pui temelia viitoarei tale averi. Şi mai întîi de toate, trebuie să-ţi asiguri iertarea pentru lupta pe care ai avut-o în apropierea pădurii Meudon, să-ţi faci un protector împotriva acelui cavaler care răpeşte fetele frumoase, împotriva acelui laş, împotriva acelui neghiob"...

Deodată, cavalerul rămase înmărmurit. Cu ochii ieşiţi din orbite, cu gura întredeschisă, Capestang părea ca o stană de piatră. Căci Mareşalul de Ancre se întorsese spre el. Dar acesta nu era decît laşul, neghiobul, răpitorul pe care îl insultase, îl combătuse, îl învinsese :

— „Sînt pierdut ! se gîndi cavalerul de îndată ce reuşi să-şi orînduiască ideile. De bună seamă, la poarta palatului nu m-am întîlnit cu „Providenţa", ci mai degrabă cu „Ghinionul". Dar, oricît de puternic ar fi acest Concini, să-i arăt că un Capestang nu-şi pleacă grumazul decît în faţa călăului nemilos".

Și cavalerul, palid încă de spaimă, își ridică privirile și-și puse pălăria in cap. Gest de curaj, subliniat și de atitudinea unui lăudăros impertinent, gestul unui om care e pregătit să moară, dar care vrea să-și sfîrșească viața printr-o ultimă sfidare.

Concini se arătă foarte nepăsător.

— Mă recunoști ? îl întrebă el pe Trémazenc.

— Da, domnule, răspunse curajosul aventurier. Înfățișarea dumitale nu poate fi uitată atît de ușor. Însăși împrejurarea în care am avut cinstea să te cunosc nu poate fi uitată...

Apoi murmurînd ca pentru sine :

— Așadar, acesta este Concino Concini, Mareșal de Ancre ? La dracu ! Ce stăpin era să-mi aleg !

Concini rămase gînditor. Cerceta înfățișarea naivă și îndrăzneață a cavalerului, atitudinea lui obraznică și curajoasă în același timp, plină de semeție și de neînfricare.

— ..Un tînăr foarte cutezător ! gîndea el. Și dacă este și îndemînatic — mărire mie — iată omul de care am nevoie. Rinaldo va înnebuni de minie, dar ce-mi pasă !... Dacă voi uita obrăznicia acestui drumeț, și el trebuie să uite. Cerul soartei mele, pînă acum fără nori, se întunecă. Furtuna se apropie. Nu mai pot ieși pe stradă fără să aud strigăte din toate părțile și fără ca oamenii să nu se revolte la vederea mea. Luynes îl măgulește pe rege. Guise conspiră. Condé uneltește. Angoulême lucrează în umbră. Nobilimea mă disprețuiește. În curînd — poate chiar miine — voi avea nevoie de credincioși, de oameni întreprinzători !... Oameni de teapa acestuia care stă în fața mea sînt foarte rari... Îmi trebuie oameni ! Chiar dacă mă voi răzbuna mai tîrziu, să încep prin a-l cumpăra pe acesta"...

Concini își regăsise agerimea minții sale cu adevărat uimitoare. Căci tot secretul norocului său se sprijinea pe socoteli de felul acestora. Concini, care ura de moarte pe tînărul care-l batjocorise și-l lovise, Concini, care ar fi poruncit cu cea mai mare mulțumire decapitarea cavalerului, Concini își înăbușea acum ura și, vrînd să-și facă un prieten din insultător, uita insulta... sau amîna pentru mai tîrziu răzbunarea ei.

— Domnule, îi zise el lui Capestang, lupta pe care ai susținut-o împotriva oamenilor mei a însemnat un mare succes. Nimeni nu ar fi în stare să călărească atît de magistral ca dumneata... Nimeni nu ar putea visa să facă ceea ce ai făcut dumneata...

— Eu sînt cel care visez, se gîndi Capestang, stupefiat.

Și se înclină cu respect.

— Am recunoscut în d-ta pe un om foarte curajos, continuă Concini. De aceea am vrut să te mai văd o dată, înainte de a te trimite la eșafod.

— Ei... iată norocul meu. De altfel, nici nu mă prea îndoiam de soarta care mă aștepta...

— Tăcere ! porunci Concini mîndru. Aventura dumitale din pădurea Meudon — oricît de glorioasă ar fi — nu trebuie să-ți lase nici o bănuială asupra soartei care te așteaptă. Nu se insultă atît de ușor un

ministru al regelui, mai ales cînd acest ministru se numește Mareșalul de Ancre. Nu se pătrunde fără mari primejdii în afacerile statului. Este foarte frumos să scapi o tînără fată atunci cînd este atacată în mijlocul drumului, dar cînd această fată este o conspiratoare, cînd te împotrivești astfel arestării fiicei unui conspirator temut (Capestang ciuli urechile), cînd zădărnicești o acțiune de care depindea salvarea regelui („E salvată !", gîndi Adhemar), atunci, domnule — îmi pare foarte rău, dar trebuie să te gîndești la pedeapsa ce o meriți.

— Sînt pregătit ! spuse Trémazenc.

— Știu ! răspunse Concini. Te-am văzut la lucru !... Domnule, insultîndu-mă, ai insultat Cesarul. Și ca însuși Cesar, am vrut să-l văd îndeaproape pe gladiator.

— Ca și gladiatorii eu vă răspund : „Ave Cesar, morituri te salutant !"

Capestang se descoperi, se înclină cu respect. Apoi își puse din nou pălăria pe cap și rămase neclintit. Era tare mîndru. Nici o cută a figurii sale nu trăda emoția de care era cuprins.

— Bine, domnule, mai spuse Concini, iată ordinul pe care tocmai l-am semnat. Citește-l !...

— Vă mulțumesc pentru mărinimia dumneavoastră ! spuse Capestang luînd pergamentul. Voi ști, așadar înainte, unde, cînd și cum voi muri.

Citi. Fața lui se împurpură. Miinile începură să-i tremure. Ridică spre Concini privirile sale uimite, dar și pline de admirație. Căci pergamentul conținea aceste rînduri :

„Ordon domnului Lafare, vistiernicul regelui, să numere la prezentarea acestui act suma de cincizeci de mii de livre domnului Adhemar de Trémazenc, cavaler de Capestang".

— Domnule, bolboroși aventurierul, care nu-și mai încăpea în piele de bucurie și de trufie, sînt învins.

— Așadar, ești omul meu ? tună Concini, ale cărui priviri se înflăcărară.

— Dispuneți după bunul dumneavoastră plac de viața mea ! strigă Capestang, înclinîndu-se cu recunoștință.

— Bine ! Atunci, ascultă ! spuse Concini cu glas mieros, dar energic. Cavalere, te iau sub protecția mea. Îmi oferi viața ta, pe care aș putea-o da călăului... O primesc ! Fii credincios ! Eu mă voi îngriji de soarta dumitale, de averea dumitale. Ești pregătit la orice chiar din acest moment ? Ești gata să înfrunți primejdia cu același curaj cu care voiai să mergi pe eșafod ?

Zăpăcit, înfrigurat de imaginea gloriei și de promisiunea bogăției, cu capul înfierbîntat, Capestang răspunse :

— Porunciți, stăpîne !

— Bine... îți voi spune... fata aceea frumoasă... o cunoști ?... Fii demnic de numele pe care îl porți, fii sincer, spune adevărul !

— Nu, stăpîne, murmură cavalerul. Nici nu știu cum o cheamă.

— Atunci, nimic nu te leagă de ea, nu ? întrebă Concini cu glas moale.

— Nimic ! răspunse Capestang înăbuşindu-şi un suspin.
Inima îi bătea cu putere.

— Foarte bine ! Atunci iată prima ta însărcinare : te vei duce pe strada Dauphiné, la colţul malului Senei. Vei vedea de acolo un palat care pare nelocuit. Îl vei supraveghea necontenit. Vei cheltui fără socoteală. Peste o lună, peste o săptămînă, mîine poate, mai mulţi bărbaţi vor veni acolo. Îi vei înconjura şi îi vei aresta (Capestang tresări. Concini vorbi şi mai încet). Se va produce o învălmăşeală... În toiul luptei, unul din acei bărbaţi trebuie să primească de la tine o lovitură de spadă, după care să nu mai poată spune decît „Amin". Omul acesta este duşmanul meu de moarte, este tatăl conspiratoarei, este ducele de Angoulême, conte de Auvergne.

— Iar ea, se gîndi Capestang, este fiica ducelui de Angoulême. Mi se porunceşte, deci, să-l omor pe tatăl celei pe care o iubesc !

Concini privi ţintă pe tînărul cavaler. Şi adăugă :

— Îţi dai seama, nu ? Îţi împărtăşesc secrete de stat, Capestang, din primul moment, ai cîştigat întreaga mea încredere !

— Vreţi să spuneţi : dispreţul dumneavoastră, domnule, răspunse cavalerul ridicînd fruntea.

Capestang se înălţă, rupse pergamentul şi îl aruncă la picioarele lui Concini. Încrucişîndu-şi braţele pe piept i se adresă astfel :

— Domnule, unde sînt călăii dumitale ? Unde este eşafodul ?

Concini, pălind, murmură cu o voce şovăitoare :

— Nu, înţeleg ! Pentru numele lui Dumnezeu, explică-te, domnule !

— Da, încuviinţă Capestang. Mai bine, decît să explic prin sîngele Judei. Voi fi foarte scurt, de altfel ! ! ! Tot aşa de scurt ca şi pocnetul unei palme ! Vreţi să faceţi din mine un spion, nu ? Dacă tatăl meu ar fi aici, m-ar întreba cu asprime pentru ce mai las să trăiască un om care a avut neobrăzarea să încerce să cumpere cinstea şi onoarea unui Trémazene. Iar eu i-aş răspunde : „Tată, acorzi prea multă onoare unui şef de zbiri."

— Mizerabile ! exclamă Concini cu un glas atît de tremurător încît de-abia se auzea.

— Domnule ministru, continuă Capestang, dumneata vrei să faci din mine un asasin. Aceasta — fie că înţelegi, fie că nu — cere un răspuns. Iată-l !

În acelaşi moment aruncă la picioarele Mareşalului de Ancre mănuşa pe care începuse să şi-o scoată încă din clipa în care spusese că explicaţia lui va fi scurtă ca şi pocnetul unei palme.

Concini rînji sălbatic. Îl ţinti pe cavaler cu privirea lui înspăimîntătoare. Ridică mîna în semn de ameninţare. Vru să strige, vru să-l insulte pe acest tînăr obraznic, dar nu reuşi să scoată decît un răget înăbuşit.

Atunci începu să rîdă. Un rîs care-l făcu să tremure pe Capestang. Dar un rîs care îngădui cavalerului să-şi recapete tot sîngele rece. Capestang plecă capul. Şi se gîndi :

„Ce-am făcut, Doamne ? Ce-am spus ? Ah, afurisita asta de limbă prea ascuţită ! Nu ar fi fost mai bine să scap de aici, mai întîi, şi apoi să-i

scrie lui Concini ? Sînt un imbecil !...

Şi nu se ştie unde ar fi putut ajunge cu exprimarea părerilor sale de rău, dacă gîndurile lui n-ar fi fost întrerupte de răsunetul unei voci înguşite :

Audienţa domnului Adhemar de Trémazenc, cavaler de Capestang, s-a terminat.

— Audienţa ? se întrebă Capestang uimit.

Se credea din ce în ce mai mult pradă unui vis urît.

Privi în jurul lui. Mareşalul de Ancre dispăruse. În pragul uşii pe care intrase zări pe acelaşi uşier care îl anunţase Mareşalului cu puţin înainte.

— Ce ? se miră Capestang. Audienţa mea e terminată ? Pot pleca ?

— Da, domnule, răspunse valetul înclinîndu-se respectuos.

— Foarte bine, iată o mică atenţie din parte-mi, dragul meu.

Şi Adhémar îi întinse două monede de argint. Trémazenc respiră adînc.

— Vei fi atît de binevoitor să-mi arăţi drumul ? mai spuse el servitorului.

— Foarte simplu ! Intraţi pe acolo, deschideţi uşa aceea din faţa dumneavoastră, străbateţi tot culoarul. Coborîţi scăricica din capătul lui. Veţi ajunge în curte.

Cavalerul făcu întocmai. Trecu prin camera cea goală, cu podeaua din plăci mari de piatră, în care aşteptase puţin mai înainte. Dar, cînd se reîntoarse pentru a mai întreba ceva pe uşier, nu-l mai zări. Uşa se închise în urma lui. Capestang simţi broboane de sudoare rece pe frunte. Privirile lui căutau zgîrieturile pe care le văzuse pe pereţi, petele de sînge pe care le deosebise pe podea. Apoi, clătinînd din cap, se îndreptă spre uşa arătată de uşier, despre care îşi amintea că încercase zadarnic să o deschidă.

Capestang căpătă noi speranţe. De astădată, uşa era deschisă. Dar, în acelaşi moment, înspăimîntat, se dădu înapoi. Căci în pragul uşii îl zări pe Rinaldo.

— De-abia acum încep să înţeleg, murmură Capestang.

Rinaldo se apropia de el. Rînjea. Privirile lui trădau toată ura de care era stăpînit. Înfăţişarea lui avea ceva insultător şi obraznic în ea.

— Intraţi, domnilor, spuse el, intraţi. Îngăduiţi-mi să vi-l prezint pe domnul Adhemar Trémazenc, cavaler de Capestang, cu care aţi avut o întîlnire în pădurea Meudon.

Cinci bărbaţi intrară. Ultimul din ei închise uşa. Erau cinci oameni vînjoşi. Mergeau nepăsători. Îşi mîngîiau mustăţile.

Capestang se grăbi spre un colţ al odăii. Cu privirile aţintite, cu nervii încordaţi, cu mîna pe mînerul spadei, gata oricînd s-o tragă din teacă, nemişcat, surîzînd ironic, părea o adevărată statuie a dispreţului. Spadasinii se aşezaseră în faţa lui sprijinindu-se de perete. Păreau tare liniştiţi... unul din ei îşi înnoda un şnur, altul intona cu voce scăzută o melodie de dragoste, al treilea se privea într-o oglindă de buzunar şi-şi pieptăna mustaţa. Din cauza indiferenţei lor scena era şi mai îngrozitoare.

— Domnule de Capestang, spuse Rinaldo, dă-mi voie să-ţi prezint : pe mine, mai întîi. Eu sînt Rinaldo. Atît, şi nimic mai mult. Dumneata ai prea multe nume. Eu am prea puţine. Legea compensaţiei este respectată şi de astădată. Apoi, pe domnii de Bazorges, de Montreval, de Louvignac, de Chalabre şi de Pontraille, care vor avea cinstea să te omoare în linişte, fără scandal.

Capestang salută şi spuse :

— Sînt încîntat să fac cunoştinţă cu prea cinstitele feţe ale acestor domni, căci în pădurea Meudon nu am putut zări decît pintenii domniilor lor. Aşadar, domnilor, aci este locul de execuţie al lui Concini ? Nu vă aduc domnilor, decît o singură învinuire : cînd asasinaţi pe cineva, aveţi cel puţin grijă să spălaţi podeaua.

— Am impresia că domnul este cam vorbăreţ, spuse Louvignac. Aş avea poftă să-l „fituiesc" numaidecît.

— Ei drăcie ! exclamă Montreval, dă-i cel puţin timpul să-şi facă rugăciunea. Doar nu sîntem păgîni !

Capestang îşi trase sabia şi o îndreptă ameninţător spre cei cinci bărbaţi :

— Oricînd doriţi, domnilor călăi ai ministrului zbirilor !...

— Ce ? tună Chalabre, îmi pare că îl insultă pe stăpînul nostru.

— Trebuie, oare, să vă pălmuiesc şi pe dumneavoastră, după cum l-am pălmuit şi pe Concini ? întrebă Capestang.

Era nerăbdător să se bată. Urechile îi ţiuiau. Buzele îi tremurau de mînie. Capul îi era înfierbîntat. Privirile îi erau provocatoare. Nu vedea decît sînge în faţa lui. Primejdia îl scotea din fire. Uita situaţia în care se afla : închis în această colivie, în faţa a şase spadasini lacomi de sîngele lui. Să se bată ! Să lovească în dreapta şi în stînga ! Să omoare sau să fie omorît ! Nu era stăpînit decît de dorinţa de luptă. Mlădios, nervos, prin cuvinte aspre îşi provoca duşmanii, îi ameninţa, îi înfrica cu privirea.

— Ei băieţi ! strigă Pontraille, secătura asta mă va orbi. Rinaldo, cum ai spus că se numeşte acest nemernic ?

— Trêmazenc de Capestang, răspunse Rinaldo umflîndu-şi pieptul şi izbucnind în rîs.

— Capestang ? Ai-da, de ! Ia priviţi-l, băieţi ! Să-i spunem, mai bine, „Fanfaronul" ! Ştiţi, Fanfaronul acela din comedie. Ăla care este mereu tras de urechi !

— Atunci, strigă Capestang, eu mă aflu în faţa unor saltimbanci !

— Linişteşte-te, domnule Fanfaron ! spuse Rinaldo, rîzînd mereu. Domnilor, o mică zgîrietură Fanfaronului înainte de a-l duce la eşafod.

Şi toţi şase îşi traseră săbiile.

— Fanfaron ? repetă Capestang. Fie ! Primesc acest nume ! Dar îl ridic la înălţimea mea. Iar voi, marţafoilor, luaţi bine seama la Fanfaron !

Sări. Sabia vîjîi deasupra capului lui Capestang. Deodată, spada care străfulgera prin aer se plecă la înălţimea celor şase capete. Trei urlete înfiorătoare răsunară în liniştea înconjurătoare. Rinaldo, Chalabre şi Bazorges îşi acoperiră feţele cu palmele. Toţi trei fuseseră răniţi la obraz, dintr-o singură lovitură.

— La dracu ! Afurisitul de el !

— Blestematul !

Cele trei exclamații izbucniră în același timp. Dușmanii se dădură cîțiva pași înapoi. Urmă un moment de tăcere. Apoi, cei șase bărbați se repeziră înainte. Atingerea săbiilor producea un zăngănit lugubru. Glasurile lor sălbatice proferau insulte. Își promiteau să-l sfîșie pe tînărul cutezător, să-i zboare creierii, să-i străpungă inima. Și zgomotul vocilor era acoperit de strigătul lui Capestang :

— Fanfaronule, apără-te ! Ține, Bazorges ! Iată, Chalabre ! Ține, Rinaldo ! Milă mie, Doamne ! Blestematul ! Ei, drăcie ! Afurisitul ! Fanfaron ?! Ei bine, feriți-vă de Fanfaron !

Capestang — întocmai ca și furiosul erou Rolland — sărea prin toată odaia. Cînd intr-un colț al camerei, de unde își arăta spada lui strălucitoare, cînd la colțul opus, cînd întins pe podea, plecîndu-se, ridicîndu-se, dînd cînd o lovitură de pumnal, cînd una de sabie, cavalerul își uimea dușmanii prin agerimea sa. Rînaldo avea o coapsă străpunsă de lama pumnalului. Pontraille urla de durere : vîrful sabiei îi atinsese ochiul. Sîngele picura pe pereți. Podeaua era pătată de sînge.

Fețele și miinile vrășmașilor erau însîngerate. Și atunci, cei șase oameni care crezuseră că-l vor „fitui" pe Capestang dintr-o singură lovitură, care nădăjduiseră să-l impingă pe cavaler intr-un colț și să-l omoare, care jinduiseră să-l chinuiască pe îndrăznețul Capestang, înspăimîntați de tactica viteazului, surprinși de mlădierea și agerimea mișcărilor sale, strigau, urlau de durere și de mînie căutîndu-l pe cuceritorul acela care se afla peste tot și nicăieri.

— Îndrăznește să ni se împotrivească ! Cutează să ne înfrunte ! strigă Rinaldo mînios.

Da ! Cuteza să li se împotrivească. Era rănit la amîndouă mîinile. Avea umărul drept zdrelit. O tăietură mare sîngera pe pieptul lui. Brațele îi erau zgîriate. Hainele lui erau ferfeniță. Deodată, genunchii începură să-i tremure. Glasul îi scădea. Spada îi scăpă din mînă. O ceață deasă îi întunecă privirile. Capestang zări totuși strălucirea a patru pumnale.

— Omorîți ! Ucideți ! urla Rinaldo, care încerca să se ridice pentru a mai lovi și el.

— Omorîți ! Omorîți ! striga Pontraille.

— Să isprăvim o dată cu el ! urlară Montreval, Bazorges, Louvignac și Chalabre.

Capestang, la capătul puterilor, lăsă spada să-i cadă din mînă. Cei patru spadasini, încă în picioare, cu pumnalele întinse, se repeziră asupra lui. Și atunci, în acel moment, toată dorința lui de a trăi, toată puterea tinereții sale entuziaste, toată energia sufletului și trupului său se răsculară. Împins de furia nebuniei, Capestang apucă o mînă ce se îndrepta amenințătoare asupra lui, smulse pumnalul și ținînd cîte o armă în fiecare mînă începu, cu o putere supraomenească, să lovească în dreapta și în stînga. Zidul celor patru bărbați se sparse. Capestang, cu capul plecat, trecu printre ei. Însîngerat și gîfîind ajunse la ușa culoarului. Se năpusti într-acolo...

— Mai repede ! Mai repede ! urla Rinaldo. Ne scapă !

Reuşise să se ridice. Era palid, mai mult de mînie decît din pricina sîngelui pierdut. Chalabre, Louvignac, Bazorges şi Montreval se năpustiră în culoar.

În acest moment apăru şi Concini. Privi îngîndurat această scenă înspăimîntătoare. Îl zări pe Capestang în capătul gangului. Cavalerul se mai ţinea încă pe picioare. Era înfricoşător la vedere. Ministrul rămase înmărmurit, plin de admiraţie dar şi de ură împotriva nobilului cavaler. El murmură :

— Pentru ce oare nu a vrut să mi se supună !? Sprijinit de un asemenea om, aş fi înfruntat tot Parisul. Păcat — pe Dumnezeul meu ! — tare păcat că trebuie să omor un asemenea erou. Dar, dacă nu l-aş omorî, într-o bună zi, dintr-o singură lovitură mi-ar sfărîma creierii.

— Înainte băieţi ! strigă el. Omorîţi-l !

Dar Capestang ajunsese la scăriţa despre care îi vorbise uşierul. Porni pe ea. I se spusese că ea coboară în curte. Acum îşi dădea însă seama că fusese păcălit. Scăriţa urca spre pod.

Capestang urca cîte două-trei trepte deodată. Nu mai putea vorbi. Respira greoi. Nu-şi mai dădea seama dacă trăieşte sau dacă este pradă unui coşmar. Sărea treptele, împins de forţa instinctului de conservare. Era urmărit îndeaproape. Din cînd în cînd se mai întorcea. Apoi îşi relua cursa. Străbătu un gang lung, *la capătul căruia zări o uşiţă deschisă.*

— Isprăviţi odată cu el ! strigară împreună Concini şi Rinaldo. Louvignac şi Bazorges, care erau în frunte, săriră.

— Blestematule ! urlă Louvignac.

Capestang trecuse de cealaltă parte a uşii ; o împinse în urma lui. Salvarea lui atîrna de această uşă. Mîinile lui tremurătoare se agăţară de clanţă. Şi cu o ultimă sforţare, Trémazenc întoarse cheia în broască.

Cavalerul căzu în genunchi. Nu vroia să moară şi totuşi simţea că se sfîrşeşte. Se lăsă pe spate... De cealaltă parte a uşii, banda călăilor urla furioasă.

— S-o forţăm, propuseră deodată Montreval. Bazorges şi Louvignac izbind în ea cu pumnalele.

— De prisos ! exclamă Concini cu un rînjet teribil.

În anticameră, curtezanii, diplomaţii, episcopii şi petiţionarii îşi aşteptau rîndul să fie primiţi de Mareşalul de Ancre.

Într-o parte a anticamerei, în mijlocul grupului de petiţionari, aşezată pe un fotoliu de piele, stătea o fată, o fată de o frumuseţe rară ; tînără, drăgălaşă, de o naivitate fermecătoare. Iar în spatele ei un tînăr foarte distins şi elegant nu numai la îmbrăcăminte, dar şi la înfăţişare, părea că o soarbe din ochi. Din cînd în cînd se pleca deasupra spătarului fotoliului.

— Marchize Cinq-Mars, zise deodată fata, pentru că ai vrut să fii cavalerul meu şi să mă introduci în această lume minunată, te rog să-mi explici obiceiurile ei, să-mi povesteşti tot ce ştii despre ea, să mi-o faci cunoscută...

— Marion ! suspină marchizul. Răutăcioasă Marion Delorme !, dacă cel puțin ai vrea să mă încurajezi cu un surîs !... Dar spune-mi cu cine sau cu ce vrei să încep ?...

— Iată, îl vezi pe acest episcop ? Culoarea vișinie a mantiei lui se potrivește foarte bine cu tristețea frunții sale. Pare în același timp foarte delicat, dar și foarte mîndru.

— Este mai semeț ca un tigru, glumi Cinq-Mars.

— Nu-și mai ia privirile de la mine, continuă Marion. Cît farmec, dar și cită gingășie în căutătura lui. Pentru ce mă privește astfel ? Domnule Cinq-Mars, cine este acest episcop ?

— Este domnul de Luçon, duce de Richelieu, îi șopti Cinq-Mars.

— Episcopul de Luçon ! exclamă tînăra fată. Te rog, du-mă la el !...

— Crudo ! Îmi ceri tocmai mie să te prezint acestui om, care-și trădează pasiunea prin privirile lui ? Niciodată ! Auzi, niciodată !

— Și totuși, pretinzi că mă iubești. Astfel vrei să mă cucerești ? Așa înțelegi să mă servești ? Trebuie, oare, mai spuse ea, să-mi caut alt cavaler ?

— Nu ! nu ! spuse marchizul, mă supun... cu sufletul sîngerat, mă supun...

Marchizul oferi brațul său tinerei fete. Ce pereche potrivită ! Cîtă grație în mișcările lor ! Richelieu îi privea venind spre el. Privirile lui arzătoare o fixau pe Marion. Căutătura lui se încrucișă cu cea a marchizului. Și atunci, cei doi oameni pricepură că se urau de moarte. Iar Marion Delorme gîndea :

— „Episcop, bogat gentilom, nădejdea unei soarte fericite, aș renunța la totul pentru a vedea încă o dată pe marginea înflorită a Bièvrei, în amurgul soarelui, pe cavalerul acela mîndru și semeț. Să-l văd numai... să-l iubesc... să fiu iubită de el... ! Capestang, mîndrul meu cavaler, unde ești ?

Iar în momentul în care Marion se gîndea astfel la Capestang, Concini, printr-un semn al mîinii, își oprea zbirii care voiau să forțeze ușa în dosul căreia se refugiase cavalerul. Mareșalul surîse. Iar gîndul lui era într-adevăr înspăimîntător. Concini cunoștea în amănunțime această parte a castelului. Știa bine că ascunzișul acela n-avea nici o ieșire. Capestang se închisese singur într-un pod din care nu putea să iasă decît pe ușă.

Concini, cu glasul scăzut, dădu un ordin lui Montreval, singurul care se mai putea ține pe picioare. Montreval tresări. Își ridică privirea îngrozită asupra ministrului. Și oricît de criminal ar fi fost, nu se putu împiedica să nu tremure din tot corpul. Totuși se supuse poruncii. Porni ca o furtună. Ceilalți așteptau curioși. Cînd Montreval se întoarse, era întovărășit de mai mulți oameni care lăsaseră diferite lucruri de-a lungul culoarului. Chalabre, Louvignac, Pontraille și Bazorges, care se tîrîseră pînă aici, îl priveau uimiți și înspăimîntați pe Concini. Înțeleseseră gîndurile stăpînului. Numai Rinaldo surîdea.

— Domnilor, li se adresă Concini, ați omorît un om. Săpați-i groapa!

— Groapa ! murmură spadasinii înfricoşaţi.

— Dar nu a murit încă ! murmură Chalabre.

— Ei bine ! exclamă Rinaldo, să-l îngropăm de viu.

Căci, într-adevăr, Montreval adusese un sac de ciment, cîteva mistrii şi mai multe cărămizi. Spadasinii aveau să se transforme în zidari. Începură lucrul. Un ceas mai tîrziu, uşa era astupată de trei rînduri de cărămizi, legate prin ciment între ele. Cît despre culoar, el nu mai avea niciodată să fie întrebuinţat. Căci uşa din capătul scării fu ferecată.

— Ce spui de ideea mea ? îl întrebă el pe Rinaldo întorcîndu-se în birou.

— Minunat, stăpîne !

— Da, adăugă Concini. Am furat acest plan de la Caterina de Medicis, de la Caterina cea Mare. În anumite împrejurări este primejdios să omori un om. Cîteodată pumnalul face prea mult zgomot, iar otrava lasă urme. Caterina de Medicis obişnuia să poftească la ea pe cel sau pe cea care o stingherea. Îl silea să pătrundă într-un loc bine închis — o pivniţă sau un pod — şi apoi îl uita acolo. Era o diplomată foarte dibace.

— Aceasta înseamnă o închisoare subpămînteană, rîse Rinaldo. Stăpîne, îngăduiţi-mi să mă duc să-mi pansez piciorul, care a suferit o zgîrietură adîncă în timpul luptei.

— Adresează-te lui Hérouard !

— Medicul regelui ? Nu, mă tem de el ! Mă voi adresa mai bine lui Lorenzo, neguţătorul de buruieni de la Pont-au-Charge.

— Du-te ! Şi eu, Rinaldo, mă duc să văd pe cineva care mă înfricoşează de zece ori mai mult decît Capestang.

— Cine e ? Episcopul de Luçon, poate ? Luynes ? sau Ornano ?

— Nu, tună Concini. Mă duc s-o văd pe fiica ducelui de Angoulême, pe Giselle.

— Şi ea vă înspăimîntă într-atît ? întrebă Rinaldo privindu-şi ţintă stăpînul. Spuneţi-mi, vreţi s-o fac mai blîndă ca un miel, mai mlădioasă ca o leoaică domesticită, mai duioasă ca o turturea ?

— Dacă ar fi posibil... dar este cu neputinţă ! oftă Concini. Giselle mă urăşte.

— Orice îmi este cu putinţă, spuse Rinaldo, încrezător în sine. Căci, stăpîne, voi cere toate acestea neguţătorului de buruieni de la Pont-au-Charge.

Cîteva minute mai tîrziu, Concini, fără să se sinchisească de vizitatorii care îşi aşteptau rîndul în speranţa unei audienţe, înfăşurîndu-se într-o mantie largă, ieşea pe o uşă dosnică. Străbătu toată strada Tournon şi se îndreptă spre o mînăstire.

În colţul grădinii Sfintei Aşezări se deschidea o stradă puţin umblată, cu foarte puţine case. Era strada Casset.

Ceva mai departe, pe stînga, se ridica un mic castel, clădit în stilul Renaşterii. Concini pătrunse în acea casă a cărei poartă se deschise ca prin farmec la apropierea lui.

Dar nu dispăruse bine, că la colțul dintre strada Casset și Mînăstire se ivi o femeie. La rîndul ei, pătrunse în casa despre care vorbim. Iar această femeie era Léonora Galigai, marchiză de Ancre.

VIII

VIOLETTA

După ce Giselle de Angoulême, ascultînd de stăruințele acelui necunoscut care primise lupta pentru onoarea ei, se îndepărtase, se opri la o oarecare distanță și putu să privească sfîrșitul luptei. Îl zări pe Capestang îndreptîndu-se. Învinsese ! Scăpase teafăr și era și învingător ! Capestang ? Pentru ea, Henri de Cinq-Mars. Fremătînd de admirație, ea porni în galop și, pe drumuri lăturalnice, ajunse, la căderea serii, la misterioasa casă din Meudon, unde ducele de Angoulême o aștepta cu nerăbdare.

— Pentru ce ești atît de palidă, draga mea ? o întrebă ducele. Pentru ce pari atît de neliniștită ? Nu cumva, Guise...

— Liniștește-te, tată, răspunse Giselle înfrîngîndu-și slăbiciunea, m-am văzut și cu Guise și cu prințul de Condé ; vor fi amîndoi aci la ora fixată.

Conspiratorul dădu un strigăt de bucurie.

— Iar în ceea ce privește nelinișea mea, nu-ți pot spune, deocamdată. Astă-seară trebuie să fim preocupați de lucruri mai însemnate. Dar mîine... sau poate chiar acum, după întrunire, îți voi povesti ce întîmplare ciudată m-a adus în fața lui Concini și a marchizului de Cinq-Mars.

— Slavă Domnului ! răspunse ducele, plin de bucurie. Așadar, l-ai revăzut? Poate că ai și vorbit cu el?... Îl iubești! Îmi dau seama de aceasta! Nici un obstacol de acum înainte în calea mea ! Sînt rege de îndată ce pot vesti trimisului bătrînului Cinq-Mars că fiu-său devine copilul meu ! Giselle, întreaga mea existență depinde de un singur cuvînt de-al tău. Răspunde-mi ! Am făcut bine atunci cînd am promis că tînărul acesta va fi soțul tău ?

Giselle fremătă. Cu ochii pierduți în zare, ea răspunse :

— Ai făcut foarte bine, tată !

— Prin urmare, reluă ducele, tremurînd din tot corpul, întărești cuvîntul pe care l-am dat, în numele tău și al meu, bătrînului marchiz Effia de Cinq-Mars.

— Desigur, tată !

Și rostind aceste cuvinte, Giselle se retrase cu pași ușori și mîndri, semeți și mlădioși. Mersul ei semăna cu cel pe care străvechii poeți antici îl atribuiau zeițelor din Olimp. Se îndreptă spre un apartament îndepărtat, ale cărui ferestre dădeau spre stradă. Dădu în lături o ușă.

Acolo, într-o odaie cu mobile vechi, cu tapițerii roase de vremuri, cu mătăsuri decolorate, cu mobile de pe timpul lui Henric al III-lea, în această

cameră, luminată doar de un slab opaiț, o tînără femeie îmbrăcată în alb era aplecată asupra unei tapițerii, în timp ce mintea ei — și îți dădeai seama de aceasta după privirile rătăcite — plutea în necunoscut.

Am spus o femeie tînără. Căci, deși timpul își lăsase urmele pe obrazul ei, deși părul despletit forma o aureolă de argint, totuși frumusețea și prospețimea ei îndreptățea să crezi în frăgezimea vîrstei ei.

Părea că, pentru ea, mersul anilor se oprise în plină tinerețe. Era întocmai unei zeițe care, la o sută de ani, farmecă prin frumusețea ei. Lucra la tapițerie cu degetele ei subțiri și îndemînatice și intona o melodie populară.

Giselle o privea cu admirație. Apoi se apropie de ea și o îmbrățișă cu duioșie. Cea care purta gingașul nume de Violetta își ridică privirile materne asupra tinerei fete. Fața i se lumină. Giselle își luă un scăunel și se așeză la picioarele mamei sale.

— Ce-ai făcut de nu te-am văzut toată ziua ? o întrebă maică-sa. Toată ziua te-am așteptat în zadar. O zi întreagă fără tine... este cam mult... îți dai seama ?

Și vorbind astfel, Violeta mîngîia părul copilei sale. S-ar fi zis că ochii ei se luminau cu o flacără de inteligență și înțelepciune.

— Mamă, răspunse Giselle cu glas voios, a trebuit să cutreier toată ziua drumurile... ca o adevărată amazoană... Dar nu-mi pare rău... am făcut aceasta spre binele tatii, ducele de Angoulême.

— Ai cutreierat drumurile ? se miră Voiletta. Scumpa mea, ia bine seama la tîlhari... Mai există mulți nemernici care pîndesc fetele tinere la ieșirea din pădure... Ba, uneori, chiar pătrund pînă în casele oamenilor...

— Sînt destul de mare, mamă, pentru a putea să mă apăr, răspunse Giselle tresărind. Fii fără grijă ! Alungă-ți din minte aceste gînduri îngrijorătoare.

Dar flacăra de înțelepciune — mai bine spus, de conștiință — care apăruse în ochii sărmanei femei, cu mintea rătăcită, se stinse deodată. Și din nou Giselle observă acea privire rătăcită. Poate că mamă-sa nu o mai recunoștea nici pe ea...

Femeia se ridică... Și plecîndu-se înainte părea că ascultă un zgomot imaginar.

— Nu, murmură ea, nu este el. Mulțumescu-ți ție, Doamne ! Dar, adăugă ea întorcîndu-se spre Giselle, cine mi-a pomenit mai adineaori de ducele de Angoulême ? Unde se află el ? A ieșit de la Bastilia ? Oh, dacă aceasta ar fi adevărat !... Te implor, tînără fată, condu-mă pînă la el !...

— Mamă, mamă, nu mă mai recunoști ? Nu știi că tata s-a întors ? Vrei să mă duc să-l caut ?

— Nu, nu, se rugă Violetta. Nu mă părăsi ! Mi-e tare frică noaptea. Mă sperii cînd văd acele umbre pătrunzînd încet în cameră.

— Mă duc să aduc o lumînare, spuse Giselle, încercînd să se depărteze.

Dar Violetta o reținu și îi spuse cu glas tulburat :

— Nu, te rog, nu. Lumina mă înspăimîntă mai rău decît întunericul.

— Doamne, Doamne ! murmură Giselle. Din nou una din acele crize înfricoșătoare ! Oare ce cuvînt rostit așa, la întîmplare, a provocat-o ? Mamă, mamă, te rog, ascultă-mă... Glasul meu te potolește întotdeauna... Nu te teme de nimic... Sînt aici pentru a te apăra...

— Pleacă ! strigă femeia, cuprinsă de o mare neliniște. Pleacă ! Îl aud cum se apropie...

Violetta își împinse cu putere fiica și, grăbită, se retrase într-un colț al odăii... în cel mai întunecat ungher. Căzu în genunchi, își acoperi fața cu mîinile și izbucni în lacrimi. Giselle, sfîșiată de durere, se apropie de ea și încercă s-o mîngîie. Și într-adevăr, încetul cu încetul, cuvintele gingașe ale tinerei fete potoliră neliniștea mamei. Violetta se lăsă condusă în dormitor, unde răpusă de criza prin care trecuse, se culcă, așa îmbrăcată cum era.

— Mamă, spuse Giselle, cu glasul ei blînd, trebuie să dormi. Cel puțin cîteva ore. Ai atîta nevoie de odihnă !...

Violetta se sprijini în cot, apucă mîna fetei și murmură :

— Să dorm ? Cum mă poți sfătui una ca asta, draga mea ? ! Dar dacă vine în timpul somnului, așa cum a mai venit odată ?... Ascultă... nu ți-am spus încă niciodată... trebuie să știi și tu...

— Nu, mamă, nu vreau să aflu nimic, strigă Giselle fremătînd.

— Era noapte... începu Violetta, ca și cînd n-ar fi auzit cuvintele Gisellei. De mai multe luni, omul acela mă urmărea cu dragostea lui respingătoare. Carol, iubitul meu Carol nu era acolo. Unde se afla atunci ? Nu-mi mai amintesc ! Zilele acelea au fost o adevărată teroare pentru mine. O suferință cumplită... Căci scumpul meu Carol nu mă mai iubea...

— Mamă ! Mamă ! ! strigă Giselle, era în închisoare... la Bastilia.

Femeia își șterse lacrimile și continuă ;

— La Bastilia ? Da ! Dar pe timpul meu fii de regi locuiau la Luvru și nu la Bastilia. Eu, eu mă aflam la Orleans. Îți mai amintești de palatul nostru din Orleans ? Acolo te-ai născut... Acolo am fost cu adevărat fericită. Și tot acolo mi-am petrecut trista mea existență, cînd nu te mai aveam în preajma mea...

— Dar, mamă... nu știi cîte intervenții a trebuit să fac la Paris pentru a obține eliberarea fiului lui Carol al IX-lea ?

— Palatul nostru din Orleans... Într-o zi auzii strigătele mulțimii. Priveam pe fereastră. Un om era urmărit de gloata furioasă. Vroiau să-l omoare. Omul a îngenunchiat în fața porții castelului, ca și cum mi-ar fi implorat mila... Am poruncit să i se deschidă. L-am lăsat să intre... și totuși, acest om mă înfricoșa. Era un vrăjitor, un pitic, o ființă diformă... Dar mila a triumfat asupra groazei. L-am primit în castel pe acel pitic, l-am îngrijit.

— Un pitic ? se miră Giselle.

— Da. Vrăjitorul. Piticul. Acela care trebuia să fie omorît din pricina vrăjitoriilor sale... Şi tocmai piticul acela m-a trădat. În acea noapte îngrozitoare, în care am simţit că ceaţa învăluie pentru totdeauna gîndurile mele, l-am văzut pe acel pitic. Rîdea. Mă privea şi rîdea. El este cel care a deschis fereastra... sînt sigură !

Sărmana Violetta ! Privirile ei păreau aţintite asupra unei scene îndepărtate de care îşi amintea cu greu.

— Mamă, o îndemnă Giselle, să nu mai vorbeşti niciodată despre acest lucru. Aici... eşti în perfectă siguranţă.

— Piticul era înţeles cu Concini, continuă femeia cu glas tremurător. L-am zărit în dormitor în momentul în care m-am trezit. Ţi-am spus că rîdea. Îmi venea să plîng. Dar deodată, fără să vreau, începui să rîd, un rîs care-mi producea multă durere. Şi de atunci, în clipa în care îmi dau seama că voi fi din nou stăpînită de acel rîs nefiresc, simt că îmi pierd şi raţiunea.

Violetta oftă prelung. Apoi, cu glas înăbuşit continuă :

— Într-o noapte, totuşi, am plîns foarte mult. Aveam impresia că îmi va seca pînă şi izvorul lacrimilor... Adormisem. Omul acela îngrozitor intrase în cameră. Pătrunsese prin fereastră. Zgomotul cioburilor mă trezi. Se apropia de mine. Rîdea. Nu puteam nici să strig şi nici să mă mişc. În acel moment chiar, Concini mă apucă de amîndouă mîinile... Iar piticul, înspăimîntătorul pitic privea ciudat şi rîdea.

— Nemernicul ! strigă înspăimîntată Giselle. Mamă, te rog, taci ! Pentru numele lui Dumnezeu, taci !

— Iată-l, strigă Violeta îngrozită, iată-l ! Carol, ajută-mă !

Nenorocita se aruncă la picioarele patului cu un strigăt înfiorător. Lupta unei rătăcite împotriva unui duşman imaginar. Gîfîind, cu părul în dezordine, cu ochii holbaţi, Violetta, în prada unei crize violente, se zbătea, se tîra pe podea, striga, implora, ameninţa. Şi apoi răpusă de oboseală, rămase nemişcată. Răsuflarea de-abia i se mai auzea. Cu o putere supraomenească, pe care numai dragostea ei de fiică i-o dădea, Giselle reuşi s-o aşeze pe bolnavă în pat. Apoi, cu glasul ei duios, cu mîinile ei gingaşe începu s-o mîngîie ca pe un copil.

Timpul se scurgea încet. Odaia era cufundată în întuneric. Domnea o linişte profundă. Pieptul Violettei — într-o mişcare uniformă — se înălţa şi se cobora. Respiraţia redevenise normală. Înfăţişarea bolnavei căpătă o expresie de mulţumire. Violetta adormise liniştită în braţele fiicei sale. Giselle o sărută pe maică-sa pe frunte şi plecă în vîrful picioarelor.

...Ducele de Angoulême plecase la reuniunea conjuraţilor. Giselle, cu multă băgare de seamă, pregătea cele necesare întoarcerii lor. Dădu ordinele trebuitoare celor doi servitori şi coborî la parter spre a aştepta acolo sosirea ducelui şi a musafirilor săi, ducele de Guise şi Prinţul de Condé. Aşezată într-un fotoliu, încerca să-şi amintească întîmplările din acea zi, dar mai ales să-şi aducă în minte imaginea celui care o salvase. Încetul cu încetul, ochii ei se închiseră şi adormi.

Deodată auzi zgomotul unui geam făcut țăndări. Apoi, o fereastră se deschise larg. Giselle se trezi brusc. Și atunci zări, venind spre ea, un bărbat înalt, cu surîsul pe buze, cu privirile scăpărătoare. Acest bărbat era Concini ! În spatele lui, doi slujitori credincioși. Iar din antecameră, îi parveni zgomotul unei lupte, strigătele unor valeți.

Giselle, înmărmurită de spaimă, văzu cum acel bărbat se apropie de ea. Înspăimîntată — ca și atunci cînd ascultase povestirea mamei sale — ea nu putu face nici o mișcare de apărare. Groaza o paraliză, gîndurile ei păreau a se fi oprit în loc... Dădu un țipăt prelung... singurul semn de viață. Dar, în același timp, servitorii lui Concini se năpustiră asupra ei. O legară și o transportară în trăsura care aștepta în fața palatului. Caii porniră în galop.

IX

„PROVIDENȚA" ȘI „GHINION"

Cînd cavalerul de Capestang își reveni din leșin, care durase destul de mult, primul său gînd fu acesta :

— «Patul acesta este tot atît de tare ca și piatra unei stînci, tot atît de neîndurător ca și sufletul hangioaicei de la Meudon. La dracu ! Mi-a zdrobit toate oasele, mi-a fărîmițat toate coastele».

Își întinse mîinile în jurul lui și de-abia atunci își dădu seama de realitate : nu era culcat în nici un pat.

— Ei drăcie ! Am căzut pe podea. Da, iată-mă trîntit pe scîndurile acestea noduroase ! Nici nu mă mir că am avut un coșmar. Ce vis ! La dracu ! Ce lovitură ! M-au tăiat cu vîrful săbiilor ! Hai să mă duc la pat ! E tare ciudat ! Capul mi se învîrtește ! Oare ce dracu am băut la cină ?!...

Capestang se ridică, sau, mai bine zis, încercă să se ridice. Dar, în vreo opt-zece părți ale corpului, simți niște dureri atît de mari, încît căzu din nou cu fața la pămînt.

— Ei drăcie !, exclamă el furios. Dar știi că nu am visat deloc ?!

Memoria începu să-i funcționeze din nou, întocmai unui ceasornic care, din pricina unui firicel de praf, s-a oprit din mers.

Își reaminti atunci de intrarea lui în Paris, de întîlnirea cu Rinaldo, de sosirea la castel, de nenorocitul pe care-l scăpase din ghiarele servitorului lui Concini, ba chiar și de primirea pe care i-o făcuse Mareșalul de Ancre. Revăzu în minte camera aceea, cu podeaua de pietre, petele de sînge, intrarea liniștită a spadasinilor, lupta furioasă, fuga pe scară și ușa în spatele căreia se adăpostise și pe care o închisese cu cheia. Toate aceste imagini se perindau cu o iuțeală amețitoare și cu o limpezime surprinzătoare.

— «Desigur , gîndi Capestang, cel pe care l-am întîlnit se numea „Ghinion" și nu „Providența"». Pentru ce nu l-am lăsat, oare, pe Rinaldo să-l sugrume ? Mi-e sete ! Mi-a fost sete adeseori, dar niciodată ca acum !

Dar, strigă el deodată îngrijorat, ce s-o fi făcut, oare, cu calul meu ? Ce sete mi-e ! Unde sînt ? Într-un cuptor sau într-un mormînt ? Ce întuneric este aici ! Oare m-au condamnat la moarte ? Cît timp voi mai suferi de sete, Doamne ?!

Sărmanul Capestang ! Nu-i ardea deloc să glumească. Fremăta de spaimă. Accepta toate gîndurile, mai mult sau mai puțin conștiente, pe care i le dădea febra ce-l ardea. Totuși, judeca sau, mai bine zis, încerca să judece.

— «Am impresia că sînt mort, gîndi el. Dar, dacă aș fi mort, nu mi-aș mai auzi vorbele și nu aș mai simți durerile ce mă apasă. Eu aud însă foarte bine... Hai să strig ceva... numai așa, ca să mă conving. Și strigă : «Ghinion !»...

Pentru ce rostise tocmai acest nume și nu un altul ? Fără îndoială că frigurile prin care trecea făceau să-i răsune în urechi acest nume.

— Ce ?, întrebă un glas stins și depărtat, pe care Capestang nici nu-l auzi.

În schimb, însă, se auzise pe el însuși. Și, deocamdată, se mulțumi cu atît.

— Prin urmare, nu sînt mort, murmură el. Urechile mele trăiesc încă. Atunci, probabil că și eu mai trăiesc. Aud chiar răsunetul unei tobe.

Era un răpăit neîntrerupt și monoton deasupra acoperișului. Rănitul nu-și putea da însă seama ce putea fi aceasta.

— Dar ce caut eu aici ?, se întrebă nedumerit Capestang. Îmi amintesc că am învîrtit o cheie în broasca ușii. Așadar, m-am încuiat singur. Ei drăcie !

Un strigăt înăbușit de durere întrerupse șirul cuvintelor lui. Totuși, printr-o mare sforțare, Capestang reuși să-și deschidă pleoapele care-i atîrnau ca două bucăți de plumb pe ochi. Și văzu atunci că se afla într-un ungher strîmt. O lumină slabă se răsfrîngea din tavan. Povîrnișul tavanului era foarte abrupt. Capestang, în picioare, putea pătrunde peste tot în unghere, în afară de un singur colț, unde nu ajungea decît tîrîndu-se. Acolo, tavanul se unea cu podeaua.

Capestang încercă din nou să se ridice. Energia care-l caracteriza triumfă și de astădată. Gîfîind, sprijinindu-se de mînerul ușii, ștergîndu-și sudoarea care-i șiroia pe frunte, Capestang reuși să se mențină în picioare. Și atunci strigă bucuros :

— Afurisiților !... De-abia acum am întîlnit «Providența».

— Ce ?, repetă vocea stinsă și depărtată.

Dar nici de-astădată cavalerul nu o auzi. Se întoarse cu fața spre ușă. Se prinse de cheie... și reuși să învîrtă în broască această cheie. Ușa se deschise !...

Clipa următoare fu pentru Capestang mai îngrozitoare decît toate celelalte. Clipă de spaimă, în care sufletul șovăie, mintea rătăcește, ochii refuză să creadă ceea ce văd, iar teama te furnică prin tot corpul. Capestang se înfricoșă. Închise ochii și strigă cît putu mai tare :

— M-au zidit ! M-au înmormîntat de viu ! Am să mor de foame și de sete ! Voi simți, ceas de ceas și clipă de clipă, cum mor ! Nu m-am

înșelat deloc : sînt chiar într-un mormînt ! M-au zidit de viu ! Și ce sete mi-e ! Doar o picătură de apă !...

Și tot vorbind astfel, se depărta de zidul cimentat care ferecа ușa. Se dădea înapoi din fața lui, tot așa cum un condamnat la moarte se dă înapoi din fața eșafodului. Era înnebunit de furie împotriva călăilor care-i hărăziseră o astfel de agonie. Se dădu înapoi. Deodată se clătină. Se împiedicase. Căzu în genunchi. În același moment, o lumină vie pătrunse în ungher. Se auzi zgomotul cuiva care fuge și sare. Apoi, tăcere ! Răsunetul cioburilor unui vas care se sparge de pavajul străzii, ajunse pînă la el.

Piedica de care se poticnise Capestang era o bîrnă a tavanului. Răsunetul cioburilor provenea de la un olan, desprins din tavan. Capestang formase astfel o crăpătură, pe unde pătrundea acum ceva mai multă lumină.

Deodată simți o răcoare binefăcătoare care-i mîngîia fruntea. Gîndurile începură a i se limpezi. Auzi din nou răpăitul tobei pe acoperiș. Era din ce în ce mai des. Și atunci, îndreptîndu-și privirile spre deschizătură văzu că plouă... Apa șiroia de-a lungul olanelor. Apa Cerului... apa binefăcătoare. Se simțea mai înviorat. Apoi întinse capul în dreptul deschizăturii. Apa, acest dar al Domnului, îl răcorea. Îl împrospăta, o sorbea cu lăcomie, prin toți porii ființei sale. Și murmură :

— Ce binefacere ! Ce bună e ! Apă binecuvîntată a Cerului.

Apoi își aruncă privirile spre pămînt. Tremură din tot corpul. Din pricina acestui acoperiș abrupt, orice încercare de fugă era zadarnică. Căci nicăieri nu observa vreo ridicătură de care să se poată propti. Capestang își dădu seama că se afla la o înălțime de aproape treizeci de metri, deasupra unei curți din spatele palatului lui Concini. Nu exista decît un singur mijloc de a curma această agonie chinuitoare : să lărgească despicătura și să se arunce în gol. Își va sfărîma creierii de pietrele curții, dar...

— Fie ! exclamă el. Să nu se spună că un Capestang a murit ca vulpea cea din poveste, care nu îndrăznea să iasă din vizuină. De îndată ce, slavă Domnului, îmi mai pot alege moartea care îmi place, să nu dau prilejul să se spună că am murit ca un laș. Nu, nemernicilor, nu vă voi da această bucurie, să-mi purtați pe umeri cadavrul ! Un Capestang știe să moară cum și cînd vrea el. Și chiar murind, el își rîde de soarta potrivnică și de ghinion...

— Ce ?, spuse pentru a treia oară glasul acela misterios.

De astădată, mîndrul cavaler auzi vocea. Era o voce ciudată și guturală care umplea atmosfera de o exclamație întrebătoare și mirată. Un minut numai, lui Capestang i se păru că zărește prin crăpătură un cap golaș.

— «Este îngerul ploii», se gîndi el.

Observă un lucru care-l umplu de groază : curticica despre care am vorbit mai sus era împrejmuită cu un zid înalt. Peretele nu avea nici o fereastră. Zidul era acoperit de un un acoperiș ascuțit. În mijlocul acestui acoperiș, Capestang zări o ferestruică. Și privirea lui se îndreptă spre ea...

— Ce ?, exclamă el la rîndul său.

Iar prin această ferestruică se zărea un cap împodobit cu mult păr. Doi ochi curioşi priveau spre Capestang. Dar cavalerul, care uitase trista situaţie în care se afla, începu să strige :

— Ia spune-mi domnule, nu ţi se pare că eşti cam obraznic...:

— Mai încet !. îl întrerupse vocea.

— Cum mai încet ?, se miră Capestang. Ce înseamnă toate acestea, nemernicule ! ?

— Vorbeşte mai încet, cavalere ! Ce dracu, nu mă recunoşti ?

— Mă întrebi dacă te recunosc ? Cum ? Te cunosc ? Da, îmi pare că am mai văzut cîndva acest nas turtit, această gură dusă pînă la urechi, aceşti ochi rotunzi şi acest păr abundent. Da, te recunosc acum ! Ei drăcie, dar... ! Afurisit să fie numele tău ! Mi-ai adus multă nenorocire. Te numeşti „Ghinion", nu-i aşa ? !

— Iertare, domnul meu, răspunse figura din ferestruică. Azi mă numesc „Providenţa".

— Cu toate acestea, azi dimineaţă te numeai „Ghinion", nu ?

— Nu, domnule, vă înşelaţi. Ieri, şi nu azi dimineaţă, am purtat acel nume. Ieri dimineaţă, cînd era să fiu strangulat de semeţul Rinaldo şi cînd am avut marea cinste să fiu salvat de Domnia Voastră.

— Aşadar, ieri te-am întîlnit în faţa acestui palat drăcesc ? Ieri m-am bătut cu cei şase demoni ? Cum ? Am dormit tot restul timpului ? Ce faci acolo ?

— Dar, aici sînt la mine acasă, răspunse „Providenţa".

— La tine acasă ? Cum, locuieşti în palatul „Caraghiosului" ?

— „Caraghiosul" ? repetă „Providenţa".

— Sau Concini, dacă vrei. Din porunca stăpînului lor, zbirii lui m-au numit „Fanfaronul". Dacă el mi-a dat numele artistului din comedie, atunci l-am numit şi eu „Caraghiosul".

— Nu mai înţeleg nimic ! Dar, de fapt, eu nu mă aflu în palatul Mareşalului de Ancre, ci în locuinţa mea. Mansarda acestei case, ultima din fundătura Madre, răspunde în strada Garancière, care... Dar, spune-mi, cavalere, ce cauţi dumneata aici, cu capul trecut prin deschizătură, biciuit de ploaie ?

— Ce fac aici ? repetă Capestang, devenind din ce în ce mai vorbăreţ şi mai încrezător în necunoscutul acela. Sînt pe cale să mor !

— Să muriţi ? Ce înspăimîntător ? Spuneţi adevărul ?

— Înspăimîntător, dar adevărat. Nemernicii aceia m-au rănit cu săbiile lor în vreo cinci-şase locuri. Apoi m-au zidit de viu în acest ungher. Dacă nu mă omor singur, voi sfîrşi de foame. Sau de nu, voi pieri din pricina rănilor mele.

— Şi spuneţi că oamenii din acest palat v-au adus în această jalnică stare ?

— Desigur ! Dar cine altcineva ?

— Ce noroc ! exclamă necunoscutul.

— Caraghiosule ! spuse Capestang, iţi baţi joc de mine ?

— Nicidecum ! Pînă acum, însă, v-am crezut vreun tovarăş de al lui Concini... ieri păreaţi foarte bun prieten cu Rinaldo. Mă bucur aflînd că, dimpotrivă, sinteţi duşmanul lui. Cît despre rest, lăsaţi-vă pe mine. Sînt din Périgord, şi oamenii de pe acolo sînt tare deştepţi. Mai mult, chiar, am făcut războiul pe timpul lui Henric al IV-lea. Şi-apoi, astăzi sînt „Providenţa"... Dumneata nu poţi decît să te bucuri de aceasta !

Şi, rostind aceste cuvinte, capul dispăru. Ferestruica se închise. Capestang, răcorit acum, căci ploaia nu încetase să cadă, îşi trase şi el capul. Era încă tare mirat de această întîlnire, dacă ea se poate numi astfel. Dar, oricum ar fi fost, căpătă noi speranţe şi, o dată cu ele, dorinţa neînfrînată de a trăi.

Prima grijă a cavalerului fu să se dezbrace şi să-şi cerceteze rănile. Apoi, îşi tăie cămaşa în fîşii, le înmuie punîndu-le pe acoperiş şi-şi pansă rănile.

— Şapte, socoti Capestang. Să nu uit că am de înapoiat şapte lovituri: prima lui Concini, a doua lui Rinaldo, iar celelalte celor cinci călăi. Apoi, mă voi odihni. Întocmai ca şi Părintele Ceresc ! Este drept că Atotputernicul a îndeplinit şase lucruri pentru a se odihni în a şaptea zi. Dar, cu ce sînt eu vinovat dacă ei sînt şapte. Eu am primit exact şapte lovituri de sabie sau de pumnal.

Capestang — de altfel ca şi ceilalţi aventurieri ai timpului său — ştia să se descurce singur mai pentru toate lucrurile. Aşa se explica faptul că avea oarecare cunoştinţă în domeniul chirurgiei. De aceea constată cu bucurie că rănile lui nu prezentau prea mare gravitate. Avea dureri mari. Simţea totuşi cum, sub compresele pe care şi le pusese şi a căror umiditate avea grijă să o întreţină, carnea se reface.

— Îmi este din ce în ce mai bine ! exclamă el bucuros. Acum pot mişca capul, braţele, picioarele. Mi-e tare sete şi foame. Nu-mi lipseşte nimic... bineînţeles, în afară de o masă şi de un pat bun. O pulpă de miel şi o sticlă de vin, apoi un somn de vreo cincisprezece ore ; iată ce mi-ar ordona un medic. Şi fiindcă doctorul lipseşte, îmi comand eu singur acestea.

Dar vrerea nu-i fu împlinită. De o sută de ori în ziua aceea scoase capul prin despicătură, dar ferestruica rămînea mereu închisă. Ploaia încetase. Setea îi revenise. Foamea îl chinuia din ce în ce mai rău. Mintea i se întuneca. Avea ameţeli. Gîtul i se uscase. Şi fu cuprins de o mare neliniste.

Noaptea îmbrăca în mantia ei cenuşie Parisul. Capestang se culcă într-un colţ al ungherului, căutînd în somn o alinare a suferinţelor sale. Dar nu putea adormi. Gînduri ciudate îi treceau prin minte. Murmura cuvinte fără şir, lipsite de orice legătură cu situaţia în care se afla.

— Ei drăcie ! strigă el deodată. Iată acum muştele care mă necăjesc. Asta mare, în special, mă pişcă mereu de nas. Dacă aş putea-o prinde. Am prins-o ! o ţin în mînă.

Se ridică sprijinindu-se în coate. Într-adevăr, prinsese nu o muscă, ci o funie subţire, care-i atingea nasul.

— „Providența", exclamă el, ghicind că funia nu putea fi trimisă decît de prietenul de la ferestruica din față.

Își trecu capul prin deschizătură și văzu că celălalt capăt al funiei era legat de tavanul căsuței alăturate. În întunecimea nopții zări totuși, prin ferestruică, chipul prietenului său.

— „Providența" ! exclamă bucuros Capestang.

— Nu, astă-seară sînt iarăși „Ghinion". Totuși, trageți de frînghie. Trageți încet. Luați seama, să nu scăpați capătul. Mi-a fost tare greu s-o trec la d-voastră. Mai bine de o oră de cînd mi-am pus la grea încercare îndemînarea. Da, da, trageți înăuntru...

Capestang trăgea de frînghie. Mîinile sale apucară un pachet legat de funie. Inima cavalerului începu să bată cu putere. Desfăcu în grabă pachetul. Trase un chiot de bucurie, căci găsi acolo o sticlă de vin, o pîine rumenită și o plăcintă cu carne.

Capestang goli, dintr-o singură sorbitură, o jumătate de sticlă, apoi începu să mănînce cu lăcomie pîinea și plăcinta. Cînd în sticlă nu mai rămase nici o picătură de vin, cînd din pîine și din plăcintă nu mai rămase nici o fărîmitură, cavalerul nostru se simți mai puternic ca un Hercule.

— Ce faci acolo, „Providență" ? își întrebă el binefăcătorul. Am impresia că aud zgomotul unor maxilare.

— Și aveți dreptate, domnule...Mănînc și eu... Iertați-mi curiozitatea : plăcinta a fost bună ?

— Excelentă, răspunse Capestang. A fost o cină minunată, îți mulțumesc, „Providență" !

— „Ghinion" !... Cel puțin astă-seară... Închipuiți-vă că de trei luni de zile trec în fiecare seară prin fața prăvăliei celui care face aceste plăcinte. De trei luni de zile îmi propun mereu ca primul ban care-mi va cădea pe mînă să-l cheltuiesc pe plăcinte. Și ieri mi-ați dat un ban. Așadar astăzi avea să fie ziua fericită, în care să mi se împlinească dorința. Dar, fiindcă m-am legat pe viață și pe moarte de dumneavoastră și pentru că m-am gîndit că vi-i tare foame, v-am trimis dumneavoastră plăcinta. Eu mănînc o bucățică de pîine înmuiată, închipuindu-mi că este plăcintă. Și pentru că nu reușesc să fac această transformare în stomac, cred că astă-seară mă numesc. „Ghinion".

Capestang fu înduioșat.

— „Ghinion" !, strigă el, ești un om de ispravă. Oricine altcineva mi-ar fi trimis doar o jumătate de plăcintă.

— Cuvintele dumneavoastră mă mîngîie mult, domnule. Dar, continuați să trageți mai departe.

— Încă o plăcintă ? întrebă Capestang.

— Nu, domnule. O simplă scîndură. Dar foarte tare. Am încercat-o azi-dimineață. Trageți, trageți mereu !

Cavalerul făcu întocmai. Prin deschizătura ferestruicii văzu ieșind o scîndură lată, pe care «Ghinion» o împingea și pe care o trăgea el. În curînd,

unul din capetele scîndurii ajunse pînă la marginea acoperișului ungherului, pe cînd celălalt capăt se sprijinea de pervazul ferestruicii.

— Iată calea dumneavoastră, domnule, zise „Ghinion".

Capestang avu o clipă de șovăială. Nu cuteza să se încreadă prea mult în această punte suspendată la o atît de mare înălțime. O clipă de amețeală, un pas greșit, cea mai mică nebăgare de seamă și... totul era sfîrșit. Se hotărî, totuși. Înlătură încă cîteva olane, mărind astfel deschizătura. Apoi se urcă pe scîndură și coborî cu pas sigur. Peste cîteva clipe, aluneca prin ferestruica prietenului său. Apoi, se așeză pe un scaun și-și șterse sudoarea care-i șiroia pe frunte.

„Ghinion" deschise ușa mansardei care răspundea într-un gang lung. Capestang zări acolo multe scînduri, jgheaburi, frînghii. Erau materialele zidarilor care reparau casa. Recunoscătorul necunoscut găsise chiar lîngă camera lui lucrurile ce contribuiseră la salvarea cavalerului. După ce închise ușa, „Ghinion" se reîntoarse la ferestruică și trase înapoi scîndura, pe care o așeză la locul ei împreună cu frînghia.

„Ghinion" aprinse o mică luminiță, care aruncă raze palide. Capestang văzu, la lumina acestui opaiț, că se afla într-o cameră mică, sărăcăcios mobilată : doar un cufăr și o laviță. Se așeză pe unicul scaun pe care îl găsi acolo. Numai cufărul îl încuida.

— Ce este acesta ? întrebă Capestang, ridicînd capacul cufărului.

— Dormitorul și sufrageria mea. Cînd vreau să mă culc, ridic capacul și mă culc pe fundul dinăuntru ; cînd mi-e foame, trag capacul și-mi pun tacimul pe el. Azi-dimineață, cînd am intrat în cameră, primul lucru pe care l-am făcut a fost să mă urc pe scaun pentru a cerceta cerul. Voiam să știu dacă mă voi numi „Ghinion" sau „Providență". Am uitat să vă spun că sînt puțin astrolog. Tot uitîndu-mă la cer, am auzit gemete venind dinspre casa falnicului meu vecin, Mareșalul de Ancre. Am ascultat, cu toată atenția, dar nu am auzit decît niște văicăreli monotone. Văzînd cerul înnorat, m-am hotărît să mă numesc „Ghinion". Am plecat de la fereastră, însă chiar în acea clipă cineva mi-a strigat numele. Ce ? ! strigai eu atunci. Și m-am înapoiat la fereastră. Am văzut tavanul despicîndu-se și un cap ieșind afară. Era capul dumneavoastră. Mi-ați povestit toate nenorocirile prin care ați trecut. M-am hotărît atunci să vă scot din închisoarea dumneavoastră. Am așteptat noaptea pentru a face aceasta. Restul îl știți...

— Și ai reușit să mă salvezi ! zise Capestang. Îți mulțumesc, dragul meu prieten. Dar, ce păr frumos ai !? Măi „Ghinion", tu ești un om tare cumsecade...

— S-avem iertare, cavalere ; acum după ce am avut cinstea să vă salvez, nu mai sînt „Ghinion", acum sînt „Providența"...

Iar după un moment de gîndire adăugă :

— Domnule, am să vă spun adevăratul meu nume : Cogolin.

— Alt nume, acum ? Pentru ce tocmai Cogolin ?

— Nu este vina mea, domnule, toți băieții din familia mea ne numim astfel.

— Ai cam prea multe nume, dragul meu.

— Dar, nu am decît un singur suflet, răspunse cu simplitate Cogolin, şi el vă este închinat pe viaţă !

Capestang fu înduioşat. Dar el era tare mînios. Sînt oameni pe care febra îi moleşeşte, pe alţii îi înfurie. Iar Capestang era printre aceştia din urmă.

— Şi cu ce te ocupi tu, Cogolin ?

— Caut şi eu o soartă mai bună, cavalere. Vreau să fac avere. De asta mă numesc cîteodată „Ghinion", şi altă dată „Providenţă". Depinde de soarta pe care o întîlnesc, mai bună sau mai rea. În aşteptarea unui destin mai fericit, nu mă îngrijesc decît să-mi asigur o bucată de pîine, cel puţin o zi din două. Să fugi după mingile jucătorilor, să deschizi uşile teatrelor la nobilii cavaleri, să ajuţi vizitiilor să scoată caleaşca din şanţ, să duci biletele de dragoste amanţilor — sînt ocupaţiuni bănoase, domnul meu. Iată ce fac toată ziua. Asta înseamnă a căuta o soartă mai bună, cavalere.

— Dacă e aşa, atunci află, Cogolin, că şi eu am venit să caut o soartă mai bună, că şi eu vreau să fac avere.

— Şi o veţi găsi, cavalere. Văd aceasta din întreaga d-voastră înfăţişare. Odinioară am fost servitorul unui astrolog. Tot ştergînd lunetele stăpînului, am învăţat să mă servesc de ele.

Cogolin începu să panseze rănile cavalerului. Găsise o alifie pe o măsuţă. Capestang se minuna de îndemînarea lui.

— Domnule, îi explică Cogolin, plecînd de la astrolog am intrat în serviciul unui farmacist, care m-a gonit după puţin timp şi el, pentru că nevastă-sa îmi făcea ochi dulci. Dar, pentru a nu pleca cu mîinile goale, după ce mi-am luat rămas bun de la farmacist şi de la nevastă-sa, am luat cu mine cîteva borcănaşe de alifie şi cîteva flacoane de siropuri, pe care le-am băut într-o zi cînd nu aveam ce să mănînc. Am fost bolnav opt zile după aceea. Am încercat să mănînc alifiile, dar nu am reuşit. Cu atît mai bine ! Căci, altfel, cum aş fi putut să vă pansez acum ? Gata, domnule ! Dacă vreţi, vă dau camera mea ca să vă odihniţi noaptea asta.

Capestang, slăbit de pierderea de sînge, ameţit de tăria vinului, se strecură în cufăr. Finul acela i se părea cea mai moale saltea. Adormi repede.

Cînd se trezi, a doua zi, febra îi dispăruse şi putea să se mişte şi să meargă fără să se strîmbe prea tare. Mai avea, în plus, şi o foame de leu.

— Cogolin, spuse el, te iau în serviciul meu. Îmi placi foarte mult. Primeşti ?

— Dacă primesc ? Dar asta e un adevărat noroc, domnule. Mai ales după ce am fost în serviciul unui astrolog şi unui farmacist.

— Bine ! Îţi voi spune ce ai de făcut. Deocamdată, ia-ţi vreo cinci-şase monezi.

— Cinci-şase monezi ?! strigă Cogolin în culmea bucuriei. Într-adevăr, azi mă numesc „Providenţă".

— Ia-ți bani din pungă și hainele mele drept model și du-te de-mi cumpără un costum la fel. În schimbul hainelor tale, iți vei procura o îmbrăcăminte care să se potrivească cu demnitatea valetului cavalerului de Capestang. Pleacă acum ; și cînd te întorci, adu și ceva bun de mîncare.

X

DUELUL LUI CAPESTANG CU CINQ-MARS

A doua zi, pe la orele opt și jumătate dimineața, Capestang, îmbrăcat într-un costum nou, și Cogolin, completamente transformat, părăsiră mansarda.

După o gustare frugală, pe care servitorul o servi cavalerului pe capacul cufărului, Capestang se adresă astfel lui Cogolin :

— Acum, strînge tot ce ai mai prețios, ia-ți rămas bun de la casă și urmează-mă.

— Singurul obiect prețios pe care l-aș putea lua de aci, glumi Cogolin, sint eu.

— Atunci, să pornim și amintește-ți de aceasta : dacă merg pe jos, mă vei urma la o depărtare de trei pași ; iar dacă sint călare, te vei ține în urma mea la șase pași distanță. Așa fac toți valeții cavalerilor. Vei avea grijă ca toată lumea să știe că ești servitorul meu. Nu vei răspunde decît atunci cînd vei fi întrebat. Pentru rest... vom vedea mai tîrziu.

Capestang, fericit că are un valet numai al lui — am spus că era mîndru — mulțumit că rănile primite nu-l mai dureau aproape deloc, bucuros că mai trăia după ce fusese atît de aproape de moarte, porni semeț, cu pasul sigur, cu mîna sprijinită de minerul sabiei, în căutarea unui han unde să se poată adăposti el și oamenii lui ; mai pe scurt, el și Cogolin.

Ajuns la colțul străzii Vaugirard, o apucă la dreapta, adică spre acea parte a străzii care, după Mînăstirea despre care am vorbit mai sus, devine o simplă șosea. Acolo, casele erau din ce în ce mai rare. Iar Capestang se îndreptase în partea aceea, fie pentru că se gîndea la sărăcimea pungii sale, fie pentru că voia să tragă la un han mai singuratic.

Înaintînd astfel, urmat de Cogolin, care respecta cu sfințenie depărtarea de trei pași, Capestang auzi în spatele lui galopul unui cal.

Întorcîndu-se, zări un cavaler. Acesta galopa, apoi mergea la trap, se întorcea, iar galopa, iar mergea la trap, făcea diferite figuri. Cavalerul încerca desigur un cal nou.

— Dar acesta e „Săgeata" ! exclamă Capestang, bucuros și mînios în același timp. Bidiviul meu încălecat — mai bine spus, dezonorat de unul din acei nemernici care au încercat să mă omoare. Căci m-au ucis, și m-au și înmormîntat chiar... Iar ei nu sînt vinovați cu nimic că eu

mai sînt şi acum în viaţă, deşi ar fi trebuit să fiu demult pe lumea cealaltă.

Nu încăpea nici o îndoială : armăsarul acela era „Săgeata". Iar cel care-l încăleca era unul din spadasinii lui Concini, Montreval, care se fălea pe spinarea mîndrului animal. Capestang aruncă o privire în jurul lui. Observă atunci că depăşise Mînăstirea Carmilor şi că se afla într-un loc pustiu.

— Foarte bine ! spuse el reluîndu-şi mersul. Să facem puţin haz !

Cu o seară mai înainte, cei şase credincioşi ai Mareşalului de Ancre trăseseră la sorţi calul rămas în grajdul palatului. Astfel procedau după fiecare expediţie ; îşi împărţeau prada duşmanului învins sau ucis, iar dacă nu aveau decît un singur lucru să-şi împartă, atunci trăgeau la sorţi. Montreval, favorizat de soartă, care-i dăruise un cal atît de viteaz, îl încerca. Şi tocmai se gîndea că de acum înainte avea un bidiviu regesc, cînd deodată auzi răsunetul unui fluierat ciudat.

„Săgeata" se opri pe loc. Călăreţul îl îmboldi lovindu-l cu pintenii. Atunci calul îşi lărgi nările tremurătoare şi îşi scutură capul. Montreval repetă lovitura. „Săgeata" se cabră, îşi strînse picioarele dinapoi şi se ţintui locului. Ai fi zis că este o statuie de bronz.

— Dar ce, spuse Montreval, oare şi tu eşti tot atît de îndărătnic ca şi stăpînu-tău ?

Răsunetul fluierului se auzi din nou. De data aceasta, însă, reda un alt şuierat. Şi atunci «Săgeata», cu toate dojenile, linguşirile sau loviturile de pinteni ale cavalerului său, începu să dea înapoi. Fluierul răsună pentru a treia oară. Cu totul altfel, acum. Atunci, «Săgeata» începu să înainteze în salturi sprintene.

Montreval scotea ţipete prelungi, «Săgeata» se învîrtea, zvîrlea cu picioarele, apoi se îndrepta din nou, se cobora şi iar se învîrtea pe loc într-un vîrtej fantastic. Calul se transformase într-o volbură. Părea că înnebunise. Aceasta nu dură mai mult de două-trei secunde. Deodată, dintr-o singură încordare, care ar fi aruncat din şa şi pe cel mai falnic călăreţ, armăsarul zvîrli pe Montreval în aer, la o înălţime de cel puţin zece picioare.

Cavalerul căzu la marginea şoselei, unde rămase în nesimţire, iar «Săgeata» porni în goană şi se opri lîngă Capestang, zburdînd şi nechezînd vesel. Aventurierul cuprinse în mîinile sale tremurătoare capul nobilului animal şi-l îmbrăţişă. Apoi, liniştit, încălecă fără a se îngriji să afle dacă Montreval murise sau nu.

—Stăpîne ! Stăpîne !, strigă Cogolin, trebuie să rămîn la trei paşi în urma dumneavoastră, sau la şase ? Căci dumneavoastră sînteţi călare, iar eu merg pe jos şi dumneavoastră mi-aţi poruncit...

— Urmează-mă necontenit ! îl întrerupse cavalerul.

Trei sute de paşi mai departe, Capestang se opri în faţa unui han, foarte sărăcăcios la înfăţişare, vizitat de obicei de cărăuşii din Vaugirard. „«La Regele Henric» !, exclamă Capestang ridicîndu-şi ochii spre o pictură care avea pretenţia să-l înfăţişeze pe Henric al IV-lea, sau cel pu-

tin barba lui. Firma este destul de măgulitoare. Trebuie să fie o ospătărie nobilă ; şi, chiar dacă nu este astfel, prezenţa mea o va înnobila".

Şi rostind aceste cuvinte, descălecă, pătrunse în curte. Un om mic, gras şi chel, se apropie, ţinînd în mînă o bonetă de bucătar.

— Cine eşti dumneata ?, îl întrebă cavalerul.

— Lureau, domnule. Maestrul Lureau în persoană, inventatorul unui pateu de ciocîrlie, despre care se vorbeşte tot timpul la Curte.

— Prea bine ! Şi eu am auzit vorbindu-se. Şi tocmai de aceea m-am hotărît să trag aici. Ascultă, maeştre Lureau, vreau o odaie pentru mine, o cămăruţă pentru servitorul meu şi cel mai bun loc din grajd pentru cal. Şi acum, ia bine seama, maestre : dacă te surprind vreodată ascultînd la uşa apartamenului meu, îţi rup urechile. Iar dacă aflu că ai pomenit cuiva despre cinstea pe care ţi-o fac locuind aci, să ştii că îţi smulg limba.

Stăpînul hanului «La Regele Henric» promise că va fi tot atît de tăcut ca şi un mormînt şi-şi conduse oaspetele într-o odăiţă mică, lîngă care se afla o cămăruţă şi mai mică.

— «De bună seamă că acesta este un prinţ tare bogat», gîndi hangiul.

Şi apoi adăugă tare :

— Stăpîne, aceasta este camera prinţilor.

— Lureau, eşti gascon ?, întrebă Capestang, mirîndu-se să vadă pe cineva mai mîndru decît el, căci odaia i se părea foarte puţin princiară.

— Nu, stăpîne, sînt din Normandia, răspunse Lureau, naiv. La dispoziţia dvs.

— Foarte bine ! Şi cît mă va costa pe lună camera aceasta de «prinţ» ? întrebă Capestang oarecum neliniştit.

— Pentru odaia Măriei Voastre, pentru camera valetului şi pentru îngrijirea calului nu vă voi cere mai mult de şase pistoli.

Cînd închiria această cameră, care era, fără doar şi poate, cea mai frumoasă din tot hanul maestrului Lureau, obţinea pe ea cel mult cincisprezece-douăzeci de livre. Iar acum se credea îndreptăţit să ceară «Măriei-Sale» — numai pentru că îl măgulea cu acest nume — vreo patruzeci de livre.

— Plăteşte ! porunci mîndru cavalerul de Trémazenc, înmînînd punga sa lui Cogolin.

Acesta făcu întocmai şi privi curios ţeasta lui Lureau.

— Este chel, murmură el cu un fel de simpatie.

Gazda plecă încîntată, Cogolin, care observase că pe fundul pungii mai rămăseseră cîţiva pistoli, era de asemenea tare încîntat. Dar şi Capestang era încîntat ; îşi asigurase locuinţa pentru o lună de zile. Căci, la un moment dat, fusese îngrijorat ca nu cumva preţul locuinţei să întreacă suma pe care o mai avea.

— Domnule, îl rugă Cogolin, vă rog, îngăduiţi-mi să mă duc să stau la marginea şoselei vreun sfert de ceas.

— Cogolin, vorbeşti fără să fii întrebat. Nu sînt decît cîteva ore de cînd mi-ai salvat viaţa. De aceea te iert de data asta. Dar, dacă această

greşeală se mai repetă o dată, te voi chelfăni. Acum, spune-mi, pentru ce vrei să te duci la marginea drumului.

— Iată, stăpîne : voi aştepta şi eu pe primul cavaler care trece. Cînd îl voi zări, voi începe şi eu să fluier, aşa cum v-am văzut şi pe dumneavoastră făcînd adineaori. Atunci, cavalerul va fi aruncat din şa, şi astfel voi avea şi eu un cal.

— Foarte bine, măi Cogolin ! Atunci du-te şi încearcă-ţi norocul !...

Cogolin îşi puse picioarele în mişcare şi plecă. Vîrful nasului îi strălucea. Cavalerul începu să se gîndească la întîmplările petrecute şi fu destul de uimit constatînd că, printre toate aceste evenimente în care riscase pe rînd, fie să facă avere, fie să fie ucis, nu exista decît unul singur care să-l intereseze într-adevăr. Era întîlnirea pe care o avusese în pădurea Meudon cu acea fată tînără pe care o scăpase din ghiarele lui Concini.

— Este fiica ducelui de Angoulême, gîndi el. Acesta este un conspirator. Concini nu avea nevoie să-mi spună aceasta. Eu însumi l-am văzut pe duce la lucru la hanul din Meudon. Concini vrea să-l omoare. Oare, pentru ce nu l-aş vesti pe acest mîndru duce să se ferească ? Mă voi duce la palatul din strada Dauphiné, unde neghiobul acela vroia să mă trimită să-l ucid pe duce... şi îi voi spune... ce îi voi spune ? Dar, dacă ea se află acolo ?...

Bucuria lui Capestang la gîndul că-l va scăpa — fără pic de îndoială — pe ducele de Angoulême de la o primejdie sigură era cu atît mai mare cu cît el singur nu îndrăznea să-şi mărturisească adevăratul imbold al acestui gest. Dar, deodată, această bucurie dispăru, se fărîmiţă.

— Ea este fiica ducelui de Angoulême mai spuse el, de astădată cu multă amărăciune. Este, deci, nepoată de rege, fiica celui mai semeţ duce al regatului, poate el însuşi rege, mîine ! Iar eu, eu cine sînt ?

În mintea lui Capestang, gîndurile acestea erau destul de neclare. Totuşi, se hotărî — atît cît îi va fi cu putinţă — să-l prevină pe duce, fără să se gîndească la cea mai mică răsplată.

Şi astfel trecură desigur mai multe ore, căci Cogolin se întoarse tocmai atunci şi îi spuse :

— Stăpîne, este amiază şi am comandat maestrului Lureau un pateu de ciocîrlie. Stăpîne, aţi observat că maestrul Lureau nu are un fir de păr pe...

— Amiază !, îl întrerupse cavalerul. Amiază !, repetă el bătîndu-se pe frunte. Dar azi la amiază sînt aşteptat ha hanul «Cei trei regi» de secătura care se numeşte marchizul de Cinq-Mars. Va crede că mă feresc din calea lui ! Va crede că sînt laş ! Ei, drăcie ! Doamne Sfinte ! Repede, Cogolin — sabia şi calul meu !

— Stăpîne, spuse Cogolin, pînă atunci mai aveţi cel puţin o jumătate de oră. Atunci cînd este vorba de dejun sau de cină, stomacul meu merge întotdeauna înainte. Iar acum sînt în atîta întîrziere, încît se sileşte să recîştige timpul pierdut. Aşadar, puteţi mînca pateul fără să vă temeţi că veţi întîrzia la întîlnire, mai ales că hanul «Cei trei regi» se află la cinci minute depărtare de aci, pe strada Tournon.

Drept orice răspuns, Capestang porunci valetului său să-l urmeze. Cogolin suspină din tot sufletul, dar se supuse. La ordinele stăpînului său, puse hamurile calului. Apoi, cavalerul observă cu plăcere că el mai înșeuează un alt cal, mic, dar tare vînjos.

— Dar ce faci acolo ?, îl întrebă el.

— Deoarece dumnevoastră plecați fără să gustați măcar din plăcinta lui Lureau, trebuie să vă urmez, răspunse Cogolin surîzînd prostește. Puteți fi liniștit, voi respecta distanța de șase picioare.

— Acesta-i calul tău ? Așadar, ai un cal ? Și de cînd, mă rog ?

— De vreo oră, domnule. După ce mi-ați îngăduit să plec, m-am dus și m-am așezat în pragul porții. Fluieram de cîte ori vedeam trecînd un cavaler. Dar, credeți-mă, dacă vreți, fluieram mereu zadarnic, îmi umflam obrajii pe degeaba, intonam toate ariile. De prisos, căci nici un cal care a trecut nu s-a lăsat impresionat de șuieratul meu, nici unul nu și-a trîntit cavalerul pentru a veni lingă mine. Destul de uimit, era tocmai să mă întorc la ospătărie, cînd zării venind acest căluț. Făcui o ultimă încercare. Și, atunci, văzui cu plăcere cum căluțul se opri brusc la auzul șuieraturilor mele. Din nefericire, calul nu se oprise pentru mine, el fusese înfrînat chiar de stăpînu-său. Călărețul, în loc să fie aruncat la pămînt, descălecă liniștit și luînd un băț care se afla pe acolo se apropie de mine. Începu să mă lovească spunîndu-mi că astfel mă voi învăța minte să-mi mai bat joc de el și să fluier. Apoi, m-a întrebat cine m-a sfătuit să-i adresez această insultă. I-am povestit care era motivul șuieratului meu. Cavalerul acela, care este un cinstit geambaș din Vaugirard, așa după cum mi-a spus maestrul Lureau, începu să rîdă, mă mîngîie și-mi spuse că dacă vreau să fluier așa cum îmi va arăta el, căluțul va veni singur la mine. Și mai adăugă că «roibul» îmi va aparține fără ca să mă coste un singur bănuț. Plin de bucurie îl rugai să mă învețe să fluier, ceea ce primi numaidecît. Așadar, șuierai așa după cum îmi arătă el. Căluțul veni spre mine și-l condusei, fără cazna, în grajd, în timp ce geambașul își continuă drumul pe jos. Numai că, datorită unei încăpățînări care slutea frumosul lui gest, cavalerul n-a vrut să mă învețe să fluier pînă ce nu-i numărai cîțiva pistoli, pe care i-am luat din punguța dumneavoastră.

— Și cîți pistoli i-ai dat ? întrebă cavalerul curios.

— Cincisprezece, stăpîne ! Cincisprezece ! Pentru a cunoaște un secret atît de frumos, suma aceasta nu reprezintă aproape nimic.

— Capestang, care se pricepea la cai, cercetă cu atenție «roibul» obținut și murmură :

— O sută cincizeci de livre ! Nu, nu este prea scump ! Ai dreptate, Cogolin ! Îți trebuia un cal. Geambașul nu te-a speculat. Dar cîți bani au mai rămas în pungă ?

— Nouă pistoli, domnule. Sînteți încă bogat !

— Le vom numi cele nouă muze, spuse cavalerul, încălecînd, bucuros că mai era încă bogat.

Porni în trap, îndreptîndu-se spre strada Tournon, fără să ia altă măsură de prevedere decît de a-și trage pălăria pe ochi. Curajul lui atin-

sese marginile obrăzniciei. Dar Capestang, deşi işi imprumutase aceste aere de om grozav, judeca cu temei, căci el socotea că cel mai bun mijloc de a nu fi văzut este să nu te ascunzi. Şi apoi, se credea că Trémazenc murise iar cavalerul ştia aceasta. Şi-apoi, la urma urmei, sfidarea era o trăsătură caracteristică a temperamentului său. Putea să-i fie frică, dar nu-şi îngăduia să lase pe alţii să vadă că se teme. Fără prea mare osteneală ajunse la hanul „Cei trei Regi", porunci să fie condus la apartamentul marchizului de Cinq-Mars şi pătrunse înăuntru tocmai în momentul în care orologiul suna amiaza.

— Bravo ! exclamă tînărul marchiz. Cavalere, eşti intr-adevăr de o politeţe regească, adică de o exactitate care...

— Oare v-aţi îndoit vreodată de aceasta ? îl întrerupse Capestang, inălţîndu-se şi ducîndu-şi mîna la sabie.

— Doamne, fereşte ! Să hotărîm numaidecît condiţiunile luptei noastre. Căci, adăugă mîndru marchizul, observ că te-ai putea dezice de această politeţe regească pe care ţi-am lăudat-o adineauri.

— La dracu ! tună Capestang, ale cărui urechi se înfierbîntau. În ceea ce priveşte duelul, politeţea constă în a trage sabia din teacă fără prea multă vorbărie.

— Bine — Bine ! Care sînt armele dumitale ?

— Dar ale dumitale ?

— Atunci, să fie spada şi pumnalul !

— Fie ! Orice armă este bună atunci cind pătrunde adînc în carne.

— Acum, ora ! Azi după-amiază, la ceasurile trei ?

— Minunat ! strigă Capestang.

— În spatele grădinii ducelui de Luxemburg ?

— Foarte bine !

Atunci, marchizul salută respectuos şi spuse :

— Domnule cavaler de Capestang, voi avea cinstea să vă aştept, împreună cu martorii mei, azi, la orele trei, în spatele grădinii ducelui de Luxemburg, pentru a lupta împotriva dumneavoastră cu spada şi pumnalul.

La rîndul său, Capestang salută ceremonios şi spuse :

— Domnule marchiz de Cinq-Mars, la ora şi la locul hotărît, cu armele pe care le-aţi pomenit, voi avea cinstea să mă întîlnesc cu dumneavoastră.

Cei doi tineri se înclinară din nou, apoi se îndreptară iar, fără să se poată împiedica de a se admira unul pe altul.

— Acest marchiz este tare drăguţ, gîndi Capestang.

— Acest fanfaron mi se pare minunat ! exclamă în sinea lui marchizul.

Cavalerul se îndreptă spre uşă. Deodată, marchizul îi strigă :

— Deoarece nu ne vom spinteca decît la orele trei, nu vrei, oare, să mă socoteşti prieten pînă atunci ? Nu vrei să-mi faci cinstea de a primi sărăcăciosul dejun pe care l-am pregătit în aşteptarea vizitei dumitale ?

La acestea, Capestang răspunse că, într-adevăr îi e tare foame. Cei doi adversari, trecînd într-o cameră lăturalnică, unde se afla pregătită o masă minunată, se așezară unul în fața celuilalt, așteptînd minutul în care își vor tăia beregățile.

Prînzul era cît se poate de gustos, vinurile de viță nobilă, comesenii vrednici unul de altul ; astfel, dejunul lor fu cu adevărat fermecător. Cinq-Mars își povesti aventurile galante, iar Capestang luptele pe care le susținuse. Dar, se feri să mărturisească că luase parte la adunarea conjuraților de la hanul din Meudon și că Cinq-Mars însuși îl introdusese acolo. Se mulțumi să-i spună, doar, că venise la Paris cu gîndul să facă avere. Iar Cinq-Mars îi promise atunci că dacă vor scăpa amîndoi cu bine din duelul lor, îl va sprijini cu toată influența pe care o va avea în curînd, mai ales după ce se va însura.

— Căci, adăugă el suspinînd, din ordinul tatălui meu și în vederea unor oarecare combinații politice, trebuie să mă însor... sînt logodit cu o fată despre care se spune că este tare frumoasă, dar pe care eu nu o cunosc. Nădăjduiesc, însă, s-o cunosc cît mai tîrziu posibil.

Capestang, observînd fruntea gazdei sale întunecîndu-se, nu mai stărui și se grăbi să schimbe subiectul discuției. Pe scurt, spre orele două, cei doi adversari se priveau cu multă simpatie. Căci nimic altceva nu atrage mai bine simpatia decît aceste irezistibile forțe care sînt tinerețea, cavalerismul, curajul...

— Și el conspiră împreună cu ducele de Angoulême, se gîndi Capestang. Păstrînd pentru mine meritul de a-l preveni pe duce de secretele pe care le-am aflat din gura mareșalului, i-aș putea povesti lupta pe care am avut-o cu banda aceea de nemernici...

— Ce păcat, gîndea la rîndul său Cinq-Mars, că acest tînăr cavaler se luptă cu mine pentru singura fată pe care aș putea-o iubi... Marion, draga mea Marion !

— Pe legea mea, dragă marchize, spuse Capestang, deodată, era cît pe-aci să întîrzii la întîlnire, ba chiar să nu vin deloc ; ceea ce, crede-mă, te rog, ar fi fost pentru mine cel mai mare necaz. La ora aceasta ar fi trebuit să fiu mort demult, ceea ce ți-ar fi economisit osteneala de a mă omorî.

Și Capestang, cu capul plin de nimburile gloriei, amețit de vin, cu glas puternic, cu multă risipă de gesturi, începu o poveste, mimînd-o în același timp, jucînd-o, sculîndu-se, revenind, fandîndu-se, apărîndu-se, întocmai ca într-un duel, o poveste epică cu o acțiune înfăcărată pe care Cinq-Mars o asculta cu entuziasm și admirație.

— Minunat ! exclamă el, în sfîrșit, atunci cînd Trémazenc, cu un ultim gest, își termină istorisirea, apucîndu-și paharul, rotindu-l prin aer cu semeție și golindu-l dintr-o singură sorbitură. Minunat ! Minunat !...

— Nu-i așa ? întrebă, naiv, cavalerul — care, de fapt, aplica aceste calificative, nu curajului, ci norocului său.

— Cavalere ! Cavalere ! pentru ce ne dușmănim noi ? Pentru ce sîntem siliți să ne spintecăm unul pe altul ?

— De fapt, marchize, pentru ce ne batem ? Pe Dumnezeul meu că habar nu am ! Dar dumneata ?

Cinq-Mars îşi privi ţintă adversarul şi îi spuse :

— Cavalere, eu regret cu atît mai mult că trebuie să mă bat azi, cu cît am diseară o întîlnire la care aş fi foarte nenorocit dacă nu m-aş putea duce... în caz că voi fi rănit. Vei înţelege totul, spuse el apăsînd cuvintele : această întîlnire mi-a fost acordată de domnişoara Marion Delorme.

Cinq-Mars minţea : nu voia decît să-l îmboldească pe Capestang, să-i smulgă adevărul cu orice preţ, să afle nenorocirea lui şi să-l audă spunîndu-i că este în foarte bune raporturi cu Marion. Într-un cuvînt, el se aştepta să-l vadă pe Capestang sărind în sus de furie. Dar, foarte liniştit, cavalerul îi răspunse :

— Cu fata aceea frumoasă pe care am întîlnit-o la Longjumeau ?

— Chiar cu ea, răspunse Cinq-Mars pe un ton ameninţător.

— Ascultă, dragul meu, spuse Capestang, nu există decît o singură cale pentru a împăca toate lucrurile : du-te astă-seară la întîlnirea dumitale şi ne vom bate mîine.

— Cum ? strigă Cinq-Mars bucuros. Nu te supără faptul că mă întîlnesc cu Marion Delorme şi că ea mă iubeşte... căci mă adoră într-adevăr ?!...

— Pe mine ?! Dar, pentru ce să mă supere ?... Ce-mi pasă mie ?... Dimpotrivă, îţi urez mult noroc !

— Iubitul meu prieten ! Mi-ai luat o piatră de pe inimă. Sînt cel mai fericit om din Paris, din Franţa, din Navarra ! Închipuieşte-ţi că eu credeam... Mai bine, însă, să nu-ţi închipui nimic... Foloseşte-te de mine... de punga mea... de influenţele mele... vreau să împart totul cu tine...

— Marchize ! strigă Capestang uimit... iată că sînt orele trei, şi...

— La dracul cu duelul ! exclamă marchizul. Lanterne ! Lanterne ! îşi chemă el valetul care apăru grăbit, dă-ne vin ! Din cel mai bun ! Xeres, Chypre ! Nu vezi că domnul cavaler, prietenul meu, este tare însetat şi că vrea să ne luăm la întrecere : cine goleşte cele mai multe sticle ?

— Marchize ! Marchize, aceasta nu este frumos din partea dumitale ! Vrei să mă provoci la un duel cu vinurile din Spania şi din insule, în timp ce eu nu sînt puternic decît cu cele din Franţa ! ?...

— Lanterne ! strigă din nou Cinq-Mars. Dă-ne vin de Anjou, de Bordeaux, de Bourgogne, de Champagne ! Din toate provinciile ! Vreau ca întreaga Franţă să fie pe masa aceasta !

Lanterne, un valet uriaş, umflat de trufie, apăru cu mai multe sticle pe care Cogolin îl ajuta să le aducă.

— Ah, domnule Lanterne, îi spuse servitorul lui Capestang, ce de funduri de sticle pentru noi !

Valetul, jignit în demnitatea lui, se uită prelung la Cogolin.

Iar cei doi prieteni izbucniră în rîs şi începură să destupe sticlele. Totuşi, pentru că nu există sete sau bucurie, chiar fericire de dragoste care să nu isprăvească prin a se potoli, pentru că nu există roman care să nu aibă un *„sfîrşit"*, pentru că un dejun, cît de gustos ar fi el, nu este

altceva decît un *„roman gastronomic"*, cei doi adversari, deveniți prieteni intimi se despărțiră pe la orele cinci, jurîndu-și prietenie veșnică și făcîndu-și promisiuni de a se revedea.

Capestang, urmat la șase pași distanță de Cogolin, care dintr-un singur cuvînt îi arătase calea, se îndreptă spre strada Dauphiné, iar la colțul cheiului Senei, așa după cum îi spusese și Concini, zări un palat cu înfățișare seniorială, care nu putea fi decît cel pe care-l căuta el. Dar, casa avea un aspect tare trist. Jaluzelele trase, iederele de pe ziduri, poarta, al cărui ciocănaș de lemn nu mai fusese ridicat de atîta timp, pustietatea locului, tăcerea profundă din interior — toate acestea dădeau o notă de mister și de doliu castelului. Cavalerul tresări. Zadarnic ridică el ciocanul porții, care, lucru uimitor, reprezenta un leu din a cărui gură ieșea un fel de bandă, pe care erau înscrise aceste cuvinte mîncate de rugină : „Eu farmec totul". Lovitura ciocanului trezi în interior lungi răsunete care se continuau prin camerele goale, prin sălile deșarte...

— „Eu farmec totul !" murmură Capestang. Dar aceasta este deviza Mariei Touchet, amanta lui Carol al IX-lea, mama ducelui d'Angoulême.

Capestang se simți sugrumat de o mare neliniște. Și o durere misterioasă îi cuprinse inima.

Pentru ce ? Cum de simțise el tocmai acum această senzație pe care sufletul său — deși inima-i bătea atît de mîndru în piept — prea plin de năzuinți încerca să le stăpînească ? Pentru ce înțelese el tocmai în acest moment, și nu în altul, depărtarea care-l despărțea de nepoata lui Carol al IX-lea, regele Franței ? Sufletul său se dedublă numaidecît. Se văzu el însuși ca și cum ar fi privit un necunoscut care-i apăruse deodată în cale. Se văzu atît de șovăitor, atît de sărman, atît de umil, atît de singur pe lume, și un surîs de amărăciune se cuibări pe buzele sale. Clătină puternic din cap și se întoarse din drum îndreptîndu-se spre strada Vaugirard.

Capestang și Cogolin ajunseră la hanul „La Regele Henric"" odată cu căderea nopții. Cogolin conduse caii în grajd, le bandajă picioarele, le dădu apă și mîncare, lucruri care trebuiau să dureze cam un ceas, dar pe care le întîrzia într-adins supraveghiind mereu cu coada ochiului intrarea în curte. De-abia tîrziu, în noapte, Cogolin își termină lucrul, iar acel moment coincise cu apariția unei umbre care pătrunse în curte și care făcu un semn valetului. Acesta răspunse printr-o încuviințare a capului.

Cogolin pătrunse în camera stăpînului său, pe care-l găsi așezat pe marginea patului, cu bărbia sprijinită în mîini și cu coatele pe genunchi. Privirile îi erau rătăcite. Părea tare necăjit.

Capestang își simțea capul greu. Vinurile tari pe care le băuse din belșug și gîndurile de amărăciune care-l frămîntaseră îi întunecaseră mintea. Capestang se credea tare nenorocit. Avea nevoie să fie mîngîiat. Și pentru că avea o imaginație bogată, cavalerul năzuia că va apare un înger consolator. Chiar în acel moment, valetul pătrunse în odaia lui.

— Cum de ţi-ai îngăduit să intri aci fără să te fi chemat ? se răsti la el Capestang. Vezi biciul acela ? Acolo, în cui ?...

— Îl văd, răspunse Cogolin tremurînd. El dovedeşte că această cameră a fost locuită de un novice, dornic de a deveni judecător. Ar fi fost mai bine să-l ia cu el, plecînd.

— Da, dar l-a uitat aci, ceea ce dovedeşte că există totuşi o Providenţă. Ia biciul, Cogolin, şi aplică-ţi trei lovituri zdravene pe umeri...

— Cum ? Cum, domnule, vreţi ca eu însumi să mă... ?, spuse Cogolin aproape plîngînd.

Suspină. Totuşi, se duse să ia biciul. Dar se uită la el cu atîta durere, încît Capestang nu-şi putu împiedica un zîmbet.

— Opreşte-te ! îi strigă el, te iert de astădată ! Acum, du-te ! Ţi s-a zburlit şi părul din cap !...

— Nu, stăpîne, spuse Cogolin, îndreptîndu-şi părul, nu voi pleca de aci pînă ce nu vă voi spune că se petrec lucruri ciudate.

— Şi ce se petrece aci ? întrebă Cavalerul.

— Aici... adică în punga mea ; mai bine spus, în a dumitale. Îngăduiţi-mi o întrebare, stăpîne ; cele nouă muze erau măritate ? Caliope, Clio, Euterpe, Terpsichore şi celelalte aveau bărbaţi ?...

— Cum, Cogolin, ştii numele muzelor ?

— Vă voi explica totul, stăpîne : înainte de a intra în serviciul farmacistului şi al astrologului, am fost angajat de un profesor de colegiu. Atunci cînd îi scuturam prost haina sau atunci cînd făceam vreo greşeală, profesorul mă pedpsea în felul lui. Dumneavoastră vreţi să mă siliţi să mă biciuiesc singur. Farmacistul mă forţa să înghit purgative. Astrologul mă punea la dietă. Profesorul mă obliga să învăţ lecţiile pe care trebuia să le explice elevilor săi. Astfel am învăţat mitologia şi chiar puţină latină. Dar... mă reîntorc la întrebarea mea : muzele erau măritate ?

— Pentru ce mă întrebi aceasta ?...

— Cu puţin înainte, nu mai rămăseseră în pungă decît nouă pistoli, iar dumneavoastră aţi spus că sînt cele nouă muze. Iar acum, în acea pungă se găsesc nouăsprezece pistoli. Priviţi, domnule, spuse Cogolin întinzînd punga sub ochii cavalerului ; am pus pe cele nouă muze la stînga şi pe copiii lor la dreapta.

— De unde ai luat aceşti zece pistoli ? întrebă Capestang neliniştit.

— Vă jur, stăpîne...

— Neghiobule ! strigă Capestang apucînd biciul. Nemernicule ! dacă m-ai trădat, îţi smulg tot părul din cap !

— Să nu faceţi aceasta ! strigă Cogolin. Vă voi spune totul. Astăzi, pe cînd îl cinsteaţi pe marchizul de Cinq-Mars, luînd parte la masa lui, fui invitat de domnul Lanterne să împart cu el rămăşiţele de la masa dumneavoastră. Valetul acela este un om tare simpatic care m-a îmbrăţişat numai pentru că l-am strigat „domnule de Lanterne". Stăteam în anticameră şi goleam cîteva sticle, cînd domnul Lanterne fu chemat de stăpînul său. Deodată, uşa se deschise şi văzui intrînd o sirenă...

— O sirenă ?

— Sau cel puțin o femeie tînără care mi s-a părut, datorită frumuseții sale și armoniei glasului său, a fi o sirenă. „Ia aceasta !" îmi spuse ea. Iar *„aceasta"*, domnule, erau zece pistoli pe care mi-i puse în mînă. Și a mai adăugat : „Cel care stă la masa marchizului este cavalerul de Capestang, nu ?"

— Chiar el însuși, îi răspunsei.

— Mizerabile, așadar, m-ai trădat ? !...

— Dimpotrivă, domnule. Atunci cînd am ajuns la „Cei trei Regi" și cînd domnul Lanterne v-a ieșit înainte i-ați spus : „Du-te și spune stăpînului tău că Adhémar de Trémazenc, Cavaler de Capestang îl așteaptă aci !". Ați rostit atît de tare aceste cuvinte, încît toată lumea care se afla la han v-a auzit. Căci atunci cînd vreți, stăpîne, strigați foarte tare.

— Așa este ! Și, mai apoi ?...

— Apoi ?... repetă Cogolin cu glas scăzut, puțin ironic. Apoi ? Vă voi spune și celelalte, domnule cavaler.

Capestang se întoarse. Fu înspăimîntat de cele ce văzu, uimit, speriat. Tremura din tot corpul. Căci prin ușa care se deschise pătrunse o tînără fată cu privirea cutezătoare, dar duioasă, cu surîsul provocator, dar fermecător, o tînără fată de o frumusețe răpitoare. In același timp, trupul subțire al valetului se strecură prin ușa întredeschisă.

— Domnișoara Marion Delorme ! murmură cavalerul, împietrit de uimire.

Ea veni spre el. Și cu acea fermecătoare nerușinare a fecioarelor virgine care se dăruiesc bărbatului iubit, cu acea dezmierdare care robește, cu inima palpitînd, cu ochii înecați de lacrimi, stăpînită de o emoție sinceră și adoptînd de acum o atitudine meșteșugită, sigură pe acea știință a dragostei care va face din ea una din cele mai glorioase, din cele mai uimitoare cuceritoare ale dragostei, Marion Delorme îl cuprinse de gît. Pentru prima oară în viața ei, Marion Delorme căuta cu buzele ei, neștiutoare încă, dar arzătoare, sărutul bărbatului. Pentru prima oară în viața ei, Marion Delorme rostea acest cuvînt pe care îl va repeta atît de des :

— Te iubesc !...

— Dar cum, bîlbîi cavalerul, ostenindu-se să nu se lase robit, nu trebuie, oare, să te întîlnești în astă-seară cu marchizul de Cinq-Mars ?

Tînăra fată clătină din cap și izbucni în rîs. Se înlănțui și mai tare de gîtul lui Capestang și repetă :

— Te iubesc !...

Un gînd străbătu mintea lui Capestang : că trebuia să-și astupe urechile pentru a nu auzi glasul sirenei, că trebuia să închidă ochii pentru a nu vedea aceste buze tremurînde și arzătoare, care se dăruiau buzelor lui. Dar gîndul acesta nu fu decît o licărire de lumină. Se stinse repede. Numai Marion rămînea acolo !...

Dar ce pretenții poți avea, oare, tu, aspru cititor ? Cavalerul nu avea decît douăzeci de ani, iar vinurile lui Cinq-Mars... și apoi era atît de nenorocit, se simțea atît de slab, atît de singur, atît de mic, atît de dornic de mîngîiere... Dar, la urma urmei, noi am primit numai însărcinarea de a povesti faptele și gesturile acestui erou și nicidecum de a le discuta sau de a le scuza.

Da, drag cititor, Marion rămase. Și astfel se termină duelul dintre marchizul de Cinq-Mars și cavalerul de Capestang.

XI

DOMNUL DE LAFFEMAS

În momentul în care Marion Delorme, fremătînd de emoție, pătrunse în curtea hanului „La Regele Henric" și îi făcuse semn lui Cogolin, doi oameni care o urmăriseră din depărtare se opriră în fața ospătăriei. Unul purta o elegantă mantie de culoare vișinie, celălalt era îmbrăcat într-o mantie neagră, care-i dădea înfățișarea unei păsări de noapte. Cel cu mantia vișinie avea o atitudine mîndră, poruncitoare, cel cu mantia neagră era slugarnic. Primul avea înfățișarea unui leu, cel de-al doilea, a unui tigru.

— Ce vă spuneam, Monseniore ? exclamă deodată cel cu mantia neagră. Se ducea la o întîlnire.

Cel care fusese numit „Monsenior" rămase cîteva minute nemișcat. Tremura din tot corpul, iar mîna îi era încleștată de mînerul sabiei. Cea mai mare suferință pentru un om care iubește este să-și știe iubita în brațele altui bărbat. Căci atunci mîndria sîngerează, trupul strigă, sufletul se răzvrătește. Așadar, acest om scoase un suspin înăbușit de deznădejde, iar privirile lui străfulgerară de amenințare. Cel cu mantia neagră se puse în fața lui.

— Ce faceți, Monseniore ? ! Ce va spune mîine Curtea, orașul, cînd se va afla că domnul Episcop de Luçon, duce de Richelieu, primul sfetnic al Reginei-Mame s-a bătut într-un han pentru ochii unei frumoase fetișcane ?...

Richelieu, întunecat și gînditor, se opri. Un freamăt de furie îl neliniștea.

— Să intru numai eu, continuă cel cu mantia neagră. Voi intra numaidecît și voi ști pe cine a venit să caute aci Marion Delorme.

— Cum ? Primești această însărcinare, dragul meu Beausemblant? Numai numele bărbatului pe care ea a venit să-l întîlnească ! Să știu numai acest nume ! Și atunci, nenorocire pe omul acesta !

Cel cu mantia neagră se îndoi din mijloc. Și atunci, cu glas sec și insinuant totodată, răspunse :

— Să spionez, să ascult, să întreb... asta-i treaba mea. Simt o plăcere ciudată, împărtășesc o bucurie nețărmurită atunci cînd pătrund în

secretele altora. Este timpul ca să iau o hotărîre. Şi mă dăruiesc dumneavoastră. Sînt urît, sînt mic de stat, am o burtă mare sprijinită pe două picioare subţiri, îmi dau seama că trăiesc într-o atmosferă de dispreţ. Încep să urăsc omenirea. Aceasta va fi întreaga mea carieră : să spionez, să ascult, să întreb, să denunţ... da, iată ce îmi trebuie. Mă dăruiesc dumneavoastră. Vă voi servi atît în slăbiciunile, cît şi în măririle dumneavoastră. Dragostea sau politica dumitale... tot una. Să o fur pe Marion sau să vă ajut să decapitaţi, aşa cum visaţi, nobilimea... acelaşi lucru. Aveţi nevoie de un devotament care să nu se dea înapoi de la nimic ; iar eu reprezint acest devotament. Să nu-mi mulţumiţi. Eu am nevoie de dumneavoastră şi dumneavoastră aveţi nevoie de mine. Dumneavoastră aveţi priceperea marilor combinaţii, eu am priceperea şiretlicurilor. Eu, îndrăznesc s-o spun, vă completez. Dar eu nu vreau să mă numesc Beausemblant, aşa precum se numea tatăl meu, care nu avea nume. Nu vreau să rămîn doar un mic avocat, aşa cum sînt acum. Vreau să înfrunt, să mă înalţ, să mă caţăr pe înălţimile din vîrful cărora poţi sfărîma pe ceilalţi. Şi atunci, Monseniore, eu mă leg de dumneavoastră pentru că dumneavoastră sînteţi cel care urcă, pentru că la această Curte, pradă atîtor intrigi, pentru că în acest Paris unde se dezlănţuie cele mai mîrşave ambiţii, am recunoscut profunzimea intrigii dumneavoastră, întinderea ambiţiei care vă animă. Iar eu, eu, Monseniore, vreau ca numele meu să devină ilustru sau groaznic. Vreau ca, într-o zi, cei care vor pronunţa numele de „domnul de Laffemas" să tremure !...

Bărbatul cel scund cu mantia neagră se îndreptă, apoi se plecă iar, şi mai jos încă, şi spuse :

— Monseniore, în această seară Laffemas vi se dăruie cu trup şi suflet. Ce hotărîţi ?

— Bine, răspunse Richelieu. Te iau !

O răbufnire de sinistră bucurie apăru pe faţa lui Laffemas.

— Foarte bine ! spuse şi el. Stăpîne, vă puteţi reîntoarce la castel. Eu intru aci. M-am dăruit dumneavoastră. M-aţi luat. Slujba mea începe din astă-seară. Mîine de dimineaţă veţi şti numele amantului domnişoarei Marion.

Richelieu scrîşni din dinţi.

— Îl voi omorî pe acest om ! tună el.

— Nu, Monseniore, spuse Laffemas. Aceasta este treaba mea. Este de ajuns ca dumneavoastră să-l condamnaţi la moarte. Îl condamnaţi ?

Episcopul de Luçon avu o mică şovăială, repede îndepărtată de ghimpele geloziei.

— Să moară ! rosti el cu o voce tremurătoare de furie şi de dragoste.

— Foarte bine ! spuse Laffemas. Îl voi ucide pe amantul domnişoarei Marion Delorme... sau îl voi sili pe el să se ucidă.

Şi pătrunse în han, în timp ce Richelieu se îndepărta în noapte cu mantia ridicată de sabie, cu pintenii răsunători, cu mersul mlădios şi cu privirea înfricoşătoare. Laffemas rămase timp de două ore la hanul

„Regele Henric". apoi se reintoarse la locuința lui de pe strada Dauphine, la colțul cheiului, chiar în fața palatului ducelui de Angoulême.

În dimineața următoare, Laffemas, care își petrecuse toată noaptea gîndindu-se, se duse pe strada Tournon, la hanul „Cei trei Regi" și ceru să fie condus la apartamentul Marchizului de Cinq-Mars. Întrevederea dintre marchiz și spion nu durā decît cîteva minute. La sfîrșitul acestei întrevederi, Cinq-Mars, înnebunit de furie, coborî spre grajduri, sări pe cal și cu fața frămîntată de mînie se repezi spre strada Vaugirard, adică spre ospătăria „La Regele Henric", adică spre Capestang ; cu alte cuvinte, spre răzbunare, spre crimă. Iar Laffemas porni de-a dreptul spre domnul episcop de Luçon care se pregătea tocmai să se ducă la Regina-Mamă pentru ședința Consiliului. Richelieu era încă palid, din pricina nopții nedormite. Episcopul, cu privirea arzătoare, îl ascultă cu atenție de spion.

— Monseniore, îi spuse Laffemas, trebuie să condamnați la moarte pe toți cei care își omoară adversarii în duel.

— Pentru ce ?

— Pentru că de azi în trei zile, cel mai tîrziu, poate astăzi încă, marchizul de Cinq-Mars îl va ucide pe cavalerul de Capestang. Astfel, ne vom scăpa și de micul Cinq-Mars care stînjenește privirile noastre asupra domnișoarei Delorme.

Richelieu tună :

— Dar nu este vorba de Cinq-Mars, nemernicule, este vorba de cel care azi noapte...

— Ei bine, Monseniore, cel care a fost vizitat azi-noapte de Marion Delorme este un aventurier înnăscut care a sosit de puțin timp la Paris. Acest aventurier se numește cavalerul de Capestang !...

Richelieu tresări. Laffemas, plecat din mijloc, cu fața iluminată de un surîs înfricoșător, adăugă nepăsător :

— Cinq-Mars și Capestang se luptă pentru Marion Delorme. Eu mă îngrijesc să-l omor pe Capestang, prin Cinq-Mars. Dumneata, Monseniore, ucide-l pe Cinq-Mars prin edictul împotriva duelurilor.

— Să mai așteptăm, întîi, să-l vedem pe Cinq-Mars ucigîndu-l pe Capestang, spuse Richelieu.

XII

CONSPIRATOAREA

Să revenim asupra unor lucruri și să-l conducem pe cititor la acea fermecătoare locuință din strada Casset, unde l-am văzut pătrunzînd pe Mareșalul de Ancre, tocmai în momentul în care cavalerul de Capestang cădea leșinat în ungherul în care mai apoi avea să fie zidit de viu. În aceeași clipă, marchiza de Ancre apărea la colțul grădinii Carmilor și se îndrepta în grabă pe mica străduță pustie. Trecu pe lîngă ceva fără

să se oprească. Dar, în apropierea uşii prin care trecuse bărbatu-său, ea fremătă neliniştită, iar faţa ei reflectă o ură sălbatică.

— A adus-o aci, murmură ea suspinînd. O iubeşte. Aveam acest groaznic presentiment. Acum, sînt sigură. O iubeşte pe Giselle. Concino, Concino, dar eu ? Nu vezi că sufăr şi că te ador ? Nu vezi că, pentru a suporta-o pe Maria, trebuie să-mi înăbuş tînguirile sufletului sub strigătele mele de ambiţie ? Dar ce altceva este ambiţia mea decît gloria ta, mărirea ta, soarta ta pe care o visez atît de strălucitoare, încît lumea uimită să se întrebe ce mînă puternică a putut să facă să te urci, de atît de jos, pînă acolo unde ajung numai aleşii Domnului ! ?

Şi astfel ajunse la o întretăiere unde se opri, uitîndu-se cu priviri lacome pe toate străzile care răzbeau pînă acolo. Léonora Galigai aştepta pe cineva. Fără îndoială, în capul ei se ciocneau gînduri înfricoşătoare. Tremura din tot corpul şi murmura :

— Va veni, oare ? Sfîntă Madonă, fă ca ea să vină, şi-ţi promit o statuie turnată numai din aur !

Concino Concini se afla în micul palat din strada Casset. În vestibul, veghea un magnific nubian, cu picioarele şi braţele goale, cu capul negru ca de abanos şi îmbrăcat cu o tunică de mătase albă. Lama ascuţită a iataganului său îi atîrna la brîu.

— Nu a venit încă nimeni ? întrebă Concini.

Negrul clătină din cap.

— Dar dacă cineva ar fi încercat să intre ?

Negrul rînji. Surîsul dădu la iveală dinţii săi strălucitori. Îşi duse mîna la iatagan.

— Foarte bine ! spuse Concini. Eşti un servitor desăvîrşit.

Negrul se plecă, apucă mîna stăpînului său şi o sărută.

— Mi-eşti credincios ?

Negrul îngenunche.

— Da, stăpîne, spuse el. Dar în sinea sa adăugă : aproape tot atît cît şi stăpînei mele Léonora...

Concini urcă o scară acoperită de covoare groase. În aceste camere ciudate domnea luxul deşănţat al marilor curtezane. Concini risipise comori de imaginaţie pentru a crea iubitelor sale un cadru de voluptate măiastră. Să adăugăm doar atît : cheltuise toţi banii ce reprezentau impozitele pe un an întreg pentru aranjamentul acestui mic paradis. După cum în holul de la parter veghea nubianul, tot astfel în anticamera de la primul etaj veghea o femeie. Fără a scoate un singur cuvînt, Concini se îndreptă spre această femeie. Tremura. Deodată, deschise o uşă şi pătrunse într-o odaie. Acolo o văzu pe Giselle în picioare, atît de calmă, atît de asemănătoare cu acele virgine războinice care nu aveau nimic pentru ce să se teamă, cu atîta seninătate în privirile ei, în care nu deosebea nici frică şi nici dispreţ, încît marele Concini se opri palid ca un mort.

El înaintă. Ea nu se mişcă defel. Îl ţintuia numai cu privirea. Concini înainta spre ea, şovăind, gîfiind, frămîntat de patimă. Iar din privi-

rea ei, încetul cu încetul scînteia o flacără care se ascuțea mereu, strălucea, se răspîndea în fascicole luminoase și puternice. Și atunci Giselle păru o cutezătoare îmblînzitoare în fața fiarei sălbatice. El se opri scoțînd un răget înăbușit. Apoi, deodată, cu capul plecat, cu brațele întinse spre ea, cu glasul șovăitor, spuse :

— Ascultă, trebuie să știi cît de mult te iubesc. Nici nu-ți cer iertare că te-am furat prin vicleșug și violență. Dacă mi-ai scăpa, aș fi în stare de viclenii și mai lașe și de violențe și mai nemernice pentru a te fura din nou. Iată ce îți ofer. Sînt extraordinar de bogat. Aș putea cumpăra un întreg principat în Italia. L-aș putea sili pe Papa să sfărîme legăturile de căsătorie care mă unesc cu Léonora. Liber și principe, un principe puternic, ți-o jur, despre care se va vorbi mult... un principe care, dacă va fi susținut în viață de o femeie ca tine, poate realiza visul lui Machiavelli, poate relua cuceririle lui Cesar Borgia de acolo de unde le-a lăsat el și deveni Stăpînul Italiei. Principe, printre prinții cei mai temuți, bogat printre cei mai avuți, liber, îți ofer să devii soția mea. Un singur cuvînt de-al tău îmi ajunge. Dacă primești, poți pleca de aci chiar în acest moment. Iar eu, îmbătat de fericirea promisă, în stare să ridic o lume întreagă, voi pleca pentru a-ți înălța tronul. Iar cînd totul va fi gata, peste trei sau șase luni, vei veni să-ți întîmpini logodnicul Concino Concini, duce și prinț de Ferrara, care se așteaptă și la mai mult și vei primi din mîinile lui, în afară de inelul nupțial, coroana ducală, curînd înlocuită prin coroana regească. Iată ce am vrut să-ți spun ! Dar tu, tu ce îmi răspunzi ?

Giselle, nepoata lui Carol al IX-lea, păstră atitudinea semeață pe care și-o însușeau acele mîndre prințese de odinioară, atunci cînd ele primeau hotărîrea condamnării sau cererea de grațiere :

— Răspund atît : îmi oferi o bogăție furată, principatul va fi cumpărat cu bani furați, coroana va fi turnată din aur furat, îmi oferi așadar să-mi unesc viața cu existența unui hoț. Domnule, atunci cînd vrei să seduci o fată ca mine, ai nevoie de invenții mai importante decît furtul, răpirea sau jaful.

Giselle tăcu. Concini scrîșni din dinți și se plecă, zdrobit. Dar, aproape imediat se ridică.

— Să nu mai vorbim, spuse el, respirînd greoi. Sînt un hoț. Fie și așa ! Asta-i meseria mea ! Te fur ! Te iau tot așa după cum voi lua și aurul cu care plătesc principatul meu. Dar înainte de a pune mîna pe tine, mai am să-ți spun ceva : tatăl tău este în mîinile mele. A mărturisit că a conspirat împotriva vieții regelui. Mîine începe procesul. În cincisprezece zile, capul tatălui tău va cădea. Spune doar un singur cuvînt și te voi conduce la Bastilia, unde chiar tu însăți vei deschide poarta celulei ducelui de Angoulême, de unde altfel el nu va ieși decît pentru a se duce în piața Grève.

Giselle fremătă de spaimă. Trupul îi fu străbătut de un tremur de groază. Dar glasul ei, mai scăzut și mai îndepărtat, își păstră acea seninătate tragică. Ea spuse :

— Aşadar, tatăl meu va muri. Dar ducele de Angoulême nu-şi va pleca capul decît sub securea călăului şi nicidecum sub apăsarea infamiei...

Concini îşi ridică privirea, cotropit de mînie. Cum ? Oare era chiar atît de mîrşav încît această fată prefera să-l condamne pe tată-său la moarte, mai degrabă decît să dăruiască pomana unui sărut bărbatului care implora şi ameninţa în zadar ? Se năpusti spre uşă, o deschise. La semnul său, femeia din anticameră se grăbi spre el. Şi atunci Concini zbieră :

— Cine a fost adusă aci azi-dimineaţă ?

— O femeie, Monseniore. O nebună care se numea Violetta...

— Mamă mea ! strigă în sinea ei Giselle, tremurînd de spaimă.

— Unde a fost dusă ? mai întrebă Concini cu acelaşi glas răguşit, de fiară înjunghiată.

— Acolo, sus, Monseniore. Deasupra acestei camere.

— Mama mea ! horcăi Giselle gîfîind.

— Belphégor ! ! urlă Concini.

Ca într-un vis, Giselle auzi tropăitul unor paşi repezi, iar în clipa următoare zări postîndu-se în pragul uşii statura uriaşă a nubianului, asemănător unui diavol al cărui nume îl purta.

— Belphégor ! tună Concini, supraveghiind-o mereu pe Giselle, te vei urca sus...

Giselle simţea că-şi pierde minţile. Avu o fulgerătoare intuiţie că ceva care va depăşi marginile grozăviei se va petrece în curînd.

— Bine, stăpîne, spuse Belphégor.

— Te vei opri în faţa uşii, continuă Concini cu glas întretăiat, şi vei aştepta pînă ce voi striga : „Du-te !"

— Bine, stăpîne !

— Şi cînd voi striga : „Du-te", vei intra...

Se auzi un geamăt funebru, sfîşietor de trist. Şi Concini o văzu pe Giselle căzînd în genunchi, cu privirile rătăcite, cu trăsăturile schimbate de spaimă. Surîse şi continuă :

— Atunci, vei pune mîna pe acea femeie... mă asculţi ? O vei apuca de păr... şi dintr-o singură lovitură a iataganului tău — aşa cum se face la condamnaţi în ţara ta — îi vei zbura capul... mă asculţi ? Iar apoi capul acela... ei bine, capul acela... îl vei aduce aci şi îl vei înmîna fetei pe care o vezi.

Un strigăt de groază izbucni de pe buzele Gisellei.

Printr-o ultimă sforţare a întregii sale fiinţe se ridică şi se repezi, sau cel puţin vru să se repeadă, crezu că se repede asupra lui Concini şi lui Belphégor. De fapt, ea rămase ţintuită pe loc, cu ochii holbaţi, cu creierii frămîntaţi de groază, neputincioasă să înainteze, neputincioasă să-şi înfrîneze suspinul care-i ieşea de pe buze. Belphégor dispăruse ! Nubianul se urca spre etajul de sus. Concini îşi şterse sudoarea de ghiaţă care-i îmbrobonea fruntea ; înaintă spre Giselle. Fără a o atinge, se plecă asupra ei.

— Ei, spune, ce hotărăşti ? Vorbeşte ! Sau, cel puţin, schiţează un gest ! Eşti a mea ? Tatăl tău trăieşte, mama ta trăieşte, eşti prinţesă !

Cum ? Ce spui ? Mă respingi ? Îi ucizi, aşadar, pe tatăl şi pe mama ta ? Tu, numai tu îi loveşti ! Peste un minut, vei putea implora iertare în faţa capului sîngerînd al mamei tale !

Ea simţea cum se sfîrşeşte. Nici nu mai ştia unde se afla, nici nu-şi mai dădea seama cine este acel bărbat, nici nu mai pricepea ce doreşte el. În vîrtejul spaimei sale supraomeneşti, lupta împotriva unei abominabile, înfiorătoare viziuni însîngerate. Deodată se prăbuşi, rămase ţeapănă, vedea pe nubian aruncîndu-i la picioare un cap cu ochii închişi, fără cunoştinţă. Şi, lucru ciudat, din ochii ei închişi, din ochii ei de muribundă, lipsiţi de orice sentimente, începură să curgă lacrimi, lacrimi liniştite care şiroiau pe obrajii fără viaţă. Concini îngenunchie, o apucă de umeri, o zgîlţîi cu putere şi urlă :

— Vorbeşte ! Vorbeşte odată ! Spune ! Trebuie, oare, să-i poruncesc lui Belphégor să intre sus ?

Uitase că, de fapt, jucase o înspăimîntătoare comedie. Ducele de Angoulême era liber ! În camera de sus nu exista nici o Violetta. Uitase cu desăvîrşire. Se repezi spre uşă pentru a striga : „Du-te !". Şi rămase încremenit.

În pragul uşii se aflau două femei. Prima, Léonora Galigai, Marchiză de Ancre ! Nevasta lui !... Cealaltă, Maria de Medicis, Regina-Mamă ! Amanta lui !

Maria de Medicis, mama lui Ludovic al XIII-lea, regina pe care Marchiza de Ancre o chema doar Maria, tocmai împlinise patruzeci de ani. Era o femeie tare frumoasă, a cărei vîrstă începea de-abia acum să învîrtoşeze trăsăturile feţei sale şi liniile trupului său.

Odinioară, acest trup avusese mlădioasa tărie a statuilor antice, acest obraz avusese regularitatea puţin nepăsătoare a frumuseţilor florentine. Dar faţa şi trupul îşi păstrau, fie printr-un dar al naturii, fie prin silinţele artei, un fel de strălucire care se îndepărta din ce în ce mai mult de graţia feminină, pentru a se apropia în fiecare zi mai mult de majestuozitate.

Iubea artele. Avea simţul lucrurilor frumoase. Nu avea un spirit creator. Nu cunoştea deloc pictura, dar era neîntrecută în copierea modelelor. De un egoism rece, hotărîtă să ia din viaţă toate bunătăţile pe care i le putea oferi, cumpătată chiar şi în pasiunile sale, era totuşi stăpînită de un sentiment care o uimea şi pe ea însăşi. Într-adevăr, ea ajunsese la acea vîrstă la care natura, îndeplinind o ultimă evoluţie, face pe unele dintre femei capabile de orice nebunie. Iar nebunia Mariei de Medicis, la patruzeci de ani, era Concini...

În picioare, în pragul uşii, Léonora Galigai o străfulgera cu privirile pe Giselle. Iar această privire urîcioasă, de o profunzime sinistră, această privire rece însemna o condamnare la moarte. Léonora o privea pe Giselle. Maria de Medicis îl privea pe Concini.

Concini, cu acea admirabilă mlădiere care făcea din el egalul celor mai destoinici diplomaţi, regele celor mai mari comedieni, îşi reveni în cîteva secunde. Se înclină în faţa reginei şi murmură :

— Cum ? Chiar Majestatea Voastră a venit aci ?

— Cum ! Oare n-am mai venit şi altădată ? zise regina fără să aibă grijă să-şi micşoreze glasul, pentru a nu fi auzită de Léonora.

Cu toate acestea, ar fi putut vorbi cît de tare ; Léonora părea că uitase şi de regină şi de Concini ; şi poate că îi uitase chiar în realitate. Ea înainta cu paşi mici spre Giselle. Începu s-o îngrijească, să-i dea să respire esenţe de parfumuri, să-i umezească tîmplele...

— Frumoasă ! Ce frumoasă e ! Iar eu, atît de urîtă ! Urîtă ? Sînt urîtă. Aceasta este otrava vieţii mele ! Dar ea, ea este frumoasă ! Iar Concini o iubeşte pentru frumuseţea ei... Dar eu urăsc frumuseţea ! Vreau şi eu partea mea de dragoste. Şi aceasta este Concini ! Nenorocire pe cea care mi-l va fura !... Şi ea va muri tot aşa cum a sfîrşit şi domnişoara de Pons, cum a murit şi doamna de Givernoy, cum a murit şi acea burgheză din strada Saint-Martin... cum mor, unele după altele, cele care au cunoscut farmecul sărutului lui Concini, astfel că săruturile lui transmit otravă, aduc moarte !

Iată la ce se gîndea Léonora Galigai, în timp ce Giselle îşi revenea în fire şi deschidea ochii. Iar primul cuvînt al Léonorei fu acesta :

— Fii liniştită, domnişoară : tatăl dumitale nu este arestat, mama dumitale nu se află în această casă. Domnul Concini a minţit.

Dintr-o singură săritură, Giselle fu în picioare. Viaţa renăştea în ea. Cuprinse mîinile Léonorei şi le strînse cu putere în ale sale. Transfigurată, strălucitoare, fermecătoare prin frumuseţe, ea murmură cu un glas arzător :

— Numele dumneavoastră, doamnă ! Numele dumneavoastră, care mă salvaţi din cea mai groaznică disperare ! Spuneţi-mi numele dumneavoastră, ca să nu treacă o singură zi în care să nu-l binecuvîntez din fundul sufletului meu !

— Sînt Marchiza de Ancre, răspunse Léonora cu o surprinzătoare simplitate.

Giselle fremătă. Un fior de gheaţă o străpunse pînă în măduva oaselor. Instinctiv se dădu înapoi. Atunci, privirile ei se încrucişară cu cele ale Léonorei. Şi atunci îşi dădu seama că era condamnată... Se întoarse. Şi o zări pe regină pe care o recunoscu numaidecît. Din doi paşi fu în faţa Mariei de Medicis. Era din nou tare, întreprinzătoare, căci nu mai avea să se teamă decît pentru ea.

— Doamnă, spuse ea cu multă demnitate în glas, dumneata eşti mama regelui care reprezintă dreptatea. Apelez la dumneavoastră să judecaţi constrîngerea la care am fost supusă.

— Se va face dreptate !, răspunse Maria de Medicis cu un ton pe care chiar şi Caterina de Medicis l-ar fi admirat ca un model de ucigătoare ironie. Domnul Mareşal mă asigură că a fost nevoit să vă prindă şi să vă aducă aci pentru a vă interoga asupra unei oarecare conspiraţii. Aşa este, Mareşale ?

Concini se înclină. Şovăia. Ar fi urlat de mînie şi de durere. Era palid din pricina efortului pe care-l făcea să rămînă calm şi surîzător, aşa cum era de obicei. Şi, într-adevăr, Mareşalul surîdea.

— Eu însămi voi interoga această copilă, spuse Maria de Medicis.

Și, dacă va fi cazul, judecătorii vor continua cercetarea afacerii. Domnișoară, trebuie să mă urmați la Luvru.

Concini se clătină. Un suspin dureros îi umflă pieptul. Privirile îi rătăceau. O clipă, doar, se întrebă cu groază, dacă nu-și va înjunghia soția.

— Doamnă, strigă Giselle, la Luvru, la Bastilia, unde va vrea Majestatea Voastră ! Numai să fie departe de acest palat și de acest om !

— Veniți cu mine !, spuse regina care, fără să-l privească măcar pe Concini, înmărmurit, plecă îndată.

Giselle înaintă. Atunci, Léonora o cuprinse de braț și îi șopti :

— Îmi datorezi mai mult decît viața ! În schimb, nu-ți cer decît un singur lucru : de îndată ce vei fi liberă, înlesnește-mi o întrevedere cu ducele de Angoulême. Îmi promiți ?

— Vă jur, Doamnă !, șopti cu glas duios Giselle.

Și trecu prin fața lui Concini care, la apropierea ei, murmură :

— Adio !

Giselle avea sufletul unui războinic. În momentul acela, sufletul ei se revoltă.

— Vă lăudați, spuse ea. Este cu neputință ca noi să ne spunem adio. Am jurat mamei mele, răpusă de dumneata, care voiai s-o pîngărești, că te voi ucide. Și te voi ucide, dacă nu cu mîna mea, cu brațul aceluia al cărui nume îl voi purta... al bărbatului pe care îl iubesc !

Și trecu. Concini simți cum furia se dezlănțuie în el, cum toți demonii geloziei îi frămîntă capul. Făcu o mișcare furioasă de a tăbărî asupra fetei, pentru a o strînge de gît. Dar se opri, șovăitor, rătăcit, străfulgerat de o privire a Mariei de Medicis care se reîntoarse tocmai în acel moment și îi spuse :

— Domnule Mareșal, fii te rog atît de bun și adu-mi la Luvru un raport asupra conspirației pe care o denunți, și vom ține sfat.

Un minut mai tîrziu, regina și fiica ducelui de Angoulême dispăruseră.

Léonora, tăcută, asemănătoare unei stafii, se retrase în colțul cel mai întunecat al odăii. Privirile îi erau ațintite asupra bărbatului său. Gîndurile ei rătăcite căutau un mijloc de a-l recuceri... sau de a-l cuceri. Căci pînă acum el nu o iubise niciodată. Iar ea, ea îl iubea cu toată puterea ființei sale. Suferea cumplit. Și nici măcar nu avea dreptul să se plîngă ! Nu exista un singur om căruia să i se fi destăinuit, căci Léonora era tare mîndră. Se zbătea singură cu viața. Această luptă ciudată, fantastică și teribilă o sfîrșea : cucerirea bărbatului său ! Tot ce spunea, tot ce gîndea, tot ce făcea, avea la bază această țintă. Toate faptele vieții sale, apriga sa ambiție, lăcomia ei după aur, toate acestea erau un mijloc și nu un scop. Adevăratul scop era de a fi, în sfîrșit, iubită o dată de Concini.

Concini, cu pas mlădios și energic, se plimba prin cameră. La început, păru destul de liniștit. Bolborosea fel de fel de insulte. Mînia, însă,

îl stăpînea din ce în ce mai mult. Apoi, durerea pricinuită de dragoste și de gelozie fu mai puternică. Un suspin îi izbucni din piept, întocmai ca o lovitură de trăznet îndepărtat, care înseamnă începutul unei furtuni. Apoi, durerea izbucni cu furie. Deodată, căzu în genunchi, își înfundă capul în pernele de mătase de pe canapea și, scuturîndu-și umerii, își plînse durerea.

Lacrimi liniștite și tăcute șiroiau pe obrajii nemișcatei Léonora. Iar ea gîndea astfel :

— Dragul meu Concini, sărmanul meu iubit, cît suferi !... Totuși, nu vei plînge niciodată atît cît plînge sufletul meu...

Duioasă, cuprinse umerii soțului ei. El tresări, ridică capul, o zări. Atunci își aminti... ar fi învins-o pe Giselle... o avea în mîna lui... învinsă sau nu, ea ar fi fost a lui... dar tocmai atunci apăruse nevastă-sa. Concini se ridică. Se clătină. Fața lui exprima o formidabilă expresie de amenințare. Răsuflă puternic și strigă :

— Tu ai înștiințat-o pe Maria ?

— Da, eu, răspunse Léonora, pe ai cărei obraji lacrimile șiroiau necontenit fără ca ea să se gîndească și să și le usuce. Eu am înștiințat-o că o vei trăda. Eu am trimis-o pe Marcella la ea. Eu am adus-o aci. Eu am condus-o pînă în fața acestei uși, în spatele căreia am ascultat totul... Da, eu sînt aceea care am făcut toate acestea ! Concini, omoară-mă dacă vrei... cel puțin, nu voi mai suferi.

Vorbea pe șoptite, iar în glasul ei era o caldă rugăminte. Atunci, Concini mîrîi :

— Da, într-adevăr, te voi ucide !

Ea ridică privirile spre el și atunci văzu cum mînia pusese stăpînire pe toată ființa lui ; în ochii lui străbătuți de firișoare roșii strălucea demența crimei ; văzu mîna lui încleștîndu-se de mînerul pumnalului pe care-l purta la brîu ; zări cum lama ieșea din teacă. Și atunci, ea surîse... Cu un gest grăbit își smulse dantelele care-i învăluiau gîtul și, mereu surîzătoare, lacrimile dragostei șiroind mereu pe obrajii ei, surîs și lacrimi amestecîndu-se mereu, zise :

— Lovește, Concini ! Omoară-mă, pentru că am făcut atîta rău sufletului tău, pentru că dacă aș trăi l-aș face să sufere și mai mult ! Omoară-mă dintr-o singură lovitură. Léonora ta îți spune adio !... ea moare în culmea disperării, dragul meu Concini. Ea moare frămîntată de înspăimîntătoarea gîndire că niciodată nu ai avut nici cea mai mică vibrare de dragoste pentru femeia care te-a iubit atît de mult !... Lovește ! Eu mor și te plîng, scumpul meu Concino. După moartea mea, ce se va întîmpla cu tine ? Cum vei scăpa de răzbunarea Mariei ? Cine te va împăca cu ea ? Și cît de aprig se va năpusti haita aceea de cîini sălbatici asupra ta, cînd vor ști că Regina te-a părăsit ? ! Concino ! Concino ! Lovește-mă ! Cel puțin, nu voi vedea nici prăbușirea și nici moartea ta !...

Léonora Galigai era sinceră. Dar, dacă ea nu și-ar fi dezvăluit astfel sufletul, dacă nu ar fi fost sinceră, cuvintele pe care le rostise ar fi fost o minunăție a capodoperelor.

Şi, într-adevăr, la evocarea bruscă a prăbuşirii sale, regina părăsindu-l, duşmanii năpustindu-se asupra lui, Concini dădu înapoi. O schimbare uimitoare se produse în el. Furia, durerea, mînia, dragostea, pasiunea — totul se nărui în el. Léonora observă această schimbare. O licărire de nădejde străluci în ochii ei negri. Cu un glas şi mai arzător continuă :

— Dar aceasta nu este totul, Concini ! Ştii — sau mi se pare că ştii — că de mai mult timp studiez, împreună cu Lorenzo, ştiinţa astrelor ? Din porunca mea, de o sută de ori pînă acum, Lorenzo ţi-a făcut horoscopul. Tu, de altfel, ca şi mine, ai o încredere nemărginită în ştiinţa acestui om, atît de pipernicit la trup, dar atît de mare prin mintea lui. Ei bine, Concini, răspunsurile magice sînt întotdeauna aceleaşi : vei muri în clipa în care regina Maria nu te va mai iubi... vei muri de o moarte violentă ! Şi de aceea eu... eu, care te ador, îngădui, accept să fii iubit de Maria !

De astădată Concini, palid, simţind spectrul fricii punînd stăpînire pe el, dădu înapoi. Cu un gest violent, aruncă pumnalul, îşi muşcă pumnul şi strigă :

— Sînt prea laş !

Intr-o pornire de pasiune neţărmurită, Loénora îl cuprinse în braţe, îl înlănţui, îl strînse cu putere uriaşă, forţă pe care ţi-o dă numai disperarea dragostei şi, cu buzele lipite de buzele lui, îi şopti :

— Nu, nu eşti un laş ! Dă-ţi seama de tine însuţi şi de puterea ta, Concino, să nu mai vorbim despre fata aceea ! Voi suporta toate capriciile tale ! Sînt soţia şi amanta ta, servitoarea şi sclava ta ! Dar nu vreau ca sufletul tău să vorbească alteia. Ascultă-mă, înţelege-mă. Capricii de o oră sau de o zi... da, tu eşti Stăpînul. Dar dragoste, nu ! Fata aceea va muri, Concino ! Iubitul meu, nu tremura şi nu plînge, nu te răzvrăti ! Omorînd-o, te salvez pe tine ! Te-ar fi condus la cea mai mare nenorocire. Mă înţelegi ? Eu şi numai eu pot avea destulă dragoste curată pentru a asigura bogăţia şi mărirea ta !

— Bogăţia mea ! murmură cu amărăciune Mareşalul. Ai năruit-o ! Mărirea mea ! Ai nimicit-o ! Tu însăţi mi-ai spus-o : răzbunarea Mariei înseamnă prăbuşirea, poate moartea mea !

Ea se înlănţui de el şi mai strîns. Glasul său răsuna mai încet :

— Maria ! Astă-seară sau mîine te voi împăca cu ea... vei deveni şi mai puternic... ascultă...

— Dar ea ? ! exclamă Concini.

— Ea ! Acea fată ! În astă-seară va fi liberă.

— Liberă ! murmură Concini împurpurat de bucurie.

— Liberă... pînă în momentul în care o voi ucide ! Liberă, pentru că prin ajutorul ei mă voi afla în apropierea ducelui de Angoulême, de Guise, de Condé... pentru că prin ajutorul ei voi deveni sufletul întregii conspiraţii. Şi din clipa aceea... Regele... Regele care domneşte acum...

— Regele ! bolboroşi Concini.

— Ei bine, Regele... Regele... peste cîteva zile va muri...

Léonora desprinse brațele cu care înlănțuise gîtul soțului său. Se îndreptă. O licărire de dragoste înfricoșătoare și de mîndrie nețărmurită lumina obrazul ei. Concini o privea cu teamă.

— Regele va muri ? murmură el deodată.

— Și pentru că acestui regat îi trebuie un Rege, continuă Léonora, pentru că Maria de Medicis este de partea noastră, pentru că ducele de Condé se va îndepărta cînd îl vom împăna cu aur, pentru că ducele de Guise va putrezi într-o închisoare, pentru că ducele de Angoulême, cel mai de temut, nu va mai fi deloc primejdios, de îndată ce capul lui va cădea sub securea călăului, atunci Concino Concini nu este decît un singur rege posibil !

Iar în timp ce Concini rămase înmărmurit, prostit de spaimă și de lăcomie, uimit, fascinat, doborît sub povara onorurilor pe care le întrevedea, plecat sub privirea pătrunzătoare a Léonorei, ea adăugă :

— Acest rege, Concini, vei fi tu !

XIII

MAJESTATEA SA LUDOVIC AL XIII-LEA

În dimineața următoare nopții în care Marion Delorme pătrunsese pînă în fundul hanului „La Regele Henric" și în care Laffemas se mulțumise să intre doar în salonul comun al sus-zisului han ; așadar, în acea dimineață în care ducele de Richelieu se pregătea să-l ucidă pe Cinq-Mars, în timp ce Marchizul fugea după Capestang pentru a-l spinteca, în acea dimineață Ludovic al XIII-lea, regele Franței, foarte devreme încă, se pregătea să plece la vînătoare. Căci mai mulți bîtlani fuseseră semnalați străbătînd în goană pădurea Meudon.

Tînărul rege porunci valetului său să-l ajute să-și îmbrace costumul de vînătoare : pantaloni de catifea neagră, tunică din aceeași stofă, peste care se răsfrîngea albeața gulerului, centiron de piele, închis cu o cataramă de aur, de care atîrna un pumnal, cizme de box negru, ale căror manșoane înfășurau pulpele pînă la marginea pantalonilor, pălărie de pîslă împodobită cu o pană albă, întoarsă cavalerește pe spate ; în sfîrșit, mănuși de piele care acopereau încheietura mîinilor și mînecile tunicii.

Astfel îmbrăcat, Ludovic al XIII-lea străbătu o galerie lungă, ale cărei ferestre dădeau în curtea interioară a Luvrului. În spatele lui veneau doi aghiotanți de serviciu și cîțiva paji. În galerie nu se afla nimeni altcineva decît garda de onoare comandată de Sirele de Vitry, căpitanul gărzii regale. Cu un glas răsunător, Vitry prezentă armele. Ludovic își duse mînerul cravașei la marginea pălăriei și-și continuă drumul prin galeria singuratică. În anticamere nu se afla nici un curtezan, nici un șef militar cu costum strălucitor, în calea regelui nu se înclină nici un preot. Ludovic mergea singur, trist, dar mîndru, ascunzîndu-și umilirea

sub masca unei nepăsări disprețuitoare. Pe atunci avea nu mai mult de cincisprezece ani.

Tocmai pe cînd se pregătea să iasă din galerie, deodată Ludovic al XIII-lea tresări, își înălță capul și se plecă deasupra unei ferestre deschise ; dinspre curte, se auzeau zgomote vesele, murmure de glasuri zglobii, zăngănit de epoleți și de săbii. Vreo cincizeci de cavaleri vorbind tare, rîzînd, strigînd, în hainele lor strălucitoare, veniseră la Curte — superbă escortă a unui rege de o sută de ori mai bogat și mai puternic decît el ! Erau cu toții tineri, frumoși, cutezători, se roteau în jurul stăpînului lor care înainta calm, rece, mîndru, abia salutînd ca și cum el ar fi fost omul căruia i se datora totul, căruia îi aparținea totul... Iar acesta era Concini !

La sosirea lui, întregul Luvru păru că se deșteaptă. Valeții se grăbeau, fugeau s-o înștiințeze pe Regină. Garda prezenta armele. Ușile din interior se deschideau repede.

— Adevăratul rege al Franței ! murmură Ludovic al XIII-lea, pălind.

Se întoarse. Și atunci, văzu lîngă el un bărbat înalt, cu mustața cenușie, cu părul negru și aspru, cu ochii strălucitori și cu sprîncenele groase. Iar acest bărbat îl privea pe rege cu o compătimire duioasă, aproape părintească.

— Bună ziua, Mareșale, spuse Ludovic al XIII-lea.

Era Mareșalul Ornano, comandantul batalioanelor de corsicani.

— Dumnezeu să vă aibă în paza Lui, Majestate ! spuse el înclinîndu-se. Am impresia că Regele a rostit niște cuvinte ciudate !

— Ce cuvinte, Mareșale ?

— Dumnezeu să mă ierte, Sire, dar ați spus despre acest valet, despre acest nătărău pomădat și frezat, despre acest saltimbanc : „Iată pe adevăratul Rege al Franței !"

— Mareșale !

— Un cuvînt, Sire ! Doar un singur cuvînt, și-l prind pe acest Concini chiar în mijlocul bandei sale de netrebnici și-l străpung cu sulița de la Sainte Chapelle !

Tînărul rege păli. Un minut, privirea lui se plimbă de la Concini (care se grăbea cu banda lui strălucitoare spre apartamentele reginei) la Ornano, care, întocmai unei statui a Forței, aștepta. O clipă, doar, buzele lui Ludovic al XIII-lea se arcuiră ca și cum ar fi vrut să ordone arestarea lui Concini. Dar, deodată, el își plecă umerii, întoarse capul și murmură :

— Adio, Mareșale, mă duc să vînez în pădurea Meudon, împreună cu șoimii mei.

Mareșalul Ornano se roti pe călcîie și se îndepărtă, mîngîindu-și pintenii de pardoseala galeriei. Ludovic al XIII-lea coborî fugind pe o scară ascunsă, în timp ce Concini urca ca un vîrtej monumentala scară de marmoră, prea îngustă pentru el și banda lui. Ochii tînărului rege stră-

luceau. Buzele lui se strînseră. O cută verticală îi brăzda fruntea. Se opri la capătul scării şi îşi cuprinse în mîini fruntea împurpurată de ruşine.

— Sînt prea tînăr ! murmură el. Prea mic, prea slab ! Răbdare... puterea va veni... şi atunci...

Un gest amenințător puse capăt gîndului său. Aşteptă acolo, un moment, pentru a-şi reface trăsăturile feţei. Căci prima grijă, prima datorie a regilor sau a celor care vor să guverneze oamenii este de a-şi întocmi o mască de nepătruns. Apoi, se îndreptă spre o mică curte retrasă unde se aflau cîrdurile de şoimi.

Acolo, un om cu un glas metalic dădea ordine. Ţinea în mîna stîngă un pui de şoim, iar cu mîna dreaptă arăta spre o strachină în care se aflau mici bucăţele de carne. Acest om cu privirile pătrunzătoare cu gesturile bruşte şi elocvente, cu nasul coroiat, acest om era maestrul vînătorilor cu păsări al Curţii. Era Carol de Albert, care se numea pe scurt Albert, duce de Luynes, pentru că moştenise de la o rudă îndepărtată o moşioară cu acest nume. O clipă, Ludovic al XIII-lea, ca un bun cunoscător, admiră lucrul pe care-l îndeplinea maestrul său de vînătoare. Apoi se apropie.

— Ce îi dai ? întrebă el. Carne crudă ?

— Sire, vă prezint omagiile mele, spuse Luynes întorcîndu-se şi înclinîndu-se. Carne crudă ? Nu, Sire ! Pasărea aceasta nu se caţără încă. Carnea crudă ar îmbolnăvi-o. Ea e bună doar pentru şoimi... Cînd Majestatea Voastră va dori, adăugă el înmînînd pasărea unui valet, totul este gata pentru vînătoare.

— Vînătoare ! Mereu vînătoare ! Iată singura plăcere care mi-este îngăduită, exclamă regele suspinînd.

— Dar, Sire, oare profesorul dumneavoastră nu v-a dat să citiţi cartea lui Platon, în care filosoful spune că vînătoarea este şcoala virtuţilor războinice ? strigă Albert de Luynes, pe un ton foarte intim. Eu, însă, spun chiar şi mai mult decît acest ilustru autor şi susţin că vînătoarea este şcoala virtuţilor regeşti. Henric al IV-lea era un rege vînător. Şi era un vînător de seamă, Sire ! Ce turnee prin toată Franţa ! Cît lovea de bine cu vîrful şi tăişul sabiei ! Nu se auzea decît detunătura împuşcăturilor. Vînatul, zăpăcit, fugea, revenea, dar el îl urmărea, îi înfigea sabia pînă în gîtlej şi apoi se ducea la Notre-Dame pentru a săra animalul doborît ; în urmă, se întorcea la Luvru pentru a mînca vînatul preparat cu sosul care se potrivea mai bine.

Ludovic al XIII-lea, sprijinit de perete, palpita. Ochii săi străluceau. Arzător, murmură :

— Oh ! Ce epopee frumoasă !

— Vreţi să spuneţi : ce vînătoare frumoasă, îl îndreptă Luynes, ale cărui nări tremurau şi care părea minunat în acest moment. Sînt vînători printre vînători. Veţi vedea păsări zburînd drept spre cer, la înălţimi ameţitoare, pierzîndu-se în neţărmurirea azurului. Cine le poate ajunge pînă acolo ? care săgeată ? care glonţ ? Şoimule, prietene, aşteaptă puţin şi îţi voi arăta că un rege, vreau să spun un vînător, se poate

urca mai sus decît tine. Şi iată-l pe şoim luîndu-şi zborul ! Şoimul este ciocul regelui ! Şoimul se înalţă. Scoate un ţipăt ascuţit, ţipătul său de război. Trăiască regele ! Bîtlanul îl aşteaptă. Şi atunci el se ştie pierdut, căci îşi spune : „Iată-l pe trimisul regelui !" Şoimul se repede spre el şi-l atacă cu putere. Trăiască regele ! Curînd, aripile bîtlanului se închid şi pasărea cade. Se învîrte prin aer, alunecă din înălţimi, cu şoimul prins de el. Iar cînd ajunge pe pămînt, moare spunînd : „S-a făcut dreptate ! Asta mă va învăţa minte să nu mai zbor prea sus". Trăiască regele !, răspunde şoimul. Sire, priviţi în jurul Măriei Voastre. Nu veţi vedea decît şoimi gata să se ridice în aer. Unde sînt bîtlanii ? Spuneţi-mi, Sire !

— Taci ! Taci !, îi strigă Ludovic acoperindu-şi ochii cu mîna, ca şi cînd ar fi fost înspăimîntat de spectacolul pe care Luynes îl făcea să-l întrevadă.

Cuvintele mareşalului Ornano răsunau încă în urechile lui :

„Un singur cuvînt, Sire, şi îl prind pe Concini pentru a-l străpunge cu suliţa de la Saint Chapelle".

— Există vînătoare şi vînătoare, continuă Luynes înfricoşător. Poate că Majestatea Voastră preferă vînătoarea cu cîini ? Şi eu, de asemeni ! Descoperim animalul, fugărim ogarii pe urmele lui şi haita urmează. Da, da, poţi fi oricît de viclean, te poţi învîrti, poţi pleca, reveni, iată cornul care sună. Bine ! Luaţi seama, Sire. Cu săgeata în mînă, drept spre animal. O lovitură în piept şi... gata. Iar dacă nu vreţi să săgetaţi Dumneavoastră înşivă, iată săgetătorii. Unde este animalul, Sire ? Cînd trebuie să slobozim ogarii ? Spuneţi, Sire !

În acest moment, o cioară zbură deasupra capetelor scoţînd ţipete ascuţite. Ca şi cum ar fi fost fericit că a găsit cel mai bun prilej pentru a nu răspunde, Ludovic al XIII-lea ridică capul şi privi zborul păsării care se îndrepta pe deasupra acoperişului Luvrului.

— Poftiţi, Sire, spuse Luynes, ridicînd din umeri şi prezentînd regelui o puşcă gata încărcată.

Tînărul rege ochi numaidecît. Se auzi o detunătură. Cioara fu atinsă şi căzu la picioarele lui Luynes care, minunat, exclamă :

— Sire, istoria vă va numi Ludovic cel drept !

Un surîs de mîndrie ilumină fruntea tînărului rege. Îl apucă pe Luynes de braţ şi-i spuse pe un ton aspru :

— Vezi bine că atunci cînd m-am hotărît să omor pasărea, nu am avut nevoie nici de ogari şi nici de săgetători. Acum, pe cai ! La vînătoare !

XIV

SALVATORUL

În momentul în care regele, urmat de Luynes, de cîţiva cavaleri şi paji care duceau şoimii, părăsea palatul Luvru îndreptîndu-se spre pădurea Meudon, Cinq-Mars, plin de mînie, descălecă în faţa hanului „La

Regele Henric" şi pătrunse în curte. Acolo nu se afla nimeni, în afară de un singur om care pansa un cal. Cinq-Mars tresări.

— Cunosc faţa acestui nemernic, gîndi el. Desigur, este valetul netrebnicului, trădătorului, mizerabilului căruia îi voi rupe urechile înainte de a-l spinteca.

Dar şi Cogolin îl recunoscu numaidecît pe marchiz şi începu atunci să ţesale grumazul calului său cu mai multă vigoare.

— Netrebnicule, mă recunoşti ?, îl întrebă Cinq-Mars apropiindu-se de el şi rotindu-şi cravaşa prin aer.

— De unde să vă recunosc, Monseniore, căci vă văd pentru prima oară. Ei, ei, astîmpăraţi-vă o dată cu cravaşa aceea, căci altfel mă înmoi, leşin, dispar.

Cogolin schiţă o mişcare de fugă.

— Nu mă recunoaşte, gîndi tînărul marchiz. Cu atît mai bine ! Ascultă, adăugă el, îţi dau zece pistoli...

— Cum !, exclamă Cogolin apropiindu-se cu mîna întinsă şi cu gura căscată. Vorbiţi de bani ?

— Da, chiar de monede de aur. Prinde ! (Cogolin puse în buzunar punga dăruită de marchiz). Dar, dacă din nenorocire eşti viclean, mă înşeli sau nu-mi răspunzi, te leg de acest stîlp, îţi descopăr umerii şi-ţi jupoi pielea cu lovituri de cravaşă. Acum, condu-mă, fără pic de zgomot, la camera Cavalerului de Capestang.

— Monseniore, lucrul acesta este cu neputinţă...

— Cum ? strigă Cinq-Mars ridicînd cravaşa.

— Pentru că domnul de Capestang nu mai are nici o odaie aci, continuă Cogolin. Domnul de Capestang a plecat de aci acum vreo oră. Şi era atît de grăbit, ca şi cum ar fi avut toţi demonii pe urmele lui. Dar, iată-l pe maestrul Lureau, patronul acestei ospătării, care n-are pereche în pregătirea pateului de ciocîrlie şi care vă va spune acelaşi lucru.

Maestrul Lureau, care se apropiase, încuviinţă printr-un semn al capului.

— Acest om a spus adevărul, afirmă el pe un ton melancolic, care-i era caracteristic şi care se datora durerii pricinuite de chelia sa.

Cinq-Mars rămase înmărmurit. Plecă capul. Fremăta de furie.

— Dacă-l căutaţi pe Cavalerul de Capestang, mai spuse Lureau, îl veţi găsi la Meudon. S-a dus acolo. M-a întrebat unele informaţiuni care...

Cogolin străfulgeră cu privirea pe bietul hangiu, care, prevăzător, porni înapoi spre bucătăria lui.

— Ascultă, zise Cinq-Mars, o fată foarte tînără a venit ieri seară la stăpînul tău. Ştiu că şi-a petrecut toată noaptea aci. Spune-mi adevărul ! A plecat împreună cu domnul cavaler ?

— Ştiu unde vă doare, Monseniore ! Şi vă spun aceasta fără să vreau să fac vreo comparaţie. Doamne fereşte ! Voi fi cu atît mai sincer cu cît domnul cavaler după ce m-a insultat, după ce m-a bătut ca pe un

neghiob, după ce mi-a dăruit nu știu cîte palme, acest nesincer Cavaler, așadar...

— Iată, prietene, mai ia doi pistoli...

— Mulțumesc, Monseniore, spuse Cogolin ștergîndu-și ochii. Așadar, netrebnicul acela, căci este un adevărat netrebnic, a plecat fără să-mi plătească. Și mi-a mai spus că nu se va mai întoarce niciodată la Paris. Eu am rămas, prin urmare, fără nici un angajament. Vă spun cinstit că tînăra fată a plecat înaintea Cavalerului. Mă îndoiesc că ar mai vrea să plece cu el.

— Așadar, domnul Capestang a plecat spunînd că nu se mai întoarce ?

— Da, domnule ! Iată-mă fără stăpîn.

— Vino mîine dimineață și caută-mă la hanul „Cei trei Regi", și te voi angaja în serviciul meu (Cogolin se pleca pînă la genunchii marchizului). Și pretinzi că tînăra fată a plecat în altă direcție ?

— Pe aici ! adăugă Cogolin arătînd cu mîna în direcția străzii Tournon.

În acest moment, privirile-i căzură asupra a doi cavaleri care se opriseră în apropierea porții și care, cocoțați pe caii lor, păreau că ascultă această discuție. Cinq-Mars se întoarse cu spatele și se îndreptă spre calul său. Cogolin se repezi să-i țină scările și îi zări pe cei doi cavaleri îndreptîndu-se în galop spre drumul ce ducea în pădurea Meudon. Acești doi cavaleri erau Richeliu și Laffemas.

După ce încălecă, marchizul rămase un moment șovăitor. Nu știa încotro s-o apuce : sau pe strada Tournon, pe urmele Mariei Delorme, sau pe șoseaua ce ducea spre pădurea Meudon — pentru a încerca să-l ajungă pe Capestang și să-l străpungă cu pumnalul. Ultimul gînd fu mai puternic. Marchizul, imboldindu-și calul se grăbi în direcția Meudon.

Cogolin, furios, intră în ospătărie și se adresă maestrului Lureau pe un ton aspru :

— — De data asta ai făcut-o de oaie, jupîne. Cu toate promisiunile pe care mi le-ai făcut, ai spus totuși că domnul cavaler de Capestang locuiește în maghernița asta. Îți poți lua rămas bun de la urechile dumitale, căci stăpînul meu obișnuiește să-și respecte cuvîntul. Iar prima lui grijă cînd se va reîntoarce va fi să-ți smulgă urechile.

Lureau scoase un țipăt de disperare și fugi în odaia lui, unde își înfășură capul cu un fular gros, care-i ascundea urechile.

*
* *

Cogolin mințise spunînd marchizului că stăpînul său, după ce-l bătuse, plecase pentru totdeauna. Cu toate acestea, era adevărat că el plecase de la han foarte devreme. În acest moment, călărea liniștit pe șoseaua ce ducea spre Meudon. În ajun, neputînd să pătrundă în palatul ducelui de Angoulême pentru a-l preveni de intrigile lui Concini, cavalerul se hotărîse să se repeadă pînă la locul în care avusese fericirea s-o scape pe Giselle din ghearele lui Concini.

Tot înaintînd, Capestang își aducea aspre învinuiri :

— Pentru ce oare am cedat diavoliței care a venit aseară la mine ? Dacă-mi amintesc bine, mintea îmi rătăcea, iar sufletul șovăia. În sfîrșit, a plecat. Drum bun ! Sărmana Marion. Bună, spirituală, strălucitoare, amețitoare... poate chiar cam prea amețitoare ! Oare va putea găsi aci, la Paris, o soartă mai bună ? Căci, ca și mine, acesta e scopul pentru care a venit în Capitală. De fapt, pentru ce îmi rătăceau mințile ? Pentru ce aveam poftă să plîng, ca un copil mic ? Vinul ! Vinul domnului de Cinq-Mars ! Și pentru ce eram trist ? Pentru ce mai sînt trist și acum ? Pentru ce sufletul meu mai șovăie și acum ?

Suspină cu durere.

— Fiică de prinț, nepoată de rege, ce poate să însemne ea pentru mine ? Haida de, Capestang !, oare tu îndrăznești să-ți fixezi privirile asupra fiicei ducelui de Angoulême, care ar putea, și mîine chiar, să fie rege ? Tot ce ai putea face atunci cînd s-ar prezenta prilejul, ar fi să mori pentru ea !

În acest moment, calul lui Capestang își ciuli urechile și începu să necheze.

— Ce este, dragul meu, „Săgeată" ? Despre ce vrei, oare, să mă previi ?

De-abia rosti aceste cuvinte, că auzi în urma lui galopul furios, întrerupt, dezordonat al unui cal. Nu avu decît timp să se dea la o parte : calul trecu ca o săgeată, într-o viteză nebunească.

— Ajutor ! Ajutor ! striga tînărul cavaler, îmbrăcat într-o tunică neagră, care își dădea toată osteneala să-și oprească calul.

— Sărmanul de el ! exclamă Capestang. La prima cotitură își va sfărîma capul de un pom ! Hop, Săgeată !, Hop ! Hop !

Cu un avînt furtunos, Săgeata porni în salturi uriașe. Apocalipticul armăsar, alarmat de strigătele stăpînului său, spintecа aerul într-un vîrtej cu neputință de înfrînat. Distanța care-l separa de calul ambalat se micșora văzînd cu ochii. Îl atinse, aproape. Hop ! Hop !, un salt minunat și Capestang se găsi alături de tînărul necunoscut.

— Curaj ! Curaj ! Țineți-vă bine în șa !

Necunoscutul aruncă o privire fugară asupra celui care, cu fața înflăcărată de vitejie galopa cu disperare alături de el. Deodată, nu-l mai văzu. Dispăruse ! Cel cu privirile străfulgerătoare nu se mai afla lîngă el. Iar minunatul animal pe care-l călărea se oprise brusc, rămase înapoi. Și, în același moment, își văzu propriul său cal scuturîndu-și capul cu putere, nechezînd de durere. Simțea cum mersul lui se încetinește, iar o clipă mai tîrziu, bidiviul, domesticit, plin de spumă, tremurînd din tot corpul, se opri...

— Sînteți salvat, domnule ! se auzi un glas.

Călărețul cu tunica neagră îl zări atunci pe cavaler care, în picioare pe șosea, îl saluta. Printr-o manevră cutezătoare — în toată istoria călăriei nu sînt decît două-trei exemple de acest fel — Capestang reușise să se alăture tînărului necunoscut, se aplecase înainte, apucase coama

calului, se săltase de pe şaua lui, iar pe cînd „Săgeata" se oprea se agăţă cu o mînă, în timp ce cu cealaltă strîngea nările calului ambalat. Necunoscutul descălecă şi spuse :

— Mulţumesc, domnule ! Vă datorez viaţa. Nu voi uita aceasta !

Dar Capestang nu-l asculta. Cu amîndouă mîinile deschise botul calului pe care-l oprise cu atîta vitejie. Mirosi, aspiră mireasma acră care ieşea din botul lui şi care se amesteca cu vapori calzi.

— Dar, domnule, spuse Capestang, calul dumneavoastră era beat. Se vede treaba că azi-dimineaţă i-aţi amestecat prea mult lichior în fîn... Este tare primejdios să ameţeşti un cal cu lichioruri tari. Vroiaţi să mergeţi la o moarte sigură ?

Tînărul călăreţ cu tunica de catifea, păli. Îşi privi calul trist. Iar în ochii lui se citea o spaimă de nedescris.

— Mizerabilii ! Mizerabilii ! îşi şopti el în sine.

— Acum îl puteţi încăleca din nou, continuă Capestang. Va fi blînd ca un miel. Beţia i-a trecut !

— Oh ! Ornano, se gîndi necunoscutul. Oh ! Luynes ! Oare tot voi aveţi dreptate ? Este adevărat că dacă nu lovesc eu, voi fi lovit ? Moartea pîndeşte, oare, în jurul meu ? Da ! Da ! Pumnalele se ascund în umbra conspiraţiilor ! Otrava este pregătită ! Vor întrebuinţa orice mijloc pentru a mă omorî. Au început de acum. Calul pe care trebuia să-l încalec a fost îmbătat, pentru ca un „accident" să lase liber tronul Franţei. Da, da, este timpul să reacţionez !

— Domnule, adăugă el încălecînd, locuiesc la Luvru. Vino cînd vrei şi întreabă de domnul de Vitry, o rudă de-a mea. Spune-i doar atît : Meudon ! Va şti ce are de făcut.

Îşi îmboldi calul şi se îndepărtă şovăitor. Curînd dispăru din privirile lui Capestang, înmărmurit de uimire.

— Ei drăcie ! exclamă el, iată un gentilom care, îmi pare că abuzează fără ruşine de titlul lui. Mi-am riscat viaţa pentru el, iar el cînd colo : „să-l cauţi pe domnul Vitry !" Dacă domnul despre care este vorba aşteaptă vizita mea, nu are decît să rabde mult şi bine. Mulţumesc ! Aş avea aerul că mă duc să cerşesc de la tatăl sau de la unchiul o mulţumire, de care mă nelinişteşc ca de aceasta ! ! !

Şi pocni din degete. Apoi îl fluieră pe „Săgeată", care se apropie în grabă. Încălecă şi îşi continuă drumul.

Tocmai în acest moment, vreo şase-şapte cavaleri părăseau Parisul şi zoreau spre drumul care ducea în pădurea Meudon. Erau oamenii pe care i-am cunoscut în palatul lui Concini : domnul de Bazorges, de Montreval, de Louvignac, de Chalabre şi de Pontraille. În fruntea lor galopa Concini, iar alături de el se ţinea Rinaldo. Feţele lor aveau un aspect sinistru. Concini, cu ochii lui înfricoşători, parcă întreba orizontul.

— Mai repede ! Mai repede ! Vreau să ajung la timp pentru a-l prinde pe Luynes. Mă auziţi, dragii mei ? Mai iute ! Şi vom fi noi stăpîni ! Mai iute ! Şi vom fi noi stăpîni ! Mai iute ! Mai iute !

Şi spadasinii, porniţi într-un galop fantastic, se asigurară de ascuţişul pumnalelor lor. Iar galopul lor nu lăsa în urmă decît vîrtejuri de praf şi murmure de afuriseli.

Ce se întîmplase, oare ?

Aceasta : Léonora Galigai, care ajunsese la Luvru cu o oră mai tîrziu decît bărbatul ei, avusese o convorbire misterioasă cu cineva. Apoi, îl căutase pe Concini, reuşise să-l împace cu regina şi îi şopti la ureche aceste cuvinte :

— Cred că Majestatea Sa va avea un accident de călărie. Ar fi bine ca, „păsărarul" să nu profite în locul tău. Du-te, aşadar, şi vezi ce se întîmplă pe şoseaua Meudon.

*
* *

Orele unsprezece dimineaţa. Soarele aruncă văpăi de foc asupra cîmpiei şi pădurii. Valuri de căldură sufocantă ieşeau din pămîntul crăpat de secetă. Totul tăcea. Întreaga natură lincezea. În acel moment, o trupă de cavaleri părăsi casa din Meudon, aflată în faţa hanului. Erau trei. Se îndreptau la pas, chiar spre Paris. Unul din cei trei cavaleri părea doborît de durere. Erau mascaţi. Dar, aceasta nu trebuie să ne mire într-o epocă în care oamenii se mascau pentru a-şi feri obrazul, tot aşa de uşor cum s-ar purta mănuşi astăzi.

Ducele de Angoulême ! Prinţul de Condé ! Ducele de Guise ! Părăseau casa unde se sfătuiseră asupra viitoarei adunări a conspiratorilor, care trebuia să aibă loc trei zile mai tîrziu, la Paris, la 22 August. Dar Angoulême nu venise la Meudon numai pentru a conspira. Sosise acolo în nădejdea de a-şi regăsi fiica... sufletul lui, adoraţia vieţii sale !

Nu o găsise decît pe Violeta, sărmana nebună, căreia de-abia îi adresă cîteva cuvinte. Iar acum, escortat de ducele de Guise şi de prinţul de Condé, se întorcea la Paris, cu capul plecat, tresărind uneori, gîndindu-se la acel necunoscut, la cavalerul de Capestang, care îi lăsase un bilet atît de ciudat şi care, cu siguranţă, îi răpise fata. Şi atunci, buzele sale rostiră un blestem înfricoşător, un jurămînt de răzbunare.

*
* *

Unsprezece. Înfocatul marchiz de Cinq-Mars galopa prin pădure în căutarea rivalului dispreţuit. Străbătea luminişurile. Pătrunse chiar şi în desişuri. Sudoarea îi curgea şiroaie pe frunte. Cinq-Mars ajunsese chiar la han, vrînd să se răcorească. Şi acolo, ce află ?

Cel pe care-l căuta plecase cu un minut înainte. Nicoletta, pe care o cunoştea şi căreia îi povesti păţania lui cu acest tînăr aven-

turos, îl asigură că-l văzuse pe cavalerul de Capestang îndreptîndu-se prin pădure spre Paris. Dintr-o săritură, marchizul fu călare. Se depărtă în galop. Şi nu observă că era urmărit de doi cavaleri care îl urmau peste tot unde mergea şi el, care fugeau atunci cînd fugea şi el, care se opreau atunci cînd se oprea şi el... Iar aceştia doi se numeau : ducele de Richelieu şi Laffemas.

Orele unsprezece. Regele Ludovic al XIII-lea se odihnea de mai mult timp la umbra unui fag stufos. Acolo, mintea tînărului rege de cincisprezece ani, care nu era iubit de nimeni, în afară poate de „maestrul vînătorilor de păsări", mintea acestui adolescent care nu avea cui să-şi împărtăşească gîndurile, mintea lui se lăsa în voia gîndurilor, într-o neîngrădită visare. O visare înfricoşătoare ! Încet, foarte încet, cobori în văgăuna groazei, întovărăşit de spectre cu trupul rănit şi cu obrazul desfigurat de otravă. Iar acestea erau fantomele regilor dinaintea lui. Imaginaţia lui cuprinsă de groază căută, găsi, ghici crima care a provocat moartea acestor regi. O sudoare rece îi brăzdă fruntea. Iar atunci cînd reveni la sentimentul realităţii, faţa lui împrumută o expresie de hotărîre sălbatică. Trăsăturile i se îngroşară. În privirea lui, limpede pînă atunci, flacăra bănuielii s-a aprins pentru a nu se mai stinge niciodată... de acum înainte ; Ludovic al XIII-lea a pătruns în istorie.

Aşadar, cam pe la această oră, regele porni în căutarea lui Albert de Luynes. Îl găsi în fine. Ducele de Luynes venea spre el în fugă şi strigînd. Luynes scoase un chiot de bucurie.

— Da, dragul meu Luynes, sînt salvat, răspunse Ludovic, emoţionat de exclamaţia maestrului.

— Salvat !, repetă Luynes, iar în gînd adăugă. „Eu sînt salvat !..."

Şi, într-adevăr, strigînd „Salvat !", Luynes nu se gîndea decît la el, la el singur. Ştia la ce se putea aştepta dacă regele ar muri. Regele era însăşi raţiunea lui de a exista. Era nădejdea lui. Era un vis, nemărturisit încă, de mărire. Era împlinirea dorinţei lui de răzbunare, împotriva lui Concini, pe care-l ura.

— Sire, spuse Luynes cu un glas tremurător de emoţie, trebuie să ne întoarcem la Luvru. Ce frică mi-a fost ! Niciodată în viaţa mea nu am fost atît de înfricoşat !

Regele surise. Luynes sună din corn pentru a duna pajii şi cavlerii de gardă. Regele porni. Deodată, se opri, se lovi pe frunte şi murmură :

— Cum ? De-abia i-am mulţumit ! Era cît p-aci să moară pentru mine, fără să mă cunoască, iar eu, laş de spaimă, am plecat... cum ? fără să-i adresez vreun cuvînt de recunoştinţă ! Nici nu l-am întrebat cum îl cheamă !

— Sire, să ne întoarcem la Luvru !

— Nu, Luynes, vînătoarea continuă !

Orele unsprezece. Capestang, după îndrăzneaţa salvare a tînărului necunoscut cu tunică de catifea neagră, ajunse la Meudon. Cu sufletul pustiu, cu mintea rătăcită, cuprins de o toropeală copleşitoare, cavalerul stătea rezemat de un stîlp al hanului. Se gîndea la Giselle.

Orologiul tîrgului sună orele unsprezece. Capestang încălecă pentru a pleca spre Paris. Deodată, privirile lui căzură asupra misteriosului castel unde găsise masa aşteruntă, îmbrăcăminte completă şi bani.

Il cuprinse o neţărmurită curiozitate, un neîngrădit gust de mister ! Se hotărî prompt ! Înconjură zidurile, străbătu tufişurile şi ierburile luminate de soare, iar pe scara castelului o figură palidă îi apăru în faţă. Femeia cu minţile rătăcite.

Capestang se apropie. O salută respectuos. Ea părea că nu-l vede. Privea în depărtare la cineva care se depărta şi murmură :

— Duce de Angoulême ?! oare nu mai sînt ducesa ta iubită ?

— Duce de Angoulême ?! repetă Capestang sărind la pămînt. Doamnă !... Vă rog, Doamnă, ascultaţi-mă !...

— Cine eşti dumneata ? îl întrebă Violetta ţintindu-şi privirile spre cavaler. A, eşti dumneata ! Te recunosc de acum ! Ţi-am spus să te întorci atunci cînd te voi striga...

— Doamnă, doar un singur cuvînt... este vorba despre omul pe care vreau să-l salvez chiar cu preţul vieţii mele !

Şi femeia surîse :

— Te-am strigat, ai venit, foarte bine !

— Doamnă ! Aţi rostit un nume. Acel al ducelui de Angoulême. Fie-vă milă de mine, Doamnă ! Spuneţi-mi ! Îl cunoaşteţi ? Ştiţi unde l-aş putea găsi ? Vorbiţi ! Fie-vă milă !...

Violetta îşi trecu uşor mîna peste frunte.

— Am auzit, îngînă ea, am auzit data de 22 August. Da, am auzit foarte bine. Spune-mi, într-adevăr vrei să-l vezi ?

— Pentru a-l salva, doamnă, strigă Capestang cu glas atît de puternic încît Violetta fremătă.

— Pentru a-l salva ? Fie ! Să-l salvăm ! Vino de mă ia de aici în seara zilei de 22, la asfinţitul soarelui, mă asculţi, şi atunci... da... mă asculţi... Dar cine eşti dumneata ? Ce faci aci ? Taci... ascultă... cineva plînge...

Deodată, Violetta izbucni într-un rîs strident. Plecă şi pătrunse în interiorul castelului. Capestang voi s-o urmeze. Dar ea se întoarse... Şi era atît de majestuoasă în atitudinea ei, gestul pe care-l făcu era atît de poruncitor, încît cavalerul se dădu înapoi. Capestang sări în şa şi părăsi castelul în galopul calului. Străbătu în goană toată pădurea. El se gîndea :

— Nu este decît o dementă. Mi-a spus 22 August, la asfințitul soarelui. Pentru ce tocmai această zi, mai curînd decît o alta ? Cuvinte de dementă, fără îndoială !

Galopa prin luminișurile care-i ieșeau în cale. Gîndurile, imaginile, amintirile, bănuielile îi frămîntau mințile. Iar capul i se îngreuna din ce în ce mai mult. Deodată, își dădu seama că „Săgeată" se oprise în apropierea șoselei. Iar el, nemișcat și gînditor, rămăsese în șa, tot avînd impresia că galopează.

— Oare cărui fapt i se datorează această toropeală ? se întrebă el zgîlțiindu-se. Foarte bine ! Deoarece ochii mi se închid, deoarece totul mi se împăienjenește în minte, deoarece „Săgeata" s-a oprit aci, aceasta înseamnă că trebuie să dorm sub acest stejar. Hai să dorm, atunci !

Și rostind aceste cuvinte, Capestang descălecă, se trînti la umbra stejarului, în iarba deasă, și închise ochii.

XV

BĂTĂLIA LUI CAPESTANG

Să revenim la neliniștitul marchiz de Cinq-Mars. Așadar, după ce părăsise hanul din Meudon, el reîncepu sălbatica urmărire. Dar, de data asta, se îndreptă, în galopul calului, pe șoseaua ce ducea la Paris. Ocupat numai de gîndurile sale de răzbunare, el nu dădu nici o atenție celor trei cavaleri mascați pe care-i depășise. Deodată, dinspre partea dreaptă a drumului, auzi un nechezat ciudat. Își îndreptă privirile într-acolo. Și atunci zări un cal, cu gîtul întins, care-l privea uimit. Nu departe de animal, întins pe iarbă, la poalele unui stejar, un cavaler dormea profund. Cinq-Mars dădu un țipăt ascuțit și decălecă în grabă. Strigă cît îl ținu gura :

— Pe Dumnezeul meu ! Doamne Sfinte ! Dar acesta-i netrebnicul acela ! Este Fanfaronul în persoană !

Se părea că, într-adevăr, cavalerul era cufundat într-un somn adînc, căci la acest tumult de exclamații cu care se obișnuia, în epoca homerică, să ataci un dușman, la această risipă de interjecții, Capestang nu răspunse decît printr-un suspin liniștit, suspinul omului transportat în lumea viselor. Cinq-Mars își scoase sabia și bătu, nerăbdător, pămîntul cu picioarele.

— Ei, domnule ! Scoală-te, te rog ! Scoală-te, că te înjunghii ! Mă asculți, trădătorule, fățarnicule, scoală-te, domnule de Capestang !

— A, se auzi un glas apropiat. Iată-l pe Capestang despre care am vorbit ! Priviți, Monseniore, profilul frumos al acestui nelegiuit !...

Și Laffemas arătîndu-i lui Richelieu cavalerul adormit și pe furiosul Cinq-Mars ducîndu-și mîna la spadă, murmură ironic cu buzele lui subțiri :

— Cred că vom asista la un scandal în toată regula ! Vedeţi, Monseniore, că aveam dreptate şi că am făcut bine urmărindu-l pe acest descreierat !

In acest moment, Capestang deschise un ochi. Privirea lui căzu pe faţa buhăită a lui Laffemas şi pe obrazul întunecat al lui Richelieu. Amîndoi se retrăseseră într-un desiş. Cavalerul fremătă.

— In picioare, trădătorule ! urlă Cinq-Mars. Fereşte-ţi urechile !

Capestang deschise al doilea ochi. Privirile lui căzură asupra sabiei lui Cinq-Mars. Lama ei ascuţită îl orbea prin strălucire. Cavalerul surise. In acelaşi moment se ridică în picioare, se sgîlţii, îşi luă pălăria în mînă şi strigă :

— Dar ce, marchize, tocmai dumneata faci atîta gălăgie ? Ei drăcie, nu-ţi voi ierta niciodată aceasta ! M-ai trezit tocmai cînd visam mai frumos !

— In gardă ! strigă Cinq-Mars. Apără-te, căci de nu, pe Dumnezeul meu, îţi sfărîm coastele printr-o singură lovitură de sabie !

— Cum ! exclamă Capestang, vrei să-ţi dau lecţia pe care venisem să ţi-o ofer ieri şi pe care ai avut marea prevedere să o refuzi ?

In acelaşi timp, cu un gest violent îşi trase spada din teacă şi se puse în gardă. Lamele armelor se încrucişară, zăngăniră, scăpărară... tic-tac... dar toate acestea nu durară mai mult de două secunde. Sabia lui Cinq-Mars vîjîi prin aer şi căzu la o depărare de zece paşi. Iar în timp ce adversarul său, scoţînd un ţipăt ascuţit, se duce să-şi ridice spada, Capestang sprijinindu-se cu sabia de vîrful cizmelor, se întoarce spre Laffemas şi Richelieu.

— Nătărăule, strigă cavalerul ; şi dumneata, cavalere, cel cu ochiul de pisică care pîndeşte şoricelul ; dumneavoastră, domnilor, sînteţi fără doar şi poate martorii marchizului. Nu vă ruşinaţi, domnilor ! Scoateţi sabia şi atacaţi-mă, dacă îndrăzniţi !

— Lăudărosule, urlă Cinq-Mars, năpustindu-se asupra lui Capestang. Ingîmfatule ! Fanfaron de comedie ! Ţi-a venit rîndul ! Apără-te şi acum !

— Mă apăr ! strigă Capestang cu glasul lui răsunător. (Devenise roşu de mînie. Işi reluase poziţia de luptător). Mă apăr ! Ei drăcie ! (Părea tare puternic). Fanfaron ! Da ! Fanfaron ! Ţi-am mai spus-o şi pe malurile Bièvrei ! Dar pentru a te convinge, pipernicitule, mi-ar ajunge şi o sabie de lemn.

— Nu îndrăzneşti să mă ataci ! răcni marchizul.

— Mi-e frică să nu-ţi ostenesc braţul ! strigă Capestang. Iată, micuţule ! Odihneşte-te acum ! (Pentru a doua oară sabia lui Cinq-Mars zbură prin aer). Haideţi domnilor ! Pentru a ataca un Capestang, nici trei vrăjmaşi nu sînt prea mulţi !

— Capestang ! se auzi un glas. In sfîrşit ! Iată-l !

In acelaşi moment, se ivi un cavaler mascat, urmat de doi tovarăşi, mascaţi şi ei. Primul descălecă, se îndreptă spre Cinq-Mars şi se repezi

la el cu acea furie a disperării, mărită de rușine. Îl cuprinse de braț și îi șopti cîteva cuvinte.

— Monseniore ! se rugă Cinq-Mars împotrivindu-se.

— Așa vreau eu ! Dacă mă omoară, vei interveni atunci, fiule, și astfel îl vei răzbuna pe ducele de Angoulême.

— Fie, Monseniore. Haideți, deoarce îmi poruncițí să vă cedez locul meu.

— Haideți ! Haideți ! strigă cavalerul. Înaintați, domnilor ! Trei și cu trei fac șase ! Numai trei pentru un Capestang, nu erau de ajuns. Șase... tocmai bine.

— Eu singur ! spuse cavalerul mascat apropiindu-se. Domnule, dumneata ești cavlerul de Capestang ?

— Adhémar de Tremazenc, cavaler de Capestang... da, domnule... Dar dumneata ?

— Numele meu poate fi rostit cu glas tare, strigă ducele. Domnule, dumneata ai lăsat un bilet într-o casă din Meudon ?

— Ei drăcie ! exclamă Capestang, stăpînul castelului vrăjit... Da, domnule, adăugă el cu voce puternică. Trebuie să vă spun însă...

— Domnule, îl întrerupse deodată ducele de Angoulême, dumneata ai comis o faptă tare vicleană, o răpire.

Cuvintele i se înecau în gîtlej.

— Mă învinovățește că am luat cei cîțiva pistoli ! se gîndi Capestang. Cuvîntul este prea aspru domnule ! Vei da socoteală de el !

— Mizerabile ! strigă furios ducele, năpustindu-se asupra cavalerului. Te voi omorî ! Dar mai înainte trebuie să-mi spui unde ai dus ceea ce mi-ai furat ?

— Doamne ! Doamne ! strigă Capestang pălind, dumneata ai să mori aci.

Și la rîndul său se repezi asupra ducelui. Deodată, un gînd ciudat, repede ca scînteierea unui fulger care brăzdează cerul întunecat, îi străbătu mintea :

— Nu-l pot ucide pe acest om, pînă ce nu-i voi înapoia tot ce i-am luat !

Lupta nu dură mai mult de două minute, tăcută, aprigă de o parte și de alta. Totuși se vedea destul de limpede că tînărul se apăra numai.

— Nenorocire mie ! mîrîia el în sinea lui, apărîndu-se mereu. Pentru ce nu am o sută, o mie de pistoli... să-i arunc în obraz și apoi să-l omor ! Răbdare ! Va veni și timpul acesta !

Deodată, în momentul în care ducele de Angoulême, nimeri o lovitură măiastră pe care cavalerul o zădărnici cu greu, mai mulți cai, acoperiți cu sudoare, se opriră în apropiere. Călăreții îl zăriră pe Capestang, se priviră uimiți între ei, cuprinși de spaimă, descălecară în grabă și înaintară.

— Concini ! murmură în același timp ducele de Guise și prințul de Condé. Îl apucară pe ducele de Angoulême de umeri și-l duseră cîțiva pași înapoi.

Capestang se rezemă de un copac și izbucni în rîs.

— Iată-l ! zise el cu glasul său ironic. Iată-l pe saltimbancul numit Concino Concini ! Iată-l şi pe ilustrul Rinaldo, parizian de ocazie ! Iată-i şi pe copoii haitei sîngeroase ! Bună ziua, domnilor !

Atunci şovăiala, surpriza, uimirea lui Concini şi a bandei sale dispăru.

— El este ! El este ! strigă Concini. Trăieşte !

— Ei, asta-i bună ! se miră Capestang. Dar ce, dumneavoastră nu trăiţi ?

— Trăieşte ! urlă Concini. Nemernicul !

— Moarte lui ! Moarte nemernicului ! Pe el, fraţilor ! Săriţi ! strigară în cor Chalabre, Louvignac, Montreval şi ceilalţi spadasini ai lui Concini.

Timp de cîteva minute domni o tăcere apăsătoare, asemănătoare cu liniştea care precede bubuiturile tunetului. Cavalerul de Capestang, sprijinit de copacul său, privea în jur.

La dreapta lui, cavalerul mascat pe care prietenii săi mascaţi şi ei, îl trăsese înapoi şi care acum se întorceau spre el ; iar din cele două găuri ale măştii răzbătea flacăra unei ameninţări de moarte. Capestang îşi dădu seama că el întruchipa un duşman necruţător. La stînga lui Laffemas — Richelieu care, mîndru şi trufaş nu-l pierdea din vedere şi care-l privea cu multă răutate. Ce mai voia şi acesta ? Nici nu-l cunoştea. Dar pricepea că şi el îl urăşte de moarte. Dar ceilalţi trei ? În faţa lui stătea Concini. Şi ceilalţi patru ! Ceilalţi, Rinaldo, Laffemas şi atîţia alţii pe care nici nu-i mai punea la socoteală... Erau şi ei acolo... colac peste pupăză !

Angoulême, Cinq-Mars, Richelieu, Concini ! Ce înspăimîntătoare împreunare de ură ! Iar în spate, ceilalţi, stăpîniţi de aceeaşi ură, cu mîna pe pumnal sau pe sabie.

— S-a isprăvit, gîndi Capestang. Nu mai ies eu viu de aci ! Sînt prea mulţi !

Apoi, recăpătîndu-şi curajul, datorită firii sale arzătoare, îşi aruncă pălăria la picioare, o atinse cu vîrful sabiei şi ironic, batjocoritor, cu privirile strălucitoare şi cu glasul insultător, zise :

— Cine dintre dumneavoastră va sări primul peste pana Fanfaronului ? Cine dintre dumneavoastră va porni să fie străpuns primul de această sabie ?

Şi, teribil la minie, mai puternic decît Samson şi mai curajos decît Ahile, se puse în gardă. Văzduhul vui de insulte, de înjurături, de blesteme, de răcnete şi de ţipete. Şi cu toţii deodată, Concino Concini şi Rinaldo, cu săbiile. Pontraille, Montreval, Louvignac, Bazorges şi Chalabre, cu pumnalele, chiar şi Cinq-Mars, care se năpusti înaintea celorlalţi strigînd : „Îl vreau numai pentru mine !" ; chiar şi Laffemas care pitulindu-se în spatele copacului se pregătea să-i sară în spate, toţi, absolut toţi se năpustiră asupra lui.

— Jos armele ! se auzi un glas puternic, înapoi !

Toate capetele vrăjmaşilor se întoarseră în direcţia din care venea glasul. Toate feţele laşilor păliră. Guise, Condé, Angoulême încălecară în grabă şi dispărură. Cinq-Mars se îndepărtă bombănind. Richelieu se as-

cunse și mai afund în umbra desișului, Laffemas se tîrî ca un șarpe prin ierburile înalte.

— Cum ? se întrebă nedumerit Capestang. Micul cavaler de adineauri ? Cel pe care era să-l omoare propriul său armăsar ?

Concini, artist minunat, se descoperi, cu un gest larg. În același timp, cu un glas solemn strigă :

— Regele ! Descoperiți-vă domnilor !

— Trăiască regele ! strigă banda de ucigași, atît de tare încît exclamația lor răsună pînă departe.

Ludovic al XIII-lea înaintă cîțiva pași, în timp ce Luynes și ceilalți cavaleri de serviciu rămaseră nemișcați. Concini surîdea și saluta. Și scrîșnea din dinți ! Accidentul de cal prevăzut de Léonora nu se întîmplase, prin urmare.

— Ce se petrece pe aici ? întrebă regele.

— Sire, spuse Capestang, domnii aceștia pretindeau că în țara lor sportul scrimei este neîntrecut. Mă pregăteam tocmai să le demonstrez frumusețea scrimei franceze.

În același timp salută cu sabia, își strînse călcîiele și vîrî lama ascuțită în teaca ei. Regele admiră o clipă această figură, ce părea dăltuită în bronz, pe care se jucau umbrele unei mari puteri de inițiativă.

— Domnule, continuă Ludovic după un moment de tăcere, în care se auzea freamătul vrăjmașilor, tot atît de puternic cum se aude și freamătul frunzelor învolburate de vîrtejul furtunii, domnule, adineauri, cu primejdia vieții dumitale, m-ai salvat. Ai oprit calul meu care, înțepat, fără îndoială, de vreo viespe pornise într-un galop neînfrînat. Eram atît de emoționat, încît am uitat să întreb cui îi datorează fiul lui Henric al IV-lea cinstea de a mai domni încă. Am venit să repar această greșeală. Numele dumitale, cavalere ?

— Accidentul ! Accidentul ! mîrîi Concini în sine. Totuși accidentul s-ar fi produs, fără de Capestang. Și mîine aș fi fost rege ! Nenorocire ție ! Te voi sfărîmița, Fonfaron nemernic ! Trăiește !

— Sire, răspunse cavalerul cu acea mîndrie cu care-și rostea întotdeauna numele, cel care are acum onoarea să stea de vorbă cu Majestatea Sa Regele Franței se numește Adhémar de Trémazenc, Cavaler de Capestang.

Regele își înclină ușor capul și strînse frîiele calului său.

— Sire, se amestecă Concini, cavalerii mei și eu vom avea cinstea să vă escortăm pînă la Luvru.

Ludovic al XIII-lea aruncă o privire plină de dispreț amantului Mariei de Medicis.

— De prisos ! spuse el. Domnul cavaler de Capestang îmi va fi singura escortă. Vino, cavalere.

Concini ridică din umeri și păli.

— Decăderea ! murmură el. Aceasta înseamnă decăderea ! Numai dacă...

Capestang își simți sufletul tresărind de bucurie. Și el păli. Și atunci murmură ca pentru sine :

— Fii cu luare aminte, Capestang, iată Norocul care trece pe lingă tine !

Sări pe roibul său şi se pregăti să-l urmeze pe rege. Ludovic al XIII-lea se uită prelung la banda aceea de bicisnici şi zise :

— Domnilor, vă înştiinţez că domnul de Capestang se numără printre prietenii mei. Duşmanii prietenilor mei sînt şi duşmanii mei,.... să ştiţi !

Capetele se plecară ; apoi, ca la un semnal, se ridicară toate deodată şi din nouă răsunetul strigătului cutremură pădurea.

— Trăiască regele !

Ludovic al XIII-lea se îndepărtă. Ascultînd de porunca lui Capestang călărea pe lingă el. Luynes şi ceilalţi paji îl urmau îndeaproape. Concini atît timp cît Capestang mai putea fi văzut, îşi ţinti privirile pline de ură asupra lui. Iar cînd dispăru, spuse :

— Domnilor, ofer o sută de mii de livre aceluia care îmi va preda pe acest om. Am spus bine : o sută de mii de livre în orice zi şi prin orice mijloc : pumnal, sabie sau otravă...

Un freamăt zgomotos străbătu rîndurile asasinilor, iar Rinaldo scrîşni printre dinţi :

— O sută de mii de livre ! O răsplată deosebit de frumoasă. Pe Dumnezeul meu, dacă le-aş avea şi eu le-aş dărui bucuros, numai să-l pot străpunge cu sabia... Domnilor, vă rog un singur minut, există două feluri de a lichida afacerea aceasta de o sută de mii de livre.

Pontraille, Louvignac, Chalabre, Montreval şi Bazorges îl înconjurară. Ochii lor străluceau, căci suma aceasta merita orice sacrificiu...

— Vorbeşte ! îl îndemnară ei, în timp ce Concini rămase cufundat în gîndurile lui înfricoşătoare.

— Primul mijloc ! Vom trage la sorţi pielea şi măruntaiele Fanfaronului. Acela care le va cîştiga va avea cinstea să-l săgeteze. Deci, toţi banii i se vor cuveni lui.

— Da, zise Montreval, dar prin această metodă riscăm să fim ucişi cu toţi unul după altul, de nenorocitul acela.

— Atunci să întrebuinţăm al doilea mijloc, continuă Rinaldo. Lucrăm împreună şi împărţim banii. După ce netrebnicul va fi doborît, ne vom împărţi cele o sută de mii de livre. Sîntem şase. Ne va reveni deci la fiecare cîte şaisprezece mii şase sute şi şaptezeci de livre şi cîţiva soli.

— Socoteşti tot aşa de bine ca şi Arhimede, zise Pontraille.

— Primiţi ?

— Primim !, răspunse banda în cor.

— Bine, atunci ascultaţi aceasta, domnilor. Îl vom fugări pe nemernicul acela, ne vom uni viclenia, inteligenţa, puterile, pentru a-l prinde pe Fanfaron acolo de unde nu va mai putea să scape. Este limpede că unul dintre noi va ajunge primul şi va putea da lovitura de moarte. Dacă voi fi eu acela, totul va merge strună ! Dacă nu voi fi eu acela promit să dăruiesc celui care-mi va ceda locul său, şi partea mea. Va lua atunci treizeci şi trei de mii o sută treizeci şi două de livre şi cîţiva soli.

Spadasinii se priveau unii pe alţii, strîngînd din buze.

— Eu, zise Bazorges, deşi sînt tot atît de sărac ca şi Iov, despre care vorbeşte Sfînta scriptură, nu aş ceda locul meu nici pentru aur, nici pentru arginţi.

— Eu, zise Pontraille, care-şi astupase ochiul scos, cu o bucată de mătase neagră, mi-aş da mai curînd celălalt ochi, decît să-mi cedez locul altuia.

— Eu mai zise şi Louvignac, aş străpunge cu suliţa pe acela dintre dumneavoastră, domnilor, care îndrăzneşte să-mi fure locul... în cazul în care ajung primul.

— Bine, strigă Rinaldo, atunci să-l lovim toţi deodată.

. . . .

În timp ce, sub răcoarea ramurilor, se ţinea această consfătuire funebră, cavalerul de Capestang călărea alături de regele Ludovic.

Regele înainta tăcut şi cu capul plecat.

Aventurierul, cu faţa strălucitoare, trufaş în atitudinea lui, gîndea că soarta îi e de acum pecetluită şi că bogăţia îl aşteaptă cu braţele deschise. Se vedea de acum la Luvru... Se vedea copleşit de aur şi de onoruri şi... surîzînd triumfător îşi zicea :

— Nu aş fi crezut niciodată că este atît de uşor să faci avere !

Cînd ajunseră la porţile Parisului, Ludovic al XIII-lea se opri şi spuse :

— Îţi mulţumesc că m-ai escortat, cavalere.

— Sire, eu trebuie să fiu recunoscător Majestăţii Sale că mi-a dăruit amintirea unei atari onoare.

Regele clătină din cap şi continuă :

— Aminteşte-ţi de cuvîntul pe care ţi l-am spus. Cînd vei avea nevoie de mine, ziua sau noaptea, să vii la Luvru să-l cauţi pe Vitry şi să-i spui acel cuvînt.

Ludovic al XIII-lea strînse frîul şi porni la trap. Capestang rămase ţintuit locului, tare uimit.

— Va să zică, murmură el ca pentru sine, este mult mai greu să faci avere decît mi-am închipuit eu. Îmi pare că o văd îndepărtîndu-se repede pe această zeiţă. Pentru ce oare zeiţa norocului nu are decît un singur fir de păr ! ? Pentru mine, ar putea să aibă şi o perucă !

Nemulţumit, dădu pinteni calului gîndindu-se mereu la situaţia lui, care i se părea plină de primejdii.

— Bine mai stau ! zise el. De unde porneşte această ură ? O înţeleg foarte bine pe cea a lui Cinq-Mars care a aflat, fără nici o îndoială, de necredinţa lui Marion Delorme. Ducă-se pe pustii !, cu toate că era tare frumoasă. Îl pricep şi pe Concini care mă duşmăneşte pentru că nu murii în podul lui, ca şi cum un asemenea ungher ar fi fost un mormînt vrednic pentru un Capestang. Dar pe ceilalţi doi nu-i înţeleg deloc ! Cel cu mască mai întîi ! Cum ? Pentru cîţiva pistoli ? Nu, desigur că nu, omul acesta are un aer de distincţie înnăscută. Cu siguranţă că banii nu au nici o însemnătate la el. Ce i-am făcut atunci ? Cine este el oare ? Dar celălalt, cavalerul acela cu privirile pătrunzătoare, cu surîsul diafan ca şi străfulgerarea securii călăului ? Ce i-am mai făcut şi acestuia ? Toţi patru la un loc sînt

foarte puternici ! Numai unul dintre ei, şi ar putea să mă doboare. Sărman de tine, Capestang, în curînd vei fi ucis.

Deodată se înălţă în scări. Îşi însuşi atitudinea eroică a unui Fanfaron de teatru. Trecătorii îl priveau uimiţi pe acest tînăr subţire, strălucitor, călare pe fantasticul „Săgeata", înălţat în scări, cu pumnul întins, dar nici unul din ei nu izbucni în rîs la vederea lui.

— Să fug ? Să dispar ? mîrîi el în sine. Nici gînd ! Puteţi veni, domnilor Cinq-Mars, Concini, dumneata, omul cu mască, şi chiar tu Rinaldo, Veniţi cu toţii şi mai aduceţi şi pe alţii ! Conspiraţi, ascuţiţi-vă pumnalele, întindeţi-vă ghiarele asupra micului regişor ! Dar luaţi seama, domnilor ! Micul regişor a salvat viaţa lui Capestang, iar Capestang vă dispreţuieşte pe toţi ! Capestang îl va salva pe regele Franţei.

Porni din nou la drum, cu imaginaţia aprinsă, frămîntat de aureola luptelor şi a gloriei. Deodată păli. Simţi că-i fuseseră fărîmiţate aripile visului său. Pentru a salva tronul şi pe rege va trebui să se lupte împotriva ducelui de Angoulême ! Iar ducele de Angoulême era tatăl fetei pe care o iubea !

XVI

NEGUŢĂTORUL DE OTRĂVURI

Trecură cîteva zile. Sosise 22 August, ziua pe care Violetta, dementa din palatul de la Meudon, i-o indicase lui Capestang. Probabil, o simplă închipuire a unei femei cu minţile rătăcite ! Sau poate că această dată se lega, în mintea ei, de un anumit gînd confuz care lucea vag în tenebrele minţii ei.

În acea zi, pe la orele şase, Concini se afla în camera sa. Întunecat la privire, cu sprîncenele încruntate, cu buzele strînse, ministrul se lăsa pradă gîndurilor, în timp ce Fiorello, valetul său, îl tundea, îi pieptăna barba şi mustăţile, îl farda cu roşu, cu alb şi chiar cu alte culori pe care le obişnuia ; îl parfuma, îl îmbrăca, în sfîrşit, într-un costum de satin roşu, cu fundă purpurie şi şnur auriu, cu o pălărie de pîslă, împodobită cu o pană ce se termina printr-un pămătuf plecat înainte, şi cu o mantie de satin cărămiziu, al cărei guler îi acoperea umerii.

Concini se aşezase în faţa unei imense oglinzi. Se admiră cîtva timp în tăcere, apoi întorcîndu-se spre un om care, încălecat pe un scaun, asistase la toaleta lui, zise :

— Ce spui, Rinaldo ? Vorbeşte fără teamă...

Rinaldo, drept orice răspuns, fluieră admirativ.

— Da, mai zise Concini. Foarte mulţi seniori mă gelozesc. Femeile mă socotesc frumos. Şi într-adevăr sînt tare frumos ! Am dreptul să vorbesc astfel, fără să mă tem de ridicol, deoarece consider frumuseţea mea drept o armă şi nicidecum ca un merit. Dar la ce-mi servesc toate acestea ? Ce folos că semăn cu Antineus, pe care l-am văzut la Florenţa ? Ce folos că sînt mai bogat decît o corabie spaniolă venită din Peru ? Ce folos că am o influenţă faţă de care puterea regală nu este decît un opaiţ fumegător ? La ce folosesc toate acestea, din moment ce ea mă urăşte ?

— Vă va iubi ! îl asigură Rinaldo.
— Mă urăşte, dragul meu ! Mă dispreţuieşte ! În privirile ei am deosebit atîta scîrbă, încît am fremătat de spaimă ! Atîta dispreţ, încît m-am simţit sfărîmat.
— Răzbunaţi-vă !
— Să mă răzbun ! Să mă răzbun ! Dar nu mă gîndesc decît la omul pe care-l iubeşte, la afurisitul Fanfaron, omul acesta care mi-a aruncat mănuşa în faţă pe cînd îl iertam, oferindu-i bogăţie şi onoruri, acest om pe care mai deunăzi l-am întîlnit în drumul meu.
Rinaldo scrişni.
— Aşadar, nici o veste ? întrebă Concini după o mică tăcere.
— Nici una încă ! Sîntem literalmente spetiţi de oboseală. Chalabre şi Pontraille cutreeră toate cabaretele şi tavernele, de la cele mai luxoase la cele mai umile. Bazorges şi Louvignac s-au însărcinat cu sălile de joc, cu tripourile şi cu arenele de luptă. Montreval şi eu, cercetăm pieţele publice şi străzile.
— Şi care este rezultatul ?
— Pînă acum mi-au murit doi cai, iar Montreval nici nu se mai poate ţine pe picioare. Louvignac şi Bazorges au fost nevoiţi să se lupte de nenumărate ori cu netrebnicii care strigau : „Moarte zbirilor lui Concini !" Iar Pontraille şi Chalabre sînt beţi ziua şi noaptea. Cît despre Fanfaron... nici umbră măcar !... nici cea mai mică urmă ! Monseniore, laşul acela a fugit din Paris.
— Voi răscoli toată Franţa. Îl voi găsi, viu sau mort... Să plece, să fugă, să se refugieze chiar şi într-un mormînt, să se ascundă chiar şi la capătul lumii şi tot voi pune mîna pe el ! Adio, Rinaldo, mă duc la Luvru. Iar în timp ce-i voi face curte Mariei — oh ! nenorocitul de mine — voi încerca — ca o fericire supremă — s-o zăresc pe prizoniera ei.
— Un moment, Monseniore ! Îmi pare că aveaţi să-mi vorbiţi despre un lucru foarte serios. Ajutorul pe care l-a dat Capestang regelui pe şoseaua ce duce la Meudon a schimbat, poate, cursul istoriei Franţei. El va muri după cum am stabilit. Dar nu este numai Capestang...
— Ce vrei să spui ? întrebă Concini nerăbdător.
— Vreau să vă spun, Monseniore, că dacă v-aţi numi Sire, fiica ducelui de Angoulême nu vi s-ar mai împotrivi.
— Eşti sigur de aceasta ?
Rinaldo tăcu un moment, apoi continuă :
— Monseniore, mi-aţi spus prea multe ca să ne mai putem opri aici. Nu se cade să-i faci pe oameni să întrevadă o bogăţie nemaipomenită, ca apoi să-i opreşti în loc. Mi-aţi promis că dacă vă ajut în această întreprindere care va uimi lumea secole la rînd, mă veţi numi duce şi guvernator în Île de France. Îmi risc viaţa, Monseniore ! Nu mai sînt simplul Rinaldo, acum sînt complicele dumneavoastră !
— Ce vrei ? bîigui Concini speriat.
— Să mă puneţi şi pe mine la curent. Să-mi spuneţi ziua şi ora în care va trebui să reacţionăm, în care va fi necesar să ne îndreptăm împotriva Luvrului ! Dar mai întîi de toate, stăpîna Léonora a putut sta de vorbă cu ducele de Angoulême ?

Concini își recăpătă sîngele rece. Își mîngîia teaca pumnalului.
— Vei afla totul la timp, dragul meu Rinaldo. Fii liniștit ! Da, Léonora a stat de vorbă cu ducele. Chiar Giselle însăși i-a înlesnit această întrevedere. Ducele de Angoulême este convins acum că lucrez pentru el. Prin urmare, el nu mai este primejdios. Odihnește-te deocamdată. La momentul potrivit îți vei cîștiga ducatul și guvernămîntul.
— Ce voi avea de făcut ? întrebă Rinaldo.
— Să-l răpești pe ducele de Angoulême în momentul în care el va fi convins că nu trebuie decît să vină la Luvru pentru a primi coroana regală din mîna mea. Primești ? Crezi că însărcinarea asta ți se potrivește ?
— Dacă mi se potrivește ? strigă Rinaldo rînjind. Doamne, Doamne, mi-aș da cinci ani din viață, ca aceasta să se întîmple în astă seară !
Concini îl admiră o secundă pe caraghiosul său servitor apoi, bătîndu-l pe umeri :
— Răbdare ! Ești tot atît de trufaș ca și un cal nerăbdător. Bătălia va începe curînd, viteazul meu duce !
— Sire, răspunse Rinaldo, faceți astfel încît crainicii să sune cît mai curînd.
Concini deschise ușa lîngă care se afla și ieși. Vroia să-și ascundă profunda emoție pricinuită de acest cuvînt care-i era adresat pentru prima oară : Sire !...
— Un moment ! N-am isprăvit încă, strigă Rinaldo.
— Ce mai vrei ?
— Monseniore, cînd mi-ați spus cu atîta sinceritate, care vă cinstește pînă în cel mai înalt grad, că fiica ducelui de Angoulême vă urăște, v-am răspuns : vă va iubi...
— Ei ? murmură Concini tresărind de speranță.
— Cînd mi-ați spus că vă disprețuiește, v-am răspuns : răzbunați-vă ! Monseniore, acum vă aduc ceea ce v-am promis : răzbunarea și dragostea. Iată ce-am putut obține de la Lorenzo, negustorul de ierburi.
Concini, cu o mînă tremurătoare, apucă sticluța pe care i-o întindea Rinaldo și o privi cu acea curiozitate cu care muribundul cercetează licoarea care-l va salva.
— Trei picături în fiecare seară, continuă Rinaldo. În apă, în vin, sau în ceai. Trei picături în fiecare seară, timp de opt zile... și vă va iubi. Lorenzo a spus aceasta și el nu se înșeală niciodată. Lorenzo este moștenitorul lui Ruggieri. Lorenzo cunoaște minunatele formule ale cabalei. Monseniore, vă asigur că o să vă iubească.
— Opt zile ! murmură Concini, cu fruntea înfierbîntată, cu inima bătînd să-i sară din piept. Opt zile ! Opt secole ! Dar nu va fi greu ! Am reușit s-o cumpăr pe paznica pusă de regină... Voi începe chiar din astă seară !
Și Concini, strîngînd cu putere sticluța în mîini, se grăbi să iasă în curte unde-l aștepta trăsura.
— La Luvru ! spuse el vizitiului.
Trăsura porni, urmată de vreo doisprezece cavaleri înarmați pînă în dinți. În acest moment, în care crepusculul începea să coboare asupra Parisului, un cupeu se opri în apropierea podului de peste Sena. O femeie

îmbrăcată în negru, cu fața acoperită de un văl gros coborî, făcu cîțiva pași și se opri în fața unei case, situată la mijlocul podului. Casa părea foarte tristă. Avea o înfățișare întunecată, iar zidurile erau roase de trecerea anilor. Cele două ferestruici erau închise cu jaluzele. Ferecată, de asemeni, era și poarta de stejar, barată cu un drug de fier.

Femeia bătu într-un anumit fel. Curînd se auzi zăngănitul unui lanț care cade, zgomotul unor zăvoare trase și scîrțîitul unei chei care se învîrtește în broască. Poarta se întredeschise atît doar pentru a îngădui trecerea unei persoane, apoi se închise din nou. Femeia își ridică vălul. Și atunci, se zări fața palidă a Léonorei Galigai, luminată de cele două diamante negre ale ochilor săi.

În fața ei stătea un bărbat mic de stat, foarte mic, aproape un pitic, firav, cu privirile pătrunzătoare, cu înfățișarea ironică, cu o barbă lungă și unsuroasă care-i ajungea pînă la brîu. Iar acest vraci era un savant cu o fire excepțională, era un geniu al răului pentru care ființa vie nu reprezintă decît un cîmp de experiențe, era un toxicolog, un otrăvitor, un creator al morții, tot așa după cum alții sînt creatori ai vieții ; îl chema Lorenzo. Venea din Florența, strălucitoarea, totodată, patrie a geniilor răului. Vindea ierburi. Mai bine spus vindea viață și moarte, dragoste și ură. Știința afrodisiacă nu avea nici un secret pentru el. Toate tainele Parisului se destăinuiau în umila lui prăvălioară plină de ierburi uscate. Deasupra prăvăliei se afla laboratorul său în care nu intrase niciodată o ființă vie.

Léonora Galigai și Lorenzo se priviră țintă unul pe altul, o clipă : femeia, palidă și mîndră ; piticul, trandafiriu și surizător.

— A venit, spuse Lorenzo frecîndu-și mîinile, chiar astăzi. A venit ! Ei, nobilă doamnă, îmi pare că strălucitul dumneavoastră soț vrea să termine odată !

Léonora fremăta. Unghiile degetelor sale i se înfipseră în carne. Timp de cîteva secunde suferi îngrozitor. Apoi biruindu-și slăbiciunea :

— Așadar, Rinaldo a venit ? Și i-ai dat... ceea ce dorea Concini ?

— Da, doamnă, o sticluță. O sticluță care conține vreo cincizeci de picături — nu mai mult — dintr-o licoare prețioasă... numai dacă... Sfinte Iisuse ! exclamă piticul bătîndu-se peste piept, numai dacă nu m-am înșelat. Nenorocire mie ! Da ! M-am înșelat ! Iată doamnă... vedeți... pe acest raft se aflau două sticluțe. Nenorocire mie ! Îmi pare că i-am dat-o pe cea greșită !

Léonora palpita. Piticul se urcă pe un scăunel, privi pe raft, luă sticluța care mai rămăsese acolo și strigă :

— Fugiți, doamnă ! Fugiți ! M-am înșelat ! Am greșit ! Nenorocire mie ! Sărmana fată !...

— Astîmpără-te, Lorenzo ! îi porunci Leonora. Ai jucat destul teatru. Spune-mi ce efect va produce otrava.

Lorenzo, cu multă precauție, puse pe masă sticluța pe care o ținea în mînă și care era și mai mică decît cea pe care i-o dăduse lui Rinaldo.

— Iată, spuse el fremătînd. Tînăra fată va trebui să bea cîte trei picături în fiecare seară, timp de opt zile. De altfel, i-am și dat lămuririle necesare lui Rinaldo. După opt zile, otrava va începe să-și producă efectul : va pătrunde în circulația sîngelui, iar tînăra fată nu va mai simți nici un

fel de rău. Doar atît: într-o bună dimineaţă, după vreo unsprezece sau douăsprezece zile, privindu-se în oglindă, fata va observa că are pe frunte sau pe obraz un mic coş de culoare trandafirie. Dar ea nu-i va da nici o atenţie. Acesta este primul efect vizibil al otravei. După cîteva zile se va produce însă o adevărată erupţie de asemenea coşuri. Ele se vor umfla, se vor sparge şi vor deveni nişte bubuliţe cu puroi, care-i vor acoperi fruntea, nasul, obrajii într-un cuvînt, toată faţa. Îi vor cădea genele, sprîncenele, chiar şi părul, gingiile, nu vor mai avea tăria să susţină dinţii aceia strălucitori din gura ei fermecătoare... şi totuşi ea nu va suferi deloc, sau cel mult foarte puţin. Doar puţină febră, atîta tot. Dar şi aceasta va dispare curînd. Apoi şi bubuliţele se vor usca. Aceasta este totul. Atunci fata va fi vindecată. Va fi tot atît de puternică şi de sănătoasă ca şi înainte. Numai că, în locul fiecărei bubuliţe, pe faţă, pe gît, pe sîni, pe braţe şi pe mîini va avea o găurică, o cicatrice care nu va dispare niciodată. Şi atunci, doamnă, această fată tînără cu gura fără dinţi, cu ochii pe jumătate roşi, fără păr pe cap, cu faţa găurită ca şi cum ar fi fost mîncată de mii de larve otrăvite, va avea înfăţişarea unei femei bătrîne, foarte bătrîne care trebuie să moară... numai în afară de cazul în care va căpăta aspectul unui cadavru care s-a sculat din mormîntul său pentru a înspăimînta pe cei în viaţă!

Léonora Galigai ascultase cu curiozitate această macabră descriere. Cînd piticul isprăvi de vorbit, oftă profund.

— Lorenzo, zise în sfîrşit Léonora, otrava ta este minunată. Vei fi foarte bine răsplătit.

Neguţătorul de ierburi surîse şi ridică din umeri.

— Otrava pe care i-am dat-o lui Rinaldo, zise el, se prepară cît se poate de simplu. În Egipt, nu există nici o ţigancă care să nu o cunoască... D-voastră mi-aţi vorbit de o licoare miraculoasă... Am şi fabricat-o... o adevărată minunăţie... Chiar eu am descoperit-o!

Léonora tresări. O străfulgerare ciudată scăpără din ochii ei negri.

— Iată „minunăţia" mea, spuse Lorenzo, luînd sticluţa din faţa lui în mîini şi rotind-o în jurul unei lămpi.

Se deosebea în privirea lui un fel de admiraţie. Continuă să şoptească, ca şi cum şi-ar fi vorbit lui însuşi:

— Da, „Aqua Tofana", pe care am reuşit s-o reconstitui şi de care v-aţi servit, de acum, scumpă doamnă, era foarte bună. „Aqua Tofana" ucide fără a lăsa vreo urmă. Da, există otrăvuri cu adevărat miraculoase. Unele te doboară într-o clipită, doar. Altele te omoară într-o lună, în şase luni, după cum doreşte operatorul. Toate acestea sînt foarte bune. Dar ele sînt simple copilării faţă de această otravă, regina toxicelor, stăpîna lichidelor omorîtoare, singura formulă definitivă pe care am găsit-o eu însumi şi al cărei secret va muri împreună cu mine.

Lorenzo puse sticluţa pe masă şi adăugă nepăsător:

— Exact, secretul va muri odată cu mine. Nu-mi trebuie nici bani, nici glorie. Mizerabilă lepădătură a creaţiunii, aş fi putut uri omenirea, aş fi putut, datorită formidabilei inteligenţe cu care m-a dăruit natura, să cuceresc după bunul meu plac bogăţia sau puterea. Dar, nimic din toate

acestea nu m-au ispitit. Atunci, însă, cînd în cutele creierului meu se realizează visul pe care cifrele m-au lăsat să-l întrevăd, simt, doar o clipă, o mare mîndrie. Atunci, mă simt mai puternic, mai mare decît toată omenirea chiar. Acest secret va muri, și nimeni nu se va folosi de această otravă care m-a costat zece ani de cazna. După ce voi face o singură experiență cu această sticluță, o voi arunca în foc. Aflați, de altfel, că-mi va trebui mai mult de un an pentru a obține o cantitate egală cu cea pe care o am aci.

Tăcu. Léonora fremăta. Privirile ei străluceau. Își puse mîna pe umărul piticului :

— Lorenzo, spuse ea în șoaptă, ai spus că vrei să faci o singură experiență cu această otravă ?...

— Una singură ! repetă Lorenzo ridicîndu-și ochii strălucitori de limpezi asupra Léonorei. Cu o singură condiție : ca experiența să merite osteneala. Mă înțelegeți ? Ascultați, am și eu o singură plăcere în această viață. Îmi place să mă aplec asupra omenirii așa cum te apleci peste un cuib de furnici. Aceste insecte care vin, se duc, aleargă, se războiesc, reprezintă oamenii. Cîteodată, îmi place să schimb destinul unei astfel de insecte, pentru a vedea care e rezultatul. Într-o zi, un cavaler vrea să-și ucidă soția, altădată un tînăr vrea să-și omoare fratele, deseori o femeie vrea să-și doboare rivala. Eu ascult și, fără să mă obosesc, mereu cu aceeași bunăvoință, dăruiesc moartea... și apoi privesc. De astădată, însă, datorită aceste minunății, vreau să neliniștesc întreg furnicarul, vreau să lovesc tot cuibul, vreau să văd zăpăceala insectelor și fuga lor, ca apoi să-mi spun : „Tu ești cauza acestei catastrofe" ! Să ațiț războiul civil într-un regat ca Franța, să grăbesc vreo doisprezece pretendenți spre tron, să privesc sforțările lor disperate, să văd lupte, arme care se ciocnesc, să aud detunătura împușcăturii și să-mi spun : „Eu sînt pricina acestei tulburări a furnicarului !" Pentru aceasta nu mi-au trebuit decît cîteva picături din această minunăție, amestecate în supa pe care regele Franței o bea în fiecare seară.

Léonora scoase un strigăt ascuțit și îl privi înspăimîntată pe Lorenzo. Piticul se ridică. Părea să crească mereu. În imaginația Léonorei Galigai luă înfățișarea acelor îngeri ai întunericului, care își fîlfîie aripile asupra omenirii.

— Demone ! strigă ea. Mi-ai citit gîndurile ! Știi pînă și ce visez !

— V-am ghicit încă demult gîndurile, doamnă, spuse Lorenzo.

— Da ? întrebă ea bîlbîindu-se.

Și privirile ei rătăcite se rotiră în jur. Vroia să știe dacă această scenă ciudată nu era privită de vreun oarecare martor care ar fi putut s-o denunțe.

— Liniștiți-vă ! spuse Lorenzo. Altfel nu voi mai recunoaște în dumneavoastră pe Léonora, pe marea Léonoră pentru care am inventat această formulă. Țineți-o ! Luați-o, doamnă !

Léonora, fie că avea o încredere nețărmurită în acest pitic, fie că energia ei disprețuia orice pericol, se liniști numaidecît și-și reluă înfățișarea nepăsătoare și rece ca aceea a fatalității antice.

— Atunci... explică-mi darurile acestei otrăvi.

Lorenzo surise... Cu capul plecat, cu privirile pierdute în neant, păru că se gîndește. În fine, spuse :

— Darurile ? Însușirile ? Mai bine ați fi vorbit despre moarte ! S-ar fi potrivit mai bine, Doamnă ; cînd ați dat cuiva o otravă puternică, dacă în clipa aceea socotiți necesar să-l mai faceți să trăiască o oră și dacă de aceasta depinde reușita planului dumneavoastră, atunci sînteți pierdută. Căci bărbatul acela sau femeia aceea a murit de-acum... Dar dacă i-ați dat o otravă mai slabă, care nu-și va produce efectul decît peste... să hotărîm o limită... două luni, și dacă după o lună vă dați seama că v-ați greșit socotelile și că nu mai puteți aștepta încă o lună moartea acestei ființe, sînteți iar pierdută. Pe scurt, de îndată ce-i dați otrava, ființa aceea nu vă mai aparține : ea aparține morții.

— Ai dreptate ! recunoscu Léonora. Și tocmai acesta este unul din marile neajunsuri ale otrăvii.

— Acum, după ce v-am prezentat această înfățișare a prăpastiei, doamnă, îngăduiți-mi o întrebare : este adevărat că modul cel mai sigur și mai puțin primejdios de a ucide un om este de a-l face să miroasă o floare otrăvită ? Un trandafir, spre exemplu. Omul acela miroase un trandafir : a respirat moartea și cade...

— Da, spuse Léonora cu seninătatea unei școlărițe care răspunde profesorului ei ; da, s-au văzut oameni mirosind trandafirul ; floarea ucigașă a fost apoi analizată, și otrăvitoarea a mers de-a dreptul pe eșafod. Mai este și o altă primejdie, încă și mai mare : ca otrăvitoarea însăși să miroasă floarea. Aceasta s-a întîmplat de multe ori.

Lorenzo surîse. Iar de astădată, în oglinda ochilor săi se deosebea o văpaie lugubră.

— Doamnă, zise el semeț, pe un ton care o făcu chiar și pe Léonora să se înfioare, veți otrăvi trandafirul așa după cum vă voi explica. Îl veți putea respira. Toată lumea va putea să-l respire fără nici o primejdie. Trandafirul va putea fi analizat. Nu se vor găsi decît sucurile naturale ale florii. Dar, acest trandafir, doamnă, acest trandafir nevătămător pentru dumneavoastră, acest trandafir pe care îl vor respira douăzeci de persoane în fața celui condamnat la moarte, acest trandafir, doamnă, va fi ucigător pentru el, numai pentru el.

— Iluzie ! șopti Léonora trecîndu-și mîna peste fruntea-i palidă. Vis irealizabil !

Pentru a treia oară, Lorenzo surîse.

— Să ne reîntoarcem, doamnă, acolo de unde am plecat, spuse el cu răceală. Spuneam, dar, că după ce dăm otrava celui care trebuie să moară, mai rămîne totuși o primejdie : să nu cunoaștem exact clipa în care-și va da sfîrșitul. Și chiar dacă am cunoaște această clipă, primejdia mai persistă încă : nu putem schimba cu nimic această clipă, nici întîrzia-o și nici înainta-o. Inevitabilul a fost comis ! Ei bine, doamnă, dumneavoastră, după ce veți fi otrăvit pe rege, deci pe Ludovic al XIII-lea, va continua să trăiască. Mă ascultați ? Ascultați, căci aceasta este o adevărată minunăție ! Aceasta, doamnă, depășește marginile puterii omenești ! Și totuși, este o realitate strălucitoare și formidabilă, care mă umple de

mîndrie. Regele, doamnă, regele otrăvit va mai trăi zece, douăzeci de ani, pînă la sfîrşitul vieţii sale, chiar dacă dumneavoastră îi veţi spune: „Acum este timpul să mori !". Luaţi bine seama: otrava nu va lucra decît la porunca dumneavoastră. Otrava pe care i-o veţi vărsa astă seară în pahar îl va ucide atunci cînd veţi dori dumneavoastră, şi chiar în acel moment, mai degrabă decît în altul ! Dar aceasta, fără să fi hotărît anticipat clipa morţii sale.

— Iluzie !, murmură Léonora gîfîind. Vis zadarnic !

Şi mai adăugă :

— Dacă ar fi cu putinţă ! Ar însemna asigurarea reuşitei lui Concine al meu fără riscuri, fără primejdii.

— Orice este cu putinţă !, spuse Lorenzo cu siguranţa savantului priceput... Veţi înţelege lesne mecanismul foarte simplu al operaţiei care vă apare drept o iluzie. Am descoperit o otravă ucigătoare pe care am transformat-o în două otrăvuri nevătămătoare. Iată tot secretul meu ! Fiecare din ele este nevătămătoare. Mă înţelegeţi ? Iar cînd cineva vine să completeze una prin cealaltă, apare şi puterea distrugătoare.

Şovăitoare, privind cu atenţie buzele celui care-i destăinuise aceste secrete înfricoşătoare, Léonora tremura.

— Voi porni de la sinteză spre analiză, spre a reveni la sinteză. Iată o otravă. Am despărţit-o în două otrăvuri pe care le-am botezat : „pozitiv" şi „negativ". Negativul, singur, nu poate ucide. Pozitivul, singur, nu poate ucide. Priviţi, doamnă, această sticluţă : conţine otrava mea negativă. Dacă cineva ar sorbi-o în astă-seară, acest cineva ar înghiţi o otravă nevătămătoare, pe care cincizeci de ani de viaţă nu o vor putea elimina din stomacul lui. Acest om va trăi, aşadar, fără să simtă nici o durere. Dacă nu vine deloc în atingere cu otrava mea pozitivă, îşi va trăi existenţa normală. Acum, presupuneţi că peste zece ani aţi otrăvi un trandafir cu otrava pozitivă. Dumneavoastră, eu, soţul dumneavoastră, mii de persoane îl pot respira. Trandafirul este nevătămător, pentru că nimeni dintre noi nu poartă otrava negativă. Dar dacă trandafirul este mirosit de cel care a abosrbit conţinutul acestei sticluţe... atunci, doamnă, se produce sinteza. Atunci, doamnă, cele două otrăvuri, cea negativă şi cea pozitivă, vin în legătură una cu alta. Atunci, doamnă, se produce o combinaţie chimică : otrava de la început este reconstituită şi omul cade ca trăznit... Cade chiar la momentul potrivit ! Cade fără ca să se poată învinovăţi trandafirul pe care l-aţi respirat în faţa întregii Curţi, tot timpul serii, şi pe care l-au mai mirosit şi alţii.

Lorenzo surîdea. Léonora Galigai tremura spasmodic. Cuprinse cu mîinile sticluţa şi şi-o ascunse în sîn. Gîfîia. Şi totuşi murmură :

— Cînd îmi vei da... cealaltă otravă... cea care completează pe aceasta... cea care trăzneşte ?

— Cea pozitivă, doamnă ? Trandafirul ? Cînd veţi vroi ! Vă voi trimite un buchet !

Léonora se ridică şi se îndreptă spre uşa pe care i-o deschise Lorenzo. Cînd să iasă, se întoarse, luă mîna neguţătorului de ierburi şi privindu-l ţintă îi spuse în şoaptă :

— Tăcere ! Rogu-te, tăcere ! Partea ta va fi așa precum ți-am spus, vei fi uimit... Dar, tăcere !

Lorenzo dădu din umeri. Iar ea dispăru, se pierdu în umbră. Piticul ferecă poarta. Surîdea fericit.

— Tăcere ? repetă el. Dar, atunci nu aș lucra decît pentru Concini ? În cazul acesta, nu aș vedea nimic, sau aproape nimic. Nu, nu, vreau să se bată, să se omoare, să se sfîșie, vreau ca sîngele să curgă în șiroaie roșii. Vreau... vreau, bîlbîi el mînios, vreau să mă răzbun pe întreaga omenire, eu, avortonul omenirii.

Se așeză la o masă și începu să scrie :

— *„Monseniore, astă-seară, Léonora Galigai îl va otrăvi pe regele Franței, care, după toate probabilitățile, va muri în opt zile. Dacă nu vreți să lăsați coroana să treacă pe un cap nedemn, vegheați cu atenție ! Vegheați chiar începînd de mîine !“*

Și apoi, cu un băț lung, bătu în tavan. Un uriaș apăru la capătul unei scări de lemn, care începea din fundul prăvăliei. Uriașul coborî, se apropie de pitic și rămase nemișcat. Lorenzo îi întinse scrisoarea spunîndu-i :

— Pentru Ducele de Angoulême ! Dacă te întreabă cumva cine te-a trimis, îi spui că vii din partea piticului care, în casa dela Meudon, i-a prezis că va fi rege.

XVIII

22 AUGUST 1616

După întîlnirea sa cu regele, cu Concini, Richelieu, Angoulême și Cinq-Mars, Capestang se întoarse la hanul „La Regele Henric“, unde Cogolin îi spuse că marchizul îl caută pentru a-l săgeta.

— Știu, răspunse cavalerul. M-am întîlnit cu el.

— Da ? Și domnul cavaler nu a fost săgetat ? Atunci, domnul marchiz e mort, nu-i așa ?

— Deloc ! Trăiește ! Te previn, însă, că este mai mînios ca oricînd. De altfel, cred că toată lumea din Paris a fost cuprinsă de furie și că toți vor să se răzbune pe mine. Și apoi, închipuie-ți că am dormit sub un stejar și că am visat sînge și omoruri. Semn prost, măi Cogolin !

— Dimpotrivă, domnule ! Acesta-i semn de noroc. Omoruri, înseamnă prosperitate, iar sîngele, bani.

— Și eu aș dori să fie așa ! Dar, oare n-a venit timpul să mîncăm ?

— Ba da, se grăbi să răspundă Cogolin, arătînd cavalerului o masă gata pregătită.

Capestang mîncă cu mare poftă bunătățile așternute pe fața de masă strălucitor de albă. Și în primul rînd, un minunat pateu de ciocîrlie. După ce cavalerul își sătură foamea, pe care nici emoțiile și nici dragostea nu o puteau micșora, veni și rîndul lui Cogolin. Numai că acesta, respectînd cu sfințenie ierarhia, mîncă în picioare ce mai rămăsese din pateu (nu rămăsese decît coaja) și goli numai fundurile sticlelor.

— Dacă domnul cavaler ar vrea să-mi povestească cum şi-a petrecut ziua... acesta ar fi cel mai bun desert pentru mine.

Capestang nu se lăsă rugat de două ori. Începu să povestească valetului nenumăratele întîmplări ale zilei. Iar la sfîrşit, Cogolin nu se putu împiedica să nu se tînguie cam astfel.

— Ce va deveni stăpînul meu, cu atîţia duşmani împotriva lui ? Desigur că va isprăvi prin a fi tocat ca şi ciocîrliile maestrului Lureau. Iar eu, care sînt valetul dumnealui, voi fi tăiat în bucăţele mici, ca şi slănina care acoperă acest pateu. Căci, de bună seamă, eu nu pot pretinde să împărtăşesc aceeaşi soartă ca şi cavalerul Trémazenc de Capestang. Aşa este, domnule, dumneavoastră veţi fi ciocîrlia, iar eu slănina.

— Cu neputinţă, răspunse Capestang. Eşti prea slab pentru aceasta. Poţi fi liniştit ! Şi-apoi, chiar dacă duşmanii mei vor să amestece trupurile noastre în pateul pe care — aşa cum crezi tu — au de gînd să-l pregătească, tu ar trebui să socoteşti aceasta drept cea mai mare cinste care ţi se poate întîmpla. Şi la urma urmei, dacă mai îmi baţi capul şi dacă nu mă laşi să-mi fac digestia în linişte... iau biciul.

Cogolin, luînd o înfăţişare mîndră, strigă :

— Cum, domnule ? Este adevărat ? Este o cinste ? Nici nu mă gîndeam la asta !

— Vezi bine !

Cogolin se grăbi să cureţe masa. Apoi, se duse la stăpînul hanului :

— Maestre Lureau, îi spuse el, stăpînul meu te iartă că ai îndrăznit să divulgi că-ţi face onoarea de a locui la dumneata. Poţi, dar, să-şi scoţi şalul cu care ţi-ai înconjurat capul, pentru a-ţi salva urechile.

— Ah, Cogolin !, exclamă Lureau, mă faci foarte fericit. Şi dacă nu păhărel de vin de Spania ar putea...

— Ai un suflet foarte bun, îl întrerupse Cogolin. Stăpînul meu va fi foarte mîhnit că va fi nevoit să-ţi smulgă limba...

— Să-mi smulgă limba ? Dar, atunci, stăpînul tău este tare mîniat pe mine !

— Şi să-ţi scoată ochii !

— Să-mi scoată ochii ? Dar, ştii că la Paris mai există şi judecători ?

— Desigur. Dar, judecătorii vor spune că stăpînul meu a procedat foarte drept atunci cînd te-a făcut orb şi mut. Căci el este însărcinat de rege — chiar de rege în persoană — cu o misiune secretă. Şi vei strica totul dacă, prin vina dumitale, duşmanii regelui află că domnul cavaler locuieşte aici.

Lureau deveni gînditor. Apoi, deodată, se bătu pe frunte :

— Am înţeles, strigă el cu glas misterios.

— Dar ce-ai înţeles, maestre Lureau ?, îl întrebă Cogolin destul de uimit.

Hangiul se aplecă la urechea lui Cogolin.

— Am înţeles pentru ce domnul Episcop de Luçon a venit să dea tîrcoale pe aici...

— Da ?... Desigur ! Misiunea aceasta este în legătură cu interesele episcopale.

— Episcopale ?, repetă hangiul pe un ton cu atît mai respectuos, cu cît nu prea înțelegea bine rostul acestui adjectiv cabalistic. Atunci, nu mă mai miră nimic ! Fiecare știe că domnul Richelieu este un personaj foarte puternic.

— Foarte bine, trebuie să descoperi pe orice episcop, călugăr, diacon sau cardinal care va veni să-l spioneze pe stăpînul meu. Chiar dacă acesta ar fi stăpînul părinte, înțelegi ? Dacă nu...

Cogolin își sublinie cuvintele cu gesturi înfricoșătoare, încît hangiul jură că trebuie să fie tare îndemînatic acela care va descoperi, în casa lui, pe cavalerul de Capestang.

Iar în urma acestei convorbiri rezultă că eroul nostru era tot așa de bine păzit ca și o comoară. În zilele următoare, marchizul Cinq-Mars se reîntoarse spre a se asigura că potrivnicul lui nu locuiește la „Regele Henric". Marchizul era sigur că Trémazenc nu-i va scăpa printre degete. Laffemas veni într-o seară să bea o sticlă de vin cu maestrul Lureau. Își puse în joc tot talentul său diplomatic. Dar, în cele din urmă, fu convins că Capestang își schimbase locuința. Ceea ce i se părea foarte normal... În răstimpul acestor zile, însuși cavalerul își luă toate măsurile de prevedere necesare. Nu vroia cu nici un preț să cadă într-o cursă, căci atunci ar fi fost omorît fără milă.

Aceasta era situația în decursul zilelor ce urmară. Pînă în ziua de 22 august nu se încercă nimic împotriva hanului „La Regele Henric", în afară de cele două recunoașteri făcute de Laffemas și Cinq-Mars. Capestang aștepta cu mare nerăbdare această zi de 22 august, amînîndu-și orice hotărîre pînă în clipa în care va vedea pe femeia aceea din palatul de la Meudon. Avea foarte puține speranțe să dea de urmele ducelui de Angoulême și s-o revadă pe fiică-sa... Dar, nimeni nu se prinde mai puternic de lanțul speranței decît un îndrăgostit.

Capestang așteptă ca ora să fie destul de înaintată, pentru a ajunge la castel. La timpul hotărît, porni la drum, urmat de Cogolin călare pe căluțul lui. Sosi la castel în momentul în care soarele se culca în spatele coroanei copacilor. În timp ce străbătea parcul și se îndrepta spre scara castelului, inima îi bătea cu putere.

Privi curios treptele năruite. Deodată, fremătă din tot corpul. Credincioasă promisiunii sale, Violetta apăruse pe trepte, albă ca o arătare și puțin *aurită de ultimele raze ale soarelui.*

— Oare, murmură cavalerul, ce-mi va spune această gură care surîde atît de misterios ? Îmi va deschide porțile fericirii ? Sau îmi va aduce îndoiala care este mai rea decît toate nenorocirile la un loc ?

Descălecă și se apropie de trepte. Cu un gest larg, Capestang salută suava apariție.

Se părea că dementa nici nu-l zărise. Ochii ei albaștri priveau în depărtare și întrebau parcă nemărginita zare. Ea murmură vorbe neînțelese, pe care Capestang nu le pricepea. Deodată, îl zări pe cavaler și trecînd de la un gînd la altul, cu repeziciunea minților care și-au pierdut orice cîrmuire, începu să surîdă.

— Doamnă, începu Capestang, cînd am avut cinstea să vă văd pentru ultima oară, ați binevoit să-mi fixați o întîlnire. Mi-ați spus

atunci : „22 august, în momentul în care soarele apune în spatele copacilor". Sîntem azi în 22 august, soarele apune... iată-mă, dar, aci !

— 22 august ! murmură femeia. Oare unde am auzit aceste cuvinte ? Cine le-a rostit ? Carol, oare tu erai cel care vorbeai în spatele acestei uşi ? Ce-am mai auzit, oare ?

Capestang o asculta cu atenţia încordată. Violetta se opri deodată. Se plecă puţin din mijloc, ca şi cînd ar fi ascultat. Îşi muncea creierii cu mare trudă. Se vedea că depunea o mare sforţare pentru a-şi deştepta memoria aproape stinsă. Şi cavalerul fu cuprins de milă văzînd încordarea trăsăturilor ei.

— Oare ce am auzit ?, continuă Violetta. Da, Carol vorbea. Şi acum iată un alt glas : „Duce de Angoulême, a sosit timpul să intervenim !"

— Ducele de Angoulême ?, se miră Capestang.

— Carol le răspunde ! Le spune... ce le spune oare ? 22 august... da, acestea sînt cuvintele pe care le-am auzit şi atunci... casa de pe marginea fluviului... castelul meu...

— Chiar palatul ducelui ?, murmură Capestang stăpînindu-se cu greu.

— Şi apoi ?... şi apoi... cuvintele scrise pe tăbliţa de bronz !... cuvintele pe care trebuie să le atingi cu degetele... nu mi le mai amintesc... ba da, mi le amintesc... Eu farmec... eu farmec...

— Eu farmec totul ! Deviza Mariei Touchet, săpată pe o plăcuţă de bronz, fixată la poarta castelului ducelui de Angoulême. Acum, cunosc în sfîrşit secretul acestei porţi ! Acum îl voi salva pe tată, aşa după cum am salvat-o şi pe fiică.

Cu pasul ei majestuos — pe care-l au numai zeiţele cîntate de Homer sau de Pindar — dementa coborî scările palatului. Se apropie de cavaler şi-i cuprinse mîna.

— Îmi eşti tare drag !, spuse ea surîzînd. Vrei să-ţi citesc soarta în liniile mîinii ? Altădată mă pricepeam foarte bine la aceasta. Şi apoi, cîntam. Ce văd ? Primejdii şi sînge... foarte mult sînge. Mulţi duşmani în jurul dumitale. Fugi, copile, fugi ! Ascultă glasul profetului. Ia seama ! Fereşte-te de fructul pe care-l mănînci, căci este otrăvit... de cerşetorul care-ţi cere pomană, căci are un pumnal ascuns sub haină ! Fereşte-te de orice, de aerul pe care-l respiri, de fata care-ţi surîde şi-ţi înlănţuie gîtul cu braţele... fugi, fugi, sări pe frumosul dumitale armăsar şi, peste munţi, peste cîmpii, fugi ! Cît mai repede ! Fugi pînă ce te desparte neţărmurirea de cei care te pîndesc.

Dădu drumul mîinii lui Capestang şi începu să rîdă. Înainte ca acesta să poată face vreun gest, ea urcă din nou treptele. Acolo, sus, se întoarse, ridică braţele şi cu un glas care-l făcu pe Capestang să tresară, spuse :

— Fugi ! Mîine va fi prea tîrziu ! Fugi !!!

Dispăru. Capestang rămase un moment înmărmurit. Apoi, sărind în spinarea „Săgeţii", se îndreptă în galop spre Paris. Era de-acum noapte neagră cînd ajunse la hanul său. După ce îşi duseră caii în grajd, cava-

Ierul ieşi în grabă de acolo, urmat de Cogolin, care se înarmase cu două pumnale şi un cuţit, fără a mai pune la socoteală sabia cu care se încinsese.

Cînd ajunse în faţa castelului ducelui de Angoulême, orologiul de la Saint-Germain bătea orele două. Cogolin fu pus de pază la colţul podului. Capestang îşi aruncă privirile spre faţada castelului. Era întunecată şi tristă, tot astfel ca în acea seară în care venise pentru a încerca să-l revadă pe ducele de Angoulême. Se apropie de poartă, dar de astădată, în loc de a ridica ciocănaşul, începu să-şi plimbe degetele de-a lungul literelor care compuneau deviza Mariei Tanchet, mama ducelui: „Eu farmec totul".

Poarta nu se deschise. Capestang îşi retrase mîna, descurajat.

— Nebun ! Am fost nebun atunci cînd m-am încrezut în cuvintele unei demente !...

„Da, işi aminti el, dar ea nu mi-a spus să ating literele... m-a sfătuit să încondeiez cu mîna cuvintele. Să încerc ! Gest de înţelepciune sau de nebunie ? Voi vedea !

Îşi apăsă degetul cel mare pe tot cuvîntul „Eu". Dar poarta nu se mişcă. Venea rîndul cuvîntului „farmec". De-abia apăsă pe el, că placa de bronz se afundă. Scoase un ţipăt ascuţit.

Auzi zgomotul unei broaste care se descuie. Poarta se deschise. Dintr-o săritură, Capestang fu înăuntru.

— În sfîrşit !, murmură el ca pentru sine.

Dar fu cuprins de o ciudată senzaţie de slăbiciune. Fără să vrea îşi duse mîna la sabie, pe care o trase pe jumătate din teacă... I se părea că intrase într-un mormînt... În spatele lui, poarta se închise singură, fără cel mai mic zgomot. Avu atunci presimţirea că nu va mai ieşi niciodată de acolo. În jurul lui domnea o negură deasă. Întunericul îl înconjura din toate părţile. Iar peste această atmosferă neprietenoasă, pe care cavalerul o respira cu greu, plutea o tăcere sinistră.

Încetul cu încetul, obişnuindu-se cu întunericul, deosebi în depărtare o slabă licărire ce părea să-i spună : „Vino, vino spre mine !" Se îndreptă într-acolo. Pe cînd se apropia de acea flacără pîlpîindă, zări mai bine ceea ce îl inconjura. Îşi dădea seama că străbătea un fel de culoar cu pereţii găuriţi... parcă ar fi fost mîncaţi de lepră. strălucitori din pricina cristalelor de salpetru. Curînd, ajunse în mijlocul unui luminiş de formă rotundă şi atunci văzu că lumina care îl călăuzise era produsă de o lampă aşezată pe un scaun. De lîngă scaun pornea o scară care cobora, în formă de spirală, în pămînt. Capestang înţelese că trebuie să coboare.

— Voi fi martor, se gîndea el, la repetarea scenei pe care am mai văzut-o la hanul „Cele trei Clopote". Toată lumea unelteşte ! Ducele de Angoulême vrea să fie rege. Ducele de Guise vrea să domnească. Prinţul de Condé năzuieşte la tron. Cîţi regi pentru un singur regat ! ? Dar ce va deveni oare fiul ilustrului meu compatriot Henric al IV-lea ? Chiar aşa, ce se va întîmpla cu Majestatea Sa Regele Ludovic al XIII-lea ? Va fi arestat ? Sărmanul de el ! Eu îl iubesc mult pe acest regişor, pentru că este slab, singuratic, înconjurat de duşmani. Şi apoi, pe cînd ne aflam

pe șoseaua Meudon, a spus un lucru care m-a impresionat pînă în adîncul sufletului : „Domnul cavaler de Capestang este prietenul meu !"

Monologul pe care-l rostea ar fi durat mult timp încă, dacă nu ar fi observat că se află într-un fel de hrubă destul de spațioasă, unde auzea un murmur de voci. Aruncă o privire în jurul lui și își dădu seama că pivnița avea o formă dreptunghiulară. Într-o parte, exact în fața primei, se afla o a doua scară. Pe partea dreaptă se afla o ușă, pe cea stîngă trei, dintre care numai cea din mijloc era închisă. Din dosul ei veneau murmurele de voci pe care le auzise Capestang. Se îndreptă spre această ușă, cu gîndul s-o forțeze. În același moment, se auzi o voce puternică.

— Nimeni nu cunoaște secretul ușii. Așadar, domnilor, putem vorbi fără teamă. Totuși, pentru că Măria Sa Prințul dorește astfel, marchize Cinq-Mars, du-te în pivniță, pentru orice eventualitate.

— Bine, Monseniore, se auzi glasul marchizului, pe care Capestang îl recunoscu numaidecît.

Dar și cealaltă voce i se părea cunoscută. Păli ! Și, fără să-și dea seama de ceea ce face, îmboldit de un fel de instinct, se aruncă dintr-un salt în spatele uneia din cele două uși întredeschise. Era și timpul ! Cinq-Mars, pătrunzînd în pivniță, se duse să străjuiască capătul de sus al scării pe care coborîse cavalerul. Tot mai îndepărtat se auzea glasul lui :

— Sînt la postul meu, Monseniore !

— Bine, fiule ! strigă vocea care i se părea cunoscută lui Capestang.

— Această voce ! Acest glas !, murmură Capestang, cuprins de o mare neliniște. Dar... dar este el... este glasul bărbatului mascat de pe șoseaua Meudon. Cel care vorbește acum ca un adevărat stăpîn... ei bine, acesta nu poate fi decît ducele de Angoulême !... Dar el vrea să mă omoare pe mine. Mă învinovățește de răpire. M-a numit „mizerabil" ! El este tatăl celei pe care o iubesc ! Cel pe care vreau să-l salvez !... Ar fi bine să știu cînd trebuie să mor !...

Pradă unor emoții ciudate, frămîntat de gînduri stranii, cavalerul pătrunse în hrubă. Deodată se opri, lovit ca de trăznet. Ușa misterioasei încăperi în care se adunaseră toți conspiratorii, tocmai această ușă rămase deschisă și după plecarea lui Cinq-Mars. Capestang, cu privirile rătăcite, recunoscu, după felul costumului său, pe cel care îl insultase pe șoseaua Meudon. Și apoi, ridicîndu-și ochii spre fața lui, îl recunoscu pe ducele de Angoulême, pe care îl mai văzuse o dată la „Cele trei clopote".

Cavalerul vru să înainteze, să meargă să-l înfrunte pe duce. Dar, deodată, rămase pironit pe loc. Părul i se zburli în cap. Picături de sudoare rece îi îmbrobonіră fruntea. Căci ducele de Angoulême, ca și atunci, vorbea și de astădată. Iar acum el spunea :

— Domnilor, cu toții, noi, capii mișcării, ne-am strîns aci. Vestea pe care am aflat-o este de o însemnătate covîrșitoare. Trebuie, începînd chiar de mîine de dimineață, să fim pregătiți la orice. Căci, în astă-noapte, Regele Franței va fi otrăvit !

Ultimele cuvinte răsunară ca bubuitura unui tunet în urechile lui Capestang.

Fără să vrea, scoase un țipăt ascuțit. La auzul acestui strigăt, hruba întreagă fremătă de un zgomot îngrijorător. Ușa în pragul căreia se oprise cavalerul nostru, fu puternic luminată. Toate lămpile care luminau curiosul adăpost fură îndreptate înspre deschizătură. Opt bărbați puternici se repeziră spre ușă strigînd :

— Trădare ! Trădare !...

— Capestang ! exclamă ducele de Angoulême, recunoscîndu-l pe cavaler. Mizerabile ! Trădătorule ! Răpitor de fete și hoț de secrete ! De astădată... ia-ți adio de la viață !...

— Capestang !, se auzi din spate glasul marchizului de Cinq-Mars. Omorîți-l, domnilor. Ucideți-l !

Acești opt bărbați erau oameni de seamă : duci, prinți, conți, floarea nobilimii franceze. În orice altă împrejurare, ei s-ar fi simțit dezonorați să atace toți deodată un singur dușman. Dar, acum lucrurile stăteau cu totul altfel... Vrăjmașul auzise înfricoșătorul secret. Un singur cuvînt al acestui trădător ar fi făcut să cadă toate capetele lor. Căci acest tînăr era un spion !

Și atunci, în această clipă îngrozitoare, un gînd înspăimîntător străbătu mintea ducelui de Angoulême : vizita Léonorei Galigai fusese doar o cursă !... Asigurarea ei că nu va stingheri conspirația fusese o cursă ! Și tot o cursă era și scrisoarea lui Lorenzo, pe care o primise cu două ore mai înainte.

— Este spionul lui Concini ! strigă el.

Ceilalți, de-acum, se și năpustiseră spre el strigînd : Moarte lui ! Moarte lui !

Chiar din primul moment, chiar din clipa în care văzu ușa deschizîndu-se larg, chiar din secunda în care fu orbit de strălucirea săbiilor și în care zări fețele înfrigurate ale conspiratorilor și privirile lor străfulgerătoare, cavalerul își recăpătă tot sîngele său rece. Sări într-o parte. Își scoase sabia învîrtind-o repede în fața lui. Zid de oțel ! Chiar în acea clipă, se deosebi zgomotul sec, metalic, al unei lame care se frîngea. Capestang observă că nu mai ținea în mînă decît o bucată de sabie.

Bolțile pivniței răsunară de strigătul de bucurie, de triumf, dar și de ură a celor opt luptători. Capestang simți vîrfurile de oțel apăsate pe pieptul său. Își încrucișă brațele pentru a muri semeț și murmură :

— Și eu care am venit să mă îmbogățesc la Paris !... Moarte... bogăție... dragoste... să-mi iau rămas bun de la viață !

Lacrimi și sînge

I

O SEARĂ LA LUVRU

După cum am mai spus, Concini pornise spre Luvru. Tot timpul drumului, în fundul trăsurii sale, ministrul ținuse strîns în mînă sticluța pe care i-o dăduse Rinaldo.

— Încă opt zile, murmură el, doar opt zile, și apoi, datorită acestei licori pe care Lorenzo a preparat-o pentru mine, semeața fiică a lui Angoulême se va recunoaște învinsă și va pleca capul.

La acest gînd se cutremură din creștet pînă în vîrful picioarelor.

— Bunul meu Lorenzo, gîndi el, dacă totul se va întîmpla întocmai, te voi acoperi cu aur. Și pentru ce oare nu s-ar întîmpla astfel ? Pentru ce, oare, marele savant să nu fi descoperit elixirul dragostei, tot așa cum a găsit și Aqua Tofana ? Pînă azi, știu că nu s-a înșelat niciodată !

Aceasta era răzbunarea Léonorei Galigai ! Concini îi va da singur Gisellei blestemata licoare care-i va distruge frumusețea... iată născocirea Léonorei și iată ce avea să se întîmple !

Concini ajunse la Luvru cam pe la ora cînd Léonora Galigai, în prăvălioara de sub pod, avea acea convorbire înfricoșătoare cu Lorenzo, discuție la care am luat și noi parte. Era tocmai clipa în care piticul îi dădea licoarea care avea să-l otrăvească pe regele Ludovic al XIII-lea.

Concini, urmat de cavalerii lui care făceau mare zgomot, ca și cum s-ar fi găsit într-o țară cucerită, urcă scara ce conducea la apartamentul reginei-mame, Maria de Medicis. Concini ajunse în lunga galerie pe care regele o străbătea în fiecare seară. Era tăcută și deșartă. Se aflau acolo doar cîteva gărzi și unii curtezani credincioși. Dar în acea seară, deodată, Concini tresări, păli, încruntă sprîncenele. Ce se întîmplase ? Pentru ce oare gărzile nu-i dădeau onorul ? Și pentru ce oare căpitanul Vitry îi întoarse spatele pentru a vorbi pe șoptite cu Saint-Simon, primul aghiotant ?

Concini fu străbătut de un fior de groază și de spaimă mortală. Oare regele se răzvrătise împotriva lui ?... Dar această răzvrătire... asta însemnă moartea lui Concini. Mareșalul tremură. Fu cuprins de o presimțire înspăimîntătoare. Sosise decăderea ?

Concini se apropie de Vitry și îl bătu pe umăr ; acesta se întoarse :

— Monseniore !

— Ei bine, dragul meu Vitry !...

Şi cu mîinile lui respingătoare, Concini continuă să-l bată pe căpitan pe umăr. Furios, Vitry se dădu înapoi cu doi paşi. Dar ministrul se apropie din nou de el şi ţintindu-l drept în ochi îi spuse :

— Dar, ce, nu se mai dau onoruri ?

— Aşa e ordinul ! Doar regele, din astă-seară...

— Bine, Vitry, îl întrerupse brusc Concini. Dar cine te-a înălţat la gradul de căpitan ? Cine ţi-a dat acest post ? Regele, sau eu ? Ţi-e frică să-l onorezi pe binefăcătorul tău ? Hai, strigă şi tu : „Moarte celui care ne înfometează !" Cum ai numi tu aceasta ? Eu, i-aş spune laşitate !

Căpitanul păli. O clipă, mîna lui tremurătoare se coborî spre mînerul sabiei. Dar, clătinînd din cap, se mulţumi doar să repete :

— Aşa e ordinul !

— Şi cine ţi-a dat acest ordin ?, tună Concini.

— Eu ! se auzi o voce aspră.

Nişte perdele se dădură în lături. Din dosul catifelelor apăru statura înaltă a mareşalului Ornano. Concini aruncă o privire străfulgerătoare în jurul lui şi observă pe cavalerii săi gata să scoată săbiile.

— Pentru numele lui Dumnezeu !, murmură Ornano ca pentru sine. La cea mai mică mişcare a lor scot şi eu floreta mea.

Concini se potoli numaidecît. Dintr-o singură privire îşi linişti oamenii. Cu acea repeziciune care făcea din masca lui cea mai perfectă figură de comedie, luă un aer surîzător.

— Bună seara, mareşale, spuse el cu o voce armonioasă şi peltică, bună seara, iubitul meu mareşal. Tocmai vă căutam. Ştiţi că trebuie să găsim un perceptor pentru Monsieur Gaston, fratele regelui.

— Ei şi !, exclamă Ornano încruntînd din sprîncene.

— Iar eu, mai spuse Concini, m-am gîndit că nimeni nu ar fi mai potrivit să ocupe acest post de încredere, decît fiul dumitale, Jean Baptiste. Este drept ca pacificatorul Dauphiné-ului să fie răsplătit chiar şi prin copiii lui. Gîndeşte-te la aceasta, dragul meu mareşal şi dă-mi, te rog, în două zile răspunsul : dacă primeşti sau dacă refuzi.

De astădată, Ornano fusese ţintit tocmai în punctul lui cel mai slab. A-şi vedea fiul într-un post care ar fi făcut din el primul personaj al Curţii... aceasta întrecea aşteptările lui. Rămase înmărmurit, iar înainte de a-şi reveni din emoţia ce-l cuprinse, îl văzu pe Concini făcîndu-i semn cu mîna şi îndepărtîndu-se, urmat îndeaproape de escorta lui scînteietoare, zgomotoasă, răsunătoare... viziune de măreţie şi de forţă. În momentul în care acest grup sclipitor dispărea, la celălalt capăt al galeriei se deschise o uşă. O voce strigă :

— Regele !

Îmbrăcat într-un costum negru, cu paşii degajaţi şi timizi, cu privirile bănuitoare, Ludovic al XIII-lea pătrunse în coridor. Se sprijinea de braţul lui Albert de Luynes. Gărzile îşi plecară vîrfurile săbiilor. Cei cîţiva curtezani rămaşi în galerie se aşezară toţi pe un rînd şi se înclinară respectuos. Tăcut, palid, regele trecu prin mijlocul acestei tăceri. Atunci, numai mareşalul Ornano, după emoţia pricinuită de cuvintele lui Concini, îşi reveni în fire. Se întoarse spre Vitry şi, surîzînd, zise :

— Îmi pare că domnul de Ancre ţi-a adresat un cuvînt pentru care merită să te gîndeşti la răzbunare...

— Da, domnule, răspunse Vitry cu răceală : a spus : *laşitate.*

— Da ? Doamne ! Doamne ! Sărmanul meu Vitry, cum vei mai putea trăi acum cu această ruşine în spate ?...

— Foarte simplu, mareşale ! O voi spăla imediat.

— Cum aşa ?

— Prin sînge !

Aceste cîteva întrebări şi răspunsuri, rostite cu o voce înceată şi repede, cuprindea în marginile lor o întreagă tragedie. La ultimul cuvînt al lui Vitry, Ornano se dădu puţin înapoi, rămase o clipă gînditor, apoi scuturîndu-şi capul său de bătrîn soldat spuse :

— Mă duc să cîştig cîţiva pistoli la jocul regelui. Cel puţin, voi primi astfel un mic aconto asupra soldei mele neplătite încă.

Concini, lăsîndu-şi garda în salonul de la capătul galeriei, străbătu un culoar, urcă o scară şi ajunse într-o anticameră unde se aflau opt vlăjgani puternici din garda reginei-mame. Fără să le dea vreo atenţie, Concini deschise o uşiţă şi trecu într-o cameră deşartă unde, cu sufletul palpitînd, cu ochii şi privirile la pîndă, aşteptă cîteva clipe.

Perdelele din fundul camerei se mişcară. Dar Concini nu observă aceasta. Cu paşi grăbiţi, el se îndreptă spre uşa din faţa perdelelor şi bătu uşor. Uşa se deschise. O femeie tînără apăru în prag. Concini, fără să rostească un singur cuvînt, scoase din buzunar o pungă plină cu bani. Femeia o luă repede.

— Mai îmi eşti credincioasă ?, murmură Concini.

— Deoarece mă plătiţi, Monseniore...

— Ea este aici ? mai întrebă el cu o voce tremurătoare.

— Da, Monseniore !

Concini suspină. În celălalt capăt al odăii, perdelele fremătară din nou.

— Ce face ? Ce spune ? Plînge ?

— Este prea mîndră pentru aceasta ! Ce face ? Nimic. Ce spune ? Nu ştiu. Căci ea nu catadicseşte să vorbească decît reginei.

Şi femeia aruncă o privire spre perdelele care stăteau nemişcate acum. Deodată, Concini scoase din vestonul său sticluţa pe care i-o dăduse Rinaldo şi i-o întinse servitoarei, care o cercetă curioasă.

— Ascultă, spuse el cu voce scăzută, trebuie să ia trei picături în fiecare seară, timp de opt zile.

— Otravă, monseniore !, exclamă femeia ridicînd glasul.

— Taci, nebuno !, tună el. Nu este otravă. Este... mă înţelegi... ea mă urăşte... şi, atunci cînd va goli sticluţa, mă va iubi !

— Un elixir de dragoste !

— Chiar aşa !

Perdelele se mişcară din nou. Apoi rămaseră iarăşi nemişcate.

— Dacă e aşa, Monseniore, atunci vă puteţi bizui pe mine, mai spuse femeia.

— O va bea ?, întrebă Concini palpitînd.

— Îmi asum această sarcină.

— Iar eu mă voi îngriji atunci de bogăția ta, mă înțelegi ? murmură Concini îmbătat de fericire.

Femeia făcu o plecăciune. Concini, în vîrful picioarelor, trecu prin ușa pe care intrase, străbătu anticamera, coborî repede scările și, semeț, se îndreptă spre odaia unde avea loc jocul regelui. De îndată ce ieși, perdelele se ridicară și Maria de Medicis, palidă și neliniștită, se ivi de după ele. Servitoarea fugi spre ea, se plecă aproape pînă la pămînt și îi întinse sticluța.

— Doamnă, spuse ea, vrea ca...

— Foarte bine ! Am auzit totul, o întrerupse regina. Du-te la locul tău.

Regina luă sticluța și în timp ce servitoarea pleca, ea însăși dispărea îndărătul perdelelor. Se îndreptă spre o cameră mare, un fel de atelier plin de scaune pe care se îngheșuiau o mulțime de perne de mătase, cu mese pe care erau răspîndite planuri și schițe de gravuri ; și, în sfîrșit, într-un colț, o presă mare pe care strălucea o placă de aramă roșie, la care Maria de Medicis mai lucra încă.

Cu pași înceți, regina străbătu odaia, care era camera ei de lucru și de odihnă. Se opri lîngă presă, se uită o clipă la sticluța pe care o ținea în mînă și murmură :

— Elixir de dragoste !

Tremură din tot corpul. Ochii ei aruncară văpăi de foc. Deodată, puse sticluța în rama de fier, luă un ciocan și lovi o singură dată. Cristalul se sparse. Lichidul se răspîndi... Atunci, Maria de Medicis își duse mîinile la ochi. Plîngea !

— Patruzeci de ani ! Am patruzeci de ani... Iată răul !, murmură ea. Dar nu înseamnă că-s învinsă. Mă voi apăra ! Nu vreau să îmbătrînesc. Nu vreau să fiu părăsită. Concino este al meu. Va rămîne al meu... Și pentru că mi-am dat viața acestui om, trebuie ca și viața lui să-mi aparțină. Vreau... oare nu sînt eu regina ? Vreau... Giuseppa !

Femeia despre care am vorbit mai sus, veni în grabă și se apropie de Maria de Medicis.

— Giuseppa, spuse regina, contenindu-și cu greu tremurul glasului, această domnișoară...

— Giselle de Angoulême, Maiestate !

— Ei bine, ar trebui... ascultă : este cu neputință ca ea să mai continue a sta la Luvru. Și, la urma urmei, Luvrul nu este o închisoare !...

— Aveți dreptate, doamnă, răspunse Giuseppa silabisind — dacă ne putem exprima astfel — cuvintele, unul după altul. Luvrul este un palat. Dar, coborînd în pivnițe, sub ele se află închisorile subpămîntene.

Maria de Medicis tresări. Fața i se împurpură.

— Închisorile subpămîntene, repetă ea cu o voce stinsă. De la Catherina, nimeni nu a mai luat drumul lor. Această tînără fată nu mi-a făcut nici un rău. Și totuși, mă stingherește adăugă ea cu o nepăsare sinistră. Nu mai vreau s-o văd aci. Așteaptă ca totul să fie adormit în palat, apoi dă-i drumul, mă înțelegi ?

— Da, doamnă. Și după ce-i dau drumul ?

— Ei bine, să se ducă unde dorește ! adăugă Maria de Medicis, care, din roșie, cum era, deveni lividă. In acest fel, mă voi scăpa de ea. Căci este cu neputință ca o fată tînără să fie singură pe stradă la orele 11 seara, fără ca să i se întîmple vreun accident... nu, aceasta este cu neputință !

Și Maria o privi pe servitoare : privirea ei era îngrozitoare.

— Cu neputință, repetă Giuseppa.

— Du-te și încearcă să mă asculți întocmai.

Orele 11 și jumătate. Regele se retrase în camera lui. Curtezanii plecau, în timp ce valeții stingeau lămpile. În sala de jocuri a regelui nu se mai aflau decît cîțiva cavaleri care, rînd pe rînd, se înfășurau în mantiile lor, pregătindu-se să părăsească Luvrul. Ornano tocmai plecase, furios că pierduse pistolii pe care năzuise să-i cîștige. Concini, dimpotrivă, își număra — parcă intr-adins — cîștigul.

Și Concini se pregăti să plece. În acea clipă, Léonora Galigai intră în sală și se îndreptă spre bărbatul său. Concini o zări apropiindu-se. Cutele frunții ei arătau multă îngrijorare.

— Concini, murmură Léonora, regina vrea să-ți vorbească.

Glasul ei trăda multă disperare, multă amărăciune, dar și o voință sălbatică. Concini încruntă din sprîncene.

— Trebuie să te duci, adăugă Léonora. Trebuie ! Mă auzi ?

— Foarte bine ! Mă duc. Dar, oare, ce are ca să-mi spună ? Bine, Léonora, peste o oră sînt și eu la palat.

Concini făcu o mișcare pentru a se retagre. Léonora, strîngîndu-l cu putere, îl luă de braț. Atunci el o privi... și văzu că ea era lividă.

— Ce mai este ?

Ea respira greoi. Pieptul i se ridica. Buzele îi erau albe. Ochii ei negri scăpărau. Urîtă, diformă, ea avea în aceste momente acea frumusețe pe care dragostea dezlănțuită sub semnul frămîntărilor de gelozie o împrumută pînă și fețelor cel mai puțin expresive.

— M-am săturat, dragul meu Concino ! Iată ce este ! Sufăr cumplit și nu vreau ca sufletul meu să se sfîșie sub apăsarea durerii ! Iată ce mai este ! Concino trebuie să termini o dată ! O urăsc pe regina Maria. O urăsc ! O urăsc din toată ființa mea.

— Și totuși, draga mea, tu însăți mă trimiți la ea.

— Da, zise Léonora. Trebuie ! Astă-seară, mai mult ca oricînd. Căci astă-seară este începutul sfîrșitului !

Un val de spaimă cuprinse sufletul lui Concini. Își cunoștea prea bine tovarășa de viață, și era sigur că vorbele ei nu fuseseră rostite în vînt.

— Începutul sfîrșitului ! repetă el fără să vrea.

— Concini, adăugă Léonora privindu-l țintă, vei veni la mine cînd vei ajunge la castel ?

— Îți jur aceasta !

— Ei bine, nu mă vei găsi acolo. Astă-seară rămîn la Luvru.

Mareșalul tăcu. Clipa fatală se apropia. Presimțea aceasta. În sala în care se aflau, toate lămpile, afară de una, fuseseră stinse. În fund, departe de ei, un valet aștepta neclintit. Ei rămaseră nemișcați în bătaia

acestei lumini difuze, mai înspăimîntătoare chiar decît întunericul. Tăcerea îi apăsa. Şi în mijlocul acestei tăceri, glasul Léonorei murmură :

— Eşti gata, Concino ? Angoulême, Guise, Condé sînt la Paris şi împreună cu partizanii lor sînt gata să intervină în orice moment. Tronul va fi al celui mai tare. Lasă-i să-şi facă de cap şi profită de pe urma faptelor lor. Cel mai tare vei fi tu ! Concino, pregăteşte-ţi braţul, momentul este foarte aproape !

— Dar... el... regele, se bîlbîi Concini, cuprins de ameţeală.

— Peste două zile, peste patru, cel mult, Franţa nu va mai avea rege, spuse Leonora dintr-o singură suflare... Căci, în astă-seară, Concino, în această seară, mă înţelegi, în timp ce tu vei fi împreună cu mama regelui, eu voi fi la căpătîiul lui Ludovic al XIII-lea... Du-te acum !

Şi înainte ca bărbatul ei să-şi fi revenit din marea uimire ce-l ţintuia locului, ea se depărtă cu paşi înceţi. Iar el o văzu, asemănătoare unei stafii, dispărînd spre interiorul Luvrului. Atunci, şovăitor, plecă şi el. Valetul stinse ultima lampă. Întunericul se lăsă de nepătruns.

Concini admitea asasinarea regelui, dar o socotea ca pe o întîmplare care nu depăşeşte domeniul visului. Înaintea evidenţei realităţii, fu cuprins de groază. Totuşi, pe măsură ce se apropia de apartamentele reginei-mame, se silea să-şi stăpînească spaima. Cu fulgerătoarea rapiditate a imaginaţiei care urmează fricii, se gîndi la ceea ce trebuie să facă : Dacă minunea s-ar împlini, dacă nu ar avea decît să urce treptele tronului, se va înălţa pînă la puterea supremă. Dimpotrivă, dacă se vor ivi obstacole, îşi va pregăti fuga.

Îşi dădea seama că, în amîndouă cazurile, avea nevoie de Maria de Medicis. Acum mai mult ca oricînd, trebuia s-o ţină sub stăpînirea lui. Iar mîine, va sfărîma acest instrument ; bineînţeles, dacă va aduce lumii acel eveniment care deocamdată plutea numai în imaginaţia lui : Concino Concini — regele Franţei !

Se sili să-şi mărească puterea de seducere, îşi potrivi trăsăturile feţei, îşi îndreptă surîsul, se căzni să pară gingaş, să flateze, căci acestea erau însuşirile care-l făceau în ochii reginei un fel de zeu. Pătrunzînd în anticameră, Concini o zări pe Giuseppa, care îl aştepta. Gîndirea lui făcu atunci o mişcare de rotaţie. Imaginea Gisellei, o clipă depărtată din mintea lui, reapăru triumfătoare. Se îndreptă cu paşi repezi spre Giuseppa, o cuprinse de mînă şi îi şopti la ureche :

— S-a făcut ? Ai început să-i dai elixirul ?

Giuseppa se smulse din strînsoarea lui. Făcu un gest pe care Concini nu-l înţelese şi răspunse :

— Regina vă aşteaptă !

În acelaşi timp ridică perdelele de catifea şi Concini o văzu pe Maria de Medicis aşezată într-un fotoliu, surîzînd ciudat. Ministrul îşi recăpătă imediat tot sîngele rece, deveni foarte gingaş şi înaintă surîzător. De altfel, toată atitudinea sa era un surîs.

— Majestate, scumpă Majestate, iată-mă la ordinele dumneavoastră, murmură Concini.

— Așează-te, Concini, spuse regina, înlăturînd astfel orice etichetă și arătînd în mod clar că femeia și nu regina îl chemase pe marchizul de Ancre.

Concini se supuse fără împotrivire.

— Așadar, scumpă Maria, nu mă mai dușmănești, nu-i așa ?, o întrebă el cu glas duios.

— Cum te-aș putea dușmăni, Concini ?, răspunse ea pe un ton grav. Împovărată de necazuri, înconjurată de dușmani, eu nu te am decît pe tine pentru a mă mîngîia. Și-apoi, pentru ce să te dușmănesc ? Din pricina neinsemnatei întîmplări din ziua aceea ? Da, am fost un moment tare geloasă, dar mi-a trecut...

— Scumpo ! Adorato !

— Și-apoi, continuă Maria de Medicis pe același ton, acum nu mai pot fi geloasă pe fiica ducelui de Angoulême...

Concini tresări. O cunoștea pe Maria de Medicis tot așa de bine ca și pe Léonora Galigai. La auzul acestor ciudate cuvinte, își dădu numaidecît seama, presimți că va afla ceva înfricoșător. Și se pregătea să primească lovitura cu toată energia de care era capabil, rămînînd mereu surîzător. Maria de Medicis continua să se joace cu ciucurul de mătase al pernei pe care stătea. Cu privirile pierdute în zare, reluă.

— Planul tău politic, dragul meu, era minunat. S-o ții pe tînăra fată prizonieră și să-i spui tatălui ei, care-o adoră : „sau încetezi să conspiri, sau nu-ți vei mai vedea niciodată copila !" ! Da, da, o imaginație subtilă și foarte prielnică. Este o adevărată nenorocire că acest plan nu mai poate fi executat tocmai acum, cînd ducele de Angoulême devine primejdios.

— Îl vom face neputincios, îți jur, spuse Concini cu glasul schimbat. Dar, pentru ce, oare, acest plan, pe care-l socotești foarte prielnic, nu mai poate fi pus în aplicare ?

— Pentru că Giselle de Angoulême nu mai este în stăpînirea noastră.

Concini își înăbuși un strigăt.

— Evadată ?!, tună el.

— Da, răspunse Maria cu un calm înspăimîntător.

— O vom regăsi ! O vom regăsi !, bîlbîi Concini care, în această clipă, uită de orice prevedere. Trebuie ! Înțelege ! Dacă fiica ne scapă, tatăl devine... Dar, cum de s-a întîmplat această nenorocire ?

— Vino-ți în fine, drag prieten, spuse regina cu o gingășie tot atît de înspăimîntătoare ca și calmul despre care am vorbit.

Concini se bătu pe frunte. Datorită unei energice sforțări de voință, reuși să-și potolească mînia.

— Iartă-mă, Maria, bîigui el, și te rog să nu vezi în emoția mea decît ceea ce este în realitate. Credința mea se neliniștește la gîndul nenorocirilor care ar putea rezulta din această evadare. Dar o vom regăsi pe această fiică de răzvrătit — ea însăși răzvrătită — și de astădată Bastilia va ști să ne-o păzească.

— Cu neputință !, spuse Maria de Medicis, cu o nepăsare sinistră. Nu o vom mai putea găsi pe Giselle de Angoulême.

— Și pentru ce ?, întrebă furios Concini.

Maria de Medicis continuă cu glas scăzut :

— Pentru că Giselle de Angoulême și-a aflat scăparea în moarte. S-a sinucis !

Rostind aceste cuvinte, regina se ridică. Doborît, trăznit, cu gîtlejul sugrumat de o neliniște înfricoșătoare, palid, cu privirile rătăcite, fără să poată rosti un singur cuvînt, fără să se poată gîndi la ceva, Concini rămase țintuit pe scaunul său. Îngrozit, totul învîrtindu-se în jurul lui, el nu auzea decît acest cuvînt care-i răsuna chinuitor în cap : Moartă ! Moartă ! De pe buzele întredeschise îi scăpă un blestem. Maria de Medicis îl privea cu o bucurie sălbatică.

— Moartă !, bîlbîi Concini. Moartă !

— Moartă !, repetă regina.

Concini nu plînse deloc. Poate că era stăpînit mai mult de mînie decît de durere. Giselle îi scăpa o dată pentru totdeauna. Își găsise libertatea în moarte ! Concini nu mai puse nici o întrebare. Suferea cumplit. Nu avea decît un singur gînd : să fugă, să se refugieze în singurătate, pentru a striga, pentru a-și plînge suferința. Vru să se ridice... Maria de Medicis, printr-un gest, îl reținu și strigă :

— Giuseppa !

Servitoarea favorită, servitoarea treburilor misterioase, intră.

— Giuseppa, porunci regina, povestește domnului ministru, ce s-a întîmplat în astă-seară acelei fete...

— Lucruri foarte triste, doamnă, spuse liniștită Giuseppa. Pentru a asculta de porunca Majestății Voastre, i-am propus domnișoarei să iasă din Luvru, respectînd două condiții bine înțeles : să fie noapte și să nu se îndepărteze de mine. De altfel, doi cavaleri din garda reginei ne însoțeau. Domnișoara primi cu bucurie și mă însărcină să transmit mulțumirile ei Majestății Sale. Spre orele 10 părăsirăm Luvrul. O întrebai în spre ce parte vrea să se îndrepte. Îmi răspunse că ar vrea să respire răcoarea fluviului. Bine ! Așadar, merserăm în susul fluviului. Domnișoara părea foarte liniștită și fericită de această plimbare. Ajunserăm astfel deasupra podului din fața Camerei. Deodată, domnișoara îmi spuse : „Nu mai pot trăi astfel, sînt prea nenorocită". Și începu să fugă spre fluviu. Dădui un țipăt. Domnii de Lux și de Brain, care ne escortau de la distanță, se apropiară în fugă. Prea tîrziu ! Domnișoara se aruncase în valuri. Nici un vaporaș. Nici un om. Domnul de Brain se aruncă în apă și făcu sforțări zadarnice. Curentul o tîrîse pe sărmana fată sub bolțile podului... acolo, fu înghițită de vîrtejuri. Un moment, încă, o mai zărirăm prin noapte. Apoi... nimic altceva, în afară de faptul că domnul Brain s-a dus să se culce cu mare febră. Sărmanul de el !

— Bine, Giuseppa, poți pleca, spuse regina.

Servitoarea se înclină și dispăru. Concini rămase înmărmurit de spaimă. Pentru prima oară în viața lui vedea spectrul durerii, care încurcă mințile, nimicește însușirile, întunecă inteligențele, tot așa după cum uraganul potopește natura. Încetișor, Maria de Medicis își trecu mîna peste fruntea lui și murmură :

— Suferi, nu-i așa ?

O dezlănțuire de ură cutremură pînă în adîncuri sufletul lui Concini. Trebuia cu orice preț să tăgăduiască această durere pe care o constituia pasiunea lui pentru Giselle. Aceasta însemna ruptura imediată cu regeasca sa amantă. Aceasta însemna sfîrșitul, chiar dacă Léonora Galigai vărsa otravă în paharul fiului reginei...

— Suferi !, repetă Maria de Medicis.

Și totul se prăbuși în sufletul lui Concini. Léonora, otrava, crima, uciderea regelui, lupta pentru putere, tronul, sceptrul — totul dispăru în fața acestei unice imagini : valurile Senei ducînd spre neant trupul iubitei ! Ochii i se dilatară, gura i se crispă, pieptul i se ridică, suspinele i se rostogoliră în gîtlej, izbucniră printre strigăte, plînsete, gemete înspăimîntătoare... Mărturisirea ! Ruptura ! Maria îl va goni ! Totul era pierdut !

Și deodată fu cuprins de o uimire nestăvilită.

Gingașă, Maria își înlănțui brațele de gîtul lui. Duioasă, îi cuprinse capul și îl apăsă pe pieptul ei. Și apoi îi șopti :

— Plîngi, plîngi, drag prieten... cine altcineva te-ar putea mîngîia decît cea care te iubește ? Plîngi, fără teamă ! Spune-mi suferința și dragostea ta !... Te voi mîngîia eu, te voi vindeca, nu mai sînt și nici nu mai pot fi geloasă.... EA A MURIT !

Povestea Giusepei era cît se poate de precisă, în afară de cîteva amănunte doar. Intr-adevăr Giuseppa propuse musafirei, sau, mai bine spus, prizonierei reginei, o plimbare nocturnă, pe care Giselle, uimită, o acceptase imediat, nutrind în ascuns speranța că astfel va putea scăpa. Cele două femei plecară de la palat. Giuseppa, pentru a-și zăpăci tovarășa, vorbea cîte în lună și în stele, pe cînd Giselle era tăcută, cu mintea atentă, cu voința încordată. Se știa supravegheată, de la depărtare, de doi bărbați ; sau, cel puțin, Giuseppa îi spusese aceasta.

Dar, Giselle nu cunoștea frica. Se asigură că avea la brîu micul pumnal pe care îl purta întotdeauna la ea și, hotărîtă să-și recapete libertatea, era gata pentru orice eventualitate, în timp ce, nepăsătoare în aparență, se lăsa condusă de servitoare care, respectuoasă, îi oferise brațul său.

Străzile erau pustii și întunecate. Din cînd în cînd zăreau grupuri ciudate : hoți prinși sau patrule de pază. Atunci, Giuseppa tremura din tot corpul și invoca pe Sfînta Fecioară și toți sfinții din cer. Deodată, Giselle privi în jurul ei și-și dădu seama că sosise momentul potrivit.

Se găseau aproape de Pont-au-Change, ale cărui case cu acoperișuri ascuțite și cu grinzi de lemn erau clădite deasupra Senei.

— Aici, zise Giselle cu hotărîre, trebuie să ne despărțim ! Nu te împotrivi ! totul ar fi de prisos ! Probabil că ai să fii dată afară. Dar, dacă vei veni mîine aici, în acest loc, vei găsi pe cineva care îți va da cinci mii de livre. Adio !

Cu o mișcare repede, ea se despărți de Giuseppa și se apropie de pod. Giuseppa nu scoase nici un cuvînt, dar dădu un țipăt. Un surîs sinistru lumină ca un trăznet chipul ei. Nu făcu nici o mișcare pentru a vedea

ce avea să se întîmple în acel colț întunecat al crimei. Și văzu ! Două-trei umbre, ivite deodată, tăiau drumul fugarei...

Totul fu mai rapid decît o viziune. Nici o luptă, niciun strigăt ! Umbrele o înconjurară pe Giselle, formînd un grup sinistru care se agita și cobora spre fluviu, spre apa neagră care se afunda sub bolțile deschise ca și boturile negre ale monștrilor, de unde ieșeau suspine dureroase. Aceasta cu fruntea umedă de sudoare, cu ochii holbați, se îndepărtă încet. Umbrele se apropiară de ea, iar una din ele murmură :

— S-a făcut !...

II

OTRĂVITOAREA

Luvrul era tăcut și misterios. Léonora Galigai, retrasă în apartamentul care-i era rezervat alături de cel al reginei — căci adeseori funcția ei de primă doamnă de onoare a Mariei de Medicis o silea să înnopteze la palat — așezată într-un fotoliu, scruta tăcerea și privea misterul. Stinsese lampa care ardea lîngă ea pe placa de marmoră a unei mici măsuțe, și în mijlocul întunericului care o înfășura în giulgiul lui și-i înconjura mintea, se gîndea.

Léonora Galigai șovăia. Acest rege, această piedică, acest dușman era un adolescent. De-abia împlinise cincisprezece ani. Era frumos, puțin cam trist, pentru că se simțea atît de singur, tînjea la viață, îți inspira milă — și totuși, trebuia să-l omoare ! Acest ultim cuvînt răsună ca și bubuitura unui tunet în mintea Léonorei. În aceeași clipă, fu în picioare. Aproape imediat, cu pași înceți, mîndră, cu fruntea semeață, otrăvitoarea se îndreptă spre camera regelui, spre crimă.

Léonora Galigai cunoștea foarte bine Luvrul, cu toate colțurile și galeriile sale. De bună seamă, de multă vreme studiase drumul pe care trebuia să-l străbată. Căci, nu numai că ea nu se înșela deloc la desele încrucișări de coridoare pe care le întîlnea, dar mersul ei avea aceeași siguranță ca în plină zi.

Ludovic al XIII-lea dormea într-o cameră foarte mare, așezată deasupra cabinetului de arme al lui Carol al IX-lea. În anticameră dormea valetul preferat al regelui. Înaintea anticamerei se afla o încăpere destul de mare, în care străjuia garda personală a Majestății Sale. Așadar, era cu neputință să ajungi în timpul nopții în camera regelui, fără să treci pe sub nasul a doisprezece oameni bine înarmați și fără să-l omori pe valet.

Iar acum, dacă pătrundem în camera regelui, iată ce vedem :

Două ferestre înalte care se deschideau înspre Sena și ale căror perdele de brocard erau bine închise. Pereții erau căptușiți cu mătase albastră spicuită cu fire de argint. O masă din lemn de abanos, în mijloc. Șapte sau opt fotolii mari, de pe timpul lui Henric al III-lea. În sfîrșit, un pat mare, ale cărui cuverturi erau făcute din aceeași stofă ca și per-

delele de la ferestre. Lîngă capătul patului, o mescioară. Iar pe această mescioară, într-o amforă de cristal cu marginile de aur, o băutură răcoritoare din care regele obişnuia să bea cînd se trezea în timpul nopţii. Alături, o cupă de aur.

La căpătîiul patului, o uşiţă se ascundea în mătasea pereţilor... dar, această uşiţă era zăvorită. Căci, dacă tînărul rege de cincisprezece ani ar fi putut s-o deschidă, ar fi ajuns direct la apartamentele tinerei regine Ana. Un gang strîmt în care nimeni nu poate pătrunde !... Regele se căsătorise de vreo zece luni cu Ana de Austria. Amîndoi erau atît de tineri ! Era, de fapt, o căsătorie politică ; mai tîrziu, cînd regina-mamă va socoti momentul potrivit, mica uşiţă se va deschide : uşiţa care ducea spre dragoste ! Pînă atunci, uşa continua să rămînă zăvorită.

În patul cel mare, slab luminat de lampa atîrnată de tavan prin trei lanţuri de aur, regele dormea liniştit, surîzînd la nu se ştie ce vis.

Regele dormea... În jurul lui, departe, în Luvru, tăcerea era profundă... Nimic, nici un zgomot, nici un scîrţîit nu tulbura această tăcere, nici chiar uşiţa care se deschise aproape de căpătîiul patului. Iar aceasta era uşiţa zăvorită, cea care da în gangul în care nimeni nu putea pătrunde... era uşiţa dragostei, în pragul căreia apăru deodată figura unei stafii.

Dar nu dragostea se apropia, ci moartea...

° ° °

Léonora Galigai, ajunsă în acest punct al drumului său tăcut şi întunecos, se opri un moment ; sufocată, şovăitoare, cu mîna dusă la piept pentru a-şi încetini bătăile inimii. Cum de era acolo ? Pe unde ajunsese ? Pentru ce nu întîlnise în drumul ei nici un suflet omenesc ? Se clătina. Se sprijini de tocul uşiţei. În rochia ei neagră, părea şi mai palidă decît era.

Dar aceasta nu dură decît un minut sau două. Atît timp ajunse otrăvitoarei pentru a se obişnui cu vîrtejul. Făcu o mişcare, se plecă şi-l privi pe rege dormind.

Atunci, cu gesturi precise, hotărîte de mai înainte, dar atît de tăcute încît deveneau gesturi de fantomă, deschise sticluţa pe care o ţinea în mînă. Braţul ei se întinse. Cu ochii ţintiţi asupra figurii regelui, ea vărsă otrava în amfora de cristal.

Apoi închise uşiţa... Şi, în strîmtul gang, aşteptă. Cu urechea lipită de uşă, Léonora aştepta... Ce ? Aşadar, nu isprăvise ? Ce mai aştepta ? Nu, nu isprăvise ! Léonora socotea că nu ajunsese la capătul misiunii sale. Léonora nu voia să plece înainte de a fi sigură că totul s-a isprăvit.

Ea voia să-l audă pe rege ridicîndu-se din patul său, atunci cînd se va deştepta. Căci micul rege se trezea de mai multe ori pe noapte. Ea va culege zgomotele, oricît de imperceptibile ar fi ele, pe care le va face luînd cupa de aur. Ea vroia să plece numai atunci cînd şi-ar fi putut spune :

— „Acum... a băut ! Acum... s-a otrăvit ! Acum să mă duc la Lorenzo şi să-i cer floarea care ucide pe cei care au băut !

Nemişcată, Léonora aştepta cu răbdare. Toată viaţa ei se mărginea acum la simţul auzului. Pendula sună orele două... apoi două şi jumătate... Orele trei. Deodată, se auzi scîrţîitul unei mobile. Léonora percepu suspi-

nul regelui adormit. Dar, toate aceste zgomote o lăsau nepăsătoare. Voința ei sălbatică înlătura orice alt zgomot în afară de cel pe care aştepta să-l audă... și îl auzi, în sfîrșit.

Percepu în mod limpede, cu o claritate uimitoare (căci în unele momente de isterie cerebrală, simțul auzului se confundă cu cel al văzului), ea auzi... ea văzu... da, ea „văzu" prin urechile sale... ea îl văzu pe rege trezindu-se, ridicîndu-se și luînd cupa cu otravă. Se isprăvise ! Ludovic al XIII-lea va bea ! Concini va fi regele Franței.

În acest moment, din depărtare veniră zgomotele unei învălmășeli. Nu era o învălmășeală imaginară, ci una reală ! Zgomot de voci care sporovăiau, pași cari fugeau, oameni cari strigau :

— Oprește-te ! Oprește-te !...

Regele sări din pat și strigă :

— Ei, dar ce înseamnă aceasta ?

Léonora Galigai, disperată, roșind de mînie, spumegînd de furie, se ridică. Ușa oficială, ușa păzită de garda regelui se deschise brusc. Camera de culcare a lui Luovic al XIII-lea se umplu de lume. Léonora avu impresia că pămîntul se deschise sub picioarele ei și că cerul i se prăbușește în cap.

III

FIICA DUCELUI DE ANGOULÊME

Simțindu-se trasă spre fundul apei, Giselle fu stăpînită — o clipă, numai — de acea disperare fără margini, după care nu urmează decît moartea. Pierdu cunoștința vieții și asupra întîmplării petrecute ; avea doar senzația că se coboară într-o prăpastie. Vîrtejurile apei o tîrau. Fu luată de un curent și dusă sub a doua boltă. O clipă, o vîltoare o readuse la suprafață. O altă vîltoare o trase cu putere în jos. Toate acestea se petrecură într-un timp de care ea nu-și putea da seama... cîteva secunde, probabil.

Se ducea spre fund. Și se afla, așa după cum am spus, sub bolta a doua. În acest moment, pentru a doua oară, un val de apă o readuse la suprafață. Deschise ochii. Privirile i se pironiră spre ceva negru și monstruos, care i se părea uriaș de mare și care se bălăbănea la suprafața undelor. O sforțare disperată a brațelor... și mîinile ei se agățară deodată de acel lucru hidos... Atunci, instinctul de viață îndepărtă de pe fruntea sa cutele spaimei. Atunci, gîndirea ei sprintenă străluci din nou și limpezi întreaga situație. Atunci, Giselle observă că acel lucru, de care mîinile ei, într-o sforțare supraomenească se prinseseră împoldite de instinctul de conservare era o barcă legată de un inel mare de fier, aproape de strîmtoarea pe care o făcea bolta. Într-o ultimă sforțare, ea se înălță și căzu gîfîind în fundul bărcii.

Cît timp rămase astfel ? Poate zece minute, poate două ore. Prospețimea aerului o însuflețea. Căci era o vitează, o războinică. Ea nu-și pierduse nici o clipă timpul să se întrebe cine o atacase. Fără îndoială că i se întinsese o cursă, ca să fie omorîtă. Se întrebuințase apa și nu fierul, pentru că inspiratoarea asasinatului vroia să dea impresia unui accident. Inspiratoarea ? Maria de Medicis. Giselle era convinsă de aceste lucruri.

Nu se gîndea decît cum ar putea să ajungă pînă la mal. Nu exista decît un singur mijloc : barca. Îi era foarte ușor s-o desprindă și s-o ducă pînă la un mal sau altul. Giselle își trase cuțitul, ca să taie frînghia care ținea barca. Se cutremura toată. Căci coarda aceea era, de fapt, un lanț de fier. Ar fi avut nevoie de un ciocan mare pentru a fărîmița lacătul. Ce-i mai rămînea de făcut ? Să se arunce în apă. Dar Giselle, amazoană perfectă, nu știa să înoate.

Se refugie în fundul bărcii care depășea numai cu puțin bolta podului. Se opri uimită. Din înălțimea podului atîrna o scară de frînghie. Cine, oare, aruncase această coardă ? Așadar, cineva asistase la cursa ce-i fusese întinsă ! Așadar, acest cineva o văzuse cînd se refugiase în barcă ! Și în timp ce Giselle se gîndea la aceste lucruri, apucă scara și se urcă pe ea. Mlădioasă, sprintenă, îmboldită de acea încredere care triplează forțele, Giselle se urcă pînă sus.

Capătul scării ajungea pînă la casele ce se aflau aproape de Pont-au-Charge. Era strîns fixată cu cîrlige de marginile unei ferestre. Și ajungînd acolo, Giselle observă că nimeni nu aruncase frînghia. Nimeni nu o aștepta. Fereastra era închisă. Încercă să privească prin geam, căci fereastra era luminată dinspre înăuntru. Dar, prin geamurile de culoare întunecată, nu se zărea nimic. Atunci, bătu.

Fereastra se deschise cu repeziciunea pe care numai uimirea ți-o poate da. Căci, cel care locuia acolo se putea aștepta la orice, numai la auzul acelor bătăi nu. Fereastra se pleca abrupt peste fluviu. Fereastra odată deschisă, Giselle se află în prezența unui pitic cățărat pe un scăunel, care o privea cu ochii lui strălucitori. Piticul ținea un pumnal în mînă. După ce o cercetă, o clipă doar, cu căutătura lui sfredelitoare, impresionat de această fată frumoasă, aruncă pumnalul. Ochii lui se îmblînziră.

— Intră ! zise el. Oricine ai fi — cu toate că felul dumitale de a pătrunde aci m-a înspăimîntat la început — fii binevenită în casa sărmanului Lorenzo.

— Negutătorul de ierburi ? întrebă Giselle cutremurîndu-se.

— Da, răspunse piticul. Văd pe fața dumitale groaza pe care ți-o inspiră numele meu. Fii fără teamă, tînără fată !

— Nu mi-e frică, zise Giselle.

Și sări peste fereastra pe care Lorenzo, după ce aruncă o privire pe fluviu, o închise în grabă. Dintr-o singură privire, Giselle se uită prin toată camera : o mașină mare de gătit, mai multe mescioare pline cu vase de

distilat... era laboratorul neguțătorului de ierburi, neguțător de dragoste, neguțător de moarte.
Lorenzo aruncă o privire întrebătoare fetei :
— Am căzut în apă, spuse ea. Curentul m-a adus pînă sub boltă. Am zărit o barcă. M-am agățat de ea. Apoi, am văzut scara. M-am suit pe ea. Asta-i tot.
— Ai căzut în apă ? Ai căzut ?...
— Da. Și la urma urmei, ce însemnătate are ?... Dar această barcă ? Dar această scară ?
Lorenzo surîse.
— Sinceritatea se citește pe fața dumitale. O fată ca dumneata nu va lăsa pe un sărman neguțător pradă calomniei celor răi, și a urii oarbe a celor neștiutori. Într-o zi sau alta, voi fi asaltat de oameni. Într-o noapte oarecare, vor voi să-l omoare pe vrăjitor. Pentru momentul acela păstrez barca aceasta sub pod. În fiecare seară desfășor scara. În fiecare dimineață o strîng. Astfel, am găsit un mijloc de a fugi și pot dormi liniștit. Acum, bea din băutura aceasta.... Liniștește-te, nu este otravă.
Giselle luă păhărelul de argint, în care piticul, tot vorbind, vărsase cîteva picături de licoare întăritoare, și îl bău surîzînd. Lorenzo o admira.
— Ești foarte vitează, îi spuse el. Ai băut fără să tremuri. Dacă aș avea o fată, aș vrea să-ți semene. Iată, obrajii dumitale își capătă din nou culoarea lor. Acest întăritor își va face efectul, nu avea teamă, și te va scăpa de o eventuală febră primejdioasă. Acum, vino cu mine. Nu am rochii femeiești să-ți ofer. Trebuie, însă, să-ți usuci hainele. Intră, mai spuse el, deschizînd o ușă.
Giselle, fără să șovăie, îl urmă pe pitic. Se află într-o cameră spațioasă, mobilată cu oarecare îngrijire. Apoi, Lorenzo se îndepărtă. Reveni în curînd cu o legătură de lemne uscate, le aruncă în cămin și le dădu foc.
— Aici ești ca la dumneata acasă, spuse el cu glas majestuos.
Piticul ieși. Giselle, așezată în fața flăcării, începu să-și usuce hainele.
— Sărman infirm ! gîndea ea. Atunci cînd auzeam rostindu-se numele de Lorenzo și cînd mă cutremuram de spaimă și de dispreț, nu bănuiam că într-o bună zi mă va salva. Cum să-l mulțumesc ?
În acest timp, Lorenzo, în laboratorul lui, gîndea și el. Și iată ceea ce gîndea.
— În astă-noapte, la această oră, sau cel mult în orele ce vor urma, două ființe vor primi moartea pe care le-am pregătit-o. *În astă-noapte, regele va fi otrăvit de Léonora. Și tot în această noapte, Giselle de Angoulême va fi otrăvită de Concini.* Eu îl ucid pe rege. Eu omor pe această fată pe care nu o cunosc și care nu mi-a făcut nici un rău. În pofida acestor două morți, soarta răutăcioasă vrea ca eu să salvez viața unei ființe omenești. Căci pe această necunoscută eu o salvez. Îmi pare că simt o ușurare ! Dar, ce, nu am ajuns oare în vîrful acelei uri la care credeam

că mă sui ? Oare eu nu urăsc întreg universul ? Viața acestei necunoscute răsplătește viața Gisellei de Angoulême. Și apoi, la urma urmei ?... Dar, iat-o că revine.

Trecuse o jumătate de oră. Giselle, cu hainele aproape uscate, tocmai deschisese ușa.

— Ce mai dorești ? o întrebă piticul ridicîndu-se. Taci ! Citesc în ochii tăi luminoși. Vrei să pleci numaidecît !

— Iartă-mă, domnule. Sînt așteptată. Lipsa mea pricinuește mari îngrijorări unor ființe care-mi sînt foarte dragi...

Piticul cobora scara de lemn clătinînd din cap.

— Vreo tînără, își zice el, care a voit să se plimbe la ore cînd se stă acasă și pe care hoții au atacat-o, aruncînd-o în apă, mai apoi... sau vreun amant gelos. Du-te, adăugă el cu voce tare, deschizînd larg ușa prăvăliei care dădea spre pod. Du-te, iar drept mulțumire nu-ți cer decît atît : să nu mai tremuri de spaimă — așa ca mai adineauri — cînd ți se va vorbi de blestematul Lorenzo.

Ea îi întinse mîna... El i-o sărută. Ea trecu pragul ușii. El se plecă în fața ei.

— Ascultă, spuse ea, niciodată nu voi uita ceea ce îți datorez. Dacă vei fi amenințat vreodată, dacă te vei teme de o nenorocire, dacă vei fi fugar, vino la mine la orice oră...

— Bine ! spuse el cu oarecare ironie în glas. Dar cui să mă adresez pentru a te găsi ?

Tînăra fată răspunse :

— Va fi de ajuns să bați de cinci ori în poarta castelului de la capătul străzii Dauphine. Este castelul tatălui meu. Vei fi ascuns și adăpostit într-un loc sigur. Eu, domnule, eu mă numesc Giselle, iar tatăl meu este contele de Auvergne, duce de Angoulême.

Și plecă cu pași ușori, dispărînd în bezna nopții. Piticul rămase în prag. Era uimit, îndobitocit de uimire. Apoi izbucni într-un rîs strident, sinistru și spuse cu o voce tunătoare :

— Și cînd te gîndești că nu aveam decît să o împing atunci cînd a deschis fereastra !

Apoi, gînditor, închise ușa, o ferecă, o baricadă și se urcă în laboratorul său. Se așeză pe un scăunel și începu să viseze. Cînd reveni la realitate, își dădu seama că se făcuse ziuă.

*
* *

Giselle se îndreptă în grabă spre strada Dauphiné. Cam în același moment, la Luvru, Léonora Galigai se pregătea să se ducă spre camera regelui. Ținînd pumnalul în mînă, Giselle străbătu toată strada. Ajunse, fără nici o piedică, în fața porții, apăsă pe cuvîntul care declanșa deschizătura și, cu inima palpitînd, pătrunse înăuntru.

Și ea aflase despre data de 22 august. Știa că prietenii ducelui de Angoulême trebuiau să fie adunați în acea noapte în subteranele castelului ! Fugi, așadar, spre lungul coridor la capătul căruia pîlpîia lumina

indicatoare. Pe măsură ce înainta, i se părea că aude un murmur înăbuşit care venea din adîncimile pămîntului... murmurul devenea din ce în ce mai limpede... percepu zgomot de voci furioase, clinchet de săbii... se dă o luptă !

— Tatăl meu a fost descoperit ! gîfîi ea. Şi atunci, locul meu în această luptă este alături de el !

Se năpusti spre scară şi coborî în pivniţă. Şi deodată se află în capătul de sus al scărilor de unde vedea toată lupta. Luptă ? Nu ! Crimă ! Cineva era omorît ! Zece contra unul ! Iar acest cineva cu sabia frîntă, cu haina zdrenţuită, îşi încrucişase braţele, într-o atitudine de dispreţ şi numai dintr-o singură privire părea să conteneascâ întreaga haită.

Giselle dădu un ţipăt, un ţipăt sfîşietor care făcu să freamăte pe luptători şi care opri săbiile lor. Tînărul acesta care avea să moară ! Giselle, dintr-o singură privire, îl văzu cum i se prezentase totdeauna în imaginaţia sa, după cum îl văzuse pe şoseaua Meudon ! Curajos, semeţ, dar minunat în înfăţişarea lui, înfricoşător, strălucitor. Angoulême se întoarse, aruncă sabia şi strigă :

— Giselle, fiica mea ! Scumpa mea !

— Din cîteva sărituri, Giselle coborî scara.

— EA, îşi spuse în sinea lui Capestang, îmbătat de fericire, extaziat. Să mori pradă unei asemenea viziuni !

Giselle, cu o mişcare repede, într-o sforţare a întregii sale fiinţe, îndepărtă săbiile. O picătură de sînge i se prelinse din mînă... se înţepase într-un vîrf de spadă. Palpitînd, tremurînd se aşeză în faţa lui Capestang. O tăcere de mormînt cuprinse întreaga adunare. Iar în mijlocul acestei tăceri, Giselle spuse :

— Tată, ucizi pe omul care m-a salvat din mîinile lui Concini !

Condé, Guise, toţi ceilalţi salutară, toţi deodată, cu săbiile şi apoi le vîrîră în teacă. Cinq-Mars îşi frînse spada pe genunchi. Palid, ducele de Angoulême bîigui :

— Cine te-a salvat ? Cavalerul de Capestang ? Salvată din ghiarele lui Concini ! Dar... tu mi-ai vorbit de Cinq-Mars. Atunci, Capestang nu te-a răpit la Meudon ? Vorbeşte, Cinq-Mars ! Vorbeşte, Giselle !

Şi fata rosti cu un glas duios :

— Nu ştiam că era cavalerul de Capestang. Prea generos pentru a mi se face cunoscut în momentul în care mă salva ; era, de altfel, mult prea ocupat să înfrunte cu spada sa pe oamenii lui Concini, în număr de vreo zece.

— Vreo zece ! strigă Guise. Ei drăcie ! Aş fi vrut să fiu acolo să văd şi eu asta ! Zece contra unu ! Tot atîţia cîţi au fost trimişi împotriva tatălui meu la castelul din Blois ! Şi erau chiar spadasinii lui Concini ? Se spune că sînt nişte oameni groaznici !

— Şi eu, adăugă Condé, aş fi vrut să fiu acolo pentru a vedea şi a crede.

— Domnilor, spuse Capestang, cu glasul său ironic, dar aveţi cel mai bun prilej spre a vă convinge. Număraţi, domnilor ! Îmi pare că sînteţi aproape doisprezece contra unu... Domnişoară, se adresă el Gisellei

înclinîndu-se în fața ei, ați rostit cuvinte care vor rămîne adînc săpate în sufletul meu. Aici, ca și pe șoseaua Meudon, ca și în oricare altă împrejurare, viața mea vă aparține. Făceți-mi onoarea și dispuneți de ea după bunul dumneavoastră plac.

— Îți mulțumesc, domnule cavaler, murmură Giselle cu o voce reținută. Văzîndu-vă pe șoseaua Meudon, auzindu-vă aci în fața acestor nobili, floarea aristocrației franceze, îmi pare că văd, îmi pare că aud pe unul din cavalerii de odinioară, ale căror fapte le-am citit în vechile noastre legende.

Cavalerul, palid, fremătînd de mîndrie și de bucurie, asculta aceste cuvinte ca și cum ar fi ascultat cuvintele unei zeițe. Conspiratorii se priveau uimiți între ei. Ducele de Angoulême îl privea cu coada ochiului pe marchizul de Cinq-Mars și-l vedea pradă unei mari neliniști pe care o atribuia geloziei. Angoulême fu zguduit de groază.

Căsătoria dintre Cinq-Mars și Giselle era cheia întregului eșafodaj pe care ambiția sa o construise cu atîta greutate. Cinq-Mars, trimis de taică-său, venise la Paris pentru a se logodi cu Giselle. Dacă Cinq-Mars s-ar fi întors fără ca promisiunile sfinte să fi fost realizate, aceasta ar fi însemnat prăbușirea soartei sale.

Cu iuțeala fulgerului, ducele judecă întreaga situație. Și socoti că ar fi fost pierdut dacă nu ar fi luat una din acele hotărîri de ultim moment care poate aduce tot atît de repede victoria ca și înfrîngerea, care în orice caz hotărăște mersul lucrurilor. Își înăbuși, deci, bucuria foarte profundă și foarte sinceră pe care o simțea revăzîndu-și fiica salvată, amînă pentru mai tîrziu dorința de a ști cine o răpise la Meudon și luîndu-l pe Cinq-Mars de braț :

— Scumpa mea fiică, zise el cu glas solemn, sînt foarte mîhnit să aflu că pe șoseaua Meudon ai fost salvată de un aventurier și nu de logodnicul tău, așa cum ai bănuit tu, așa cum am crezut eu. Dar orice s-ar fi întîmplat, eu am cuvîntul tău de onoare și mi l-am dat pe al meu. Iată-l pe logodnicul tău. Domnilor, dragi prieteni, îngăduiți-mi să vă vestesc din acest moment — căci cu toții trăim împrejurări anormale, care dărîmă convențiunile obișnuite— și de asemeni să vă rog să luați notă de apropiata căsătorie dintre iubita mea fiică Giselle, aci de față, cu domnul Henric de Ruzé d'Effiat, marchiz de Cinq-Mars, aci de față.

Neprevederea acestei scene, paloarea Gisellei, ciudățenia acestei logodne în fundul subteranelor, într-un moment în care martorii mai palpitau de focul luptei, atitudinea provocatoare a lui Cinq-Mars, care, în loc să se îndrepte spre logodnica sa, își țintuia privirile arzătoare asupra lui Capestang, toate acestea dădeau cuvintelor ducelui de Angoulême o însemnătate cumplită.

Capestang surîdea.

Tot așa după cum scăpărarea fulgerului luminează tot cerul, mintea Gisellei fu străbătută de un gînd care îmbrățișa într-o singură clipă toate ideile ce o frămîntau. Fata înțelese judecata înfricoșătoare a tatălui său. Îl socoti un laș. Gata să sacrifice orice, chiar și fericirea copilei sale, pentru a-și salva pasiunea care-l stăpînise toată viața : ambiția !

Mîndria ei era tare rănită. Generozitatea ei se înălță pînă la gradul de sacrificiu. I se părea că un vis frumos se năruie în ea, fără a putea totuși să precizeze în ce consta acest vis pe care-l făurea — duios, liniștit — de la întîlnirea din pădurea Meudon.

Ea înaintă doi pași, în timp ce Capestang, instinctiv se dădu înapoi, ca și cum el, un mic nobil, pe care ducele de Angoulême, pentru a-i mulțumi că o salvase pe fiică-sa, îl numise aventurier, ar fi înțeles că trebuie să dispară. Cu un gest plin de demnitate, care ar fi părut minunat oricui ar fi putut citi în sufletul tinerei fete, cu o voce sigură, Giselle întinse încet mîna lui Cinq-Mars și spuse :

— Ducele de Angoulême v-a dat cuvîntul său și al meu. Am jurat să respect acest cuvînt. Iată mîna mea, domnule.

Cinq-Mars îi cuprinse mîna, se plecă și o sărută. Apoi, ridicîndu-se, își îndreptă privirile spre Capestang voind parcă să-i spună :

— Aventurierule, ai reușit să mi-o furi pe Marion ! Dar nu poți să-mi iei și logodnica, care te copleșește cu noblețea ei, așa după cum eu te copleșesc cu bogăția mea.

Capestang surîdea.

Numai că el era tare palid și că, fără să vrea, își ștergea sudoarea care-i șiroia pe frunte. Iar ducele de Angoulême, imediat ce Giselle isprăvi de vorbit, o cuprinse în brațe, o strînse cu putere la piept și-i murmură la ureche :

— M-ai salvat, fiica mea ! Sîngele meu ! Fericirea și gloria mea, te binecuvîntez !

Nu observa că Giselle se forța să nu izbucnească în lacrimi.

Așa se făcu logodna dintre Henric de Cinq-Mars și Giselle de Angoulême.

Atunci, ducele de Guise, scuturîndu-și uimirea pe care i-o provocase toate aceste întîmplări, îl arătă pe Capestang cu un deget și spuse :

— Ne mai rămîne să aflăm ce căuta domnul pe aici.

— Și cum de a putut pătrunde aci ? adăugă prințul de Condé.

— Și ce are de gînd să facă cu tainele pe care le-a aflat ascultînd la gaura cheii ?, mai întrebă Cinq-Mars cu glas ironic.

Giselle se întoarse spre Capestang. În ochii ei verzi se putea citi o rugă fierbinte care voia să spună : «Am jurat ! Aș muri mai curînd, decît să nu-mi respect jurămîntul ! Iartă-mă ! Trebuia să-l salvez pe tatăl meu !»

Capestang întoarse capul. Nu se văzuseră decît cîteva minute pe șoseaua Meudon. În scînteierea săbiilor, în ardoarea bătăliei, nu-și schimbaseră decît o privire. Dar se înțelegeau tot așa de bine ca și cînd s-ar fi cunoscut de mulți ani, dintotdeauna. Gesturile lor, atitudinile lor, privirile lor, totul vorbea într-o limbă tainică, pe care numai dragostea o înțelege.

Capestang se îndreptă spre ducele de Angoulême și se înclină ; glasul său avea ciudate intonații metalice ; buzele lui tremurau ; și totuși, cuvintele lui erau liniștite, puțin ironice.

— Monseniore, spuse el, hotărîsem s-o salvez pe Alteța Voastră. Aventurieri ca mine au cîteodată gînduri de acest fel. Așadar, ascultînd la ușa cabinetului lui Concini, am aflat că se pregătește un complot împotriva Domniei Voastre și a înalților dumneavoastră tovarăși. (Condé păli, Guise strînse mînerul sabiei. Angoulême se cutremură). Știind, deci, că acest castel va fi supravegheat și că arestarea tuturor locuitorilor lui fusese decisă (conspiratorii se uitară cu spaimă unii la alții), hotărîndu-mă — după cum v-am spus — să smulg călăului capul domnului conte de Auvergne, duce de Angoulême, despre care aflu că este tatăl foarte nobilei domnișoare, căreia am avut cinstea să-i împrumut ajutorul spadei mele (Giselle își duse mîna la piept pentru a-și liniști bătăile inimii), am pornit atunci la drum în căutarea Alteței Voastre. La Meudon, în casa din fața hanului «La cele trei clopote» am întîlnit o zeiță..., da, într-adevăr, o zeiță care mi-a împărtășit taina devizei înscrise pe poarta castelului. Am sosit. Am intrat. Iar în momentul în care dumneavoastră, domnilor, ați tăbărît asupra mea, eram tocmai să strig : «Atențiune ! Atențiune ! Concini vă pîndește. Concini este pe urmele voastre. Concini sosește. Atențiune, domnilor ! Iată-l pe călăul care își înalță eșafodul și-și ascute lama securii !».

Capestang se îndreptă și termină :

— Văd că m-am înșelat. Iertați-mă, domnilor !

Un murmur înăbușit străbătu rîndurile martorilor acestei scene de necrezut, un murmur de groază. Era cu neputință să pui la îndoială adevărul cuvintelor lui Capestang. Amănuntele pe care le strecurase în discursul său, siguranța că el o salvase pe fiica ducelui de Angoulême, sinceritatea acestui tînăr... nu, zău, nu putea exista nici o bănuială. Desigur, a doua zi dis-de-dimineață, dacă nu chiar în acea zi, castelul va fi înconjurat. În mod sigur, Bastilia își deschidea porțile, iar călăul își ascuțea securea.

— Domnilor, spuse Condé stăpînind rumoarea dezlănțuită de Capestang, trebuie chiar din acest moment să luăm măsurile necesare pentru a ne pune în siguranță.

Angoulême își îndreptă privirile pătrunzătoare spre Capestang. Îi întinse mîna și îi spuse :

— Tinere, numără-te printre ai noștri.

— Da ! Da ! Să fie dintre ai noștri ! Este un viteaz. Ne-a salvat pe toți !

Exclamațiile se încrucișau, se ciocneau în jurul lui Capestang, care, totuși, rămînea nepăsător. Cavalerul așteptă ca tăcerea să fie din nou restabilită. Apoi, se înclină în fața ducelui de Angoulême, căruia el nu-i cuprinse mîna.

— Domnilor, spuse el, este cu neputință ca eu să mă număr printre ai dumneavoastră. Trebuie, deci, să mă împotrivesc onoarei pe care vreți să mi-o faceți, tot așa după cum m-am împotrivit adineauri faptului de a mă lăsa ucis.

— Și pentru ce este cu neputință ?, întrebă Guise.

— Monseniore, noi sîntem potrivnici. Să ne înțelegem : am avut pretenția să zădărnicesc planurile lui Concino, pe care îl urăsc... sau pe care credeam că am dreptul să-l urăsc. V-am prevenit de ceea ce uneltește împotriva dumneavoastră. Foarte bine ! Dar, aci, domnilor, se opresc legăturile noastre. De aci înainte devenim potrivnici. Într-adevăr, dumneavoastră năzuiți să-l detronați, poate chiar să-l și omorîți pe sărmanul regișor, pe care nimeni nu-l iubește, nici măcar maică-sa. Dar, închipuiți-vă că eu mi-am pus în cap să-l iubesc. Și am hotărît că va rămîne pe tron !

Rostind aceste cuvinte : *Am hotărît că va rămîne pe tron !*, Capestang se înălță în călcîie, mîndru, emfatic, naiv, dar admirabil în înfățișarea lui de Fanfaron. Giselle, nemișcată, îl privea cu un fel de admirație pasionată și disperată totodată. Din nou se auzi acea rumoare. Guise, Condé, Angoulême se sfătuiră pe dată. Ducele, clătinînd din cap, înaintă spre Capestang și îi spuse :

— Tinere, ai auzit aci taine înfricoșătoare. Nu te omorîm, căci recunoaștem buna-credință a intențiilor dumitale. Dar, te declarî dușmanul nostru. Eu însumi, din clipa în care te-am văzut, am presimțit în dumneata un dușman. Totuși, ai salvat-o pe fiica mea. Ne salvezi pe noi. Așadar, impun o amînare a urii pe care o resimt. Mai tîrziu, cînd vei fi liber, ne vom întîlni. Momentan, însă, ne păzim și pentru aceasta te păstrăm aci. Domnule, ești prizonierul nostru !

— Domnule cavaler de Capestang, ești liber, se auzi o voce plină de demnitate și ciudat de poruncitoare.

Toți cei de față tresăriră și se întoarseă spre cea care vorbise astfel. Numai Capestang rămase nepăsător.

— Giselle, tună ducele de Angoulême, ce spui ?

— Spun, tată, spun domnilor, răspunse viteaza, spun că nimeni dintre dumneavoastră nu se interesează mai mult decît mine de reușita planurilor noastre. Dacă sînteți adunați aci, dacă adunările dumneavoastră din pădurea Meudon s-au putut ține nestingherite, dacă speranțele dumneavoastră sînt pe cale de a deveni realitate, acestea toate mi le datorați mie. Dar eu, adevăratul dumneavoastră șef pînă azi, nu v-am cerut încă nimic. Domnul de Guise, din partea sa, domnul de Condé, în ceea ce-l privește, domnul de Vendôme, dumneata, domnule de Nevers și d-voastră toți, domnilor, ați cerut părțile dumneavoastră. Ele vă sînt asigurate, domnilor. Acum v-o cer și eu pe a mea. Nu fac apel la generozitatea dumneavoastră. Vă cer numai executarea unui contract. Partea mea : libertatea domnului cavaler de Capestang. Domnule, ești liber ! Nici unul din acești nobili nu se va opune la plecarea dumitale !

Întinse brațul cu un gest de regină și atunci toți acei războinici, toți acei conspiratori, acei bătăioși, acei fini diplomați plecară capul subjugați și lărgiră rîndurile ca și cînd ar fi vrut să dea de veste lui Capestang că este liber.

Fără a rosti un singur cuvînt, Trémazenc se plecă înaintea Giselei. Apoi, liniștit și mîndru, trecu printre conspiratori și înaintă pe scară. Punînd piciorul pe prima treaptă se întoarse. Pentru ultima oară privi-

rea lui se încrucişă cu aceea a fetei. O secundă, doar, rămaseră astfel şi deodată îşi dădu seama că va izbucni în lacrimi... atunci, încet, urcă scara şi... dispăru.

— Ce puţin, spuse Cinq-Mars, roşu de mînie, ar fi trebuit să-i cerem cuvîntul de onoare că nu va trăda nimic. Sîntem pierduţi !

— Cavalerul de Capestang nu va trăda nimic, îi asigură Giselle.

— Şi cine răspunde de aceasta ?

— Eu, spuse ea. Eu. Jur pe capul meu ! Răspund eu pentru el !

Ducele de Angoulême, apropiindu-se de fiică-sa, o văzu pălind... nu avu decît timpul să deschidă braţele ; ea căzu leşinată.

IV

LEGENDA „GĂLEŢILOR".

Cititorule, desigur că ştii că se dă numele de „găleată" unei oale largi şi adînci, în care se dizolvă varul pentru spoit pereţii. Şi tocmai aceste „găleţi" ne interesează acum. Şi vei vedea că, fără de aceste „găleţi" care apar în povestirea de faţă, istoria Franţei ar fi fost cu totul alta.

Plecînd de la castel, Capestang avea capul înflăcărat şi pieptul plin de suspine. Simţea nevoia să ţipe, să fugă, să se războiască cu întregul univers, căci prea mare îi era durerea pricinuită de nenorocirea ce se abătuse asupra lui. Nenorocirea aceasta însemna sfîrşitul dragostei sale. Nenonorcire pe cel care i-ar fi căzut pe mîini în acele momente.

În nenorocirea sa, totuşi el mai păstra un admirabil sînge rece. Dacă sufletul său simţea în cel mai înalt grad durerea despărţirii de Giselle, capul îi mai ţiuia încă de cuvintele care-i smulseseră acel ţipăt de groază prin care prezenţa sa în subterană fusese trădată conspiratorilor :

— În astă-seară, astă-noapte, domnilor, regele va fi otrăvit.

Înainte de orice vroia să fugă la Luvru, să pătrundă acolo cu orice preţ, să se repeadă pînă la Ludovic, să-l deştepte, să-i strige : „Sire, nu beţi nimic astă-noapte !" Numai să ajungă la timp ! Probabil că era prea tîrziu ! Nu importa ! Să fugă, totuşi ! Să zboare pînă la Luvru ! Să facă această sforţare supremă ! Să caute să-l smulgă pe regişor groaznicei morţi care-l pîndea !...

Cogolin ! ! ! Unde era Cogolin ! Unde era afurisitul acela ! Nemernicul acelea de trădător ! S-o fi dus să se îmbete în vreo tavernă ! Calul „Săgeata", care l-ar fi dus la Luvru în două secunde ! Ce s-a întîmplat cu „Săgeata" ?

Capestang fugea la dreapta, fugea la stînga, înmulţea înjurăturile, blestemele, strigătele. Dar Cogolin, nicăieri, Cogolin dispăruse ! Deodată, Capestang dădu un ultim strigăt şi se năpusti ca un nebun. În depărtare, la Saint-Germain, peste liniştea Parisului adormit, băteau orele două. Şi glasurile groase sau ascuţite ale colopotelor răspunseră, repetară cele două bătăi.

Cu iuţeala unei furtuni, Capestang străbătu Pont-Neuf, care pe atunci era într-adevăr nou şi pe care parizienii, printr-o ciudată încăpăţînare, îl mai numesc şi azi „Neuf", deşi acum este cel mai bătrîn patriarh al podurilor din Paris. Apoi, cavalerul o apucă spre stînga pe „Cheiul Şcoalei". Cu aceeaşi iuţeală nebunească înconjură vechiul palat regal şi ajunse gîfîind în piaţa Luvrului. Se prezentă la una din porţi pe care o păzeau două sentinele ; la vederea acestui om fără răsuflare, îşi încrucişară suliţele.

— Domnilor, gîfîi Capestang, se întîmplă o nenorocire îngrozitoare dacă nu vorbesc numaidecît cu domnul Vitry, căpitanul gărzilor.

— Domnule ofiţer, o vizită !, strigă cu nepăsare unul din cei doi soldaţi.

— Totul merge bine !, exclamă cavalerul ştergîndu-şi fruntea de sudoare.

Se zări un felinar de cealaltă parte a şanţului. Se auzi şi o voce :

— Înaintează !

Dintr-o săritură, Capestang trecu podul şi pătrunse sub o boltă.

— Intră aci !, mai strigă omul arătînd o uşă care se deschidea spre partea dreaptă a bolţii, în timp ce, în fund, marea poartă rămînea încă zăvorită.

— Nu voi ajunge niciodată !, mîrîi ca pentru sine Capestang.

Intră totuşi acolo. Pătrunse în marea cameră de gardă. Şi numaidecît zări în fund o altă uşă cu geamuri, care se deschidea spre curtea interioară a palatului. Se aflau acolo vreo douăzeci de soldaţi aşezaţi pe scăunaşe. Ofiţerul subaltern care comanda acest post, un fel de sergent, un om foarte frumos ca şi toţi ceilalţi care îl înconjurau, îl întrebă vorbindu-i cu un puternic accent din Elveţia alemanică :

— Ce doreşti ? Ce ceri ?

— Să vorbesc numaidecît cu căpitanul gărzilor. Este vorba despre un ilustru personaj, pe care nu pot să-l numesc. Grăbiţi-vă ! Dar, grăbiţi-vă odată ! Du-te de-l caută. Sau mai bine du-mă pe mine la el ! Hai să mergem ! Ei drăcie !...

— La dracul !... răspunse sergentul, pentru a nu rămîne mai prejos ! Cum mă luaţi, domnule ? Fiţi cu luare aminte la «găleţi»... Şi spuneţi că este urgent ?

— O oră de cînd vă strig aceasta, urlă Capestang. Veţi fi sfărîmaţi, spînzuraţi, sfîşiaţi, dacă domnul de Vitry nu este vestit la timp ; ca şi ucigaşul Ravaillac ! Ca nişte ucigaşi...

— La dracu !... reptă sergentul scărpinîndu-se de după ureche. Lafleur, du-te şi trezeşte pe căpitanul gărzilor Majestăţii Sale (un soldat ieşi prin uşa cu geamuri). Cel puţin asiguraţi-mă, domnule — luaţi seama la «găleţi» — asiguraţi-mă că lucrul merită osteneală.

Capestang ridică din umeri şi se apropie de uşa cu geamuri. În întunericul nopţii zări umbra soldatului Lafleur, care se îndepărta cu un pas majestos şi încet spre aleea din dreapta palatului, adică aleea care mergea de-a lungul Senei.

— Prea tîrziu, mîrîi cavalerul. Va fi prea tîrziu ! Unde locuieşte căpitanul ?

— Vezi acele două ferestre din dreapta, luminate ? Acolo ! Iar în spatele apartamentului căpitanului încep apartamentele Majestăţii Sale. Vezi, nu va fi prea tîrziu. Dar, dă-te puţin înapoi, cavalere. Este oprit să te apropii de această uşă (Capestang, fără să vrea, începu să se dea înapoi spre fundul camerei de gardă). Aşa ! Răbdare, cavalere. Luaţi seama la «găleţi».

— Îmi spui că nu va dura prea mult ? întrebă Capestang ştergîndu-şi sudoarea rece care-i şiroia pe obraji.

— Zece minute pentru a ajunge la căpitan, un sfert de ceas pentru a-l trezi şi a-i explica că este vorba de un caz de viaţă şi de moarte. Într-o jumătate de oră, cel mai tîrziu, căpitanul vă va trimite pe cineva pentru a vă întreba ce doriţi.

— O jumătate de oră ! strigă Trémazenc.

— Aşa ! Luaţi seama la «găleţi». La dracu !

— Domnule, răcni Capestang trebuie să fug la căpitan. Faceţi-mi loc !

— Ho ! Eşti nebun ? Sau ai turbat ? Crezi că la Luvru se poate intra aşa, ca într-un grajd ? Şi mai ales în plină noapte ? Ho ! Gardă...

Capestang îşi duse mîna la spadă. Şi atunci îşi dădu seama că sabia lui, ruptă, rămase în subteranele castelului lui Angoulême. Şi atunci se năpusti asupra sergentului, îl prinse de gît, îl scutură şi strigă :

— Mizerabile, îţi baţi joc de mine. Loc ! Fă-mi loc ! Sau te sugrum !

— Gărzi... La dracu ! Ce mînă ! Săriţi asupra lui ! Pe el ! Pe el ! Ah, «găleţile !».

Într-o clipă, Capestang fu înconjurat de vreo doisprezece soldaţi furoşi. Într-o clipită, vreo douăzeci de pumni se ridicară deasupra capului său. Într-o secundă se dezlănţui o înfricoşătoare rumoare în care se amestecau în limba germană, înjurăturile, exclamaţiile, insultele.

— Înapoi ! Înapoi ! La dracu ! Nebunule ! Înapoi ! Pe numele lui Dumnezeu ! Ah, ah, Doamne, Doamne !

Deodată, toţi vlăjganii aceia se dădură înapoi speriaţi, cuprinşi de uimire. Iar retragerea lor era urmată de strigătele lui Capestang întrerupte de răsuntetul unei izbucniri de rîs.

— Iată ! Roşu pentru tine. Şi ţie, verde. Mizerabililor ! Iată puţin galben. Şi ţie, roşu. La dracu ! Luaţi, beţi beţivilor !

Ce ? Ce se întîmplase cu aceşti soldaţi înnebuniţi ? Cărui fapt se datora această zăpăceală, această groază ?. „Găleţile" ! „Găleţile" intraseră în acţiune ! Zugravii se pregăteau tocmai să vopsească din nou interiorul bolţii. De cu seară îşi puseseră „găleţile" în camera de gardă, iar Capestang răsturnase o „găleată". Se plecase pentru a vedea ce se întîmplase, şi atunci observă cum vopseaua curgea pe podea. Neavînd arme cu care să se apere, un gînd năstruşnic îi veni în minte ; şi imediat traduse această idee în fapt. Se plecă cu repeziciunea unui fulger şi prinse în fiecare mînă cîte o bidinea de care se servea pe rînd, vopsind aşa, la întîmplare, cu

verde, cu roșu, cu albastru, colorînd nasul unuia, orbindu-l pe altul, umplînd acea gură care căsca, stropind costumele, frumoasele, minunatele strălucitoarele costume ale gărzilor înspăimîntate, care se dădeau înapoi, care se împingeau, care fugeau întocmai ca niște șoareci surprinși de un val de apă.

Căci aceasta era problema cea mai gravă ! Să ferească hainele ! Să se salveze curelele ! Mai degrabă să mori decît să ai o pată pe tunică ! Aceste gărzi care ar fi privit cu nepăsare un pumnal, care nu ar fi dat înapoi în fața unei spade, fugeau țipînd de spaimă și de mînie. O pată pe curele ! Nu era numai o pată, era o inundație colorată, o dezlănțuire de coloranți, o zugrăveală îndrăcită a fețelor și a hainelor. Corpul de gardă devenise o adevărată menajerie de păsări, iar în această zăpăceală soldații zăriră o umbră repezindu-se ca o nălucă. Era cavalerul care trecea ridicînd în mîini cele două bidinele. Trecea. Atinse ușa. Trecu de cealaltă parte, se năpusti în curtea interioară, se repezi spre ferestrele luminate, urmărit de banda furioasă a gărzilor.

— Pe el ! Pe el ! Oprește-te ! Oprește-te ! '

— Săriți pe el ! Omorîți-l ! Oprește-te ! Pe el ! Pe el !

Deodată, în tot Luvrul, din toate părțile se născu o rumoare care crescu, se mări, bubui ca și un tunet. Toate gărzile puseseră mîna pe arme. Ofițerii de serviciu fugeau în toate părțile. Oamenii fură așezați în linie de bătaie.

— Ce ? Ce s-a întîmplat ? Ce catastrofă ?

— Luvrul este atacat ! Luați armele ! Luați armele !

— Omorîți-l ! Omorîți-l ! *Opriți-l ! Opriți-l !*

Din cîteva salturi, Capestang străbătu toată curtea, dispăru sub o boltă, se năpusti pe o scară pe care o urcă în grabă, cu pașii lui furtunoși...

Luvrul vuia. Dezordinea, groaza, rumoarea atinseseră culmea.

În capătul scării, o ușă se deschise cu violență. Capestang, urmărit de gărzi se năpusti într-acolo, ținînd mereu cele două bidinele în mînă.

— Faceți-mi loc ! Loc ! Vreau să vorbesc cu domnul de Vitry !

— Eu sînt acela ! strigă un bărbat înmărmurit, prostit de uimire.

— Meudon ! urlă Capestang.

Era parola pe care i-o dăduse regele pentru a fi lăsat să ajungă pînă la el, în orice moment. Totuși, Vitry șovăi. Acesta dură cîteva clipe... Vitry nu luase încă nici o hotărîre, cînd primi o lovitură drept în față. Vitry deveni verde. Poc ! Poc ! Poc ! O lovitură aci. Un pumn acolo. Turbatul trecu. Iată-l în anticamera regelui. O ușă. Da. O deschise. Dintr-o singură lovitură, dărîmă două gărzi care voiau să-l oprească. Din două lovituri de bidinea mai vopsi două fețe și gîfîind, cu privirile rătăcite, cu hainele sfîșiate, groaznic și minunat în același timp, se repezi spre căpătîiul lui Ludovic al XIII-lea. Apucă amfora și o sparse. Privi repede cupa. Văzu că-i plină. O luă și o vărsă pe podea. Și apoi, căzu pe spate pe covor și murmură :

— Era s-o bea. Am sosit la timp !

V

REGELE ŞI AVENTURIERUL

Nu ! Ludovic al XIII-lea nu băuse. Rumoarea dezlănţuită în Luvru oprise mîna sa care se pregătea să cuprindă cupa de aur, cupa otrăvitoare. La auzul acestei rumori care creştea, se mărea, vuia, tînărul rege sări din patul său şi puse mîna pe sabie. Uşa camerei sale se deschise ca împinsă de furtună. Ridică sabia gata să lovească... Dar, aproape în aceeaşi clipă, o coborî : Ludovic al XIII-lea îl recunoscuse pe Capestang.

Îl văzu repezindu-se spre măsuţă : îl văzu privind cu spaimă amfora şi cupa, îl văzu spărgînd amfora, zvîrlind la pămînt conţinutul cupei. Şi Ludovic al XIII-lea păli. Ludovic al XIII-lea înţelese totul.

În acelaşi moment, în spatele uşiţei, ascunsă de perdele, în întunecimea gangului, otrăvitoarea turba de mînie şi tremurînd din tot corpul asculta. Regele era salvat ! De către cine, oare ? Dacă l-ar cunoaşte pe omul acela, atunci l-ar supraveghea, l-ar prinde şi l-ar osîndi la aceleaşi chinuri pe care mintea, sufletul ei le resimţeau acum. Voia să-l cunoască cu orice preţ. Şi de aceea nu plecă. Ascultă !

Capestang căzuse leşinat pe covor. Îşi pierduse cunoştinţa. Camera se umplu de gărzi, de ofiţeri de valeţi ducînd făclii aprinse. Iar în aceea clipă, oamenii furioşi, înspăimîntaţi, mîniaţi se năpustiră asupra cavalerului.

— Opriţi ! strigă regele. Moarte celui care se atinge de acest om !

Toţi rămaseră înmărmuriţi. Rumoarea se potoli pe dată. Domnea o tăcere apăsătoare. Ludovic al XIII-lea îşi îndreptă privirea tristă spre amfora spartă, apoi spre cupa răsturnată ; în sfîrşit, se uită şi la cavalerul leşinat. Apoi, privi mulţimea care invadase camera. Atunci, încetul cu încetul, fie pentru că voia să dea o recompensă, fie pentru că nervii lui se destinseseră, fie pentru că ceea ce vedea i se părea tot atît de caraghios, pe cît de groaznic erau cele ce ghicise, atunci, suprem, un zîmbet îi întredeschise buzele care surîdeau atît de rar. O flacără batjocoritoare scînteie în ochii lui de obicei totdeauna neliniştiţi. Şi, în sfîrşit, lucru nemaipomenit, pentru prima oară, soldaţii, ofiţerii, curtezanii, valeţii auziră rîsul regelui. Căci Ludovic al XIII-lea izbucnise într-un rîs nestăvilit.

— Ah, iată-l pe acesta cu nasul verde !... Şi pe acela roşu şi albastru !... Ah, iată-l pe acela galben din cap şi pînă în picioare !... Şi pe aceasta, cu barba lui violetă !...

Regele rîdea. Stînd pe un fotoliu, rîdea din tot sufletul. Privea în dreapta, privea în stînga — şi cu cît vedea mai multe feţe zugrăvite, cu atît rîdea mai tare. Iar în spatele uşiţei, otrăvitoarea spumega de furie.

Atunci, o altă rumoare izbucni în camera regelui. O izbucnire în rîs homeric care zgudui pereţii şi geamurile. Şi tocmai acest rîs îl deşteptă pe Capestang. Deschise ochii. Şi văzu acele guri căscate pînă la urechi, acele feţe zguduite de un rîs epileptic, care trebuia să reprezinte linguşeala adresată rîsului regelui. Văzu acele feţe vopsite, acele costume stropite. Şi atunci, se ridică.

— Duceți-vă, domnilor, spuse regele rîzînd. Duceți-vă să vă spălați.

Deodată, rîsul încetă. Cu un singur gest, regele îndepărtă întreaga mulțime. În cîteva clipe, camera fu golită. Ușa se închise. Ludovic al XIII-lea și cavalerul de Capestang rămaseră singuri în odaie. Figura regelui se întunecă din nou. Își aruncase pe umeri, peste haina de noapte, o mantie lungă și se plimba cu pași mărunți. Capestang aștepta nemișcat.

— Cavalere de Capestang, așează-te în fotoliul acesta, spuse deodată Ludovic al XIII-lea.

— Cavalerul de Capestang. Bine ! murmură otrăvitoarea.

— Sire, spuse aventurierul, oricît de puțin aș cunoaște obiceiurile curții, l-am auzit deseori pe tatăl meu, care l-a servit pe tatăl dumneavoastră, spunîndu-mi că un supus credincios nu ia loc niciodată în fața regelui său.

— Așează-te, repetă cu voce gingașă regele.

Capestang se înclină și se supuse. Se așeză în fotoliul pe care i-l arătă Ludovic. Oare într-adevăr avea nevoie de puțină odihnă ? Deodată, regele se aplecă și ridică o bidinea... apoi altă.

— Ce sînt acestea ? întrebă el.

— Armele mele, Sire, răspunse Capestang.

Regele izbucni din nou în rîs, se așeză în fața cavalerului, aruncă într-un colț cele două bidinele și plecîndu-se spre aventurier :

— Explică-mi... Trebuie să fie tot atît de amuzant ca și o poveste cu zîne.

Capestang începu povestirea curioasei învălmășeli în care „gălețile" cu vopsele jucaseră un rol atît de însemnat. Povesti despre fuga sa, despre momentul în care ajunsese în camera de gardă, despre neliniștea sa, despre hotărîrea lui de a ajunge numaidecît în apropierea regelui și despre tot ceea ce urmase. Mirat de atît curaj, de atîta mîndrie pusă în această povestire istorisită în linii generale, regele, fermecat, admira această față fină și strălucitoare, acele gesturi eroice. Regele îl asculta pe acest om care înfruntase întreg Luvrul. Și chiar atunci cînd Capestang termină, el tot mai asculta. Ludovic al XIII-lea rămase tăcut, gînditor. Apoi fu cutremurat de un fior. Și numai atunci atinse problema înfricoșătoare :

— Dar, pentru ce atîta nerăbdare ca să ajungi lîngă mine ?

— Pentru că, Sire, trebuia să ajung la timp, să sparg această amforă. Pentru a striga Majestății Voastre. Sire, astă-noapte nu beți nimic, nu mîncați nimic !

O tăcere apăsătoare. Pe fruntea tînărului rege trecu umbrele gîndurilor sale de spaimă și groază. Se aplecă spre cavaler și cu un glas înnăbușit (ca și cum i-ar fi fost frică să și-l audă el singur) îi spuse șovăind :

— Așadar, astă-noapte trebuia să fiu otrăvit ?

— Da, Sire, răspunse limpede Trémazenc.

Ochii regelui se măriră. Nările i se umflară. Fața lui căpătă o culoare albă ca varul. Își trecu mîna peste frunte și murmură :

— Voi muri ! Mai întîi au încercat să mă ucidă, smintind calul pe care călăream. Astă-noapte au încercat să mă otrăvească. Mîine vor încerca altceva. Crima pîndește în jurul meu. Am ghicit demult aceasta. Vor moartea mea, cavalere ! Sînt osîndit... voi muri.

Adhémar îl privea cu milă — cu o milă frăţească, dacă putem spune aşa — pe acest adolescent care se înclina astfel pe pervazul prăpastiei, ştiind că, mai devreme sau mai tîrziu, această prăpastie îl va atrage, îl va nimici.

— Nu, Sire, nu veţi muri, spuse cu hotărîre cavalerul. Apăraţi-vă ! Loviţi pe cei nevolnici ! Otrăvitorii care plănuiesc întotdeauna crima în ascunzişuri, sînt laşi. Sînt fricoşi. Tremură. Sire, deschideţi ochii, priviţi în jurul Vostru şi atunci cînd vă veţi da seama unde este primejdia, atacaţi-o cu curaj. Jur că nu Dumneavoastră veţi muri !...

Regele se ridică. Gînditor, făcu cîţiva paşi. Apoi veni şi se aşeză în faţa lui Capestang.

— Dar, cum de ai ştiut toate acestea ? Cum de le-ai aflat ?

— Un cuvînt pe care l-am auzit din întîmplare, Sire. Dar, cine a rostit acest cuvînt ? Nu ştiu ! Era toiul nopţii. Mi-a fost cu neputinţă să-i dovedesc pe cei ce vorbeau. Cuvintele lor erau cît se poate de limpezi. Nu încăpea nici o îndoială, nu mai exista nici o nădejde : se vorbea despre rege. Regele trebuia să fie otrăvit astă-noapte. Atunci, Sire, am fugit aci... iată totul !

— Iată totul !, repetă Ludovic al XIII-lea privindu-l pe cavaler cu multă admiraţie.

Iar Capestang îl privea pe rege cu acea caldă şi strălucitoare simpatie, care era, spre cinstea curtezanilor, ceea ce soarele de iulie era pentru o candelă de mormînt. Regele şi aventurierul îşi surîseră.

În clipa în care inimile lor băteau în acelaşi ritm, Ludovic al XII-lea uită tot ceea ce învăţase despre măreţia regească. Şi atunci, Trémazénc îşi dădu seama că cel pe care plănuia să-l salveze, cel care îi inspira dragoste de frate mai mare nu era regele... era adolescentul atît de palid, atît de trist, atît de singur în mijlocul atîtor duşmani. O secundă, doar, fură doi egali.

Tînărul rege, care visa mereu păţanii cavalereşti, care citea cu pasiune vechile povestiri epice ale trubadurilor, era încă sub farmecul acestei aventuri. Aruncă o privire fugară şi batjocoritoare bidinelelor, despre care se va vorbi mult timp prin ungherele Luvrului, şi aşezîndu-se într-un fotoliu izbucni într-un hohot de rîs.

— Ei drăcie ! exclamă Capestang. Se gîndeşte la „găleţi". A uitat de otravă. Aşadar, este curajos.

— Feţele acelea mînjite ! Curelele spoite ! Chiar şi Vitry, care nu înţelegea nimic din toate acestea !, exclamă regele... Aş fi dat o sută de pistoli să fi văzut şi eu scenele acelea...

— Da, Sire ? Ei bine, veţi vedea multe altele !

Capestang sublinie această lăudăroşenie cu o atitudine semeaţă. Privirile îi scînteiau. Făcu un gest ca şi cum ar fi vrut să pună mîna pe sabie.

— Doamne Sfinte ! Numai să vină ! Îi sfărîm ca şi pe acestea ! Îi turtesc ca şi pe un vierme şi strig : Capestang, la luptă !

— Da, da, gîfîi palidul Ludovic, care se ridică şi el, la luptă !

Deodată, un nor de amărăciune umbri fruntea regelui. Toropeala sfărîmă entuziasmul lui. Ludovic căzu în fotoliu și murmură :

— Și la ce folosesc toate acestea ? L-au omorît pe taică-meu, mă vor ucide și pe mine !

În acest moment, de cealaltă parte a ușiței secrete, otrăvitoarea, umbră tăcută și nevăzută care se confunda cu întunericul, se ridică. Ascultase destul. Știa destule. Cu pași mărunți, Léonora Galigai se îndreptă spre apartamentul ei, gîndindu-se.

— Capestang ? Dar cine este acest Capestang ? Pentru a doua oară, de-acum, omul acesta mi se pune în cale. Cine este ? Concino îl urăște. Eu nu-l urăsc. Eu îl voi omorî.

În camera regească, Ludovic era trîntit pe fotoliu. Îndoiala îl fărîmița orice avînt. Nu-i era frică. Mintea lui era stăpînită de resemnarea acelora care se știau condamnați.

— Mă vor ucide, tot astfel după cum l-au omorît și pe tatăl meu.

— Sire, brațele lor vor putrezi înainte de a vă atinge ! Apărați-vă Sire !

— Să mă apăr ? Desigur ! Chiar mîine voi porunci o anchetă.

— Anchetă, Sire ? Dar faceți-o dumneavoastră singur. Nimeni să nu știe de ea. Inamicii dumneavoastră să nu bănuiască că vă feriți de ei și nici să nu afle că ați pornit război împotriva lor. Ascultați, priviți, vegheați, scotociți sufletele celor care se apropie de dumneavoastră. Și cînd veți afla totul, loviți ca trăznetul, fără a spune un singur cuvînt. Pînă atunci, păziți-vă !

Din nou inima lui Ludovic începu să bată cu putere. Din nou îngerul vitejiei îl atingea cu aripile lui.

— Totuși, mai spuse el șovăitor, dacă întrezăresc în jurul meu o primejdie... ?

— Atunci, chemați-mă pe mine, Sire. Jur pe Cruce, pe spadă, pe rănile mele că, atît timp că voi fi în viață, regele Franței va fi invulnerabil !

Cuvîntul rostit era ridicol și minunat în același timp. Exprima o mare lăudăroșenie și o mare încredere în propria-i forță. Regele, acest adolescent care, cu două ore mai înainte sau cu două ore mai tîrziu ar fi rîs la auzul ei, fu minunat acum. Și atunci, Ludovic, salvat pentru a doua oară de Capestang, Ludovic care tocmai scăpase de la moarte, Ludovic care asistase la aventura acestui cavaler, care ținuse cu orice preț să ajungă la el, ridică privirile spre aventurier și-l văzu strălucind de îndrăzneală, scînteind de ironie, măreț în gesturi și în atitudine. Un tremur îl străbătu. Iar glasul lui, atît de nepăsător, vibră, ca și adineauri, cînd strigase : „La luptă !“

— Ei bine, da, am încredere în tine ! Tu mă vei salva ! Tu mă vei salva ! Din această clipă, îți voi încredința secretele statului, care-mi provoacă atîta grijă și care-mi fac sufletul atît de șovăitor. Îți voi indica pe dușmanii care, din toate zările, conspiră, aleargă spre tronul meu.

— Sire, Sire, dar nu vă pretind să-mi destăinuiți secrete.

— Taci, domnule! Trebuie să știi. Căci din această clipă, cavalere, nu mă vei mai părăsi. Te numesc... stai să văd.. cum te-aș putea numi? Ești un om de seamă... De aceea îți trebuie o slujbă deosebită de a celorlalți și un nume aparte. Dumitale, care vei fi tovarășul meu de masă, de lucru și de joc, doresc să-ți dau o slujbă care să te cinstească. Concini nu este decît mareșal. Domnul de Luçon nu este decît ministru. Luynes nu este decît maestru de vînătoare. Vreau ca titlul dumitale să le întunece pe toate acestea... căci dumneata vei fi mai mult decît mareșal și decît ministru... dumneata vei fi prietenul regelui!

— Sire!!! Sire!!! Sire!!!

Copleșit de această soartă fericită, Capestang plecă capul. O soartă nemaiîntîlnită, nemaiauzită, minunată, fantastică și totuși reală. Rătăcit, cu capul în nori, Capestang bîjbîia; gîndurile i se ciocneau năvalnic; era îmbătat de norocul soartei sale, tot așa după cum fusese beat după prima sticlă de vin pe care o furase din pivnița tatălui său și pe care o băuse pe ascuns. Iată-l în fața regelui. Și nu cerea nimic. Nu era petiționar, era salvatorul lui Ludovic al XIII-lea! El, care putea fi luat drept un Fanfaron de comedie, pentru că nu știa să-și înfrîneze nici gestul și nici cuvîntul. Era cuprins de vîrtejul înfumurării. Soarta! Soarta! Da... Soarta venise să-l ia de mînă!

Și Ludovic al XIII-lea continuă:

— Titlul dumitale... îl voi căuta... îl voi găsi... Îl vreau răsunător, căci întrebuințarea pe care ți-o voi da va fi grozavă. Din această clipă, cavalere, pătrunzi în vîrtejul unei lupte pe viață și pe moarte. Pieptul dumitale va fi hărăzit pumnalelor, vei fi o țintă vie pentru revolvere și carabine.

— Așadar, luptă! Luptă! tună Capestang cu un glas care făcu să se cutremure și geamurile ferestrelor.

— Da! Luptă! Cu armele și cu viclenia, prin înțepături de spadă și prin măceluri în soare și în întuneric, în fiecare zi, în fiecare noapte, în fiecare ceas. Da, va fi groaznic, căci te arunc asupra dușmanilor mei, pe care eu, împreună cu toți cavalerii mei, cu toate gărzile mele, cu toți soldații mei, corsicani, nu am curajul să-i atac. Și pentru a începe prin ceva înfricoșător, ascultă, ascultă! termină regele cu glas exaltat. Iată ordinul.

— Ascult, tună Capestang cu o voce atît de puternică, încît regele, înmărmurit își lovi mîinile una de alta. Porunciți, Sire!

— Ordon, Cavalere... cavalerul meu! Ei, dar iată titlul dumitale. CAVALERUL REGELUI! Reînființez, pentru dumneata, numai pentru dumneata singur, titlul pe care Carol cel Mare și regii feudali îl dădeau celor mai credincioși, celor mai vajnici apărători ai regelui, sprijin al Majestății regale, te numesc CAVALERUL REGELUI!

— Porunca, Sire, ordinul! Ordinul de bătălie, Majestate!

— Poruncă, cavalere! Iată cel dintîi ordin și totodată cel mai înfricoșător. Ducele de Guise, cavalere, este dușmanul meu... dar eu nici nu-l socotesc ca atare. Prințul de Condé este dușmanul meu, dar pe el îl disprețuiesc. Rohan, Epernon, Montmorency, Bouillon, Cinq-Mars, Ven-

dôme şi alţi o sută de seniori puternici sînt duşmanii mei... dar eu nici nu mă gîndesc la ei. În palatul meu, aproape de mine, domnul de Ancre este duşmanul meu... mi se spune aceasta, cel puţin. Dar eu îl dispreţuiesc pe Concini. Cred — ba sînt sigur chiar — că însăşi mama mea mă duşmăneşte... dar nu mi-e frică de ea ! Toate acestea nu au nici o însemnătate. Cavalere, te îndrept chiar spre inima bătăliei. Numaidecît, din prima lovitură te îndrept asupra omului care la un moment l-a făcut şi pe însuşi Henric al IV-lea să tremure din pricina lui. Singurul duşman care are vreo însemnătate ! Căci prin vine îi curge sînge regesc ! Este reprezentantul acelei familii pe care neamul meu a detronat-o ! Ia seama ! Este un fiu de rege, care vrea să fie rege. Este în fruntea acestei armate de conspiratori, în care Guise şi Condé, Vendôme şi Cinq-Mars, Rohan şi Montmorency nu sînt decît simpli locotenenţi ! În jurul lui stau vreo zece mii de nobili, gata oricînd să-l ridice în slavă. Cînd el va fi doborît la pămînt, totul se va termina. Şi atunci voi domni eu ! Cavaler al ordinului, iată ordinul, iată prima poruncă : caută-l pe acest om, găseşte-l şi, după ce l-ai găsit, provoacă-l ! Iar cînd vei fi stăpîn pe el...

Capestang, palid, cu ochii holbaţi de groază, scoase o exclamaţie pe care Ludovic al XIII-lea o socoti drept o întrebare.

— Ei bine, mai spuse regele... atunci cînd vei fi stăpîn pe el... ucide-l.

— Numele lui, tună Capestang prins de vîrtej.

Iar acest nume îi zumzuia în ureche de-acum.

— Carol, corcitură a dinastiei Valois, conte de Auvergne, duce de Angoulême, răspunse Ludovic al XIII-lea.

— Tatăl Gisellei ! murmură Capestang ca pentru sine.

Şi cavalerul oftă dureros.

În sufletul lui Adhémar de Trémazenc, cavaler de Capestang, se petrecu o prăbuşire : zgomotul asurzitor al bogăţiei sale, care se sfărîma şi cădea în ruine.

Timp de o secundă — lui i se păru o veşnicie — Capestang încercă să lupte cu el însuşi. Ce i se cerea ? Să provoace şi să omoare într-o luptă dreaptă pe duşmanul regelui. Acest om pe care trebuia să-l omoare, îl insultase, voise să-l omoare. Regele, care îi cerea să pornească la luptă, îi oferea acea bogăţie pe care venise să o caute la Paris, dar cu mult mai strălucitoare decît toate bogăţiile întrevăzute în visele cele mai miraculoase.

— Nimic mai mult ! îşi spuse Capestang. Numai atît !

Dar mai era şi altceva ! Omul pe care trebuia să-l omoare era tatăl Gisellei. În adîncurile profunde ale sufletului său mai dăinuia încă nădejdea. Conştient sau nu, el o mai iubea pe Giselle cu pasiune. Să-l ucidă pe ducele de Angoulême ! Ar fi însemnat să sape o prăpastie de netrecut între el şi Giselle. Iar el ar fi dat orice, bogăţie, glorie, onoruri, ca să se apropie de Giselle.

Şi de aceea, fără să-şi dea seama ce face, cu un gest violent, cu un gest pe care el însuşi îl ura, ţeapăn, palid, furios, tremurînd de mînie, Capestang clătină din cap. Un refuz categoric. Nu !

Ludovic al XIII-lea rămase nedumerit la acest semn. Cu toate că nu avea decît cincisprezece ani, cu toate că entuziasmul pîlpîia încă în sufletul său, tot așa după cum și focul pîlpîie într-un vulcan care se va stinge în curînd, Regele era cuprins de-acum de ghimpele care îi va sfîșia viața : bănuiala !

— Refuzi ? întrebă el cu o voce schimbată. Ia seama, cavalere ! Cavalerul meu ! Privește ceea ce îți ofer. Privește ceea ce refuzi. Nu m-ai înțeles ? Nu știi ce înseamnă — la Curtea Franței — să fii primul după rege ! Aici, la Luvru, nu am încredere în nimeni, nici măcar în Ornano, soldat bătrîn și curajos, dar lipsit de inițiativă, nici măcar în Luynes, care are, poate, prea multă minte. Dumneata, cavalere, îmi pari inteligența și forța întruchipate în credință. Dumneata îmi inspiri încredere nemărginită.

Regele se apropie de aventurier, îi cuprinse brațul și spuse :

— Mi-ai cerut un ordin. Iată-l ! Scapă-mă de Angoulême. Dar, ce... iar clatini din cap ? Ia seama ! Semnele nu au nici o valoare ! Eu vreau cuvinte. Vorbește ! Primești ? Refuzi ?

Aventurierul, cu un glas de parcă ar fi rostit cine știe ce blestem, răspunse :

— Refuz...

Regele, ca și adineauri, își încrucișă miinile, de astădată, însă, cu un gest de mînie.

— Sire, spuse Capestang, porunciți-mi să pornesc împotriva domnului de Guise, a prințului de Condé sau a oricărui alt nobil... sau chiar împotriva tuturor. Da ! Împotriva tuturor. (Se îndreptă. Buzele îi tremurau. Privirile îi străluceau). Îi atac numaidecît. Cum să procedez ? Nu știu încă. Dar îi atac numaidecît ! Îi lovesc cu capul. Unul după altul, sau pe toți deodată.

— Pe unul singur ! tună regele. Scapă-mă de Angoulême.

— Sire ! Sire ! strigă Trémazenc cu o voce rugătoare, pe acesta... nu pot. Nenorocire, nenorocire mie ! Acesta este de neatins pentru mine. Dar ceilalți, Sire ! Oricît de puternici, oricît de viteji, oricît de înfricoșători ar fi... jur, Sire ! Un singur cuvînt, și pornesc.

— Unul singur ! repetă regele cu glas amenințător. Dă-mi-l pe Angoulême !

— Vom mai vorbi ! mîrîi Capestang neauzind ultimele cuvinte ale lui Ludovic al XIII-lea, care, gîndindu-se la sălbatica luptă, se înfierbînta, se mînia, se aprindea. Spada mea ! Calul meu ! Noi trei, eu, bidiviul meu, sabia mea, da, noi trei îi vom ataca, noi...

Aventurierul își termină visul printr-un gest de delir. Drept, cu brațul întins, cu pumnul strîns, cu obrazul încordat, aprins cum era, cavalerul păru — o clipă, numai — adevărata statuie a Provocării, eroica figură a Bătăliei. În acest moment, și regele își întinse brațul. Cu vîrful degetului atinse pieptul statuiei și surizînd disprețuitor rosti :

— Fanfaron !

Aventurierul se clătină. Cuvîntul acesta era ca o lovitură de ciocan dată în tîmplă.

Trémazenc avu senzația că tot curajul său nestăpînit, toată îndrăzneala lui furioasă și toată siguranța lui de a învinge sau de a muri, nu reușeau să-i redea decît o înfățișare de lăudăros și aceasta pentru că refuza să pornească împotriva acelui om pe care avea ordinul să-l doboare.

Să dea explicații ? Să-și trădeze dragostea ? Mîndria lui se răzvrăti. Se înălță trufaș. Privirea lui plină de îndrăzneală se îndreptă spre rege, pe care îl măsură din cap pînă în picioare. Apoi spuse :

— Mă numiți Fanfaron pentru că îmi datorați — de două ori — viața. Cum mă veți numi atunci cînd mi-o veți datora pentru a treia oară ?

Și fără a aștepta vreun răspuns, părăsi camera regelui, străbătu cu pași grăbiți anticamerele pline de gărzi și de nobili care așteptau curioși sfîrșitul acestei ciudate audiențe acordate unui necunoscut în plină noapte, trecu fără a se neliniști poarta Luvrului, și furios, bucuros, blestemîndu-se, felicitîndu-se totodată, disperat că scăpase din mîini un noroc nemaipomenit, fericit că cel puțin între el și Giselle nu exista sînge, se îndreptă cu pași mari spre hanul „La Regele Henric".

VI

COGOLIN

Ajungînd la han, prima grijă a lui Capestang fu să alerge la grajd pentru a vedea dacă calul său, „Săgeata", fusese adus acolo de Cogolin. Dar „Săgeata" nu se afla înăuntru. Nu numai atît ! Deși îl strigă de mai multe ori pe Cogolin — și strigătele lui deșteptară toată casa — servitorul nu răspunse.

Îmbrăcat, Adhémar se aruncă pe pat, convins că nu va putea închide ochii și hotărînd să-și aștepte, treaz, valetul, mai întîi pentru a-l trage numaidecît de urechi și apoi pentru a face o lungă plimbare călare, care să-i mai potolească nervii.

Dar Capestang nu contase pe robusta-i tinerețe. Nu era culcat decît de vreo cinci minute, cînd simți reacția oboselii trupului și minții sale. Adormi profund. Iar somnul lui fu populat de vise ciudate. Curînd, însă, chiar și aceste viziuni se șterseră. Era trecut de amiază cînd Trémazenc se deșteptă din această apăsătoare toropeală. Lumina zilei îi inunda camera. Cavalerul era tare uimit.

— Ei, exclamă Capestang, cam ce oră să fie ?!

— Ora prînzului, domnule. Stomacul meu nu mă înșeală niciodată ! Nici nu vă puteți da seama cît de bine cunoaște ceasul : este un orologiu pe care îmi iau îngăduința să-l numesc nemilos, mai ales în zilele în care...

— Cogolin ! strigă Capestang bucuros, dar și furios în același timp.

— Nu, domnule. Ghinion. Azi sînt Ghinion ! Nume urîcios, pe care îl reiau fără voia mea și care totuși este îndreptățit de...

— Taci odată, mizerabile ! îl întrerupse Capestang așezîndu-se pe marginea patului.

— Iaca, tac.

— Vorbește ! Unde ți-ai petrecut noaptea ? Și pentru ce nu mi-am găsit calul în grajd atunci cînd aveam cea mai mare nevoie de el ? Explică-te... sau îți smulg tot părul !

— Cu neputință, monseniore, răspunse cu o voce gravă Cogolin.

— Cum ? Și pentru ce, măi drace ?

— Pentru că sînt chel. Priviți.

Cogolin, punînd în aplicare amenințarea stăpînului său, își smulse părul bogat care-i împodobea capul și, trăgîndu-și peruca, craniul său strălucitor rămase gol, fără nici un fir de păr. Capestang privea uimit acest craniu. Iar valetul, punîndu-și din nou peruca, spuse :

— Cerul mi-este martor, domnule... niciodată nu aș fi îndrăznit să vă arăt chelia mea. Dumneavoastră m-ați silit. Acum, spre nenorocirea mea, mă veți da afară, poate, nu ? Desigur că nu vreți să țineți un servitor fără păr.

— Nu, liniștește-te, sărmane Cogolin, răspunse Capestang rîzînd, deși era tare impresionat de tonul cu care Cogolin rostise aceste ultime cuvinte. Dar spune-mi ce ți s-a întîmplat ?

— Ei, strigă Cogolin, iată o idee !

— Ți s-a întîmplat o idee astă-noapte ?

— Da... adică nu. Este în legătură cu chelia mea. În sfîrșit... eu mă resemnez. Iar pentru că dumneavoastră îmi faceți cinstea să mă întrebați, iată purul adevăr.

— Un moment, dragul meu Cogolin, îl întrerupse cavalerul cu glas blînd. Nu-mi spuneai mai adineauri că este... repetă ce îți spunea stomacul tău și ceea ce al meu strigă cu energie.

— Da, domnule, spuneam că este ora prînzului.

— Ei bine, atunci să prînzim, dragul meu Cogolin.

— Ghinion, domnule. Dar, fie, să mîncăm !

Și Cogolin, fără a se mișca din locul său, își încrucișă mîinile pe burtă și începu să rotească degetele.

— Numai aceasta te împiedică ? se miră Capestang, oarecum neliniștit. Azi dimineață mă voi sătura cu foarte puțin. Cere-i maestrului Lureau doar o omletă cu slănină.

— O omletă ? *Bene*, spuse Cogolin, imitînd glasul unui chelner.

— De bună seamă, adăugă Capestang, reluîndu-și curajul, că vei adăuga acestei omlete și un pateu de ciocîrlie, al cărui secret nu-l cunoaște decît maestrul Lureau. De prisos să-ți mai spun că mă gîndesc și la cîțiva peștișori prăjiți. Iar pentru că zvîrluga îmi face întotdeauna poftă de mîncare, nu ar fi rău să întovărășești aceste mezelicuri cu cîteva mîncări, de pildă, niște pui de potîrniche gătiți în sosul lor, sau cîteva felii de curcan. Cît despre desert, mă încred în gustul tău, căci și tu, mîncăule, vei avea partea ta din toate.

— Foarte bine ! exclamă bucuros Cogolin. Omletă, peşte, plăcintă, vînat, potîrniche, desert. Foarte bine, domnule ! Banii, vă rog !

— Cum ? Caraghiosule !

— Vreau să spun că Maestrul Lureau, prezentîndu-mi nota, care se ridică la opt pistoli, patru livre şi opt bănuţi, m-a înştiinţat că nu-mi va mai da nici o coajă de pîine, nici o picătură de apă pînă ce nu-i plătesc datoria.

— Ei bine, netrebnicule, plăteşte ! Tu ai punga mea : plăteşte şi termină o dată cu această gazdă nemernică pe care şi eu la rîndul meu o voi face să plătească scump îndrăzneala sa. Plăteşte, deoarece tu ai punga mea.

— Punga, domnule ! Punga ! strigă cu voce jalnică valetul.

— Da, punga cea cu nouă muze şi cu micuţii lor.

— Ei bine, domnule, o aveam, dar acum nu mai este la mine. Muzele au zburat. Micuţii au fugit.

Capestang rămase înmărmurit în faţa acestei crude realităţi. Cînd venise la Paris, deşi buzunarul lui era gol, nădăjduise totuşi să strîngă ceva bani. Iar acum, drept bogăţie nu avea decît nişte duşmani de moarte. Pierderea pungii i se părea cea mai mare catastrofă. Unde să se ducă ? La cine să se adreseze în acest Paris, unde nu cunoştea decît oameni hotărîţi să-l omoare ?

— Pînă acum, murmură el, eram ameninţat să fiu străpuns de pumnale, să fiu săgetat de o mulţime de turbaţi, pe care, de prisos să-i mai număr... tot nu voi reuşi. Iată acum, iată că sînt ameninţat să mor de foame. Iată bogăţia, iată soarta mea !

— Ghinion, domnule, ghinion !, strigă cu glas puternic Cogolin.

Furios, Capestang se ridică şi străbătu în lung şi în lat odaia, prea mică pentru a-şi potoli accesul de mînie împotriva soartei. Timp de o jumătate de oră toţi dracii, toţi afurisiţii, toate înjurăturile şi insultele se perindară pe buzele lui. Capestang ameninţa cerul şi pămîntul, jura să-l săgeteze pe Cinq-Mars, să-l măcelărească pe Concini şi pe Rinaldo, să-i decapiteze pe Guise, pe Condé şi pe Richelieu ; şi, în sfîrşit, cu o voce tunătoare îl strigă pe Cogolin, pe care nu-l mai vedea. Servitorul se ascunsese sub masă. La chemarea stăpînului său, reapăru tremurînd.

— Aţi mîncat, domnule ?, întrebă el.

— Ei drăcie, dar este adevărat ! Nedreptatea soartei mi-a tăiat orice poftă de mîncare. Nu mi-e foame.

— Foarte bine, domnule ! Şi dacă vreţi, drept desert, vă voi povesti cum era să-mi pierd viaţa.

— Povesteşte, spuse Capestang, trîntindu-se pe pat şi strîngîndu-şi cu furie cureaua.

— Domnul cavaler, începu Cogolin scoţîndu-şi peruca tot astfel cum ţi-ai scoate o pălărie pentru a saluta, a observat, desigur, că strada Dauphiné este o cale plină de ziduri, de cărămizi şi de tot felul de materiale de construcţie. Pe această stradă nu poţi număra decît vreo cincişase case terminate. Iar una din aceste case terminate şi locuite se află tocmai în faţa castelului în care aţi pătruns ieri. Deasupra casei, pri-

vînd pe stradă, nu zărești decît rînduri întregi de brazi. După ce ați intrat în palat, lăsînd calul afară, am început să înconjur unul din acele garduri. Am pătruns astfel într-un teren lăsat în paragină și am legat animalele de o scîndură. Acolo, domnule l-ați fi putut găsi pe „Săgeată", dacă l-ați fi căutat.

— Dar punga ? Vorbește-mi despre punga pe care ai pierdut-o ! tună Capestang.

— Voi ajunge și la ea, domnule. Și încă foarte repede. După ce am legat caii, m-am apropiat de casa despre care vă vorbesc. Mă aciuii într-o întăritură, în dosul unei grămezi de bîrne și de pietre și mă pregăteam să dorm. Ațipii chiar. Deodată, fui deșteptat de zgomotul unei uși care se deschise. Privii cu atenție spre această ușă, care era aceea a casei așezate în fața palatului Angoulême și văzui ieșind de acolo doi bărbați, dintre care unul aprinse un opaiț. Amîndoi începură să privească castelul...

Capetang se ridică. Începuse să uite de pungă.

— Nu mă despărțea de cei doi curioși decît mulțimea pietrelor. Îi vedeam și îi auzeam foarte bine. Deodată, cel cu opaițul întrebă : „Așadar, au venit ?" Și atunci celălalt răspunse : „Sînt înăuntru ! I-am văzut de la fereastră. Du-te și spune monseniorului că, dacă vrea, lovitura va fi de mare folos !" „Ei drăcie !, reluă cel cu opaițul, domnul de Richelieu...".

— Richelieu ?, întrerupse Capestang.

— Da, domnule. „Așadar, dl. de Richelieu își va alege momentul potrivit. Laffemas, ești aici ca să supraveghezi. Atunci supraveghează !" Și rostind acestea, bărbatul cu cuțitul se îndepărtă. Dar, repede, se întoarse și adăugă : „Știi ce aș face în locul dumitale ?" „Spune !" „Ei bine, dragul meu Laffemas, în locul dumitale aș încerca să intru acolo. Ar fi o lovitură de maestru !" Și de, astădată, omul se îndepărtă fără să se mai întoarcă.

— Și ce a făcut Laffemas ?, întrebă cavalerul gîfîind.

— A judecat — fără îndoială — că sfatul era bun : a intrat.

— În castel ?

— Da, domnule, dar nu pe ușă. Caraghiosul trase o scîndură pînă la chei. Acolo era zidul care înconjoară grădina. Sprijini scîndura de zid și se cățără pe ea. M-am cățărat și eu după el și am ajuns tocmai la timp pentru a zări umbra unui om dispărînd în dosul unei uși care se deschidea spre pavilionul din spate. Am sărit în grădină și m-am îndepărtat spre acea ușă. Am găsit acolo o scară pe care am început s-o urc, așa, la întîmplare. Dar Laffemas... nicăieri. Începui să rătăcesc prin întuneric, blestemînd clipa în care avusesem acest gînd. Deodată, auzii niște glasuri îndepărtate... parcă veneau din fundul pămîntului.

— Știu ce erau. Treci mai departe !

— Apoi zgomotul se potoli. Mă ascunsei atunci într-un colț al coridorului. După vreo oră, nemaiauzind nimic, mă pregăteam tocmai să ies din ascunzișul meu, cînd o lumină puternică se revărsă în tot gangul. M-am înapoiat repede în ascunzișul meu. Și auzii tropot de pași care urcau o scară. Apăru un servitor bătrîn, îmbrăcat din cap pînă în picioare în ne-

gru, purtînd în mînă un sfeșnic cu trei lumînări. Urma un bărbat, un nobil semeț, care ținea de braț o domnișoară tare frumoasă, dar tristă și palidă ca o moartă.

— Giselle ! Giselle ! se gîndi Capestang.

— Aceste trei persoane, domnule, trecură ca niște umbre prin capătul coridorului și pătrunseră într-un gang lung, care se încrucișa cu al meu. După ce trecură, înaintai și eu și îi văzui pătrunzînd într-o odaie mare de la capătul gangului. Nemulțumit de rezultatul expediției mele, vroiam tocmai să mă retrag, cînd zării... pe cine credeți ? Laffemas — la zece pași depărtare de mine, ieșind dintr-un ascunziș asemănător celui al meu — se îndrepta spre camera în care pătrunseseră nobilul și domnișoara. Cu urechea lipită de gaura cheii, se puse să asculte la ușă. Eu, domnule, eu nu auzeam nimic. Eram tare mînios. Dar eram hotărît să-l urmăresc, pentru a-l strînge puțin de gît. Deodată, îl văd că se dă înapoi grăbit. Coboară scara. Cobor și eu în urma lui. Trece de partea cealaltă a zidului, tocmai în locul în care își fixase scîndura. Fac și eu același lucru. Laffemas se oprește la colțul dintre chei și strada Dauphiné. Mă pregăteam să sar asupra lui. În acest moment, auzii scîrțiitul roților unei trăsuri ce pornea, îmi pare, de la poarta castelului...

— Cum ?, întrebă curios Trémazenc. Și unde fusese adăpostită această trăsură ?

— Și eu am vrut să aflu aceasta, domnule. M-am gîndit că lucrul v-ar interesa. Părea că-l interesează chiar și pe Laffemas. Căci începu să fugă în urma trăsurii. Iar eu fugeam în urma lui. Trăsura străbătu Pont-Neuf, o luă spre dreapta și o apucă pe strada Barrès, în apropierea lui Saint-Paul. Îl zării pe Laffemas oprindu-se la colțul străzii. Și tocmai cînd îl ajunsei, Laffemas murmură : «Va să zică, aici este... Foarte bine» «Domnule, îi spusei eu oprindu-l, numai două cuvinte...» «Stai», îmi strigă el. «Te previn că nu-ți vreau punga», adăugai eu. «Dar, atunci, ce vrei cu mine ?». «Dumneata, domnule spion ; dumneata, domnule care asculți pe la uși ; dumneata, domnule care urmărești trăsurile pe stradă ; dumneata, domnule, ascultă-mi bine sfatul și dacă știi vreo rugăciune, închină-te, căci îți voi frînge oasele. Vreau...» Domnule, continuă Cogolin, nu avui timp să isprăvesc cele ce aveam de spus. Laffemas sări înapoi și începu să fugă. Mă luai după el. Sau mai bine spus, avui de gînd să mă reped după el. Căci în acel moment, domnule, avui impresia că cerul mi se prăbușește în cap și că pămîntul se deschide sub picioarele mele : atunci primii în moalele capului o lovitură, — nu-mi dau seama cu ce fui lovit — care mă prăvăli la pămînt. Nu avui decît timpul să văd doi netrebnici plecîndu-se asupra mea și scotocindu-mă, căci leșinai. Cînd îmi revenii în simțiri, era aproape ziuă. Atunci observai că nu mai aveam punga la mine.

Capestang nu mai asculta. Plimbîndu-se neliniștit prin cameră se întreba ce rost avea acea trăsură care, plecînd de la palatul Angoulême, se îndreptase spre strada Barrès.

— În urmă, termină Cogolin, mă întorsei pe strada Dauphiné, unde în spatele gardului care mă ascunsese, o găsii pe „Săgeata" și pe tovarășul ei. Nici ei nu înțelegeau nimic. Și, murind de foame, domnule, am ve-

nit acasă. Dar văzînd pe domnul cavaler atît de fericit în braţele lui Morfeu — după cum spunea vechiul meu stăpîn — avui răbdarea să aştept deşteptarea dumneavoastră, nădăjduind că domnul de Trémazenc va da mîncare credinciosului său grăjdar.

Strada Barrès ! murmură Capestang. Oare, ce Dumnezeu poate fi acolo ?

— Strada Barrès ? ! exclamă valetul cu un aer de dispreţ. O stradă tristă, unde nu se întîlneşte decît o singură cîrciumă cu firma „Călugărul îmblînzit" şi o singură ospătărie „La Cîrnatul de Aur". O stradă foarte liniştită, cu o înfăţişare religioasă, căci într-adevăr înainte acolo fusese mînăstirea călugărilor îmblînziţi. Case tăcute, ferestre întunecate... ce stradă tristă !

Desigur spunînd acestea, Cogolin nu ştia că regele Carol al IX-lea cumpărase o casă foarte frumoasă în această stradă, pe care o dăruise gingaşei şi bunei Maria Touchet. În această casă se născuse actualul conte de Auvergne, duce de Angoulême. Iar casa era în stăpînirea ducelui conspirator.

— Domnule, mai spuse Cogolin, dacă doriţi vă voi conduce exact la locul unde s-a oprit Laffemas spunînd : „Va să zică, aici este. Foarte bine !" Dar îmi îngăduiţi să vă atrag luarea aminte că, dacă pe dumneavoastră v-a săturat mînia, eu nu am mîncat nimic şi că mor de foame. Îmi pare rău, chiar, că nu am fost gîtuit de cei doi netrebnici.

— Foarte bine, spuse Capestang. Mă duc să caut ceva bani. Dar adu-ţi aminte de aceasta.

Şi rostind acestea, Capestang ieşi din cameră.

Cogolin îşi smulse peruca din cap, o aruncă într-un colţ şi se îndreptă spre salonul comun al hanului însuşindu-şi acel aer triumfător pe care îl văzuse şi la stăpînu-său.

Capestang, hotărît să găsească bani, merse spre centrul Parisului, traversă Sena şi ajunse în piaţa mare. Străzile învecinate nu erau decît un fel de sucursale ale pieţii... Iar soarta îndreptă paşii cavalerului pe strada Ferronnerie. El intră într-o prăvălie de fierărie şi scoţîndu-şi pintenii îi puse pe masă. Aceşti pinteni erau din argint masiv. Erau şi ultima amintire pe care o mai avea de la tatăl său. Luă o pereche de pinteni de oţel şi şi-i îmbrăcă numaidecît. Negustorul, obişnuit cu orice fel de afaceri, fără să-i spună nimic, cîntări pintenii de argint.

— Iată monseniore, spuse el, scăzînd tîrguiala dumneavoastră, vi se mai cuvin patruzeci şi opt de livre.

— Patruzeci şi opt de livre. Bogăţie ! gîndi Capestang.

Dar în acest moment, privirile-i căzură pe o sabie lungă şi fină, o adevărată spadă milaneză, pe care o încercă îndoind-o pe genunchi. Şi fiindcă rămăsese fără sabie, lucru nu prea vrednic de un Trémazenc, dar chiar şi foarte primejdios în actuala lui situaţie, se încinse cu ea.

— Îmi mai datoraţi un franc, spuse negustorul.

Capestang îi aruncă o privire piezişă, atît de încruntată, încît bietul negustor se grăbi să adauge :

— Dar acesta, monseniore, va fi pentru cinstea de a fi cîştigat un astfel de client.

— Foarte bine ! murmură cavalerul, care știa destul de bine că, la prețul de atunci al argintului masiv, negustorul mai cîștiga și așa trei sau patru franci.

...Se întoarse pînă la piața Grève. Întrebînd pe un trecător, se îndreptă spre strada Barrès. Dar, deși avea priviri agere, nu zări decît case închise, porți ferecate, ferestre întunecate, fațade tăcute. Ce stradă tristă ! Capestang se întoarse în punctul din care plecase.

— Dar, chiar dacă trăsura aceea o dusese pe Giselle, își zise el, chiar dacă m-aș afla acum în fața ei, oare ce i-aș putea spune ? Hai, hai, adăugă el rîzînd. Așa am să înnebunesc ! Să nu mai vorbesc de ea. Nici să nu mă mai gîndesc la ea. Dar ce va spune, oare, maestrul Cogolin cînd va vedea că mă întorc fără bani ? Și în afară de asta într-adevăr să mă las să mor de foame ? Căci mi-e foame. La dracu ! Înnebunesc de foame și de sete.

Cavalerul era tare înfometat. Avea amețeli. Și astfel ajunse la hanul „Regele Henric" spunîndu-și :

— Nu-i nimic ! Îmi voi comanda un dejun-princiar. Iar dacă maestrul Lureau mă refuză, dau foc hanului, îl săgetez pe hangiu și-l ard la flacăra mașinii sale.

Zicîndu-și acestea, deschise ușa camerei sale. Și rămase înmărmurit, mut de uimire. Căci în această cameră unde se aștepta să-l găsească pe Cogolin pe jumătate mort de foame, văzu un spectacol vesel, miraculos, ba chiar semeț.

Căci pe pervazul geamului stătea un coteț cu vreo cincisprezece pui. Deasupra scrinului, legate de bîrnele tavanului, atîrnau două șunci, străjuite pe de lături de doi cîrnați. Iar pe marmora scrinului, trei plăcinte suprapuse, cea mai mare servind drept bară celorlalte, formau un fel de turn de aur. Această fortificație gastronomică era păzită de două „companii" de sticle prăfuite, una la dreapta, alta la stînga, fiind formată fiecare de vreo douăzeci de „soldați" aliniați ca la paradă. În sfîrșit, în mijlocul camerei, masa, gata pregătită, era acoperită de tot felul de vînat de forme și de înfățișări diferite. Iar Cogolin, la apariția lui Capestang rosti cu gravitate :

— Domnul cavaler este servit.

— Caragiosul meu Ghinion ! exclamă Adhéman repezindu-se la masă.

— S-avem iertare, domnule, spuse Cogolin. Providență !...

VII

O ALIFIE MIRACULOASĂ

Cînd foamea cedă sub presiunea atacurilor repetate și după ce Cogolin umpluse cu *Xerex* paharul stăpînului său, căci o masă bună — așa spunea obiceiul — trebuia să se termine prin minunatele vinuri spaniole,

cavalerul, sprijinit de spătarul fotoliului său, aruncă o privire întrebătoare genialului improvizator al acestui ospăţ. Drept orice răspuns, valetul îşi ciocăni indexul de craniul său strălucitor, rămas fără perucă.

— Aşadar, ai avut o idee bună ? îl întrebă Capestang.

— Vreau să spun, domnule, că mi-am amintit de chelia mea şi de trei cuvinte.

— Trei cuvinte ? Care sînt acestea ? Şi la ce se referă ?...

— Puţină răbdare, domnule. Iată, mai întîi, cele trei cuvinte : Parallaxis, Asclepios, Catachresis. Amintiţi-vă, domnule, că am servit pe rînd la un astrolog, la un farmacist şi la un savant, trei categorii de animale cu două picioare, mai mult sau mai puţin în legătură cu puterile nevăzute.

— Ei, exclamă Capestang, încruntînd sprîncenele, căci începuse să bănuiască că valetul îşi cam bătea joc de el.

— Ei bine ! Astrologul vorbea întotdeauna de Parallaxis... şi cu ce respect, domnule ! Cuvîntul Asclepios stătea toată ziua pe buzele farmacistului. Ba adesea spunea chiar : divinul Asclepios. În sfîrşit, savantul, domnule, îşi scotea tichiuţa, pe care o purta veşnic, cînd vorbea despre Catachresis, care trebuie să fie, fără îndoială, vreo mare magiciană. Tot auzindu-le, am reţinut aceste trei nume şi am hotărît să mă folosesc într-o zi de ele, pentru vreo minunăţie oarecare. Ziua aceea a venit... Şi am realizat minunea.

— Şi ai reuşit ? întrebă Capetang care, cu toate că pretindea că el nu se miră de nimic, nu prea izbutea să-şi ascundă uimirea.

— Iată, domnule ! spuse Cogolin, îmbrăţişînd dintr-o singură privire triumfătoare masa, scrinul, coteţul de păsări, şuncile, cîrnaţii, sticlele...

— Ei drăcie ! Dar ştii că este chiar aşa ? Cum ai procedat ? Ce ai făcut ? Ia loc, Cogolin, ia loc. Aşa vreau eu, adăugă cavalerul amintindu-şi că şi pe el regele l-a poftit să stea pe scaun. Aşează-te ! Ei drăcie !

— Mulţumesc, domnule ! Iată cum, răspunse Cogolin, care se aşezase, în sfîrşit, în faţa paharului de vin pe care îl umpluse stăpînului lui.

— Iată — pe scurt — ceea ce povesti valetul cavalerului :

După ce Capestang se îndepărtase, plecînd în căutarea acelui metal strălucitor fără de care poţi fi fericit, dar în lipsa căruia nu poţi prînzi într-un han, Cogolin, zvîrlindu-şi peruca într-un colţ, se duse de-a dreptul în salonul comun al ospătarului. Intrarea lui pricinui un hohot de rîs printre consumatori şi printre cei care serveau vinul. Auzind zgomotul acestui rîs, maestrul Lureau veni în grabă într-acolo. Dar el nu împărtăşi veselia acestor clienţi şi a acestor servitori. Dimpotrivă, îl privea pe Cogolin, chel, cu o simpatie, şi bunăvoinţă pe care nu i le acordase atunci cînd avusese păr. Vă amintiţi destul de bine : maestrul Lureau era complet chel.

— Cel puţin nu voi mai fi singur, îşi spuse el. În doi, suporţi mai uşor nenorocul şi loviturile soartei.

Şi încercă să se apropie de Cogolin, spre a vorbi cu el. Dar Cogolin, care-l urmărea cu coada ochiului, tot astfel după cum o pisică urmăreşte şoarecele, străbătu salonul cu un aer gînditor şi se îndreptă spre uşa de ieşire, unde Lureau îl ajunse tocmai în momentul în care punea piciorul pe prima treaptă a tindei.

— Domnule Cogolin, i se adresă el, luînd o înfățișare tristă, ce s-a întîmplat cu părul dumitale ?

— Nimic ! exclamă Cogolin nepăsător. Mi-am pierdut părul ! azi-noapte, din pricina unei emoții puternice. Este foarte adevărat, dar...

— Cum ? Într-o singură noapte ? îl întrerupse hangiul.

— Da. Așa îl pierd eu întotdeauna !... Frica, visele urîte îmi pricinuiesc căderea părului într-o singură oră, dar....

— Foarte ciudat ! Mie mi-au trebuit pentru aceasta mai mulți ani, spuse Lureau trecîndu-și mîna peste craniul strălucitor și suspinînd. Iar dumneata spui : „așa îl pierd eu întotdeauna"...

— Fără îndoială... În acest fel de lucruri, dumneata ești mai încet ca mine. Mie nu-mi trebuie decît o oră.

— Lucrul acesta vi s-a mai întîmplat și altădată ? se interesă hangiul, holbînd ochii de uimire.

— Acum este pentru a cincea sau a șasea oară. Paralaxis, Asclepios, *Catachrésis*

— Poftim ?

— Am spus : Parallaxis, Asclepios, Catachrésis. Trebuie să repet toată ziua aceste trei cuvinte, dacă vreau ca noaptea viitoare să-mi crească din nou părul. La revedere, maestre Lureau.

— Ei ! o minută, ce dracu ! strigă Lureau cuprinzîndu-l pe Cogolin de braț.

— Sînt grăbit, domnule. Parallaxis ! Știi, nu este prea plăcut să servești drept țintă glumelor proaste...

— Mie îmi spui...

— Și nici să faci frică femeilor... Asclepios !

— Ei, a mea nici nu mă poate suferi din pricina aceasta.

— Nici să riști să te răcești. Calachresis ! Lasă-mă să mă duc acolo unde am treabă.

— Și pretinzi, adăugă Lureau, că numai datorită acestor trei cuvinte părul îți crește într-o singură noapte ?

— Într-o singură oră. Exact timpul cît a trebuit pentru a cădea. Dar nu mă strînge atît de tare, te rog !

— Domnule Cogolin, spuse Lureau cu o voce tremurătoare, învață-mă și pe mine acele trei cuvinte, spune-mi-le.

— Cu plăcere ! Căci eu am multă considerație pentru dumneata. Parallaxis ! Asclepios ! Catachresis ! Dar fără pomadă, cuvintele nu sînt deajuns.

— Cum ? Este și o pomadă ? întrebă Lureau reținîndu-l pe Cogolin.

— O unsoare minunată. Asclepios ! Dă-mi voie, maestre Lureau, mă duc în grabă să-mi procur cele necesare. Voi cheltui douăzeci de pistoli pe care stăpînul meu mi i-a dat azi... dar ești convins, cred, că merită osteneala.

— La dracu ! Desigur că merită ! Dar care sînt aceste materii necesare ? întrebă curios hangiul.

— Mai întîi îmi trebuie o cană plină cu sîngele a opt pui graşi şi bine făcuţi ; albi, dacă e posibil. Aşadar, mă grăbesc spre negustorul de păsări, ca să...

— Dar avem aci o curte întreagă de păsări, strigă Lureau. Şi altceva ce mai trebuie ?

— Parallaxis ! Îmi mai trebuie o pulpă întreagă de porc, pregătită ca să fie conservată, sărată şi afumată. Aşadar, mă grăbesc spre...

— Dar, pentru numele lui Dumnezeu, avem destule şunci. Şi am impresia că o şuncă frumoasă îţi poate fi de folos. Şi apoi, ce mai trebuie ?

— Catachresis ! Mă vei face să întîrzii, maestre Lureau ! Apoi îmi mai trebuie multă carne de iepure. Trebuie s-o tai mărunt, s-o amestec cu bucăţelele de cîrnaţi, să acopăr totul cu un strat de slănină, să adaug thym, hyzop, laur; să înconjor tot acest amestec într-un aluat de plăcintă, pregătită de mai înainte şi s-o las să se rumenească pe cuptorul încins timp de două ore. Şi chiar dacă nu găsesc carne de iepure, mă voi mulţumi cu potîrniche. Vezi, dar, că nu am timp de pierdut.

— Dar după cîte îmi spui, una sau două dintre plăcintele mele ţi-ar fi de ajuns pentru alifia dumitale.

— Crezi asta ? întrebă naiv Cogolin.

— Sînt sigur ! Şi unde mai pui avantajul că sînt făcute dinainte. Şi apoi ce-ţi mai trebuie ?

— Maestre Lureau, dar dumneata vrei să afli întreaga taină. Mă duc să caut vreo douăzeci de sticle dintr-un lichid extras dintr-o plantă oarecare, care, din întîmplare, se numeşte viţă. Dar trebuie ca lichidul acela să fie vechi. Dacă este nou, toată pomada nu mai are nici un efect. Mai trebuie ca planta din care a fost extras acel lichid să crească pe anumite costişe ale Bourgoniei sau în locuri îndepărtate : Syracuza, Malaga, Xeres. Bună ziua, lasă-mă să plec. Parallaxis !

— Domnule Cogolin, spuse hangiul cu un glas solemn, am impresia că vreo cîteva sticle de vin ţi-ar fi binevenite. Şi află că din toate vinurile acestea am mai multe sticle în pivniţă. Ba chiar şi alte calităţi. Şi apoi, ce mai trebuie ?

— Apoi ? întrebă Cogolin. Nimic ! Înţelegi, spre miezul nopţii vărs conţinutul sticlelor într-un cazan mare pe care îl pun la foc. Cînd vinul începe să fiarbă, iau cei opt pui pentru a obţine sîngele pe care îl amestec cu vinul. Las totul pe foc timp de o oră. Foarte bine ! Apoi arunc în cazan pulpa de porc....

— Adică şunca.

— Numeşte-o astfel, dacă vrei. Şi pentru ca alifia să fie mai bine făcută, adaugă vreo douăzeci de rotocoale de carne de la alt purcel, preparată în formă lunguiaţă şi rotundă, numită...

— Cîrnaţi ! strigă Lureau triumfător.

— Probabil ! Las totul să fiarbă vreo două ore. Apoi adaug carnea de iepure sau de potîrniche şi coaja plăcintei. Aştept ca totul să scadă bine. Apoi strecor conţinutul care a rămas pe fundul cazanului printr-o cîrpă subţire. Obţin astfel vreo jumătate pahar de alifie. Îmi ung capul cu ea. Rostesc de trei ori Tatăl Nostru. Spun de trei ori Parallaxis, Ascle-

pios, Catachresis... peste o oră îmi crește tot părul. La revedere, maestre ! Mă grăbesc să cumpăr toate lucrurile de care am nevoie.

— Domnule Cogolin... ! se rugă hangiul.

— Ei, maestre Lureau, cam ghicesc ce vrei de la mine. Ai de gînd să-mi ceri jumătate din alifia pe care intenționez să mi-o prepar. Dar, pentru ce nu ți-o pregătești dumneata singur, de vreme ce ți-am dat rețeta ?

Ultimele cuvinte constituiau ceea ce azi s-ar numi un bluff nemaiauzit. Lureau nu avu nici un fel de bănuială, tot așa după cum n-au avut, nu au și nici nu vor avea acele nenumărate oițe care sînt sigure că își vor regăsi, unii pofta de mîncare, alții părul, alții tinerețea ; în sfîrșit, altele frumusețea, cumpărînd o alifie împachetată de Parallaxis, Asclepios, Catachresis...

— Ascultă, maestre, fă-ți mai bine dumneata singur alifia.

— M-am gîndit și eu la aceasta, mărturisi Lureau. Dar mai sînt afurisitele astea de cuvinte pe care niciodată nu le voi putea rosti așa cum trebuie.

— Trei talismane, maestre ! Parallaxis, Asclepios, Catachresis ! Zău că nu este greu ! La revedere !

— Domnule Cogolin, se rugă Lureau, nu voi reuși niciodată. Îți dau toate cele necesare. Am nevoie de jumătate din alifia dumitale.

— Cu neputință. Pomada nu se poate împărți.

— Nu se poate împărți... ! Vezi, eu nu m-am gîndit la aceasta ! Nu se poate împărți... Ce nenorocire !

— Bine ! spuse Cogolin. Mi-e milă de dumneata. Trimite-mi de două ori toate lucrurile despre care ți-am vorbit și voi face două alifii, una pentru dumneata, una pentru mine. Dar porții duble, ai înțeles ?

— Și încă foarte bine ! strigă Lureau fericit. Șaisprezece pui, în loc de opt, pentru cele două căni de sînge ; două șunci, în loc de una... și așa mai departe. În zece minute, toate acestea vor fi în camera dumitale, împreună cu două cazane mari. Vei putea să te pui pe lucru numaidecît. Dar cuvintele ?

— Fii liniștit. Le voi rosti eu pentru dumneata. Cît despre cei trei „Tatăl Nostru", este absolut necesar ca să le reciți dumneata însuți. Ești creștin, nu ?

— Domnule Cogolin, mă laud că sînt un catolic foarte credincios.

Iată povestirea pe care Cogolin i-o mărturisi lui Capestang. La auzul ei, cavalerul trebui să recunoască că valetul său era un om de geniu.

— Foarte bine ! spuse Adhémar. Dar mîine vei fi obligat să-i dai hangiului o alifie.

— Este gata preparată, domnule, răspunse Cogolin, arătînd stăpînului său un borcănaș plin cu un fel de grăsime negricioasă.

Și acestea fiind spuse, Capestang se culcă. Visă capete de vechi regi sirieni, pentru care părul era podoaba cea mai de preț, visă că regele îi trimise trei mii de franci, visă, în sfîrșit, că ducele de Angoulême îl implora să accepte mîna fiicei sale. Și pentru a nu se lungi prea mult, să spunem că dacă Trémazenc visa liniștit, dacă Cogolin dormea ca un buș-

tean, Lureau nu închise ochii toată noaptea. Dimineața se duse la Cogolin. Văzîndu-l, scoase un strigăt de uimire, dar și de admirație : părul valetului i se părea acum mai bogat și mai unduios decît înainte de cădere. După ce se minună îndeajuns în fața lui Cogolin, îl luă și îl duse în camera cea mai îndepărtată a hanului, ferecă ușa și se unse — din belșug — cu alifia aceea negricioasă. În același timp repetă cu mare credință de trei ori Tatăl Nostru, iar Cogolin repetă mereu Parallaxis, Asclepios, Catachresis... Astfel fu consumat mai mult de jumătate de borcănaș. Apoi, maestrul Lureau, într-un acces de bucurie cu o generozitate rar întîlnită la el, trecu în mîna valetului cinci sau șase pistoli, pe care Cogolin se grăbi să-i vîre în buzunar.

Lureau își înfășură capul într-o broboadă și se duse să-și vadă de treburi. Era atît de vesel, încît chiar și doamna Lureau fu uimită de schimbarea soțului său. Din ceas în ceas, mîndrul hangiu se închidea în camera sa, își scotea broboada și se privea curios în oglindă. Dar nu vedea nici cea mai mică urmă de păr. Nici a doua zi. Își unse capul cu restul alifiei. Doamna Lureau mirosi, pipăi, analiză unsoarea și strigă :

— Dar asta-i grăsime de bou, amestecată cu funingine.

— Ci mai taci o dată, nepriceputo ! Ce înțelegi tu din tot Catachresis-ul ? Ai face mai bine să te duci să-ți speli vasele.

Doamna Lureau își ascultă soțul și plecă ridicînd din umeri. Totuși, după cinci-șase zile, hangiul, nevăzînd nici un rezultat, se duse să se plîngă lui Cogolin.

— Cum, maestre Lureau, nu ți-am spus ? Alifia face să crească părul tot în atîta timp cît a trebuit pentru a cădea. Și este logic să fie astfel.

— Adevărat ? recunoscu Lureau încrezător.

— Mie, părul mi-a căzut într-o oră. Mi-a crescut, deci, tot într-o oră. Al dumitale a căzut în mai mulți ani, ceea ce dovedește că ești mai puțin iute decît mine. Vor trebui, așadar, cîțiva ani ca să crească... Răbdare ! Și-apoi, este de prisos să te mai ungi... o singură dată, ajunge.

— Cum de nu m-am gîndit eu la asta ? se miră hangiul bătîndu-se peste frunte.

Iar din ziua aceea, stăpînul hanului „La Regele Henric" își petrecea trei sferturi din existență privindu-și craniul în oglindă. Din pricina aceasta mîncările lui începură să se ardă, iar calitatea plăcintelor sale devenea din ce în ce mai proastă... Și, în curînd, hangiul Lureau fu ruinat.

VIII

TRIPOUL DIN STRADA URSINS

Proviziile strînse de geniul lui Cogolin ajunseră opt zile, timp în care Trémazenc își hrăni trupul cu mese substanțiale și mintea cu gînduri amarnic

— Şi toate acestea numai pentru că am întîlnit-o pe Giselle, termină el prin a spune.

Atunci se blestema singur, se jura să-şi smulgă din suflet această dragoste nenorocită, se hotăra să nu se mai gîndească la ea; şi de cîte ori îşi promitea acestea, sărea pe „Săgeată" şi se îndrepta în galop spre Meudon, în nădejdea de a o vedea, sau spre strada Dauphiné, ba chiar şi spre strada Barrès, unde Cogolin îi arătase casa în faţa căreia se oprise trăsura. Într-o dimineaţă, aflîndu-se la Meudon, cuteză să intre în castelul fermecat; era deşert. Chiar şi zîna cea frumoasă dispăruse. Într-o noapte, pătrunse în castelul Angoulême, dar şi pe acesta îl găsi părăsit. Cît despre casa din strada Barrès, niciodată Capestang nu putu zări poarta ei întredeschisă, sau ferestrele date în lături.

Cavalerul îşi dădea seama că o mînie neînfrînată punea stăpînire pe el. Fără să ia cea mai mică măsură de prevedere, în miezul zilei, străbătea Parisul. Visa să fie arestat sau ucis, dar se părea că nu sosise încă momentul pentru astfel de lucruri. Viaţa aceasta dură vreo douăsprezece zile. Într-o seară, cuprins de disperare, abătut, stătea pe marginea patului. Un surîs amar îi strîngea buzele, făcute parcă numai pentru strigăte eroice, lacrimi calde îi umpleau ochii, ochii aceştia destinaţi să scînteieze în vajnicele bătălii, braţele îi atîrnau neputincioase, uitînd de gesturile măreţe. Deodată, murmură:

— Mai bine să mor. Nu o voi mai vedea. Da, nu o voi mai vedea. Voi asista la triumful lui Cinq-Mars, logodnicul ei? Mai bine să mor! Totul s-a sfîrşit.

În acest moment, un glas sinistru şopti alături de el:

— S-a sfîrşit, domnule! Ieri am golit ultima sticlă. Acum trei zile aţi mîncat ultima rămăşiţă din piciorul de purcel, de şuncă, cum se exprimă maestrul Lureau. Şi acum, domnule, în acest moment, iată ultima noastră muză. Să murim! Aţi spus să murim! Vom muri de foame şi de sete.

Şi Cogolin rostogoli pe masă ultimul pistol pe care i-l dăduse hangiul.

— Taci, spuse Capestang. Îmi sfîşii sufletul, îmi sfărîmi capul. Ce însemnătate are dacă mori pentru o cauză sau alta? De foame sau de dragoste? Este acelaşi lucru! Acum, du-te, Cogolin.

— Dar, domnule cavaler, eu nu sînt îndrăgostit!

— Ei bine, deoarece îţi mai rămîne un pistol, du-te şi comandă ultima noastră masă. De fapt, am o poftă de mîncare cum n-am mai avut demult. Şi apoi... cine ştie? Ei bine, hai, du-te, repetă Capestang nerăbdător, văzînd că valetul rămase pironit în loc.

— Domnule, spuse el, dacă cheltuim azi ultimul nostru pistol, din ce vom trăi mîine? Dacă domnul cavaler îmi îngăduie, îi voi indica o casă foarte cinstită, vizitată de toţi nobilii Parisului, lacomi de bani. Intri sărac, ieşi bogat. Cu o singură condiţie: ca intrînd bogat, să nu ieşi sărac. Dar despre aceasta nu trebuie să vă temeţi, de vreme ce nu aveţi decît un pistol de riscat.

— Un tripou ! strigă Capestang. Ei drăcie ! Cerul ţi-a trimis acest gînd. Dă-mi pistolul ! Unde este tripoul ?

— In centrul oraşului, domnule. Pe strada Ursins. Nu vă puteţi înşela, căci la poarta lui veţi zări mulţime de trăsuri şi de valeţi. Veţi mai vedea mulţimea de oameni ieşind de acolo cu buzunarele pline, iar alţii îndreptîndu-se spre Sena, care curge în apropiere, spre a-şi îngropa necazurile în...

Dar Capestang era de-acum departe. Fugea spre strada Ursins. În mijlocul ei exista o casă în care se juca. Nu-i vorbă, pe atunci se juca cam peste tot. Acolo intra oricine voia. Nu se cerea decît o înfăţişare plăcută. Cavalerul sui la primul etaj. Străbătu o anticameră plină de valeţi înzorzonaţi. Unul din ei, mai mult de formă, îi ceru numele pe care îl strigă în gura mare deschizînd o uşă. Numele lui se pierdu în mijlocul unei rumori asemănătoare cu o răbufneală pofticioasă. Cavalerul trecu pragul acelei uşi şi se pomeni într-un salon mare, foarte frumos mobilat, unde vreo cincizeci de persoane, femei şi bărbaţi, nobili cu titlu şi fără titlu se înghesuiau în jurul unei maşini ciudate, lîngă care era aşezată o femeie surîzătoare : stăpîna casei.

Această maşină era formată dintr-un fel de biliard străpuns de 70 de găuri. Fiecare gaură forma un fel de pîlnie de ivoriu, în fundul căreia era gravată cîte o cifră, de la 1 la 70. Dar aceste cifre erau bine amestecate : 9 se afla între 15 şi 18, 18 stătea alături de 3 şi 27 ; şi aşa mai departe. Stăpîna casei stătea în faţa unei măsuţe pe care se afla o tavă de argint şi o urnă tot de argint. Această urnă conţinea şaptezeci de bile de ivoriu, pe fiecare fiind gravată în roşu cîte o cifră, de la 1 la 70. Jucătorul se apropia de măsuţă, punea un pistol, îşi băga mîna în urnă şi lua o bilă, pe care o păstra la el. Cînd în urnă nu se mai găsea nici o bilă, pe tava de argint erau şaptezeci de pistoli ; atunci începea adevăratul joc. Stăpîna se ridica şi, apropiindu-se de biliard, dădea drumul pe masă, cu putere, unei bile de ivoriu, care fugea de la un capăt la altul, rostogolindu-se pe masă şi trecînd pe lingă găuri. Cînd îşi pierdea forţa, cădea într-o pîlnie. Cîştiga jucătorul a cărui cifră de pe bilă corespundea cu cifra din fundul pîlniei ; stăpîna îi remitea şaizeci şi unu de pistoli şi oprea ceilalţi nouă pentru ea. Aşadar, cu un singur pistol, jucătorul putea cîştiga şaizeci, pe cînd stăpîna, fără să rişte nimic, era sigură de cîştigul ei : nouă pistoli la fiecare joc.

Apropiindu-se de stăpîna tripoului, cavalerul imită gestul altui jucător : luă din urnă o bilă, punînd mai întîi pe o tavă de argint — nu fără oarecare strîngere de inimă — pistolul său, singurul pistol pe care îl mai avea.

Apoi, plimbîndu-se prin salon, aşteptă nerăbdător. Îşi privea mereu bila : avea numărul şaptesprezece.

Aşteptă vreo jumătate de oră, plănuind cum să găsească pe Giselle. Un murmur lung străbătu întreg salonul : toată lumea se grăbea spre biliard. Stăpîna tripoului lansă bila, care sări pe masă, apoi descrise cîteva ocoluri, pentru a cădea, în sfîrşit, într-o pîlnie.

— Domnilor, strigă patroana, vă puteţi convinge că numărul şaptesprezece a cîştigat.

— Ei drăcie ! exclamă cavalerul. Pentru ce oare nu m-am gîndit mai demult la acest mijloc de a face avere ?

În jurul lui izbucni acea rumoare care urma, de regulă, după fiecare partidă, un murmur de invidie, ţipete de mînie sau de disperare.

— Şaptesprezece ! repetă un ofiţer de gardă regală. L-am jucat de trei ori la rînd, fără a cîştiga, şi tocmai acum l-am schimbat. Al dracului de şaptesprezece !

— Domnule, fie-ţi milă, rosti tînguitor glasul unei femei, nu-l relua pe şaptesprezece, lasă-mi-l mie !

Intr-adevăr, exista regula că fericitul cîştigător avea dreptul să-şi păstreze bila sau bilele pentru partida următoare.

— Cu plăcere, doamnă ! răspunse Capestang punînd bila pe tava de argint.

Femeia o luă repede şi plăti un pistol, în timp ce Capestang îşi număra cele şaizeci de monezi. Bilele fură din nou puse în urnă. Liniştea se restabili. Nu se auzea decît murmurul conversaţiilor. În acest timp, doi jucători, tot privindu-l pe cavaler, vorbeau în şoaptă. Apoi, unul din ei ieşi grăbit. Celălalt veni de luă loc lîngă o tînără fată foarte frumoasă, care, la rîndu-i, zadarnic încerca să atragă asupra ei privirile lui Capestang. Adhémar vîrî din nou mîna în urnă şi scoase altă bilă : de astă dată nimerise numărul douăzeci şi cinci. Tînăra fată care îşi dădea osteneala să fie văzută de cavaler era Marion Delorme !

Se mai scurse încă o jumătate de oră, care păru jucătorilor foarte lungă. În fine, ultima bilă a urnei fu luată de un jucător. Se lăsă o mare tăcere. Jucătorii se grăbeau spre biliard. Priviri arzătoare se ţinteau asupra bilei, care, nepăsătoare la această frămîntare, se rostogolea înainte, înapoi, sărea şi, în sfîrşit, se auzi vocea stăpînei care strigă :

— Domnilor, vă puteţi convinge că numărul douăzeci şi cinci a cîştigat.

De astădată, Capestang păli. Acest noroc care se repeta pentru a doua oară, îl înfricoşă. Dar, îşi reveni repede din uimirea care îl cuprinse. Vîrî în buzunar cei şaizeci de pistoli pe care îi cîştigase.

— Pe legea mea, spuse el rîzînd, nu există nici un motiv ca bila să nu mă favorizeze şi a treia oară !

Şi luă o altă bilă, plătind un pistol ! De astădată, nimerise numărul trei.

— Dar, domnule, mă plictiseşti, se auzi o voce în apropierea cavalerului. Lasă-mă, te rog, în pace ! Omagiile d-tale aduc foarte mult a insulte.

Capestang se întoarse brusc. O recunoscu pe Marion Delorme şi o salută cu graţie. Îl recunoscu şi pe domnul Louvignac, pe care îl salută cu un aer atît de insolent, încît spadasinul păli de mînie.

— Cavalere, spuse Marion Delorme tremurînd toată şi părînd şi mai frumoasă, parcă, în mînia ce-o cuprinsese, dă-mi braţul dumitale pentru a mă conduce la trăsură şi pentru a mă scăpa de domnul.

— Să nu vă fie teamă de nimic, doamnă, spuse Capestang. Acum, cînd un bărbat este în fața lui, domnul va deveni mai blînd decît un miel : Pulcinello în fața Fanfaronului !

— Deoarece domnul m-a văzut, continuă Marion Delorme, de două-trei la castelul marchizului de Ancre, se crede obligat să mă iubească, ba chiar se socotește îndreptățit să mi-o spună și nu poate admite că eu refuz să-l ascult...

— La palatul Ancre, doamnă ? Dar, cum de-ați cutezat să pătrundeți în acel alcov al crimei ?

Louvignac, livid, înaintă un pas spre Capestang. O liniște apăsătoare se făcu în jurul lor. Cîțiva gentilomi care auziseră ultimele cuvinte ale lui Capestang și care nu concepeau cum de poate fi cineva atît de inconștient pentru a rosti astfel de vorbe împotriva lui Concini, se îndreptară agale spre ușă, de teamă să nu fie compromiși. Capestang făcu o plecăciune, întocmai cum făceau și artiștii comediei italiene, și spuse :

— Hai, Pulcinello, plînge-te Fanfaronului !

— Domnule, bîigui Louvignac beat de mînie, ați îndrăzni să-mi repetați aceste cuvinte și în altă parte decît în acest salon ?

— Oriunde veți dori, domnule, răspunse Capestang cu o răceală teribilă... în afară, bineînțeles, de saloanele palatului lui Concini, unde tăbără cît opt oameni să asasineze un cavaler...

Un murmur de spaimă străbătu rîndurile jucătorilor. Dar, în acest moment, stăpîna tripoului, probabil pentru a face o diversiune, vesti că va lansa bila, și jucătorii se grăbiră spre biliard. Louvignac se apropie, de asemeni, cu un surîs sinistru pe buze.

— Domnule, spuse el, vă aștept la Pont-au-Charge. Acolo, după ce vă voi străpunge cu spada mea, îmi va fi foarte ușor să arunc trupul dumneavoastră peștilor.

— La Pont-au-Charge ? Bine. Voi fi acolo peste o jumătate de oră. Acolo, îmi va fi ușor să vă spăl în Sena, căci fața dumitale mai este încă pătată de sîngele meu.

Fără să vrea, Louvignac își duse mîna la frunte. Capestang izbucni în rîs. Spadasinul se îndreptă spre ușă. În acest moment, stăpîna tripoului strigă :

— Domnilor, vă puteți convinge că numărul trei a cîștigat.

— Tot domnul cavaler a cîștigat ! Pentru a treia oară !, spuse cineva.

Un ropot de aplauze, de felicitări, dar și un murmur de invidie se auzi în jurul lui Capestang.

Cavalerul se apropie și își puse banii în buzunar : cîștigase de acum o sută optzeci de pistoli... Și toți acești bani cu una dintre monedele pe care recunoscătorul Lureau i le dăduse lui Cogolin.

— Nu mai înțeleg nimic ! se miră Capestang. De ce, oare, mi-a spus Cogolin că toți cei ce vin aci se duc apoi spre Sena. Strada Ursins nu-i o vale a plîngerii, ci, mai bine zis, paradisul norocului...

Apoi se întoarse spre Marion care, tremurînd, asistase la scena dintre el și Louvignac.

— Desigur că nu vă veţi duce, nu ? îi spuse ea cu voce rugătoare.

— Unde ? La Pont-au-Charge ? Ba mă voi duce, doamnă, cu atît mai încîntat dacă voi avea norocul să găsesc vreun birou de schimb ca să prefac toţi aceşti pistoli în monede mai mari. Niciodată, zău, nu am avut în buzunarele mele atîtea piese de aur.

— Aşadar, te duci la moarte ! Vei fi ucis pentru mine !...

— Şi chiar dacă aceasta s-ar întîmpla, spuse Capestang luînd o atitudine cavalerească, menită să facă să palpite sufletul femeilor, îmi pare, doamnă, că meritaţi să mor pentru dumneavoastră ! Dar, nu vă temeţi de nimic. Nu voi fi omorît.

— Nu ştii oare, că acel care v-a provocat este Louvignac ? Cavalere, nu ştii, oare, că el a vorbit — cu puţin înainte, chiar aci — despre dumneata, cu Bazorges ?

— Dar, cine este Bazorges ?

— Unul din obişnuiţii domnului ministrul de Ancre. I-am auzit. Îşi dădeau întîlnire la Pont-au-Charge. Ţi se întinde o cursă, cavalere.

— Dacă nu sînt decît doi, draga mea, totul va merge strună. Voi da lovituri duble, atîta tot. Dar mi-e ruşine că n-am alt subiect de discuţie decît tocmai aceste mizerii. Să discutăm, mai bine, despre dumneata. Dumneata, la tripou ? Oare ai nevoie de bani ? Am în buzunarele mele o mie opt sute de livre, care se vor simţi foarte onorate să treagă în punga dumitale. Iartă-mi propunerea, dragă Marion, dacă ea te jigneşte cumva, adăugă cavalerul cu un glas blînd, fermecător.

Marion Delorme cu un gest tot atît de gingaş pe cît era şi vocea lui Capestang, îndepărtă mîna plină de pistoli a tînărului.

— Cavalere, spuse ea cu o melancolie fermecătoare, dar şi cu un curaj nemaipomenit în expresii. Eu, care am venit la Paris să fac avere prin frumuseţea trupului meu, care am sosit aci pentru a mă vinde cît mai scump cu putinţă, te rog să-mi laşi minunata, fericita amintire de mă fi dăruit o dată pentru nimic... ; iertare, pentru mulţumirea de a mă dărui. Mă întrebi pentru ce sînt aci ? Pentru că trebuie să cunosc Parisul. Ieri, la slujba de la Notre Dame, astă-seară, la tripou ; mîine, în altă parte ; vreau să văd totul, vreau să aud totul. Pînă acum am văzut foarte mult şi am auzit... da, am auzit... ia seama, cavalere... nu, nu pot vorbi aci, vino la mine mîine.

— La ospătăria „La cei trei Regi" ? întrebă cavalerul mirat de tremurul convulsiv care o zgudui pe Marion.

— Da, mai locuiesc acolo, aşteptînd ceva mai bun. Acolo, îţi voi spune ce am auzit, adăugă ea cutremurîndu-se. Iar dumneata îmi vei povesti ce s-a întîmplat cu tînărul acela frumos, care îţi căuta pricină pe malurile Biévrei. Trebuie neapărat să-i vorbesc.

— Marchizul de Cinq-Mars ! strigă Capestang cu voce răguşită, în vreme ce o durere înăbuşită îi săgetă inima.

Marchizul de Cinq-Mars ! Logodnicul Gisellei !

— Da, Cinq-Mars, afirmă Marion Delorme. Dacă nu ştii unde se află, caută-l, spune-i că îl aştept.

Şi, cu voce înceată, adăugă :

— Am nevoie de el. Numai el mă poate scăpa dintr-o primejdie care mă amenință.

— Numai el ? murmură Capestang încruntînd sprîncenele. Dar eu ?

— Numai el, îți spun. Îmi promiți că mi-l vei trimite ?

— Marion, spuse Capestang, nu-ți poți închipui cît de greu îmi este să mă aflu în fața acestui om și încă să-i mai vorbesc. Dar, pentru că numai el te poate salva dintr-o primejdie pe care nu o cunosc, îl voi căuta și îl voi găsi. Îi voi spune că îl aștepți : ai cuvîntul meu de cinste.

Îi dădu mîna și o conduse în anticameră. Începură să coboare scara. Ea continua să tremure. Din cînd în cînd, își ridica privirile pline de o frică misterioasă asupra cavalerului.

— Vei veni mîine la mine, nu ? spuse ea. Trebuie. Trebuie să știi... căci în astă-seară nu m-a mirat decît un lucru, cavalere : cum de mai trăiești. Îți voi spune, mîine, totul ; îți voi explica. Dar, chiar de-acum, chiar din clipa aceasta... ia seama, ia seama !...

Marion se plecă spre el și îi șopti :

— Ia seama mai ales la Episcop, la ducele de Richelieu !

Și Marion Delorme se sui în trăsură. Misterioasa și ușuratica femeie dispăru. În acest moment, un om, aplecat peste balustradă, îi văzuse coborînd, îi urmărise cu un ochi lacom și viclean ; coborî și el cu pași mărunți. Acest om era Laffemas.

IX

AL DOILEA DUEL ÎNTRE CAPESTANG ȘI CINQ-MARS

Capestang mai era încă uluit. Mai întîi, de extraordinarul noroc ce avusese. Pătrunzînd pentru prima oară într-un tripou, se îmbogățise doar cu aproape două mii de livre. Apoi, îl uimea întîlnirea lui cu Marion Delorme care, lucru de mirare, nu-i spusese nimic despre dragostea cu care îl urmărise ; în sfîrșit, în egală măsură îl surprindea avertismentul pe care i-l șoptise Marion, plecînd.

— „Oare, ce i-am făcut acestui Episcop de Luçon ?"

Tot gîndindu-se astfel, eroul nostru se îndreptă spre Pont-au-Charge, fără să-și dezlipească mîna de pe mînerul sabiei, ciulind mereu urechile, fiind încontinuu la pîndă, căci se aștepta să-i vadă pe Louvignac și pe Bazorges năpustindu-se asupra lui. Era pregătit să-i primească cît mai bine.

În fine, ajunse la locul fixat. Nevăzînd pe nimeni acolo, făcu cîțiva pași pe pod. Era cu și mai mare băgare de seamă, căci fiecare din casele de pe cele două coaste ale podului putea fi un ascunziș al asasinilor. Se opri. Auzise un zgomot în spatele lui. Se întoarse și văzu o umbră care înainta. Umbra îl întrebă :

— Dumneata ești domnul cavaler de Capestang ?

— „Il calomniam ! Este singur !" gîndi cavalerul. Da, domnule Louvignac, răspunse el cu voce tare, eu sînt : la dispoziția dumneavoastră.

— Bine ! exclamă Louvignac cu un glas care vibră în mod ciudat. Ține-te bine. Pornesc la atac !...

Capestang deosebi străfulgerarea unei săbii. În aceeași clipă se puse în gardă, ținîndu-și spada în mînă, și aproape imediat se dădu cu un pas înapoi, murmurînd o înjurătură... căci în fața lui nu era numai un singur om, nu strălucea numai o singură sabie ! Deodată apăruseră șase bărbați. Șase săbii străfulgerau în întuneric ! Erau spadasinii lui Concini, pe care îi adusese Bazorges !... Capestang recunoscu vocea lui Rinaldo care striga :

— Ei, Fanfaron afurisit, de data asta socotește-te mort !

— Nu încă, răcni Capestang.

Și, punînd în practică o manevră cu care era obișnuit de mult timp, apucă sabia de lamă și începu să o rotească prin aer, cu măciulia în vînt, într-un vîrtej formidabil. Prin această tactică risca să-și taie mîna, dar își tripla forța. Se auzi un zăngănit, și două săbii se sparseră ca două pahare de sticlă subțire. Unul din asasini se prăbuși la pămînt, lovit în frunte de teribila lamă de oțel care se învîrtea și forma un fel de pavăză a cavalerului. Urlete de mînie izbucniră din piepturile spadasinilor. Unul după altul, Rinaldo, Pontraille, Montreval atacară nebunește, dar fură nevoiți să dea înapoi numaidecît, blestemînd furioși.

— Pe Dumnezeul meu, striga Rinaldo, parcă ar avea zale ! ! !...

— La dracu ! se auzi glasul lui Bazorges. Sabia mi-e ruptă !

Capestang, scrîșnind din dinți, cu ochii holbați, continua furioasa morișcă. Sărea dintr-o parte într-alta a podului, îndrăznea o lovitură, apoi se dădea înapoi pentru a se pune la adăpost. Dar aceasta nu putea dura prea mult. Fusese atins la umăr și simțea cum i se înmoaie brațul. Pumnalele erau îndreptate spre pieptul lui. Unul din ele chiar îi străpunse tunica. Gîfiia. O sudoare rece îi șiroia pe față.

— Pe el ! Pe el ! zbieră Rinaldo. Este al nostru !

— Omoară-l ! Omoară-l ! strigară spadasinii.

O ultimă sforțare, o ultimă săritură. Capestang, sfîrșit de trudă, se lipi cu spatele de ușa uneia dintre case. Iar în acest moment, în care zărea ochii scăpărători ai asasinilor, în care simțea răbufneala suflărilor lor arzătoare, cavalerul dădu un țipăt caracteristic omului care se vede salvat, chiar numai pentru cîteva secunde.

Ușa era deschisă ! O împinse în lături printr-un efort al tuturor mușchilor ; intră ca o trombă în casă și o închise în urma lui, în timp ce afară izbucneau blestemele celor șase, care unindu-și puterile, apăsau cu toată greutatea corpului lor pentru a forța ușa.

În apropierea lui Capestang, o voce straniu de liniștită murmură :

— Urcă-te sus pe această scară și deschide fereastra care dă spre fluviu.

Fără să-l vadă pe cel care vorbea, fără să se întrebe de unde venea această voce, cavalerul se întoarse, văzu scara de lemn și se repezi spre ea, tocmai în momentul în care Rinaldo striga :

— Deschide, Lorenzo ! Deschide ! Sînt eu ! Sîntem noi !

În aceeaşi clipă, poarta se deschise şi banda ţîşni înăuntru.

— Sfîntă Fecioară ! exclamă piticul. Oare diavolul a intrat în casa mea ? Pe aici, domnule Rinaldo ! Pe această scară ! Caraghiosul, după ce m-a omorît aproape, s-a urcat acolo sus. Omoară-l ! Omoară-l !

Banda, furioasă, însîngerată, cu Rinaldo în frunte, se repezi spre scară. În cîteva secunde, Rinaldo ajunse în camera de sus. Văzu fereastra deschisă, zări o scară de frînghie. Tovarăşii lui, scoşi din fire de mînie, cotrobăiau prin casă.

— Pe aici ! urlă Rinaldo. A fugit pe aici !

Orice s-ar spune, Rinaldo era tare curajos. Îşi puse pumnalul între dinţi şi începu să coboare. Ajunse la ultima treaptă, cufundată în apă. Privi cu atenţie, dar nu văzu nimic. Ascultă cu luare aminte, dar nu auzi decît clipocitul apei care se izbea pe picioarele podului.

— Blestem asupra ta ! tună el.

Şi se urcă din nou. Pe deasupra ferestrei, patru capete erau aplecate. Spadasinii, văzîndu-l pe Rinaldo urcînd scara, îşi dădură seama că şi de astă dată Capestang le scăpase printre degete. Louvignac vru să se arunce în apă pentru a încerca să-l ajungă, căci el credea că îndrăcitul cavaler se lăsase dus de curentul apei.

—Nu ! îi spuse Rinaldo regăsindu-şi stăpînirea de sine. Te vei îneca, dragul meu Louvingac. Şi nici nu sîntem prea mulţi. Maestre Lorenzo, ce înseamnă această scară de frînghie ?

— Pentru anumite lucruri tainice am nevoie de apă proaspătă, de apă curgătoare. Atunci, mă cobor pe această scară pentru a o lua din fluviu.

Banditii tremurau. Într-o clipită, o teroare superstiţioasă le paraliză furia. Nu se simţeau în largul lor în această casă a diavolului. Se retraseră, deci, salutîndu-l cu respect pe piticul care zadarnic îi invita să bea împreună cu el o sticlă-două de vin. După ce plecară, Lorenzo, la rîndul lui, se aplecă asupra ferestrei. Privi fluviul îndelung şi murmură :

— Ei, dar pe cine am salvat ? Rinaldo îmi va spune numele lui.

Se duse să continue o operaţie chimică cu care se ocupa în momentul în care zgomotul luptătorilor îl hotărîse să deschidă poarta pentru a vedea ce se întîmplă. Dar creierul lui, atît de activ altădată, era acum ca paralizat de mirare.

— Oare, pentru ce l-am salvat pe acest necunoscut ? murmură el gînditor. Din pricina nervilor, fără îndoială. Era să fie strangulat ! Era deajuns să deschid uşa ca să-l scap de la moarte. Am deschis-o fără să ştiu ce fac. Da, da, din pricina nervilor. Mi-e groază de sînge. Otravă, da ! Ea nu te face să zbieri. Te omoară încetul cu încetul. Bruta asta de Rinaldo nu înţelege decît pumnalul...

— Rămase tăcut mult timp. Apoi, drept încheiere, adăugă :

— El şi Giselle de Angoulême, iată doi pe care i-am salvat pînă acum ! Oare ce ursită s-a abătut asupra mea... eu ! tocmai eu... neguţătorul de moarte !

Capestang ajunse lesne la extremitatea insulei.

— Frumos animal! exclamă cavalerul acostînd la un podeț barca care-l salvase. Dar nici nu se compară cu „Săgeata" mea.

Vorbea despre barcă? Nu vom ști niciodată, și fără îndoială că nici el nu știa. Vorbea numai din plăcerea de a rosti cîteva cuvinte, pentru a-și da liber curs bucuriei pe care o resimțea văzîndu-se viu, după ce aripile morții îl atinseseră din fugă. Era voios. Fluierînd, se îndreptă spre strada Dauphiné, care se deschidea în fața lui.

Inima începu să-i bată puternic cînd deosebi întunecoasa siluetă a palatului Angoulême. Se opri în colțul străzii, într-o fundătură de unde de abia zărea poarta aceea al cărui secret îl divulgase zîna din Meudon și pe care, într-o noapte, palpitînd de nădejde, o deschisese. Dar acum... unde era nădejdea?

— „Giselle! Iluzie pe care nu o voi atinge niciodată! Unde ești, Giselle?"

Și acest gînd îl făcu deodată să se cutremure, să freamăte pînă în adîncul sufletului: poate era acolo? Totuși, el revenise în acest palat! Pătrunsese înăuntru! Îl cutreierase de la un capăt la altul! Și nu găsise decît singurătate.

Mult timp, cavalerul rămase pironit locului. Stătea nemișcat. Tremura. Deodată, poarta castelului se deschise. Un bărbat ieși pe ușă și se îndreptă spre capătul străzii Dauphiné.

— De astădată, gîndi Capestang, cu capul înfierbîntat, cu mintea tulburată, nu mă mai înșel! Silueta aceasta, mersul acesta... l-aș recunoaște dintr-o mie de oameni... e el, nu poate fi decît el!

Era Cinq-Mars. Dintr-o mișcare impulsivă, Capestang se luă după el. Mergea cu cincizeci de pași în urma tînărului marchiz.

— „La dracu! gîndi el, deoarece tinerelul acesta ținea atît de mult să mă omoare, atunci cînd era în numeroasa companie, vreau să văd dacă nu și-a schimbat intențiile între timp, și mai ales acum. Să văd dacă acum, cînd e singur, îi mai dă mîna să facă același lucru?"

Și iuți pasul. Dar în momentul în care Trémazenc se pregătea să-l acosteze pe Cinq-Mars, se opri brusc: de după un zid al străzii se strecuraseră trei oameni. Îl înconjurară pe tînărul marchiz. Capestang auzi un glas aspru, poruncitor:

— Punga dumneavoastră, monseniore sau, în lipsa ei, îți vom lua viața!

— Bandiților! strigă Cinq-Mars cu o voce hotărîtă. Săriți! Bandiții! Mă...

Vocea lui devenea din ce în ce mai înăbușită. Probabil că i se pusese un căluș în gură. Capestang zări acel grup agitîndu-se confuz. Am spus că Adhémar se oprise. Dar această oprire nu dură decît o secundă. Un gînd ciudat străbătuse mintea cavalerului... un gînd foarte ciudat! Apoi, deodată, se repezi furios, strigîndu-și cît putea mai tare în gînd:

„Eu să fi făcut așa ceva! Să fi lăsat să se omoare un om fără să mă mișc! Sînt un mizerabil! Un mizerabil care merită să fie sfîrtecat, că a putut concepe măcar pentru o clipă o viclenie atît de îngrozitoare."

— Hei, domnule, nu vă pierdeți curajul. Rezistați-le cît puteți mai mult. Sosesc numaidecît! Sînteți salvat!

Nici nu-și dădu osteneala să-și scoată sabia din teacă. Dintr-o singură săritură, se năpusti asupra celor trei bandiți. Cu o lovitură de pumn îl ameți pe primul care-i căzu în mînă, îl împinse pe al doilea, care se prăbuși la picioarele gardului și îl cuprinse de gît pe celălalt care, bîlbîindu-se, nu avu decît timpul să strige : „Milă !"

— Dispari, tună Capestang. Fugiți cu toții ! Căci de nu, pe coarnele patronului vostru Satana, vă înjunghii cu propriile voastre pumnale, ca să nu-mi murdăresc sabia.

Zăpăciți, sîngerînd, înspăimîntați, cei trei tîlhari fugiră spunîndu-și :

— Era diavolul în persoană !

Capestang se și aplecă asupra lui Cinq-Mars, îi scoase călușul din gură care-l înăbușea și îl ajută să se ridice. Cinq-Mars respiră profund. Apoi, cu o voce emoționată, zise :

— Fără de dumneata, domnule, eram ca și mort. Te rog, spune-mi numele dumitale, ca să-l repet tuturor celor care mă iubesc, de la tatăl meu și pînă la logodnica mea, pentru ca să se roage pentru d-ta, atîta timp cît vor trăi...

Capestang tresări puternic. Se dădu înapoi cu doi pași și, cu un glas plin de amărăciune, replică :

— Este de prisos, domnule de Cinq-Mars, ca logodnica dumitale să se roage pentru mine. Așadar, nu-ți voi spune numele meu. Cu atît mai bine dacă nu mă recunoști. Eu vă jur că nu am avut nevoie să aflu numele dumitale pentru a te recunoaște.

— Capestang ! bîlbîi Cinq-Mars, plin de uimire.

— Puțin importă. Adio, domnule. Nădăjduiesc să ne mai întîlnim și în altă zi, în care vei fi în stare să poți suporta alt gen de conversație decît acesta.

— Capestang !, repetă Cinq-Mars, fără să audă această provocare, adînc emoționat de actul de generozitate al dușmanului său, una din acele puternice emoții care frămîntă sufletele și nimicesc urile.

Și împins de o forță tainică vroia să se repeadă în urma cavalerului, care se pregătea să se îndepărteze, cînd deodată Trémazenc se reîntoarse. Un surîs ciudat îi flutura pe buze :

— Ei drăcie, era să uit că am primit un comision din partea cuiva. Am promis să vă caut și să vă găsesc...

— O însărcinare !, bîigui tînărul marchiz, uimit mai mult de rîsul straniu al cavalerului și de accentul său furios, decît de cuvintele rostite. Din partea cui ?

— Din partea domnișoarei Delorme !

Cinq-Mars se cutremură de mînie. El bănui sau crezu că poate distinge o ironie, o insultă în aceste cuvinte. O iubea pe Marion. Chiar din prima clipă în care o văzuse, pasiunea pusese stăpînire pe el. Dar, chiar din acea clipă o văzuse pe Marion înflăcărîndu-se după Capestang : și de atunci îl ura pe cavaler. Apoi, cu prilejul cinei de la ospătăria „La cei trei Regi", Capestang, după toate aparențele își bătuse joc de el, căci după împăcăciunea de atunci, venise ceea ce el numea trădarea lui Marion. Iar acum acest bărbat, care era amantul perfidei Marion, acest om

îl insulta, îl copleşea, îndrăznind să-i aducă la cunoştinţă că legătura lui cu Marion mai dura încă.

— Domnule, zise Cinq-Mars, scrîşnind din dinţi, mai eşti încă sub scutul serviciului pe care mi l-ai făcut. Fereşte-te, însă, să mă scoţi din fire !

— Nu vă înţeleg, răspunse mîndru Capestang. În orice caz, însă, obrăzniciile dumitale m-ar obliga poate să-ţi tai urechile, dar nu m-ar putea face niciodată să uit că mi-am dat cuvîntul de onoare unei femei. Cu voia sau fără voia dumitale, vei afla că astă-seară am avut cinstea să o întîlnesc pe domnişoara Marion Delorme.

— S-o întîlneşti ? Dar, ce ? Nu o vezi în fiecare zi ?

Cinq-Mars era într-adevăr convins că Trémazenc îşi petrecea tot timpul la picioarele lui Marion, ca şi Hercule la picioarele Omfalei.

— Îmi inspiri milă, spuse Capestang. Şi mă scoţi din fire cu Marion a dumitale. Ce ? Eu o cunosc ? Sau vreau s-o cunosc măcar ? Dar, să terminăm odată, domnule. Iată în cîteva cuvinte ce am acceptat să vă aduc la cunoştinţă : Marion te aşteaptă la ospătăria „La cei trei Regi".

— Mă aşteaptă ?, bîigui Cinq-Mars, care-l privea acum pe Capestang cu aceeaşi admiraţie cu care desigur bătrînul Iacob privise îngerul.

Cavalerul ridică din umeri.

— Vă aşteaptă pentru că este ameninţată de o primejdie de care numai dumneata o poţi scăpa. Iată ce i-am promis, pe cuvînt de onoare, să vă spun. Adio, domnule !

Cinq-Mars se aruncă înaintea cavalerului. Jubila. Era îmbătat de pasiune.

— Ai spus că este ameninţată de primejdie şi nu ţi s-a adresat dumitale ? Mă cheamă pe mine ?! Mă aşteaptă pe mine ?! Atunci... atunci nu era adevărat ? Mizerabilul de Laffemas m-a minţit, aşadar ? Atunci... nu te iubeşte pe dumneata ? Repetă-mi ! Fie-ţi milă ! Mă aşteaptă pe mine ! Eu singur pot s-o salvez ?!

— Ei, domnule, de o oră de cînd mă căznesc să-ţi spun acest lucru ! Adio !

— Cavalere !, strigă Cinq-Mars, nu ne putem despărţi astfel. Cavalere, deşi ştiai cine eram, deşi ştiai ce am spus şi ce am făcut împotriva dumitale, mi-ai salvat totuşi viaţa. Este generos, este admirabil, este măreţ ceea ce ai făcut dumneata ! Nu numai că mi-ai salvat viaţa, dar mi-ai redat şi nădejdea fără de care viaţa mea mi se părea un chin.

Capestang asculta aceste cuvinte cu o bucurie teribilă. Căci fiecare cuvînt era pentru el o lopată de pămînt care acoperea prăpastia ce-l separa de Giselle.

— Eu te asigur de acestea, cavalere, continuă Cinq-Mars. Îţi datorez mai mult decît viaţa. Iată... te rog.

Era cît p-aci să spună : „Să fim prieteni ! Iată mîna mea !" Da, era cît p-aci să-i întindă mîna lui Capestang.

În momentul acela, un nor îi întunecă fruntea. Deodată, îi apăru în minte imaginea Gisellei. Şi, lucru ciudat, Cinq-Mars, care nu o iubea pe Giselle, ghicise că între Trémazenc şi logodnica sa exista ceva foarte profund. Iar atunci, Cinq-Mars, care nu o iubea pe Giselle, care o recucerise

pe Marion, Cinq-Mars își dădu seama că lupta dintre el și cavaler va fi și mai aprigă. Această luptă se va da de acum înainte pe un alt teren. Și atunci, își înăbuși strigătul de prietenie. Mîna lui, gata s-o întindă cavalerului, se retrase.

O tăcere apăsătoare, plină de așteptare și de neliniște, se stabili între cei doi bărbați. Și pentru că amîndoi își dădură seama că nu mai aveau ce să-și spună, se descoperiră simultan, se salutară și amîndoi în același timp murmurară :

— Adio !

X

MARION DELORME

Camera pe care o locuia Marion era cea mai frumoasă încăpere a ospătăriei „La cei trei Regi". Și în același timp, această ospătărie era cea mai luxoasă și cel mai des vizitată din tot Parisul. Erau orele două după-amiază. Marion, așezată în fața unei oglinzi înalte, își pieptăna bogata podoabă capilară cu care o înzestrase natura. Iar în timp ce mîna ei delicată își prindea acele și își dregea buclele, murmura plină de gravitate :

— Frumusețea fără de artă nu înseamnă nimic. Sînt frumoasă, este adevărat, dar chiar dacă aș fi fost urîtă, ajutată de voință, frumusețea mea ar trece neobservată.

— Din partea domnului duce de Rohan, spuse o subretă intrînd în odaie și punînd pe măsuța toaletei un minunat șirag de perle.

— Draga mea, nu mă deranja tocmai în acest moment, spuse Marion îndepărtînd șiragul și luînd în mînă un ac pe care îl ținu o clipă în mînă, gînditoare. Deodată se înțepă, surîse și își aruncă ochii asupra giuvaerului. Subreta dispăruse. Marion își continuă toaleta. Cînd socoti că totul era perfect, se ridică și se îndreptă încet spre fereastra care se deschidea spre strada Tournon, chiar în fața palatului lui Concini.

— Din partea domnului conte de Montereau, zise subreta intrînd din nou.

Puse pe masă o cutiuță. Marion o deschise : conținea un pieptene de aur, împodobit de două șiruri de rubine, care parcă fuseseră aranjate acolo ca să dea o mai mare strălucire smaragdului din mijloc. Marion surîse. Dar, pe un ton în care se distingea o voință de fier, murmură :

— Eu nu vreau cadouri. Vreau altceva. Haideți, domnilor, frumoasa Marion va aparține aceluia care va da mai mult în licitația ce se va deschide. Annette, nu mai este nimic altceva ?

— Am văzut un lacheu urcînd scara, doamnă. Mă duc să văd de la cine e ?

— Oare, Capestang va veni ? se întrebă Marion. L-o fi întîlnit, oare, pe Cinq-Mars ?

Subreta, care ieșise, se întoarse spunînd :

— Din partea ducelui de Richelieu.

Marion, care se îndreptase din nou spre fereastră, se reintoarse pălind şi tresărind.

De astădată, Annette pusese pe masă un simplu coş de papură, care conţinea vreo doisprezece trandafiri roşii ca sîngele. Dar pe fiecare floare era o picătură de rouă. Tremurînd, Marion se apropie şi atunci observă că trandafirii erau artificiali şi că fiecare picătură de rouă era un diamant. Marion Delorme privi îndelung coşul şi, răspunzînd desigur unor gînduri care o frămîntau, atinse trandafirii şi diamantele murmurînd :

— Lacrimi şi sînge !

Apoi, pentru a treia oară, se duse spre fereastră. Ridică perdeaua şi privi în stradă. De cealaltă parte a străzii, în faţa ferestrei, stătea un uriaş. Trecătorii îl priveau curioşi, alţii se uitau la el cu frică. Femeile care treceau, întorceau capul sau grăbeau pasul făcîndu-şi semnul crucii.

— Iată Nubianul marchizului de Ancre ! spuneau primele.

— Încarnaţia diavolului !, exclamau celelalte.

Uriaşul acesta era, într-adevăr, negrul pe care l-am zărit în casa din strada Casset. Era Belphégor. Belphégor nu ar fi făcut nici cea mai mică mişcare pentru a se feri. Căci văzuse perdeaua dîndu-se la o parte. Marion Delorme îl zări pe nubian. O flacără de batjocură tandră îi scînteie în ochi.

— Sărmanul de tine, şopti ea. Mereu în acelaşi post, nădăjduind că vei vedea odată mişcîndu-se aceste perdele. De cînd m-a văzut în castelul stăpînului său, mă pîndeşte în fiecare zi, astăzi ca şi ieri, ieri ca şi în zilele trecute. Se postează în faţa ferestrei şi nu pleacă pînă ce nu îl milostivesc cu o privire. Nu pot face un singur pas fără să stîrnesc o dragoste ! Sărmanul de tine, cum mă iubeşti ! Ceilalţi îmi dau perle şi diamante. Acesta, dacă aş dori, şi-ar sfîşia şi sufletul pentru a mi-l oferi. Merită să-i dăruiesc un surîs, o umbră de nădejde.

Ridică perdeaua şi ţinti privirile asupra lui Belphégor. Surîse. Nubianul rămase uimit, ca şi cum cerul s-ar fi deschis deasupra lui. Buzele lui se împurpurară. Un tremur de fericire îl străbătu din cap pînă în picioare... Imaginea fermecată dispăruse demult, dar el mai era tot acolo. În momentul în care Marion lăsă perdelele să cadă, Annette, pătrunzînd în cameră, anunţă :

— Domnul marchiz de Cinq-Mars !...

Marion Delorme tresări.

O paloare ciudată i se urcă în obraz, imediat înlocuită de o expresie plină de fermitate. Aruncă o privire de sfidare asupra coşului de trandafiri. Se aşeză. Cinq-Mars intră, se îndreptă spre ea şi se înclină ca şi cum s-ar fi îngenuncheat în faţa Reginei Franţei.

— Doamnă, zise el cu glas tremurător, gonit departe de asprimile dumneavoastră, am jurat să nu vă mai văd niciodată. Şi nu aş fi venit nici acum, dacă n-aş fi aflat că sînteţi în primejdie : iată-mă, doamnă !

— Oare cine va spus că am nevoie de un devotament nelimitat, orb ?, întrebă Marion cu o voce hotărîtă, lipsită de orice cochetărie.

— Domnul cavaler de Capestang, răspunse Cinq-Mars cu greutate.

— Şi eşti hotărît să...

— Să vă ofer viaţa mea, doamnă...

— Bine, spuse Marion cu acelaşi glas hotărît.

Aceste cîteva cuvinte se schimbaseră cu repeziciunea zăngăniturilor a două săbii care se lovesc înainte de a începe lupta. Un moment de tăcere. Marchizul tremura. Marion era gînditoare. Probabil că-şi întrezărea viitorul. Fără îndoială că ea fu tot atît de şovăitoare pe cît a fost şi Cezar înainte de a trece Rubiconul. Deodată, continuă :

— Marchize, ia bine seama la ce te întreb : mă iubeşti ?

Cinq-Mars o privi uimit. Apoi ochii îi căzură pe toate cadourile de pe masă şi răspunse cu amărăciune :

— Nu sînt singurul care vă iubeşte, doamnă. Acest pieptene, această minunată bijuterie...

— Annette !, îl întrerupse Marion cu un ton violent. (Subreta intră). Lacheul domnului de Montereau mai este aci ? (Annette încuviinţă din cap). Aştepta răspunsul meu, nu ? Iată-l ! (închise cutiuţa şi i-o întinse fetei). Să spună domnului conte de Montereau că Marion Delorme îşi face toaleta fără pieptene. Du-te şi spune-i acestea, draga mea... (Jupîneasa ieşi). Acum, domnule marchiz, vrei să-mi răspunzi : mă iubeşti ?

— Doamnă, spuse el, ştiţi bine că vă ador, că sufletul meu...

— Banalităţi ! domnule marchiz. Ştiu ce vă mai supără. Annette !! Lacheul domnului de Rohan este aci, da ? Aşteaptă răspunsul meu ? Iată-l : (întinse jupînesei şiragul de perle care valora cel puţin douăzeci de mii de livre). Valetul să spună domnului duce de Rohan că un şirag de perle seamănă prea mult cu un lanţ, iar Marion Delorme nu vrea să poarte lanţ. (Apoi, după ieşirea jupînesei) : Marchize, pe cuvîntul meu de cinste că întrebarea este foarte serioasă. De spusele dumitale depinde ultimul răspuns pe care trebuie să-l dau valetului care a adus cel de-al treilea cadou pe care l-ai văzut în camera mea.

— Cine a trimis acest coş de flori ? întrebă Cinq-Mars scos din fire, incapabil să se stăpînească.

— Domnul episcop de Luçon ! răspunse cu răceală Marion. Vezi, eu îţi răspund !

— Richelieu ! tună Cinq-Mars.

Marion surîse :

— Da, spuse ea, Richelieu ! Richelieu căruia dumneata singur ai consimţit să mă prezinţi.

— Da, Marion, izbucni Cinq-Mars, ştiu că te joci cu acest suflet care nu bate decît pentru dumneata. Mă întrebi dacă te iubesc. Şi eu la rîndul meu te întreb : care e primejdia de care numai eu te pot scăpa ? Spune-mi, Marion ! Şi vei vedea cît de mult te iubesc !

Marion Delorme plecă capul. O emoţie înăbuşită îi sălta pieptul. Probabil că lupta împotriva unei ultime şovăieli.

— Această primejdie iat-o, spuse ea în sfîrşit. Nu mă ameninţă numai pe mine. Il ameninţă şi pe cel pe care-l voi iubi. Dar mai întîi... ascultă, marchize. Îmi vei face cinstea, nădăjduiesc, să nu mă priveşti nici ca pe o proastă şi nici ca pe o sfîntă. Am venit la Paris pentru a străluci, pentru a triumfa, pentru a domni prin dreptul frumuseţii mele, aşa după cum Anna de Austria domneşte prin dreptul originii sale. Preţuiesc la o sută

de mii de livre existența pe care vreau s-o duc... deocamdată. Dumneata îmi poți asigura aceste o sută de mii de livre ?

— Am o rentă de trei sute de mii de livre, răspunse Cinq-Mars. Iar la moartea tatălui meu voi avea de două ori mai mult. Vrei să-ți subscriu în fiecare an cele o sută de mii de livre de care ai nevoie ? adăugă el sincer. (Pe acele timpuri o sută de mii de livre era o sumă considerabilă).

Marion îl străfulgeră cu privirile. Dar nu voi să devieze subiectul discuției care, din anumite puncte de vedere, atingea marginile mișeliei, iar din altele, ale tragicului.

— Cuvîntul dumitale îmi ajunge. Binelnțeles, nici nu mai pun la socoteală că vreau o casă frumos mobilată, cai, trăsuri, lachei și că pretind să primesc în saloanele mele pe toți nobilii și artiștii Parisului. Doresc ca tot orașul să fie la picioarele mele.

— Voi pune întreg Parisul la picioarele tale !, spuse Cinq-Mars cu glas aprins. Aș pune și regatul, dacă aș putea.

— Bine, răspunse Marion, cu gestul unei împărătese atunci cînd primește închinăciunea vreunui ambasador. Acum, îți voi repeta întrebarea mea : mă iubești ? Căci tot ceea ce mi-ai spus pînă acum nu dovedește decît că mă dorești. Există în Paris vreo zece nobili care mi-ar fi dat același răspuns. Dar eu am socotit că numai dumitale și cavalerului de Capestang (Marchizul se cutremură de mînie) puteam pune această întrebare înfricoșătoare care lucește, momentan, în viața mea, tot astfel după cum securea călăului strălucește deasupra capului unui condamnat. Îl îndepărtez pe Capestang. Este sărac și eu nu pot fi săracă. Urăsc banul, marchize, dar fiindcă totul pe lumea asta se plătește, și pentru că vreau să trăiesc în îndestularea care mi se potrivește, sînt forțată să-l îndepărtez de mine pe oricine n-are bani. Rămîi doar dumneata. Și înainte de a-mi răspunde, țin să cunoști primejdia. Există în Paris un om a cărui forță și putere sînt neîntrecute. Mîine, el va uimi pe toată lumea. M-am gîndit mai întîi să mă leg de acest bărbat. Dar îmi inspiră frică. Și presimt că această teamă se va schimba curînd în ură. Acest bărbat, marchize, mi-a oferit două sute de mii de livre anual. Într-o zi, mi-a vorbit chiar el însuși. Mi-a arătat ceea ce dumneata regretai, mai adineauri, că nu îmi poți oferi : un regat la picioarele mele ! L-am refuzat, sau, mai bine spus, am ocolit răspunsul meu. Atunci, bărbatul acela s-a aplecat spre mine. Iată ce mi-a spus : «Din acest moment te supraveghez. Nenorocire ție dacă iubești, tu care nu vrei să mă iubești pe mine ! Ție îți va fi rezervată Bastilia, adică mormîntul morților. Vei muri oră cu oră. Îți voi injecta moartea picătură cu picătură. Pentru tine, așadar, mormîntul, unde vei intra de vie, iar pentru cel pe care îl vei iubi, spînzurătoarea sau securea !!!»

Marion Delorme se ridică. Era palidă, dar hotărîtă. Cinq-Mars tremura din tot corpul. Era cuprins de un fel de vîrtej. Privirile sale pierdute în depărtare, spre zările misterioase ale viitorului, întrezăreau poate eșafodul. Marion, gravă, se plecă asupra lui și îi repetă :

— Acum... numai acum, poți răspunde la întrebarea mea. Căci știi — văd aceasta în ochii tăi — că arhanghelul care vrea să-și întindă aripile funeste asupra dragostei noastre se numește Richelieu, episcop de Luçon !

— Iată răspunsul meu !, strigă Cinq-Mars ridicîndu-se la rîndul său.

Se duse spre ușă, pe care o deschise și făcu semn unui om care aștepta în anticameră. Era un lacheu îmbrăcat în negru, fără livrea. Îi făcu semn să se apropie. Valetul ascultă porunca. Cinq-Mars luă de pe masă coșul cu flori artificiale împodobit cu diamante.

— Ești de la domnul de Luçon ?, îl întrebă el pe valet cu glas aspru, amenințător.

— Da, domnule, răspunse rece valetul.

Marion, cu ochii țintă spre marchiz, palpita. Cinq-Mars puse coșul în brațele valetului și întorcîndu-și privirile spre Marion, spuse :

— Du-te și spune domnului de Richelieu că eu, Henri de Ruzet de Effiat, marchiz de Cinq-Mars, nu-l cred în stare să pună în aplicare amenințarea pe care a îndreptat-o împotriva mea și a amantei mele, domnișoara Marion Delorme, aci de față. Și, pentru ca să nu se îndoiască de autoritatea mea, după cum vezi, îi înapoiez cadoul pe care a îndrăznit să-l trimită aci.

— Lacrimi și sînge !, murmură în sinea ei Marion înfiorîndu-se.

Cinq-Mars, după ce închise ușa, se apropie de Marion, și căzîndu-i în genunchi îi spuse :

— Așa vrei să fii iubită ?

Marion îl ridică, îl cuprinse cu amîndouă brațele, închise ochii, își lipi gura de buzele lui și răspunse :

— Te iubesc și sînt a ta !

Îmbătat de dragoste, șovăind, stăpînit de pasiune, Cinq-Mars își simțea sufletul palpitînd și toată ființa contopită în ardoarea acestui sărut voluptuos. Deodată, printr-o schimbare a sufletului, tot atît de greu de explicat ca și venirea unui uragan, Cinq-Mars începu să se gîndească la Giselle. Imaginea Gisellei i se perindă pe dinaintea ochilor. Și atunci, se simți strangulat de o apăsare de groază.

Căci Giselle era logodnica de care se legase printr-un jurămînt solemn. Giselle era fiica ducelui de Angoulême de care el era legat prin înlănțuirea unei complicități la captăul căreia se ridica eșafodul. Giselle sau Marion ! Trebuia să aleagă ! Să aleagă numaidecît ! Căci în acea zi chiar, peste o oră, în același moment, Cinq-Mars era așteptat în strada Barrès pentru a semna contractul căsătoriei sale.

XI

RICHELIEU

Palatul lui Richelieu se afla situat la o sută de pași de casa din colțul străzii Dauphine. De acolo, Cogolin îl văzuse ieșind pe Laffemas.

În acea dimineață, Monseniorul de Richelieu, după ce-și făcu în grabă slujba, trecu în camera sa, unde valetul îi scoase podoabele preoțești, pentru a-l ajuta să se îmbrace într-un costum de cavaler : timpul războaie-

lor religioase, în care cardinalii impuneau sarcini grele mercenarilor lor, de abia trecuse. Astfel fiind, nimeni nu se mira văzind pe slujitorii bisericii cu pălăria de pene pe cap şi cu spada la cingătoare.

— Secretarul meu !, strigă episcopul cu un ton aspru.

Valetul, întocmai unei umbre înspăimîntate, dispăru. Peste un minut apăru Laffemas. Şi el amintea de o umbră, mai unduioasă, mai căţărătoare.

— Te ascult !, spuse Richelieu.

Cu glas scăzut, Laffemas îşi începu raportul, pe care Richelieu îl ascultă, fără ca măcar o singură cută a feţei sale să trădeze vreun interes pentru cele auzite. Numai privirea, la mari răstimpuri, scînteia ciudat, dar imediat flacăra din ochi se stingea. Să spunem doar atît. În acest raport era vorba de patru puncte strategice : casa din colţul străzii Dauphiné, palatul Angoulême, casa din strada Barrès şi tripoul din strada Ursins. Mai pomenea şi de patru persoane : ducele de Angoulême, Giselle, cavalerul de Capestang şi Marion Delorme.

După ce Laffemas termină de vorbit, Episcopul rămase tăcut, nemişcat, cu privirile arzătoare şi cu sprîncenele încruntate. În costumul său de catifea roşie, cu manşetele gălbui, cu atitudinea lui visătoare, cu vîrfurile mustăţilor îndreptate în sus, Richelieu, în penumbra camerei sale, părea un Mefisto.

— Pe scurt, Monseniore, continuă Laffemas în primul rînd — afacere de Stat — o mare reuniune va avea loc la palatul Angoulême. La o cină, cu prilejul căreia s-au strîns toţi prietenii prinţului de Condé s-a strigat : „Jos cu bara". Ceea ce dovedeşte că, deşi Prinţul îl sprijină pe Angoulême, lucrează pentru el însuşi. În aceeaşi ordine de idei, se pare că, în mare taină, doamna marchiză de Ancre s-a unit cu Angoulême. Soţul ei este îndrăgostit de fiica ducelui şi a poruncit să fie căutată. A doua afacere personală : am urmărit-o pe domnişoara Delorme. S-a întîlnit cu cavalerul de Capestang într-un tripou de pe strada Ursins. În ceea ce îl priveşte pe Capestang, pasiunea pe care Concini o nutreşte pentru Giselle trebuie legată de conversaţia pe care am surprins-o în castelul Angoulême între duce şi fiica-sa, discuţie care dovedeşte că această nobilă domnişoară are pentru domnul Capestang sentimente pe care tată-său nu le admite, ci le condamnă. Cît în ceea ce îl priveşte pe Cinq-Mars, se pare că tînărul marchiz a părăsit orice nădejde de a o recîştiga pe domnişoara Marion Delorme. În sfîrşit, fiica ducelui de Angoulême locuieşte în strada Barrès. Asta-i tot.

Richelieu tresări. Se apropie de spion, îi puse mîna pe umeri şi îl răsplăti cu următoarele cuvinte :

— Foarte bine, dragă Laffemas. Ai putea fi admirabil prefect de poliţie.

Laffemas se înălţă în călcîie, încercînd să-şi mărească statura, ca şi cînd ar fi vrut să ajungă la înălţimea postului promis. Faţa i se înroşi de mîndrie.

— Bine, spuse Episcopul, să vii mîine dimineaţă la raport. Vei găsi pe căminul biroului meu de la parter un săculeţ conţinînd o sută de pistoli

și un coș cu flori. Săculețul este pentru tine. Coșul, îl vei trimite cu un valet la ospătăria „La cei trei Regi". Îmi veți spune răspunsul ce ai primit. Du-te !

Laffemas dispăru. Richelieu, cu mersul lui mîndru și mlădios în același timp, ieși din cameră. În curtea palatului, încălecă și, urmat de un valet, se îndreptă spre strada Tournon. Ajunse curînd la castelul marchizului de Ancre. Concini îl primi numaidecît, căci începuse să se teamă de acest preot cu fața palidă și cu privirile viclene. Atacul episcopului fu fulgerător.

— Domnule prim-ministru, spuse Richelieu, așezîndu-se pe fotoliul arătat de Concini, înainte de a dezvălui lucrurile acestea în Consiliul de Stat, am ținut să discut cu dumneata despre conspirația bastardului lui Carol al IX-lea și despre măsurile pe care Statul trebuie să le ia.

Concini tresări. Pînă atunci, toată lumea vorbise despre această conspirație în mare șoaptă. Toată lumea — de la rege pînă la Luynes — se gîndea la ea. Dar fiecare se ferea să o privească în față, sau se căznea, cel puțin, să pară că nu-i acordă prea mare însemnătate. Pentru Concini, așadar, cuvintele episcopului erau ca niște lovituri de ciocan simțite în moalele capului. Totuși rămase surîzător.

„Șuieră, vipero !" gîndi prim-ministrul.

— Domnule Episcop, spuse Concini cu glas puternic, ascunzîndu-și adevăratele gînduri, demersul dumitale mi-este o nouă și prețioasă dovadă a prieteniei pe care mi-o acorzi. Din pricina acestei conspirații — ei, pe Dumnezeul meu ! — nici nu mai mănînc, nici nu mai dorm...

— Într-adevăr, spuse Richelieu pironindu-și privirile lui limpezi asupra mareșalului, ați slăbit, sînteți palid... Dacă nu aș ști că afacerile Statului vă rod... de grijă din pricina lor... aș spune că sînteți bolnav, bolnav de inimă, de pildă.

Concini deveni livid.

— Inima mi-e sănătoasă, tună el. Să nu aveți nici o grijă. Cît despre ducele de Angoulême...

Concini se opri. Gîfiia. La pomenirea acestui nume gîndul său zbură spre Giselle. Durerea care-l cuprinse îl făcea să tremure. Broboane de sudoare îi apărură pe frunte. Pieptul i se umflă de un suspin.

— Moartă ! Moartă !, horcăi el. Ce însemnătate are restul ?

— Hotărît, spuse Richelieeu, trebuie să vă îngrijiți inima. L-ați consultat pe Hérouard ?

— Să trecem peste aceasta, propuse brusc Concini, stăpînindu-se. Cît despre conspirație, domnule episcop, ea s-ar mărgini la un joc de copii, dacă am putea pune mîna pe duce. Toată greutatea stă în acest fapt. Iar după cum v-am spus, tot gîndindu-mă la asta îmi pierd foamea și somnul. Mi-ați putea da vreun sfat bun ? Cît de recunoscător v-aș fi !

— Am ceva mai bun decît un sfat să vă dau, spuse Richelieu cu glas gingaș, care ascundea o înspăimîntătoare amenințare, tot așa după cum degetele catifelate ale tigrului, ascund ghiare sfîșietoare.

— Ce ? întrebă Concini răsturnîndu-se pe spătarul fotoliului său.

— În primul rînd, domnule marchiz, îngăduiți-mi să vă spun că trebuie să reacționați repede. Dacă nu, invidioși ca alde Luynes, sau limbuți de talia lui Ornano ar putea spune că, în taină, îl sprijinim pe conspirator. Iar atunci am risca pur și simplu capul nostru.

— „Știe ! gîndi Concini. Știe că Léonora a vorbit cu ducele. Sînt pierdut !"

Concini aruncă în jurul lui priviri rătăcite. Cu un gest prompt, Richelieu se asigură că avea zalele pe piept și ascuțitul său pumnal, la brîu. Dar, în pofida zalei și a cuțitului, dacă Rinaldo ar fi intrat în acel moment, Episcopul s-ar fi putut socoti un om pierdut.

— Nebunie ! Iluzii ! bîlbîi Concini. Ce interes aș avea eu... eu... care datorez totul regelui... și reginei...

Izbucni într-un rîs nervos.

— Dar eu nu am spus „dumneata", reluă Richelieu, nepăsător ca un judecător și înspăimîntător ca un călău, am spus „noi". Ba aș spune chiar „eu". Să presupunem că din întîmplare mă îndrăgostesc de fiica celui pe care trebuie să-l arestez, pe care trebuie să-l predau securii sau spînzurătorii... dar înțeleg îndrăgostit la nebunie, atît de îndrăgostit încît să-mi pierd mințile, atît de îndrăgostit încît să risc dizgrația puterii regale care a făcut din mine, om de nimic, personajul cel mai temut al întregului regat... bineînțeles, după dumneata. Să presupunem aceasta, d-le prim-ministru. Și să ne mai închipuim că lucrul este știut. Nu credeți că atunci aș putea fi învinovățit că sprijin planurile conspiratorului ? Nu credeți că din acea clipă regele va trebui să mă aresteze pe mine ?

Concini simțea că se sfîrșește. Capul îi vîjîia. Sîngele îi împurpură fruntea iar firișoare roșii apărură în albul ochilor. Printr-o sforțare furioasă, el reacționă. Deodată, se ridică : „Ah ! preot blestemat ! strigă el în gîndul său, în timp ce, printr-o minune, buzele sale mai surîdeau încă ; soarta mea este în mîinile tale, vina mea atîrnă de voința ta ! Ei bine, atunci să mori !"

Era cît p-aci să-și scoată cuțitul din teacă. Era cît p-aci să se năpustească asupra Episcopului.

În această clipă, Richelieu, tot mai palid, dar menținîndu-și calmul, îi zise :

— Fără să mai puneți la socoteală faptul că se va încerca asasinarea mea. Din fericire port zale care și-ar fi rîs chiar și de cuțitul lui Jacques Clément și al lui Ravaillac, chiar și de pumnalul compatriotului dumitale Castruccio. Eu am adus-o de la Toledo. Dar dumneata, domnule marchiz ?

Concini respiră greoi ca un taur prins sub spada toreadorului. Apoi liniștit, stăpînindu-se singur, se așeză și spuse :

— Pe Sfînta Trinitate, scumpul meu episcop de Luçon, tot ce mi-ai spus dumneata acum, chiar eu îmi tot spun și mă frămîntă ziua și noaptea. Și din această pricină, deși nu mă pot învinovăți nici de gîndurile, nici de dragostea pe care o bănuiți... pentru dumneata, nu pentru mine... am hotărît să-l arestez pe Angoulême. Dar cum ? Asta-i greutatea ; pe sîngele lui Christ !

Și Concini scrîșni din dinți.

— Aş putea să-l arestez acum, din moment ce ea e moartă ! suspină el în sinea lui.

— Domnule marchiz, spuse Richelieu, după cum v-am spus, eu vă aduc ceva mai bun decît nişte sfaturi cu care nu aţi avea ce face. V-am adus informaţiuni exacte, precise. Cunoaşteţi, desigur, palatul lui Angoulême, nu ? Ştiu că ducele va fi acolo, astă-noapte. Mai precis ! Va sosi la orele zece noaptea şi va intra prin portiţa din partea cheiului.

— Aşadar, este la Paris ? întrebă Concini cu o surpriză minunat simulată.

— Da, este la Paris. Prin urmare, va fi destul ca astă noapte, între orele zece şi unsprezece să se înconjoare castelul şi să fie percheziţionat.

— Ah ! domnule episcop, mi-ai redat astfel viaţa, adică pofta de mîncare şi somnul. Un astfel de serviciu nu poate rămîne nerăsplătit. Spuneţi-mi, ce doriţi ?

Richelieu se prefăcu, de formă, că se gîndeşte o clipă. Apoi, răspunse:

— Tînăra regină Anna de Austria nu are încă duhovnic...

— Bine, domnule, mîine voi supune semnăturii numirea dumitale : vei fi duhovnicul reginei.

— „Culege, continuă Concini în sinea lui. Culege firimiturile bogăţiei şi puterii mele. Culege, popă mîndru, popă cerşetor, pînă ce vei culege la colţul vreunei străzi un glonte de revolver, de care nici măcar zalele tale — cu toate că sînt din Toledo — nu te vor putea scăpa".

Richelieu tresărise de bucurie. Acest post de duhovnic al reginei, pe care acum îl obţinuse prin viclenie şi ameninţare, îl dorea de multă vreme cu o nespusă ardoare. Atribuirea lui însemna *pătrunderea Episcopului în sînul familiei regale*. El căută să găsească un mijloc de a-i mulţumi lui Concini şi de a-l face să uite că îl condusese pînă aproape de marginile prăpastiei terorii. Şi găsi acest mijloc de a-i mulţumi lui Concini şi de a-l face să uite.

— Mareşale, spuse el, informaţiunile mele nu se opresc aci.

— „Oare ce nouă lovitură îmi va mai da", se gîndi Concini, care, cu dinţii strînşi, cu faţa înflăcărată, se întreba dacă nu ar fi bine să-l strîngă de gît pe acest teribil duşman.

— Domnule Prim-Ministru, după ce îl veţi aresta pe tată, ar fi poate bine... nu să o arestaţi, dar să o faceţi să dispară pe fiica...' căci ea este sufletul conspiraţiei.

Concini îşi ridică privirile spre Richelieu. Suferea. Preotul acesta îi vorbea de mai bine de o oră de Giselle, ca şi cum ea ar mai fi trăit încă. Dar ea murise ! Murise asasinată de Maria de Medicis ! Aruncată în Sena ! Inecată de slujnicii reginei-mame.

— Ce spuneţi, domnule episcop ? întrebă el cu voce stinsă. Cea despre care vorbiţi nu mai există.

— Vă înşelaţi, Mareşale, replică Richelieu convins că italianul încerca o ieşire. Cea despre care vorbesc, adică Giselle de Angoulême, nu numai că nu este moartă, dar e atît de sănătoasă încît a fost văzută ieri şi în zilele precedente.

Concini se ridică. Se clătina. Se apropie de episcop și îi cuprinse mîinile pe care i le strînse cu putere. Bîlbîi :

— Repetă, te rog ! Dacă sub zalele dumitale bate un suflet de om, repetă, te implor !

— Am spus, reluă episcopul, mirat de astădată, am afirmat că Giselle de Angoulême trăiește și că o veți găsi oricînd veți dori în strada Barrés, în casa Mariei Touchet. Trebuie să dispară. Nu arestată, mareșale, căci o astfel de faptă ar stîrni scandal, o simplă sechestrare tainică... ei, dar te moleșești, d-le marchiz, ce ai ?

Richelieu căută din ochi o sonerie, un semnal oarecare. Concini, ca trăznit, căzuse pe spătarul fotoliului său, scoțînd un țipăt care semăna cu un strigăt sinistru, cu un geamăt lugubru, dar care era de fapt o intonație de bucurie. În acest moment, una din perdele se dădu în lături. Léonora Galigai intră. Fără a rosti un singur cuvînt, îi dădu bărbatului său să respire un puternic reactiv. Concini deschise ochii și o văzu pe Léonora. Dintr-o singură privire, își dădu seama că ea auzise totul.

— Erai acolo ? întrebă el, într-un suflu de spaimă.

— Da, răspunse ea pe un ton aspru, rece, înfricoșător.

Obrazul ei de ceară nu mai avea nimic omenesc, în afară de ochii ei negri, în care Concini citi, ca într-o carte deschisă, condamnarea Gisellei. Ea aruncă spre Concini o privire în care se citea toată dragostea de care era frămîntată, toată voința ei sălbatică.

— Lasă totul în seama mea, spuse ea. Nu te mai ocupa sau neliniști de nimic. Ai încredere în Léonora. Știi de ce sacrificii este în stare dragostea ei. Pe Dumnezeul meu, pe sufletul acesta care se pîrjolește pentru tine, îți jur, Concini, că voi feri viața acestei fete. După ce o voi aduce aci, în acest palat, vom discuta împreună asupra soartei ei. Du-te, Concini. Du-te și odihnește-ți capul înfierbîntat. Tu erai cît p-aci să mori de bucurie... eu, de durere.

Era admirabilă înfățișarea ei.

— Domnule de Luçon, spuse ea întorcîndu-se spre Richelieu, bănuiesc că nu ați terminat încă și că mai aveți una sau mai multe informațiuni să ne dați. Vedeți că domnul mareșal este suferind. Vreți să-mi faceți cinstea să mă urmați în iatacul meu ?

Concini nu făcu nici un gest ca să se împotrivească acestui aranjament. Trăia una din acele clipe în care totul dispărea, socoteli, ambiții, forță morală, trăia o clipă în care pasiunea se instalase ca o suverană în mintea omului, interzicînd oricărui alt sentiment să pătrundă. Cîteva minute mai tîrziu, Richelieu se afla în iatacul Léonorei, salon luxos, mobilat elegant și îmbelșugat.

— Ce mai aveți să-i spuneți domnului mareșal ?, întrebă ea semeață și poruncitoare, căci astfel se purta cu toți cei care se apropiau de ea.

Fruntea episcopului se întunecă ! Tremură și el, dar nu de dragoste, ci de ură. Își dădu seama că tot ce spusese în biroul lui Concini, nu era decît pentru a-l aduce pe pragul să dea drumul la cele ce va spune de acum înainte. Vocea lui deveni aspră și șuierătoare :

— Doamnă, sînteți un mare politician și veți înțelege deci că adeseori soarta unui Stat atîrnă de o ființă foarte măruntă, că deseori cariera unor ilustre personalități este oprită, sfărîmată de unul din acești oameni prea jos puși pentru a atrage atenția.

Léonora tresări. Un val de ură îi umflă pieptul. Căci ea cunoștea ura din aceste ființe mărunte! Dintre acești oameni jos puși cunoștea unul care, dacă nu i-o sfărîmase, cel puțin îi oprise de două ori ascensiunea.

— „Capestang!... scrîșni în sinea ei. Dacă presimțirea mea nu m-ar înșela! Ah! dacă acest preot mi l-ar da legat pe acest blestemat aventurier! I-aș ierta că a înviat-o pe Giselle!"

Richelieu, cu privirea lui limpede, o cerceta pe Léonora. În această clipă, privirile scăpărătoare ale nevestei lui Concini se pironiră asupra lui. Iar el înțelese atunci că aveau amîndoi aceleași gînduri.

— Doamnă, spuse episcopul, arestarea lui Angoulême ar fi o mare lovitură. Dispariția Gisellei ar fi necesară. Orice încercare a noastră... pentru a salva Statul s-ar nărui, dacă cel despre care vă vorbesc nu va fi făcut neputincios. Și totuși nu este nici prinț cum ar fi Condé, nici duce cum ar fi Guise și nici un favorit cum ar fi Luynes. Are însă o minte scăpărătoare. Are un suflet neîmblînzit și o sabie necruțătoare! Se numește cavalerul de Capestang...

— Capestang!, murmură Léonora. Așadar, îl cunoști. Și îl urăști și dumneata!

— Da, îl urăsc!

Strigătul lor fu izbucnirea a două suflete pline de ură pînă la gîtlej. În acea clipă, cei doi cumpliți fățarnici disprețuiră rolul de a se mai preface. Apărură unul altuia ceea ce erau în realitate: două fiare sălbatice năpustite asupra lumii, mînate de aceleași ambiții, brute înzestrate cu aceeași voință unul în fața altuia, arzători, înfricoșîndu-se, poate, unul pe altul, sau admirîndu-se.

— Marion este a mea!, se gîndi Richelieu care, recăpătîndu-și aproape numaidecît sîngele rece, adăugă tare:

— Îl urăsc, doamnă, pentru că netrebnicul ăsta poate stingheri planuri însemnate. Mie personal nu mi-a făcut nici un rău, dar, poate cauza Statului multe rele prin îndrăzneala și intrigile sale, dar mai ales prin influența pe care o poate exercita asupra Gisellei de Angoulême.

— Asupra Gisellei!, murmură Léonora, cutremurîndu-se de gîndurile pe care le întrezărea. Ce influență?

— Ea îl iubește!

— Ești sigur de aceasta? întrebă conspiratoarea.

— Ea îl iubește. Și el o iubește, sau cel puțin se preface că o iubește, căci în realitate cred că sufletul și mintea acestui aventurier sînt îndreptate în altă parte (Richelieu suspină mînios). Dar dumneata pricepi ce pradă însemnată poate fi Giselle de Angoulême pentru acest înfometat venit la Paris pentru a se îmbogăți? Iar în ceea ce o privește pe ea, pasiunea ei este sinceră și profundă. Într-o noapte, la palatul Angou-

lême, a fost surprinsă o discuție în decursul căreia ea mărturisea dragostea-i tatălui, ducelui de Angoulême.

— Așa ! murmură Léonora, acum încep să văd mai limpede. Preotul acesta se înșeală : Capestang o iubește pe Giselle ! Pentru ea, pentru a o cuceri, îndeplinește el atîtea minunății. Se iubesc ! repetă ea, cu o bucurie înspăimîntătoare. Acum pot să mă răzbun...

— Este vorba, reluă episcopul, ca să doborîm în primul rînd această piedică. Doamnă, trebuie să-l omorîm pe Capestang !

— Cred că aveți dreptate, răspunse rece Léonora. Voi pune să-l caute pe acest aventurier și cînd îl voi găsi...

— L-am găsit, o întrerupse Richelieu. Poate fi prins oricînd doriți într-un han sărăcăcios din strada Vaugirard, o ospătărie ce se numește „La regele Henric".

Richelieu se înclină. Cînd se ridică și își îndreptă privirile spre Léonora, o văzu atît de înfricoșătoare, încît se plecă din nou spre a-și ascunde bucuria.

— „Capestang poate fi socotit drept un om mort ! Marion este a mea !", gîndi el.

— Doamnă, spuse Richelieu cu glas tare, nădăjduiesc că sfaturile pe care un sărman episcop, așa cum sînt eu, le-a dat doamnei marchize de Ancre, o admirabilă politiciană, vor fi primite cu bunăvoință.

Léonora cuprinse mîna ducelui de Richelieu și îi spuse cu o voce puternică, care trăda bucuria de care era cuprinsă :

— Concino v-a promis, pentru mîine, titlul de duhovnic al reginei. Mă întreb și eu, de o clipă, ce aș putea să vă promit ? Și iată ce am găsit : Richelieu, înainte de împlinirea anului, vei fi Cardinal.

Episcopul păli. Se plecă deasupra mîinii Léonorei și printr-un sărut respectuos, pecetlui pactul de tovărășie, pactul ambiției, pactul crimei !...

XII

CORBUL ȘI VULPEA

În aceeași zi, spre orele patru după amiază, adică tocmai puțin după momentul în care Cinq-Mars, în urma acelei scene dramatice, se legase de Marion Delorme, declarîndu-i război lui Richelieu, tînărul marchiz părăsi hanul „Le cei trei Regi". Chiar în același moment, cavalerul de Capestang părăsea la rîndu-i ospătăria „La Regele Henric". Mergea cu pași semeți busculind numeroșii trecători, răspunzînd cu o înjurătură furioasă observațiilor, bolborosea blesteme și învîrtea mereu în mînă mînerul spadei sale. Era tare palid, cu toată mișcarea pe care o făcea. În ciuda promisiunii pe care o făcuse în noaptea trecută lui Marion, el nu se îndrepta atît de mînios, sau mai bine spus, de disperat, spre hanul „La cei trei Regi".

În seara din ajun, dînd ultimul pistol stăpînului său şi sfătuindu-l să se ducă la tripoul din strada Ursins, Cogolin rămase singur. Era convins că stăpînul-său nu se va mai întoarce în noaptea aceea. Socotind, desigur, că orice nouă încercare asupra maestrului Lureau ar fi rămas zadarnică, Cogolin, căruia îi era foame şi sete şi care, printr-un raţionament cît se poate de logic, admitea că dacă îi e foame şi sete, trebuie să mănînce şi să bea, ieşi afară, ferindu-se să facă cel mai mic zgomot. Iar cînd se află în mijlocul drumului, umezindu-şi degetul arătător, îl ridică în aer ; după ce află astfel dincotro sufla vîntul, Cogolin, care nu avea nici un motiv să se îndrepte mai degrabă spre apus decît spre răsărit, spre nord decît spre sud, mări pasul şi se îndreptă în direcţia dinspre care bătea vîntul.

Valetul cavalerului străbătu astfel mai multe străzi, trecu Sena, se reîntoarse, o luă spre dreapta, o luă spre stînga, cu nările mereu umflate, cu ochii mereu zgîiţi spre toate ospătăriile, căci el pîndea mîncarea. Sunară orele nouă, circiumile şi tavernele se închiseră ; afară, negura devenea din ce în ce mai deasă. Şi totuşi Cogolin nu-şi potolise setea, nici foamea. Profund vexat şi nespus de supărat, servitorul începuse tocmai să bombăne, cînd, prin dreptul unei fîşii de lumină care răzbătea de la o prăvălie, zări trecînd o făptură majestuoasă, care îl făcu să tresalte.

Căci Cogolin era înzestrat cu o memorie specială, numită, „recunoaşterea stomacului".

Iată, îşi zise el tresărind, nişte umeri cu care îmi pare că am stat cîndva la masă, iată o înfăţişare herculeană pe care am admirat-o printre mîncărurile, fripturile şi sticlele a căror amintire mă fac să plîng de înduioşare. Unde era acesta ? Ei drăcie !... deşi stăpînul mi-a interzis această înjurătură. Dar acum am să profit şi eu de ea... căci el nu este aci. Ei drăcie ! Am descoperit ! Era „La cei trei regi", în ziua în care cavalerul de Capestang cina împreună cu marchizul de Cinq-Mars. Din moment ce stăpînii se înfrăţiseră, apoi şi valeţii nu puteau rămîne mai prejos. Hei, domnul meu... oare cum îl chema ! Domnule Lampion, domnule Felinar... am găsit : domnule de Lanternă !

Cel strigat, care într-adevăr nu era altul decît lacheul marchizului de Cinq-Mars, se întoarse cu un aer de mîndrie înnăscută şi lăsă să se zărească o faţă rotundă, îmbujorată, aurită, faţa unui adevărat lacheu de casă mare, care mănîncă de patru ori pe zi, fără a mai pune la socoteală suplimentele. Cogolin se aplecă şi îi vorbi cam astfel :

— Bună ziua, domnule de Lanternă. Eşti tot atît de sănătos ? Ţi-ai păstrat acelaşi aer nobil ? Ei, domnule de Lanternă, desigur că dumneata eşti prinţul lacheilor...

— Dar cine eşti dumneata, domnule, şi cum se face că mă cunoşti ? întrebă valetul cu vădită bunăvoinţă.

— „Este al meu !" se gîndi Cogolin, iar cu voce tare reluă :

— Dar cum, domnule de Lanternă, se poate ca dumneata să nu recunoşti pe musafirul căruia i-ai dat mîncăruri atît de bune, provenite din resturile rămase de la stăpînii noştri ? Ei, domnule de Lanternă, eu însă nu te-am uitat... şi de altfel cum ar putea fi uitat un om care cunoaşte manierele lumii elegante şi care primeşte cu o ospitalitate de nobil !?

— Îmi pare că sînteţi domnul Cogolin, nu ? spuse Lanterne cu aceeaşi condescendenţă în glas, care ascunde în ea şi o urmă de dispreţ.

— Chiar el în persoană, domnule de Lanternă. Şi vă asigur că sînt foarte mîndru de a fi fost recunoscut de un om ca dumneata.

— Dar, întrebă lacheul marchizului de Cinq-Mars pe un ton de mirare şi modestie, pentru ce mă numeşti dumneata de Lanternă ?

— Cum ? M-am înşelat ? Nu este acesta numele dumitale ?

Lanternă înghiţi în sec cu oarecare efort şi zise :

— Mă numesc doar Lanterne...

— Doar ? se miră Cogolin, împrumutînd aceeaşi expresie de uimire pe care ar avea-o cineva aflînd că regele nu se numeşte Bourbon. Pe legea mea, chiar azi de dimineaţă spuneam stăpînului meu, „Se vede treaba că domnul marchiz de Cinq-Mars este dintr-o familie foarte nobilă, de vreme ce şi lacheii dumisale au titluri". Îmi cer iertare, domnule, dar înfăţişarea dumitale m-a indus în eroare.

— Nu m-am simţit deloc jignit, recunoscu simplu Lanternă. Dar să lăsăm acestea. Mă duceam tocmai la masă, domnule Cogolin. Şi pentru că ai păstrat o atît de frumoasă amintire despre prima noastră întîlnire în bucătăria hanului „Cei trei regi", te rog fă-mi plăcerea şi ia masa împreună cu mine şi astă seară.

— Ştiam ! exclamă Cogolin.

— Mă rog ? întrebă Lanternă.

— Nimic ! Un strigăt din suflet ! Din cînd în cînd, sufletul meu simte nevoia să strige ! Tocmai vin de la masă, dragul meu Lanternă, dar pentru plăcerea şi cinstea de a fi comeseanul tău, voi cina de două ori la rînd.

— Eu, spuse Lanternă, într-o seară am cinat de trei ori. Îţi voi povesti aceasta la masă, căci îmi plac tare mult poveştile frumoaselor isprăvi de arme.

— La dracu ! Ştii că îmi lasă gura apă ! Dar, fără să vreau să fiu indiscret : unde cinăm ? Tot în bucătăria domnului de Cinq-Mars ?

— Nu, răspunse Lanternă, care de cîteva clipe se pusese în mişcare. Astă seară sînt în misiune şi chiar de aceea mănînc atît de tîrziu, lucru care de altfel este contrar obiceiurilor mele. Nu ştiu dacă şi dumneata eşti ca mine, dar mie îmi place regularitatea meselor.

— Dar eu ? ! Ador regularitatea ! Atunci vom cina într-o tavernă ? adăugă Cogolin oarecum neliniştit. Toate s-au închis însă !...

— Da, recunoscu Lanternă, dar restaurantul la care mergem se va deschide pentru mine. Domnule Cogolin, vom cina la „Cîrnatul de Aur", în strada Barrés.

Cogolin tresări.

— Ei, se gîndi el, oare aceasta este urmarea aventurii pe care am avut-o cu domnul Laffemas ? Strada Barrès ? reluă el tare. Este departe ? Eu nu cunosc Parisul atît de bine ca dumneata.

— Foarte exact, cunosc bine Parisul. Sînt aci de vreo lună. Căci, din cei cincizeci de servitori ai dumisale, bătrînul marchiz m-a ales tocmai pe mine să plec la Paris împreună cu fiu-său, stăpînul meu. Dar... am ajuns.

Intr-adevăr, cîteva minute mai tîrziu, Lanternă ciocănea la poarta restaurantului „Cîrnatul de Aur". Şi, aşa după cum spusese, nu numai că poarta se deschise imediat, dar însăşi patroana, care părea să-l fi aşteptat, îl conduse la o masă şi îl întrebă ce vrea să bea.

— Să beau şi să mănînc, căci mi-e foame şi sete.

Cogolin era numai ochi şi urechi. Totuşi, în timp ce se întreba ce avea să afle nou în astă seară, nu pierdea din vedere că venise acolo mai ales pentru a cina.

— Ce să mîncăm ? întrebă Lanternă care se aşeză în faţa lui Cogolin, care deja se instalase comod. Ce ai spune despre un pui rece dintre aceia care se văd aliniaţi acolo ? (şi arătă cu degetul). Doamnă Léonarde. (Foarte bine ! se gîndi Cogolin. Caraghiosul acesta a mai venit pe aci), un pui şi două sticle de vin de Suresnes. Va fi o cină destul de bună.

— Ei, domnule de Lanternă, spuse Cogolin (valetul lui Cinq-Mars îşi ridică privirile spre gazdă ca şi cînd ar fi vrut să-i atragă atenţia că el fusese numit astfel), se vede bine că dumneata ai gusturi de nobil. Un pui rece şi două sticle de Suresnes ! La dracu !

— Doamnă Léonarde, adăugă Lanternă care se umflase în pene de mîndrie, vei adăuga la pui una sau două felii de şuncă, iar în loc de Suresnes, care este puţin cam acru, ne vei da trei sticle de Macon.

— Şuncă şi Macon ! exclamă Cogolin. Ei drăcie ! Hotărît că numai oamenii de viţă aleasă ştiu să mănînce şi să bea astfel. Eu aş fi cerut brînză şi cidru. Domnule de Lanternă, niciodată nu voi îndrăzni să mă ospătez din aceste lucruri destinate gurilor nobile.

— Oameni de viţă aleasă ! murmură Lanternă. Dar şi noi sîntem tot astfel. Doamnă Léonarde, mai spuse el aruncînd lui Cogolin nişte priviri menite să-l sufoce de admiraţie, ne vei da şi din plăcinta ceea de pe scrin, ne vei da şi orez cu lapte, iar în locul vinului d-tale roşu, care este cam ordinar, ne vei servi vin de Anjou.

O oră mai tîrziu, Cogolin stăruia că Lanternă este, poate, un duce deghizat. În acest moment, şase sticle goale dovedeau mărinimia lui Lanternă care de altfel era beat turtă, căci din cele şase sticle musafirul său îl făcuse să bea cinci. Era atît de beat, încît îi propuse lui Cogolin să-l ia în serviciul său. Cogolin care era atît de sătul încît ar fi fost în stare să suporte un post de trei zile, dacă i s-ar fi impus lucrul acesta — căci stomacul lui, întocmai ca la unele carnivore, se putea adapta la orice împrejurare — refuză oferta şi începu să-şi strige binefăcătorul doar Lanternă.

Valetul, coborît din înălţimea mărimii sale efemere, se pregătea să-l întrebe pe Cogolin care era pricina acestei lipse de respect, care-i aducea lacrimile în ochi, cînd uşa se deschise şi intră un om care şi el avea înfăţişarea unui lacheu de casă mare.

— Bună seara, Bourgogne, bună seara, bîigui Lanternă.

Omul, fără să acorde nici un fel de atenţie lui Cogolin, pe care-l socotea, fără îndoială, drept vreun servitor de-al lui Cinq-Mars, se plecă la urechea lui Lanternă şi îi şopti :

— Îi vei spune domnului marchiz că totul s-a hotărît pentru mîine la orele cinci după amiază. Iată cheia uşiţei, pe care i-o trimite monseniorul.

Apoi omul se retrase tot atît de repede pe cît venise. În timp ce Lanternă, deşi beat criţă, îşi puse cu grijă cheia în buzunarul vestei. Cît de încet vorbise Bourgogne, totuşi Cogolin îl auzise.

— Ce se va întîmpla mîine la orele cinci după amiază ? Care este rostul acestei chei, domnule de Lanternă ? murmură el.

— Prietenul meu ! spuse Lanternă care, auzindu-se din nou „înnobilat", îşi şterse o lacrimă pricinuită de tăria vinului sau de mîndria-i rănită, sau poate de amîndouă laolaltă.

— Domnule de Lanternă, iată că se face tîrziu. Dacă îmi îngădui, te voi întovărăşi pînă acasă la dumneata şi-ţi voi oferi sprijinul umărului meu, căci nu se cade ca un om ca dumneata să meargă singur pe stradă la această oră.

— Ai dreptate, prietene, zise Lanternă, sculîndu-se. Şi apoi misiunea mea e terminată. Vino, Cogolin. Bună seara, doamnă Léonarde.

— La revedere, d-le de Lanternă, făcu hangioaica, tare amuzată de manevra lui Cogolin.

Valetul marchizului se clătină.

Cogolin zgîi ochii şi o privi pe patroană. Majestuos, Lanternă se îndreptă spre uşă, forţîndu-se să meargă drept, ca orice beţiv care ştie că orice clătinare în acele momente îi este interzisă.

— Aşadar, zise Cogolin cînd se aflară în stradă, astă seară, domnule de Lanternă, erai însărcinat cu o misiune specială, nu ? Lucrul nu mă miră, căci dumneata trebuie să fii un bun diplomat. Şi de aceea ţi s-a încredinţat misiunea de a spune domnului marchiz de Cinq-Mars că lucrul va fi îndeplinit mîine la orele cinci.

— Exact ! răspunse valetul, sprijinindu-se pe umărul pe care Cogolin îl oferea cu respect. Aşa a spus Bourgogne. La orele cinci. Dar mă gîndesc, prietene, că se poate ca mîine să semneze contractul...

— Ei drăcie ! se gîndi Cogolin, un contract ?

Lanternă se opri, mai mult din pricina faptului că vorbele nu puteau ieşi prea uşor din gîtlejul său. Cogolin ciuli urechile, curios să audă toate secretele Parisului.

— La dracu ! continuă Cogolin, dacă mîine se semnează contractul, aceasta înseamnă că nunta va avea loc în curînd, nu-i aşa ?

— Curînd ? repetă Lanternă. Ah ! Ah ! uite cum dansează casele.

— Pentru a se căsători, stărui Cogolin.

— Curînd ? repetă pentru a doua oară Lanternă, agățîndu-se zdravăn de brațul lui Cogolin cu încăpățînarea pe care ți-o dă beția. Se vede cît de colo, prietene, că nu ești diplomat. La orele cinci contractul, la orele șase binecuvîntarea preotului. Iată...

— Iată ! La dracu ! Asta înseamnă diplomație și noblețe. Și vei lua parte la căsătorie, domnule de Lanternă ? Desigur, mirele nu va voi să se lipsească de dumneata într-o astfel de împrejurare !

Lanternă se așeză pe jos și scormonea cu degetele pămîntul noroios.

— Ei drăcie ! exclamă el cu severitate. N-ar mai lipsi decît asta, ca domnul marchiz de Cinq-Mars să se însoare fără ca eu să fiu de față. (Cogolin tresări). Dacă nunta va avea loc mîine, asta înseamnă că vom avea banchet. O nuntă fără banchet nu se mai cheamă nuntă. Și atunci, atunci te invit, Cogolin, țin foarte mult să vii și tu. Dar aș dori ca în fața lui Raimbaud, Bourgogne, în fața acestei servitorimi a lui Angoulême, tu... eu... adică...

— Te voiu cinsti cu toate titlurile, fii pe pace, domnule de Lanternă.

— Cogolin, îmbrățișează-mă, se rugă valetul lui Cinq-Mars.

— Mîine ! răspunse Cogolin. Mîine ! În fața logodnicei care trebuie să fie grozav de frumoasă și atrăgătoare, nu-i așa ?

— Nu știu ! Nu am văzut-o niciodată pe domnișoara Giselle.

Cogolin, care se aplecase pentru a auzi taina, pe care o afla puțin cîte puțin, se ridică, ca împins de un resort. Lăsă capul în jos și murmură :

— Sărmane cavaler de Capestang. Aș fi vrut mai bine să nu aflu niciodată această treabă. În orice caz, el nu va ști de la mine. Ar fi în stare să-mi smulgă limba...

— Cogolin, mugi Lanternă, nu mă părăsi, prietene !

— Nu, nu, răspunse Cogolin, ajutîndu-și prietenul să se ridice, fie pentru că nădăjduia să mai afle ceva, fie că îi era recunoscător pentru masa pe care i-o oferise. Așa ! Sprijină-te de umărul meu. Dar spune-mi, dragă, de vreme ce mă inviți la banchet, unde trebuie să vin ?

— Ei la dracu ! izbucni Lanternă în rîs. Dar dacă ne-am duce chiar de acum ? Am fi gata pregătiți pentru mîine !

— Să mergem ? Dar unde ?

— Acolo ! zise Lanternă care după două-trei încercări reuși să arate cu mîna una din casele de pe strada Barrés.

— Dar aici s-a oprit trăsura pe care o urma Laffemas ! se gîndi Cogolin. Totul devine cît se poate de limpede acum ! Sărmane cavaler de Capestang ! Cît sînge rău ai să-ți faci.

— Să intrăm, propuse Lanternă cu hotărîre. Am cheia ușiței.

— Dă-mi-o ! Voi deschide eu, spuse Cogolin fără cea mai mică mustrare de cuget.

Trecură cîteva minute, în decursul cărora Lanternă căută zadarnic cheia pe care i-o încredințase lacheul ducelui de Angolême. Cogolin vru să-l ajute și îl ajută atît de bine încît într-o clipă cheia trecu în buzunarul său, fără ca valetul lui Cinq-Mars să-și dea seama de ceva.

— Trebuie să fi pierdut cheia, spuse atunci Cogolin. Și apoi, crede-mă, e mai bine să te duci acasă la dumneata. Vei fi mai „în formă" mîine la banchet. Hai să mergem. Unde locuiește stăpînul dumitale ?

— Strada Saint Antoine... lingă... „Fiicele Crucii", bîigui Lanternă, care se lăsă dus fără împotrivire.

Curînd ajunseră la locul indicat, care se găsea la două minute depărtare de strada Barrés. Cogolin se poticni de o poartă joasă, care se deschise numaidecît. Lanternă voi să-l îmbrățișeze pe Cogolin, cu orice preț.

— Mîine, dragul meu prieten, spuse el, ștergîndu-și ochii, pe mîine.

— Da. Mîine sau... în altă zi.

Lanternă se pregătea tocmai, cu pasul lui semeț, să treacă pragul porții, dar, Cogolin îl reținu, cuprinzîndu-l de braț.

— Vrei să-ți dau un sfat, pentru a termina cu bine această seară ?

— Vorbește ! Vorbește, dragul și singurul meu prieten. Ai obținut dreptul să mă sfătuiești.

Lanternă se aplecă și-și puse mîna pîlnie la ureche pentru a auzi mai bine.

— Scumpul meu prieten, ascultă cu atenție cele ce îți spun : în viitor ferește-te de oamenii care te numesc domnul de Lanternă. Oriunde există un prost pe care îl lingușești și un om inteligent care lingușește, lingușitul plătește și lingușitorul se îngrașă. Bună seara, Lanternă !

XIII

LOGODNA LUI CAPESTANG CU GISELLE

Datorită precedentului capitol, pe care l-am copiat aproape textual din „Însemnări și amintiri din viața mea", carte scrisă de domnul Cogolin (Amsterdam, 1628), cititorii vor înțelege pentru ce a doua zi, spre orele patru după masă, cavalerul de Capestang se îndrepta spre strada Barrés, furios și disperat. Într-adevăr, după multă șovăire, Cogolin se hotărîse, văzînd că se apropie ora indicată de Bourgogne lui Lanterne, să povestească totul stăpînului său.

Ce dorea Capestang ? Nici el însuși nu ar fi putut răspunde la această întrebare. Nu știa. Pentru ce se ducea în strada Barrés ? Nici măcar nu se întreba. Oare va pătrunde în casă prin ușița a cărei cheie o avea asupră-i ? Își propunea să nu procedeze astfel. Cu ce drept ar fi intrat acolo ? Și cu toate acestea mergea mereu înainte, fără să știe pentru ce, nici în ce scop final... Înainta ca o frunză dusă de vijelie. Capestang ajunse în strada Barrés cu capul în flăcări, cu sufletul însîngerat. Se duse drept spre casa Mariei Touchet. Se ducea într-acolo, blestemîndu-se și certîndu-se pe el însuși.

— Pentru ce să mă duc pînă la această casă, zicea el sieși, în care nu trebuie să pătrund ?

Şi în timp ce îşi zicea acestea, ajunse în faţa portiţei. Puse cheia în broască, intră şi împinse uşa în urma lui, fără să o închidă însă complet. Nu ştia ce face. Îşi dădea, în mod vag, seama că acţiunea lui e nesăbuită, dar nu se putea împiedica să o ducă la îndeplinire. Zări o scară acoperită cu un covor. Cu aceeaşi hotărîre cu care se îndreptase spre strada Barrés, cu aceeaşi hotărîre fermă cu care pătrunsese în casă, începu să urce treptele. Ajunse în faţa unei uşi, o deschise. Se pomeni atunci într-un salon mare unde, ca într-un vis, îi apăru în faţa ochilor un portret al lui Carol al IX-lea, încadrat într-o ramă de aur.

Străbătu fără să se oprească acest salon unde văzu mai multe rafturi încrustate cu bronz, cîteva dulapuri din lemn sculptat şi numeroase fotolii asemănătoare cu cele pe care le văzuse în camera lui Ludovic al XIII-lea.

— „Dar ce, se gîndi el, nici aici n-am să găsesc pe nimeni cui să-i vorbesc ? Vreau s-o văd... să-i spun"...

Tocmai intrase în altă cameră, mult mai mică şi mai întunecoasă, care nu avea nici o ieşire. Se opri. Respiră profund. Şi în aceeaşi clipă îşi dădu seama, înţelese că făcuse un gest nebunesc. Desigur că va fi surprins. Va fi prins acolo şi se va crede că a venit să spioneze, trimis de rege. Şi aceasta cu atît mai mult cu cît aflase că ducele de Angoulême conspira, cu atît mai mult cu cît surprinsese mai multe taine în pivniţa casei de pe strada Dauphiné. Broboane de sudoare rece îi apărură pe frunte.

— Ce-am făcut ? se tîngui el. Chiar dacă aş recunoaşte că gelozia şi disperarea m-au împins la aceste fapte, cine mă va crede ? Nici chiar ea !

Iar la acest gînd — că ea, tocmai ea — îl putea bănui de spionaj, ar fi vrut mai bine să moară.

În aceeaşi clipă se dădu înapoi, iar spaima pătrunse în pieptul lui. Cineva intrase în salonul cel mare. Auzea vocile a două-trei persoane care discutau între ele.

Capestang care trecuse de acum de zece ori pe lîngă moarte fără să tremure, începu de astădată să tremure din toată făptura lui şi murmură :

— Sînt pierdut !

Deodată, dintr-o singură schimbare de idei, cu care ştim că era atît de obişnuit, se înălţă cu privirile străfulgerătoare într-un gest de nebunesc eroism. Cavalerul de Capestang izbucni într-un hohot de rîs şi pronunţă :

— Nu risc altceva decît să mă omor. Asta-i tot !

— Nu te vei omorî, se auzi un glas duios, dar şi poruncitor în acelaşi timp, în spatele lui.

El se întoarse pe călcîie speriat, şi se găsi în faţa unei femei care îl privea surîzînd şi pe care de abia o zărea în întuneric. Şi deşi purta o rochie foarte elegantă, o recunoscu numaidecît.

— Zîna din Meudon ! bîigui cavalerul.

Pe unde intrase oare ? Prin ce uşă ascunsă ? Nemaiştiind ce face, cu capul înfierbîntat, Capestang ar fi admis uşor că irealul se realizase totuşi sub ochii lui. Duios, ea îl luă de mînă şi cu un glas gingaş îi spuse :

— Dacă te vei omorî, cine îmi va apăra fiica şi cine o va salva ?

— Fiica dumneavoastră ! palpită cavalerul.

— Giselle ! răspunse Violetta.

— Giselle ! murmură Capestang uimit, fermecat. Şi spuneţi că trebuie s-o apăr ? S-o salvez ? Vă implor doamnă, explicaţi-mi...

— Tăcere ! porunci Violetta. Ascultă...

Îşi duse un deget la buze şi din priviri arătă spre uşa care răspundea în spre salon. Intr-adevăr, se vorbea. Capestang recunoscu vocile şi iată ce auzi :

— Ei bine ! spunea vesel ducele de Angoulême, pentru că sîntem cu toţii aci, viitorii soţi, martori şi părinţi sau reprezentanţii lor, citeşte-ne, te rog, domnule Prément de Prémentin, actul pe care l-ai scris. Apoi, acest salon, din birou de notar se va transforma în capelă, iar dumneata vei ceda locul vrednicului episcop de Saint-Paul, care se numără printre noi şi care a primit să oficieze aci.

— Căsătoria ! răcni în sinea lui Trémazenc. Căsătoria dintre Giselle şi Cinq-Mars.

Notarul procedă la strigarea numelor diferitelor persoane strînse în salon. Pe rînd, ducele de Angoulême, tatăl miresei, ducele de Guise, reprezentînd pe tatăl mirelui, apoi martorii răspunseră la strigare, adeverind astfel prezenţa lor. Notarul, cu voce puternică, mai strigă :

— Mîndră şi puternică domnişoară Giselle, unica fiică a monseniorului Carol, conte de Auvergne, duce de Angoulême !

— Iată-mă, domnule, răspunse cu glas tremurător Giselle.

— Henric de Ruzé, senior de Effiat, conte de Cinq Mars !

— Iată-mă, domnule, răspunse glasul înăbuşit şi tremurător al logodnicului.

— S-a sfîrşit ! Totul s-a sfîrşit ! bîigui cavalerul clătinîndu-se.

În momentul acela, Violetta îl îndepărtă printr-un gest şi intră în salon, zicînd :

— O asemenea ceremonie nu se poate îndeplini fără prezenţa contesei de Auvergne, ducesă de Angoulême, mama logodnicei. Iată-mă, dar, domnilor !

*

* *

Uimire, nădejde, groază, nestinsă mirare în faţa unei frumuseţi atît de mari ; toate aceste sentimente se oglindiră pentru o secundă pe feţele celor prezenţi. Violetta intrase cu un pas majestuos şi mlădios. Era îmbrăcată într-o rochie de brocard alb, împodobită cu fire de argint. Purta cu o neasemuită nobleţe mantia cu guler mare, aşa cum se obişnuia pe timpul lui Carol al IX-lea. Pe cap îi strălucea coroana ducală, înstelată cu diamante, iar privirile ei rătăcite, surîsul său, înfăţişarea ei mlădioasă, dar şi bruscă totodată, îi dădea misterioasa frumuseţe a unei regine de vis.

— Mamă ! murmură cu ardoare Giselle, iată ce mi-ai promis atunci cînd am împărtășit sufletului tău durerile tainice ale sufletului meu.

— Marion ! Scumpă Marion ! palpită Cinq-Mars, cuprins de aceeași nădejde. Oare mi se vine în ajutor ?

— Domnule, zise grăbit ducele de Angoulême notarului, te-am pus la curent asupra nefericitei stări a minții ducesei.

Ducele de Guise și martorii se înclinară în fața Violettei cu acel respect de netradus care constituie cea mai perfectă expresie a admirației bărbaților. Carol de Angoulême cuprinse mîna Violettei și o conduse pînă la un fotoliu. O clipă, în timp ce se așeză, el o contemplă cu acel orgoliu care este una din formele dragostei și poate că una din scînteile dragostei atît de curate ce o avusese altădată pentru Violetta se reaprinse în sufletul lui. Dar la el, ambiția era mai puternică decît orice alt sentiment. El socotea că această căsătorie stătea la baza întreprinderii sale, că bătrînul Cinq-Mars îl privea din depărtare, că l-ar fi putut ușor lipsi de sprijinul averii sale și al influenței de stăpînitor de pămînturi pe care o avea. Se întoarse spre notar.

— Maestre, zise el pe un ton scurt, binevoiește, te rog, și citește actul...

— Scumpul meu stăpîn, îl întrerupse Violetta, nu vrei mai întîi să mi-l prezinți pe logodnicul fiicei noastre ?

— Ducele tresări. Cum de și-a putut da seama nebuna atît de clar că este vorba de o căsătorie ? I se păru atunci că vorba ei era mult mai cumpătată, că privirile ei nu mai erau atît de rătăcite.

— Da, continuă Violetta cu același glas gingaș, sînt nebună, nu-i așa ? O nebună este o moartă. Oare sînt trezite mamele culcate în mormintele lor, pentru a li se arăta pe cel care le va nenoroci copila ? Demența este mormîntul meu.

— Mamă ! Mamă ! strigă Giselle, înlănțuind cu brațele gîtul Violettei.

Ducele de Angoulême aruncă o privire fugară asupra martorilor acestei scene neprevăzute, ca și cînd ar fi vrut să le ceară iertare pentru această întîmplare. Apoi, luîndu-l pe Cinq-Mars de mînă :

— Doamnă, iată-l pe marchizul de Cinq-Mars care va face fericirea copilei noastre...

— Jur aceasta, doamnă ! spuse tînărul nobil.

Violetta ridică spre el ochii săi albaștri și-l privi lung. În salon se lăsă o tăcere apăsătoare. Și atunci dementa spuse :

— Ce palid ești ! Pentru ce ? Dă-mi mîna dumitale ! Știu să citesc în liniile mîinii. (Izbucni într-un rîs strident și luă mîna marchizului). Mama mea m-a învățat aceasta. Dar cine era mama mea ? Domnilor, ascultați, era o ghicitoare a destinului.

— Domnilor, domnilor, bîlbîi ducele îngălbenind de spaimă, mama ei era o Montaigues... o ducesă ! Fiul lui Carol al IX-lea nu s-ar fi căsătorit cu o țigancă.

— Țigancă, strigă Violetta. Ai spus cuvîntul potrivit, iubitul meu Carol. Ce se vede în mîna dumitale, domnule ? !, adăugă ea adresîndu-se

lui Cinq-Mars. Nu o iubeşti pe fata mea! Iubeşti, da! Ţi-ai dăruit tot sufletul! Da, ţi-ai dăruit tot sufletul, toată viaţa, dar nu fiicei mele!

— Doamnă, vă jur... se cutremură Cinq-Mars.

— Sînge!, strigă ghicitoarea cu un glas înfricoşător, care îl făcu pe Cinq-Mars să întrevadă spectrul morţii. Ia seama, tinere! Ah! văd... Ah! văd foarte distinct eşafodul care se ridică şi capul lui Cinq-Mars care se rostogoleşte sub securea călăului.

Cinq-Mars se dădu înapoi, scoţînd un ţipăt. Giselle gemu şi îşi acoperi faţa cu mîinile. Cei de faţă gîfîiau de curiozitate. Înspăimîntat, ducele de Angoulême se îndreptă spre Violetta. Glasul lui tremura de mînie şi teroare.

— O dementă, domnilor! O dementă... din păcate!

Violetta îl opri printr-un semn. Se ridică. Cutele mantalei sale ducale o înconjurară.

— Ţigancă! repetă ea. Da, mama mea era o ţigancă. Pentru ce, atunci, eu, a cărei naştere a fost atît de înfricoşătoare, n-aş fi o ţigancă? Am fost ţigancă, Carol, scumpul meu Carol, atunci pe cînd mă iubeai. Şi totuşi pentru prima oară, tu m-ai văzut într-o căruţă de ţigan. Pe mama o chema Saizume, iar eu nu eram decît o mică cîntăreaţă, Violetta. M-ai iubit, Carol, chiar atunci cînd ai ştiut că m-am născut la picioarele spînzurătorii de care avea să fie spînzurată mama mea.

— Oh! Mamă! murmură Giselle încercînd s-o cuprindă în braţe pe Violetta, pentru ce mai aminteşti de acest trist trecut?

Ducele de Angoulême îşi şterse fruntea pe care şiroia sudoarea rece. Ceilalţi rămaseră tăcuţi, nemişcaţi, uimiţi.

— Spînzurătoarea! continuă Violetta, îndepărtîndu-şi fiica. Dar ce făcuse maică-mea? Nu ştiu! Nu-mi mai amintesc! Totuşi a fost dusă la spînzurătoare! Şi dacă a scăpat cu viaţă, dacă poporul adunat în piaţa Grève a implorat milă pentru ea, aceasta se datoreşte faptului că în clipa în care călăul îşi ridicase securea, mama fu cuprinsă de durerile facerii. Şi atunci m-am născut eu. Primele mele priviri se îndreptară spre spînzurătoare. Un om mă luă cu el şi mă crescu, un om mai milos decît toţi ceilalţi.

Violetta plecă capul şi cu o voce înăbuşită murmură.

— Sărmanul Claude! Îl chema Claude, domnilor! Era călăul!...

— Ce grozăvie!, tună ducele de Guise.

— Ce grozăvie! repetă Cinq-Mars.

Giselle plîngea. Ducele de Angoulême scrişnea din dinţi. Îşi dădea seama că această mărturisire, făcută chiar de o dementă, putea dăuna prestigiului său, făcînd ca numele său să capete o faimă sinistră.

— Carol, continuă Violetta cu o voce delicată, oare vreun blestem apasă asupra femeilor din neamul meu? Carol, nu vreau ca fiica noastră să sufere cum a suferit mama mea şi cum am suferit eu. Plecaţi, domnilor. Rupeţi actul, domnule notar. Vino, Giselle. Vino, fiica mea. Nu te vei căsători cu cel care este sortit călăului.

— Tată, murmură Giselle înspăimîntată, o voi linişti... şi mă voi reintoarce, fii liniştit!

Ducele de Angoulême încuviință din cap. Giselle ieși dusă de maică-sa. Martorii, ducele și Cinq-Mars se priviră atunci. Erau palizi și tremurau, întocmai ca niște oameni care pătrunseseră dintr-o singură dată misterele unui trecut înspăimîntător și tainele unui viitor înfricoșător. Angoulême, printr-o sforțare de voință, își recăpătă primul singele rece.

— Domnilor, zise el cu glasul tunător, care îmi veți aduce jignirea de a acorda vreo crezare spuselor unei demente ?

— Este evident, răspunse notarul Prément de Prémentin, că doamna ducesă de Angoulême nu este în toate mințile ei... după cum ne-ați prevenit, monseniore.

— Căsătoria aceasta se va face. Trebuie să se facă. Marchizul de Cinq-Mars și eu ne-am legat prin cuvînt. Am schimbat promisiuni solemne.

— Cît despre mine, monseniore, spuse Cinq-Mars, întăresc din nou cuvîntul tatălui meu.

Aceste ultime cuvinte, deși fuseseră rostite cu voce înceată, produseră asupra ducelui de Angoulême efectul pe care l-ar fi avut o rază de soare străpungînd norii adunați asupra capului său. Respiră profund.

— Domnilor, reluă el cu forță, scumpi prieteni, iată ce trebuie să facem : îmi pare că din cauza tragicei scene la care am asistat, va trebui să întîrziem cu cîteva ore ceremonia, pe care totuși nu vreau s-o amîn pentru mîine. Astă seară, la miezul nopții, dacă îmi sînteți prieteni, ne vom aduna din nou, chiar în acest salon. Îmi trebuie acest răgaz, adăugă el, răspunzînd astfel unui gest de neliniște al celor de față. La miezul nopții voi aduce dovada că mama scumpei și nenorocitei Violetta se numea Léonora și că era una din descendentele ilustrei familii Montaigues.

Cîteva minute mai tîrziu, în salon nu mai rămăseseră decît ducele de Angoulême și contele de Cinq-Mars.

— Dragul meu copil, i se adresă ducele complet liniștit asupra atitudinii lui Cinq-Mars, ai distrus hîrtiile asupra cărora ți-am atras atenția ?

— Da, monseniore, astă noapte am pătruns în palatul dumitale din strada Dauphiné. Focul a mistuit toate hîrtiile din cufărul a cărui cheie mi-ați dat-o ! Am ferit numai caseta de fier... așa după cum mi-ați spus.

— Această casetă conține povestea vieții mele și toate actele care-ți vor dovedi...

— Monseniore, nici nu mă îndoiesc !

— Mulțumesc, Henric. Vei fi fiul meu ! Vei fi primit la curtea lui Carol al X-lea, așa după cum am promis tatălui tău.

Cinq-Mars păli. Dar ducele, puternic emoționat și el, nici nu luă în seamă paloarea lui. Și chiar dacă o observă, o atribui bucuriei.

— Monseniore, reluă Cinq-Mars, îngăduiți-mi să vă însoțesc pînă în strada Dauphiné.

— Nu, copilul meu, răspunse cu vioiciune ducele. Simt nevoia să fiu singur... Du-te... și fii aici la miezul nopții.

— La miezul nopții, monseniore ! spuse Cinq-Mars care se înclină, apoi ieși din casă.

„La miezul nopții!“ se gîndi el cînd fu în stradă. Cine știe ce se mai poate întîmpla de acum pînă la miezul nopții.

— Singur, murmură la rîndul său ducele de Angoulême. Da, am nevoie să fiu singur pentru a scotoci caseta de fier. Căci, își spuse el tremurînd din cap pînă în picioare, cine știe ce vor gîndi, ce vor spune, ce vor face Guise, Condé, Cinq-Mars, toți cei care mă recunosc drept regele de mîine, dacă ar ști; oh! dacă ar ști că Violetta a spus groaznicul adevăr!... Că ducele de Angoulême, viitorul rege al Franței, s-a căsătorit cu o nenorocită ființă născută la picioarele spînzurătorii!... Că aceea care are să fie regina Franței a fost crescută de un călău!...

Își plecă spatele, ca apăsat de greutatea unei catastrofe morale.

— Oh! greșeli din tinerețe, reluă el cu o întunecată amărăciune, cît de greu apăsați asupra destinului meu! Dragoste, pasiune oarbă, unde ești oare? Da, am iubit-o, am adorat-o, aș fi murit dacă Violetta nu ar fi fost atunci a mea... iar acum... eu...

Cu un gest brusc, clătină din cap, se apropie de o torță aprinsă, scoase din buzunarul tunicii o scrisoare și o citi, sau mai bine spus, sorbi din ochi, pentru a suta oară, ultima frază a acestei scrisori. Iata această frază:

„Veți înțelege, din cele ce precedează, că nu pot lăsa să reușească conspirația dacă nu vă respectați întocmai formele promisiunii date. Iartă-mă, dragul meu duce, dar cine îmi poate garanta că regele Carol al X-lea nu va uita jurămintele contelui de Auvergne? Deci, sau situația fiului meu la Curtea dumitale va fi asigurată printr-o excelentă căsătorie legală al cărei certificat trebuie să-l primesc în opt zile, sau... Sînteți un diplomat prea bun, pentru a putea continua gîndirea mea.

Rămîn, dragul meu duce și viitor rege, al dumitale devotat.

Marchiz de Cinq-Mars“.

— Iată momentul! Este tocmai timpul potrivit! suspină ducele. Dacă astă seară, la miezul nopții, se mai întîmplă vreun incident, soarta mea se prăbușește!

Arse scrisoarea și, la rîndul său, se repezi în stradă. Se îndreptă grăbit spre castelul din strada Dauphiné.

Capestang asistase la toată această scenă, tot astfel după cum ar fi luat parte la un vis frumos, cu frica să nu se deștepte. Era drept ca ceremonia întreruptă de Violetta să fie reluată la miezul nopții. Dar imaginația bogată și promptă a cavalerului dotă pe zîna de la Meudon cu o putere fantastică. Ceea ce a împiedicat odată, va împiedica și a doua oară! Capestang, încrezător în intervenția Violettei, se întreba dacă trebuia să plece sau să rămînă, cînd deodată, ca și mai înainte, auzi o voce murmurînd în spatele lui:

— Vino!

Și de astădată, era tot Violetta. Îl luă de mînă, îl conduse printr-o ușiță ascunsă de niște perdele și îl duse, cu pași repezi, prin două-trei încăperi cufundate în întuneric.

— „Ah! se gîndi Trémazenc, zîna se teme să nu fiu văzut, de aceea mă conduce ea singură pînă în stradă...“

Tocmai în acest moment al gîndirii, Violetta deschise o ușă. Capestang se văzu în pragul unei încăperi scăldată de o lumină strălucitoare. Se opri. Avea acea paloare pe care o au oamenii înaintea morții, iar inima-i fu cuprinsă de o mare neliniște. Buzele îi tremurau, privirile îi rătăceau. Căci ea era acolo ! Ea ! Giselle !

O clipă, cavalerul o contemplă. Giselle, într-o atitudine de mîndră demnitate, era în picioare, părea că-l așteaptă. Se sprijinea cu o mînă de spătarul unui scaun. Privirile ei sincere se țintiră asupra lui Capestang. Atunci el intră, se apropie de ea, se înclină atît de adînc încît păru că îngenunchie și spuse :

— Am intrat în această casă ca un netrebnic... am spionat... am ascultat la uși... am auzit tot ce s-a spus... Doamnă, nenorocitul gentilom care vă stă în față merită să fie gonit de servitori.

— Știam că ești aici, răspunse Giselle cu o simplitate care forma o minunată antiteză* cu exaltarea lui Capestang. Iar din clipa în care mama mi-a adus la cunoștință vizita dumitale, am rugat-o să te aducă aci...

— Desigur, pentru a-mi spune, murmură cavalerul cu un glas plin de adîncă amărăciune, de disperare dezlănțuită, că nobila fiică a ducelui de Angoulême, nepoată de rege, în curînd poate prințesă regească, nu mai poate și nu mai trebuie să întîlnească în drumul ei pe un păcătos ca mine. (Vocea lui, la început înăbușită, deveni tunătoare mai apoi). Că nu stă bine logodnicei marchizului Cinq-Mars să se ciocnească de un aventurier despre care nu se știe de unde vine (palpita, se îndreptă ținîndu-și mîna pe minerul spadei), de un vagabond, de un drumeț care se culcă sub cerul liber, cu capul pe o piatră, înfășurat în mantia lui învechită. (Se lovi în piept, apoi pe frunte, cu un gest de superbă mîndrie). Că n-am dreptul să port în pieptul meu o inimă, căci eu nu am decît o mizerabilă sabie pentru a mă susține. (Se înălță, privirile îi scăpărau). Că nu îmi este îngăduit decît să dispar, să mă fac uitat, să mă pierd în mulțimea necunoscuților ! Acestea voiați să-mi spuneți ? Doamnă, mulțumi-ți-mi pentru că vă economisesc oboseala de a mi le aduce la cunoștință ! Și pentru aceasta, dispar înainte de a mi se porunci.

Mai strălucitor, mai disperat, mai furios, Capestang se înălță și mai mult și făcu un pas înapoi. Atunci, cu aceeași simplitate hotărîtă și mîndră, Giselle răspunse :

— Cavalere, am rugat-o pe mama mea să te aducă aci pentru a-ți spune, în fața ei, că te iubesc !

Capestang rămase ca împietrit de uimire, i se părea că cerul i se prăbușise pe cap. De pe buze îi scăpă un suspin slab. Se clătină. Urechile îi țiuiau. Închise ochii ca și cum ar fi fost amețit de un vîrtej. Un sentiment de mîndrie îi străbătu toată ființa. Tremura din tot corpul. Era cît p-aci să cadă în genunchi. Cu un gest timid, vru să cuprindă mîna tinerei fete. Dar Giselle, cu o atitudine mîndră, îl opri dintr-o singură mișcare.

— Cavalere, spuse ea, aceste cuvinte pe care le-am rostit liberă, cu toată știința mea, din tot sufletul meu, cu toată mîndria mea, aceste cuvinte nu le voi mai pronunța niciodată. Niciodată, nici dumneata și nici alții nu o vor mai auzi pe Giselle de Angoulême vorbind astfel. Dacă

le-aş spune altuia, aş minţi. Iar dacă ţi le-aş repeta dumitale, aş comite o crimă, căci peste cîteva ore mă voi numi marchiza de Cinq-Mars.

Clătinîndu-se, scos din fire, cu mintea înflăcărată, Capestang îşi scutură capul. Cuvinte frenetice se îngrămădeau pe buzele lui. Dar şi pentru a doua oară, printr-un singur gest, Giselle îl opri :

— Nici o vorbă. Dacă te-am făcut să vii pînă aci, cavalere, dacă ţi-am spus cu glas tare ceea ce nu am încredinţat decît Domnului în rugăciunile mele, este pentru că am socotit că ai suflet asemănător cu al meu, este pentru că te-am socotit destul de măreţ pentru a admite acelaşi sacrificiu pe care l-am admis şi eu, este pentru că mi-am dat seama — îmi dau şi acum — că eşti destul de mîndru pentru a dispreţui plîngerile. Trebuie să mă căsătoresc cu marchizul de Cinq-Mars, sau cel puţin trebuie să-mi unesc numele meu de al lui (Capestang tresări. Pieptul său se umflă). Tatăl meu, prinţii, mii de nobili şi-au legat viaţa de acţiunea pe care o cunoşti. Dacă mi-aş retrage cuvîntul, dacă aş face ducelui de Angoulême afrontul de a trebui să-şi dezmintă promisiunea făcută, ar însemna, poate, să fiu ucigaşa tatălui meu.

O uşoară emoţie îi alteră vocea. O clipă numai, sufletul ei de războinică se înmuiă. Ceva asemănător cu un suspin îi umflă pieptul sculptural. Capestang o contemplă cu o admiraţie pasionată.

Erau în picioare. Unul lîngă celălalt, palpitînd. Lanţul privirilor lor îi unea mai puternic decît o îmbrăţişare de dragoste. Mîinile lor nu aveau de făcut decît un singur gest pentru a se cuprinde ; şi totuşi, nemişcaţi, înmărmuriţi, împietriţi putem spune, erau despărţiţi prin voinţa lor, mai mult decît prin distanţele pe care nu le poţi străbate. Cu glas încet, fără a o scăpa din priviri, Capestang murmură :

— Daţi-mi poruncile dumneavoastră. Sînteţi stăpîna gîndurilor şi vieţii mele. Sînt al dumneavoastră. Dispuneţi de mine. Orice mi-aţi ordona, chiar de a mă duce să mor departe de dumneavoastră, fără să vă mai văd vreodată, voi fi vrednic de voinţa dumneavoastră.

— Să trăieşti ! răspunse ea cu o voce scăzută, dar fără să fie oprită de vreo şovăire. Să trăieşti şi să nu te depărtezi de Paris.

— Îmi porunciţi să trăiesc ! gîfîi Capestang. Să trăiesc la Paris ! Luaţi seama, doamnă ! Luaţi seama, să nu aruncaţi în sufletul meu sămînţa unei nădejdi nesăbuite.

— Am vrut numai să-ţi spun acestea : presimt că se pregătesc să survină mai multe catastrofe. Intrevăd că soarta tatălui meu se întunecă. Atunci, cavalere, dacă viaţa mea va fi sfărîmată, atunci aş fi fericită să ştiu că undeva există un suflet care plînge împreună cu mine. Atunci cînd moartea va fi singura mea scăpare, cu cîtă fericire, cavalere, te-aş chema pentru a-ţi spune : deoarece viaţa ne-a despărţit, să ne unim prin moarte !

Capestang îşi înăbuşi un strigăt de bucurie imensă. Se aplecă spre ciudata dar minunata fată, care cu glas simplu şi hotărît pomenea de acest viitor înnourat. Se înclină mîndru, ca şi cum bucuria lui l-ar fi ridicat de la pămînt ca şi cum nădejdea lui l-ar fi apropiat de cer. Şi cu glas tunător spuse :

— Jur, în numele Domnului și pe sufletul meu, că voi ști să vă cuceresc. Orice s-ar întîmpla, Giselle, sînt al dumitale și dumneata ești a mea. Catastrofele n-au decît să se țină lanț. Sînt aici ! Veghez asupra dumitale ! Nenorocire pe cel care se atinge de dumneata. Ești a mea ! Adio ! Iau ca un talisman care mă va face de neînvins cuvintele pe care le-ai dăruit sufletul meu ! Iar dumneata află aceasta : din acest moment, pornesc în cucerirea dumitale. Și atunci cînd voi socoti că am făcut de ajuns, cînd faptele mele mă vor face egalul unui rege, voi veni la dumneata, voi depune la picioarele dumitale gloria mea, îl voi acoperi pe tatăl dumitale cu puterea mea, iar eu îți voi spune : „Trebuie să ne unim în viață".

În același timp, cu un gest teribil de gingaș, o cuprinse pe Giselle, o îmbrățișă, o lipi de pieptul său și îi sărută cu ardoare buzele ca și cum ar fi vrut să pecetluiască astfel jurămîntul făcut.

Cîteva minute mai tîrziu, se afla în stradă.

XIV

LÉONORA ȘI CONCINO

În după amiaza acestei zile în care Trémazène avea să se îndrepte spre casa din strada Barrès și tocmai în momentul în care se pregătea să se ducă într-acolo, Léonora Galigaï ieșea din apartamentul său și pătrunse într-o mare anticameră ale cărei trei ferestre dădeau în strada Tournon.

— Belphégor !, strigă ea încet.

Nubianul nu răspunse. Totuși era acolo. Una din cele trei ferestre era deschisă. Léonora îl zări pe Belphégor plecat peste pervazul ferestrei din stînga. Se apropie de ferestra din mijloc, o deschise și se plecă și ea peste pervaz. Nimic nu scăpa ochiului vigilent al Léonorei. Intendenții, valeții, jupînesele, toți servitorii seniorialului palat erau îndeaproape supravegheați. Aceasta era necesar pentru siguranța lui Concini.

Léonora cercetă strada cu o privire fugară. Dar nu zări decît cîțiva trecători care iuțeau pasul și întorceau capul cînd treceau prin dreptul palatului. O clipă, marchizei de Ancre i se păru că aude blesteme înăbușite.

— Răbdare !, murmură ea. Zidurile palatului în care Concino al meu va locui în curînd vor fi destul de groase pentru a opri răsunetul strigătelor de amenințare. Iar în jurul acelui palat vor fi destule gărzi, pentru ca bărbatul meu să poată dormi liniștit... Pentru că acel palat se va numi Luvru.

Gîndurile ei se întoarseră spre Belphégor. Nubianul, nemișcat, plin de admirație, privea ceva. Dar ce ? Léonorei i se păru că privirile lui erau țintite spre una din ferestrele ospătăriei „La cei trei regi". Părăsi fereastra la care stătea, se apropie de Belphégor și îl bătu pe umeri. Dar nubianul nu se mișcă. Îl bătu atunci mai tare. Negrul fu zguduit de o tresărire puternică și se întoarse brusc. Avea privirile rătăcite, ca și cum ar fi fost smuls deodată dintr-un vis adînc.

— Sărmane Belphégor, spuse Léonora surîzînd aspru, s-ar zice că ești îndrăgostit...

Nubianul păli, așa cum pălesc negrii : buzele lor se decolorează, iar fețele lor ca abanosul își pierd din strălucire și devin spălăcite. Léonora îl cercetă o clipă.

— Sigur, murmură ea, că privea vreo fată de la han. Îmi pare că aceasta nu este primejdios...

Un matematician, făcînd un calcul complicat, poate uita un mic semn. Un criminal, pe locul crimei, poate uita un obiect neînsemnat. O minte bogată, subtilă, cu orizonturi largi, poate neglija, disprețui un amănunt fără de importanță. Aceasta nu este primejdios ? Probabil ! Semnul fără importanță invederează principiul erorii, care va face ca un calcul să se prăbușească. Obiectul uitat va fi mărturia care va conduce la eșafod. Amănuntul disprețuit este semnul atenției care lipsește. Léonora continuă :

— Belphégor, trebuie să orînduiești camerele de jos.

Nubianul redevenise impasibil. Se înclină în semn de ascultare.

— Toate camerele, mă auzi ? repetă Léonora ; dar de astădată vorbea cu glas și mai scăzut. Toate ! Chiar și ultima, cea din fund.

— Carcera cu podeaua de fier ?

— Da, răspunse rece Léonora, cea cu podeaua de fier ! Hai, grăbește-te !

Și fără îndoială că această cameră amintea lucruri îngrozitoare, căci însuși Belphégor se cutremură. Realizatorul nemiloasei răzbunări a lui Concini își acoperi ochii cu miinile, ca și cind ar fi voit să gonească departe de el o magică imagine de groază.

El scoase un suspin adînc, ieși din anticameră, coborî o scară ascunsă și pătrunse la parter. În sala unde se afla acum, o sală mare, întunecată, boltită ca o criptă, deschise o ușă de fier. Acolo se termina o scară în formă de spirală, ce ducea spre măruntaiele pămîntului. Belphégor începu să coboare această scară.

* *

Léonora se înapoie în camera ei de culcare și începu să scrie mai multe scrisori, pe care le trimise rînd pe rînd prin diferiți curieri. Se făcu seară. Apoi, noaptea se lăsă asupra Parisului. Orele nouă. Chiar în această clipă, prin palat, care devenise tăcut de vreo două ore, se auzi un zgomot neobișnuit. Léonora se ridică și, printr-un gang tainic, care ducea spre apartamentul lui Concini, ajunse în biroul mareșalului de Ancre.

Mareșalul dădea ordine spadasinilor săi. Trupa fusese reînnoită în urma atitor insuccese. Aceștia erau destul de cunoscuți de parizienii care îi numeau „obișnuiții lui Concini". Erau oameni înfricoșători, cărora li se atribuia, pe drept sau pe nedrept — dar mai curind pe bună dreptate — dispariția a numeroși nobili. La intrarea Léonorei, ascultînd de un semn al stăpînului lor, spadasinii se retraseră.

— Te pregătești ? întrebă Léonora.
— Sînt gata, răspunse Concini.
— Și cu ce vei începe ? Cu strada Dauphiné sau cu strada Barrès ?
— Nu înțeleg, murmură Concini.
— Și totuși sînt foarte limpede. Te întreb dacă ai de gînd să începi prin arestarea tatălui sau a fiicei. Ia seama, Concini. Trebuia să mă ocup eu de fată. Ai vrut să faci singur totul. Ți-am admis. Dar la rîndul meu pretind...
— Ce ? tună Concini. Să vedem ce pretinzi ?
— Să începi cu strada Dauphiné, cu ducele de Angoulême. Restul nu are atîta însemnătate. Pe cînd, dacă ai începe cu Giselle... ei bine, dragul meu Concini, te cred destul de zăpăcit pentru a-l uita pe duce. Și atunci... ce nenorocire !
— Numai atît ! Pe Dumnezeul meu, ai dreptate, draga mea, spuse Concini, fericit să o vadă pe Léonora atît de bine dispusă. Voi începe cu strada Dauphiné.
— Asta-i esențialul, Concino. Probabil că de asta vor depinde capetele noastre. Trebuie ca peste o oră Angoulême să fie la Bastilia. Restul nu mă interesează, adăugă ea cu glas nepăsător, care reuși să-l convingă pe Concino. M-ai supravegheat toată ziua. Oare am schițat vreun gest, oare am rostit vreun cuvînt care te-a făcut să presupui că nu-mi voi respecta cuvîntul dat ? Îți repet : nu mă interesează această fată. Numai că tu ai jurat să o aduci aci, amintește-ți ! !
— Da, da, spuse Concini, ascunzîndu-și un surîs batjocoritor. Am jurat ! ! O voi aduce aci. Va fi sub supravegherea ta. Aceasta va fi Bastilia ei. Aido, draga mea. Într-o oră, totul va fi sfîrșit.
Rostind aceste cuvinte, Concini fremătă ; Léonora Galigai, deși avea fața acoperită de fard, păli. O străfulgerare de dragoste și de gelozie înfricoșătoare scăpără din ochii ei negri. Făcu o mișcare cu brațele spre Concini. Dar acesta tocmai trecea pragul.

— Ce fericit este ! exclamă Léonora suspinînd în prada unei teribile neliniști. Cum tremură numai la gîndul de a o vedea ! Așteaptă, dragul meu Concinetto, vei vedea de ce este în stare o femeie care iubește cum iubesc eu !
Se grăbi să ajungă, străbătînd același drum, la apartamentul său. Acolo, palpitînd, cu urechea la pîndă, așteptă vreo cinci minute. Un bărbat înalt intră.
— Ei ?, întrebă curioasă Mareșala.
— Monseniorul a străbătut strada Tournon și a pătruns în strada Neuves-des-Fossés. Este escortat de Rinaldo și de ceilalți însoțitori obișnuiți.
Léonora tresări de bucurie.
— Bine ! spuse ea. Se duce la palatul Angoulême. Sînt salvată !
Îndepărtă spionul printr-un gest poruncitor și trecu în anticameră. Acolo o așteptau doi nobili, unul vicontele de Lux, celălalt cavalerul de Brain. Erau înarmați pînă în dinți : sabie, pumnal, pistol. Salutară respectuoși pe marchiza de Ancre și așteptară liniștiți.

— Sînteţi trimişi de regina Maria ?, îi întrebă Léonora.
— Da, doamnă, răspunse Brain.
— Ce ordine v-a dat ?
— Unul singur, spuse vicontele de Lux : în astă seară, să vă ascultăm pe dumneavoastră ca pe ea însăşi.
— Regina v-a spus despre ce este vorba ?
— Majestatea Sa nu ne-a spus decît că trebuie să arestăm şi să conducem într-un loc sigur pe o tînără fată învinuită de a fi conspirat. Pentru rest, să ne referim la ordinele dumneavoastră.
— Domnilor, zise Léonora ţintind cu privirile pe cei doi bandiţi, cunoaşteţi această fată : se numeşte Giselle şi este fiica ducelui de Angoulême.
Cei doi oameni se înclinară fără să răspundă.
— Este, continuă marchiza, acea fată care, mai serile trecute, a părăsit Luvrul sub paza dumneavoastră şi căreia, lîngă Pont-au-Charge, i s-a întîmplat accidentul pe care îl ştiţi.
Cei doi oameni se înclinară din nou, nerăspunzînd nimic.
— Ac-ci-den-tul, murmură Léonora apăsînd pe fiecare silabă, nu a avut urmări, din fericire pentru ea şi din nenorocire pentru dumneavoastră. Se pare, adăugă ea deodată, cu un glas atît de tunător încît chiar şi cei doi asasini se cutremurară, că oamenii pe care Statul vă obligă să-i ucideţi sînt în perfectă sănătate. Am reuşit s-o liniştesc pe regină. Dar astă seară băgaţi de seamă să vă luaţi revanşa, căci altfel nu mai răspund de nimic.
— Ne vom răzbuna noi astă seară, fiţi fără grijă. Ei, doamnă, dacă am fi ştiut că fata ştie să înoate.
— Bine, bine, îi întrerupse Léonora, ştiţi unde trebuie să vă duceţi ?
— În strada Barrés, doamnă. Majestatea Sa ne-a dat acest detaliu.
— Mai aveţi şi alţi oameni cu voi ?
— Doisprezece vlăjgani care ar fi în stare să dea foc întregului Paris, dacă am vrea, şi care ne aşteaptă pe malul Senei, lîngă debarcaderul cerealelor, foarte aproape de strada Barrès.
— Mulţi, prea mulţi, domnilor. Astă seară, domnilor, nu e vorba nici să daţi foc, nici să deşteptaţi pe burghezii adormiţi. Trebuie să lucraţi în tăcere. Lucrul pe care îl faceţi nu trebuie să lase nici cea mai mică urmă. Lăsaţi-vă, aşadar, oamenii în stradă şi nu-i chemaţi decît dacă întîmpinaţi împotrivire.
— Am înţeles, doamnă, spuse Brain, şi ne vom conforma. Dar după ce, fără cel mai mic tărăboi, o vom aresta pe conspiratoare, la ce închisoare de stat trebuie s-o ducem ?
— Aici ! porunci Léonora, cu o voce atît de tăioasă, încît cei doi criminali se cutremurară.
Dar acest gen de emoţii nu-i stinghereau niciodată prea mult timp ; căci reluîndu-şi înfăţişarea lor nepăsătoare şi aspră, se înclinară adînc în faţa marchizei şi se îndepărtară.
Ducele de Angoulême ajunse repede la palatul din strada Dauphiné. Se urcă la primul etaj, străbătu mai multe camere întunecate şi ajungînd

în fine într-un fel de birou, aprinse o făclie. Deschise un cufăr și scoase o casetă de fier pe care o puse pe masa în fața căreia se așeză. Deschizînd caseta, el începu să cerceteze pe rînd fiecare hîrtie ce se găsea acolo. În fața ducelui era o fereastră... cea la care Capestang, în noaptea trecută, zărise o lumină. La dreapta lui se afla un cămin plin de cenușă neagră... cenușa hîrtiilor pe care le arsese Cinq-Mars. Iar în spatele lui era ușa pe care intrase și pe care o împinsese numai.

Era foarte adîncit în lucrul său, care dură două-trei ore, poate și mai mult. Punea la stînga, pe masă, hîrtiile pe care voia să le păstreze. Mototolea în mînă documentele pe care avea de gînd să le distrugă, apoi le arunca în cămin și le aprindea cu ajutorul făcliei. Și în profunda tăcere a palatului pustiu, devenită și mai apăsătoare parcă prin tăcerea Parisului adormit, ducele nu auzea decît foșnetul hîrtiilor pe care le mișca, nu percepea decît pîrîitul ciudat, misterios, fantastic al hîrtiilor arse. După ce își termină treaba, se sprijini pe masă cu capul rezemat în mîini și se lăsă pradă visării care trebuia firește să se încheie cu o admirabilă viziune a puterii regești.

— S-a isprăvit ! exclamă el. Peste două ore, căsătoria dintre fiicămea și Cinq-Mars va fi fapt împlinit. Din acea clipă, prietenii bătrînului marchiz vor fi și ai mei. Totul este pregătit, Guise și Condé mă susțin. La Paris, trei mii de oameni nu așteaptă decît semnalul meu. Complicitatea Léonorei Galigai îmi asigură triumful. În două zile, totul va fi terminat. Voi fi regele Franței ! Rege !, adăugă el palpitînd. Regele Franței ! Cel mai frumos regat al creștinătății va fi al meu ! Ah ? Presimt că voi face lucruri însemnate. Haide, este timpul să mă întorc în strada Barrès.

Vîrî hîrtiile pe care le păstrase într-un portofel pe care-l strecură într-un buzunar al tunicii. Se ridică și stinse făclia. Dar, chiar în această clipă, ducele fu cutremurat de un fior de spaimă.

Suflase asupra făcliei. Flacăra se stinse și totuși biroul era puternic luminat. Ducele de Angoulême se întoarse brusc. Păli și își înăbuși cu greu un strigăt de groază. În birou, la cinci pași depărtare, se afla un om, cu mîna pe mînerul sabiei. În spatele acestui om se mai aflau alți șapte sau opt, tot înarmați. Unul din ei purta o făclie.

— Concini !, urlă ducele.

În același timp, apucă masa cu mîinile, o ridică deasupra capului — se părea că puterile i se înzeciseră dintr-o dată — o aruncă între el și Concini, făcînd din ea un fel de apărătoare și își trase sabia.

— Domnule duce, spuse nepăsător Concini, în numele regelui te arestez !

— Mă arestezi ! ? Dumneata... dumneata, care...

— Puneți mîna pe el ! strigă Concini pentru a acoperi glasul ducelui.

Spadasinii se năpustiră. Chiar de la prima lovitură pe care o dădu, sabia ducelui se frînse. Cîteva secunde de luptă, de suspine înăbușite, de blesteme... apoi liniște.

Angoulême, legat, cu un căluș vîrît în gură fu ridicat de zece brațe puternice și dus, aruncat, în fundul unei trăsuri care staționa în fața cas-

telului. Leșină. Cînd se deșteptă, se afla într-o cameră cu zidurile groase și cu pereții goi. O ferestruică străjuită de gratii lăsa puțin aer să intre în celulă. Ducele se repezi la fereastră și își lipi obrazul de gratii. Părul i se zburli, inima încetă să-i bată pentru o clipă, și din gîtlejul lui ieși un strigăt disperat, teribil, care se pierdu în noapte :

— Bastilia ! Bastilia !

Ieșind de la Bastilia, Concini și însoțitorii lui se îndreptară pe jos spre strada Petit Musc, care răspundea în strada Barrès. Doi oameni fură însărcinați să conducă caii pînă la o mică piațetă, așezată între strada Barrès și Sena, numită Piața Vaux. Un al treilea avea să conducă pînă în fața casei Mariei Touchet trăsura care servise la arestarea ducelui de Angoulême.

Așadar, Concini, cu pași repezi, ajunse în strada Barrès, și se opri în fața casei mai sus pomenită. El tresări. Sălbatica pasiune care se dezlănțuise în el îl făcea să tremure ca și cînd i-ar fi fost frig, deși noaptea era tare caldă, înstelată și liniștită.

— Unde o vom duce ? întrebă Rinaldo. La palatul Ancre ?

— În casa mea din Reuilly, tună Concini, respirînd greoi. Ascultă, Rinaldo, eu trebuie să mă întorc la palat. Căci prevăd pentru mîine evenimente care... în sfîrșit, trebuie să fiu eu primul care să vestesc regelui prinderea ducelui. Tu și Montreval o veți duce la Reuilly. Locul este sigur Nici chiar marchiza nu știe că această casă îmi aparține. O vei păzi, bunul meu Rinaldo...

Rinaldo se înclină și mîrîi :

— Uitați, Monseniore, că mai trebuie să arestăm pe cineva : pe blestematul de Capestang... Jur, monseniore, pe diadema de aur pe care ați oferit-o Madonei de Piedigrotta — și pe care mai bine mi-ați fi dăruit-o mie — că dacă nu pun mîna pe netrebnicul acela, plec din serviciul dumneavoastră și mă duc la Guise, la Condé, sau, și mai rău încă, la micul Bourbon de la Luvru.

— Liniștește-te, dragul meu Rinaldo, chiar de mîine vei fi scos din postul tău de pază. Îți promit că, pînă atunci, nu se va încerca nimic împotriva cavalerului de Capestang. Dar să ne apropiem de această poartă. Trebuie să o deschidem încet, fără a o face să scîrțîie.

— Avem toate uneltele în trăsură. Ei, monseniore, nu trebuie să știi decît cum să procedezi. Vedeți dumneavoastră, porțile nu cer decît să fie deschise... mai ales, adăugă el deodată, mai ales...

— Ce ? Ce s-a întîmplat ?, întrebă curios Concini, apropiindu-se de Rinaldo, care cerceta cu luare aminte poarta.

— ...Mai ales cînd ele sînt întredeschise, spuse Rinaldo. Priviți, monseniore.

— Deschisă ! răcni Concini pălind.

Urmat de Rinaldo și de însoțitorii lui, el se năpusti în interiorul casei. Se împiedică de primele trepte ale unei scări : o urcă din cîteva sărituri. La capătul ei se afla o ușă. O deschise. Se găsi într-o sală mare unde ardeau cîteva făclii. Luă una din ele.

Spumegînd de mînie, cu capul înfierbîntat, cu gîtlejul plin de suspine și de blesteme, străbătu toate încăperile de sus și de jos, din pod pînă în pivniță. Dar nicăieri nu găsi pe cineva. Totul era pustiu. Singurătate și tăcere ! Casa, de sus și pînă jos, era goală ! Concini Concino zvîrli cu putere la perete candelabrul de bronz pe care-l ținea în mînă și înjură :

— Blestem !

— Pasărea a zburat !, glumi Rinaldo, punînd piciorul peste lumînare, care tocmai aprinsese un colț de perdea.

Fără a răspunde, Concini, urmat de Rinaldo, se năpusti în stradă și fugi pînă în Piața Vaux, sări pe un cal și îi înfipse pintenii în burtă.

— Lauvignac !, strigă Rinaldo, îndepărtîndu-se în galop. Du oamenii la castel. Aici nu mai este nimic de făcut !

Un sfert de ceas mai tîrziu, Concini și Rinaldo descălecau în fața Palatului Ancre. Pe cînd străbăteau pragul porții din stînga, în fața căreia se găsea postul de gardă, doi bărbați, coborînd scările, traversau curtea de onoare. Trecuseră tocmai prin fîșia de lumină care răzbătea prin fereastra postului. Cînd îl zăriră pe Concini, cei doi bărbați făcură o mișcare de întoarcere. Dar era prea tîrziu. Concini îi zărise și fără îndoială că îi recunoscuse, deoarece fața lui, înroșită de mînie se liniști deodată. Un surîs liniștit i se cuibări în colțul buzelor. Cu un gest îi opri.

— Domnule de Brain ! Domnule de Lux ! spuse el cu o voce mlădioasă. Oare ce îmi prilejuiește, la o oră atît de înaintată, vizita a doi dintre cei mai credincioși servitori ai Majestății Sale ?

— Monseniore, răspunse Lux, Majestatea Sa ne-a însărcinat cu un mesaj urgent pe care l-am adus doamnei marchize.

— Minunat !, exclamă Concini cu glas blînd. Și eu trebuie să trimit reginei o scrisoare însemnată ! Nădăjduiesc că veți fi atît de amabili ca s-o duceți la Luvru...

— Sîntem la ordinele dumneavoastră, monseniore, răspunse Brain, privindu-și tovarășul cu o uitătură care trăda toată neliniștea de care era cuprins.

— Foarte bine, domnilor ! Numai să scriu cîteva rînduri și sînt al dumneavoastră. Vă rog să mă așteptați aci.

Rostind acestea, deschise ușa postului și din privirile lui devenite deodată înfricoșătoare — dădu un ordin ofițerului comandant. Lux și Brain priviră spre poarta dinspre stradă. Îl zăriră pe Rinaldo, cu brațele încrucișate așteptînd într-o atitudine foarte nepăsătoare. Pătrunseră atunci în camera postului. Și deodată, așa, ca din întîmplare, cinci sau șase oameni se așezară astfel ca ei să nu poată înainta nici spre ușă, nici spre Rinaldo.

Afară, Concini se duse drept spre Rinaldo.

— Tu, rămîi aici. Ucide pe oricine va încerca să treacă.

Pătrunseră în palat și se îndreptă spre trecerea pe care pînă atunci nu o folosise decît Léonora. Era livid. Avea spume la colțul buzelor. Vine de sînge îi traversau ochii lui rătăciți. Dintr-o lovitură de picior, deschise ușa în fața căreia se oprise și se năpusti în camera soției lui,

tocmai în clipa în care aceasta intra pe cealaltă uşă. Concini îşi trase pumnalul, se apropie de Léonora şi cu cealaltă mînă îi cuprinse braţul stîng.

— Nu minţi ! strigă Concini. Nu mă păcăli ! Am nevoie de ea. În înţelegerea cu Maria (vroia să spună regina-mamă) ai răpit-o. Lux şi Brain mi-au mărturisit totul (Léonora tresări şi ridică din umeri). Răspunde-mi unde ai dus-o. Îţi spun că am nevoie de ea. Răspunde ! Răspunde ! Căci de nu, lovesc !...

Şi ridică pumnalul.

— Mă doare !, murmură Léonora cu un glas în care fremăta multă duioşenie.

— Răspunde !, tună Concini în delir. Nu vezi că vreau să te omor ? Nu îţi dai seama că tot ceea ce pot face este să mai aştept o secundă pînă să te strangulez ? !

Léonora suferea cumplit. Mai întîi sufleteşte, căci pentru prima oară bărbatul ei mărturisea, proclama, striga, dragostea lui pentru o altă femeie. Suferea de asemeni şi trupeşte, căci mîna lui Concini crispată de braţul ei strîngea prea tare. Dar ea nu dădea nici o însemnătate acestor suferinţi. Plecă capul, două lacrimi i se prelinseră pe obraji şi cu o voce stinsă murmură :

— O, mio amore !...

Concini scrişni din dinţi şi spuse cu glas aspru.

— Tu singură o vrei, Léonoro ! Tu singură o doreşti ! Ei bine... Un gest al Léonorei Galigai opri braţul prim-ministrului.

— Iar eu, răspunse ea, nu am decît a-ţi spune aceasta : omoară-mă, Concino ! Dar voi lua cu mine taina mea, mă auzi ? După ce voi muri, vei putea răscoli Parisul piatră cu piatră şi tot nu o vei găsi. Cînd voi muri eu, va muri şi ea. Acum omoară-mă dacă vrei ! Prevăzusem aceasta. Prevăzusem trădarea acestor doi nătîngi. Eu prevăd totul. Chiar şi aceasta : că voi muri de mîna celui pe care îl ador ! Hai, Concino, oare ce aştepţi pentru a o lovi pe Léonora şi a omorî pe Giselle prin aceeaşi lovitură ?

Concino aruncă pumnalul. Îşi muşcă pumnul. Scoase un geamăt lugrubu şi căzu în genunchi. Lacrimile îi sfîşiau gîtlejul. Înţepenită în cutele rochiei sale negre, Léonora îl privea cu milă dispreţuitoare şi iubitoare totodată a sufletului său superior. Concino ridică pumnalul pe care îl aruncase.

— Léonora, bîigui el, eu voi muri, eu mă voi străpunge cu acest pumnal dacă nu îmi juri că ai să respecţi viaţa acestei fete.

— Linişteşte-te, îi spuse ea cu multă răceală. Dacă aş fi vrut s-o omor, o făceam demult. Vreau ca să trăiască şi îţi voi dovedi aceasta de îndată ce nu va mai fi primejdioasă pentru rezultatul evenimentelor care se pregătesc.

— Da, ai dreptate. Dar ce dovadă îmi vei da ?

— Te voi conduce la ea ! răspunse nepăsătoare Léonora.

Concini se ridică dintr-o săritură, o cuprinse în braţe, o acoperi de sărutări. Era zăpăcit de mînie, de disperare, de fericire. Îi jura că o iu-

bește, că nu o iubește decît pe ea. Ea îl lăsa să-și reverse toată pasiunea. Îi surîdea ; primea orice promisiuni de credință, mîngîieri... În sfîrșit, după un ultim sărut înfocat, Concini ieși grăbit.

— Dragostea mea născătoare de uri sălbatice ! tună atunci Léonora gata să leșine. Ce răzbunare ! Ce nemiloasă răzbunare îmi va trebui !

Între timp, Concini coborî în curte. Îl găsi pe Rinaldo acolo unde îl lăsase. Îi șopti ceva. Rinaldo surîse întocmai unei persoane căreia îi propui un lucru plăcut. Rinaldo surîse, iar în colțul ochilor îi apăru o mică strălucire roșie.

— Dacă strig *Santa Maria*, mă auzi ? conchise Concini terminînd cele ce avea de spus.

— *Santa Maria*, fie ! repetă Rinaldo. Niciodată *Santa Maria* nu a fost atît de sărbătorită.

Concini deschise ușa postului și făcu semn lui de Lux și Brain să-l *urmeze*.

Toți patru părăsiră palatul. Cei doi agenți ai Mariei de Medicis, constatînd că nu sînt urmați decît de doi oameni, se liniștiră. Concini mergea alături de Lux, Rinaldo, alături de Brain.

— Domnilor, spuse Concini, gîndindu-mă mai bine am ajuns la concluzia că trebuie să mă duc eu singur la Majestatea Sa. Lucrul este de mare însemnătate. Trebuie să vorbesc neapărat cu regele, cu toate că ora este tîrzie.

Lux și Brain surîseră. Ei știau mai bine ca oricine că marchizul intra sau ieșea de la Maria de Medicis chiar și la ore mai tîrzii. De cîte ori nu păziseră trecerea pe care se îndrepta Concini spre a ajunge la regină și pe care o numiseră *Puntea Dragostei !* Erau, deci, pe deplin asigurați. Ajunseră astfel la Pont Neuf. Deodată, Concini se opri.

— Oare ați văzut ceva, Monseniore ? întrebă Lux apucînd mînerul spadei.

Locurile acelea aveau într-adevăr un renume foarte prost. Erau înțesate de borfași. Străjile de noapte nici nu îndrăzneau să se aventureze pe acolo. Iar Concini răspunse la întrebarea lui Lux :

— Da, domnilor, am văzut ceva : am văzut că sînteți niște impostori.

Lux și Brain păliră.

— Monseniore, spuse primul dintre ei, luați seama : insultați pe doi servitori ai reginei.

— Chiar dacă ați fi fost și servitorii Papei, tot v-aș fi spus că ați mințit... și vă voi dovedi și asta.

— Să vedem dovada, mîrîi Brain.

Concini părea foarte liniștit. Rinaldo fluiera. Doi contra doi. Lux și Brain nu aveau de ce să se teamă. De altfel, se simțeau apărați de titlul lor de servitori ai reginei... și apoi aveau curajul acelor oameni care sînt obișnuiți să-și cîștige titlurile și bogăția riscîndu-și viața în fiecare zi.

— Iată proba, tună Concini. Marchiza, cu care am vorbit adineauri, m-a asigurat că nu i-ați trimis nici un mesaj din partea reginei. Așadar, ați mințit. Și mai adaug domnilor : sînteți niște lași.

Concini își încrucișă brațele, Rinaldo se apropia nepăsător. Lux și Brain se priviră unul pe altul și izbucniră într-un rîs strident. Atenți, cu mîinile pe mînerul spadei, gata să se pună în gardă, nu se mirau decît de atitudinea prea liniștită a lui Concini.

— Ce spune monseniorul Concino Concini ? întrebă batjocoritor Lux.

— Ei ! dar ce, ai urechile astupate ? Spune că sîntem niște lași.

Din nou răsună rîsul strident, ascuțit, disprețuitor al celor doi bandiți, care, dîndu-și seama că această aventură nu se putea sfîrși decît printr-un duel de săbii, erau hotărîți să meargă pînă la capăt, adică să-i omoare pe Concino și Rinaldo. Într-adevăr, acest duel nu putea avea altă ieșire : învingători sau învinși, dacă marchizul de Ancre scăpa cu viață, oasele le vor putrezi în cine știe ce închisoare a Statului.

— Ei drăcie ! exclamă de Lux. Se vede treaba că domnul prim-ministru se pricepe la lașitate.

— Nu numai atît, adăugă Brain, dar chiar și în chestiuni de curaj. Dovadă, iată bastonul lui de mareșal pe care l-a găsit sub cuverturile unui pat, pe cînd alții — niște nebuni, desigur — se duc să-l caute pe cîmpul de bătălie !...

Concino nu se mișcă, nici nu tresări. Rinaldo fluieră, apoi căscă.

— Ia spune-mi, Lux, îți mai amintești de faimoasa ceartă dintre Bellegarde și domnul Concino Cocini ?

— Dacă-mi amintesc ? Ei drăcie ! Dar mai rîd încă și azi. Tot Parisul a rîs și va mai rîde mult timp încă.

— Parcă-l văd încă pe Bellegarde fugind prin Paris, căutîndu-l peste tot pe signor Concini, pentru a-l trage de urechi înainte de a-l străpunge cu sabia.

— Și Bellegarde nu-l găsi pe signor Concini. L-a căutat opt zile, dar în zadar.

— Ei drăcie ! Dar domnul Concino era ascuns în pivnița palatului Rambouillet.

Lux și Brain rîdeau cu o poftă neînchipuită. Concini rămase nemișcat. Surîdea. Dar buzele lui tremurau. Cînd rîsul celor doi oameni se calmă, spuse liniștit ca și cînd nu ar fi auzit nimic.

— Domnilor, am spus că sînteți niște mincinoși și v-am dovedit aceasta. Am spus că sînteți niște lași și vă voi dovedi aceasta. Chiar în astă seară ați pătruns într-o casă liniștită și ați răpit o fată fără apărare. Sînt și mai precis chiar : lucrurile acestea s-au petrecut în strada Barrés. Iar tînăra fată se numește Giselle. Vedeți, dar, că știu totul, domnilor.

Lux și Brain rămaseră tăcuți. Concini continuă (de data aceasta avea o voce înăbușită, tremurătoare) :

— Domnilor, am să vă fac o propunere. Înainte de orice, îngăduiți-mi să vă spun că sînteți liberi să o primiți sau să o respingeți. Dacă o respingeți, vă jur că voi uita întîlnirea noastră din astă-seară și tot

ce aţi spus pînă acum. Dacă o primiţi, vă iau în slujba mea, cu o leafă dublă decît aceea pe care v-o plăteşte sau nu regina, căci... cuferele ei sînt goale, pe cînd ale mele sînt înţesate.

— Să auzim propunerea, monseniore, spuse Brain.

— E mai mult o rugăminte : vă rog să-mi spuneţi în care parte a Parisului aţi dus-o pe tînăra fată pe care aţi răpit-o.

— Cu alte cuvinte, monseniore, zise de Lux, ne propuneţi o trădare ?

— Da, recunoscu Concini scrîşnind din dinţi, dar o trădare care vă îmbogăţeşte.

Lux şi Brain priviră unul la altul. O clipă părură să şovăie. Lui Concini, această clipă i se păru lungă ca o oră. Apoi, oftînd, de Lux spuse :

— Eu refuz. Dar tu, Brain ?

— Şi eu ! adăugă Brain înclinîndu-se.

— Refuzaţi ? !, strigă Concini, văzîndu-şi ultima nădejde spulberîndu-se. Gîndiţi-vă bine. Sfătuiţi-vă. Voi aştepta. Gîndiţi-vă la ce vă ofer.

— De prisos să ne mai gîndim ; refuzăm.

Concini îşi curbă umerii, ca şi un luptător care a primit o lovitură prea grea. Coborî capul, copleşit în aparenţă. Se stăpînea cu greu. Îşi muşcă buzele pentru a-şi înăbuşi mînia care-l stăpînea. Privirile lui străluceau de o flacără de demenţă, vestitoare de crimă, tot astfel după cum fulgerul vesteşte tunetul.

— Domnilor, horcăi el, nici nu vă închipuiţi răul pe care mi-l faceţi. Ah ! Sărmanul de mine ! Sînt pierdut ! Ah ! Santa Maria !

În acelaşi timp se înălţă, se năpusti scoţînd un strigăt de fiară sălbatică. Braţul său se întinse fulgerător, şi de Lux se prăbuşi fără să dea cel mai mic ţipăt, cu gîtul spintecat. În aceeaşi clipă, la strigătul *Santa Maria*, Rinaldo se repezi asupra lui Brain, care încerca să tragă sabia. Prea tîrziu ! Pumnalul îi străbătuse burta. Brain se prăvăli la pămînt.

— Ajutor..., bîigui el. Oh ! Laşilor ! Asasi...

Nu avu timp să termine. Rinaldo, printr-o a doua lovitură de pumnal în piept, îl omorî pe loc. Banditul se ridică mîrîind ceva neînţeles, cu nările dilatate, cu buzele deschise, ca şi cînd ar fi adulmecat mirosul de sînge. Şi privindu-l pe Concini, zîmbi liniştit.

Concini îngenuchiat peste pieptul lui Lux, lovea la întîmplare. Furia sîngelui se dezlănţui în el. Delira. Braţul lui se ridica şi cădea din nou. După fiecare lovitură, un geamăt prelung ieşea de pe buzele lui palide. Era plin de sînge. Capul îi vîjîia. Faţa cadavrului nu era decît o plagă sîngerîndă. În sfîrşit, apucă cadavrul de păr şi-l trase pînă la fluviu. Apoi, dintr-o lovitură de picior, îl rostogoli în apă. Rinaldo îşi imită stăpînul tîrîndu-l pe Brain... Iar cîteva secunde mai tîrziu, cele două trupuri pluteau alăturate, purtate de curentul apei : se înfundară o dată, apărură iar la suprafaţă, apoi dispărură cu totul.

Reîntorşi la palatul Ancre, Concini şi Rinaldo, se grăbiră, în primul rînd, să-şi schimbe hainele. Marchizul trăia, fără îndoială, clipe de

mînie extremă, în care odihna este cu neputinţă, în care mintea, după acţiune, mai este încă tulburată de valurile tumultuoase, tot aşa după cum oceanul, după furtună, mai este frămîntat de hulă.

— Strînge oamenii !, porunci marchizul. Ei, drăcie ! Bine spuneau acei bandiţi : mă simt în formă. Şi dacă am pornit-o... îmi mai trebuie o viaţă !

— Cum, se miră Rinaldo holbînd ochii. Luptă ? Împotriva cui ?

— Ai uitat, Rinaldo !?, rîse Concini. Într-adevăr, ura ta nu este atît de mare ca a mea. Ah ! ah ! ai uitat !...

— Capestang !, scrîşni Rinaldo, ale cărui priviri scăpărară de furie cumplită.

— Da ! Vezi, dar, că de astădată avem nevoie de toţi oamenii. Du-te de-i adună şi trimite pe unul înainte spre ospătăria de pe strada Vaugirard, pentru a cerceta drumul.

Rinaldo se grăbi spre dormitorul „obişnuiţilor", unde oamenii lui Concini dormeau toţi laolaltă şi care se afla la al doilea etaj al palatului. Trecuse acum de miezul nopţii, dar de-abia reîntorşi din expediţia făcută în strada Barres, spadasinii nu se culcaseră încă.

— La luptă, domnilor !, strigă Rinaldo pătrunzînd acolo. Înarmaţi-vă bine ! Este vorba de un vulpoi care a doborît pe mulţi dintre noi. Luaţi armele, domnilor ! Montreval, pentru că eşti gata pregătit, pleacă înainte spre hanul „La Regele Henric" din strada Vaugirard şi vezi dacă vulpoiul este în vizuina lui.

— Bine, răspunse Montreval ! Şi care sînt semnalmentele vulpoiului ?

— Îl cheamă Capestang, rîcni Rinaldo cu glas triumfător.

La auzul acestui nume, un freamăt străbătu rîndurile ucigaşilor. Spadasinii strigară „ura !" şi se pregătiră de luptă, prevăzîndu-se cu pistoale, acoperindu-şi pieptul cu zale, agăţîndu-şi de brîie pumnalele, strîngîndu-şi săbiile.

În cîteva minute, fură gata pregătiţi. Fremătau, feţele lor erau palide de ură, aveau înfăţişarea unor tigri gata să se năpustească asupra prăzii. Rinaldo îi privi o clipă. Se bucura la vederea lor. Coborîră în curtea palatului. Acolo, aşezaţi în linie de bătaie, nemişcaţi, tăcuţi, aşteptară sosirea lui Concini.

Montreval plecase să cerceteze locurile. Trecu vreun sfert de oră. Atunci apăru şi Concini. Era înarmat ca şi ceilalţi. Făcu un semn şi trupa ieşi pe poarta palatului. Cu paşi repezi, ea străbătu strada Tournon. Rinaldo, cu privirile străfulgerătoare, cu gîtlejul plin de blesteme, cu toată fiinţa lui pornită pe măcel, mergea în frunte. La colţul străzii Vaugirard, se ciocni de un om care venea din direcţia opusă. Era Montreval, care se apropia fugind.

— Ei ?, tună Concini.

— Da, răspunse Montreval, blestemînd de mînie, hanul este pustiu. Vulpoiul nu mai este acolo.

— Blestem pe noi !, tună Rinaldo.

— Omul acesta mă va ucide ! spuse Concini.
Îngroziţi, se întoarseră la palatul Ancre, tăcuţi şi posomorîţi, ca şi cînd ar fi înmagazinat în ei sumedenie de dureri şi înfricoşătoare taine.

XV

JOS CU BARA !

Era adevărat ! Ospătăria „La regele Henric" nu mai exista. Firma, care arăta trecătorilor silueta regelui din Béarn, înconjurat de lauri şi golindu-şi cana cu vin cu un aer de mare bucurie, fusese scoasă. Sala comună era deşartă. Tigăile de cositor, strălucitoare, dispăruseră. Farfuriile de faianţă, vasele de flori, crătiţile de aramă, mesele, scaunele — toate, toate fuseseră scoase de acolo. Peste tot era pustiu. Oare, ce catastrofă potopise ospătăria, care cu cîteva ore mai înainte răsuna încă de strigătele vesele ale drumeţilor, de ciocnirile paharelor, de risetele servitorilor ?

Nu se întîmplase nici o catastrofă. O lovitură de Stat : mai bine spus, o lovitură a maestrului Lureau. Înţeleptul hangiu, mai chel ca oricînd, victima glumelor nevestei sale şi a batjocurilor clienţilor, cărora doamna Lureau le povestise păţania cu pomada, văzîndu-şi clienţii topindu-se ca şi untul pe maşina încinsă, plictisit să fugă de atîtea ori pe zi în faţa oglinzii pentru a vedea dacă nu cumva îi crescuse un fir de păr care să aducă triumful remediului lui Cogolin, aşadar, Lureau, plictisit, morocănos, avu deodată o idee năstruşnică.

Nemaiavînd răbdare pentru han, se hotărî să-l desfiinţeze şi să se apuce de altă negustorie. De care ? Vom vedea mai departe. Îmboldit de nevastă-sa, Lureau se adresă unui confrate care, vreo cinci sute de paşi mai departe, ţinea ospătăria „La Buna întîlnire". Acestui confrate i se întîmplase tocmai contrariul celor petrecute cu Lureau. „La Buna întîlnire" cîştigase, desigur, numeroşi clienţi care fugiseră de la „Regele Henric". De aci, nevoia pentru patronul primului han de a-şi mări localul şi de a-şi perfecţiona metodele de lucru, în timp ce Lureau nu se gîndea decît la ceea ce în general s-ar numi o lichidare generală.

Iar această situaţie avu drept rezultat o convorbire foarte lungă şi foarte prietenească între cei doi negustori care, pînă acum, îşi doriseră toate relele de pe pămînt. În urmă, Garo, stăpînul „Bunei întîlniri", veni să facă o vizită prietenului său şi, părînd tare nepăsător, evaluă, cîntări, numără. Şi cînd termină toate aceste socoteli, Garo, suspinînd, înşiră pe masă mai multe fişicuri de bani pe care Lureau, surîzînd, le puse într-un săculeţ de piele.

Întorcîndu-se la hanul „La cei trei Regi", Lureau luă o scară şi scoase firma, nu fără a vărsa o lacrimă.

La început, doamna Lureau fusese înmărmurită de uimire. Mai apoi, însă, punîndu-şi mîinile în şold, începu să-l blesteme — aşa cum se pricepea ea— pe soţul ei, care, ca un soţ bine crescut ce era, obişnuia, la asemenea scene, să fugă din calea ei. De astădată, însă, nu fugi. O lăsă chiar să ţipe. Iar el, liniştit şi nepăsător, porunci celor cîţiva clienţi care se mai aflau la han să plece cît mai repede cu putinţă. Apoi, adună pe toţi valeţii, servitorii şi jupînesele, le plăti lefurile şi le spuse să se ducă cu toţii să-şi caute de lucru în altă parte. Ţipetele doamnei Lureau ajunseseră la un punct tragic, dar văzînd că hangiul, pentru prima oară în viaţa lui, nici nu dădea semne de căinţă, nici nu se arăta măcar impresionat, se hotărî să leşine, avînd bineînţeles grijă să supravegheze cu coada ochiului mişcările soţului său.

În acest moment, două sau trei căruţe se opriră pe şosea, chiar în faţa ospătăriei. Mai mulţi oameni conduşi de Garo, pătrunseră în han. Şi începuseră să încarce în căruţe mesele, scaunele, tejghelele, butoaiele, sticlele şi toate vasele de bucătărie... într-un cuvînt, să ia tot ce forma averea maestrului Lureau.

Şi în timp ce se îndeplinea această operaţie — mai bine spus, această abdicare — două persoane priveau mirate totul; una părea oarecum interesată, cealaltă reflecta prin privirile ei o nelinişte crescîndă. Primul era un străin. Al doilea era Cogolin.

— Ei, spuse valetul cavalerului, iată-ne fără locuinţă ! Am avut o idee bună atunci cînd l-am trimis pe domnul Capestang la taverna din strada Ursins. Cele o mie opt sute de livre o să ne prindă de minune. Dar, ce va spune dumnealui cînd se va înapoia ?

Cogolin era frămîntat de aceste gînduri, tocmai în timpul în care Trémazenc străbătea strada Barres. Valetul, dînd din cap şi gîndindu-se, nu fără oarecare părere de rău, că numai el singur era cauza acestei lichidări, se retrase în apartamentul stăpînului său, compus doar din camera lui Adhémar şi un mic cabinet pe care-l transformase ca un fel de odaie a lui. Camera şi cabinetul erau goale. Căci patul, masa, scaunele, fotoliile, toate fuseseră ridicate. Cogolin se aşeză pe podea, hotărît să-şi aştepte acolo stăpînul.

— Ei, bine, trebuie să pleci, se auzi deodată glasul lui Laureau, care, făcînd pentru ultima oară înconjurul hanului, apăruse în pragul uşii apartamentului.

Cogolin clătină din cap.

— *Cum ! Te împotriveşti, strigă gazda. Dar am vîndut ospătăria şi...*

— Crimă de înaltă trădare, maestre Lureau. Ai vîndut un rege. Pe însuşi tatăl regelui nostru !

Lureau rămase o clipă uimit. Dar, apoi, sigur de dreptul său şi de cinstea gîndurilor sale, adăugă pe un ton batjocoritor.

— Crimă sau nu, trebuie s-o ştergi. Fără a mai pune la socoteală că îmi datoraţi...

Cogolin scoase din buzunar un pumn de monede și i le arătă lui Lureau, sufocat de mirare. Gazda își întinse mîna.

— Maestre Lureau, spuse Cogolin, retrăgînd monedele, dar... dinte pentru dinte... Lasă-mă aci ! Ce pierzi ! Și îți plătesc dinainte.

Lureau își frămînta creerii : pentru ce, oare, atunci cînd odăile fuseseră mobilate și locuibile, Cogolin nu-și plătise chiria și pentru ce acum, cînd erau goale, se oferea să achite înainte ? Dar, pentru că lucrul în sinea lui îl interesa foarte puțin, primi tîrgul, luă banii și îi spuse lui Cogolin că putea rămîne în hanul pustiu.

— Totuși, spuse el, banii ăștia pe care mi-i dai nu reprezintă decît un avans.

— Cum așa ? se miră Cogolin supărat.

— Nu este decît o parte din ceea ce îmi datorezi. Mai trebuie să-mi dai bani. Dar, liniștește-te, nu vreau monede.

— Nu ? Și atunci cum vrei să-ți plătesc ?

— Repetîndu-mi cele trei cuvinte magice.

— Ei drăcie ? Dar știi că ești îndrăzneț ? I-auzi... trei cuvinte care valorează o avere ! Domnule Lureau, mai bine plec ! Cu atît mai rău pentru mine și mai bine pentru dumneata, dacă ai uitat cele trei cuvinte.

Cogolin se ridică. Lureau, care la auzul cuvîntului «avere» tresări, îl prinse de braț.

— Rămîi, domnule Cogolin, spuse el. Rămîi... te implor !

— Nu, nu, mă costă prea scump. Dacă vrei să rămîn, dă-mi înapoi cei trei franci.

În mintea lui Lureau se dădu o luptă crîncenă. Rezultatul fu că cei treizeci de franci se reîntoarseră în buzunarul lui Cogolin.

— În schimb, spuse gazda întinzînd valetului creion și hîrtie, îmi vei scrie cele trei cuvinte.

— Numaidecît, primi Cogolin ; cu o singură condiție, însă : să-mi plătești un pistol pentru fiecare. Deci, trei pistoli, maestre. Mai ieftin ca apa ! Cuvinte care valorează fiecare cîte trei mii de franci.

O nouă luptă interioară, un nou suspin și, în sfîrșit, triumful lui Cogolin, care nu numai că nu plătea nimic drept chirie pentru trecut sau viitor, dar chiar realiza un cîștig însemnat. Judecînd că nu va mai putea scoate nimic de la Lureau, luă creionul și scrise :

— Parallaxis, Asclepios, Catachrèsis.

Lureau luă hîrtia, o împături cu respect și o ascunse bine.

— Care este cel mai însemnat cuvînt ?, îl întrebă el pe Cogolin.

— Catachrèsis !, răspunse valetul fără șovăire. Este numele unei divinități din Olymp.

— Catachrèsis ? ! bine.

Și după ce Lureau îi ură tot binele lui Cogolin, plecă surîzător.

Cogolin triumfase, așadar ; de fapt, avea oarecare remușcări de a fi înșelat cu sînge rece pe hangiul acesta atît de încrezător. Chiar în acest moment, Lureau cobora scara care ducea spre salonul comun ; frecîndu-și mîinile de bucurie, murmură fericit :

— Sărmanul Cogolin ! Cum l-am mai păcălit !
În han nu mai rămăsese nimeni în afară de acel străin pe care l-am văzut asistînd cu un oarecare interes la mutarea ospătăriei. Avea o înfăţişare mîndră. Se vedea cît de colo că era de viţă nobilă. Lureau, cu pălăria în mînă, se apropie de el.
— Domnule, vedeţi prea bine, închid. Nu aştept decît plecarea dumneavoastră, pentru a pleca şi eu.
— Cui îi aparţine cocioaba asta ? întrebă necunoscutul, părînd că nu auzise invitaţia lui Lureau.
— Chiar mie însumi ! răspunse mîndru Lureau. O cocioabă ? Ce obrăznicie !
Dar străinul, fără să se sinchisească de hangiu, cercetă salonul şi murmură :
— Ospătărie părăsită şi închisă. Stradă pustie. Nici o casă învecinată. Salon spaţios, departe de marginea drumului. Cred că aceasta îi va conveni de minune Alteţei Sale şi că nimeni nu se va sinchisi dacă ne întîlnim aici, nici asasinii lui Concini, nici spionii acelui făţarnic episcop de Lucon, nici chiar, adăugă el, surîzînd, ducele de Angoulême. Condé trebuie să se hotărască odată ! Jos cu bara ! Bourbon împotriva Bourbonilor ! Cît despre Angoulême, acum, după ce a îndeplinit cea mai mare parte din lucru, vom avea noi grijă să-l facem să tacă. În ceea ce-l priveşte pe Guise... mierlele Lorenei nu...
Gîndurile nobilului care-l uitase pe Lureau fură întrerupte chiar de hangiu :
— Domnule, îmi pare rău, dar trebuie să vă vestesc că am de gînd să închid cocioaba. V-aş fi foarte îndatorat dacă aţi binevoi să părăsiţi această cocioabă. Sau poate că v-ar place să fiţi închis înăuntru ? !
— Ia spune-mi, omule, întrebă nobilul neluînd în seamă ironia hangiului, ce venit îţi va produce de acum înainte dugheana ?
— Nimic, domnule ! Nimic ! Cine mi-ar închiria o asemenea cocioabă, o atare dugheană ? Cocioabă !, îşi spuse Lureau în sinea lui, treacă-meargă. Dar dugheană... asta-i prea de tot. Încă un cuvînt şi... îi voi spune cîteva...
— Ei bine, dacă vrei, spuse nobilul, am să-ţi închiriez cocioaba.
Lureau se înălţă întocmai unui cocoş înfuriat. Dar numaidecît se plecă, atît cît îi permitea rotunjimea burţii, făcînd un salut respectuos. Nobilul impertinent scoase din buzunar o punguţă pe care Lureau o şi cîntărise din ochi.
— Cinzeci de pistoli, spuse străinul. Pentru şase luni. Dublu decît ar valora cocioaba pe un an întreg. Ei, s-a încheiat tîrgul ?
— Ce ?, se miră Lureau. Cum îndrăzniţi... dar, în acelaşi timp apucă punga de bani. Mă duc să scriu contractul. Dacă aţi vrea să-mi spuneţi cum vă cheamă... ?
— Nu este nevoie de contract. Dă-mi cheile. Şterge-o ! Şi ţine bine minte că te jupoi de viu dacă îndrăzneşti să apari la bordeiul acesta înainte de trecerea a şase luni de zile.
— Monseniore, murmură Lureau, mă faceţi să plîng.

Şi, într-adevăr, hangiul îşi şterse ochii umezi. Dar el însuşi nu ştia dacă plîngea de fericirea de a avea în mînă cincizeci de pistoli care îi căzuseră ca din cer, din pricina spaimei pe care i-o făcuse nobilul ameninţîndu-l că-l va jupui de viu, sau de ruşine că-şi auzise ospătăria calificată drept *bordei*. Totuşi, lacrimile nu-l împiedicară să asculte de dorinţa nobilului.

Adunînd toate cheile, le legă împreună şi le predă necunoscutului. Acesta era cufundat în gînduri. Astfel că nu auzi salutările lui Lureau.

Hangiul ieşi din han împreună cu soţia sa şi se îndepărtă în grabă. Nu făcuse bine nici o sută de paşi şi deodată se opri, bătîndu-se cu palma peste frunte: îşi amintise că valetul cavalerului Capestang, în baza ciudatului contract pe care-l încheiase cu el, se instalase în ospătărie — închiriată complet nobilului necunoscut — ca un adevărat stăpînitor. O clipă, numai, Lureau se gîndi să se întoarcă pentru a-l da afară pe Cogolin. Dar se răzgîndi repede, căci astfel ar fi riscat să fie jupuit de viu, de vreme ce jurase să nu mai apară pe pragul *cocioabei* decît după şase luni.

— Şi apoi, continuă Lureau ca pentru sine, acesta va servi drept învăţătură de minte acestui nobil obraznic. O cocioabă! O dugheană! Un bordei! Cea mai frumoasă casă de pe strada Vaugirard!

Nobilul care închiriase ospătăria era convins că în han nu se mai afla absolut nimeni. Aruncă legătura de chei într-un colţ şi nu îşi opri decît cheia de la poartă. Se retrase ducînd cu el această singură cheie. Înainte de a pleca, Lureau închisese toate ferestrele. Din acea clipă, hanul, lipsit de firmă, cu uşile şi ferestrele închise, luă înfăţişarea unei case nelocuite de mult timp.

Cogolin, din capătul scării interioare, asistase la perfectarea înţelegerii dintre hangiu şi nobil. La început, valetul blestemă pe acest colocatar, care la un moment dat putea deveni supărător. Apoi, se gîndi că nobilul acesta nu va locui, desigur, într-un han care, chiar în timpurile lui de strălucire, nu era, de fapt, decît o cocioabă. Bănui, aşadar, că necunoscutul voia să transforme ospătăria într-un depozit de mărfuri de contrabandă. De aceea, nu se mai nelinişti.

Noaptea căzuse demult. Cînd valetul socoti că timpul reîntoarcerii lui Capestang se apropiase, coborî în curte pe scara exterioară, care mergea de-a lungul zidurilor casei şi deschise poarta mare, scoţînd bara transversală.

Plimbîndu-se prin faţa hanului, îşi aştepta stăpînul. Se gîndea chiar că nu se va mai întoarce în noaptea aceea, cînd îl zări venind în grabă. Iar Cogolin îl recunoscu încă de departe, căci el avea din însuşirile pisicilor, adică aceeaşi perfidie şi aceeaşi privire pătrunzătoare... Îşi dădu numaidecît seama că era Capestang, căci cavalerul părea mai impetuos ca oricînd.

— Domnule, strigă Cogolin, o să daţi peste mine. Domnule cavaler, nu vă mai recunoaşteţi necredinciosul grăjdar? (O fi cîştigat iarăşi o sută de pistoli la tripou?). Domnule, sînt valetul dumneavoastră!

— Tu eşti, Cogolin ? Te-am luat drept un prinţ urmărit.

— Domnul să vă binecuvînteze, domnule.

— Dar cum te numeşti astă-seară ? îl întrebă Capestang foarte bine dispus.

— Eu (Oare a pierdut totul ? Oare şi-a pierdut minţile ?). Cogolin, domnule ; Cogolin !

— Ba „Providenţă", neghiobule ! Te numeşti „Providenţă". Ne numim „Providenţă" !

— Da, domnule ? (A cîştigat !) Am uitat, domnule ; mă numesc „Providenţă" !

— Şi eu de asemeni, măi Cogolin.

— Totdeauna am susţinut că v-aţi născut într-o zodie fericită. Horoscopul dumneavoastră este categoric în această privinţă. Şi... fără indiscreţie... cît aţi cîştigat astă-seară ?

— Ce să cîştig, netrebnicule ?

— Pistoli, franci, ducaţi, ludovici !

Capestang ridică din umeri şi nu-i răspunse.

Cogolin îi povesti ce se întîmplase în lipsa lui, cu hanul „La regele Henric".

— Bine, spuse cavalerul. Pune şeile pe cai şi să mergem să căutăm o locuinţă vrednică de mine. Sufeream cînd vedeam cocioaba asta. Vom merge la „Ramura de Aur", vizitată numai de nobili, situată aproape de Luvru, unde voi avea treabă în curînd. Regele mă aşteaptă. Ţi-am spus, oare, că regele nu mai poate trăi fără mine ? Pe deasupra, sîntem şi bogaţi, pentru că avem o sută optzeci de pistoli...

— O sută optzeci şi trei, domnule, îndreptă Cogolin. Maestrul Lureau mi-a plătit chiria : trei pistoli.

— Ei, şi eu care credeam că noi îi datorăm bani acestui hangiu chel, dar cumsecade.

— Ne înşelam. El ne era debitor... Dar, dacă aveţi încredere în mine, ar fi bine să ne petrecem şi această noapte în vechea locuinţă, unde sînteţi la adăpost de cearta prinţilor, ducilor, episcopilor şi altor şerpi veninoşi, geloşi pe norocul dumneavoastră actual şi viitor şi care vă doresc cele mai mari rele. Din paie şi din fîn am instalat un dormitor în pod, cum nu veţi găsi nici la „Ramura de Aur" şi nici la Luvru. Dar, cine ne urmăreşte acolo ?

— Unde ? întrebă Capestang, făcînd un gest care ar fi pus pe fugă şi zece atacanţi.

— Acolo ! răspunse Cogolin. O umbră care se strecoară... iată că acum se caţără. Atenţie !

Capestang se repezi spre umbra indicată, pe care, timp de cîteva secunde, o distinse foarte uşor. Dar nu întîlni nimic. Om, animal sau spectru, umbra intrase în pămînt...

— Totuşi, a fost cineva, murmură Cogolin.

— Poate vreun nenorocit care căuta de mîncare, răspunse Capestang, sau vreun nobil care, pierzînd la joc, își căuta averea pe stradă. Ar fi făcut tare bine să mă aștepte, i-aș fi dat mai întîi o lecție de scrimă, apoi doi-trei pistoli.

Cogolin mormăi ceva neînțeles, în semn de protest, și își trecu mîna pe deasupra pungii, pentru a se asigura că o avea la el.

Cogolin ținea, doar, vistieria cavalerului.

Cei doi bărbați se îndepărtară. Atunci, un om se ridică de la pămînt și murmură :

— Am crezut că mi-a sunat ceasul din urmă ! Mai sînt stăpînit de spaima morții. De prisos să merg mai departe. Se îndreaptă spre han. Dar ce o fi căutat în casa Mariei Touchet ? Cum de a intrat acolo ?... Și pentru ce a rămas atît de mult timp ?... Vom afla, căci în astă-seară va fi arestat de oamenii lui Concini ! În orice caz, Richelieu trebuie imediat pus la curent de acest accident.

Și Laffemas, aruncînd o ultimă privire în direcția în care dispăruse Capestang, se îndepărtă pierzîndu-se în întuneric.

Cavalerul de Capestang era singur pe lume. Nu avea nici rude, nici prieteni. Nu-l avea decît pe Cogolin. Iar acesta era mai mult decît un servitor credincios. Cogolin era în stare să asculte cu atenție povestirea lui Capestang. Căci Adhémar simțea nevoia să-și împărtășească fericirea cuiva. Așadar, începu să istorisească. Și Cogolin ascultă. După ce povesti astfel vreo două-trei ore. Capestang vru să-și dezvolte planurile de viitor, dar tocmai atunci un ronțăit răsunător și prelung îi explică pricina tăcerii lui Cogolin. Capestang nu se supără. Se mulțumi doar să-și zgîlțîie valetul de pe maldărul de fîn pe care dormea ; căci am uitat să spunem că cei doi bărbați se aflau în podul fostei ospătării.

— Cogolin, zise Capestang nepăsător, ce preferi : să asculți, sau să fii tîrît de picioare pînă la geamlîcul de colo și să te arunc pe fereastră ?

— Dar, domnule... vă ascult cu mare atenție, mormăi valetul trezindu-se.

— Am impresia că mă asculți și cu nasul, chiar, căci sforăi îngrozitor.

— Domnule, spuse Cogolin, atunci cînd pic de somn, ca în momentul de față, și cînd tirania stăpînului mă silește să fiu treaz, ei bine, rămîn treaz din respect ; dar îmi dau iluzia că dorm, sforăind. Așadar, ascult și sforăi !

Explicația aceasta uimi pe cavaler și, desigur, el ar fi ripostat cu energie, dacă un zgomot ce venea din afară nu i-ar fi atras atenția ; o trăsură sau o căruță, în orice caz un vehicul, se oprise în fața porții hanului. Scîrțîitul auzit avu și un alt efect : Cogolin sări ca ars din culcușul lui.

Amîndoi se apropiară de geamlîc și văzură la lumina unei făclii pe care o ținea un servitor, o căruță grea acoperită de un coviltir pe care-l ridicau, de-acum, trei sau patru oameni.

— Grăbiți-vă ! porunci cel care ținea torța.

— Ei, exclamă Cogolin, bănuiam asta, iată-l pe nobilul care a închiriat hanul.

— Care nobil ? întrebă Capestang.

Cogolin, în cîteva cuvinte, îl înștiință pe stăpînu-său ce se întîmplase la plecarea maestrului Lureau.

— Cred, adăugă el, că nobilul acesta vrea să facă din ospătărie un depozit de contrabandă. Îi vedeți ? Oamenii aceia duc tot felul de mărfuri în sală.

Oamenii erau, într-adevăr, ocupați să descarce căruța plină cu ceea ce Cogolin numea mărfuri de contrabandă. Totul se termină în douăzeci de minute. Nobilul încuie iar ușa de la intrarea ospătăriei. Căruța întoarse și se îndepărtă. Capestang observă, totuși, că roțile ei erau înfășurate cu paie. Cîteva minute mai tîrziu, strada redeveni pustie și tăcută.

— Să ne ducem să vedem contrabanda, propuse Capestang.

Cogolin aprinse o făclie. Și iată ce văzu Capestang : lipite de zid se înșirau vreo cincizeci de puști și cam tot atîtea suliți. La capătul fiecărei suliți era fixat un pumnal, de patul fiecărei puști era fixat un revolver.

Coborîră. Se iveau zorile. Dar, sala era încă cufundată în întuneric.

— Contrabandă de arme !, exclamă Capestang.

Într-un colț erau îngrămădite numeroase costume, uniforme ale gărzilor regale.

Capestang cercetă o pavăză, un fel de apărătoare de piele care se îmbracă pe sub tunică cu anumite prilejuri, atunci cînd zalele de fier sînt prea grele.

— Război civil, murmură Capestang pălind.

Pe pietul și pe spatele apărătorii era brodat un L (Ludovic), deasupra căruia se afla o coroană regală înconjurată de două ramuri de laur.

— Insigna regală, murmură încă o dată Capestang.

— Drace ! exclamă Cogolin, oare nobilul acesta contrabandist o fi vreun agent de-al regelui ? Oare, Maiestatea Sa încearcă să fure propriile sale venituri ?

Capestang nu răspunse. Se puse să numere costumele, apoi puștile ; în urmă, sulițile.

— Cincizeci ! Cincizeci de soldați !

— Niciodată Maiestatea Sa nu va fi păzită mai bine ! Dar... Cavalere, ce aveți ?

Capestang se plimba de-a lungul și de-a latul camerei. Cîteodată, scotea strigăte de furie. Privirile îi scînteiau. Își rotea brațele deasupra capului, ca o morișcă.

— Dar, ce-o fi avînd ? se întrebă Cogolin, ascunzîndu-se în spatele unui teanc de costume. Ei, domnule cavaler, sînteți întocmai ca și Fanfaronul pe care l-am văzut la bîlciul din Saint-Germain.

— Și tu, acum ? tună Capestang oprindu-se brusc.

— Cum „și eu" ? Fie-vă milă ! Oare, vreți să mă săgetați ?

— Neghiobule ! Nu-ți dai seama că îi am în mînă ? Taci ! Să ne suim în pod și să fim atenți. Să nu ne mai mișcăm. Nu mai ieși decît pentru a te duce să iei de mîncare. Dar caii ? Va trebui să le găsești un loc unde să nu poată fi descoperiți. Sau mai bine... ascultă : îi vei duce la ospă-

tăria cea mai apropiată de aci şi îi vei lăsa acolo timp de opt zile. Cît despre noi... Cogolin, soarta este pecetluită !

— Bine, stăpîne. Dar, mai bine să ne ducem să locuim la „Ramura de Aur", aproape de Luvru. Acolo, mîncărurile sînt foarte bune şi... deoarece sîntem bogaţi !...

— Taci ! strigă Capestang, care reîncepuse să-şi rotească braţele, să dea din picioare şi să ia acea atitudine furioasă ca şi cînd ar fi luptat cu cincizeci de vrăjmaşi deodată.

Totul fu îndeplinit după pofta cavalerului. Caii fură duşi „La buna întîlnire", care se afla la cinci sute de paşi depărtare. Aşadar, pentru moment, erau scăpaţi de grija lor ; iar dacă vor avea nevoie de ei, îi puteau găsi foarte uşor. Capestang şi Cogolin se instalară în pod, ca şi cum acolo ar fi locuit de cînd lumea ! Valetul ieşea numai noaptea, ducîndu-se să cumpere de mîncare.

Trecură cinci zile. Cinci zile cît cinci secole, în decursul cărora Capestang se gîndi de o mie de ori să părăsească postul acesta pe care singur şi-l impusese. În seara celei de-a cincia zi, Capestang, pierzînd răbdarea, hotărî că a doua zi dimineaţa vor pleca de acolo. În acea noapte, cavalerul nu putu să adoarmă.

— Cinci zile pierdute ! mîrîi el. I-am promis Gisellei că pornesc să o cuceresc, că voi uimi întreg Parisul cu vitejia mea, că voi răscoli întreg regatul prin faptele mele... şi iată, cinci zile de cînd tot mă învîrtesc pe un pat de paie. Sînt un Fanfaron ! Un nenorocit de Fanfaron ! (Capestang îşi muşcă unghiile).

...Era aproape orele unsprezece. Tăcerea era desăvîrşită. Întunericul era de nepătruns. Tremazénc îl zgudui pe Cogolin, care dormea, şi îi spuse furios :

— Du-te şi adu caii ! Nu am răbdare să aştept pînă mîine !

În acelaşi moment, auzi scîrţîitul unei uşi care se deschidea. Tresări. Cineva deschisese uşa hanului.

— În sfîrşit !, exclamă cavalerul, iată-i că vin !...

— Cineva urcă spre pod, bîigui somnorosul Cogolin.

Şi trase pumnalul. Amîndoi, aplecaţi, îşi concentraseră întreaga atenţie în auz. Într-adevăr, cineva urca scările. Capestang, clătină din cap, îl zgîlţîi pe servitor apucîndu-l de guler, îl trase în colţul cel mai îndepărtat al podului, îl sili să se culce pe podea şi se întinse el însuşi, adăpostindu-se în spatele unor grămezi de paie.

Podul fu slab luminat. Capestang ridică capul şi văzu silueta unui bărbat apărînd în tocul ferestrei ce dădea în curtea din care începea scara exterioară.

Scara aceasta — ca la mai toate hanurile — deservea camerele. Începea din curte, trecea prin faţa unei ferestre a salonului şi ajungea într-o galerie care înconjura primul etaj. De acolo, trecea pe la o a doua galerie şi apoi, în mod abrupt, se urca pînă la geamlîcul podului.

Misteriosul vizitator pe care-l zărise Capestang sări în pod, făcu cîţiva paşi şi îşi îndreptă lanterna spre colţul în care se ascunsese Adhémar. Broboane de sudoare rece apărură pe fruntea cavalerului. Mîna i

se strînse pe pumnal şi, întocmai unui trăznet, un gînd năstruşnic îi străbătu mintea :

— N-are decît ! Să mă descopere, doar... şi atunci să-şi ia rămas bun de la viaţă.

Din fericire pentru el — şi, desigur, şi pentru Capestang — nepoftitul musafir se opri în mijlocul podului, îşi plimbă lanterna prin toate colţurile şi apoi se retrase spunînd :

— Nimeni ! Foarte bine !

Capestang răsuflă uşurat.

Vizitatorul coborî din nou scara. Capestang, cu pumnalul între dinţi, se repezi spre geamlîc. În curte îl recunoscu pe cavalerul care însoţise căruţa cu armele. În jurul lui se aflau patru oameni, ţinînd fiecare în mînă cîte o lanternă.

— În grajduri ?

— Nimeni !

— În camere ? Prin pod ?

— Nimeni !

— În împrejurimi ?

— Nimeni !

— Foarte bine ! mai spuse cavalerul după acest sumar raport. Aprindeţi făcliile în sala cea mare. Închideţi cu grijă jaluzelele, astfel ca să nu se vadă nici cea mai mică fişie de lumină din afară. Unul dintre voi să se posteze în faţa porţii şi să rămînă acolo de pază. Ceilalţi trei, înşiraţi-vă pe şosea pînă la colţul străzii Tournon, pentru a arăta drumul Monseniorului, care trebuie să sosească curînd.

După aceste porunci, cavalerul porni el însuşi pe şosea ; desigur, pentru a ieşi în întîmpinarea celui care trebuia să sosească.

Capestang strînse braţul lui Cogolin, întocmai ca şi cum i-ar fi dat o poruncă foarte gravă şi alunecă pe scară pînă la primul cat. Pătrunse în culoar şi, întorcîndu-se, îl zări pe Cogolin lîngă el. Totul nu durase decît cîteva secunde.

— Ţi-e frică ? îl întrebă Capestang reţinîndu-şi răsuflarea.

— Puneţi-mă la încercare ! răspunse valetul.

— Ai fi în stare să-ţi rişti viaţa ? Te previn că vom fi doi contra zece, poate chiar douăzeci. Dacă ţi-e frică, du-te. Nu vreau să fiu dezonorat de un valet tremurător. Dacă te simţi în putere să priveşti moartea în faţă, urmează-mă.

— Vă urmez ! spuse Cogolin cu o sublimă nepăsare.

Într-adevăr, indiferenţa lui era sublimă, căci, de fapt, lui Cogolin îi era frică şi drăcuia pe acest cavaler care se amesteca unde nu-i fierbea oala şi care vroia să lupte doi contra douăzeci.

— Ce trebuie să facem ? întrebă Cogolin.

— Tot ce voi face şi eu, îi răspunse Capestang. Dacă nu mă mişc, nu te mişti nici tu ; dacă mă năpustesc, năpusteşte-te şi tu ; dacă mă las ucis, lasă-te ucis. Vino !

— La dracu ! exclamă Cogolin în sinea lui. (Îl urmă, totuşi, pe cavaler pas cu pas). Mi-a sosit ultimul ceas ! Cît despre el... a spus foarte bine : se va lăsa ucis !

Repede, sprinten, tăcut, Capestang se mişca cu acea îndemînare cu care felinele se aruncă asupra prăzii lor, în întunecimea junglei. Coborî scara interioară. Se opri la capătul ei. Cogolin îşi dete seama că se află în bucătăria ospătăriei, unde de atîtea ori îl văzuse pe maestrul Lureau, încins de focul maşinii, poruncind ajutoarelor sale spălarea vaselor. Bucătăria, întunecoasă, era despărţită printr-o uşă de sticlă de sala puternic luminată.

Opt sau zece bărbaţi erau strînşi acolo. Dar, în fiecare moment soseau alţii. În curînd, fură treizeci la număr. Salonul era plin.

Capestang observă cum unul din nobilii aceia atîrna de zid o pavăză de bronz ce reprezenta insigna prinţilor Condé-Bourbon, cu florile de crin şi cu bara transversală. Cînd acest conspirator se întoarse cu faţa spre el, Cogolin văzu că era gentilomul care închiriase hanul pentru şase luni. El se urcase pe o estradă pe care erau aşezate trei scaune.

Capestang se uită în sală chiar în momentul în care alţi doi nobili se suiseră pe masă şi luaseră loc pe scaune. Unul din aceşti trei bărbaţi era cel care închiriase hanul şi care adusese armele şi costumele. Al doilea era necunoscut lui Capestang. Iar al treilea era nobilul pe care cavalerul îl văzuse în ospătăria de la Meudon.

— Prinţul de Condé ! exclamă el. Dar, unde este Guise ? Dar ducele de Angoulême ? Oare domnii aceştia se joacă de-a v-aţi ascunselea ?

— Domnilor, spuse în acest moment prinţul de Condé ridicîndu-se, domnul de Rohan ne va spune în ce stadiu se află lucrurile în acest moment şi ce putem întreprinde cu sorţi de reuşită.

Se făcu tăcere. Nobilul care închiriase hanul se ridică în picioare.

— Ei drăcie ! exclamă Capestang întorcîndu-se spre Cogolin, eşti colocatar cu un Rohan... felicitările mele.

— Sar de la o cinste la alta, spuse Cogolin oftînd amarnic.

— Domnilor, începu ducele de Rohan, deoarece nu putem socoti pe ducele de Angoulême (Capestang tresări. „Ce, gîndi el, oare tatăl Gisellei, pretendentul la tron, a renunţat la funcţia lui"), pentru că ştim foarte bine că domnul de Guise, nerespectîndu-şi cuvîntul dat, unelteşte în taină şi năzuie să se lipsească de ajutorul nostru, este drept şi logic ca şi noi, în ceea ce ne priveşte, să luăm măsurile necesare.

— Da ! Da ! strigară conjuraţii, toţi deodată.

Numai prinţul de Condé păli. Rămase nemişcat.

— Domnilor, continuă Rohan, oare pentru ce ducele de Guise vrea să ne-o ia înainte ? Pentru că a rămas tot un Guise ! Pentru că el este fiul aceluia care a călcat peste cadavrul lui Coligny. Pentru că — de altfel ca şi tatăl lui — este şeful partidului catolic ; pe cînd noi, domnilor, convertiţi sau nu, nu sîntem decît nişte hughenoţi.

— Da ! Da ! strigară conjuraţii cu glas furios.

— Dezbaterea care continuă azi nu este decît un nou aspect al dezbaterii care a dus la Saint-Barthélemy. Domnilor, oare ne vom lăsa în-

trecuţi, oare vom suferi să fim îndepărtaţi de la viaţa politică, oare vom rămîne nepăsători în faţa măcelăririi — probabile — a oamenilor noştri ? Atunci, domnilor, să ne încrucişăm braţele pe piept şi să-l lăsăm pe Guise să unelteascâ. În mai puţin de o lună va fi ce dorise tatăl său să fie : regele Franţei ! Iar dacă Lorena va domni, domnilor, nenorocirea se va abate pe capul blestemaţilor de nelegiuiţi, convertiţi sau nu.

Un freamăt de ură străbătu toată adunarea. Discursul lui Rohan nu era decît reala şi puternica impresie a unei situaţii pe care fiecare din ei o cunoştea. Capestang văzu feţe înflăcărate, mîini care se îndreptau spre mînerele săbiilor, priviri care străfulgerau.

— Ei drăcie ! îşi spuse el. Iată nişte oameni care s-ar lăsa omorîţi pînă la unul, dacă aceasta ar fi necesar. Oricum ar fi fost şi orice ar face, sînt adevăraţi bărbaţi.

— Domnilor, continuă Rohan, lupta dintre Guise şi Condé nu a încetat nici o clipă măcar. Pentru a isprăvi odată, pentru a ne uni forţele în scopul triumfului nobilimii împotriva pretenţiunilor exagerate ale monarhiei, partizanii lui Guise şi partizanii lui Condé, am ascultat sfaturile bătrînului Cinq-Mars şi l-am acceptat, ca măsură mijlocie, pe ducele de Angoulême. Dar, pentru că Angoulême nu mai este cu putinţă (pentru ce, oare, se întrebă Capestang, tatăl Gisellei nu mai este cu putinţă ?), pentru că astfel armistiţiul dintre Guise şi Condé s-a rupt, să tragem săbiile, aşa cum au făcut părinţii noştri la Jarnac şi la Moncontour ! Să se năpustim primii, să doborîm Lorena ; şi atunci, domnilor, Franţa va fi a noastră !

Un freamăt de nerăbdare dovedi oratorului că cei de faţă nu aşteptau decît să se năpustească. Se auzi un strigăt puternic :

— Jos cu bara ! Jos cu bara !

—Domnilor, bîigui prinţul de Condé ridicîndu-se.

— Jos cu bara ! Jos cu bara !

— Foarte bine ! urlă Rohan. Da, domnilor : Jos cu bara ! Trăiască regele !

Şi în acelaşi timp luă pavăza pe care o atîrnase de perete şi pe care figurau insignele lui Condé. O întoarse pe dos şi o agăţă în acelaşi loc. Pavăza reprezenta aceeaşi insignă, dar fără bară. Bara, care deosebea ramura Condé de ramura regească, nu mai era. Astfel, pavăza reprezenta semnul regesc. Un ropot de aplauze izbucni în salon. Săbiile fură trase din teacă. Străluceau. Braţele înarmate se ridicară brusc, ca pentru o ameninţare sau ca pentru un jurămînt. Iar feţele înfierbîntate ale conspiratorilor reflectau violenţa sentimentelor care se dezlănţuiseră în aceste suflete. În acest timp, un strigăt răsună ca o detunătură de puşcă.

— Trăiască regele !

— Oh ! Oh ! se miră Capestang. Trăiască regele ! Dar, care rege ? Nu este vorba nici de Carol al X-lea, adică de Angoulême, şi nici de Ludovic al XIII-lea. Da, dar eu sînt *Cavalerul regelui !* Atenţiune, Capestang, iată prilejul de a face avere şi de a o cuceri pe Giselle !

În sală, liniştea se restabilise. Rohan continuă :

— Trebuie ca, în astă-seară, prinţul de Condé să se hotărască odată. Cît despre mine, domnilor, eu şi prietenii mei vom părăsi Parisul chiar

mîine, dacă din adunarea de astă-seară nu iese trăznetul care să fărîmiţeze tronul.

Toate privirile se îndreptară spre prinţul de Condé care, livid cum era, cu fruntea plină de broboane de sudoare, nu înfăţişa deloc acea atitudine a unui pretendent hotărît să moară sau să învingă.

— Domnilor, spuse el, lupta dumneavoastră este şi a mea. Împreună cu ducele de Angoulême şi cu ducele de Guise am luat nişte hotărîri ; care, însă, au fost zădărnicite prin trădarea lui Concini. Dacă bunul nostru prieten, ducele de Rohan, ne dovedeşte că există vreo şansă de izbîndă, sînt gata să-mi risc viaţa.

Rohan surîse. Se înclină în faţa prinţului de Condé.

— Sire, spuse el.

Un ropot de aplauze sublinie acest cuvînt. Şi Condé însuşi simţi cum o flacără i se suia din piept spre frunte.

— Sire, spuse Rohan, iată hotărîrile pe care le-am luat pentru a asigura lovitura de care depinde soarta dumneavoastră şi a noastră. Mîine, încă de dimineaţă, bandele vor parcurge oraşul...

— Cum ? Chiar de mîine ? întrerupse prinţul.

— Pentru ce să mai aşteptăm ? Şi ce să mai aşteptăm, monseniore ? O nouă trădare ? Monseniore, trebuie să ştim pe cine şi pe ce ne putem sprijini. Momentul a sosit. Totul este gata.

— Continuă-ţi demonstraţia, zise Condé cu răceală.

— Voi continua. Aceste bande sînt organizate. Fiecare are şeful ei şi poruncile ei. În cîteva ore, li se vor adăuga toţi nemulţumiţii. Şi nemulţumit este Parisul întreg. Aceste bande, acest fluviu de oameni, mărit astfel de o mulţime de torente, vor ataca principalele puncte de sprijin unde se găsesc forţele regelui : Bastilia, Arsenalul, Châtelet şi altele. Admiteţi să asediem aceste fortăreţe ? Şi atunci, Luvrul va depinde de voinţa noastră.

— Probabil ! spuse Condé. Continuă.

— Da, adăugă Rohan în mijlocul tăcerii care apăsa asupra adunării. La căderea nopţii, Parisul va fi în plină răzvrătire. Nici una din trupele regale nu se va putea îndrepta spre Luvru, unde nu se găsesc decît gărzile Palatului. Presupuneţi că în acel moment o companie de gărzi s-ar afla aci, împreună cu noi...

Un freamăt lung străbătu rîndurile conspiratorilor.

— O companie de cincizeci de gărzi, continuă Rohan. Această companie va merge spre Luvru şi va intra în Palat fără să întîmpine vreo greutate. Se va îndrepta spre apartamentul regelui şi va posta sentinele la uşile Palatului. Iar noi care vom intra împreună cu aceste gărzi, vom fi stăpînii Luvrului, stăpînii regatului ! Ce spuneţi despre aceasta, Monseniore ?

În mijlocul rumorii stîrnite de ultimele cuvinte ale ducelui de Rohan, Condé răspunse cu glas hotărît :

— Întăresc cele ce-am spus înainte : sînt gata la orice, dacă, într-adevăr, avem la îndemînă o companie de cincizeci de gărzi. Dar, sin-

teţi sigur că această companie nu ne va trăda în ultimul moment ? Sînteţi sigur că ea va părăsi Luvrul pentru a se alătura nouă ?

— Compania este, de-acum, aci ! strigă Rohan cu voce triumfătoare. Compania, monseniore, va fi alcătuită din toţi aceşti curajoşi gentilomi care ne înconjoară. Aci, în această ospătărie, se află cincizeci de costume, care poartă de-acum insignele regelui, precum şi armele respective...

Din toate piepturile izbucniră violente exclamaţii. Condé întinse mîna lui Rohan, care se plecă şi i-o sărută. Acest omagiu regal era menit să sporească entuziasmul conspiratorilor.

— Încă un cuvînt, spuse Condé după ce liniştea fu restabilită.

— Ei, murmură Capestang, din bucătărie, iată un prinţ de la care va trebui să iau lecţii de prudenţă.

— Avem o companie, spuse prinţul. Ea are costumele şi armele gărzilor regale. Foarte bine ! Aşadar, ea va putea uşor să se apropie de marea poartă a Luvrului. Dar, acolo, pentru a trece, ne trebuie parola. Rohan, te-ai gîndit la aceasta ? Fără de acest cuvînt nu putem face nimic.

— Monseniore, răspunse Rohan, v-aş putea spune că şi fără acest cuvînt am putea da asaltul. Dar, liniştiţi-vă, vom fi aşteptaţi la Luvru. Cît despre parola care va fi dată mîine tuturor posturilor Palatului, o cunosc. Va fi : *Capestang !* Domnilor, mîine, la orele cinci precis, ne întîlnim cu toţii aci, pentru a ne transforma în gărzi regeşti. Iar în ceea ce vă priveşte, monseniore, pentru a-mi da ultimele porunci, vă voi aştepta aci la orele patru, adică un ceas mai devreme. Monseniore, încă un cuvînt : veţi veni aci, mîine, la orele patru ?

O tăcere apăsătoare cuprinse întreaga adunare. Destinul regatului se juca în acest moment. Condé şovăi mai întîi, apoi ridică braţul ca şi cum ar fi depus jurămînt, şi spuse :

— Mîine, la orele patru, voi fi aci şi vom porni spre Luvru.

XVI

PRINŢUL DE CONDÉ

Trecuseră, de-acum, zece minute de cînd rumoarea stîrnită de cuvintele lui Condé se potolise. După ce stinseră toate făcliile, toţi conspiratorii părăsiră hanul. Peste tot domnea o tăcere apăsătoare. În bucătărie, Cogolin era tare vesel. Îşi pipăia picioarele şi mîinile şi murmura :

— Nimic frînt ! Cum ? Visez ? Mai trăiesc ? Şi totuşi, am auzit totul, am văzut totul !

Aşadar, totul se isprăvise de vreo zece minute, dar Capestang nu se mişca încă. Orgoliul lui amestecat cu înduioşarea clipelor pe care le trăia, îl făcea să palpite, tot aşa după cum palpită unii oameni mîndri atunci cînd primesc vreo mare cinstire, vreo măgulire care le încălzeşte sufletele. Din toată această scenă la care asistase, din toată această măiastră conspiraţie care părea să-l condamne pe Ludovic al XIII-lea, fără putinţă de scăpare, Capestang nu reţinuse decît un singur cuvînt care

mai vibra și acum în mintea lui... un cuvînt rostit de ducele de Rohan. Dar ce spusese ducele de Rohan ? Doar acestea :

„Cunosc parola dată posturilor de la Luvru. Ea este : *Capestang !*

Astfel, regișorul de la Luvru nu-l uitase pe cel pe care-l numise cavalerul său. Așadar, Ludovic al XIII-lea, în momentele de mare primejdie, tot numele lui îl invoca !

— Ei drăcie ! exclamă Capestang. Aci, toți ducii, toți prinții, toți nobilii sînt împotriva regelui. Regele nu-l are prieten decît pe cavalerul lui. Ei bine, jur pe amintirea mamei mele, pe gloria strămoșilor mei, care, după spusele mamei, au fost cu toții niște eroi, pe sabia mea, pe titlul meu de cavaler al regelui, că îl voi salva pe micul rege. Înainte, Capestang ! Căci aceasta este parola : *Capestang*.

La porunca lui, Cogolin aprinse o făclie. Pătrunseră în sală, unde, după cum am văzut, fuseseră aduse cincizeci de costume ale gărzilor regale și armele potrivite lor. Capestang ridică legătura de chei pe care Rohan, după ce-și luase cheia de la poarta exterioară, o aruncase nepăsător într-un colț. Fiecare cheie era etichetată. Astfel, Capestang găsi ușor cheia de la pivniță. Luă mai multe tunici, jachete, cizme și le duse în pivniță. Cogolin îl imită. Făcură mai multe drumuri. În două ore, toate lucrurile aduse de Rohan fură coborîte în pivniță. Capestang zăvorî bine ușa.

— Dar, ce dracu am făcut acum ? întrebă Cogolin.

— Ei drăcie, doar vezi bine, am luat în captivitate o companie întreagă de gărzi.

Și spunînd acestea, Capestang se sui în pod, se întinse pe patul lui de fin parfumat și începu să se gîndească la a doua zi. Adormi în curînd, șoptind numele Gisellei.

Cînd se deșteptă, soarele intra prin geamlîc, parcă spunîndu-i : „Bună-dimineața" !

— Iată momentul potrivit, își zise el. Dacă nici azi nu dau lovitura care să-mi schimbe soarta, atunci înseamnă că fiul domnului de Trémazenc este un prost, un mizerabil, un neputincios, un Fanfaron, așa cum spun ei. Fanfaron ! Ei drăcie ! Eu...

Disperarea era cît p-aci să-l cuprindă, sîngele i se urcă la cap ; dar, tocmai în acest moment, privirile-i căzură asupra lui Cogolin, care orînduia cu grijă pe o ladă răsturnată elementele unui gustos prînz rece. La vederea „mesei", Capestang își dădu seama că are o foame de lup. Amîndoi atacară cu elan șunca pe care valetul o găsise.

— Domnule, întrebă Cogolin, azi ne instalăm la „Ramura de Aur", care este singura ospătărie vrednică de numele unui Trémazenc de Capestang ? Îmi pare că, pînă acum, am făcut destulă cinste acestui pod.

— Ai dreptate, dragă Providență. Dar, acum, „Ramura de Aur" îmi pare prea sărăcăcioasă. În astă-seară, Cogolin, ne vom culca la Luvru...

— La Luvru ! exclamă Cogolin, orgolios. Dar...

— Dacă nu, la Bastilia sau la Temple. Sau, poate, chiar în vreun șanț în care ne va arunca prințul de Condé.

— La dracu ! Aș prefera „Ramura de Aur" sau chiar acest pod.

— Sau poate chiar în coşciugul nostru, mai spuse Capestang. Acesta este, poate, chiar cel mai bun han.

Lui Cogolin îi scăpă din mînă sticla pe care o ţinea şi din care se pregătea să tragă o duşcă. În sufletul valetului, orgoliul făcu loc groazei, iar groaza fu repede înlocuită de resemnare.

— Aşadar, domnule cavaler, spuse el cu glas tremurător, ne vom bate ? !

— Cogolin, răspunse Capestang tăindu-şi o bucată de plăcintă, vom împiedica o răzvrătire a Parisului.

— Numai noi doi ?

— Şi pentru ce nu ? Numai eu singur ! Mă înţelegi, Cogolin ? Să fac să dispară acest conspirator, care tremură de frică, de altfel, şi care totuşi se crede foarte deştept ; să-l nimicesc pe acest Condé, care nu năzuie decît să-l răstoarne pe micul Ludovic. Să susţin pe umerii mei un tron care ameninţă să se prăbuşească. Să iau coroana regală şi să strig asediatorilor porniţi la răscoală : „Nu vă atingeţi de ea ! Vă interzic !"

— Da, recunoscu Cogolin, ar fi minunat, dar...

— Taci ! îl întrerupse cavalerul, căci altfel am să încep să mă îndoiesc de deşteptăciunea ta. Nu regret decît soarta acestui Rohan, care mi se pare un nobil foarte cumsecade.

Spre orele trei, Capestang dădu servitorului său ultimele porunci. Apoi, aşezaţi în colţul podului, de unde, după părerea sa, cavalerul nu trebuia să iasă decît pentru a merge spre glorie, aşteptară liniştiţi momentul în care aveau să intervină. Capestang era calm, ceea ce pentru el era un semn înfricoşător. Cogolin începea pentru a douăzeci şi cincia oară „Tatăl nostru"...

Deodată, cineva pătrunse în ospătărie, urmat de un bărbat înalt... Aceşti doi bărbaţi erau ducele de Rohan şi prinţul de Condé.

Rohan şi Condé pătrunseră într-o odaie lăturalnică sălii, şi care, pe timpul strălucirii ospătăriei, servise drept birou particular.

— Duce, spuse prinţul pe un ton oarecum semeţ, te iert de faptul că ieri te-ai îndoit de mine. Şovăielile mele erau foarte naturale. Gîndeşte-te că atît eu, cît şi regele de Bourbon sîntem veri, că sîntem din aceeaşi familie. Mai pune la socoteală şi sentimentul de răspundere care îmi incumbă, şi atunci îţi vei explica şovăiala mea. Să nu mai vorbim despre asta, duce ; soarta este hotărîtă. M-aţi rugat să vin aci înaintea tovarăşilor noştri, pentru a-ţi da ultimele porunci. Iată-le :

Gînditor, prinţul de Condé se întrerupse o clipă. Rohan, adoptînd o atitudine de respect, aştepta liniştit. Cuvintele viitorului rege nu-l supăraseră defel ; dimpotrivă, îl liniştiseră.

— Iată poruncile mele, reluă prinţul ; dar, mai înainte de toate, spune-mi ce vrei pentru dumneata.

— Pentru mine, monseniore ? Nimic !

— Peste două ore, voi fi rege. Atunci, voi fi înconjurat numai de cereri, de curtezani care nu vor ridica capul decît pentru a cere, pentru a cere mereu. Toţi tovarăşii noştri mi-au spus ce vor să fie. Numai dum-

neata, duce, refuzi, chiar atunci cînd eu îţi ofer. Aceasta, numai din mîndrie. Iată deci, prima mea poruncă : vreau să ştiu ce doreşti după ce mă vei face rege.

— Nimic pentru mine, Sire !, strigă Rohan cu glas aproape violent.

— Atunci, vrei să mă părăseşti ? Îţi predau căpetenia generală a Luvrului, cu rang şi drepturi de mareşal. Dacă primeşti, rămîn. Dacă refuzi, plec.

— Primesc, Sire ! răspunse Rohan, înclinîndu-se cu respect. Apoi îndreptîndu-se : acum, Sire, daţi poruncile dumneavoastră căpitanului general !

— Iată-le, spuse prinţul. Vom merge spre Luvru şi vom pătrunde în palat, în fruntea companiei. Îl vei conduce pe Ludovic al XIII-lea la Vincennes. Vei pune să se ocupe diversele puncte strategice ale Parisului. Luynes şi Ornano să fie duşi la Bastilia, iar Concini la Temple.

— Drumul de la strada Tournon pînă la Temple este foarte lung.

— Mă bizui pe dumneata ! adăugă Condé. Opt oameni vor fi deajuns pentru a-l duce pe prizonier. Iar dacă în cursul drumului se întîmplă vreo încăierare, dacă poporul vrea să se răzbune puţin... ei bine...

— Foarte bine, Sire, spuse Rohan, neputîndu-se împiedica să se cutremure.

— Iată, în ceea ce priveşte chestiunile mai presante. Iar acum, să trecem în sală pentru a îmbrăca costumul ofiţerilor de gardă, aşteptînd ca mîine să-l îmbraci pe cel de mareşal. La Luvru, îţi voi spune şi restul. De altfel, prietenii noştri nu vor întîrzia să sosească.

— Mai avem cel puţin o jumătate de oră pînă atunci, spuse ducele, bucuros, îndreptîndu-se totuşi spre sală.

Pătrunzînd acolo, aruncă o privire în jurul lui. Şi deodată păli. Privirile lui rătăcite căutară în toate colţurile sălii. Apoi, această privire plină de mirare, de groază şi de nelinişte fu ţintită asupra lui Condé. Un geamăt ieşi de pe buzele lui.

— Ei, întrebă prinţul, unde sînt cele cincizeci de costume ale gărzilor ?

— Erau aci ! bîigui Rohan.

— Puştile, săgeţile, pistoalele ?

— Nimic ! Nu mai este nimic ! strigă Rohan furios.

Condé păli.

— Să le căutăm ! propuse el. Să le căutăm ! Poate vreunul dintre ai noştri le-a dus în altă încăpere...

— Poate..., spuse Rohan clătinîndu-se. Cheile casei... le-am aruncat aci... în acest colţ... unde sînt acum... ? Trădaţi, monseniore ! Sîntem trădaţi !...

— Domnilor, se auzi un glas în acea clipă, nu vă mai daţi osteneala să le căutaţi. Oricît v-aţi căzni, tot nu le veţi găsi.

Cei doi consipratori, furioşi, ridicară capul spre scara interioară, care ajungea pînă în mijlocul sălii. Văzură un om coborînd liniştit.

— Ei, tună prinţul, dar eu îl cunosc pe acesta. Este omul care ne-a spionat pe cînd ne aflam la Angoulême.

— Nu numai acolo, monseniore ! spuse cavalerul.

— Capestang ! Acesta este Capestang !, mîrîi prințul.

— Parola cu care se poate intra la Luvru, monseniore, zise Capestang punînd piciorul pe ultima treaptă. Domnilor, am onoarea să vă salut, spuse el scoțîndu-și pălăria.

— Așa !, strigă Rohan. Acesta este Capestang ! Acesta este Fanfaronul ? Ei bine, d-le, aceasta va fi ultima dumitale trădare. Socotește-te mort !

Și în același timp, Rohan se năpusti asupra cavalerului cu sabia în mînă, strigînd :

— Scoateți sabia, monseniore ! Să-l omorîm ! Să-l omorîm !

Se auzi un țipăt de mînie : sabia îi căzuse din mîini... Capestang, după ce salutase, își aruncase pălăria într-un colț, își scosese sabia și se pusese în gardă, cu brațul drept aproape întins, cu mîna stîngă lipită de perete, strîns asupra lui însuși.

— Domnule, spuse el țintind sabia potrivnicului și făcîndu-l s-o scape din mînă, vă înșelați dacă vorbiți de trădare. Dumneavoastră l-ați atacat pe rege, pe regele dumneavoastră. Iar eu îl apăr cît pot mai bine. Dacă aș fi vrut să profit de tainele pe care, fără voia mea, le-am auzit, ați fi fost demult la Bastilia sau sub securea călăului.

Rohan își ridică sabia și se năpusti din nou asupra cavalerului. Condé se îndreptă spre ușa pe care venise. Închisă ! Fugi spre cealaltă ușă. Închisă ! Atunci, zăpăcit de furie și de rușine, mînios împotriva acestei piedici care îl oprea tocmai în momentul în care avea să pună mîna pe coroană, își scoase sabia și se repezi asupra lui Capestang. Chiar în acest moment, Rohan căzu, avînd umărul străpuns de sabie. Capestang striga :

— Cogolin, netrebnicule, nătărăule, Ghinion, unde dracu ești ? Nu vezi că monseniorul te așteaptă. Am să-ți rup urechile, am...

Cogolin apăru. Condé, văzîndu-l pe Rohan căzînd, se opri pe loc.

— Monseniore, spuse Capestang, predați-vă ! Nu vă veți putea măsura puterile cu acelea ale Fanfaronului. (Condé gemu de rușine și se puse în gardă). Nu ? Nu vreți să vă predați ? (Condé se fandă, Capestang feri lovitura). În acest caz, monseniore, vă atac... atențiune ! (ținti sabia prințului). Vă dezarmez ! (Sabia îi scăpă din mînă) și... sînteți prizonierul meu !

În același timp, îi puse mîna pe umăr și sabia la gît. Condé se cutremură de mînie. Vîrful sabiei pătrunse în carne. Iar Capestang, înflăcărat, rosti cu glas puternic, mai înspăimîntător decît atitudinea sa :

— Iată, domnule, nu mă sili să te ucid. Mi-ar părea tare rău !

Condé ridică asupra cavalerului privirile lui pline de blesteme și bîigui :

— Foarte bine ! Sînt dezarmat ! Mă predau !

— Cogolin, ai grijă de domnul ! La cea mai mică mișcare, la primul pas, omoară-l.

Valetul, cu pumnalul în mînă, se așeză lîngă prinț. Condé plecă capul. Pieptul i se umflă. Suspină întocmai unei fiare sălbatice prinsă într-o cursă. Un murmur înnăbușit și neînțeles îi ieși din gîtlej. Capes-

tang îşi vîrî sabia în teacă, îşi ridică pălăria pe care o păstra în mînă şi se apropie de Rohan. În acest moment, tomai deschisese ochii. Încercă să se ridice. Dar, fie din pricina durerii, fie din pricina slăbiciunii, căzu din nou pe spate. Capestang se înclină, tot aşa după cum cei curajoşi se inclină în faţa vrăjmaşului învins.

— Domnule, zise el, eu am distrus cele cincizeci de costume de gărzi pe care dumneata le-ai adus aici. Eu am distrus armele. Eu v-am rănit. Eu îl arestez pe Condé. Nădăjduiesc să-l pot salva şi pe Ludovic al XIII-lea. Ce mai vreţi ? Dumneavoastră vă bateţi pentru Condé. Alţii se bat pentru Guise. Alţii, în sfîrşit, pentru Angoulême. Dacă nu aş urmări decît interesul meu, poate că în aceste clipe aş fi alături de dumneavoastră. Poate că într-o zi vă veţi da seama că azi mi-am nesocotit nu numai interesele soartei mele, dar chiar şi sentimentele sufletului meu. L-am văzut pe micul regişor singur în fundul Luvrului, înconjurat de atîţi duşmani puternici, întocmai ca o pradă prea slabă pentru a se apăra. Şi am fost tare emoţionat, am fost răscolit de milă pentru el. Şi atunci m-am hotărît să-l apăr pe rege. Dumneavoastră sînteţi cu miile. Eu sînt singur. Eu nu am nici prieteni, nici tovarăşi. Iată povestea mea, domnilor. Vedeţi, dar, că nu este aceea a unei trădări. De altfel, puţin îmi pasă cine domneşte. Dar nu vreau ca Ludovic al meu să plîngă. El mi-a salvat viaţa. Şi-apoi, domnilor, atunci cînd, într-o împrejurare precară a vieţii sale, a dat o parolă, a ales numele meu. Sînt apărătorul Lui. Domnule, sînt CAVALERUL REGELUI. Vă dau aceste lămuriri pentru că îmi sînteţi drag. Rana dumneavoastră nu este prea gravă. Cel mult pînă într-o lună, nici nu se va cunoaşte. Iar atunci, domnule duce, dacă mi-aţi cere o revanşă, ar fi o cinste pentru mine să vă stau la dispoziţie. Pînă atunci, vă salut cu tot respectul ; mai întîi pentru că sînteţi rănit, şi apoi pentru că sînteţi foarte curajos... Bună ziua ! Cogolin, deschide uşa !...

Şi spunînd acestea, îşi puse pălăria pe cap se apropie de Condé şi luîndu-l de braţ ieşi cu el din han. Mergea pe strada Vaugirard, cu spatele spre strada Tournon, tocmai în momentul în care vreo cincisprezece nobili se zăreau în depărtare. Era şi timpul !

Capestang o apucă pe strada Pont-de-fer, care răzbătea la încrucişarea Vieux-Colombier. Din depărtare se auzeau murmure înnăbuşite. Zgomot de voci venea din depărtările Parisului. Clopotele sunau. Auzind aceste zgomote de răscoală, Condé tresări. Capestang îşi întredeschise mantia şi îi arătă un revolver.

— Monseniore, spuse cavalerul, vom trece prin inima pîrjolului. Vă va fi foarte uşor să strigaţi după ajutor. Aş fi atunci numaidecît omorît. Dar, pe cuvîntul meu de cinste, la primul strigăt vă ucid mai întîi pe dumneavoastră cu acest revolver pe care l-am împrumutat din colecţia de arme pe care aţi adus-o la ospătărie. Ar fi o mîngîiere pentru dumneavoastră.

— Foarte bine, domnule, răspunse Condé cu glas scăzut şi trist. M-am predat. Voi tăcea. Un singur cuvînt, numai : unde mă duci ?

— La Luvru ! Să nu aveţi nici o teamă ! Răspund pentru dumneavoastră, adăugă el încrezător.

Condé nu mai zise nimic. Era tare abătut. Își simțea sufletul pustiu. Nu-și putea aduna gîndurile. Capestang îl ținea strîns de braț. Se îndreptau spre acele murmure, care se întăreau și scădeau în mod regulat. Se îndreptau spre inima răscoalei : spre Paris.

După ce străbătură încrucișarea Vieux-Colombier, pătrunseră în mijlocul mulțimii. Bande de burghezi înarmați se îndreptau spre centru strigînd : „Trăiască Prințul !" Bandele păreau perfect organizate. Vrînd să-i prindă în jocul lor, burghezii strigau trecătorilor : „Gărzile sînt cu noi ! Veți vedea o companie de gărzi mergînd cu noi !" Condé tremura, Capestang surîdea : el știa prea bine ce se întîmplase cu compania de gărzi.

Cîteva minute mai tîrziu ajunseră în strada Dauphiné, la capătul căreia străjuia Pont Neuf. Acolo, drumul era barat de burghezi înarmați cu tot felul de puști și care strigau :

— A sosit momentul ! Compania de gărzi va sosi numaidecît ! Vom merge spre Luvru ! Trăiască Prințul ! Trăiască Condé !

Capestang înaintă spre pod, nădăjduind că-l va putea trece fără greutate.

— Oprește !, strigară burghezii. Cine să trăiască ?

— Blestemaților !, exclamă Capestang încercînd să se retragă.

— Oprește !, repetară burghezii. Oprește ! Și răspunde : cine să trăiască ?

— *Condé, tună cavalerul.*

— Cuvîntul îi scăpă singur de pe buzele strînse. Era întocmai unei străfulgerări neprevăzute, care lămurește o întreagă situație. Cuvîntul îi răsări în minte și făcu explozie, fără ca el să-l caute. În același timp, Capestang îl ținea pe Condé de braț și cu un gest repede îi arătă revolverul. Se îndreptă spre burghezi trăgîndu-l după el pe prinț, care, uimit cum era, clătinîndu-se, nu avea putere să facă nici cel mai mic gest de împotrivire. Barajul burghezilor se deschise. Toată lumea strigă dintr-o dată :

— Treceți, domnilor. Trăiască Condé !

Și deodată, în jurul lor, se auzi o rumoare, apoi strigăte ; în sfîrșit un țipăt lung de victorie. Fiecare se împingea să vadă mai bine.

— Prințul ! Este Prințul ! Trăiască Prințul ! Trăiască Condé !

— La Luvru ! tună Capestang.

— La Luvru ! La Luvru ! Trăiască Prințul ! Trăiască Condé !

Un burghez îl recunoscuse pe Condé. Apoi doi. Apoi zece. Iar acum, această mulțime înarmată se orîndui în spatele lui Capestang care înainta cu pași mari și care, plecîndu-se asupra prințului, îi șopti :

— Monseniore, dacă doriți, oasele noastre, ale amîndurora, vor rămîne aci. Înainte de aceasta, însă, dumneavoastră, monseniore, trebuie să mă ascultați ; căci de nu, vă ucid ca pe un cîine. Strigați : „Prieteni, spre Luvru !"

— Prieteni, prieteni, se supuse Condé, spre Luvru !

— Spre Luvru ! Spre Luvru !, răspunse glasul furios și tunător al răscoalei.

Atunci se îndeplini un lucru nemaivăzut, nemaiauzit, ciudat, comic şi tragic în acelaşi timp. Condé, prizonierul lui Capestang, conducea răscoala în pofida voinţei lui. Conducea răzvrătirea spre Luvru. Rumoarea cuprinsese toată mulţimea. Clopotele răsunau. Condé înainta ca şi cum ar fi mers la spînzurătoare. Capestang, întocmai ca într-un vis ciudat, în care îţi pierzi personalitatea, în care nu te mai poţi conduce singur, se lăsa dus de Fatalitate.

— Potriviţi puştile !, se auzi deodată un glas.

Mulţimea se opri. Se dădu înapoi. Se afla în faţa marii porţi a Luvrului. Iar în faţa acestei porţi, ale cărei poduri fuseseră coborîte, în faţa şanţului stăteau două companii de gărzi, gata să tragă ; bătrînul mareşal Ornano, cu sabia în mînă, gata oricînd să moară pentru regele său, era acolo.

— Trăiască Condé ! strigă mulţimea dîndu-se înapoi, tot aşa după cum s-ar fi retras şi o haită de cîini.

Bănuiala trădării străbătea rîndurile burghezilor. Se mirau văzînd Luvrul atît de bine apărat. Se mirau că prinţul rămăsese singur, cînd ei ştiau că trebuia să fie în fruntea unei companii. Unde era această companie promisă, care trebuia să forţeze poarta Luvrului ?

— Monseniore, strigaţi acestor oameni că veţi vorbi cu regele. Strigaţi-le aceasta ; căci de nu, pe legea mea, socotiţi-vă mort !

Condé se întoarse spre mulţime. Era palid. În pîlpîirea serii, mulţimea Parisului îl vedea pe conducătorul suprem al răscoalei făcînd gesturi disperate şi bîiguind cîteva cuvinte, pe care nu le înţelese nimeni. Dar poporul îl văzu pe Condé îndreptîndu-se spre Ornano. Şi atunci, cu instinctul ei de a înţelege situaţiile tragice, mulţimea îşi dădu seama că prinţul vroia să mai parlamenteze pentru ultima oară cu regele. Izbucni o aclamaţie puternică : „Trăiască Condé" !

— Să-i crape fierea ! tună bătrînul corsican.

Şi Ornano se pregătea tocmai să poruncească : „Foc" !, cînd îi zări pe cei doi cavaleri, unul ţinînd de braţ pe celălalt întocmai ca doi prieteni — Castor şi Pollux — care plecau împreună la luptă.

— Opreşte ! strigă Mareşalul.

Cavalerul făcu trei paşi grăbiţi şi rosti cu glas tare :

— Capestang !...

— Parola ! murmură Ornano. Lăsaţi-i să treacă !

Cel pe care Trémazenc îl numea Ludovic al XIII-lea aştepta, în picioare, fremătînd, cu urechile atente, încercînd să înţeleagă murmurele îndepărtate care răscoleau Parisul. Se întreba cu groază dacă fiecare secundă care vine nu va fi aceea în care trăznetul va cădea asupra Luvrului.

Era singur, numai cu medicul lui, Hérouard ; vorbea mereu pentru a-şi ascunde tulburarea, dar şi pentru că nevoia de a perora şi a dogmatiza era mai puternică la el decît tăria groazei.

— Unde este maică-mea ? întrebă Ludovic al XIII-lea, care de-abia îl asculta.

— Majestatea Sa este cu doamnele de onoare. Tocmai acum am părăsit-o. De altfel, în apartamentul dumisale se află vreo sută de puşcaşi. V-am spus, Sire, că zorile acestei revoluţii vor răsări...

— Unde este Luynes ? întrebă Ludovic îngrijorat.

— Probabil că în palatul lui. Dar dacă Majestatea Voastră... Sînteți trist, Sire, și cred...

Hérouard se pregătea să-i arunce săgeata. Regele se întoarse spre el și îi spuse mînios :

— Ci mai lasă-mă în pace cu medicina dumitale. Dacă trebuie să mor azi, lasă-mă să mor în pace ! !...

Medicul se înclină profund și ieși mergînd cu spatele, îndreptîndu-se spre anticamera apartamentului, unde Vitry, comandantul gărzilor, postase vreo cincizeci de pușcași gata să moară pentru rege și pentru monarhie.

— Cred, îi zise Hérouard lui Vitry, că Majestatea Sa este bolnav. Refuză, însă, să se lase examinat.

— Hérouard, răspunse Vitry, bănuiesc că pînă într-o oră vom fi toți bolnavi.

— Cum ? se miră doctorul. Dar ce s-a întîmplat ?

— Cum ? Nu știi ? Ascultă !

Tot Luvrul era străbătut de un murmur de voci... Noaptea se lăsa încet, cuprinzînd sub aripile ei întreg palatul. Negura devenea din ce în ce mai completă, iar printre umbrele care năpădeau imensele încăperi, staturile gărzilor, răspîndite prin anticamere și de-a lungul scărilor, se distingeau cu greu. Nemișcați, oștenii, sprijiniți în capătul puștilor lor, așteptau momentul luptei supreme care se va desfășura chiar la picioarele tronului.

— Singur ! Absolut singur ! murmură Ludovic al XIII-lea aruncîndu-se într-un fotoliu.

Își cuprinse capul în mîini și se lăsă pradă gîndurilor, încercînd să nu mai audă acele clopote care vesteau sfîrșitul monarhiei. Alături de el, rezemată de brațul scaunului, își pusese sabia. Pe o măsuță erau două revolvere. Micul rege își făcuse singur aceste pregătiri de apărare... Și acum aștepta... Cu capul între mîini, gîndea :

— Peste o oră, poate chiar peste cîteva minute, totul va fi sfîrșit. Luvrul va fi invadat. Vor pune mîna pe mine. Da, atunci voi ucide cît mai mulți, iar ultimul voi muri și eu. Să mor la cincisprezece ani ! Dacă ar fi aci eroul acela ale cărui priviri făceau să renască în mine aripile gloriei, al cărui glas răsuna în sufletul meu întocmai unei goarne care te cheamă la luptă ! ! Dar... Capestang mi-a salvat viața, iar eu l-am insultat. Nu va reveni. Sînt singur ! Absolut singur ! Arestarea lui Angoulême nu a făcut decît să grăbească desfășurarea lucrurilor. Condé, și nu el, trebuia să fie arestat ! El triumfă ! Pe el îl aclamă Parisul ! Condé era dușmanul de temut. Mi-e frică de tot ceea ce mă înconjoară. Mi-e frică de Concini, de maică-mea, de Richelieu ! Și acest Condé care se va năpusti ca un vultur asupra mea !...

Ridică capul. Privirile lui rătăcite îmbrățișară întreaga odaie.

— Frică ! murmură el. Dar pentru ce, oare, să-mi fie frică, dacă tot voi muri ? Să le arăt mai bine că fiul lui Henric al IV-lea nu este un laș ! Să arăt istoriei că stema mea rămîne întotdeauna nepătată și că cea a lui Condé va fi întotdeauna barată de pata vicleniei !

Murmurul crescu deodată. Se auzeau țipete. Din depărtare veneau zgomote de pași grăbiți. Clinchetul armelor care se ciocneau ajungea pînă în camera regelui. Dintr-o săritură, Ludovic fu în picioare. Cu sabia în mînă se îndreptă spre ușă. Era hotărît. O flacără de entuziasm îi pîlpîia în ochi. Cu un gest violent, Ludovic deschise el însuși ușa camerei.

Și în aceeași clipă, se dădu înapoi uimit, scoțînd un strigăt de bucurie, bucurie supraomenească, pe care o încerci atunci cînd într-o noapte de agonie te smulgi coșmarului morții. Condé stătea în fața lui. Era palid. Tremura. Părea umil. Iar cavalerul de Capestang, cuprinzîndu-l pe prinț de mînă, spuse doar atît :

— Sire, am cinstea să vi-l prezint pe prințul de Condé, care vine să facă act de supunere Majestății Voastre !...

Ca într-un vis minunat, Ludovic al XIII-lea zări în spatele lui Capestang saloanele încăpătoare ale Palatului, care acum erau luminate de mii de făclii. Toată lumea alerga. Valeții se grăbeau să aprindă strălucitoarele candelabre. Luvrul se gătea ca pentru o sărbătoare magică. Mulțimea se înghesuia. Gloata aceasta luase înfățișarea victoriei. Și palatul se cutremura din temelie de strigăte vesele :

— Trăiască regele ! Trăiască regele ! Trăiască regele !

Era Vitry și gărzile lui. Era Ornano, care striga că orașul s-a liniștit aflînd că prințul se predase regelui. Era Richelieu, care apăruse acolo ca prin minune. Era Luynes, care venea în fugă din fundul palatului. Era Concini, care venea să sărute supus mîna regelui. Era Maria de Medicis, care-l îmbrățișa pe rege. Era o mulțime de nobili care nu fuseseră văzuți de mult timp. O delegație a negustorilor se grăbi să jure credință regelui. Întreg regatul — care, pentru prima oară de la suirea lui pe tron, se pleca în fața regelui. Timp pe două ore, Ludovic al XIII-lea cunoscu beția victoriei, voluptatea măgulirilor, mîndria vitejiilor.

— „Eu sînt stăpînul acestora !"

Timp de două ore, anticamerele răsunară de strigăte puternice : „Trăiască regele ! Trăiască regele !" Strigătele se răspîndeau în tot Luvrul. Străbăteau zidurile și porțile și se împrăștiau în tot Parisul. Iar clopotele care mai adineauri lansaseră chemarea la arme și la răzvrătire, vesteau acum triumful regelui. Timp de două oare, Condé cunoscu asprimea miniei și a umilinței. Iar printre cei care acum îl acopereau cu batjocura lor, recunoscu pe cei care în ajun se grăbiseră să-l ridice în slavă și să-i ceară cele mai însemnate slujbe, pentru atunci cînd va fi ales rege.

Într-un tîrziu, mulțimea plecă. Furtuna de veselie se potoli, așa cum se liniștesc toate furtunile. Unii după alții, curtezanii se retrăseseră. Dar Richelieu îl zărise pe Capestang și pălise. Concini îl văzuse și el pe Capestang și îi făcuse un semn lui Rinaldo.

La un semn al regelui, toată lumea ieși din camera sa, în afară de Vitry, de Ornano, de Lynes și de Capestang. Pînă acum, Ludovic al XIII-lea nu se uitase încă drept în ochii cavalerului, dar nu-l scăpase o clipă

din priviri. Tînărul rege se apropie de Condé, îi puse mîna pe umăr și îi spuse :

— Bună ziua, vere ; așadar, se pare că ai vrut să mă detronezi !?

— Sire, răspunse Prințul, nădăjduiesc că Majestatea Voastră nu va umili pe un învins...

— Învins ?! se miră regele. Haida, de ! Dar Compania aceea de cincizeci de gărzi ?, ce-ai făcut cu ea ?

— Sire, răspunse Condé, este prizoniera acestui domn.

Ludovic nu se întoarse. Nu avea nevoie să se întoarcă pentru a înțelege că gestul prințului arăta înspre cavaler. Dar tresări. O flacără îi licări în ochi.

— Majestate, întrerupse Capestang, monseniorul exagerează ; numai costumele...

— Tăcere ! porunci regele. Bine, prințe, nu te voi umili. Un Bourbon poate ucide pe un alt Bourbon, așa cum ai vrut dumneata să faci adineauri, dar nu să-l umilească. „Mi-aș trece sabia prin trupul aceluia care ar îndrăzni să umilească un Bourbon", zicea tatăl meu.

Condé tremura. Gîndurile lui rătăcite îi aminteau de eșafod. Îl zărea pe Ornano care îl privea cu dispreț. Îl vedea pe Vitry ținînd sabia în mînă. Îl observa pe tînărul rege, care făcea o mare sforțare pentru a-și stăpîni mînia. Toți aceștia îi apăreau în spatele unei perdele roșii...

— Așadar, continuă Ludovic al XIII-lea, dumneata nu vroiai să mă umilești ?

— Nu, Sire ! răspunse Condé cu disperarea condamnatului.

— Nici nu vroiai să mă ucizi ?

— Nu !

— Atunci ai vrut să mă alungi de pe tronul meu, așa după cum a încercat să facă și Henric al III-lea !

— Nu, Sire !

Ludovic al XIII-lea răsuflă greu. Se vedea limpede că lupta împotriva mîniei care se dezlănțuise în el și că nu găsea, poate, cum să se exprime. Îl privi pe Ornano, apoi pe Vitry. Își îndreptă privirile aspre asupra lui Condé și deodată izbucni în rîs. Acest rîs sinistru, lugubru, înspăimînta.

— Îl va ucide, se gîndi Capestang. Și eu nu am vrut aceasta. N-am vrut să-l dau pe mîna călăului.

— N-aș vrea să fiu în pielea lui, gîndi Vitry.

— Disgraziato ! Nenorocitul de el ! gîndi mareșalul.

Regele își șterse sudoarea care-i șiroia pe frunte. Obișnuit să trăiască singur, numai cu el însuși, ferindu-se de orice și de oricine, regele se iniția acum în arta prefăcătoriei, cea mai însemnată însușire a regilor, în special, și a guvernanților, în general.

— Vere, zise Ludovic cu glasul șovăitor, te voi desfăta cu o poveste pe care o știu foarte puțini oameni și pe care am aflat-o de la domnul Ornano, aci de față. Știi că Mareșalul de Joyeuse îl întovărășise pe tatăl meu în călătoria pe care acesta o făcuse la Rouen. Știi, de asemeni, că Joyeuse

fusese capucin şi că, părăsindu-şi mînăstirea, devenise unul din cei mai însemnaţi conducători ai Ligii. Îţi voi mai spune că nu a primit noua demnitate decît după ce s-a asigurat printr-un act scris că va căpăta bastonul de mareşal. Devenind mareşal în acest mod, veni împreună cu Henric al IV-lea la Rouen. Pîlcuri de oameni ieşiseră din toate colţurile pentru a-l vedea pe marele rege. Joyeuse se afla lîngă taică-meu. Era îmbrăcat într-o scurteică împodobită cu broderii de aur.

— „Domnule Mareşal, îl întrebă regele pe Joyeuse, pentru care motiv crezi că oamenii aceştia şi-au lăsat lucrul ?, pentru a veni să-şi piardă timpul aici ?"

— „Au venit, răspunse vesel Joyeuse, s-o admire pe Majestatea Voastră".

— „Te înşeli, îi spuse regele, au venit aci mai curînd pentru a vedea un capucin caraghios în hainele unui mareşal". Ei, vere, ştii ce a făcut atunci Joyeuse ?

— Aştept ca Majestatea Voastră să-mi spună, zise Condé, răsuflînd uşurat.

— Ei bine, Joyeuse dispăru numaidecît din fruntea companiei pe care o conducea şi în galopul calului se întoarse la mînăstirea lui, de unde nu mai ieşi niciodată, deşi Papa îl investise cu titlul de cavaler de Malta.

— Ei bine, Sire ?, exclamă Condé cuprins din nou de nelinişte.

Surîsul lui Ludovic deveni şi mai aspru.

— În cazul acesta, îţi poruncesc : Alege între mînăstire şi Bastilia !

Condé se cutremură. Mîinile lui se împreunară într-un gest de implorare. Ornano îşi muşcă mustaţa, Luynes era nepăsător, Capestang fu străbătut de un fior şi mîrîi în sinea lui :

„Ei drăcie, ce-am făcut ? Pe mîna călăului sau la Bastilia... e tot una. Sînt un nenorocit de Fanfaron ! Un caraghios de Fanfaron ! Numai pentru plăcerea de a-l aduce aci pe capul răzvrătiţilor, numai pentru plăcerea de a străbate Parisul revoltat m-am transformat în zbir. Sînt dezonorat !"

— Sire, bîigui Condé...

— Mînăstirea sau Bastilia !, tună regele.

Condé se înălţă falnic. Un fior de curaj îi străbătu toată fiinţa. Se întoarse spre Capestang :

— Iată cum răspunzi de viaţa mea.

Apoi întorcîndu-se spre rege :

— Închisoare pentru închisoare. Nimeni nu se va putea lăuda vreodată că a văzut un Bourbon călugăr.

Ludovic al XIII-lea aştepta acest strigăt. Gîfîind se întoarse spre Vitry, cu glas înfricoşător :

— Căpitane, arestează-l pe Prinţ !

— Sabia dumneavoastră, monseniore ! spuse Vitry înaintînd doi paşi.

Călăul negru

I

NOROCUL CAVALERULUI

Astfel fu arestat Condé, chiar în mijlocul Luvrului, unde, cu cîteva ore mai înainte, nădăjduise să fie primit ca un triumfător. Vitry îl predă marchizului de Thémines, care împreună cu vreo douăzeci de gentilomi aştepta în anticameră. Thémines îl duse pe prinţ sub pază şi îl sili să se urce într-un cupeu închis. O jumătate de oră mai tîrziu, Henric al II-lea de Bourbon, Prinţ de Condé, nu era decît numărul 14 al unui turn din Bastilia.

Vitry ieşise aruncînd o privire ciudată Cavalerului. La un semn al regelui, Luynes făcu acelaşi lucru, străfulgerîndu-l şi el pe Capestang. În privirile lor, Capestang putu citi toată invidia de care erau stăpîniţi şi pe care o stîrnise. Bătrînul mareşal Ornano, care ieşise ultimul din cabină, îi murmură la ureche :

— Tinere, dacă atunci cînd vei pleca de aci nu vei fi cel puţin mare favorit, te sfătuiesc să părăseşti cît mai repede Parisul şi să-ţi depărtezi cam cu vreo sută de kilometri pieptul de pumnalele care se vor ascuţi.

Şi apoi întorcîndu-se spre rege :

— Sire, adăugă el, nu trebuia să-l arestaţi pe Prinţul de Condé.

— Aşa ? Spune-mi, prietene, pe cine trebuia să arestez ? Pe Guise ?

— Nu, Sire. Pe Concini Concino !, răspunse rece mareşalul înclinîndu-se şi retrăgîndu-se încet, ca şi cum ar fi aşteptat, ca şi cum ar fi nădăjduit un strigăt, o poruncă.

Dar regele nu spuse nimic. Mareşalul ieşi ridicînd din umeri. Pentru a doua oară Ludovic al XIII-lea şi Capestang se aflau singuri, faţă în faţă. Dar, de astădată, aventurierul era îngrijorat, iar regele vesel. Ludovic al XIII-lea mai auzea încă răsunetul acelor cuvinte pe care le strigase cu un glas ce-l uimise chiar pe el însuşi :

— „Căpitane, arestează-l pe Prinţ !“

Prima afirmare a regelui. Prima întrevedere a puterii sale !

Astfel poruncise el. Şi fusese ascultat. Fusese deajuns un singur strigăt al glasului său pentru ca un prinţ de sînge să fie arestat şi aruncat în închisoare. Fusese deajuns doar un singur gest pentru ca Parisul răzvrătit, Parisul în fierbere întocmai unei mări dezlănţuite să se liniştească.

Cam aceste gînduri frămîntau mintea tînărului rege. Ele îl umpleau de trufie. Era întocmai ca şi un copil care primind o jucărie complicată, se mira atunci cînd o vedea funcţionînd numai prin învîrtirea unui resort şi se minuna de rezultat fără a înţelege mecanismul. Ludovic al XIII-lea îl privea pe Capestang cu aceeaşi recunoştinţă admirativă pe care o are copilul pentru acela care i-a adus jucăria.

— Mai întîi, spuse regele, vorbeşte-mi despre acea companie de cincizeci de gărzi, pe care — după spusele domnului de Luçon — vărul meu, prinţul de Condé, reuşise s-o înarmeze.

— Sire, spuse Capestang, prefer să vă povestesc faptele aşa cum s-au petrecut ele din momentul în care, pe strada Vaugirard, m-am întîlnit cu Cogolin.

— Cogolin ? Dar, cine-i acest Cogolin ?

— Servitorul meu, Sire... Iată, Majestate, povestea de la începutul ei. Ea s-a petrecut într-o ospătărie sărăcăcioasă de pe strada Vaugirard, care...

— Aşteaptă, Cavalere, îl întrerupse regele, bătînd cu un ciocănaş, de trei ori, într-un gong, poate că dumneata vei istorisi mai bine şi eu voi asculta mai cu atenţie dacă ne-am afla în sufragerie.

Ludovic al XIII-lea căuta, de cîteva clipe, ce dovadă de prietenie putea să dea Cavalerului pe care îl insultase cu numele de Fanfaron şi care părea stingherit, ca şi cum n-ar fi uitat insulta adusă. Semnalul regesc era, de bună seamă, o poruncă obişnuită. În seara aceea, însă, el căpătă o interpretare cu totul specială.

Într-adevăr, după cîteva minute, uşa se dădu în lături, iar Capestang, uimit, văzu intrînd un ofiţer, în ţinută de gală, cu sabia în mînă, strigînd :

— Masa Majestăţii Voastre !

În spatele ofiţerului veneau patru halebardieri. În urma halebardierilor, patru ofiţeri „ai mesei" aduceau o masă. În urma mesei veneau alţi patru halebardieri. Cei patru ofiţeri aşezară masa în mijlocul camerei. Halebardierii se aliniară de-a lungul peretelui, nemişcaţi. Pe faţa de masă strălucitor de albă, şase lumînări de ceară, carafe de cristal înroşite de rubiniul vinurilor de Burgonia şi mai multe farfurii acoperite cu un fel de clopote de argint.

La vederea acestui lux, Capestang rămase uimit. Şi fără să vrea îşi aduse aminte de lada răsturnată pe care Cogolin, în fundul podului, îi servise o minunată pulpă de purcel, menită să-i dubleze foamea şi să-i tripleze setea. Totuşi, pentru că îi era tare foame, aruncă o privire pofticioasă spre masă, respiră adînc aromele mîncărurilor, suspină şi se gîndi :

— „Glorios şi minunat lucru mai este regalitatea. Dacă aş fi rege, aş putea să mă aşez la această masă şi să gust puţin din toate mîncărurile aduse, care trebuie să fie cu adevărat regeşti, de vreme ce sînt îmbrăcate în argint. Dar, eu nu sînt decît Cavalerul de Capestang... Dar... îl voi privi pe rege mîncînd. Va fi o mare cinste pentru mine. Şi apoi aceasta îmi va face poftă de mîncare."

Dacă Trémazenc era mirat, apoi mai era cineva şi mai uimit decît el : şi acest cineva era chiar regele. De obicei, cînd cerea dejunul sau cina, era

condus într-o sufragerie și așezat în fața unei mese destul de prost servite. O clipă, Ludovic al XIII-lea rămase gînditor în fața acestei cinstiri cu care *nu era deprins.*

— Pentru ce mi se aduce cina aici ?, întrebă el. Și pentru ce tot acest ceremonial ?

— Sire, răspunse un glas lingușitor și mîngîietor, în calitatea mea de super-intendent al Palatului, chiar eu am dat poruncă să se aducă aci masa Majestății Sale. Cît privește ceremonialul, nu este decît acela care se folosește totdeauna față de marii regi.

Și Ludovic al XIII-lea văzu înclinîndu-se în fața lui pe acela pe care Ornano îl sfătuise să-l aresteze : Concino Concini. Capestang tresărise. Un fior de mînie îi străbătu tot corpul. Aproape fără de voia lui își duse mîna la sabie. Dar Concini, făcîndu-se că nu-l vede, ieși mergînd cu spatele, îndoit aproape. Mersul și atitudinea lui formau o respectuoasă reverență. Cînd dispăru, regele făcu semn ofițerilor și halebardierilor să iasă și ei.

— Sire, își îngădui să remarce ofițerul de gardă, cine va servi pe Majestatea Voastră ?

— Ei, domnule, răspunse Ludovic, voi face ca și tatăl meu în seara unei bătălii celebre : mă voi servi singur ! Domnule Cavaler, dumneata vei sta aici, în fața mea. Trebuie să-ți fie și dumitale teribil de foame ! În ce mă privește, îți mărturisesc că încerc o senzație de leșin !...

Zvonul se răspîndi numaidecît. Regele îl invitase prietenește, la masa lui, pe tînărul Cavaler de Capestang și din clipa aceea numeroși nobili începură să pîndească plecarea noului favorit pentru a-i prezenta omagiile lor. Concini străbătu în grabă două-trei saloane. Era livid, iar buzele lui făcuseră spume, semn că era în culmea mîniei.

— Hai, tună el, hai nemernicule, intrigantule, netrebnicule, hai, mănîncă cu regele. Fanfaronule ! Cinează cu regele, căci la noapte te vei afla la masa diavolului, mai marele tău !

La capătul scării îl găsi pe Rinaldo, care îl aștepta:

— Ai pregătit totul ? întrebă Concini.

— Vă puteți da singur seama de aceasta, monseniore. Montreval și Bazorges, în anticameră ; Lonvignac, la capătul de jos al scării ; Pontraille, în curte ; iar eu, aici, pentru a supraveghea mai bine toate ieșirile. La poarta Luvrului, Chalabre, cu vreo douăzeci de vlăjgani, dintre care cel mai firav este la a treia sau a patra lovitură de pumnal. De astădată, l-am prins. Nu ne mai scapă !

Concini, printr-un semn al capului, încuviință această cursă întinsă parcă unui fabulos uriaș. Iar în acest moment, cel care era amenințat de aceste pregătiri, cel împotriva căruia Concini gîndise că treizeci de asasini nu sînt prea puțini, se înclina, palid de mîndrie, în fața regelui.

Cavalerul — căruia tată-său îi povestise că într-o zi avusese onoarea să-l privească pe rege mîncînd — credea că visează un vis frumos de glorie și de mărire. Sfîrși prin a se așeza pe scaunul arătat de Ludovic. Și atunci își înălță capul, ca și cum ar fi cucerit lumea întreagă, căci el gîndea că

nu-şi putea mulţumi mai bine gazda decît arătîndu-se vrednic de cinstea care i se făcea. Începu să înfulece cu poftă.

Ludovic al XIII-lea tăcea, asculta şi de-abia lua cîte ceva, căci, sărmanul de el, suferea de stomac, cu toate îngrijirile lui Hérouard ; sau, poate, chiar din pricina medicului. Cît despre Capestang, el atacă o pulpă de căprioară şi, în acelaşi timp, făcu o descriere strălucită, cu o mare bogăţie de cuvinte sonore, pe care regele o asculta cu care entuziasm. Aşadar, Cavalerul vorbi cît doi, mîncă cît trei şi bău cît patru. Cînd cina fu isprăvită, cînd povestirea fu terminată, regele privi îndelung la aventurier, care, cu un ultim gest, sublinie sfîrşitul istorisirii sale.

— Minunat !, exclamă regele într-un tîrziu. Minunată această plimbare prin Paris, cu prinţul Condé la braţ ! Numele acestui Condé aruncat pradă burghezilor de la Pont Neuf ! Şi apoi, îndoitul duel, acolo, în ospătărie ! Şi spui că nu ai recunoscut pe nici unul din nobilii aceia care trebuiau să îmbrace costumele gărzii mele ?

— Nu, Sire, pe nici unul, răspunse Capestang.

— Ce păcat ! Dar partea cea mai frumoasă a acestei povestiri este tot ascunderea acelor costume în fundul pivniţei. Este tot atît de nostimă ca şi întîmplarea cu găleţile de vopsea !.

— Nu-i aşa, Sire, că totul era bine plănuit ?, întrebă naiv Capestang.

— Ah ! Voi rîde mult timp, numai cînd mă voi gîndi la mutra descurajată a celor cincizeci de „gărzi".

— Dar eu, Majestate, eu rîd de pe acum, zise Capestang surîzător. M-am gîndit că Majestatea Sa se va bucura să găsească cincizeci de costume noi pentru gărzile Sale. Este o mare economie !

— Ţi le cumpăr, spuse într-un suflet tînărul rege. Fără discuţie, adăugă el, văzînd uimirea Cavalerului, aceste costume îţi aparţin, sînt prada dumitale de război. Ei bine, ţi le cumpăr !

Capestang se gîndi o clipă, apoi răspunse :

— Fie, Sire ! Vă vînd costumele mele ; sau, mai bine spus, vi le schimb.

— Şi ce pretinzi pentru ele în schimbul lor ?, întrebă Ludovic surîzînd.

— Un singur costum !, spuse serios Cavalerul.

— Cum ?, strigă regele (îmi va cere un grad, gîndi el ; pe Dumnezeul meu că i-l voi da). Şi ce costum vrei să-ţi dau pentru cele cincizeci pe care mi le vinzi ?

— Cel al prinţului de Condé, răspunse Capestang. (Regele încruntă din sprîncene). Dar, fiindcă eu vă dau cincizeci de costume pentru unul singur, este drept, Sire, ca împreună cu hainele să mi-l predaţi şi pe Prinţ pe deasupra. Ludovic al XIII-lea se ridică brusc, Capestang făcu la fel. Văd, Sire, că şovăiţi, că vă gîndiţi. Totuşi, ceea ce vă cer este foarte puţin.

— Un prinţ ! Ei drăcie !

— Un om, Sire ! spuse Capestang, a cărui talie se înălţă majestuos. Un om ca şi mine.

— Şi ce vrei să faci cu el ?, întrebă Ludovic mînios, uimit de ciudatul tîrg.

— Să-i redau libertatea, Majestate !

— Niciodată !, tună regele al cărui obraz palid se împurpură. Ai dobîndit astă-seară dreptul recunoştinţei mele. Dar abuzezi. Cererea dumitale mă face să fiu cuprins de stranii bănuieli.

Bănuieli ! Ludovic rostise marele cuvînt care avea să stăpînească toată gîndirea lui. Toată viaţa lui nu avea să fie decît un lanţ continuu de bănuieli, iar el va deveni zeul bănuielii.

— Sire, spuse Capestang cu o simplitate care contrasta violent cu obişnuita lui abundenţă de gesturi, în ochii mei există ceva şi mai rău decît să mă bănuiesc pe mine însumi. M-aţi numit CAVALERUL REGELUI. Iar eu, ca un netrebnic ce sînt, am devenit un Cavaler de pîndă. Sire, cînd l-am arestat pe Condé şi cînd i-am poruncit să vină la Luvru să vă facă act de supunere, m-a urmat de bună voie, pentru că i-am spus : „Să nu vă fie teamă de nimic ! Răspund pentru dumneavoastră !" Prinţul este la Bastilia. Aşadar, nu m-am ţinut de cuvînt ; redaţi-mi, Sire, prizonierul ; sau, de nu, vă jur că voi dărîma întreaga Bastilie, pentru a-l scoate de-acolo.

Ludovic ridică din umeri, izbucni în rîs şi pentru a doua oară murmură :

— Fanfaronule !

Şi de astădată Capestang se clătină sub insultă. Tot entuziasmul îi dispăru. I se frînseseră aripile. Se simţea ridicol. Vedea că provoacă risul... el, care ar fi vrut să se tremure în faţa lui. Sărmanul Cavaler ! Era minunat în naivitatea lui.

Văzîndu-l atît de abătut, micul rege se hotărî să-şi ducă şi mai departe de victoria şi, cu un glas răutăcios, continuă :

— Bastilia ! Ia seama, să nu fii şi dumneata închis acolo.

Era lovitura de bici care înghemuieşte pe leu în cursă, cu botul deschis, cu ghiarele scoase, cu laba ridicată pentru a lovi, a sfărîma... Din doi paşi îl ajunse pe rege care se îndreptase spre uşă, ca şi cum ar fi vrut să dea un ordin, se plecă asupra lui ca şi cînd ar fi urmărit să-l facă să înţeleagă cît e de mic şi de neputincios.

— Majestate, tună el, eu la Bastilia ? Îndrăzniţi ! Îndrăzniţi, Sire ! Dacă vreţi, chiar eu singur deschid această uşă ! Voi striga chiar eu însumi : „Domnilor, cine vrea să-l ducă la Bastilia pe cel care în astă-seară a salvat monarhia şi pe regele Ludovic al XIII-lea ?"

Regele se dădu înapoi. Tremura de mînie. Bolborosea cuvinte neînţelese. Capestang continuă :

— Deschid uşa, Sire. Voi străbate anticamerele fără să mă grăbesc. Mă duc. Nu voi face un pas mai repede ca celălalt. Dumneavoastră sînteţi regele, Dumneavoastră sînteţi stăpînul... porunciţi să fiu arestat.

Şi, în acelaşi timp, deschise uşa ; şi cu capul ridicat semeţ, cu privirile străfulgerătoare, cu buzele tremurînde, cu pumnul în şold, Capestang străbătu, cu paşi înceţi, mulţimea de curtezani care se dădeau în lături înaintea lui, înclinîndu-se în faţa noului favorit, salutînd soarta norocoasă a lui Capestang.

. . . . : : : : : : : . . . . : : : :

Uşa camerei regale rămase larg deschisă. Ludovic al XIII-lea făcuse un pas înainte pentru a striga porunca... dar glasul i se înăbuşise în gîtlej. Îşi duse amîndouă mîinile la gulerul de dantelă din jurul gîtului, ca şi cum această uşoară povară l-ar fi sufocat. Se dădu înapoi. Palid, cu privirile rătăcite, căzu într-un fotoliu. În acel moment, în pragul uşii se ivi statura lui Concini. Faţa lui era tot atît de palidă şi contractată ca şi a regelui. Şi atunci, Concini, care îl văzuse trecînd pe Capestang, Concini, care mirosi un eveniment grav, Concini, care auzise exclamaţii de glasuri, aruncă o lungă privire lui Ludovic al XIII-lea.

— Sfinte Dumnezeule, strigă el, regelui i se face rău !

Şi alergă spre Ludovic, în timp ce anticamerele se umpleau de un murmur neînţeles. Din doi paşi, el fu lîngă rege, care tocmai deschidea ochii.

— Hérouard !, urlă Mareşalul. Chemaţi-l pe Hérouard ! Sire ! Sire ! Ce aveţi ? Ce s-a întîmplat ?

— Omul acela..., bîigui regele.

— Capestang !, exclamă Concini bucuros.

— M-a insultat ! Să fie arestat !

— Insultat ! A insultat regele ! Ei bine, Sire, veţi vedea de ce este în stare Mareşalul de Ancre, atunci cînd regele este insultat.

— Arestaţi-l ! Aduceţi-l aci, murmură regele, dar... să nu-i faceţi nici un rău !

Dar Concini ieşise de-acum. Şi, în timp ce murmurul curtezanilor, grăbiţi să-şi arate durerea lor, creştea, în timp ce Hérouard îşi pregătea lanţeta pentru a scoate sînge regelui, acesta gîndea :

— Oare regina avea dreptate ? Oare Concini este, într-adevăr, cel mai credincios dintre servitorii mei ?

La auzul poruncii domneşti : „Să fie arestat !“ vreo douăzeci de gentilomi, cu sabia în mînă, se grăbiră în urma lui Concini. În anticameră, însă, acesta îi opri cu un gest furios.

— Netrebnicii aceştia, mîrîi în sinea lui, l-ar aduce regelui, care nu vrea decît să-l ierte... Domnilor, zise el cu glas tare, băgaţi-vă săbiile în teacă. Nimeni să nu mişte ! Afacerea aceasta mă priveşte numai pe mine. Nimeni în afară de mine nu poate pune mîna pe cel care l-a insultat pe rege.

Şi dispăru val-vîrtej. Curtenii rămaseră uimiţi de atîta curaj şi devotament. În curte, aştepta Rinaldo.

— Ei ? întrebă gîfîind Concini.

— Trece putea. Oamenii mei nu-l pierd din vedere. Oare, să sunăm clopotele victoriei, monseniore ?

— Nu, încă. Lasă-mă pe mine ! La drum !

Şi aplecîndu-se spre Rinaldo, adăugă cu un calm sinistru :

— Orice s-ar întîmpla, am nevoie de el viu şi nevătămat !

II

„REGELE HENRIC"

Cavalerul Capestang părăsise Palatul tocmai în momentul în care sunau orele 10. Înainta prin noaptea întunecoasă cu pas repede, clătinîndu-se din cînd în cînd, întocmai unui beat ; uneori se oprea pentru a se bate pe frunte. Încotro mergea ? Nici nu ştia prea bine. Necăjit, cu părul zburlit, gîfîind, cu fruntea plină de sudoare, avea o înfăţişare înfricoşătoare. Deodată, pe o străduţă, se ciocni de cineva care-i strigă :

— Banii sau viaţa !

Capestang îşi scoase furios punga din buzunar, care era plină de monede de aur, şi dintr-o lovitură îl ameţi pe borfaş, încît acesta se prăbuşi la pămînt.

— Iată punga !, strigă Capestang. Ia-o ! Du-te de bea ! Îmbată-te ! Cît despre viaţa mea, te binecuvîntez dacă mi-o iei !

— Mulţumesc, monseniore, răspunse netrebnicul, care, desigur, mulţi ani de-a rîndul, avea să se mire de această aventură, de această pomană regească cu care necunoscutul îl ameţise... moralmente şi fiziceşte.

Cu mintea puţin uşurată şi cu buzunarul uşurat de tot, cavalerul îşi continuă drumul murmurînd :

— Ce încurcătură ? ! Netrebnicule ! Neghiobule ! Ei, drăcie !

Îşi adresa aceste cuvinte lui însuşi, nicidecum regelui sau borfaşului, aşa după cum uşor s-ar fi putut crede. Era furios, exasperat împotriva lui însuşi.

— Trebuia să las lucrurile în voia lor. Puteam fi bogat. Mi-aş fi putut schimba soarta. Cum ? Am avut norocul să-l duc la Luvru pe pretendentul pe care îl aclama întreg Parisul. Întîmplarea voise să fac din mine salvatorul monarhiei. Nu aveam decît să tac. Şi mîine aş fi fost cel mai mare în acest regat ! Mîine m-aş fi putut prezenta tatălui Gisellei să-i spun cu tot curajul : „Fiica dumitale mă iubeşte şi eu o iubesc pe ea. Acum, cînd sînt cineva, ia-o de la Cinq-Mars, care nu este decît un mic marchiz, şi dă-mi-o mie !"

Pe cînd rostea aceste cuvinte, deodată se opri fremătînd. Îşi dădu seama că se află pe strada Barrois, în faţa casei Mariei Touchet şi în faţa locuinţei Gisellei. Venise acolo condus de instinct, fără a-şi da seama că într-acolo mergea.

— Ce caut eu aci ?, se gîndi el. Oare, ea nu este nevasta lui Cinq-Mars ? Oare, căsătoria lor nu s-a celebrat la miezul nopţii ? Este adevărat că ea mi-a spus că mă iubeşte ! Este adevărat că nu-i va da lui Cinq-Mars decît numele ei ! Fără îndoială că aşteaptă să-mi îndeplinesc promisiunea : s-o cuceresc prin luptă aprigă. Unde am ajuns ? Ce mai pot nădăjdui, cînd nu ştiu să profit de prilejurile pe care mi le oferă soarta ?

Nu, nu mai avea nimic de nădăjduit. Chiar regele în persoană era acum duşmanul lui.

Se ridică, se dădu cîţiva paşi îndărăt şi, cu o descurajare de nedescris, privi casa. În întunericimea nopţii, de-abia se zărea. Era tăcută. Îşi continuă

drumul. Rătăci astfel mai multe ore, îndreptîndu-se spre dreapta, luînd-o spre stînga, întorcîndu-se... o adevărată epavă a soartei. Era tare nenorocit. Atît de nenorocit, încît se gîndi să se omoare.

— N-aş face altceva, gîndi el, decît să grăbesc cu cîteva zile momentul fatal. Să mă duc să văd ce se petrece ad patres !

Se gîndea la acestea, dar soarta, sau mai bine spus, Concini hotărîse cu totul altfel. Căci Montreval şi Louvignac îl urmăriseră încontinuu, decişi să-l urmărească pînă în momentul în care cavalerul s-ar opri undeva. Atunci, Montreval avea să facă de pază în faţa casei, în timp ce Louvignac se va duce să aducă pe ceilalţi zbiri, adunaţi la palatul Ancre.

Aşadar, pentru Capestang toată greutatea era să caute un fel de moarte care i se potrivea mai bine. Se gîndi asupra tuturor morţilor posibile ; apoi, deodată :

— Ah ! Am găsit, de-astădată !

Gîfîind, fremătînd de îndrăzneală, el se opri.

— Voi face ceea ce am spus regelui. Din pricina mea, un nobil a fost dus la Bastilia. Îl voi scoate de-acolo. Şi pentru că în duelul dintre Bastilia şi mine, Bastilia mă va sfărîma, voi găsi ceea ce caut, adică moartea. Am jucat rolul unui zbir ; şi merită să primesc pedeapsa, pentru că am arătat că n-am deloc onoare. Iată o idee minunată ! O adevărată providenţă ! S-a sfîrşit cu ghinionul !

Şi rostind aceste două cuvinte — „ghinion" şi „providenţă" — se produse o logică legătură de idei. Continuîndu-şi drumul cu un pas hotărît, murmură :

— Unde o fi Cogolin ? Unde este netrebnicul acela ? Nu e niciodată lîngă mine atunci cînd am nevoie de el. S-o fi dus să mă aştepte la podul ospătăriei „Regele Henric". Să mă duc acolo !

Orologiul de la mînăstirea Carmilor suna orele cinci de dimineaţă, cînd, după această noapte înspăimîntătoare, Capestang pătrunse în han. Avea tot curajul necesar să-şi pună în aplicare planul făurit.

— Cogolin, strigă el, adu caii de la hanul vecin. Dă-mi înapoi banii care ţi-au mai rămas, Cogolin !!... Unde eşti, netrebnicule ? De ce mă laşi să răguşesc chemîndu-te ? Cogolin !!!...

Dar servitorul nu se afla în han. Cînd Capestang îşi dădu seama de aceasta, se aşeză ; sau mai bine spus, se trînti pe grămada de paie care-i servea drept pat de vreo cîteva zile. Era obosit. Îşi dădea seama că somnul îl doboară... O rază de soare străbătu prin fereastră şi îi lumină obrazul. Afurisi şi deschise ochii. Privirea îi căzu spre geamlîc. Capestang tresări.

În acel moment, zări capul cuiva. Capestang îl recunoscu numaidecît :

— Rinaldo, răcni în sinea lui.

Dintr-o săritură, Capestang fu în picioare şi se îndreptă spre geamlîc ; capul dispăruse. Cititorii îşi amintesc, desigur, că podul avea două geamlîcuri : unul care dădea spre curte şi la care se ajungea pe scara de lemn care deservea pe dinafară etajele ; al doilea geamlîc dădea spre stradă ; Rinaldo se arătase la acest din urmă geamlîc.

Aplecîndu-se, Capestang îl văzu coborînd pe o scară agăţată de pervaz. Aruncă o privire pe stradă şi îşi dădu seama că hanul era înconjurat

de vreo douăzeci de oameni. Din depărtare, trecătorii priveau uimiţi la cele ce aveau să se întîmple. Poarta ospătăriei era deschisă. Şase oameni stăteau de pază în jurul ei. Cavalerul fugi la celălalt geamlic şi privi în curte : acolo se aflau vreo doisprezece oameni. Pe cei mai mulţi dintre aceştia îi recunoscu numaidecît : erau spadasinii, obişnuiţii Mareşalului de Ancre, iar printre ei se afla Concini însuşi.

Capestang, cu acea privire pătrunzătoare pe care o au oamenii curajoşi în momentul în care primejdia este cea mai mare, îşi plimbă ochii prin tot hanul căutînd o ieşire, o gaură în tavan sau în podea, o trecere, fie ea cît de strîmtă. Dar, nu văzu nimic. Atunci, cu puteri înzecite, cu sufletul stăpînit de un fel de bucurie neînţeleasă, cu nesăbuirea care-l cuprindea totdeauna cînd simţea lupta apropiindu-se, ridică în cîteva minute o baricadă în faţa geamlîcului. Mai întîi, masa. În faţa mesei, o ladă. În faţa lăzii, trei sau patru scaune. În faţa scaunelor de stejar, două bîrne care se încrucişau şi care susţineau toată baricada.

În mîna stîngă avea pumnalul. Cu un gest semeţ, îşi trase sabia, o ţinu cîteva minute deasupra capului şi, cu călcîiele lipite, ca la paradă, cu capul sus, cu pieptul umflat, cu sufletul plin de răzvrătire, cu privirea înfricoşătoare, strigă cu glas răguşit :

— Capestang, la luptă !

Şi trecu prin geamlîcul care dădea în curte, arătîndu-se astfel la capătul scării. Un strigăt izbucni din toate piepturile la apariţia fantastică a Cavalerului, care, cu privirile lui străfulgerătoare, dispreţuia haita strînsă la celălalt capăt al scării. Concini ridică capul şi rîse sinistru.

— Bună ziua, domnilor asasini cu plată !, îi salută Capestang.

— Iată-l ! Iată-l, vociferară spadasinii.

Concini făcu un semn. Haita tăcu.

— În numele regelui, strigă Concini cu un glas pe care se căznea să-l facă poruncitor ; în numele regelui, coboară !

— În numele meu, tună Capestang, în numele meu, rămîn !

— Sabia ta !, strigă Concini.

— În pîntecul tău !, urlă Cavalerul.

— Domnilor, sînteţi martori că este o răzvrătire cu armele în mînă.

— Moarte lui ! Moarte lui !, răcniră spadasinii.

— Afurisenia ! Holera neagră ! Moartea pentru voi !, răspunse Capestang.

— Trădător şi răzvrătit !, scrîşni Concini.

— Mişel şi netrebnic, răcni Capestang.

Se dispreţuiau, se batjocoreau prin gesturi, printr-o privire, printr-o atitudine, printr-o vorbă, printr-o replică.

Concini spumega de mînie. Spadasinii tropăiau de nerăbdare. Capestang era o insultă vie. În capătul scării sale, cu mîna strîngînd balustrada, plecat într-atît încît era cît p-aci să se rostogolească, radios în lumina razelor de soare, părea ca un leu sălbatic, gata să se năpustească. Şi deoarece tot trebuia să moară, exagera şi mai mult atitudinea lui de luptător care dispreţuieşte o armată întreagă.

— Poftiţi !, strigă Concini cu glas înnăbuşit şi aspru.

Şi făcu un semn, întocmai ca un vînător care-şi lasă în libertate cîinii după iepurele de prins. Respectînd o oarecare ordine, spadasinii se năpustiră. Instinctiv, stabiliseră o ordine a atacului. Rinaldo şi Pontraille erau în frunte : Bazorges, Louvignac, Chalabre şi Montreval veneau în urmă. Apoi, alţi vreo doisprezece netrebnici angajaţi în ultimul rang.

— Viu ! Luaţi-l viu !, tună Concini.

— Afurisitul ! Moarte lui ! Netrebnicul !, urlau spadasinii, încurajîndu-se astfel.

Cu ochii sîngerînd, cu gurile larg deschise, asasinii urcau scara. Păreau întocmai unei săbii monstruoase prevăzută cu vîrf de oţel. Liniştit, Capestang îi aştepta. Deodată, se auzi un tumult de înjurături, de ţipete, de insulte : spadasinii ajunşi la ultima treaptă se năpustiseră asupra Cavalerului. De jos, Concini văzu ciocnirea, şi uitînd de porunca de a-l prinde viu, strigă cît îl ţinea gura :

— Ucideţi-l, omorîţi-l ! Halal de tine, Pontraille ! Bravo, Rinaldo ! Moarte lui ! Louvignac, Bazorges, arătaţi ce ştiţi ! O mie de galbeni celui care-mi va aduce pielea lui ! Laşilor ! Laşilor !

Ce se întîmplase ? Se întîmplase că în momentul în care asediatorii ajunseră la locul cel mai strîmt al scării, voiră cu toţii să se năpustească asupra Cavalerului. Atunci, Cavalerul, cu sabia lui lungă şi străfulgerătoare, cosise această grămadă de carne. Sîngele izbucnise în acelaşi timp cu urletele sălbatice. Primii trei asasini, răniţi, voiră să părăsească lupta, iar în coborîrea lor de-a valma, traseră după ei, pînă la balustrada etajului, şi pe ceilalţi.

— Laşilor ! Mormolocilor !, striga Concini din răsputeri. Înainte ! Moarte lui !

Rinaldo, tîrît de ceilalţi, coborîse şi el pînă la etaj. Dar Rinaldo era curajos. Nu-i era teamă de o luptă care ar fi putut avea drept urmare moartea. Şi-apoi, el era credincios stăpînului său. Îl ura, pe deasupra, pe Cavaler din tot sufletul. Se aplecă, de aceea, şi strigă cu glas aproape liniştit :

— Răbdare, monseniore, vi-l aduc !

În acelaşi timp, ridică ochii, iar ceea ce văzu îl umplu de o bucurie formidabilă : Capestang nu mai avea sabie.

În clipa în care asediatorii urcaseră ultimele trepte ale scării, Capestang coborîse două. Braţul său se întinse. Sabia străpunse pieptul unui asasin. Repetă de vreo cinci-şase ori acelaşi gest, furios şi liniştit în acelaşi timp, dacă aceste două expresii pot traduce cîtă frenezie şi metodă era în defensiva şi în curajul cu care se apăra. Deodată, însă, în timp ce spadasinii coborau scara, cavalerul îşi dădu seama că nu-i mai rămăsese în mînă decît mînerul sabiei. Unul dintre spadasini, dintr-o lovitură norocoasă şi foarte puternică, îi frînsese spada.

O clipă, Capestang se socoti pierdut. Suspină de mînie şi de deznădejde. În aceeaşi clipă, auzi strigătul asasinilor :

— Este dezarmat ! Înainte ! Moarte lui ! Ucide ! Ucide !

În acelaşi moment, îi văzu urcînd. Păreau întocmai unei bande de lupi înfometaţi. Sosise sfîrşitul !

Capestang se întoarse spre pod, cu acea mişcare cu care condamnatul, în momentul fatal, priveşte în jurul lui pentru a cere ajutor puterilor supra-naturale. Tresări. Izbucni într-un rîs violent... Cu un gest, ca iuţeala trăznetului, se plecă şi ridică un obiect pe care-l zărise la intrarea podului, în faţa geamlîcului. Asasinii tocmai se năpusteau. Se auzi un strigăt înfricoşător :

— Rinaldo, la luptă !

Iar acestui strigăt, îi răspunse urletul lui Capestang :

— Henric al IV-lea, la luptă !

Şi atunci, Concini din curte, trecătorii sosiţi în grabă, cei vreo cinci sute de parizieni care se strînseseră în jurul hanului pentru a asista la prinderea netrebnicului — toţi aceşti oameni văzură un lucru minunat şi înspăimîntător, asemănător acelor episoade antice care povestesc despre faptele glorioase ale semizeilor.

În vîrful scării, Capestang, fără sabie, fără pumnal (îl aruncase), lovea în dreapta şi în stînga, iar loviturile lui, răsunătoare ca şi bătăile unui clopot, doborau pe asasini. Se apăra cu un obiect mare, un fel de placă de fier, iar această placă era chiar firma ospătăriei pe care Lureau o pusese acolo, era imaginea regelui Henric, era Henric al IV-lea care sfărîma craniile, deschidea piepturile, se ridica, lovea, buscula, şi finalmente respinse pe spadasini, care, înnebuniţi de spaimă, coborîră deavalma pînă la capătul de jos al scării.

Atunci, cu braţele întinse, Capestang ridică insigna ospătăriei, şi o arătă mulţimii care avea impresia că asistă la lupta unui titan. Şi cu o voce tunătoare, strigă :

— Trăiască Henric al IV-lea ! Trăiască marele Henric !

Mulţimea, în delir, fremătînd de entuziasm, se descoperi, aruncă pălăriile în aer şi strigă deodată :

— Trăiască marele Henric !

Concini îşi smulgea părul. Rinaldo se bătea cu pumnii în cap. Pontraille, Chalabre şi încă vreo zece îşi pansau rănile. Numai Capestang, acolo sus, în atitudinea lui de viteaz, de fanfaron, de erou, răcnea cît îl ţinea gura :

— Henric al IV-lea şi Capestang, luptaţi-vă ! Trăiască marele Henric !

În momentul în care Concini pălea nu numai de furie, dar şi de spaimă, mulţimea adunată în strada Vaugirard începu să fugă înspăimîntată, implorînd milă. Se fărîmiţă, dispăru, se împrăştie întocmai valurilor năvalnice care se sparg de ţărm.

Dinspre strada Tournon, veneau vreo treizeci-patruzeci de cavaleri, răsturnînd, lovind, doborînd tot ce întîlneau în calea lor, măturînd strada plină de vuiet. Timp de un minut se auzi o zarvă înfricoşătoare, timp de un minut fu o fugă furioasă prin străduţe, prin grădini, prin maidane, apoi deodată mercenarii se adunară în jurul ospătăriei.

— La asalt ! Înainte !, urlă Concini arătînd spre scară.

Capestang, văzînd acest ajutor ce sosea, văzînd pe mercenari alăturîndu-se *„obişnuiţilor"*, fremătă de mîndrie. Avea, acum, împotrivă o sută de oameni înarmaţi pentru luptă. Şi atunci, repezindu-se în interiorul podului, începu să baricadeze geamlîcul. Voia un asediu fabulos. Dorea o moarte de care să se vorbească în povestirile eroice. Mlădios şi furios, înghesuia la nimereală tot ce îi cădea în mînă. Şi cînd isprăvi, îşi şterse fruntea de sudoare, îşi încrucişă mîinile pe piept, şi strigă :

— Hai, veniţi, mişeilor ! La luptă ! Dar, luaţi seama... nu sînteţi decît o sută !

Rostind aceste cuvinte, fu uimit de ciudata tăcere de-afară. Nu numai că porunca ministrului nu era executată, nu numai că nimenea nu pornea la atac, dar s-ar fi zis chiar că mercenarii şi spadasinii plecaseră de-acolo. Cavalerul fu cuprins de o mare nelinişte. Această tăcere, urmînd zaverei de mai înainte, i se părea ca o prăpastie.

— Se sfătuiesc, îşi spuse el. Plănuiesc ; dar ce, oare ? Ei, adăugă el deodată, cu ochii măriţi de spaimă.

Într-un colţ îndepărtat al podului se vedea ridicîndu-se în aer un nor de fum. Capestang rămase nemişcat o clipă. Se îndoia, încerca să se îndoiască. Spiralele albe ale fumului care se ridica din podea deveniră negre. Deodată, fumul gros şi acru acum, începu să se învîrtoşească. Se auziră trosnete, fluerături, răpăituri. Apoi, din colţul acela izbucniră mai multe flăcări. Ospătăria era în flăcări. Asasinii strînseseră acolo crăci uscate, lemne. Dăduseră foc. Voiau să-l ardă de viu. Învinşii chemaseră focul în ajutorul lor.

— Laşilor ! Laşilor ! urlă Capestang privind în jurul lui, căutînd o armă, o bucată de fier, un obiect oarecare.

Dar nu găsi nimic. Nu avea nimic altceva decît mînerul sabiei. Flăcările pîlpîiau, se învolburau, dansau în jurul lui. Zgomotele, insultele, strigătele de bucurie, înjurăturile de afară se amestecau cu şuieratul focului, formînd o ciudată rumoare. În curte sau în stradă, spadasinii şi mercenarii, cu nasul în vînt, cu pumnii strînşi, cu feţele înfierbîntate, îl provocau pe Capestang. Deodată, el apăru în capătul scării pe care începu să o coboare. Într-o mînă, ţinea bucata de sabie care îi mai rămăsese, iar în cealaltă pumnalul. Părea întocmai unei fiare sălbatice care iese din ascunzişul ei arătîndu-şi ghiarele puternice.

Mînată de un neînţeles instinct, banda asasinilor se dădu înapoi. Căci omul hotărît să moară inspira un ciudat magnetism de forţă şi de curaj. Apoi, deodată, izbucni o rumoare înfricoşătoare, urmată în clipa următoare de o tăcere înspăimîntătoare.

Oamenii rămaseră nemişcaţi, cu dinţii încleştaţi. Punînd piciorul pe pămînt, Capestang, scos din fire, cu gîndurile sale furtunoase, văzu aceste feţe descompuse, aceste priviri înroşite, aceste guri strîmbate, braţele lor ridicate şi săbiile strălucitoare. Cu puteri îndoite, lovi aşa, la întîmplare. Sîngele ţîşni în jurul lui, pe el. Lovea. Trupul lui, brăzdat de tăişul săbiilor nu mai simţea greutatea loviturilor. Era sfîşiat. Era plin de sînge.

Deodată căzu.

Vreo zece oameni căzură peste el, îl legară și, șovăind, îl urcară pe spinarea unui cal.

— Duceți-l la palat ! porunci Concini cu un glas răgușit, cu greutate.

Și în timp ce era dus astfel, bine legat, înconjurat de vreo treizeci de mercenari, Concini și cei din banda sa, văzîndu-se plini de sînge, văzînd morții și răniții, auzind vuietul incendiului, se priviră, palizi, gîfîind, rătăciți, ca și cum ar fi luat cu asalt vreun oraș, ca și cum ar fi învins o armată întreagă.

III

CATACHRÈSIS

În ajun, pe cînd Capestang străbătea Parisul răzvrătit, cu prințul Condé de braț, Cogolin îl urmărise pe stăpînu-său. El privise acel lucru neașteptat : Capestang conducîndu-l la Luvru, pe capul răzvrătirii, care în loc să fie stăpîn, ajunsese prizonier.

— Desigur, gîndea el, că domnul cavaler va fi cel puțin aruncat în apă sau spînzurat. Și dacă îl spînzură sau îl îneacă pe stăpînul-meu, ce se va întîmpla cu mine atunci ? Poate că voi fi jupuit de viu ! Sărmanul de mine !

Trebuie, însă, să recunoaștem, spre cinstea lui Cogolin, că, deși el se gîndea că va fi spînzurat, supraveghea fiecare pas și fiecare gest al Cavalerului. Străbaterea podului, printre burghezii înarmați, strigătele mulțimii și nerăbdarea oamenilor, sosirea la Luvru și intrarea lui Capestang și a prințului de Condé — toate aceste imagini se perindaseră întocmai unor visuri fantastice. Iar cînd văzu că nu numai Capestang scăpase teafăr, dar că-l dusese chiar și pe Condé, la Luvru, Cogolin rămase uimit, cu ochii zgîiți și murmură încet : „Ei drăcie !"

Că Cogolin își îngăduia să profere aceeași înjurătură ca și stăpînul, aceasta însemna că era prea scos din fire. Nu-și dădu seama cît rămase astfel acolo, muncit, pe de o parte, de uimirea de a se vedea trăind, iar pe de alta, de admirația pe care i-o inspira Capestang. Și cînd privi în jurul lui, observă că situația se schimbase în mod ciudat.

Cuvîntul „trădare" alerga din gură în gură. Tumultul de glasuri se liniștea. Dar neliniștea se schimbă în groază la vederea companiei de mușchetari, urmată de compania de pușcași, care-și aprinseseră fitilurile flintelor lor. Iar cînd apăru Mareșalul Ornano și strigă că prințul de Condé se supusese regelui și că cele două companii vor deschide focul asupra răzvrătiților, toți burghezii o luară la sănătoasa. Cogolin făcu ca și ceilalți. Și cînd se opri gîfîind, se înălță așa cum îl văzuse făcînd și pe stăpînu-său și spuse :

— Ei drăcie, izbînda este de partea noastră !

După ce își șterse fruntea de sudoare, se gîndi că, fără îndoială, Cavalerul va petrece noaptea la Luvru. Un moment, chiar vru să se ducă să se prezinte la marea poartă a palatului. Nu avea decît să spună atît :

— Eu sînt Cogolin, valetul Cavalerului de Capestang.

Dar, după cîțiva pași pe care-i făcu în direcția Luvrului, deveni nesigur asupra primirii ce îi va fi făcută și asupra celebrității numelui său. Atunci, se hotărî să sărbătorească singur victoria. Se scotoci prin toate buzunarele și își aduse aminte că punga de bani era la stăpînul său. Totuși, mai avea asupra lui șase taleri. Cogolin se decise să mănînce și să bea pînă la ultimul ban, convins că a doua zi va înota în aur, căci de bună seamă regele se va arăta darnic față de cel care îl salvase.

Aruncînd o privire fugară în jurul lui, observă că fuga îl condusese în apropierea închisorii Temple, al cărui turn tăcut se înălța semeț spre cerul întunecat. Atunci se întoarse și se îndreptă spre centrul Parisului.

Ajungînd la colțul din strada Chaume și Quatre-Fils, rămase înmărmurit de spectacolul pe care îl vedea : din fundul Parisului veneau grupuri de trei-patru oameni, unii călări, alții pe jos, ținînd în mînă lampioane de hîrtie care le luminau calea. Toți aceștia se îngrămădeau spre poarta castelului din dreapta străzii, pe care Cogolin, ca un bun cunoscător al Parisului, îl recunoscu numaidecît :

— Palatul Guise, murmură el printre dinți. Oare, toți oamenii aceștia au venit aci pentru a sărbători, prin dans, izbînda regelui ? Ei, dar iată niște dansatori tare ciudați, cu fețe misterioase și cu revolvere la brîu, precum văd. Oare ce se petrece astă-seară la palatul Guise ?

— La o parte ! strigă aproape de el un glas.

Cogolin zări o umbră mișcîndu-se și auzi clinchetul unei săbii. Atunci, făcînd încă o dată apel la picioarele lui lungi, se grăbi să se depărteze de cei care păzeau atît de bine palatul, ajungînd astfel într-o străduță cu renume destul de prost, numită „Strada Maimuțelor". Să mărturisim că nu știm deloc pentru ce strada aceasta fusese numită astfel. Dar, fapt sigur este că această stradă a maimuțelor era o adevărată cloacă atît moralmente, cît și fizicește. Fiecare parter era un cabaret, fiecare cabaret avea o firmă, iar firmele se ciocneau și scîrțîiau la cea mai mică adiere de vînt.

Cogolin era înfometat, însetat. Dar era un om cumsecade... și chiar rușinos la acele ore. Se așeză, deci, la o masă, își comandă două sticle de vin de Anjou, slănină prăjită, șuncă pe ouă și alte lucruri, dar îndepărtă cu modestie pe femeia fanată, sfrijită și cu părul despletit care vru să se așeze pe genunchii lui.

Cogolin începu, așadar, să mănînce cu poftă și să golească păhărelele de vin în cinstea lui Capestang și a soartei lui fericite. Și de aceea nu fu deloc surprins cînd, după a treia sticlă, văzu pe încăpățînata femeie pe care o îndepărtase mai adineauri, așezîndu-se pe genunchii lui. Și astfel, valetul se dădu orgiei, lunecă pe panta beției și a desfrîului. Și se arătă a fi un bețiv învederat și un muieratic neînfrînat. Iar ospățul acesta, care avea drept scop să celebreze gloria stăpînului său, dură o bună parte din noapte.

Dezmățul lui Cogolin dură pînă în momentul în care observă că femeia se depărtase fără să-și ia rămas bun de la el. În același timp, gazda, sprijinită cu pumnii pe masă, îl măsura din priviri.

— Dați-mi să beau !, porunci Cogolin.

— Mai întîi să plătești ce ai mîncat și ce ai băut, pînă acum... căci, slavă Domnului, ai consumat destul. Datorezi pînă acum cinci taleri.

Cogolin surise. Își amintea foarte bine că avea la el șase taleri. Prin urmare îi mai rămînea un taler pe care-l putea preface în mîncare și băutură.

— Dați-mi de băut !, repetă Cogolin. Am cu ce ! Cu șase taleri poți plăti cinci... cel puțin așa cred. Dați-mi vin !...

— Mai întîi plătește !, răspunse stăpîna cabaretului.

De altfel, Cogolin plătise de-acum. Ceea ce mîncase și băuse făceau cam trei taleri. Iar ea primise din partea femeii (care, șterpelind cei șase taleri ai cavalerului, își luase pentru ea numai doi) patru monede. Desfrînata de adineauri nu avusese astfel decît un singur scop : să se asigure că valetul nu avea la el și altă comoară.

Dar Cogolin se scotoci mult și bine. Nu-și găsi cei șase taleri. Rămase înmărmurit și ridică spre patroană (care-și pusese de acum mîinile în șold, semn preliminar potopului de înjurături) o față disperată, o privire împăienjenită de lacrimile rușinii și ale vinului.

— Nu mai am nimic, spuse el. Nu știu cum s-a întîmplat lucrul acesta, dar...

Cogolin nu avu timp să isprăvească cele ce avea de spus...

— Pungașule ! Golanule !, tună patroana. Borfașule ! Derbedeule ! Bei și nu plătești. Mînca-te-ar ciuma ! Neghiobule ! Nătărăule ! Necioplitule !

La această grindină de înjurături, Cogolin ar fi rămas nepăsător, așa cum se potrivește virtuții jignite, dacă nu ar fi urmat altă grindină : lovituri de pumni, de picioare administrate de patroană, de bărbatul ei și chiar de chelner care sosiseră în fugă la strigătele stăpînei. Iar în mijlocul vociferărilor tumultului, gemetelor, Cogolin fu smuls de pe scaun și împins spre ușă. Apoi, cu o ultimă sudalmă, fu aruncat afară. Valetul lunecă în mijlocul izvorului, aproape mort, zăpăcit, sîngerînd și țipînd înspăimîntător.

După ce gemu mai mult timp, fără ca cineva să-i vină în ajutor, Cogolin, dîndu-și seama că nu va cîștiga nimic strigînd mereu : „Ajutor ! foc ! Ajutor, pe criminali !" se ridică și se pipăi pe tot corpul. Constată cu plăcere că nu avea nimic frînt. Apoi, zăpăcit de vinul pe care îl băuse, uimit de dispariția celor șase taleri, începu, tîriș-grăpiș, să meargă.

Se îndreptă spre ospătăria din strada Vaugirard, nu în nădejdea de a-l găsi pe cavaler acolo, dar pentru a se culca în pod și pentru a digera în liniște mîncarea, bătaia și... restul.

Începea să se crape de ziuă, în clipa în care Cogolin, primind o lovitură puternică în nas, se prăbuși în mijlocul șoselei Vaugirard, unde ajunsese bodogănind mereu. Auzi vociferări furioase. Simți în spate picioarele mai multor oameni care, fugind, călcau pe el. Înnebunit, aiurit, zăpăcit,

Cogolin reuşi totuşi să se retragă într-un colţ, unde ridicîndu-şi capul, rămase înmărmurit în faţa celor ce vedea. Se afla în faţa hanului „Marele Henric", hanul lui. Ospătăria era înconjurată de o mulţime de oameni înarmaţi. Curtea era plină de gentilomi, cu săbiile scoase.

— Cum ! ? se miră Cogolin, eu am închiriat locuinţa aceasta ! Ce o fi vrînd prea-cuviosul acesta, pe care-l recunosc prea bine ?

Cogolin începea să se trezească. „Prea-cuviosul", despre care pomenise Cogolin, se apropie de Concini şi îi şopti ceva la ureche. Era Laffemas ! Ca prin vis, Cogolin îl văzu pe Laffemas fugind într-un hambar şi ieşind de acolo cu mai multe făclii, cărora se pregătea să le dea foc.

— Foarte bine, domnule Laffemas !, urlă Concini.

— Laffemas ? tună Cogolin. Laffemas, netrebnicul de la castelul Angoulême ! Pentru ce, oare, vrea să dea foc ospătăriei mele ? Mă voi plînge domnului Cavaler. Tocmai coboară scara. Pronie cerească !

Cogolin făcu o sforţare pentru a se ridica şi reuşi să se înalţe în genunchi. Şi, înspăimîntat de groază, cu ochii holbaţi de spaimă, fu martor la ultimul episod al prinderii lui Capestang, îl văzu învins, îl văzu urcat pe spinarea calului, şi suspinînd, porni în urma bandei, urmînd-o de la distanţă. Zări pe toţi acei oameni care înconjurau pe stăpînul lui, pătrunzînd în palatul lui Concini.

— Sărmanul meu stăpîn, te poţi socoti mort ! Sărmanul meu Cavaler, eşti pierdut !

. . . . : : : : : : : : : : : : : : : :

Trecuse aproape o lună de la incendiul hanului „Marele Henric", din acea dimineaţă în care Tremazénc fusese dus în palatul lui Concini ca într-o fortăreaţă de unde avea toate şansele să nu mai iasă niciodată viu (în cazul în care, totuşi, atunci cînd pătrunsese în curtea palatului, suit pe spinarea calului, mai trăia încă).

În ziua despre care vorbim acum, ploua. Şi ploua mărunt şi continuu. O ploaie ce părea să nu aibă nici un motiv de a se mai opri vreodată.

Un om mergea de-a lungul străzii Juiveries, dînd din umeri şi ţinîndu-se sub streşinile dughenelor, pentru a se feri de apa care curgea de pe acoperişuri. Trebuia să fie un om însemnat, fiindcă, de îndată ce era remarcat, trecătorii se opreau pentru a-l urmări o clipă cu privirea. În piciorul drept purta o cizmă prevăzută cu un pinten de fier. În piciorul stîng, însă, purta o simplă sanda de călugăr. Pe deasupra tunicii, a cărei culoare, la început stacojie, se transformase în vişiniu, purta o mantie găurită, cîrpită, sfîşiată, peticită cu verde şi galben. Pe cap purta un fel de perucă, sau ceva care avea pretenţia să se numească perucă şi care, de fapt, nu era decît o bucată de cînepă fără nici o formă. Acest om nu era altul decît Cogolin.

Cît de jalnic era la înfăţişare ! Cît de slăbit şi de mizer era ! Pierzîndu-şi peruca cu prilejul învălmăşelii din strada Maimuţelor, îşi făcuse o alta din bucăţi de frînghie pe care le vopsise aşa cum se pricepuse.

Nasul i se lungea şi ochii lui priveau cruciş atunci cînd trecea prin faţa unei ospătării.

Pe cînd mergea astfel, trist, cu fața aplecată, ud de ploaie, negîndindu-se nici măcar să se adăpostească sub streșini, se ciocni deodată de spatele unui burghez oprit în mijlocul drumului.

— Lua-te-ar dracu ! murmură burghezul.

— Iertați-mă, domnule, zise Cogolin, nu v-am văzut.

— Nu observi că pe aici nu se poate trece ? Este totuși destulă lume ! Unde-ți sînt ochii ?, probabil că în buzunar !

Dar Cogolin nu mai auzi nimic, își deschise mari ochii — căci era învinuit pe nedrept — țintindu-și privirile uimite asupra unui lucru care i se părea tare ciudat.

— Ei, murmură Cogolin, oare ce vrea să însemne aceasta ?

Pe șosea erau multe obstacole. Mai multe caleşti staționau pe partea stîngă, în timp ce partea dreaptă era înțesată de numeroși gură-cască, cu nasul în vînt. Tot pe partea dreaptă a străzii, în fața unei prăvălii spațioase fusese ridicat un stelaj de scînduri. Pe ultima scîndură, se ridicaseră doi oameni care gesticulau din mîini și vorbeau mulțimii ce izbucnea la fiecare moment în hohote de rîs. Pe estradă se mai aflau și trei tablouri, unul în mijloc, foarte mare, celelalte două mai mici.

Tabloul din stînga înfățișa o doamnă în veșminte de curte, completamente cheală. Deasupra tabloului fusese fixată o pancartă pe care scria doar acest simplu cuvînt : ÎNAINTE. Tabloul din stînga înfățișa aceeași doamnă, îmbrăcată la fel, dar cu un păr care îi ajungea pînă la călcîie. Iar pe pancarta de deasupra scria doar atît : DUPĂ.

Cogolin își plimba privirile de la „ÎNAINTE" la „DUPĂ", de la tabloul din dreapta la cel din stînga, de la femeia cheală la doamna cu păr bogat. În urmă, privirile lui uimite căzură asupra tabloului din mijloc. Fremătă din tot trupul. Căci această pictură reprezenta un fel de zeiță sau de magiciană. Iar deasupra tabloului zeiței, care arăta cu un deget spre un borcan cu alifie, Cogolin putu citi următoarele două cuvinte, menite să-i dea o ușoară nădejde : „ILUSTREI CATACHRÈSIS".

— Catachrèsis !, murmură în sinea lui Cogolin. Ei drăcie ! Catachrèsis. Oare nu visez ? M-aș ciupi cu plăcere să văd dacă nu cumva dorm, dar mi-e cu neputință, căci nu am decît oase și puțină piele pe deasupra.

Privirile lui lunecară de la surîzătoarea Catachrèsis la cei doi oameni de pe estradă. Și era cît p-aci să se prăbușească de bucurie. Chiui vesel. Gura i se lărgi pînă la urechi. Rîdea fericit. Plîngea de emoție.

— Lureau !, strigă el cu glas înnăbușit. Maestre Lureau !

Căci unul din cei doi oameni nu era decît Maestrul Lureau, fostul stăpîn al ospătăriei „Marele Henric". Sub pavăza tabloului lui Catachrèsis, vindea alifia pe care Cogolin, pentru a-i stoarce cîțiva bani, cîțiva pui și cîteva șunci, o recomandase drept remediul cel mai bun pentru creșterea părului. Lureau, prostit de valetul lui Capestang, făcea bani prostind, la rîndul său, poporul Parisului. Prăvălia lui Lureau avea cea mai mare clientelă din tot cartierul Saint-Martin. Cu craniul împodobit de o minunată perucă despre care jura însă că este naturală, împărțea, fără întrerupere, borcănașe umplute cu grăsime de bou amesecată cu seu. Gentilomii, burghezii și meșteșugarii se înghesuiau în fața prăvăliei.

Cogolin tropăi de bucurie. În acea clipă, cineva îl bătu pe umăr. Se întoarse. O caleașcă foarte elegantă se oprise lingă el ; în ea era o femeie de o frumusețe răpitoare, care părea să-l privească pe Maestrul Lureau cu mult interes.

— Dar aceasta, exclamă Cogolin, este doamna care „La cei trei Regi" mi-a dat nouă taleri ! Este cea care a venit să-l viziteze pe domnul Cavaler la „Marele Henric".

Și, într-adevăr, această femeie frumoasă era Marion Delorme. Oare, ce vroia ea ? Oare vroia și ea să recurgă la șmecheria șarlatanului ? Sau poate, întrebîndu-l pe Lureau, vroia să afle ce se întîmplase cu Capestang ? Poate. În orice caz, nu ea îi făcuse semn lui Cogolin, ci un lacheu galonat și majestuos care stătea în dosul caleștii și care, plecîndu-se asupra lui, îi spuse :

— Oare nu mă înșel ? Dumneata ești domnul Cogolin ?

Cogolin recunoscu numaidecît obrazul bucălat și burta impunătoare a valetului lui Cinq-Mars.

— Domnul de Lanternă !, strigă el vesel inclinîndu-se pînă la pămînt. *(Dumnezeu mi l-a scos în cale !).*

Lanternă roși puțin, dar surise. Cogolin observă acest surîs și deduse că deși Lanternă nu uitase lecția pe care vulpea o dăduse corbului, vanitatea sa se complăcea, încă, cu măgulirile cu care se îmbătase înainte de a primi această lecție. Dar Lanternă dorea, de asemeni, să se răzbune.

— Dar ce, domnule Cogolin, exclamă el cu dispreț, mergi pe jos ?

— Din păcate, da, domnule Lanternă. Trebuie să merg „pe picioare", cum spunea fostul meu stăpîn, profesorul, în timp ce dumitale îți trebuie, ca să te miști, o caleașcă.

— Cum, adăugă Lanternă cu glas batjocoritor, ai ajuns atît de prost încît să mergi în zdrențe, ca și un cerșetor din bîlciul Saint-Laurent și atît de slab, atît de slab...

— Ai crede că sînt străveziu...

— Desigur ! Și cum mergi într-un picior cu o cizmă și în celălalt cu o sanda ?

— Pentru că șovăi, neștiind dacă să mă fac soldat sau să mă dedic altarului.

— Și cu o mantie plină de găuri ?...

— Prin care străbate vîntul, mizeria și ploaia, în timp ce dumneata porți o livrea de postav gros, împodobită cu galoane... S-ar crede că eu sînt o sărmană lună pe jumătate roasă și că dumneata ești soarele.

— Exact ! Dar, cum de ai ajuns atît de prost, domnule Cogolin ?

— Îți voi spune tot adevărul, domnule de Lanternă. Acasă am, într-adevăr, șapte costume noi-nouțe, împodobite cu galoane, șapte pălării, șapte perechi de cizme...

— Ce ?, se miră Lanternă zgîind ochii. Și pentru ce tocmai șapte ?

— Cîte un echipament complet pentru fiecare zi a săptămînii. Dar am hotărît să mă plimb astfel timp de șapte zile, în semn de doliu.

— Cum așa ? Și pentru cine porți doliu, domnule Cogolin ? Pentru tatăl dumitale, poate ?

— Din păcate !, suspină Cogolin, fără să-şi poată împiedica un gest de sinceră durere. L-am pierdut pe cel care era tatăl, fratele, vărul, prietenul meu, pe cel fără de care nu mai sînt în stare de nimic : pe sărmanul meu stăpîn.

— Cum ? Pe domnul cavaler de Capestang ?

— Domnul de Capestang a murit acum vreo lună, spuse Cogolin cu glas lugubru.

Lanternă era cît p-aci să dea un strigăt de uimire, dar în acel moment o mînă delicată şi înmănuşată îl cuprinse pe Cogolin de braţ. Marion Delorme apăru la fereastra caleştii. Faţa îi era răvăşită. Pălise şi tremura din tot corpul.

— Ce-ai spus, bîigui ea ? Ce-ai spus ? Domnul cavaler de Capestang a murit ?

— Adică, doamnă... nu sînt prea sigur, răspunse Cogolin, mişcat de durerea unei femei atît de frumoase. Spuneam, numai, că l-am pierdut pe sărmanul meu stăpîn.

— A murit !, murmură Marion disperată. Simt aceasta. Plîngi ! A murit ! A murit !

Trîntindu-se pe perna caleştii, Marion izbucni în lacrimi.

— Doamnă, stărui Cogolin, vă repet că nu sînt sigur...

— Atunci... pentru ce plîngi ? Dar, vorbeşte odată ! Iată, ţine această pungă şi nu-mi ascunde nimic.

Cogolin, care nu mai mîncase din ajun, ai cărui dinţi clănţăneau de mizerie, al cărui trup slab dîrdîia sub bătaia ploii, făcu un gest măreţ. Luă punga şi o aruncă pe pernele caleştii.

— Nu voi da prilejul, doamnă, să se spună că am profitat de durerea mea şi de a dumneavoastră. Nu voi da prilejul să se spună că am făcut bani din nenorocirea întîmplată stăpînului meu, domnul cavaler Trémazenc de Capestang.

— Ah ! murmură Marion, se vede că ai fost la o bună şcoală. Dar vorbeşte ! Te rog ! Şi nu uita nici un amănunt ! Trebuie să să ştiu absolut tot !

Cogolin povesti pe scurt, dar fără să uite nimic, tot ceea ce văzuse : ospătăria înconjurată de oamenii lui Concini, incendiul aprins de Laffemas, lupta cavalerului, trupul lui Capestang dus pe spinarea unui cal spre palatul lui Concini.

Marion ascultă cu atenţie. Privirile ei erau pline de groază. Cogolin de-abia terminase, cînd ea se plecă în afară şi strigă vizitiului :

— Repede ! Acasă !

Caleaşca se întoarse şi porni în grabă. Se opri în faţa castelului lui Cinq-Mars. Marion nu ştia ce făcea şi ce voia. Abia de îşi dădea seama ce făcea în acel moment. Trăia una din acele clipe care lasă urme pentru tot timpul vieţii. Plîngea cu lacrimi amare, fără să se îngrijească să-şi şteargă ochii sau să-şi ascundă plînsul jupînesei care se învîrtea în jurul ei. Se aşeză în faţa mesei şi scrise pe o hîrtie următoarele cuvinte :

„Te-am prevenit că, uneori, numai dintr-un capriciu neînțeles, voi simți nevoia cîtorva ore de libertate ; te părăsesc, drag prieten ; poate pentru o singură zi, poate pentru foarte mult timp. Orice s-ar întîmpla, fii liniștit : îți jur că nu vei avea să mă învinovățești de necredință. Nu încerca să afli nici unde sînt, nici ce fac. Fii sigur, însă, că, aproape sau departe de tine, Marion este destul de mîndră pentru a-și respecta îndatoririle. Adio, dragul meu, pe curînd sau... pe niciodată".

Puse scrisoarea în plic, îl sună pe Lanternă și îi întinse scrisoarea :

— I-o vei da domnului Marchiz cînd se va întoarce acasă. Iar acum, ascultă bine, domnule Lanternă : dacă sufli un singur cuvînt despre cel cu care ne-am întîlnit în cartierul Saint-Martin, voi interveni să fii dat afară. Dacă vei spune că m-ai văzut plîngînd, voi face să fii bătut cu nuiaua. Iar dacă încerci să mă urmărești sau să mă spionezi, să știi că vei fi străpuns cu pumnalul. Du-te acum !

Lanternă, cu fața descompusă de spaimă, luă scrisoarea și dispăru (în pofida burții sale respectabile) cu repeziciunea unui curcan urmărit. Între timp, Marion îngrămădea aur și bijuterii într-un geamantănaș pe care-l încredință jupînesei sale.

— Urmează-mă, Aneta !

— Unde mergem, doamnă ?

— Îmi voi relua, numai pentru cîteva zile, răspunse Marion, apartamentul meu de la ospătăria „La cei trei Regi"... din fața palatului lui Concini !

Cogolin, după ce urmărise din priviri cîtva timp caleașca care se îndepărta, scoase un suspin de durere, sau probabil de părere de rău — nu știm prea bine — pentru punguța pe care o refuzase. Apoi se întoarse spre estradă în momentul în care Maestrul Lureau saluta mulțimea :

— Cinstite doamne și domni care mă ascultați ! (arătă cu bagheta spre tabloul din stînga). Aci vă este reprezentată strălucita și puternica ducesă de Mirliflon, o doamnă spaniolă care însoți pe Majestatea Sa Regina cînd se căsători cu regele nostru Ludovic al VIII-lea, Domnul să-l păzească ! După cum fiecare se poate convinge, această nobilă ducesă este cheală, căci ea și-a pierdut tot părul în urma unei puternice emoții. Aci vă este reprezentată *înainte* de a fi întrebuințat minunata alifie preparată de neîntrecuta magiciană Catachrèsis pe care am onoarea să v-o prezint aci. Oare mai există cineva care să nege că doamna aceasta este completamente cheală ?

Mulțimea făcu un semn de negație.

— Acum, continuă Lureau, lovind cu bagheta tabloul din dreapta, priviți-o tot pe ducesa de Mirliflon după ce și-a uns capul cu alifia preparată de admirabila Catachrèsis. Fiecare poate vedea și chiar atinge tabloul. Priviți portretul nobilei doamne. Părul ei este atît de lung și de bogat încît se poate înfășura în el ca într-o mantie. (Lumea admiră tabloul). Dar mă veți întreba, domnilor și doamnelor, tu, care vorbești, ne poți spune

locul unde se găseşte acea minunată alifie ? Şi vă voi răspunde : da, domnilor ! Ea nu se află nici în China, nici în Barbaria, nici la Pontoise, nici la Babillon — ci la Paris, chiar în strada Saint-Martin. Se găseşte chiar în această prăvălie pe care, din recunoştinţă, am pus-o sub protecţia lui Catachrèsis. (Mulţumire generală a celor de faţă). Dar, îmi veţi mai spune, domnilor şi doamnelor, cum se face că ai regăsit taina fabricaţiei minunatei alifii ? Atunci, eşti un savant ? ! Domnilor, sînt un savant, este foarte adevărat ! Dar eu sînt modest şi, orice s-ar întîmpla, vă mărturisesc : nu eu am regăsit această taină ! (Toată lumea era înduioşată de această dovadă de modestie şi de sinceritate). Cel care a regăsit această taină domnilor, cel al cărui nume îl binecuvîntez în fiecare zi (Cogolin ciuli urechile), cel căruia omenirea suferindă îi datorează această descoperire, este un savant, un bătrîn venerabil, care a făcut de trei ori înconjurul pămîntului, este marele, sfîntul, gloriosul domn Cogolin. (Lureau se descoperi. Mulţimea murmură. Cogolin rămase împietrit de uimire, cu gura căscată). Acest secret, continuă Lureau, oprind cu un semn muzica care întovărăşea cuvintele lui, l-am cumpărat eu, cu bani ghiaţă de la ilustrul Cogolin. Mi-am dat toată averea. Dacă el ar fi aici, ar confirma aceasta. (Ce ?, murmură Cogolin, toată averea ?). Am plătit-o cu cincizeci de mii de taleri (Rumoare de admiraţie în rîndurile mulţimii). Dar, îmi veţi mai spune încă : tu, care vorbeşti şi care spui că ai plătit cincizeci de mii de taleri taina lui Cogolin şi a lui Catachrèsis, tu ştii prea bine că noi nu sîntem atît de bogaţi încît să putem cumpăra această alifie, care trebuie să fie grozav de scumpă ? Da, domnilor, alifia este foarte scumpă. Dar... liniştiţi-vă ! Ca urmare a dorinţei pe care am exprimat-o în ziua în care mi-a crescut părul, eu nu vînd alifia, o dăruiesc (Aplauze şi strigăte entuziaste). Fiecare poate să ia atît cît doreşte. Alifia nu costă nimic ! Nici o leţcaie măcar ! Dar... pentru a nu mă ruina completamente, îmi veţi plăti numai borcănaşul în care am pus alifia. O livră ! Numai o singură livră ! Cine nu are o livră cu care să cumpere un borcănaş înfăşurat în hîrtia pe care stă scris rugăciunea de recitat şi cele trei cuvinte magice, cele trei talismane : *Parallaxis ! Asclepios ! Catachrèsis ?* Intraţi ! Intraţi în prăvălia ilustrei Catachrèsis ! Este pe gratis ! Pe gratis ! Intraţi ! Muzica !

Flautele, viorile şi tobele începură să intoneze un marş războinic, în timp ce zece, douăzeci, cincizeci de nătăfleţi pătrunseră în prăvălia în care doamna Lureau împărţi borcănaşele cu unsoare. Iar atunci, Cogolin, asurzit de cele ce auzise, minunat de cele văzute, aiurit, nu prea sigur că nu era un savant, cu mintea rătăcită de mirare, nădăjduind să găsească cel puţin un dejun ca lumea, plin de admiraţie, spintecînd mulţimea se îndrepta spre Lureau.

Maestrul îl zări de îndată. Şi păli. Fu cuprins de spaimă. Scrişni între dinţi :

— Vrei să mă dai în vileag ? Vrei să mă împiedici să fac avere ? Îţi voi arăta de ce sînt în stare !...

IV
ASTRELE VORBESC

În aceeaşi zi în care în cartierul Saint-Martin se petreceau aceste evenimente, Léonora Galigai şi bărbatul ei se aflau în camera Mareşalei, faţă în faţă. Erau despărţiţi doar de o mică măsuţă încrustată cu argint, pe care stătea singura făclie ce lumina spaţioasa încăpere. Camera era astfel cufundată în semiîntuneric. Numai feţele celor doi erau puternic luminate de făclia de pe masă. Iar aceste două capete, palide, nemişcate din pricina intensităţii atenţiei, păreau întocmai ca acele statuete de marmoră, aşezate pe morminte, în fundul unei cripte.

Aşadar, stăteau faţă în faţă, cu coatele sprijinite pe masă, nemişcaţi, insensibili în aparenţă. Nu trăiau decît prin privirile lor ce se încrucişau. Privirile lui Concini trădau o ură dusă pînă la exces ; cele ale Léonorei, dragostea ajunsă în pragul exaltării. Dar Concino nu observa deloc dragostea reflectată de Léonora, după cum nici ea nu simţea ura care-l frămînta pe Mareşal. Concini se gîndea s-o ucidă pe Léonora, iar Mareşala se gîndea că ar fi mai bine să-l omoare, decît să fie lipsită de dragostea lui.

Iată ce îşi spuneau :

— Ai vrut să-mi vorbeşti, Léonora. De trei zile mă tot împotrivesc chemării tale. De o lună de zile am făcut astfel încît să nu te văd. Toate acestea le-am făcut numai dintr-un singur motiv : nu eram sigur dacă, văzîndu-te, m-aş fi putut abţine să nu te strangulez. În astă-seară se pare că sînt mai stăpîn pe mine. Totuşi, am venit fără arme. Căci ştii, Léonora, cred că dacă aş avea pumnalul la brîu, te-aş înjunghia.

Léonora clătină trist din cap : un suspin înfricoşător îi umflă pieptul. Auzind aceste cuvinte rostite de singura fiinţă pe care o iubea pe această lume, aproape că-şi dorea ca aceste ameninţări să se traducă în fapt. Îşi înnăbuşi un suspin.

— Te-ai întrebat, oare, Léonora, ce s-a întîmplat cu cei doi oameni pe care i-ai trimis în strada Barrès, în ziua în care l-am arestat pe ducele de Angoulême şi cînd trebuia s-o răpesc pe Ea !, adăugă el suspinînd amarnic. Ei, Léonora, cei doi vlăjgani, ţi-au adus un serviciu preţios ! Dar unde sînt ei acum ? Unde sînt Lux şi Brain ? Caută-i în Sena ! Întreabă undele apei, pînă unde a rostogolit trupurile lor insîngerate !

Nu se mişcau, nici unul, nici altul. Feţele lor se atingeau aproape. Concini scrîşni din dinţi.

— Ei, continuă el, m-ai obligat să vin aici, ce-ai vrut să-mi spui ? Ascultă Léonora, mai întîi mi-ai răpit-o pe Giselle, adică tot ce iubesc mai mult. Apoi, mi l-ai smuls şi pe Capestang, adică tot ce urăsc mai mult. Te-ai purtat ca şi cînd ai fi fost duşmana mea de moarte. Tu ştii prea bine ce a însemnat căsătoria noastră : o unire pentru cucerirea bogăţiei şi măririi. Ne-am înţeles că niciodată eu nu te voi iubi pe tine şi tu nu mă vei iubi pe mine. Bineînţeles că trebuie să fim liberi. Niciodată nu am încercat să aflu dacă ai un amant. Nu-i aşa ? Ţi-am cerut eu vreodată socoteală de ceea ce faci ? Dar tu, pentru ce-mi ceri mie ?

Nu te uram. Dimpotrivă, admiram mintea ta fecundă, puterea sufletului tău, mă încredințam în ambiția ta, pentru a o dezvolta pe a mea. Dus de zborul amețitor al aripilor tale, eram sigur că voi ajunge la culmea puterii... Pentru ce te încăpățînezi să mă iubești ?

O fixă cu privirile lui aspre, izvorîte din ochii săi înroșiți de vine de sînge. Iar ea îl asculta. Asculta cum singurul om pe care-l iubea, pe care-l diviniza, îi spunea că iubește pe alta și că nu se va simți niciodată atras de ea. Două lacrimi se rostogoliră pe obrajii ei palizi. Se prelinseră, căzură, apoi alte două izvorîră, căci Léonora plîngea fără să se oprească.

— Ce-ai făcut cu Giselle ?, întrebă Concini după o scurtă tăcere (care, totuși, lor li se păru cît o veșnicie). Presimt, ghicesc, știu că nu ai ucis-o. O păstrezi pentru... nu știu ce. La început mi-ai spus că o voi revedea. Cînd ? Unde ? N-a sosit, încă, timpul ? Oare pentru asta m-ai chemat ? Blestemato ! Blestemato ! Mă vezi suferind, vezi că nu mai am viață liniștită, vezi că această pasiune mă roade încetul cu încetul, vezi că merg drept spre nebunie, știi de nopțile mele fără somn — înspăimîntătoarele mele nopți pline de suspine — căci asculți la ușa camerei mele, știi toate acestea, Léonora, spectru de gelozie, și totuși nu ți-e milă ! Dar, tocmai aceasta te face puternică. Știi că nu te pot ucide, atîta timp cît o stăpînești...

Concini fu cutremurat de un suspin dureros. Léonora respiră adînc și răspunse :

— Concino, o vei revedea.

Concini tresări. Privi îndelung acest obraz brăzdat de lacrimi. Clătină puternic din cap.

— Îți jur că o vei revedea, adăugă Léonora Galigai.

— Cînd ?, gîfîi Mareșalul.

— Peste trei zile.

— Unde ?

— Chiar aici. Tot peste trei zile îl vei revedea și pe Cavalerul de Capestang.

— Trei zile ! Încă trei zile !, tună Concini îngropîndu-și capul între mîini. Și totuși, ești sinceră. O văd. Nu mă înșeli. Trei zile, adăugă el cu un fel de beție sălbatică în glas. Încă trei zile, și atunci dragostea mea... ura mea... tot pentru ceea ce trăiesc... dar cine știe dacă voi avea puterea să supraviețuiesc pînă atunci ? Dacă am să mor pînă atunci ?

Se opri gîfîind. De vreo lună de zile, Concini se schimbase mult. Nu mai era decît o umbră. Într-atît încît „boala domnului Mareșal" forma subiectul de discuție atît la Curte, cît și în oraș. Concini înnebunea de mînie... Dispariția Gisellei și a lui Capestang fuseseră pentru el două lovituri apăsătoare. Chiar în ziua în care îl adusese la castel, Capestang dispăruse fără urmă, fără ca Mareșalul sau paznicii prizonierului să știe ce se întîmplase cu el.

Léonora spusese soțului ei doar atît :

— Pusesem mîna pe Giselle, voiam să-l am în puterea mea și pe Capestang. Atunci cînd va fi momentul potrivit, îi vei vedea pe amîndoi.

Léonora nu mai plîngea. Printr-un tur nemaipomenit de voință, reuși se să-și însușească o înfățișare aproape nepăsătoare, deși pasiuni felurite

dezlănțuiau adevărate furtuni în mintea și în sufletul ei. Îl pironi pe Mareșal cu o privire plină de milă.

— Vei vedea pentru ce te-am chemat. Mai întîi, Maria se gîndește să te părăsească...

— Maria de Medicis n-are decît să facă, să spună sau să încerce tot ce va dori. Puțin îmi pasă ! M-am săturat de comedia pe care o joc față de ea. Vreau să trăiesc, în sfîrșit ! Chiar numai cîteva zile ! Să trăiesc fără a fi obligat să surîd mereu ! Fără a suporta sărutările acestei femei pe care nu o pot suferi.

Chiar nevestei sale, chiar față de aceea care se numea Mareșala de Ancre, Concini mărturisea adulterul lui.

Nu mai păstra nici măcar acea mască de respect, iar Léonora nu se miră de această risipă de sinceritate. Foarte liniștită, ea continuă :

— Da, dar astfel vei fi asasinat, dragul meu Concini (Mareșalul tresări. Roti priviri rătăcite în jurul lui). Iar eu nu vreau ca tu să mori. Căci eu te iubesc ! Ia seama, dacă Maria te părăsește, regele își va arunca masca și atunci haita dușmanilor se va năpusti asupra ta. Te poți socoti un om mort ! Nu te mai poți preface, încă, cîteva zile ? Ascultă : ai ridicat vreo douăzeci de spînzurători prin Paris, pentru a pedepsi pe cei ce ar fi îndrăznit să vorbească rău despre tine. În fiecare zi, cineva este spînzurat. Foarte bine ! Ștreangurile florentine, așa după cum le numește lumea, au pus frîu glasurilor Parisului. Dar, știi ce-am văzut atîrnat, ieri, de spînzurătoarea pe care ai instalat-o în fața Crucii Roșii ? Efigia ta, Concino Concini, era spînzurată de furcă ; iar de git îți atîrna următoarea pancartă : „Trupul lui să fie aruncat la gunoi, sufletul lui Satanei" !

Concini fu cutremurat de un fior de groază.

— Nu-i așa că încep să fiu interesantă, dragul meu Concini ? continuă Léonora, atît de liniștită și nepăsătoare încît părea un îmblînzitor care vrea să stăpînească o fiară sălbatică. Da, Parisul s-a săturat de noi. Uneori, chiar sub această fereastră aud strigăte de moarte ; și atunci am impresia că sînt înconjurată de o atmosferă plină de ură. Îmi pare că văd deschizîndu-se în fața noastră prăpastia în care ne vom rostogoli amîndoi. Dacă și Maria se plictisește de noi, dacă mîna ei protectoare se îndepărtează de noi, atunci totul s-a sfîrșit. Curtea ne va sfîșia, poporul ne va ucide. Probabil că atunci spînzurătoarea va fi ridicată pentru tine și pentru mine, adăugă Léonora, fremătînd, cu privirile îndreptate spre colțurile întunecoase ale camerei, ca și cînd și-ar fi amintit de oarecare scene sîngeroase.

Concini clănțănea din dinți. Frica pătrundea în mintea și în sufletul lui prin toate porțile pe care le deschidea Léonora. Teama nu-i dădea pace. Nici nu încerca să și-o ascundă. Uită chiar și de Capestang, chiar și de Giselle. Închise pentru o clipă ochii și întrezări spînzurătoarea despre care vorbea Mareșala. Și de ea atîrna nu efigia, ci trupul său. Vedea poporul furios tîrînd corpul lui, tot așa cum îl tîrise și pe cel al lui Coligny, pînă la colina Mont-Faucon.

— Nici nu putem fugi măcar, spuse Léonora ca și cum ar fi ghicit gîndurile Mareșalului. Este prea tîrziu, dragă Concino : am început să

urcăm pe scara care duce la putere ; trebuie sau să cădem, sau să urcăm pînă în capăt. Dacă vom cădea, ne vom sfărîma capul, iar dacă vom ajunge pînă sus, vom stăpîni pentru totdeauna acest popor, care urlă la picioarele noastre şi care ne arată furcile cu care vrea să ne sfîşie.

— Să urcăm ! Să urcăm !, tună Concini înfricoşat, dar şi încăpăţînat în acelaşi timp. Dar cum să urcăm ? Oare Satana, care trebuie să-mi robească sufletul, nu-l apără pe micul Ludovic ?

— Da, spuse Léonora, cu acea nepăsare sinistră pe care o au halucinaţii. Prima oară, calul lui a fost oprit. A doua oară, otrava a fost vărsată. A treia oară, dragul meu Concini, va fi şi ultima. De data aceasta, voi lua toate măsurile de prevedere. Bizuie-te pe mine ! Nu-ţi cer decît să ai încredere în dragostea mea, pînă în ziua în care voi pune coroana pe capul tău adorat, pînă în ziua în care te voi face rege al Franţei. Iar atunci vei putea, cu ajutorul Papei, să rupi căsătoria noastră şi eu mă voi îndepărta mulţumită de opera mea, mulţumită să mor spunîndu-mi : Concini domneşte şi mie îmi datorează aceasta.

Cuvintele înfricoşătoare şi minunate în acelaşi timp, Léonora le rostea cu aceeaşi nepăsare. Le gîndea. Era înspăimîntătoare ca şi Moartea şi admirabilă ca şi Credinţa. Concini o privea cu groază, dar şi cu admiraţie. Nici o licărire de milă nu lumina acest suflet înlănţuit de egoism. Léonora reluă :

— Terenul este curăţat. Angoulême este la Bastilia. Condé este la Bastilia. Guise ? Îi vom veni şi lui de hac oferindu-i sabia de Mareşal. Încrede-te în mine ! Te voi vesti cînd va suna ceasul destinului tău. Concino, învaţă-te să mă cunoşti : dacă am îndepărtat-o pe Giselle, dacă l-am ascuns pe Capestang, am făcut aceasta nu pentru a lipsi pe prima de pasiunea ta, nici pentru a feri pe celălalt de răzbunarea ta, ci pentru că soarta îţi interzice să fii în legătură cu aceşti oameni pînă în momentul în care vei călca pe treptele tronului. Iar atunci te vei ridica deasupra oamenilor, atunci vei fi atît de aproape de Dumnezeu, încît şi astrele vor trebui să asculte de tine. Concino, l-am pus pe Lorenzo să-mi facă horoscopul Gisellei şi al lui Capestang.

Concini nu se arătă deloc uimit. Ba chiar ascultă cu atenţie cele ce Léonora avea să-i spună despre horoscopul cavalerului de Capestang şi al Gisellei de Angoulême.

Căci pe atunci toată lumea, regii, prinţii, episcopii, popoarele, credeau în puterea demonilor, a fantomelor, dar mai ales a ştiinţei astrelor. Maria de Medicis era convinsă de înrîurirea astrologiei. Léonora Galigai, hotărîtă şi îndrăzneaţă, nu era susţinută în visele ei de mărire decît de prezicerile astrologilor. Cît despre Concino Concini, el admitea fără împotrivire tot ce admitea epoca în care trăia.

Léonora continuă cu voce stinsă :

— Lorenzo, ascultînd de porunca mea, mi-a făcut horoscopul Gisellei şi al lui Capestang. Şi atunci eu, Concino, eu care nu mă tem decît de un singur lucru pe această lume — să nu ţi se întîmple vreo nenorocire — m-am cutremurat de spaimă.

Şi Mareşalul observă, într-adevăr că ea pălise şi că fusese cuprinsă de un tremur nervos.

— Şi ce ţi-a spus ? bîigui el. Care e soarta acestui Fanfaron drăcesc şi a acestei fete neprihănite ?

Léonora se plecă spre Concini :

— Iată vorbele lui, iată ce spun astrele : „cel care o va atinge pe Giselle de Augoulême va muri în trei zile. Cel care-l ucide pe Adhémar de Trémazenc, cavaler de Capestang, va muri în trei zile".

Concini se lăsă într-un fotoliu.

— Dar, atunci, se bîlbîi el plin de ură, de dragoste, de mînie, aceasta înseamnă că o voi pierde pe Giselle. Trebuie să primesc să mor. Ei bine...

— Taci !, îi porunci Léonora, Lorenzo a mai spus ceva.

Suferea îngrozitor. Cu o mînă încerca să-şi înnăbuşe bătăile inimii, iar pe cealaltă o apăsa pe fruntea ei palidă. Aşadar, Concini o iubea într-atît pe Giselle, încît era gata să înfrunte moartea pentru ea.

Léonora trăia momentul cel mai înspăimîntător din viaţa ei, plină de ceasuri amare. Se îndreptă, îşi şterse sudoarea rece care-i şiroia pe obraji. Concini, gîfîind, aştepta. Nu avea nici cea mai mică urmă de milă pentru această durere.

— Ce a mai spus Lorenzo ? Vorbeşte ! Vrei să mă omori tu însăţi ?

— A mai spus, continuă Léonora, a mai spus acestea : „Numai un rege poate atinge aceste două fiinţe".

— Un rege !, murmură Concini clătinîndu-se.

Léonora se ridică. O linişte prorocitoare o cuprinse total. Atitudinea ei avea seninătatea sacrificiilor împlinite pînă la capăt. Din ochii ei negri izvorau luminile unei dragoste absolute.

— Concino, spuse ea, mă cunoşti doar. Acum îţi dai seama cît valorează Léonora Galigai. Acum ştii pentru ce i-am răpit pe Giselle şi pe Capestang. Numai un rege poate atinge aceste două fiinţe, fără primejdie de moarte. Nu vreau să mori, Concino. Şi pentru că ai muri dacă l-ai atinge pe Capestang, pentru că ai muri de asemeni dacă ai fi îndepărtat de Giselle, trebuie să fii rege.

Tăcu un moment. Rămase gînditoare. Mareşalul o privea cu respect.

— Du-te acum, Concino. Lasă-mă să lucrez pentru mărirea ta, adică pentru dragostea şi ura ta. Du-te. Lasă-mă, acum, căci sînt la capătul puterilor mele.

Concini, emoţionat, uimit, palid de bucurie, de groază şi de nădejde se ridică şi încet se apropie de ea, căutînd un gest de recunoştinţă. Dar ea il opri şi îi repetă doar :

— Du-te !

El plecă, ca şi cînd ar fi ascultat de glasul poruncitor al unei magiciene. Se plecase din mijloc. Cînd ieşi pe uşă, Léonora căzu într-un fotoliu pe jumătate leşinată.

Concini se întoarse în spaţiosul său cabinet de lucru. Chemă un valet şi îi porunci să aprindă toate luminile. O bucurie neţărmurită îl făcea să tresalte. Şi murmura ca pentru sine :

— Am înviat din nou. Mă trezesc. Ies parcă dintr-un mormînt. De abea acum, în această clipă, pricep înţelesul cuvîntului : fericire. Să o re-

văd ! Peste trei zile ! Dar chiar dacă nu aş revedea-o, ştiu că trăieşte... Şi acesta este singurul lucru însemnat. Léonora nu mă minte. Mi-o va preda... atunci cînd, fără nici o primejdie voi putea să pun mîna pe ea.

După ce se aprinseră toate luminile, Concini porunci :

— Trimite-l aci pe Rinaldo !

Rinaldo veni numaidecît. Îşi salută stăpînul cu acea familiaritate plină de respect care îi era caracteristică.

— Ce faci, Rinaldo ? tună Concini, Ce fac Pontraille, Chalabre, Montreval, Bazorges, aceşti iluştri spadasini ? Ce fac ceilalţi ? Fără îndoială că-şi petrec timpul pentru a se găti şi a privi în oglindă. Între timp, sînt batjocorit de tot oraşul. Mai mulţi boieraşi au strigat în mijlocul pieţii Regale că mă vor biciui. Pentru Dumnezeu, voi fi silit să-mi provoc singur duşmanii la luptă ?

Rinaldo surise ironic.

— Să nu faceţi aceasta, Monseniore. Ar însemna să luptaţi împotriva întregii Curţi şi... zău, aceasta ar fi prea mult pentru un om, oricît de puternic ar fi el.

— Atunci, urlă Concini, poate vrei să mă las batjocorit, insultat, scuipat în obraz ?

— Nu, nu Monseniore ! Ne-am şi pus pe lucru. Eu însumi, în ultimile opt zile, am omorît trei, Chalabre, unul Louvignac doi. Ceilalţi au fiecare cîte o întîlnire fixată. Piaţa Regală, Monseniore, este împăienjenită de oamenii noştri. Şi este deajuns o panglică care nu ne place, o privire care nu ne convine, sau orice alt fleac care nu ne este pe plac, pentru a scoate sabia. Dar, ce dracu, nu putem ucide tot Parisul într-o singură zi ! Boala voastră, Monseniore, a dezlegat limbile, este foarte adevărat, dar şi noi ne-am dezlegat braţele. Pînă într-atît încît s-a găsit un nou cuvînt pentru noi.

— Şi care este acest cuvînt, caraghiosul meu Rinaldo ? întrebă Concini liniştit.

— Ei ne numesc acum : „Cei cu onoarea delicată". Fapt este că onoarea noastră a devenit atît de delicată şi sensibilă, încît are nevoie în fiecare zi de cel puţin un cadavru, fără de care se mînie grozav.

— Foarte bine, Rinaldo. Foarte bine ! Mîine prezintă-te la vistiernicul regelui cu un bon de două sute de ducaţi, pe care să-i împarţi oamenilor noştri. Du-te, Rinaldo. Nu mai sînt bolnav, mîine vreau să merg în Piaţa Regală, pentru a vedea cum se petrec lucrurile.

— Atunci, exclamă Rinaldo retrăgîndu-se „Cei cu onoarea delicată" vor avea de furcă ! Ei drăcie ! Dacă Monseniorul vine acolo şi dacă onoarea dumisale este tot atît de delicată ca şi a oamenilor săi... atunci deplîng Parisul. Numai două sute de ducaţi. Darul acesta, de asemeni mi se pare de o zgîrcenie „delicată".

— Trimite-mi-l pe domnul Gendron, porunci Mareşalul valetului.

Gendron era intendentul palatului Ancre. Era veşnic îmbrăcat în haine negre, dar avea părul foarte alb, privirile pătrunzătoare şi inteligente ; era înamorat de sărbătorile mărețe şi de înscenările grandioase.

— Domnule Gendron, i se adresă Concini, vreau să fac în curînd o mare sărbătorire.

Intendentul se plecă pînă la pămînt, ca şi cum i s-ar fi făcut o favoare personală.

— Vreau să fie o serbare foarte frumoasă, domnule Gendron. Vreau ca tot Parisul să mă invidieze pentru ea. Vreau ca lumea să plece de la mine îmbătată, uimită de un fast fără pereche. Mă înţelegi, domnule Gendron ?

Privirile intendentului scăpărară. Se ridică şi spuse :

— Monseniore, va fi aşa precum doriţi. Vă asigur că Parisul nu va dormi cel puţin două săptămîni.

— Foarte bine ! Fă-mi chiar în astă noapte un plan amănunţit al acestei serbări şi dă-mi-l mîine de dimineaţă. Acum spune-mi cîţi bani îţi trebuie pentru această serbare ?

— Pentru ultima, Monseniore, am cheltuit şaizeci de mii de livre. Cred că, cu o sută de mii.

— Foarte bine ! Şi cîte zile îţi trebuie ca să pregăteşti totul ?

— O lună, Monseniore. Nu ar fi prea mult...

— Vreau ca această sărbătoare să aibă loc peste trei zile, porunci Concini. (Gendron, obişnuit să facă şi imposibilul, nici nu clipi). Vreau ca ea să aibă loc peste trei zile. Şi deoarece vei cheltui mai mult, încercînd să cîştigi timp, urc la o sută cincizeci de mii suma de care ai nevoie. Du-te acum.

Intendentul dispăru, gîndindu-se, cu imaginaţia lui înfierbîntată, la fel de fel de minunăţii.

— Valetul meu de cameră, strigă Concini.

Fiorello, pe care cititorii l-au mai văzut de cîteva ori, apăru aproape imediat.

— Vino să mă îmbraci, porunci Concini îndreptîndu-se spre apartamentul său.

— Ce costum ?, întrebă Fiorello cu aceeaşi intonaţie cu carei un general, pe cîmpul de bătaie, şi-ar întreba statul major : ce armată trimitem în luptă.

— Alege orice costum îţi va place, răspunse el. Numai să mă faci frumos, elegant... Vreau să prezint respectele mele Reginei-Mame.

V

NEGUŢĂTORUL DE DRAGOSTE ŞI DE MOARTE

Léonora Galigai îşi reveni repede în simţiri. Se ridică şi privi îndelung uşa pe care ieşise Concini.

— Viaţa mea atîrnă de cele ce voi hotărî, îşi zise ea, vreau să spun viaţa dragostei mele, adevărata mea viaţă. Acum nu mai este cu putinţă

nici o altă amînare. Trebuie sau să dispar umil, aşa cum îi spuneam lui Concini, sau să încerc lovitura supremă.

Ea adăugă :

— Să dispar ! Eu !

Şi rise groaznic şi liniştit, aşa cum ridea probabil şi Carol Quintul cînd se gîndise pentru prima oară, la abdicare. Îşi aruncă o mantie pe umeri, ieşi din palat pe o uşă tainică pe care nu o cunoştea decît ea şi se îndreptă grăbită spre Sena.

Léonora se duse direct unde trebuia şi bătu, într-un fel special, la uşa lui Lorenzo. Neguţătorul de ierburi deschise numaidecît. Oare ce căuta Léonora la acel care stabilise horoscopul lui Capestang şi al Gisellei, la acel care, în numele puterilor supra-omeneşti, declarase : *„Numai un rege îi poate atinge fără primejdie de moarte pe Giselle de Angoulême şi pe Cavalerul de Capestang"* ? Léonora vroia să încerce ceea ce ea numea lovitura supremă. Léonora vroia să-l înşele pe Dumnezeu. Se juca cu astrele. Astrele vorbiseră. Dar ea încerca să înşele astrele.

— Fiţi binevenită, ilustră doamnă, spuse piticul după ce ferecă uşa.

— Lorenzo, întrebă Léonora aşezîndu-se, sîntem singuri ?

— Singuri ? Vă mai îndoiţi oare ? Singuri. Dar oare nu sînt întotdeauna singur ! Îmi aparţin mie însumi. Sînt şi părintele meu şi prietenul meu şi servitorul meu.

Şi Lorenzo scoase un ţipăt ascuţit.

— Pentru ce îmi vorbeşte oare astfel ? se gîndi Léonora.

Apoi cu glas puternic :

— Lorenzo, am venit pentru tînărul şi tînăra despre care ştii.

Piticul tresări. O umbră de nelinişte îi trecu pe frunte, repede ca umbra unui nour.

— Ce vreţi să ştiţi mai mult decît cele ce v-am spus ? întrebă el.

— Mi-ai promis că vei mai face o dată horoscopul, murmură Léonora.

— L-am făcut de mai multe ori. Mereu acelaşi răspuns, doamnă.

Léonora păli. Ţinti spre pitic privirile ei deznădăjduite şi rugătoare, ca şi cum Lorenzo ar fi putut să schimbe cursul astrelor care oglindesc „ceea ce noaptea timpurilor cuprinde în tainele ei". Astrologul simţi această privire. Dar nu-şi ridică ochii. Părea gînditor.

— Doamnă, spuse el după o clipă de tăcere, ar fi mai bine să renunţaţi la răzbunarea dumneavoastră împotriva acestor două fiinţe. (Vorbea cu vocea indiferentă). Cred că destinul dumneavoastră va fi zdrobit, dacă veţi încerca să înrîuriţi soarta Cavalerului de Capestang sau a Gisellei de Angoulême.

Léonora scrîşni din dinţi.

— Aşadar, spuse ea, îmi propui, să aleg între două lucruri înspăimîntătoare, între două prăpăstii. Dacă o ucid pe Giselle, mă omor pe mine însămi şi îl împing şi pe Concini la moarte. Dacă nu o ucid, va trebui să privesc neputincioasă la dragostea lui Concini pentru Giselle.

Piticul ridică din umeri, dar nu spuse nimic.

Dar, întrebă deodată Léonora, cum de ți-a venit tocmai acest gînd de a stabili horoscopurile acestor doi tineri ? Ce blestem ? N-ai fi putut să lași secretul destinului lor în prăpastia eternului astral ?

Lorenzo zîmbi.

— Măriță doamnă, credeți oare că dacă nu aș fi consultat astrele s-ar fi schimbat ceva din mersul acestor lucruri ! E ca și cum ați crede că mersul unei lungi boale s-ar fi putut schimba pentru că medicul nu a văzut pacientul.

— Adevărat ! mărturisi Léonora.

— V-am spus, nu demult, că menirea mea este să privesc această desfășurare de ură care stăpînește întreg pămîntul. Iată, doamnă : acum doi ani, pe cînd mă aflam într-o colibă în fundul unei păduri, fui surprins de o furtună de zăpadă. Pădurea suspina, trosnea, gemea, urla. Din cerul negru se prăvăleau fulgi rătăciți, împinși la întîmplare, înlănțuiți în vîrtejuri furioase. Aveam atunci impresia că privesc viața efemeră a oamenilor. Fără să-mi dau seama de ce, anumiți fulgi, deși la fel cu ceilalți, poate puțin mai strălucitori, mă interesau mai mult ca alții. Voiam să știu unde cad și ce se întîmplă cu ei. Cădeau la fel ca și ceilalți, dispăreau la fel ca și ceilalți, contopindu-se în același lințoliu. Doamnă, și dumneavoastră sînteți ca și un fulg. Mă interesează să știu unde o să vă ducă vîrtejul. De aceea, cercetez destinele ce sînt în legătură cu dumneavoastră. De aceea mi-a venit gîndul să stabilesc horoscopul Cavalerului și al tinerei fete. Mai întîi pentru aceasta și apoi pentru că...

Lorenzo se întrerupse. Privirea lui străluci. Plecă capul și suspină adînc.

— Termină, îl rugă palpitînd Léonora, care ascultîndu-l pe acest negustor de viață și de moarte, devenea din ce în ce mai curioasă.

— Și apoi, murmură Lorenzo, ca și cum și-ar fi vorbit sieși, pentru ce să tac ?... Aflați, doamnă, că tocmai în ziua în care mă rătăcisem în pădure, sosisem din Orleans. Mințile îmi rătăceau, eram tare îngrijorat, sufletul mi-era plin de dezgust. Aceasta vă explică pentru ce m-am lăsat în grija calului meu, și pentru ce, surprins de furtună, am fost nevoit să mă refugiez în coliba unui pădurar. Lucrurile acestea s-au petrecut, așa cum v-am spus, acum vreo doi ani, în ianuarie 1615. Acum, dacă vreți să știți pentru ce am fugit din Orleans și pentru ce aveam sufletul plin de dezgust, vă voi spune că săvîrșisem o infamie ; nu o crimă și nici un omor, dar un vicleșug, o lașitate.

Lorenzo tremura. Ochii lui măriți păreau să caute într-o îndepărtată visare elementele unei povestiri pe care o istorisea cu un glas monoton. Continuă :

— Poate că vă miră, doamnă, cele ce vă spun. Nu sînt decît un negustor de ierburi, unele dau dragostea, altele moartea. Lumea vine să-mi cumpere unele sau altele. Eu nu am nici un amestec. Și mie mi s-a întîmplat să ucid... pe propriul meu risc. Acesta este dreptul meu. Dar, în ziua aceea am fost viclean, am fost infam, și deseori m-am întrebat dacă mai aveam dreptul să urăsc omenirea așa cum o urăsc, din moment ce fusesem mai dezgustător chiar decît toți cei pe care îi dușmănesc.

— Dar ce-ai făcut ? întrebă Léonora.

— Veți afla numaidecît. Un ecleziast a spus cîndva : „*Împărtășiți-vă unii altora !*" Voi face întocmai, doamnă ! În iarna aceea mă duceam prin împrejurimile orașului Orleans pentru a intra în stăpînirea unui prețios talisman, un manuscris pierdut demult, care explica mai multe formule pe care le căutasem zadarnic în cursul cercetărilor mele de pînă atunci. Nu am fost înșelat. Am găsit manuscrisul. Nu era altceva decît un capitol al faimosului tratat „De vulgo incognitis", scris în întregime de ilustrul Martius Galeotti. În afară de multe considerente asupra astrologiei judiciare, am găsit acolo expunerea unor procedee interesante. Bucuros și doritor de a încerca o aplicare practică a acelor formule, nu am mai avut răbdare să aștept pînă ce voi sosi la Paris. Am închiriat o casă din Orleans și am început imediat lucrul. Nu știu cum s-a răspîndit zvonul că în oraș se află un vrăjitor. În a noua seară a sosirii mele în acel oraș, pe cînd mașinile mele ardeau, iar eu eram aplecat deasupra unui recipient, uitînd de restul lumii, casa mea fu încălcată de o mulțime furioasă pornită pe ucidere. De abia avui timpul să mă pun la adăpost. Mulțimea neștiutoare se repezi asupra mea. În cîteva secunde fui aproape mort. Tot corpul mi-era străpuns de lovituri. Urmărit, hărțuit de aproape, slăbit din pricina rănilor primite, fugeam așa la întîmplare. Fui cuprins de frigurile morții, o ceață deasă mi se lăsa pe ochi, în spatele meu auzeam urletele haitei. Gîndeam că totul s-a sfîrșit, cînd, deodată, o ușă se deschise. În prag apăru o femeie. Căzui leșinat la picioarele acestei femei. Iar cînd mă trezii, mă aflam culcat pe un pat alb, într-o cameră luxos mobilată.

Lorenzo începu să rîdă. Iar în rîsul lui era atîta amărăciune, încît Leonora se cutremură.

— Și mai sînt oameni, spuse piticul, care mai neagă faptul că destinele oamenilor se încrucișează după anumite linii voite și hotărîte de o putere misterioasă și atotputernică !

— În orice caz, eu nu neg acest fapt, bunul meu Lorenzo, se grăbi să afirme Leonora.

— Da, dumneata crezi pentru că ești înzestrată cu o inteligență pătrunzătoare. Lași oamenilor de rînd misiunea de a nega. Fiți atentă, doamnă : casa în care am fost dus la Orleans era unul din cele mai frumoase castele din oraș, care totuși număra numeroase și splendide palate. Femeia care m-a salvat era stăpîna acelei case, iar respectul poporului pentru această doamnă era atît de desăvîrșit, încît la cel mai mic semn al ei, mînia celor care vroiau să mă omoare dispăru, ba chiar se schimbă în milă.

— Dar cine era această femeie ? întrebă mareșala curioasă. Și care este legătura, mai adăugă ea gînditoare, dintre ea și soarta lui Concini ?

— Veți afla numaidecît. Timp de douăsprezece zile fui îngrijit de slugile „doamnei în alb". O numeam astfel pentru că mergea întotdeauna îmbrăcată într-o rochie de catifea albă. Ea însăși venea în fiecare zi să se intereseze de starea sănătății mele. Astfel am putut observa gingășia, bunătatea, dar mai ales tristețea care părea să umbrească întreaga ei viață. În a treisprezecea zi, fui complect vindecat. Am coborît din pat pentru a mă deprinde din nou cu mersul. M-am hotărît să plec chiar a doua zi. Dar n-am trecut bine pragul porții, cînd mă ciocnii de cineva

care părea să cerceteze împrejurimile castelului. Recunoscui în persoana aceea un nobil şi puternic cavaler căruia avusesem prilejul să-i fac anumite servicii.

— Cine era omul acela ? murmură Léonora.

— Veţi afla îndată. Deocamdată să-l numim „marchizul". Şi el mă recunoscuse. Păru foarte bucuros de întîlnire. Şi ca să fiu mai scurt, doamnă, vă spun acestea : Marchizul mă invită la palatul lui şi în timpul mesei îmi mărturisi că este îndrăgostit de doamna în alb. Mă rugă chiar să-i procur cîteva plante îmbietoare la dragoste, aşa cum îi dădusem în trecut şi la Paris. Ce credeţi că i-am răspuns, doamnă ? Cel din urmă borfaş, cea din urmă secătură ca acelea care mă urmăriseră, însuşi călăul ar fi răspuns : „Domnule, îmi ceri să te ajut să comiţi o fărădelege împotriva unei femei care mi-a salvat viaţa. Te rog să te adresezi altuia". Dar eu, doamnă, eu sînt născut pentru a urî. În vinele dumneavoastră curge sînge, în ale mele venin. La cererea marchizului începui să rîd. Eram fericit gîndindu-mă că voi putea face rău acelei gingaşe fiinţe. Iată, dar, ce am răspuns : „Domnule marchiz, ierburile de dragoste sînt de prisos în cazul acesta. Locuiesc chiar în palatul doamnei în alb. Veniţi acolo la miezul nopţii. Veţi găsi deschisă poarta grădinii. Veţi înconjura castelul spre stînga. La a treia fereastră veţi găsi o scară pe care o voi înălţa eu. Nu veţi avea decît să vă urcaţi pe ea. Voi găsi eu mijlocul de a pătrunde în acea cameră şi de a vă deschide fereastra. Camera aceea este odaia doamnei în alb. Restul vă priveşte". Marchizul mă îmbrăţişă, mă numi „salvatorul lui" şi îmi dete 50 de ducaţi, pe care mă grăbii să-i pun în buzunar.

Lorenzo rămase cîteva minute gînditor. Léonora, sprijinită cu coatele pe masă, cu capul între mîini, gîndea şi ea.

— Totul se petrecu întocmai, continuă Lorenzo. Deschisei poarta grădinii. Aşezai scara. Reuşii să pătrund în camera în care dormea doamna în alb, şi exact la miezul nopţii deschisei fereastra. Somnul binefăcătoarei mele era tare neliniştit. Avui îndrăzneala să mă apropii de de ea şi observai atunci că era pradă unui vis urît, căci printre pleoapele închise străluceau lacrimi. Aceasta produse o puternică impresie asupra mea. De atunci, în visurile mele nu o văd pe „doamna în alb" decît astfel : plîngînd cu ochii închişi. Deodată fereastra se deschise brusc. Mai multe ochiuri de geam se sparseră în ţăndări. Marchizul sări în cameră. Robit de contemplarea mea, uitasem de ora stabilită, iar Marchizul pierduse răbdarea. „Doamna în alb" se trezi suspinînd. Marchizul se apropie de ea pentru a o răpi. Eu începui să rîd atunci. Şi chiar dacă m-ar fi tăiat tot nu m-aş fi putut împiedica să nu rîd. Trebuie să existe un infern al diavolilor condamnaţi să rîdă. Rîdeam ca unul din aceşti diavoli. Căci vedeam groaza cu proprii mei ochi. Părul mi se zburlise pe cap.

Şi Lorenzo cu glas mai scăzut, adăugă :

— Într-adevăr, în faţa mea aveam două fantome. Spectrul infamiei şi spectrul groazei. Niciodată nu văzusem vreun obraz mai încordat ca acel al Marchizului în momentul în care îşi lăsă mîna pe umărul aproape gol al „doamnei în alb". Şi niciodată nu am văzut un obraz care

să exprime mai multă groază ca acel al salvatoarei mele. Deodată, marchizul se dădu înapoi. Dădu drumul victimei sale și reveni în mijlocul camerei. Ce se întîmplase ? Numai atît, doamnă : în momentul în care Marchizul pusese mîna pe umărul celei pe care voia să o răpească, „doamna în alb" mă privi o clipă. Iar în acea clipă observai cum figura ei se schimbă. Armonia trăsăturilor ei se frînse. Și „doamna în alb" izbucni în rîs, un rîs prin care mă zguduia și pe mine, un rîs ca ecoul funebru al unui demon. Și Marchizul murmură atunci cu o voce înfricoșătoare : *Dementă*. Acesta era tristul adevăr : „Doamna în alb" înnebunise. După cum v-am spus, Marchizul se dădu înapoi. Sări peste fereastră și dispăru. Iar eu, cu privirile rătăcite, cu părul zburlit, fugii și eu pînă la scară și începui să cobor. Iar de acolo de sus auzeam mereu acel rîs al dementei care mă îngrozea. Sării pe pămînt și fugii cît putui mai repede.

Lorenzo, cu un glas aproape liniștit, termină :

— Doamna în alb se numea Violetta, ducesă de Angoulême, iar Marchizul era chiar Mareșalul de Ancre, soțul dumneavoastră.

Léonora nici nu tresări, fie pentru că ghicise de acum numele personajelor din istorisirea lui Lorenzo, fie pentru că nu putea fi impresionată de o mîrșăvie mai mult sau mai puțin a lui Concini, fie pentru că era destul de stăpînă pe nervii ei pentru a nu-și trăda starea de spirit.

— Așadar, murmură ea, Concini a iubit-o pe mamă înainte de a o iubi pe fiică.

— Și neputînd avea pe mamă, o vrea pe fiică, adăugă Lorenzo.

Piticul își ridică privirile asupra Léonorei Galigai, ca și cum ar fi vrut să-și dea seama de influența pe care povestirea lui o avusese asupra ei. Dar Léonora era o fire greu de înțeles. Numai ea ar fi putut să spună dacă într-adevăr sufletul ei era sfîșiat sau dacă era cuprinsă de gelozie la gîndul că Mareșalul o iubise pe mamă tot așa cum o iubea pe fiică.

Ea întrebă numai atît :

— Asta-i tot, Lorenzo ?

— Nu, doamnă. Tot ce v-am spus pînă acum, nu ar avea nici o însemnătate dacă nu v-aș spune sfîrșitul. Ar fi un tablou care pentru dumneavoastră ar rămîne în umbră dacă nu îl voi explica. Iată, dar, lămuririle mele. Luați bine seama ! Giselle de Augoulême, fiica celei care mi-a salvat viața, a fost aruncată în Sena, într-o seară. Poate că știți lucrul acesta, nu ?

— N-ar avea nici o importanță, răspunse ea cu glas răgușit.

— Da, nu ar avea nici o importanță ! Iată totuși un lucru foarte important : Giselle a fost salvată. Salvată de un om care nu o cunoștea, pentru că nu o văzuse niciodată pînă atunci. Pot adăuga chiar că a salvat-o fără voia lui, că nu a fost decît o unealtă. Acesta sînt eu, doamnă !

De astădată, Léonorei îi scăpă un murmur de blestem. Își ținti ochii holbați de spaimă spre Lorenzo, care continuă liniștit :

— În altă seară, doamnă, auzii sub fereastra mea clinchetul unor săbii care se ciocneau și văzui un om atacat de vreo opt sau zece dușmani. Nu-l cunoșteam pe acest om. Nu-l văzusem niciodată. De o sută de ori asistasem, pe același pod, la scene asemănătoare. De fiecare dată întorsesem capul nepăsător. De astădată, însă, fără să-mi dau seama pentru ce, fără să mă întreb ce forță misterioasă mă împingea la un asemenea gest, mă repezii la ușă și o deschisei tocmai în momentul cînd cel atacat era să se prăbușească. Intră la mine. Era salvat. Două minute mai tîrziu am aflat numele lui chiar din gura acelora care voiau să-l ucidă. Iar aceștia, doamnă, erau oamenii Monseniorului, soțul dumneavoastră. Cavalerul pe care l-am salvat, doamnă, *fără voia mea*, este bărbatul pe care îl iubește Giselle de Angoulême... este Adhémar de Trémazenc, cavaler de Capestang.

Un geamăt prelung ieși din gîtlejul Léonorei. Cu un gest semeț, piticul întinse brațul și puse mîna pe un ochean care se afla pe o masă lîngă el. Murmură :

— Fatalitate sau providență, doamnă, cum vreți s-o socotiți ! Puterea superioară care orînduiește acțiunile oamenilor ! Dacă m-aș fi îndoit vreodată de adevărul veșnic al științei astrelor, aceste îndoieli s-ar fi risipit, așa cum se risipește ceața care oprește vederii anumite obiecte ce există totuși în mod real. Căci, pentru ce eu, și nu un altul, am salvat-o pe tînăra fată și pe cel pe care îl iubește ? Înțelegi acum pentru ce m-am grăbit să stabilesc horoscopul Gisellei și al Cavalerului ?

Léonora Galigai nu răspunse. Gîndea. Da, ea, mai mult chiar decît Lorenzo, credea în această fatalitate care conduce ființele, care le îndreaptă într-acolo încotro voia ea. Da, Léonora era convinsă că destinul oamenilor era înscris pe bolta cerească. Da, ea știa că destinul oamenilor era înscris pe bolta cerească. Da, ea știa că este cu neputință să te împotrivești poruncilor supranaturale. Dar, atunci cum rămîne cu liberul arbitru ? Și cine ar fi deosebit atunci ființa genială, generatoare de idei, cu orizonturi largi, de sălbaticul neputincios să se conducă ? Oare acest liber arbitru nu înseamnă să pari că asculți, dar de fapt să gîndești după placul tău și să procedezi conform intereselor tale ?

— Doamnă, continuă Lorenzo, care privea cu atenție fața ei de sfinx, știți doar cît de mult mă interesați. Eu v-am prezis destinul. Eu mă grăbesc să vă previn de cîte ori descopăr pe cer unele conjuncturi defavorabile planurilor dumneavoastră. De aceea v-am spus care sînt și horoscoapele Gisellei de Angolême și Cavalerului și Capestang. Și de aceea, doamnă, refăcînd cele două horoscoape, ajutat de amănunte și mai precise pe care mi le-ați dat personal dumneavoastră, vă spun încăodată : Renunțați, doamnă, la ura împotriva acestor tineri.

— Să renunț ! murmură Léonora. Ar fi să renunț la viața mea ! Lorenzo, tu îl cunoști pe Concini. El nu va renunța ! Atît timp cît va trăi Giselle, va dăinui și pasiunea lui din ce în ce mai aprinsă. Dimpotrivă, dacă moare — știi prea bine — după o izbucnire de disperare violentă, dar fugară, ca și trecerea unui pîrjol, Concini nu se va mai gîndi la Giselle, așa după cum nu se gîndește la cele care sînt moarte. Trebuie,

deci, ca Giselle să moară. Şi totuşi nu îndrăznesc. Spui că ai citit în stele.

— Am citit, doamnă, că oricine se va atinge de Giselle sau de Capestang va fi trăznit, sfărîmat, nimicit.

— Da, spuse Léonora clătinînd din cap. Şi tocmai aceasta mă împiedică. De o lună de zile îi am în puterea mea... Dar ai mai citit că un rege poate, fără nici o primejdie, *să dea ordinul să fie omorîţi, cu o singură condiţie : ca nici o mînă omenească să nu fie pricina directă a morţii lor.*

Piticul rămase înmărmurit. Îl uimeau cuvintele rostite de Léonora.

— De o lună de cînd sînt în puterea mea...

Lorenzo resimţea un fel de durere care îl miră şi îl umplu de uimire, în acelaşi timp. Pentru ce oare resimţea el această durere ? Pentru că Giselle şi Capestang era în ghiarele Mareşalei ?

— Şi la urma urmei, se gîndi în sinea lui, ce mă interesează pe mine toate acestea ? Îi cunosc ? Oare menirea mea pe pămînt nu este să mă bucur de tot răul care se săvîrşeşte ? Şi chiar dacă m-aş socoti obligat să repar infamia pe care am comis-o la Orleans, nu am făcut îndeajuns salvîndu-i pe cei doi tineri de la moarte ? Acum, că sînt în puterea Léonorei Galigai... să se împlinească soarta lor.

Dar în timp ce se gîndea astfel, neguţătorul de ierburi îşi dădea seama — şi era îngrozit de lucrul acesta — că îi era cu neputinţă să nu încerce să-i salveze pe cei doi tineri. Pentru ce oare ? Pentru ce piticul, destinat urei, îşi spunea în momentul în care se pregătea să lase pe cei doi eroi în voia soartei lor : „Cel mai bun mijloc de a-i salva este de a convinge pe Léonora că astrele o opresc să-i ucidă. Chiar de mîine voi încerca să-i smulg din ghiarele acestei femei !"

Pentru ce oare tocmai acest avorton al naturii, care ura întreaga omenire, se neliniştea la gîndul că Giselle şi Capestang ar putea muri ? Era numai un gînd de ispăşire a unei fărădelegi ? Erau remuşcările faptelor care se petrecuseră la Orleans ? Lorenzo, care salvase *fără voia lui* pe cei doi tineri vroia oare acum să-i salveze *cu tot dinadinsul* ?

De cînd destăinuise Léonorei horoscopul adevărat sau nu, era frămîntat doar de un singur gînd :

— *Dacă îi las să moară, nu voi mai obţine niciodată izbăvirea.* Voi avea tot dreptul să urăsc restul omenirii, dacă îi salvez pe aceştia doi.

Lorenzo răspunse prin urmare astfel întrebării Léonorei Galigai :

— Nici o mînă omenească nu poate pricinui în mod direct moartea lui Giselle şi a lui Capestang.

— Prin urmare, dacă vor fi străpunşi cu sabia, nu ar mai fi nici o primejdie.

— Vă înşelaţi, doamnă. Nu pot fi nimiciţi nici prin apă şi nici prin foc.

— Dar otrăviţi ?

— De prisos... Nu vor muri nici de foame şi nici de sete.

— Dar dacă cineva poate porunci moartea lor, nu are îngăduința să întrebuințeze nici o moarte care presupune ajutorul mîinii ?

— V-am spus, doar, doamnă... Și nu v-am mințit.

— Dar persoana care poate porunci moartea trebuie să fie neapărat un rege ?

— Desigur, doamnă !, întări Lorenzo, convins că Ludovic al XIII-lea nu ar da niciodată o asemenea poruncă.

— Un rege !..., murmură Léonora cu glas scăzut, ca de vis. *Trebuie ca gîndul de moarte să pornească de la un cap încoronat.*

Lorenzo cufundat în gîndurile lui răspunse distrat :

— Da, doamnă, *de la un cap încoronat.* Sînt convins că nici măcar înțelepții Chaldeei, cei care au formulat principiile științei divine, nu ar fi putut să tragă altă concluzie din conjunctura stelelor pe care le-am studiat eu.

Ochii negri ai Léonorei scăpărară. Obrazul ei palid își recăpătă culorile. Își apăsă mîna pe piept și se ridică, ca pentru a-l împiedica pe astrolog să mai spună ceva. Aruncă pe masă o pungă plină cu galbeni și spuse doar atît :

— Iată, Lorenzo, uite cincizeci de ducați. Aceasta este suma pe care ți-a dat-o Concini pentru a-l ajuta s-o ucidă pe Ducesa de Angoulême. Căci oare nebunia nu înseamnă moarte ! ?

— Întocmai doamnă, spuse piticul.

— Este așadar drept, mai spuse Léonora, ca și eu să-ți ofer aceeași sumă ca răsplată pentru faptul că ai scăpat-o pe Giselle de Angoulême de toate felurile de morți cunoscute și că m-ai salvat și pe mine însămi spunîndu-mi că numai un cap încoronat poate da porunca de moarte.

Și rostind aceste cuvinte, ieși grăbită, lăsîndu-l pe astrolog pradă gîndurilor. Afară, scoase un suspin de bucurie furioasă și murmură :

— Acum sînt chiar în puterea mea, de îndată ce știu *cum să-i fac să moară* fără nici o primejdie pentru Concini și de îndată ce eu cunosc *capul încoronat* care va da porunca.

VI

SUBTERANELE PALATULUI ANCRE

Sunase de acum miezul nopții. Dar poporul Parisului mai forfotea încă dealungul străzii Tournon și mai ales în jurul palatului lui Concini, luminat a giorno. Poporul tăcea. Privea. De fiecare parte a porții de intrare fusese ridicată o fîntînă. Din minut în minut, fîntînile aruncau limbi de foc, roșii, albastre și verzi. De îndată ce focul înceta, pe gurile fîntînii curgea vin, un excelent vin de Spania. Fiecare avea dreptul să se apropie și să-și umple paharul. Această mărinimie, această grijă de a face părtașă și mulțimea la serbarea pe care o dădea, însemna pen-

tru Mareşalul Ancre un fel de întrerupere temporară a urii poporului. Dar după anumite priviri, după anumite şoapte înăbuşite, după anumite frămîntări, oricine îşi putea da uşor seama că ura mocnea încet.

Să fim drepţi : într-adevăr, serbarea era o feerie. Domnul Gendron, intendentul general al palatului, era un regizor desăvîrşit.

În tot timpul serbării, palatul fu luminat în interior cu opt sute de lumînări de ceară de diferite culori, iar în exterior de peste o mie de lampioane veneţiene. Pe măsură ce invitaţii urcau scara care suporta pe fiecare treaptă cîte o statuie împodobită cu flori scumpe, îndată ce invitaţii puneau piciorul pe tinda scării, o fată tînără îmbrăcată în costum de nimfă înainta spre ei oferind fiecăruia cîte un buchet de flori. Fiecare buchet avea în mijlocul lui un trandafir, iar în mijlocul fiecărui trandafir strălucea o picătură de rouă. Această picătură de rouă era de fapt un diamant.

Trei orchestre cîntau, alcătuite fiecare din douăzeci de instrumentişti : una pentru salonul în care se cina, alta pentru salonul în care se dansa, în sfîrşit a treia pentru salonul de teatru. Salonul de dans, imens şi fastuos, împodobit cu tapiserii de Flandra, oferea musafirilor o noutate : băuturile răcoritoare nu erau servite de valeţi, ci de statui de marmură. Iar aceste statui erau de fapt fete tinere, foarte frumoase, cu trupuri sculpturale, care, cu ajutorul unor văluri şi măşti albe, fuseseră transformate în zeiţe marmoreene.

Nu mai spunem nimic despre cină, care nu putea fi asemuită decît cu un minunat poem gastronomic.

După dans, urma cina. După cină, teatrul. Se jucă o farsă foarte la modă în acele timpuri, dar care, potrivit obiceiurilor comedianţilor de pe atunci, fu schimbată şi adaptată gusturilor măreţului amfitrion. Farsa se numea : *„Fanfaronul bătut"*.

V-am povestit în cîteva rînduri faptele cele mai de seamă ale serbării lui Concini. Dar cît de mult regretăm că nu putem înfăţişa saloanele vaste unde, în magia luminilor, în mijlocul parfumului îmbătător al florilor, şi sub vraja melodiilor, se mişca o mulţime care alcătuia un tablou de o mare eleganţă şi de un minunat colorit.

Şi toată puterea, toată soarta lui Concini se sprijinea pe această risipă necugetată, pe surisurile lui promiţătoare pe care le acorda fiecăruia, pe luxul acesta revoltător, pe eleganţa acestui om care îşi găsea timp să adreseze cîte un cuvînt binevoitor fiecăruia, cîte o măgulire fiecăruia.

*

Afară, mulţimea privea din depărtare la această risipă şi, din timp în timp, lăsa să-i scape un murmur de ameninţare. Curtea era plină de gărzi. Spadasinii, înarmaţi pînă în dinţi, cu mîna pe tocul revolverului sau pe mînerul pumnalului, erau pregătiţi pentru orice. Şi în acest timp, dedesubtul acestei apoteoze de triumf, în subteranele palatului, se desfăşura o dramă înspăimîntătoare.

Cele mai multe dintre invitatele lui Concini purtau o mască atîrnată de centură. Nu numai că ea era impusă de bunăcuviinţă, dar era chiar cerută de exigenţele modei. Doamnele o puneau pe faţă sau o lăsau atîrnată de centură, după cum doreau. Nimeni însă nu s-ar fi mirat dacă vreo femeie nu şi-ar fi scos masca deloc... probabil că nu-i convenea să-şi arate faţa.

În momentul în care invitaţii se grăbeau spre sala de teatru, pentru a rîde de „Fanfaronul bătut", o femeie care încă nu-şi scosese masca de catifea roşie, aşezată în ultimele rînduri, îmbrăcată cu oarecare simplitate, se simţi apucată de braţ. Se întoarse şi văzu o doamnă tot mascată, dar cu o mască neagră, care îi făcu semn să o urmeze.

Tot timpul serii, doamna cu masca roşie nu încetase o clipă să-l urmărească pe Concini, pe care nu-l pierdea din vederi. Fără îndoială că recunoscuse numaidecît pe doamna cu masca neagră, căci se ridică şi o urmă.

Acestea se petreceau tocmai în momentul în care „Fanfaronul" înghesuit în fundul unui sac, primea o ploaie de lovituri de beţe, administrate de Pulcinello, Arlequin şi Pantalon. Era aşadar momentul în care galeria sălii de teatru — pe băncile căreia luase loc şi doamna cu masca roşie — răsuna de hohote de rîs. Nimeni nu luă, prin urmare, în seamă cele două femei, care se depărtară, tăcute, întunecate, fatale, asemănătoare unor îngeri ai întunericului. Ajungînd într-o cameră îndepărtată, îşi scoaseră masca.

Şi atunci se zări obrazul înfricoşător al Léonorei Galigai şi faţa înfierbîntată a Mariei de Medicis.

Cele două femei se priviră o clipă în tăcere. Şi poate că gîndurile pe care fiecare din ele le citi în ochii celeilalte le înspăimîntară chiar pe ele, căci amîndouă în acelaşi moment întoarseră capul. Încă de mai mult timp Maria aflase că Léonora ştia. Între ele se stabilise un fel de înţelegere care le îngăduia să trăiască una lîngă alta fără să se urască şi să se privească fără să roşească. Maria se ferise întotdeauna să se gîndească dacă Léonora era geloasă sau dacă îşi iubea bărbatul. Léonora, cu mintea ei limpede şi hotărîtă, nu avusese niciodată curajul să asemuiască dragostea ei cu aceea a Mariei.

Iar în seara aceasta, în minutul acesta, în care melodiile armonioase le ajungeau pînă la urechi, ele îşi demascau sufletul, aşa după cum îşi demascaseră feţele. Fu o clipă înspăimîntătoare. O monstruoasă simplicitate şi o tragică neruşinare.

— Léonora, spuse Maria, nu mai pot trăi astfel. Sufăr prea mult.

— Şi eu, Maria, sufăr, răspunse Léonora.

Era pentru prima oară cînd soţia lui Concini îşi numea astfel stăpîna ; Maria, Regina, nu fu nici uimită şi nici supărată ; sau, pentru a spune mai bine, ea nici nu băgă de seamă această intimitate. Nu mai era vorba acum de regină şi de doamna ei de onoare, era vorba de două femei... şi ce fel de femei !

— Cum, şi tu suferi ?, întrebă regina. Aşadar, îl iubeşti ?

— Tot atît de mult cît îl iubești și tu, Maria. Numai că ție dragostea îți dă viață. Pe cînd dragostea mea mă omoară. Sufletul tău, prea mult timp gol, este plin de pasiunea care te frămîntă, pe cînd pasiunea mea îmi mușcă, îmi rănește, îmi sfîșie sufletul.

— Ești geloasă pe mine!

— Nu, Maria.

— Pentru ce? Spune-mi pentru ce, Léonora?

— Pentru că el nu te iubește!

Urmă un minut de tăcere înspăimîntătoare, în care cele două femei putură să-și audă bătăile inimii.

— Nu mă iubește?! Doamne, Doamne, ce-mi spui? Nu mă iubește? Sfîntă Fecioară Maria, Sfîntă Patroană a vieții mele, îndrumează pașii mei! Léonora, repetă-mi acest lucru înspăimîntător. Este adevărat? Este oare cu putință? Fii sinceră! Voi ști să te răsplătesc! Spune-mi, nu vorbești astfel din pricina geloziei? Dar tu? Pe tine te iubește? Spune, te iubește?

— Pe mine? Eu îl îngrozesc. Cît despre tine m-am exprimat greșit. Am vrut să-ți spun că nu te iubește acum.

— Capăt noi puteri de viață. Da, ai dreptate! Nu mai mă iubește de o lună de zile, de cînd nu a mai fost pe la mine. Spune-mi, Léonora, dorește moartea mea?; pentru că nu pun la socoteală scurta vizită pe care mi-a făcut-o acum trei zile.

— Știi oare ce piedică există între dragostea ta și el? O piedică înspăimîntătoare, Maria!

— Da, Giselle de Angoulême.

— Întocmai. Dacă a fost bolnav timp de o lună este tocmai pentru că i-am răpit-o pe Giselle. Iar dacă acum trei zile l-ai văzut plin de bucurie, este pentru că îi promisesem că în astă seară o va vedea pe Giselle.

— Iată, spuse regina cu buzele strînse, iată motivul acestei serbări încîntătoare.

— Prin această serbare necugetată, Maria, vrea să celebreze momentul în care o va vedea pe Giselle.

Altă tăcere. Regina reluă:

— Dar tu, tu îl iubești?

— Din toată ființa mea, exasperată de disprețul lui, cu toată gîndirea mea pe care o stăpînește încă de la întîlnirea din Florența, cu tot sufletul meu al cărui idol este, cu tot sîngele meu care clocotește la apropierea lui și care îngheață atunci cînd se depărtează.

Regina se cutremură.

— Atunci, spuse ea, îl iubești fără nici o nădejde?

— Da, doamnă, fără nici o nădejde.

O a treia tăcere, foarte îndelungată de astădată. Din depărtare răzbăteau acordurile gingașe și ușoare ale orchestrei. Ca și mai înainte, regina vorbi tot încet:

— Nu mă urăști?

— Nu, Maria. Dimpotrivă. Îți sînt foarte credincioasă. Sînt fericită să-l știu al tău, de vreme ce nu poate fi al meu. Tu ești chezășia soartei lui fericite. Iată pentru ce privesc cu ochi buni dragostea ta pentru el.

— Acum te înțeleg, Léonora. Înțeleg viața ta. Ai un suflet minunat ! Ai un suflet minunat ! Cît despre soarta lui... fii liniștită. Ceea ce am făcut pînă azi, nu înseamnă nimic pe lîngă cele ce am de gînd să fac. Am planul meu. Va fi ca o adevărată lovitură de trăznet asupra întregului regat. Spune-mi, ești sigură că este îndrăgostit de păpușa aceea ? Mă asiguri că, fără de Giselle, mă va iubi numai pe mine ? Atunci, în numele Domnului, să moară ! Léonora, mă vei ajuta.

— Pentru aceasta sînt aici, Maria !

*

Urmă o destindere. Căci de îndată ce nu mai vorbiră despre ele, de îndată ce nu mai fu vorba decît de un simplu asasinat, cele două femei se priviră față în față. Înfățișarea reginei nu se schimbase prea mult (în afară de paloarea care se reflecta pe obrazul ei ca o pecete a crimei) ; în schimb, figura Léonorei era congestionată și descompusă de efortul pe care-l făcuse. Și după cum era firesc, reîncepu discuția :

— Giselle de Angoulême se află aci, doamnă. Dar, dacă ar fi să ascultăm de horoscopul lui Lorenzo, nu o putem ucide nici prin otravă, nici prin sabie, nici prin foame și nici prin sete ; nici prin foc și nici prin apă, într-un cuvînt prin nici o moarte care presupune intervenția mîinii omenești.

— Și probabil, spuse Maria de Medicis, că lucrul acesta este foarte adevărat, deoarece ea s-a salvat de la înec deși a fost aruncată în Sena. Dar atunci cum să facem ?

— Am găsit felul de moarte care i se potrivește, care nu i se potrivește decît Gisellei.

— Și cum vrei tu s-o omori ?

— Prin DURERE, răspunse Léonora.

La auzul acestui cuvînt, regina tresări. O privi pe Mareșală așa cum ar fi privit pe îngerul răului și împreunîndu-și mîinile murmură :

— Aceasta îmi pare groaznic, Léonora ! Tu știi prea bine că eu nu șovăi decît atunci cînd sînt la mijloc interese superioare. Am întrebuințat pe rînd otrava sau pumnalul. Eu am poruncit lui Lux și lui Brian s-o arunce pe fată în Sena. Dar, ca să pricinuiești moartea unei ființe prin durere... Îmi pare că furi armele rezervate Domnului.

Regina se închină și murmură o rugăciune.

— Nu avem altă alegere, spuse Léonora rece și hotărîtă. Astrele au vorbit. Aș crede mai curînd că nu există soare pe cer, decît să bănuiesc că știința lui Lorenzo nu este adevărată. Am avut foarte multe dovezi pînă acum. Iar aceasta din urmă se adaugă celorlalte : Giselle a scăpat de la înec. Dar, doamnă, astrele spun că nu o putem omorî prin nici unul din mijloacele în care se întrebuințează mîna omenească. Dacă

nu am asculta de lucrul acesta, toată pacostea s-ar răsfrînge asupra lui Concini. Atunci, sau Giselle este ucisă printr-un mijloc obişnuit şi atunci moare şi Concini, sau nu moare deloc şi atunci Concini va fi pe vecie legat de ea prin dragostea care îl înlănţuieşte.

— Destul, Léonora ! Destul ! Trebuie să ascultăm de poruncile puterilor superioare. Dar explică-mi, te rog, cum va putea muri această fată de durere şi ce fel de durere i-ai rezervat.

— Giselle de Angoulême nu poate muri în urma unei dureri fizice, ci numai a uneia sufleteşti. Din noaptea în care am răpit-o mi-am petrecut multe ore, ba chiar zile întregi, studiind-o. Ea se numără printre acele fete care nu se dăruiesc decît o singură dată în viaţa lor, dar atunci cu trup şi suflet. Într-o bună zi, şi-a dăruit gîndirea şi sufletul... pentru totdeauna. Iubeşte. Dar dragostea ei nu este ca a ta, ca a mea sau ca a celor de o seamă cu noi, adică o parte din viaţa ei. Nu, este însăşi toată viaţa ei. Giselle nu trăieşte decît pentru un singur lucru : dragostea ei. Dragostea este tot reazemul vieţii ei. Cînd reazemul acesta se va prăbuşi, atunci şi viaţa ei va fi nimicită.

— Ce fată ciudată, Léonora !, spuse regina palidă de gelozie.

— Presupune că Giselle de Angoulême va fi pusă în prezenţa cadavrului celui pe care îl iubeşte, că îl va vedea mort.

Maria de Medicis tremură. Liniştită, Léonora continuă :

— Atunci şi Giselle va muri, doamnă ! Sau inima i se va sparge în piept şi va cădea moartă deasupra trupului iubitului ei sau îşi va mai prelungi cu cîteva zile o existenţă jalnică... dar nu, nu este sigur că ea va muri de îndată, lovită în inimă mai bine ca de un glonte de puşcă. Şi ştiţi, doamnă : Cavalerul de Capestang se află şi el aici.

Maria de Medicis rămase gînditoare. Tremura din tot corpul. Omorul în sine nu-i producea nici o frică, dar gîndurile Léonorei o făceau să se cutremure. Totuşi, ea clătină din cap, ca pentru a îndepărta aceste gînduri înspăimîntătoare şi murmură :

— Dar oare Cavalerul de Capestang nu este supus aceloraşi influenţe ca şi Giselle ? Lorenzo ţi-a spus doar : nu-l poţi omorî nici prin foc, nici prin apă, nici prin sabie, nici prin otravă, nici prin foame, nici prin sete, nici prin nimic altceva care presupune folosinţa mîinii omeneşti. Dar, pentru ca ea să moară, trebuie să fie pusă în faţa lui Capestang, mort şi el. Cum îl vei ucide pe Cavaler ?

Iar Léonora Galigai răspunse :

— Prin SPAIMĂ !...

•

Leonora făcu un semn Mariei de Medicis. Regina se luă pe urmele ei. Capul îi vîjîia. Tremura toată. Privirile ei rătăcite se ţinteau asupra Léonorei printr-o forţă magnetică. Galigai i se părea ca un arhanghel al morţii, conducînd-o pînă la o limită peste care nu se poate trece. Şi totuşi înainta. Ar fi dat orice să se poată reîntoarce şi să fugă. Dar ea mergea mereu...

Léonora pătrunse în camera ei de culcare, apoi în camera în care se îmbrăca de obicei, și, coborînd o scăriță tainică, despre a cărei existență știa poate numai ea, ajunse în acea curte mică despre care am mai vorbit, o curticică lată de abia trei stînjeni și despărțită de celelalte curți printr-un zid înalt. În zidul acesta se deschideau două porți, una joasă de fier, care, judecînd după rugina și praful de pe ea, nu se deschidea niciodată și care răspundea în fundătura Malabre, ce dădea în piața Garancière. Pe acolo trecea Léonora cînd părăsea pe furiș palatul. Cealaltă poartă, scoasă din țîțîni, se deschidea spre o scăricică ce ducea într-o pivniță strîmtă unde fuseseră înghesuite mai multe mobile vechi, aproape putrezite. Nimeni nu cobora în această pivniță, care, strîmtă și nefolositoare cum era, nu dădea nicăieri. Dar Léonora și regina coborîră în această pivniță.

Printre scaunele, printre fotoliile fără picioare, printre mesele putrezite, prin mijlocul acestor lucruri moarte șerpuia o cărăruie, trasată parcă de întîmplare, pe care porni Léonora. Ajunseră la un fel de dulap mare ale cărui uși fură date în lături.

— Iată drumul nostru. Ar fi bine să-ți pui masca, căci nu trebuie să fii recunoscută.

Regina ascultă în tăcere și își acoperi obrazul cu masca roșie. Atunci, Léonora împinse fundul dulapului. Scîndura se dădu la o parte și lăsă un loc de trecere, cam pentru o persoană. De acolo începea o scară în spirală, tare strîmtă. Léonora cuprinse mîna reginei și o trase după ea. Maria cobori prin întuneric. Tremura din tot corpul. Îi era frică. Nici nu o mai zărea pe Léonora. Dar îi simțea mîna înghețată care o strîngea pe a ei. Deodată, o lumină vie o izbi în obraz. Făcură cîțiva pași mari, dea-lungul unui coridor și pătrunseră într-un fel de odaie care părea o anticameră. Léonora privi țintă pe regină și îi spuse :

— Ești hotărîtă ?

Regina șovăi o clipă. Dar învingîndu-și această nehotărîre — poate remușcare — răspunse cu glas încet :

— Da !

— Amintește-ți că numai un cap încoronat poate să dea porunca...

— Da, adăugă regina. Astrele m-au ales pe mine, căci eu sînt regină.

— Îți amintești exact cuvintele pe care trebuie să le rostești ? Acelea și nu altele !

— Mi le amintesc, spuse regina, și sînt pregătită să le rostesc.

Un surîs sinistru apăru pe buzele Léonorei. Surîs triumfător și orgolios în același timp ; căci ea era mai vicleană și mai puternică decît astrele ! le înșela ! Îi va ucide pe cei doi tineri fără să întrebuințeze nici un fel de moarte pricinuită de mîna omenească. Și atunci porunca de moarte va fi dată fără nici o primejdie pentru Concini. Un rege ! spusese Léonora. Un rege ! Un cap încoronat ! Rege sau Regină !

Léonora Galigai deschise o ușă. Cele două femei pătrunseră într-o încăpere mai mică, luminată de două făclii ce răspîndeau o lumină tristă, în care se afla un pat, o masă și un fotoliu. Din această cameră se des-

chideau trei uşi: una prin care intraseră ele, a doua în peretele din stînga, iar cealaltă în peretele din fund. În fotoliu era instalat un om, care la apropierea Léonorei se ridică respectuos. Acest om era nubianul Belphégor.

Trebuie să spunem din capul locului că numai Léonora şi Belphégor cunoşteau aceste ascunzişuri ale palatului.

Léonora Galigai, fără a se sinchisi de Belphégor, se îndreptă spre uşa din stînga şi împinse o ferestruică, care, printr-un mecanism de gratii duble, nu putea fi văzută din interior.

— Priviţi !, spuse ea reginei reluînd un ton mai respectuos.

Maria de Medicis se apropie şi, în mijlocul unei camere frumos mobilate, o zări pe Giselle de Angoulême. Fie din oboseală, fie în urma unei prea mari tensiuni morale, Giselle, aşezată într-un fotoliu adormise. Era palidă şi slăbită. Dar, cu tot somnul şi paloarea ei, obrazul fetei exprima aceeaşi neînfrîntă mîndrie caracteristică firii sale. Regina rămase mai mult timp sprijinită de pervazul ferestruicii, cercetînd frumuseţea Gisellei pe care o asemuia poate cu a ei, atît de trecută. Căci deodată, cu un gest brusc, se depărtă. Léonora surîse : sigur că ea ghicise furia reginei. Se întoarse spre Belphégor.

— Te plictiseşti, nu-i aşa ?, îl întrebă ea cu glas aproape bucuros. Ai puţină răbdare ! Se va sfîrşi şi asta. O vezi pe această doamnă cu masca roşie ? Îţi va porunci ceva. O vei asculta ca şi pe mine însămi.

Nubianul se înclină respectuos în faţa reginei şi îşi duse mîna pe piept.

— Ce face prizonierul ? întrebă Léonora.

— Este blînd ca şi un miel...

— Aşadar, a băut ?

— Da. Acum vreo oră. De atunci am intrat de mai multe ori în camera lui şi nu a făcut nici cel mai mic gest de împotrivire. L-am putea duce chiar şi la abator. Tot nu şi-ar da seama.

Léonora se întoarse spre Maria de Medicis şi îi spuse :

— A sosit momentul potrivit...

— Belphégor, întrebă regina, mă vei asculta, oricare ar fi porunca mea ? Nubianul răspunse prompt :

— Desigur ! De îndată ce stăpîna mea vrea astfel !

Maria de Medicis avu o ultimă şovăire. Privirile ei reci se tulburară. Stropi de sudoare îi apărură pe frunte. Îşi făcu semnul crucii şi — întocmai ca şi cum ar fi recitat o poezie — spuse :

— Ascultă, Belphégor : îl vei lua pe Cavalerul de Capestang, adică pe prizonier, în timp ce va fi sub influenţa elixirului pe care l-a băut, îl vei lega de o scîndură şi îl vei coborî jos.

Un murmur de groază se desprinse de pe buzele nubianului, care îşi ridică privirile rătăcite spre Léonora. Dar Léonora nu-l privea nici pe Belphégor şi nu se uita nici la regina. Ea nu vroia să ia parte cu nimic la moartea celor doi tineri. Maria de Medicis continuă :

— Cînd va muri, îl vei întinde pe patul lui. Apoi te vei duce în camera Gisellei de Angoulême, adică a prizonierei, şi o vei conduce lîngă mort fără să-i faci nici un rău. O vei lăsa acolo şi te vei retrage ferecînd uşa.

Nubianul gîfîia. Totuşi se plecă şi murmură :

— Voi face întocmai !

Léonora îl privi cu un fel de gingăşie în priviri şi puse mîna pe braţul gol al negrului.

— În două ore îi spuse ea, vei fi liber ! Şi gîndeşte-te, dragul meu, că răsplata pe care o vei căpăta pentru aceste cîteva zile de plictiseală îţi vă îngădui să nu mai serveşti pe nimeni, tot restul vieţii.

Nubianul clătină din cap. Şi atunci Léonora deosebi un fel de disperare în ochii lui.

— Nu există decît o singură răsplată pe care o doresc, spuse el. Dar pe aceea nici dumneata, nici altcineva pe această lume nu mi-o poate da.

— Cine ştie ? !, exclamă Léonora surîzînd.

Înainte ca nubianul să-şi revină din uimirea ce-l cuprinsese la auzul acestor cuvinte, Léonora Galigai o luă pe regină de mînă şi o trase după ea. Cele două femei dispărură grăbite.

*

Cînd se întoarseră în camera Léonorei, cele două femei se priviră în faţă.

— Du-te, spuse regina, te voi aştepta aci. Dar cît timp vei zăbovi ?

— Am mai încercat odată să ucid prin spaimă, spuse Léonora cu un glas care seamăna cu ecoul unui vis. O jumătate de oră este de ajuns. Să socotim însă o oră pentru Cavaler, care se pare că este foarte viteaz. Cel mult în două ore vom putea coborî din nou : vom găsi două cadavre...

Şi Léonora ascunzîndu-şi obrazul sub masca de catifea neagră, intră în saloanele în care se dădea serbarea, tocmai în momentul în care orchestra începea un vals vesel. Mulţimea se răspîndise prin saloanele scăldate într-o lumină vie. Pietrele preţioase străluceau. Peste tot se auzea acel murmur care pare a fi suspinul bucuriei, respiraţia fericirii.

Léonora străbătu grupurile înfierbîntate. Mergea tăcută şi semeaţă. Iar cei care îşi mai păstraseră sîngele rece, se înfiorară la vederea acestui spectru omenesc. Léonora îl văzu în sfîrşit pe Concini. Era îmbrăcat atît de luxos, încît întuneca tot luxul şi toată bogăţia celorlalţi bărbaţi. Era bucuros şi strălucitor. Era frumos. Era într-adevăr Dumnezeul acestei serbări. Cînd trecu pe lîngă Léonora, ea îl prinse de braţ.

— Tu !, exclamă el. Ce vrei să-mi spui, Léonora ? Cele trei zile au trecut. O voi vedea, în sfîrşit ? Spune-mi, o voi vedea ?

— O vei vedea peste două ore, răspunse Léonora.

Şi se îndepărtă, lăsîndu-l pe Concini palid de bucurie, clătinîndu-se de fericire.

VII
ALUNECAREA SPRE SPAIMĂ

Cînd, după bătălia de la „Regele Henric", Capestang se trezi, observă că fusese culcat într-un pat portativ. Vru să-şi ridice capul, dar el îi părea atît de greu încît credea că nu-l va mai putea ridica niciodată. Vru să întoarcă braţul, dar o închircire de durere îi atrase atenţia că aceasta era o încercare neîngăduită încă. Vru să-şi mişte cel puţin picioarele, dar un strigăt de durere îi scăpă de pe buze. Atunci, cavalerul se minie.

— Ei drăcie, dar ce... oare în timpul somnului mi-au pus un cap de plumb ? Oare braţele mele sînt pline cu ace ? Dar picioarele mele ? Sînt sigur că mi-au pus lipitori pe picioare. O mie de lipitori. Ei drăcie !

Adevărul era însă altul : trupul cavalerului era plin de răni, nu prea primejdioase, ce-i drept, dar tare dureroase. Aventurierul delira chiar puţin. Febra îi creştea din ce în ce. Încercă să-şi orînduiască puţin gîndurile şi amintirile ce-l frămîntau şi reuşi să reconstituie tot ce i se întîmplase din momentul în care îl dusese pe Prinţul de Condé la Luvru, pînă în clipa în care, afumat în podul ospătăriei, coborîse pe scara exterioară şi se năpustise asupra oamenilor lui Concini. Din momentul acela nu-şi mai amintea aproape nimic, în afară de faptul că îi era tare sete.

Totuşi, izbuti în fine să se aşeze în pătucul lui, cu spatele sprijinit de perete şi să privească pe rînd zgîrieturile care-i brăzdau trupul pe ici, pe colo. Fără să fie mare chirurg, se pricepea destul de bine la răni, pentru a-şi da seama, spre marea lui mulţumire, că nici una din ele nu era prea gravă.

Doar nişte zgîrieturi, exclamă el, gîndindu-se cu dispreţ la potrivnicii lui. Ei drăcie ! Loviturile mele nimeresc mai bine. Dar unde mă aflu oare ? (Începu să cerceteze camera mică şi joasă în care se găsea). Probabil că sînt la Châtelet sau la Temple, dacă nu chiar la Bastilia. Ce vrea cu mine ilustrul Concino Concini ? Să mă dea în judecată pentru răzvrătire ? Ei, în cazul acesta ar fi mai bine să mă socotesc mort de pe acum ! Dar pentru ce oare nu au terminat definitiv cu mine, în timp ce eram în puterea lor ?

Acest ultim gînd îl făcu să tresară şi să arunce în jurul lui o privire cercetătoare : căută ulciorul sau recipientul cu apă pe care orice temnicer, oricît ar fi fost de hain, nu uita niciodată să-l pună lîngă patul prizonierului. Camera în care se afla nu primea lumină decît printr-o mică ferestruică prevăzută cu gratii. Dar oricît de slabă era această lumină, ea i-ar fi îngăduit totuşi să vadă ulciorul despre care vorbim. Dar el nu văzu nimic. Celula, închisoarea, camera — cum vreţi s-o numiţi — în care se afla era lipsită de orice mobilă, precum şi de orice instrument : în afară de cei patru pereţi nu se afla absolut nimic acolo. În afară de pat nu găseai nici o scîndură, nici o masă, nici un scaunel.

Absolut nimic. Capestang simți în spate un fior care de astădată nu era pricinuit de febră.

— Ei, murmură el, am impresia că nu mă aflu într-o închisoare obișnuită. Dar atunci unde sînt ? Unde m-au dus ? Și pentru ce n-au terminat definitiv cu mine, atunci cînd eram în puterea lor ? Și pentru ce nu există un ulcior cu apă în această cameră ?

Setea arzătoare, febra, arsurile rănilor, slăbiciunea care-l răpunea, toate aceste simptome reunite îl lipseau de orice putere de judecată. Cavalerul căzu într-un fel de agonie.

Căzu într-un somn tare neliniștit, un somn ciudat pe care îl cunosc toți răniții, un somn în care puterile trupului, zdrobite, par să se refugieze în imaginația înzecită, însutită, în care viziunile se urmează, se încrucișează.

De la sine înțeles că toate aceste vise care frămîntau creierul tînărului cavaler se învîrteau în jurul unui singur lucru : setea. Carafe străvezii, izvoare sursurînde, pînze de apă, ploi torențiale, flacoane, sticle de vin, toate aceste lichide apăreau în mintea înfierbîntată a lui Capestang. De mai mult de zece ori, cavalerul văzu ființe care îi aduceau să bea și care fugeau rîzînd ori de cîte ori el se pleca să le ia paharul sau ceașca pe care o țineau în mînă. Concini, regele, Laffemas, Condé, ducele de Angoulême și chiar Giselle, îl chinuiau pe rînd. Apoi văzu o femeie pe care nu putu să o recunoască pentru că era mascată. Se apropie de el cu un pahar în mînă. Dar Capestang, bănuitor, se feri de ea.

— Ascultă, ticăloaso, murmură el. Vei plăti și pentru ceilalți !...

Și făcu o asemenea sforțare pentru a prinde spectrul, încît un strigăt de durere îi scăpă de pe buze. Cavalerul căzu înapoi pe pat. Dar, spre mirarea lui, ceea ce urmă fu un adevărat deliciu. Spectrul nu dispăru, ca toți ceilalți. Femeia se apropie de el. Îl atinse și duse la buzele lui arse de friguri un pahar de argint. Cavalerul bău ! O băutură minunată. Sorbi pînă la ultima picătură, căci paharul nu conținea doar cea mai răcoritoare dintre băuturi, ci și un amestec întăritor. Aproape numaidecît, Trémazenc se simți renăscînd la viață.

— Doamnă, bîigui el, fiți binecuvîntată !

La auzul acestui cuvînt, necunoscuta tresări. Se ridică încet.

— Cine sînteți ?, întrebă Cavalerul. Pentru ce îmi veniți în ajutor ?

— Ești în stare să faci cîțiva pași ? spuse necunoscuta ocolind răspunsul.

— Voi încerca. Dar unde vreți să mă duceți ?

— Vreau să te salvez. Pentru ce ? Cum ? Poate vei afla acestea mai tîrziu. Deocamdată, adună-ți toate puterile ca să poți merge. La nevoie, te voi susține. Și apoi drumul nu este prea lung.

Cavalerul se ridică în picioare. Capul îi vîjîia. Făcu un gest ca și cum va fi vrut să se sprijine de umărul doamnei cu masca de catifea neagră. Dar se îndreptă, își adună toate puterile înviorate de licoarea pe care o băuse.

— Ei drăcie !, exclamă el silindu-se să-şi recapete mîndria sa obişnuită. Cum ? Un Capestang va suporta oare să fie susţinut de o femeie ? Mai curînd, moartea !

— Fanfaron ! murmură necunoscuta printre dinţi, ridicind din umeri.

Dar Capestang nu auzise cuvîntul şi nu observase gestul. Începu să meargă semeţ. El birui suferinţa şi îşi muşcă buzele pentru a nu urla de durere. Privirile i se împăienjeneau. Delirul îl cuprindea din nou. Işi dădu seama că străbate o altă cameră, apoi o curte, cobori o scară şi pătrunse în sfîrşit într-o cameră unde se trînti pe un pat...

Léonora Galigai îndepărtase fără nici o greutate cele două gărzi pe care Rinaldo, aşteptînd ca stăpînul său să ia vreo hotărîre, le postase în faţa încăperii în care fusese închis cavalerul. Cît despre motivul care o îmbia — nu să-l salveze pe Adhémar — dar să nu-l lase să moară de rănile pricinuite de spadasinii lui Concini, el se datora numai horoscopului pe care Lorenzo îl destăinuise cu cîteva zile mai înainte. Concino ar fi fost pierdut dacă l-ar fi ucis pe Capestang prin sabie sau prin otravă, prin foame sau prin sete, prin apă sau prin foc.

*

Timp de mai multe zile, cavalerul de Capestang fu foarte îngrijit de doamna cu masca de catifea. Ea era ajutată de un negru tăcut ca şi un mormînt, dar tare îndemînatic. Doamna nu răspundea niciodată la întrebările cavalerului. Din cînd în cînd murmura doar atît :

— Ai răbdare !

Deodată ea nu mai veni deloc. Rănile începuseră să se vindece, iar nubianul putea singur să-i dea îngrijirile necesare. Un singur lucru uimi mult pe cavaler şi îi dădu de gîndit : cînd venise pentru ultima oară, necunoscuta îl întrebase data exactă, locul, anul şi ziua, ora, ba chiar şi minutul naşterii sale.

— Lucru foarte uşor !, răspunse Capestang, se află un manuscris în care sînt trecute toate evenimentele mai de seamă ale familiei. Am văzut-o chiar pe mama mea cînd a scris acolo că m-am născut la 15 Martie 1594, la orele două dimineaţa precis.

Aceste informaţii fură transmise de Léonora astrologului Lorenzo, pentru ca acesta să poată reîncepe, bazat pe aceste date precise, un nou horoscop. Din acea zi, Capestang nu o mai văzu pe cea care îl îngrijise atît de bine. Dar pentru că era foarte bine îngrijit, pentru că era servit de trei ori pe zi cu prînzuri minunate, pentru că patul în care dormea sau fotoliul în care se odihnea erau cît se poate de confortabile, cavalerul nu se nelinişti.

Atunci cînd voi fi complet vindecat, mi se va da drumul, gîndea el. Şi... nu va fi prea rău ! Căci am început să uit cum arată soarele. Răbdare ! Şi ea mi-a spus tot astfel. Dar cine este ea ? Şi pentru ce se interesează atît de mult de soarta mea ?

Cam în a douăzecea zi, cavalerul era complet vindecat. Se ridicase din pat de cîteva zile. Descoperise la căpătîi un costum de cavaler pe care se grăbi să-l îmbrace deoarece al lui era bucăți-bucăți. Mai trecură apoi trei sau patru zile. Cavalerul se simțea — și chiar așa era — tot atît de puternic ca și înainte de luptă. Se exersa ridicînd fotoliul cu un singur braț. Făcea kilometri întregi mergînd în jurul camerei. Gîndul de libertate ajunsese aproape o obsesie pentru el. Nesiguranța, încetul cu încetul, îl dispera. Căci nimic nu este mai chinuitor decît să nu știi cît timp trebuie să fii închis într-un anumit loc.

Cavalerul simțea că se înăbușe. Vru să-l descoasă pe nubian, atunci cînd acesta îi aduse mîncarea. Dar fiindcă nubianul nu-i răspunse, el îl amenință că îl va strînge de gît, că îi va tăia urechile, că îl va jumuli de viu. Nubianul plecă. Capestang luă atunci o hotărîre eroică : cînd se va întoarce nubianul, în loc să-l amenințe, îl va prinde de gît, îl va strangula puțin și apoi va pleca liniștit. Numai că, începînd din acea zi, nubianul nu se mai arătă.

La timpul prînzului, cavalerul văzu uimit deschizîndu-se în zid o mică ferestruică prin care nubianul, mai tăcut ca oricînd, îi împinse mîncarea și băutura. Capestang luă farfuriile, luă sticlele și se repezi să-l prindă pe negru prin ferestruică. Dar atunci geamlîcul se închise brusc. Cavalerul, mînios, mîncă și bău. Apoi încercă să dărîme ușa. Zadarnic.

Din zi în zi, din ceas în ceas, mînia și groaza lui creșteau. Cavalerul sfărîmă patul și fotoliile. Cercetă pereții. Încercă să desprindă podelele. Strigă și țipă. Debită întreg vocabularul de înjurături pe care-l auzise de la gărzi. Ceasurile de nebunie furioasă și de tristețe se succedau într-un ritm chinuitor. Pînă în cele din urmă, stăpînit de groază, își spuse că avea să-și sfîrșească zilele în cămăruța aceea fără să știe unde se află. Va muri acolo.

După unul din prînzurile menite să-i mai potolească mînia, începu să gîndească profund. De cît timp era acolo ? Nu știa. Era ziuă ? Era noapte ? Dimineața sau seara ? Mînia îl cîștiga încetul cu încetul. Deodată, vru să se ridice pentru a se plimba de-a lungul camerei. Dar atunci își dădu seama că picioarele de-abia îl susțineau. Schimbă lumînarea gata să se stingă, cu una nouă. Avea o provizie întreagă. Apoi căzu într-un fotoliu.

— Ce dracu este cu mine ? se întrebă nedumerit cavalerul. Nu-mi mai simt picioarele. Mîinile îmi sînt ca de plumb. Totuși am mîncat și am băut ca de obicei. Îmi slăbesc puterile. Ei drăcie !

Printr-o sforțare viguroasă, reuși să înfrîngă amețeala care îl făcu să se clatine.

— Dacă diavolul acesta negru ar intra acum ! Ce bine m-aș simți să-l strîng de gît !

Pe cînd se gîndea astfel, Belphégor intră în celulă. Capestang mîrîi de mînie și se năpusti asupra lui să-l înhațe. Dar căzu din nou în fotoliu. Vru să-l înjure, dar limba lui era ca și paralizată. Belphégor îi luă mîna și îi ridică brațul. Apoi îi dădu drumul. Brațul căzu greu în jos.

— Foarte bine !, spuse negrul, plecînd tot atît de liniştit precum venise.

— Foarte bine !, mîrîi Capestang în sinea lui. Nemernicul acesta crede că este „foarte bine" ! Aşteaptă puţin, bezmeticule, ai puţină răbdare, nelegiuitule şi vei vedea dacă este „foarte bine". Dar ce se petrece oare în capul meu ? Îmi pare că aud o muzică îndepărtată. Vreau să dorm. Am impresia că voi dormi opt zile la rînd. Dacă aş putea dormi...

Dar nu putea. Simţea nevoia să doarmă şi îi era cu neputinţă să aţipească măcar. Mîinile îi îngheţară. Zgomote ciudate, reale sau imaginare, îi împuiau capul. Uimirea îi paraliza gîndirea. Apoi, în dosul acelei uşi pe care nu putuse să o deschidă, auzi şoapte. Toate puterile lui se concentrară atunci în urechi. Ascultă şi auzi. Un glas straniu ajunse pînă la el. Şi deodată sufletul lui se umplu de groază. Căci acest glas spunea :

— Îl vei lua pe cavalerul de Capestang, îl vei lega de o scîndură şi îl vei coborî...

Nu prin cuvinte rostite, căci Adhémar nu era în stare să vorbească, dar prin gîndirea lui înfierbîntată, cuprinsă de ameţeală, Capestang îşi spuse :

— Are să mă ia ? Are să mă lege de o scîndură ? Are să mă coboare ? Ce fel de scîndură ?... SĂ MĂ COBOARE ?... UNDE ?...

În aceeaşi clipă intră şi nubianul. Se apropie de Capestang, îl luă de mînă şi îi spuse :

— Vino !...

Cavalerul se ridică. Sforţarea de rezistenţă pe care o făcu ar fi sfărîmat şi lanţurile, dacă ar fi fost prins cu ele. Dar fiinţa lui interioară era înlănţuită. Fiecare muşchi, fiecare nerv, fiecare fibră îi era redusă la neputinţă. Se ridică cu toată puterea de care era în stare. Dar el credea că se ridică. Iar în acelaşi timp îşi spunea sie-şi : Nu mă voi duce ! Nu, nu ! Nu vreau ! Totuşi se supuse. Se ridică şi merse. Îl urmă pe Belphégor.

Era mersul spre groază. Fiecare pas întruchipa groaza. Fiecare pas era o repetare a uriaşei sforţări de a nu merge. Inainta. Şi groaza era tocmai că mergea, deşi nu vroia să facă un pas mai departe. Dar el, blînd, se supunea. Unde era puterea lui ? Nimicită ! Ce era cu voinţa lui ? Distrusă ! Dar inteligenţa lui ? Îi rămăsese tocmai atîta pentru a-şi da seama că se află sub influenţa unei băuturi ameţitoare, că mergea fără să se poată împotrivi, că acolo unde-l duceau trebuia să fie groaznic.

Dar pentru ce oare scîndura aceea trebuia să fie groaznică ? Pentru ce oare coborîrea aceea trebuia să fie înspăimîntătoare ? Ce putea fi înfricoşător într-o scîndură, într-o coborîre ?

Nu ştia. Dar ghicea, simţea, presimţea, vedea aceasta deşi nu zărea nimic. Glasul care dăduse porunca era plin de groază. Atitudinea nubianului era plină de groază. Şi însăşi împotrivirea trupului şi a minţii sale dovedeau că avea să urmeze ceva groaznic.

Deodată, se cufundă în întuneric adînc. Înţelese că străbătea un coridor. Apoi avu senzaţia că urcă o treaptă, două, trei, mai multe. Vru

să le numere, dar nu reuşi. Trebuia să fie o scară lungă. Cel puţin astfel credea. Şi apoi după scări, deodată pătrunse în lumină, o lumină slabă, palidă, tremurîndă, de abia suficientă pentru a arăta umbrele îngrămădite în camera în care se afla.

În acelaşi moment zări scîndura.

Era de fapt o planşă de fier. Măsura doi metri lungime, optzeci de centimetri lăţime şi zece centimetri grosime. Stătea în picioare, sprijinită de un fel de stîlp. Stîlpul era de formă rotundă şi avea un diametru cam de un metru. De marginile acestei planşe erau fixate nouă inele de fier de diferite circumferinţe. Fiecare din aceste inele se deschidea în două semicircumferinţe. Apropiind şi închizînd aceste două circumferinţe, întocmai ca şi cele două părţi ale unui lacăt, se obţinea un cerc închis. Am vorbit şi despre un stîlp, care se afla exact în mijlocul rotondei (încăpere). Avea un diametru de şase metri. Am spus că planşa stătea în picioare, sprijinită de stîlp. În partea de jos era fixată de un fel de maţ de fier care înconjura stîlpul. Acest maţ forma o ieşitură cam de douăzeci de centimetri. Deocamdată el părea să formeze baza stîlpului.

Capestang văzu scîndura. Cu fulgerătoarea intuiţie pe care mintea o capătă atunci cînd este pradă viselor bolnăvicioase, cavalerul îşi dădu seama, ghici că „scîndura" era acea masivă planşă de fier. În acelaşi timp, văzu toate uneltele, inelele de fier, cleşti, deschise gata să înhaţe, planşa, maţul de fier şi stîlpul din mijlocul acelei camere rotunde ca un puţ. Chiar şi stîlpul, uriaşul, monstruosul stîlp era de fier. Poate că era chiar de oţel, căci lucea. Avea reflexe grase, întocmai ca un cilindru uns cu ulei, al unei gigantice maşini. Ce rost avea această planşă, acest stîlp, acest maţ ? Ce întrebuinţare se dădea acestor inele ? Dar această cameră rotundă ? Toate aceste întrebări se ciocneau în mintea lui Capestang. Fiecare din ele era ca şi o lovitură de ciocan dată în moalele capului. Pentru ce ! ?. Pentru ce ! ? Şi tot el îşi răspundea : pentru îndeplinirea unei grozăvii.

Vru să fugă. Toată fiinţa lui se răzvrătea. Era stăpînit de acelaşi instinct pe care îl are orice animal cînd este dus spre instrumentele morţii. Auzea în sinea lui un fel de urlet prelung. În acelaşi moment, Belphégor îl împinse cu spatele spre planşă. Şi Capestang văzu cum două inele de fier se închiseră strîngîndu-i gleznele picioarelor. În clipa următoare, auzi scîrţîitul altor două inele : îi fuseseră prinse încheieturile mîinilor. Apoi coatele, genunchii şi în sfîrşit al nouălea inel şi ultimul îi prinse gîtul. Grozăvia îl înlănţuia cu cele nouă braţe ale sale. Cei nouă cleşti îl înhăţaseră de glezne şi de genunchi, de încheietura mîinilor şi de coate şi în sfîrşit de gît. Astfel nu mai putea face nici cea mai mică mişcare. Trupul lui se contopea cu „scîndura".

Iată dar gîndurile care frămîntau, întocmai unor coşmaruri, conştiinţa pe jumătate adormită a lui Capestang. Ar fi primit, acum, cu bunăvoie, să sufere toate chinurile din lume, cu o singură condiţie însă : să poată cel puţin bolborosi, cu buzele lui paralizate, ceea ce îi spuneau glasurile ce răsunau în închipuirea lui. Apoi, chiar şi aceste noţiuni dispărură. Închise ochii. Deodată simţi cum viaţa şi vigoarea îi pătrundeau,

tumultos, în trup. Deschise ochii și văzu cum nubianul îi ținea înaintea nasului o sticluță plină cu o licoare parfumată.

— Mă otrăvește !, gîndi cavalerul. În sfîrșit moartea mă va scăpa de chinuri. Respiră profund. Deodată, își dădu seama însă că grozăviei i se adaugă altă grozăvie. Nu, nu era otrăvit ! Îl trezeau numai din toropeala care-l cuprinsese tocmai pentru a-și da mai bine seama de situația în care se afla. Trebuia să înțeleagă totul. Totul ! Totul ce ? Și atunci simți cum i se limpezește mintea, cum picioarele și mîinile își recapătă mlădierea pierdută, cum limba i se dezleagă.

De abia atunci Capestang își dădu seama de adevăr. Sau cel puțin avu impresia că îl înțelege : fusese legat de planșă pentru a muri astfel de sete și de foame. El auzise pe mulți oameni spunînd că în felul acesta mor condamnații în diferite subterane. Atunci, groaza dispăru. De îndată ce fu stăpîn pe gîndirea lui, de îndată ce se află în prezența a ceva pozitiv, oricît de înspăimîntător ar fi fost chinul lui viitor, cavalerul nu se mai temu de nimic. Și cu un glas, aproape liniștit, i se adresă lui Belphégor :

— Blestematule, bănuiești oare că un Capestang va tremura vreodată în fața morții ? Vino aici, demone ! Așează-te în fața mea ! Privește-mă ! Fii martor la agonia mea, oricît de lungă ar fi ea. Și după aceea du-te de povestește înfricoșătoarei tale stăpîne că Adhémar de Tremazenc, cavaler de Capestang a murit astfel după cum a trăit : neînfricat.

Belphégor îl privi o clipă și spuse doar atît :

— Foarte bine !

Același cuvînt pe care îl rostise atunci cînd venise să se asigure de neputința prizonierului. Apoi ieși. Plecarea nubianului fu ca o lovitură de trăznet pentru Capestang care bănui că negrul nu înțelesese probabil totul. Bîigui :

— Foarte bine ! Cum foarte bine ? A plecat ? Nu vrea deci să asiste la agonia mea ? Așadar, nu voi muri aici ?

Se scurseră cîteva minute, scurte fără îndoială, dar destul de lungi pentru ca osînditul să poată privi tot ce era groaznic și ce va mai fi încă groaznic în această aventură.

Iar pe cînd se gîndea, deodată își aminti de înspăimîntătoarea poruncă :

— Îl vei lega de „Scîndură“ și... îl vei coborî.

— Să cobor ?, se miră cavalerul. Dar unde să cobor ? Ce însemnătate are aici cuvîntul „coboară“ ?

Chiar în acest minut, planșa începu să se miște. Capestang se cutremură din tot corpul. Se propti, cu o ultimă sforțare, din mijloc, din cap și din picioare. Simți cum mușchii se întind ca niște frînghii, își auzi nervii trosnind, dar toată sforțarea lui fu zadarnică. Nici un inel nu se deschise. Gleznele lui, încheieturile mîinilor sale, coatele, genunchii și gîtul său rămîneau puternic înlănțuite de planșă. El însuși nu se putea desprinde de „scîndură“. Cavalerul înțelese atunci că începea să coboare. Cel puțin crezu că înțelege aceasta, i se păru că începuse să coboare. Dar spectrul groazei încuibărite în mintea lui îi spunea mereu :

— Mai așteaptă ! mai așteaptă ! Nu-i încă momentul ! Nu ai început încă să cobori !

Capestang avea o voință încercată, o forță sufletească anormală aproape, un spirit întreprinzător, o putere de îndurare a trupului care îl făcuse să spună de multe ori „probabil că sînt din fier și oțel". Acum folosea această voință, această forță sufletească, această îndurare fizică pentru a-și spune mereu : „Nu mi-e frică ! Nu vreau să-mi fie frică ! Nu trebuie să-mi fie frică !"

Mișcarea planșei era înceată, uniformă, avea gingășia inexorabilului. Planșa se depărta de stîlpul de fier, luneca sprijinită de două balamale mari. Se îndepărta în partea de sus, dar brațul ei rămînea fixat de mațul de fier. Planșa descria astfel, în jurul bazei sale, un arc de cerc.

Prin urmare, capul lui Adhémar descria aceeași linie curbă, pe cînd picioarele rămîneau aproape în același punct, iar planșa din poziția verticală trecu, fără nici o zgîlțiire, în poziția orizontală. În sfîrșit, Capestang se văzu într-o poziție paralelă cu podeaua camerei în fața acestei podele și la o distanță de mai puțin de un metru de această podea. Cînd „scîndura" fu în poziția orizontală, iar Capestang, strîns de cele nouă inele se afla cu spatele pe planșă și cu fața spre podea, totul se opri brusc.

— Voi rămîne mereu legat de planșă, se gîndi cavalerul.

Dar nici nu isprăvi bine acest gînd, căci fu cuprins de frică. Frica îi înlănțui mintea, sufletul, toată ființa. Niciodată, în viața lui, nu tremurase atît de tare. Podeaua camerei se deschidea. Înainta, se dădea înapoi, pătrundea în zid. Dispărea. Numai atunci Capestang pricepu adevăratul înțeles al Grozăviei. Atunci simți cum frica îl strînge de gît. Căci într-adevăr ceea ce vedea era înspăimîntător : după ce dispăruse podeaua, după ce intrase în perete, Capestang se trezi atîrnat deasupra unei prăpastii fără de fund, cu fața spre ea, prins de virtej. Această prăpastie era un puț. Și oricît și-ar fi forțat el vederea, oricît ar fi încercat să străpungă întunericul, tot nu putu să zărească fundul lui. Dar exista oare un fund ? Și ce se găsea pe acest fund ? Întuneric ! Numai întuneric !...

Stîlpul de fier se profila în întunericul acestui puț, se înfunda mereu și se pierdea în întunericul puțului. Stîlpul ocupa, așadar, centrul puțului. Privirile rătăcite ale lui Capestang, din pricina poziției orizontale, cu fața spre prăpastie, țînteau acest stîlp de care se înlănțuia mațul de fier, care el însuși susținea baza planșei. Deodată, fu zgîlțiit de un tremur de moarte.

Spaimei i se adăuga altă spaimă. Stîlpul acesta nu era de fapt un stîlp. Dar ce era atunci ? Stîlpul era un șurub uriaș. Un șurub de fier sau de oțel, ale cărui șanțuri luceau ca și cînd ar fi fost unse cu ulei. Un șurub care se înfunda într-o prăpastie.

Capestang, cu privirile ațintite, deosebi numaidecît mațul de fier care înconjura trunchiul central și care cobora în spirală. Atunci văzu mai bine și mațul de fier de care, prin balamale puternice, era legată planșa de fier. Și atunci înțelese întreaga grozăvie a acestui mecanism : mațul de fier era, de fapt, matricea șurubului. Era deajuns ca matricea

să se pună în mişcare pentru ca planşa de fier de care era legat să înceapă să coboare în spirală. Pentru ce oare ? Ce rost avea acest înspăimîntător şurub ? Oare cavalerul avea să fie stilcit de cine ştie ce angrenaj înfricoşător ?

Mecanismul se puse în mişcare în mod brusc.

Cobora învîrtindu-se în jurul şurubului central. Picioarele îi erau prinse de maţul de fier, adică de matrice. Capul îi era cam la o depărtare de un sfert de metru de peretele circulant al puţului. Iar faţa îi era îndreptată spre prăpastie.

Cobora şi se învîrtea încet, o mişcare molcomă, uniformă, fără zgîlţîiri, fără zgomot, fără scîrţîituri. Cobora în tăcere. Cobora în beznă. Mişcarea îi pricinuia un fel de ameţeală, de groază ; ameţeala simţurilor nu putea fi nicicum asemuită cu ameţeala gîndirii.

Gîfiia. O sudoare rece îi şiroia de-a lungul trupului. Încerca, cu toată puterea minţii sale, tulburată pînă la extrema margine, de unde începe nebunia, să găsească un mijloc de a se nimici, de a scăpa prin moarte grozăviei acestei coborîri. Ce putea să facă ? Încercă să apese inelul care îl înlănţuia de gît, umflîndu-şi cît putea mai mult gîtlejul. Dar poziţia inelului fusese astfel calculată încît să împiedice o atare încercare. Cobora. Pînă unde, oare, avea să coboare ? Cît timp, încă ? Simţea lovituri puternice în tîmple. Era sîngele care zvîcnea. Cobora mereu. În tăcerea apăsătoare a întunericului, mişcarea de coborîre în spirală continua neîntrerupt. Dar întunericul era mereu mai jos decît el. Căci, pe măsură ce cobora, pereţii puţului se luminau. O licărire slabă şi tremurîndă, dar destul de puternică, totuşi, spre a-i îngădui să vadă umbrele de sub el, să zărească prăpastia care îl atrăgea spre ea, în sfîrşit pe el însuşi. Iar coborîrea era fără sfîrşit, fără oprire. Cobora şi se învîrtea, cu capul prins de peretele şanţului. Cobora încet şi uniform, ca şi cînd coborîrea avea să dureze secole întregi. Atunci, deodată, îşi dădu seama cum un simţ nou se naşte în el, cum se dezvoltă cu repeziciunea unui meteor, cum pune stăpînire pe celelalte simţuri ale lui şi pe gîndirea care îi mai rămăsese.

Şi acesta era simţul SPAIMEI.

Capestang înţelese, în fine, crudul adevăr. Iar adevărul era că nu va fi niciodată sfărîmat, că era osîndit să coboare mereu, fără sfîrşit, fără să afle vreodată încotro coboară, spre ce funduri, nici ce se afla pe aceste funduri, în această tăcere, în aceste întunecimi. Cobora mereu spre moarte ! Atunci, deodată, ca şi cum ar fi făcut o ultimă sforţare a disperării sale, încercă să închidă ochii, fără să reuşească însă. În acest moment auzi cum puţul se umplea de o rumoare ciudată, stranie, uriaşă. Erau strigăte ascuţite, puternice, aşa cum oamenii nu ar fi putut scoate niciodată. Era un urlet prelung, al cărui răsunet se spărgea de pereţii înspăimîntătorului puţ. Erau strigătele groazei. Şi Capestang îşi dădu seama că aceste strigăte ieşeau din gîtlejul lui. Tînguiala aceasta era plîngerea lui. Urletele acestea erau strigate de el. Glasul acesta de groază era vocea lui.

Uniformitatea înspăimîntătorului coşmar îl frămînta cumplit. Matricea continua să se rotească în jurul înfricoşătorului şurub. Planşa de fier îşi urma coborîrea în spirală. Capestang urla.

Urla în faţa morţii ca şi ciinii care simt că turbează. Oasele, muşchii, nervii, gîndirea, totul pîrîia în trupul lui.

Cobora !

Groaznica, înspăimîntătoarea coborîre spre moarte nu se oprea nici o clipă. Nu ! Căci nu exista absolut nimic care să-l fi putut ucide ! Şi înainta mereu spre ceva şi mai înfricoşător decît moartea. Căci aceasta era „Moartea prin Spaimă" !

VIII

BELPHÉGOR

Concini nu era singurul senior parizian care avea un nubian. Era o adevărată modă, tot aşa cum era şi moda papagalilor sau a maimuţelor, pe care femeile le plimbau cu ele pe stradă. Să ai în serviciul tău un negru era, pe acele timpuri, o chestiune de protocol monden.

De unde venea Belphégor ? Nu ştim. Era un tînăr de vreo treizeci de ani, bine făcut, plăcut la înfăţişare şi a cărui piele neagră semăna cu luciul abanosului. Era tare viguros şi foarte gingaş în acelaşi timp. Fusese adus în Italia la vîrsta de cinci-şase ani. Mai întîi fusese obiectul de distracţie, jucăria Mariei de Medicis, care, plictisindu-se de el, îl dăruise Léonorei Galigai. De la sine înţeles că negrul îşi urmase stăpîna atunci cînd ea plecase în Franţa.

Fusese numit Belphégor, numele zeului desfrîului la vechii Moabiţi. Numele nu i se potrivea deloc, căci Belphégor era o fiinţă cumsecade. De fapt, nu era nici bun, nici rău. Dar dacă Léonora îi poruncea ceva, el executa întocmai ordinul chiar dacă şi-ar fi primejduit viaţa şi chiar dacă ar fi trebuit să ucidă. Executa poruncile sîngeroasei stăpîne cu aceeaşi seninătate de conştiinţă cu care un călău îşi decapita „clienţii", convins de dreptatea şi de legalitatea acţiunii sale.

Belphégor era credincios Mareşalului. Dar pentru Léonora simţea un fel de fanatism. Îşi iubea stăpînul pentru bogăţia şi dărnicia lui, dar îşi idolatriza stăpîna, care exercita asupra lui un fel de influenţă magnetică. Belphégor ar fi murit, mai curînd, decît să-l trădeze pe Concini, chiar şi pentru o avere întreagă. Dar toate tainele pe care Mareşalul i le putea încredinţa, le trăda în folosul Léonorei.

Vorbea corect italiana şi franceza. Dar era o fire tăcută ; de aceea, ori de cîte ori putea să înlocuiască cuvîntul printr-un semn sau gest, era tare mulţumit şi arăta această mulţumire printr-un surîs care lăsa să se vadă albeaţa strălucitoare a dinţilor săi.

Nu era, desigur, pentru prima oară cînd Belphégor punea în mişcare mecanismul pe care am încercat să-l descriem. De altfel, manevrarea lui era destul de simplă.

După ce îl legase pe Capestang de planșă, după ce îl dăduse să miroasă un parfum puternic, ca să-l trezească numaidecît din toropeala care îl cuprinsese, Belphégor, după cum am spus, ieși din camera aceea și, urcînd o scăriță cam de douăsprezece trepte, pătrunse într-o încăpere asemănătoare cu cea în care se afla cavalerul.

Capătul superior al cilindrului pe care Capestang îl considerase mai întîi drept un stîlp, dar care era de fapt un șurub, se termina aci, ba depășea chiar nivelul podelei. Aci, fie adaptate cilindrului de fier, fie adaptate pereților, se aflau mai multe pîrghii. Belphégor apăsă pe patru din aceste pîrghii... pentru a pune în mișcare planșa de fier din camera în care se afla Capestang, pentru a produce un gol dedesubtul său. Apăsă apoi pe pîrghiile adaptate cilindrului... pentru a face să coboare matricea.

După ce puse mecanismul în mișcare, negrul se așeză pe un scăunel. Timp de un minut, cu capul plecat, ascultă cu atenție. Un fior îi zgudui tot corpul. Căci el știa cît de mare era grozăvia celor ce aveau să se întîmple în camera de sub el. Dar, în curînd, căzu pe gînduri. Uită totul, nimic nu mai exista pentru el, în afară de un singur cuvînt pe care îl rostise Léonora Galigai ; și Belphégor murmură :

— Mi-a spus : „Cine știe ?“ Am auzit foarte bine cînd mi-a spus aceasta. Atunci cînd mi-a pomenit de răsplată și cînd eu i-am spus că nici ea și nici altcineva pe această lume nu mă poate răsplăti, ea mi-a spus : „Cine știe ?“ Cine știe ? Poate stăpîna mea bănuiește dragostea care mă sfîșie ? Oare dispune ea de vreun mijloc pentru a satisface pasiunea mea ?

Clătină din cap cu disperare.

— Nu ! tună el. Cine, oare, pe această lume ar putea-o sili pe Marion Delorme să-i fie milă de mine ?... Stăpîna mea și-a bătut joc de mine, sau poate că a vrut numai să obțină din partea-mi o ascultare pasivă, ca și cînd m-aș fi împotrivit vreodată poruncilor ei. Marion ! O fi observat ea cît de mult o iubesc ? Știe, cel puțin, că exist ? Sau atunci cînd m-a privit de la fereastra sub care mi-am petrecut atîtea ore, i-am inspirat oare altceva în afară de batjocură și de repulsie, ca și tuturor celorlalte ? Cine sînt eu ? Un nubian. Adică o ființă fără gîndire, fără suflet, ceva mai mult decît cîinele care latră în curte. Un negru ! Pielea mea e neagră ! Iată crima mea ! Eu nu am dreptul de a iubi sau de a fi iubit. Batjocorit, disprețuit, nenorocit, eu am avut totuși pretenția să iubesc ! Și tocmai pe cine ? Pe cea mai frumoasă ! O doamnă nobilă a cărei servitoare, chiar, mi-ar rîde în nas dacă aș îndrăzni să-i spun că în acest piept negru bate un suflet de om.

Două lacrimi amare se prelinseră pe obrajii lui Belphégor. Sub el se petrecea o grozavă tragedie a morții. Moartea prin SPAIMĂ. Belphégor nu se gîndea cîtuși de puțin la ea. În mîinile Léonorei el nu era decît o mașină de ucis. Și atunci, el ucidea. N-avea nici un fel de remușcare. Își plîngea numai dragostea.

Se asemuise cu un cîine. În realitate, era ceva mai mult decît acea mașină care avea sarcina să-l asasineze pe cavalerul de Capestang. Din nenorocire pentru el, Belphégor era o mașină în stare de pasiuni. Această

pasiune îl robise din prima clipă în care o văzuse pe Marion Delorme. O pasiune exagerată, sălbatică, aşa cum poate fi numai pasiunea fiarelor sălbatice în momentul împreunării animalice.

Belphégor nu găsise dragostei sale decît un singur deznodămînt: ziua şi noaptea va da tîrcoale ospătăriei „La cei trei Regi", pînă în momentul în care va găsi prilejul să se năpustească asupra aceleia pe care o iubea. Vie sau moartă, trebuia s-o aibă. Şi cu ochii pe jumătate închişi, petrecea ore întregi gîndindu-se la acest lucru. Tocmai atunci, Marion Delorme dispăruse de la ospătărie. În acea zi suspină tot timpul, urlă chiar de durere. Şi pentru că o slujnică de la bucătărie îşi bătu joc de el, o muşcă atît de tare de umăr încît îi dădu sîngele. Atunci, Belphégor îşi propuse s-o caute, să cutreiere întreg Parisul, să-şi petreacă tot restul zilelor, dacă va fi nevoie, pentru a o găsi. După trei-patru zile, îşi făurise un plan de acţiune.

Dar, tocmai atunci Léonora îi poruncise să coboare în subterane. Nubianul se supuse. Ar fi murit, mai curînd, decît să nu asculte. Căci el avea răbdarea pe care ţi-o dau numai pasiunile sincere. Avea toată viaţa înaintea lui, căci era sigur că va iubi toată viaţa. Astfel trecuse aproape o lună.

Şi, în sfîrşit, sosise acea noapte de sărbătoare, dar şi de groază în care Concini minuna întreg Parisul în sălile palatului său şi în care Belphégor puse în mişcare mecanismul morţii prin SPAIMĂ. Sub el, matricea se rotea în jurul uriaşului şurub, iar planşa de fier se învîrtea coborînd. Iar Belphégor, gîndindu-se la pasiunea lui, plîngea.

— Şi totuşi eu am un suflet de om în acest piept negru.

În acest moment în care lacrimile disperării îi şiroiau pe obraz, Belphégor auzi un zgomot în spatele lui. Se întoarse brusc şi rămase uimit, înmărmurit de fericire, de o fericire atît de desăvîrşită, de o bucurie atît de puternică încît sîngele i se sui la cap. Şi atunci, Belphégor căzu în genunchi, îşi lipi fruntea de pămînt.

Marion Delorme era în faţa lui!

După ce părăsise castelul lui Cinq-Mars, prevenind mai întîi pe Marchiz printr-un bilet pe care îl lăsase lui Lanternă, Marion, urmată de jupîneasa ei Annette, se îndreptase spre hanul „La cei trei Regi". Cu toate că îşi acoperise faţa cu un văl, gazda o recunoscu şi se grăbi să o conducă, făcîndu-i fel de fel de temenele şi mărturisindu-i tristeţea care îl stăpînise din clipa în care Marion părăsise ospătăria. Hangiul vru să-i dea apartamentul pe care îl ocupase mai înainte, dar Marion ceru o cameră la mansardă — oricît de sărăcăcioasă ar fi ea — care să dea spre stradă. Hangiul frînt de mijloc se ridică deodată. Faţa lui, care pînă acum fusese triumfătoare, nu exprima decît cel mai desăvîrşit dispreţ.

— Decăzută din bogăţia în care trăia! gîndi el. Nu mai are bani! Iată, zise el, deschizînd uşa unei cămăruţe, aşezată aproape în pod.

— Foarte bine. Te vei îngriji să ne dai unul sau două fotolii confortabile, în care Annette să poată dormi lîngă mine. (Nu ia nici măcar o cameră pentru servitoare, se gîndi hangiul strîmbînd din nas). În fie-

care zi ne vei aduce de mîncare, la prînz și seara, aci. Cît se poate de simplu pentru mine ; în schimb, însă, Annette îți va comanda ce-i va pofti inima. (Pîine și brînză, se gîndi hangiul sufocat de dispreț). Acum, spune-mi, cît vrei pe această cocioabă ?

— Cincizeci de franci... plătiți înainte. Bineînțeles, fără a socoti mesele.

— Cît plăteam apartamentul pe care îl ocupam jos ? Nu-mi amintesc.

— Da. Dar timpurile s-au schimbat, pretextă hangiul. Mi-ați plătit o mie de livre, pe lună... tot fără să socotim mesele.

— Bine, zise Marion liniștită. Dacă apartamentul acela făcea o mie de livre, atunci cocioaba aceasta face două mii. Annette, draga mea, plătește domnului două mii de livre, din moment ce trebuie să plătim înainte. (Jupîneasa întinse pe masă o sută de pistoli dubli ; hangiul, uimit, se plecă pînă la pămînt). Încă un lucru, mai spuse Marion : vreau ca dumneata singur să ne aduci mîncarea aci.

— Va fi așa cum dorește doamna, bîigui hangiul cu un glas strangulat.

— Țin să te mai previn că dacă nu-ți ții gura, că dacă vreun chiriaș sau vreun servitor de-al dumitale află de prezența mea aci, vei avea prilejul, dragul meu, să faci cunoștință cu celula Bastiliei. Acum, te rog să ne lași singure.

Hangiul, după ce băgă în buzunar cele două mii de livre, ieși deandaratelea, atingînd podeaua și dispăru bîlbîind jurăminte de discreție, de credință, de respect — într-un cuvînt, toate acele sentimente care se pot naște în sufletul unui hotelier cu prilejul unei ploi de arginți. Marion se grăbi spre fereastră și tresări de bucurie atunci cînd își dădu seama că se realizase dorința ei : plecîndu-se peste pervaz, zărea, peste zidurile palatului Ancre, tot ceea ce se petrecea în curtea castelului lui Concini. Toată ziua stătu de veghe. Dar, pînă seara tîrziu, nu-l văzu încă pe cel pe care spera să-l zărească.

— Annette, porunci ea, vei coborî și vei intra în vorbă cu unul din acei nătîngi care fac de pază la porțile palatului. Întreabă unde se află Belphégor, nubianul acela care îți producea atîta frică.

— Cum, doamnă ? Negrul acela ; demonul acela !

— Exact !. Orice s-ar întîmpla, trebuie să dai de el. Trebuie să vorbești cu el.

— Oare doamna este îndrăgostită de el ?

— Poate ! răspunse Marion cu un glas care o făcu pe jupîneasă să se înfioare.

— Și ce trebuie să-i spun ?, mai întrebă Annette.

— Tocmai ce mi-ai spus acum : că doamna sub ferestrele căreia a suspinat de atîtea ori, este îndrăgostită de el și că vrea să-l vadă numaidecît. Du-te și întoarce-te împreună cu el.

Annette ieși clătinînd din cap. După trecerea unei ore se întoarse ; era singură.

— Ei, strigă Marion, pentru ce nu l-ai adus cu tine ? Nu mă înțelegi, oare ? Nu pricepi că vreau să-l salvez pe cavalerul de Capestang !

— Cum, domnul cavaler este prizonier în castelul acela ?

— De vreo lună de zile. Dar, spune-mi, unde este nubianul ? Vine ?

— Nubianul, doamnă, a fost trimis de stăpînă într-o călătorie foarte îndepărtată. A plecat de vreo lună. Nimeni nu știe dacă se va mai întoarce. Asta-i tot ce am putut afla.

Marion rămase înmărmurită. Se bazase pe dragostea pe care negrul i-o exprimase prin atitudinea lui, atunci cînd stătea ore întregi în fața ferestrei ospătăriei „La cei trei Regi"... Dar Belphégor lipsea acum. Tot planul pe care-l urzise se prăbușea. Marion plînse. Jupîneasa încercă s-o mîngîie spunîndu-i că întîmplarea aceasta este și un bine pentru ea, căci era o adevărată nebunie să iubească un cavaler sărac ca Iov, care ar fi îndepărtat-o de la îndatoririle pe care le avea față de un marchiz bogat, cum e Cresus.

— Nu mă înțelegi !, exclamă Marion. Nu-l mai iubesc pe cavalerul de Capestang.

Apoi, pe un ton mai calm, continuă :

— Pentru că ceea ce iubesc în el este prima mea dragoste. Nu încerca să mă înțelegi. Ce să fac ? Ce să gîndesc ? Unde o fi închis cavalerul ? Unde o fi fost dus ? În ce închisoare ? Annette, nu-mi voi găsi locul pînă cînd nu voi afla tot adevărul, oricît de înspăimîntător ar fi el. Dacă Adhémar a fost aruncat în vreo închisoare... eu îl voi scoate !

— Dar, doamnă, dacă nenorocitul este la Bastilia, va fi foarte greu să-l scoateți de-acolo.

— Dacă aș vroi, continuă Marion cu glas înfierbîntat, aș dărîma toate turnurile Bastiliei. Aș pune să se deschidă toate celulele. Aș porunci să se cerceteze toate subteranele. Ți-am mai spus că dețin manivela prin care o femeie ca mine poate răsturna o lume întreagă.

— Și care este această manivelă ?, întrebă jupîneasa speriată de exaltarea stăpînei sale.

— Frumusețea mea, Annette. Știu ce spun, fii pe pace. Crezi că Episcopul de Luçon este un personaj puternic ? Crezi că mă iubește ?

— Da, desigur, doamnă. Și în locul d-voastră, între marchizul de Cinq-Mars și ducele de Richelieu...

— Da, îmi dau seama că începi să înțelegi. Crezi că dacă m-aș duce la Richelieu și dacă în schimbul dragostei mele i-aș cere să-mi trădeze numele prizonierilor de la Bastilia...

Se întrerupse numaidecît și bătînd din palme spuse :

— Dar nu am nevoie să merg pînă acolo, îl cunosc pe Concini, necruțător în răzbunările lui. Sărmanul meu cavaler a murit. Și totuși, vreau să știu. Atît timp cît nu știu că totul s-a sfîrșit, nu voi avea odihnă.

În noaptea următoare, Marion nu închise ochii. Căuta, fără să găsească, însă, un mijloc de a pătrunde în palatul Mareșalului de Ancre. Dimineața își reluă postul de observație la fereastră. Deodată, Marion observă în castelul de peste drum o rumoare neobișnuită. Annette, trimisă pentru a doua oară, se întoarse cu răspunsul că domnul Mareșal pregătea o sărbătoare strălucită, a cărei taină o deținea numai el și că această săr-

bătorire va avea loc peste trei zile. Marion nu spuse nimic, dar ochii ei străluciră ; iată calea reuşitei planului său. Plecă de dimineaţă de la ospătărie, poruncind jupînesei să supravegheze tot ce se petrecea la palat. În noaptea aceea nu se întoarse la han. Annette nu o văzu nici în dimineaţa următoare şi nici în a treia zi. Spre seară, cineva aduse nişte veşminte vrednice de o prinţesă.

De-abia spre orele şapte seara se întoarse şi Marion. La întrebările jupînesei, ea răspunse doar atît : „Îmbracă-mă !" Frumoasa Marion îşi petrecuse aceste trei zile mai întîi pentru a-şi face o rochie strălucitor de elegantă, apoi pentru a-şi procura o invitaţie la sărbătoarea lui Concini, (invitaţie pentru care, trebuie să recunoaştem, lumea se bătea şi care pricinuia mai multe dueluri). Spre orele nouă seara, cînd caleştile începură să se ivească în faţa porţii palatului, Marion, cu obrazul ascuns de o mască de mătase albastră, îşi făcu intrarea la braţul unui tînăr senior, cavalerul ei.

După ce lăsă pe toată lumea să-i admire îndeajuns eleganţa toaletei, chiar în momentul în care sărbătorirea era în toi, îşi îmbrăcă o mantie de satin albastru cu capişon şi spuse cavalerului care o urma :

— Dragul meu, eşti un cavaler perfect şi trebuie să-ţi mulţumesc că m-ai adus la această strălucită sărbătoare. Dar acum... te rog să mă laşi singură. De prisos să te împotriveşti ! Trebuie să-ţi spun din capul locului că aceasta este pentru mine o problemă de viaţă şi de moarte. Trebuie să-ţi mai atrag atenţia asupra unui lucru : m-ai condamna la moarte dacă ai trăda cuiva prezenţa mea în acest palat. În sfîrşit, mai află ceva : dacă încerci să mă urmăreşti, dacă nu uiţi complet cine sînt, îţi vei pricinui mari nenorociri.

Cavalerul lui Marion era un tînăr galant. Şi chiar dacă nu ar fi fost astfel, glasul ciudat şi grav al celei care îi vorbea îl impresionă profund.

— Doamnă, răspunse cavalerul, să nu pomenesc numele d-voastră îmi va fi foarte uşor ; să nu vă urmez, îmi va fi tare greu ; dar să uit prezenţa dumneavoastră aci, îmi va fi cu totul imposibil. Nu există decît un singur mijloc de a vă asculta : să plec de aci. În zece minute voi părăsi palatul !

Atunci Marion, majestuoasă ca şi o regină, îi întinse mîna să i-o sărute. Şi, într-adevăr, cîteva minute mai tîrziu, cavalerul părăsi castelul lui Concini. Atunci, Marion colindă toate saloanele pînă ce o găsi pe cea care o căuta, adică pe Léonora Galigai pe care o recunoscu destul de uşor.

Se apropie de ea. În clipa în care se pregătea să i se adreseze, Léonora se opri lîngă o femeie destul de simplu îmbrăcată, al cărei obraz era acoperit cu o mască roşie. Léonora rosti cîteva cuvinte pe care Marion nu le auzi. Femeia cu masca roşie răspunse. De astădată, Marion auzi foarte bine, căci ea vorbi destul de tare, fie pentru că bănuia că nimeni nu va înţelege rostul cuvintelor ei, fie pentru că nu era prea prevăzătoare.

Marion tresări şi, sub masca ei albastră, păli. În loc de a se apropia de Léonora, trecu mai departe, liniştită, întocmai unei femei care este în căutarea unei aventuri galante. Se pierdu prin mulţime. Răspundea binevoitor la saluturile cavalerilor care o fixau din priviri, bău două-trei

pahare de şampanie şi păru că se distrează minunat. În realitate, însă, ea pîndea fiecare mişcare a valeţilor care serveau pe musafiri.

În urmă, alegînd pe cel care îi convenea, se apropie şi-i porunci s-o urmeze. Îl conduse într-o cameră mică cu mai multe ferestre şi cu perdelele trase.

— Prietene, spuse Marion, ştii încotro este apartamentul doamnei Mareşal ?

— Ştiu chiar foarte bine, căci eu însumi fac parte dintre servitorii doamnei marchize.

— Foarte bine, prietene. Vrei să mă conduci pînă la acest apartament ?

— Cu plăcere, doamnă.

— Da, dar, te rog, înţelege-mă bine, trebuie să pătrund în acest apartament.

— Cu neputinţă, doamnă.

— Să mă faci să pătrund acolo, fără să ştie nimeni, nici măcar Marchiza.

— Cu neputinţă, doamnă.

— Pentru ce ? Sînt sigură că dacă ai vrea, ai găsi un mijloc de a-mi împlini dorinţa. Am auzit spunîndu-se că doamna Mareşal are o pomadă minunată, a cărei taină nu vrea s-o dezvăluie nimănui. Prietene, du-mă pînă în camera de toaletă a stăpînei dumitale.

— Cu neputinţă, doamnă. Voi fi alungat.

— Şi care ar fi păcatul ?

— Păcatul, doamnă ?, se miră servitorul. Dar nu ştiţi că am o leafă de opt sute de livre pe an, din care economisesc şase sute ? Că am, de acum, patru mii de livre puse deoparte ? Că peste zece ani voi avea zece mii de livre şi că atunci mă voi putea retrage din serviciu şi-mi voi cumpăra o prăvălie în centrul oraşului, unde voi putea trăi ca un burghez chiabur ? Chiar dacă mi-aţi oferi zece, o sută de pistoli, aşa cum mi s-a oferit într-o zi, tot nu aş trăda tainele doamnei Marchize.

Marion îşi duse amîndouă mîinile la gît, apucă şiragul pe care îl purta şi trase puternic de el. Cîteva picături de sînge îi apărură pe ceafă, dar şiragul se desprinse.

— Ţine, ia aceasta !, spuse ea.

Valetul holbă ochii şi începu să tremure. Era un şirag alcătuit din două rînduri de perle minunate prin apele, prin culoarea şi mărimea lor.

— Valorează ceva mai mult, spuse Marion, dar oricît de mare cămătar ar fi cel căruia îi vei duce acest şirag, garantez că îţi va da cel puţin optzeci de mii de livre pe el.

Servitorul, cu ochii holbaţi, cu fruntea îmbrobonată de sudoare, mîrîi ceva neînţeles, clătinîndu-se din picioare.

— Ia-l, nătîngule, şi condu-mă unde îţi poruncesc !

Valetul cuprinse şiragul, îl vîrî în buzunarul hainei şi, aruncînd o privire plină de spaimă în jurul lui, murmură :

— Urmaţi-mă de la distanţă !

După o jumătate de oră de ocoluri continui, pe care Marion nu se putu împiedica să nu le admire, valetul, fără să atragă bănuiala nimănui,

fără a fi observat, pătrunse într-un culoar în care Marion, care-l urma ca o umbră, îl ajunse curînd. Era culoarul tainic de care se serveau numai Léonora și Concini. Pentru a pătrunde acolo, valetul forță o ușă.

— La capătul acestui gang, spuse servitorul gîfîind, veți da de camera de toaletă a doamnei Marchize.

— Nu risc să mă întîlnesc față în față cu vreo servitoare ?

— Nu. Cînd doamna marchiză nu este în apartamentul său, nimeni nu are voie să pătrundă înăuntru.

Marion se înfioră. Oare, cine era această Marchiză de Ancre care lua măsuri atît de straşnice ? Ce secrete formidabile ascundea apartamentul ei ? Pătrunse într-o încăpere spațioasă, al cărei lux — ca o cunoscătoare ce era — trebuia să-l admire. Deschise ușa din stînga mesei de toaletă. Dădea spre un strălucitor dormitor, fără îndoială odaia de culcare a Léonorei. Șovăi o clipă înainte de a se hotărî unde să se posteze. Apoi se ascunse în dosul mesei din camera de toaletă, a cărei oglindă de Veneția o ferea de orice priviri. Nu-i era deloc frică. Reacționa ca-ntr-un vis. În urechi îi mai răsunau încă vorbele pe care le surprinsese, acele cîteva cuvinte pe care le rostise femeia cu masca roșie.

Marion ieși pentru o clipă din ascunzătoarea sa și atunci zări, de cealaltă parte a oglinzii, un dulap mare, pe care nu-l observase mai înainte. Bănuind că dulapul o va ascunde mai bine, se îndreptă spre el. Deodată, însă, rămase pironită locului. În camera învecinată, în dormitorul Léonorei se auzi un zgomot ușor, foșnet de mătase și de pași. Aproape numaidecît ușa se deschise. În camera de toaletă pătrunse același zgomot. Marion păli, inima începu să-i bată cu putere...

Cele două femei care se aflau acolo erau Léonora și doamna cu masca roșie. Ele trecură întocmai unor umbre și după aceea nu se mai auzi nimic. Tăcerea era profundă, mai profundă parcă decît înainte. Marion nu-și auzea decît bătăile inimii. Se plecă și privi spre oglindă. Cele două fantome dispăruseră. Pe unde ?

Marion tresări de groază. Cele două misterioase umbre trecuseră prin dulapul din zid în care, cu cîteva secunde mai înainte, voise să se ascundă. Marion își scoase din sîn un mic pumnal pe care îl purta întotdeauna la ea și se apropie de dulap. Zări o ușă pe care Léonora o lăsase deschisă pentru înapoiere. De acolo începea o scară strîmtă, care părea săpată în grosimea peretelui.

Marion se angajă pe acest drum și ajunse în mica curticică pe care Léonora și Maria tocmai o părăsiseră.

Marion nu mai era în stare să gîndească. Nici nu mai trăia. Mergea împinsă de o forță misterioasă. Zări deschizătura și pătrunse în pivniță, ajunse la dulap, condusă de întortochierile coridorului, plin de mobile vechi și putrezite. Trecu prin dulapul despre care am vorbit puțin mai înainte și începu să coboare, fără să ia aproape nici o măsură de prevedere. La capătul de jos al scării, luminița care o condusese pe Léonora îi îndreptă și ei pașii. Înfierbîntată, neliniștită, îngrozită, transportată într-o atmosferă de coșmar, într-o lume a lucrurilor ireale, Marion ajunse într-o cameră rotundă.

Aci, văzu o ușă întredeschisă. În spatele acestei uși, Marion auzi răsunet de glasuri : mai bine spus, răsunetul unui singur glas.

Freamătul de groază care o zguduise de mai multe ori în această seară, îi străbătu trupul și de astădată. Al cui era acest glas poruncitor ? Unde mai auzise ea acest glas amenințător și înfricoșător ? Pentru ce, oare, glasul acela îi amintea de ceva ? Deodată, în mintea ei se făcu lumină. Și atunci descoperi adevărul : într-o zi în care voise să cunoască Parisul în toate manifestările lui, asistase la o ședință solemnă a Parlamentului. Cu acest prilej îl ascultase pe Richelieu. Îl ascultase pe Concini. O ascultase pe regina-mamă. Da, glasul acesta era al Mariei de Medicis !

Regina ! Aci ! În această galerie subterană ! Împreună cu Léonora Galigai ! Un tumult de gînduri înfricoșătoare se ciocniră în mintea lui Marion. Dar acest tumult nu dură decît o secundă, ba chiar mai puțin. Căci ceea ce spunea regina, ceea ce auzea Marion îndepărta prima groază și spaimă pentru a face loc unei groaze și unei spaime și mai mari. Regina i se adresa lui Belphégor ! Regina rostea porunca de moarte pe care o învățase de la Léonora ! Regina poruncea ca Trémazenc, cavalerul de Capestang, să fie legat de planșă și să fie coborît. Apoi, Giselle avea să fie adusă în fața cadavrului.

Ciudățenie ! Prăpastie misterioasă a sufletului feminin : Marion Delorme. Coborîtă în acest infern, în căutarea cavalerului de Capestang ; Marion Delorme, a cărei viață nu atîrna decît de o întîmplare care o putea sili să se descopere în orice moment ; Marion Delorme, care se convinsese că Adhémar se afla acolo și că va fi ucis, fu izbită în această clipă înspăimîntătoare de un singur nume : Giselle de Angoulême.

Cine era Giselle de Angoulême ? Era logodnica amantului său, era cea cu care Cinq-Mars trebuia să se căsătorească. Dar aceasta nu avea nici o însemnătate. Giselle era fata care îl iubea pe Capestang ! Giselle era iubita cavalerului. Curiozitatea neîngrădită puse stăpînire pe sufletul lui Marion. Și chiar dacă ar fi trebuit să moară alături de cel pe care voia să-l salveze, tot nu se putea împotrivi dorinței de a o vedea pe iubita lui Capestang.

În acest moment, foșnetul unor rochii de mătase îi atrase luarea aminte că Léonora și regina se înapoiau. Avea să fie descoperită. Roti în jurul ei priviri rătăcite. Nimic ! Nici măcar o perdea ! Nici o mobilă. Absolut nimic ! Ba da ! O ușă, a cărei cheie fusese lăsată în broască. Marion Delorme se repezi spre ea. O deschise. Intră. O închise în urma ei. Chiar în clipa aceea, Maria de Medicis și Léonora Galigai pătrunseră în camera rotundă, trecură... se îndepărtară...

Dar Marion ? Din dosul ușii, Marion auzise foșnetul rochiilor celor care se îndepărtaseră... apoi cînd fu sigură că cele două înfricoșătoare femei erau destul de departe, se înălță în vîrful picioarelor. Și atunci — un fior de spaimă furnicîndu-i în lungul trupului — zări o fată tînără care o privea cu semeție, o tînără fată a cărei față reflecta o mare suferință morală, dar a cărei mîndră atitudine rămăsese neschimbată. Iar ea, Marion, cunoscu numaidecît pe această fată pe care n-o mai văzuse niciodată. O privi ! O admiră ! Gînduri contradictorii și violente i se ciocniră în minte.

Pentru ce, oare, s-o salveze ? Pentru ce, oare, să o redea cavalerului de Capestang ? Ce-i păsa ei de Giselle de Angoulême ? Dacă Marion ar fi privit puțin în fundul sufletului ei, nu ar fi găsit acolo decît un singur sentiment, care le alunga pe toate celelalte, sau, mai bine zis, le înnăbușea. Iar acesta era sentimentul geloziei.

Între timp, Giselle se apropie de ea și o cuprinse de mînă :

— Și dumneata ești o prizonieră, ca și mine ?, murmură ea. Și dumneata ești, ca și mine, o victimă a urii și a invidiei ? Nu-ți fie teamă ! Împreună vom fi mai puternice !

Marion tresări. Plecă capul și cu voce înceată :

— Dumneata ești Giselle de Angoulême ?

— Da, sînt fiica ducelui de Angoulême, răspunse Giselle. Ambiția pricinuiește numai mîhniri : fata este despărțită de tată. Eu sînt aci ! Iar tatăl meu se află desigur în vreo celulă, așteptînd dezbaterile procesului său. Dar mama mea...

Glasul Gisellei tremură. Ochii i se umflară. Fața îi păli. Marion se înfioră.

— Ai mamă ?

— Sărmana de ea ! Singură, răpusă de amărăciune, împinsă de necazuri pînă la demență ; ce se va face ea fără de mine ? Ce i s-o fi făcut ? Cel puțin, dacă aș putea muri în locul ei !

Marion tremura. Durerea acestei fiice, atît de demnă în atitudinea ei, o copleșea.

— Nu fii atît de tulburată, mai spuse Giselle. Te voi apăra și pe dumneata, tot așa cum sînt hotărîtă să mă apăr.

Deodată, Marion ridică capul. O licărire de generozitate îi pîlpîi în priviri. Dar pe buze i se cuibări un surîs ciudat... expresia prefăcătoriei. Căci se gîndi : „O pot salva fără s-o unesc cu Capestang".

— Nu, eu nu sînt prizonieră, spuse ea cu glas tare. O vei vedea pe mama dumitale. Am venit aci pentru a te elibera. Nu vorbi ! Nu striga ! Cine sînt eu ? Nu e nevoie să știi ! Numele meu nu are nici o însemnătate ; iar persoana mea, și mai puțin (Marion rîse nervos). Iată ușa. Ia-o spre dreapta. Vei da de o scară. Urcă. Vei ajunge într-o pivniță plină cu lemne. Acolo vei găsi o altă scară, la capătul căreia vei da de o curticică. Spre stînga vei da de un zid mare și o ușă mică. Treci pe acolo și ajungi în curtea de onoare a palatului, plină de gărzi și de valeți. Cu această mantie și această mască nimeni nu te va recunoaște. Căci acolo este sărbătoarea celor care trăiesc. Aici, aici jos este sărbătoarea morții. Hai, domnișoară, du-te ! Drum bun, și noroc !

Și în timp ce vorbea, Marion, cu îndemînarea unei jupînese stilate, o înfășură pe Giselle cu propria-i mantie albastră, îi puse masca pe obraz, îi trase capișonul pe frunte, o împinse spre camera rotundă și îi arătă drumul pe care trebuia să-l urmeze. Giselle vru să murmure un cuvînt de mulțumire, dar ciudata necunoscută se depărtase de acum și, cu pași mlădioși, dispăru în întunecimea camerei în care mai adineauri pătrunseră regina și Léonora. Giselle, strîngînd în mînă pumnalul pe care i-l dăduse

Marion, hotărîtă să moară apărîndu-se, dacă va fi oprită în drum, se îndreptă pe calea pe care i-o arătase salvatoarea ei.

La vederea celei pe care o iubea, atît, Belphégor, căzu în genunchi cu fruntea pe podea. Iar cînd se ridică, rămase minunat, uimit, cu mîinile încrucișate. Strălucitoare în rochia ei înstelată cu briliante, cu fața palidă, aureolată parcă de emoție, cu privirea pătrunzătoare, Marion îi apăru lui Belphégor întocmai ca acele madone pe care creștinii le preamăresc în bisericile lor și pe care el, păgîn, le găsea atît de frumoase. Iar buzele lui tremurînde murmurară :

— Oh, madona, ce frumoasă ești !

— Ridică-te, spuse Marion.

— Nu, nu, la picioarele dumneavoastră mă simt bine ! De cîte ori nu m-am visat astfel, îngenuncheat în fața dumneavoastră ! Și dorința mi s-a împlinit. Nu, nu este vis. Chiar dumneavoastră sînteți în fața mea, îl priviți pe Belphégor fără să-l goniți.

Cum de se afla acolo ? Pe unde venise ? Prin ce minune aflase tainele subteranei ? Nici o clipă măcar mintea nubianului nu fu preocupată de aceste gînduri. Sufletul lui era fericit de bucuria neașteptată care îl năpădise.

— Ridică-te ! repetă Marion, cu puțină nerăbdare în glas, dar și cu milă.

— Sfîntă madonă, bîigui negrul cu vocea lui răgușită, lasă-mă să te ador ! Oare, nu îngenunchezi pentru o madonă ? Cu ce te poate stingheri aceasta ?

— Așadar, mă iubești !, spuse Marion.

Nubianul nu fu în stare să răspundă. Dar două lacrimi calde izvorîră din ochii lui și încondeiară pe obrazul lui tuciuriu două brazde de dragoste. Marion îi întinse amîndouă mîinile. El se năpusti asupra lor și le acoperi cu sărutări înfocate. Iar cînd Marion, ea care-l silea să se ridice îl văzu în picioare în fața ei, viguros, gîfîind, cu pupilele roșii, dar cu ochii albi, se cutremură de spaimă și se dădu îndărăt.

— Unde este cavalerul de Capestang ?, întrebă ea tremurînd, retrăgîndu-se mereu.

Privirile nubianului căpătară un luciu sălbatic. Sufletul lui primitiv se răzvrătea. Se chirci. Era gata să se năpustească. Tirania trupului se oglindi sălbatic în privirile lui și în respirația arzătoare a buzelor lui întredeschise. Făcu un gest și înaintă cu un pas. Un fel de mîrîit sălbatic îi gîlgîi în gîtlej.

— Încă un pas, Belphégor, și mă omor !...

Marion, albă ca ceara, cu privirile țintite în ochii fiarei, întocmai unei îmblînzitoare, rostise aceste cuvinte cu o liniște de neînțeles. Risca ultima posibilitate. Și pronunțînd această amenințare, își duse la buze o sticluță mică :

— Încă un gest, Belphégor, și beau otrava !

Cu privirile rătăcite, înmărmurit, cu mintea împăienjenită de furia instinctelor, negrul o privi lung. Ea tremură. Fu cuprinsă de o spaimă ame-

țitoare, întocmai ca îmblînzitoarea care vede fiara sălbatică năpustindu-se asupra ei. O clipă înspăimîntătoare. Deodată, respiră adînc și se încordă din toate puterile pentru a nu leșina. Se petrecuse un lucru nou, cu totul contrariu celor de pînă acum : suspinînd, întinzînd mîinile ca pentru a implora milă, Belphégor, învins, îmblînzit, se prăbuși la pămînt. Marion îl cuprinse de încheietura mîinilor și admirabil de întreprinzătoare, apropiindu-și gura de buzele tremurînde ale negrului, șopti :

— Diseară, Belphégor, diseară, la mine, la hanul „La cei trei Regi". Voi fi a ta, numai a ta, dacă vei face ceea ce doresc acum.

Un mîrîit înnăbușit. Apoi un urlet, un tunet.

— Orice ! orice ! Mi-aș ucide chiar stăpînii ! Aș da foc întregului Paris ! Orice, numai să porunciți !

— Unde este prizonierul tău ?

— Aici ! tună nubianul, bătînd în podea cu piciorul.

— Ei bine, dă-i drumul ! Adu-mi-l aici ! Sau, mai bine, du-mă pe mine la el ! Și nu vei mai asculta porunci de moarte ! Nu-l vei lega de planșă ! Nu-l vei mai lăsa să coboare !

— Planșa ! mîrîi negrul. Planșa de fier ?

— Cum ? !, strigă Marion, aproape inconștientă. Cum mizerabile, șovăi ? Dacă-l legi de ea — m-auzi bine — nu voi fi niciodată a ta ! Nu mă vei mai vedea niciodată ! Niciodată... Ce sînt aceste strigăte de spaimă ? Cine țipă astfel în fața morții ?

Strigăte înnăbușite, sinistre, neomenești, veneau din fundul puțului. Semănau cu groaznicele strigăte ale spectrelor. Iar acestea nu erau decît strigătele pe care *„moartea prin spaimă"* le smulgea gîtlejului lui Capestang.

— Planșa de fier ? răgi Belphégor ducîndu-și mîinile în părul lui creț. Coborîrea spre adîncurile puțului ! Ascultați ! Ascultați ! El țipă astfel în fața morții ! Prea tîrziu ! Am pierdut-o pentru totdeauna ! Pentru totdeauna !...

Nubianul tremura din tot corpul. Cuvintele pe care Marion le rostise cu puțin înainte mai răsunau încă în mintea lui : „Dacă-l legi de planșă, nu voi fi niciodată a ta". Iar el îl legase de-acum ! Totul se sfîrșise. O clipă, încă, mai luptă împotriva amețelii, neliniștii și a mîniei. Cum ? S-o piardă ? Cînd era atît de aproape de fericire ?

Un țipăt sfîșietor al femeii adorate :

— Dezleagă-l și sînt a ta ! Mai trăiește ! Ce țipete înfricoșătoare !...

— Să-l dezleg ! ? Da, da !, răgi Belphégor.

Negrul fugi spre pîrgii. Vru să fugă. Se împiedică. Se prăbuși. Simți că ceva se rupse în el. Pierduse orice putere. Nu se mai putea ridica. Îi era cu neputință să se țină pe picioare.

— Nu mai pot ! Nu mai pot ! Manivela, aceea, de acolo !

— Manivela ? strigă Marion năpustindu-se. Care ? Aceasta ? Bine !

— Ridicați-o ! Ridicați-o atît cît se poate urca !

Cu mîinile ei înfrigurate, Marion ridică manivela. Era tare grea. Niciodată, în alte împrejurări nu ar fi putut s-o ridice. Dar, acum o apucă şi o săltă. Manivela scîrţii din balamale. De-abea o putea mişca.

— Mai sus ! Mai sus ! strigă Balphégor.

Se ridicase în genunchi. Se tîra. Simţea cum puterile îi revin. Mîinile lui Marion sîngerau. Sub ei, se auzi un scîrţîit cu atît mai ascuţit, cu cît ridica mai sus manivela. Era şurubul care se învîrtea în sens invers. Se urca. Marion nu spunea nimic. Gîfîia. Sudoarea îi şiroia pe frunte. Deabia îşi putea da seama de lucrul pe care îl făcea. Manivela devenea din ce în ce mai grea. Deodată, un zgomot înnăbuşitor ; manivela se opri. Şi în zgîlţîirea ei, scăpă din mîinile curajoasei Marion. Totul se terminase : Matricea îşi reluase locul de la început, la capătul şurubului uriaş. Belphégor, în picioare, se repezi la altă manivelă şi o întoarse, în timp ce Marion îşi scotea inelele care i se înfipseseră în carne.

— Veniţi ! strigă negrul.

Dacă ar fi sărit asupra ei, ea nu s-ar fi putut împotrivi în acest moment. Nu mai ştia nici unde se află, nici ce face. Căci ea trăia acum clipe de groază. Două secunde mai tîrziu, se găsiră în camera de sub încăperea în care se aflau manivelele. Podeaua revenise la locul ei. Capestang era înlănţuit de cele nouă inele. Avea ochii închişi şi gura deschisă. Mort ? Poate ! Belphégor, prin lovituri înnăbuşite, deschise inelele unul după altul. Negrul prinse pe cavaler în braţe şi îl depuse la picioarele lui Marion. Aceasta se aplecă asupra lui şi îi puse mîna pe inimă. Apoi se ridică. Părea foarte liniştită. Doar un suspin adînc îi umflă pieptul. Iar cu ochii ţintiţi asupra cavalerului murmură :

— Trăieşte ! Va trăi !

Se întoarse spre Belphégor :

— Cum să ieşim de aci ? Palatul este plin de musafiri.

Nubianul se plecă asupra ei şi cu un glas în care nu se deosebea nimic omenesc :

— Vei fi a mea ?

— Da, răspunse Marion.

— Cînd ? întrebă el înnăbuşit.

— Astă-seară !

— Jură !

Marion întinse mîna deasupra frunţii livide a cavalerului de Capestang şi spuse :

— Belphégor, jur pe viaţa lui, căruia i-am dat sufletul meu, că-ţi voi dărui trupul meu.

— Bine, mîrîi fiara sălbatică. Veniţi după mine ; nu vă neliniştiţi de rest.

Se plecă. Îl cuprinse pe cavaler de mijloc. Îl săltă şi-l aruncă pe umeri. Porni. Ajuns în curticică, în loc s-o ia spre stînga, prin curtea de onoare, se îndreptă spre poarta de fier din dreapta, care răspundea în fundătura Maladre. O deschise. În clipa următoare erau afară, în stradă.

IX

ÎNCEPUTURILE A TREI COMEDIANŢI CELEBRI

Dacă nu ne înşelăm prea mult, am părăsit povestirea întîmplărilor lui Cogolin în momentul în care acesta, cu sufletul pe buze, covîrşit de atîta politeţă, cu pieptul umflat de semeţie şi cu stomacul plin de nădejde, înainta spre maestrul Lureau, care tocmai mărturisise în faţa mulţimii că el era inventatorul minunatei alifii a lui Catachrésis ; el, marele savant Cogolin.

— Oare a sosit ziua, gîndea Cogolin, în care părăsind fatidicul nume de Ghinion, mă voi putea măguli cu armoniosul nume de Providenţă ?

Şi gîndindu-se astfel, valetul Cavalerului împingea cu coatele mulţimea care se înghesuia să cumpere miraculoasele borcănaşe cu unsoare.

— Intraţi ! Intraţi ! Urmaţi mulţimea ! striga Lureau făcîndu-se că nu-l vede pe Cogolin.

— Cum aşa ? Nu mă mai recunoşti ! Ei, maestre. Ei, domnule Lureau ! strigă Cogolin surîzînd mereu şi clipind din ochi ; căci, pentru el, Lureau reprezenta bogăţia.

— Poftiţi ! Poftiţi ! Este pentru fiecare ! Să dispară chelia, domnilor !

— Ei... dar eu ?, strigă Cogolin scoţîndu-şi peruca. Dar ce, maestre Lureau, nu mai recunoşti pe fostul dumitale binefăcător, pe prietenul dumitale Cogolin ?

— Să dispară chelia ! tună Lureau. Poftiţi ! Poftiţi, domnilor !

Cogolin, disperat că nu poate atrage atenţia maestrului, pătrunse în prăvălie unde doamna Lureau, surîzătoare, îmbrăcată aproape la fel ca magiciana Catachrésis, zugrăvită pe tabloul de afară, împărţea clienţilor borcănaşele de unsoare, la care adăuga şi „modul de întrebuinţare". Deabia pătrunsese în prăvălie, că doamna Lureau, părăsindu-şi clienţii, veni către el şi îi spuse :

— Ce chelie minunată ! Poftim, domnule. Veţi avea mai mult păr chiar şi decît Sfîntul Abason. Vă costă o singură livră !

— Dar... doamnă, bîlbîi Cogolin uimit.

— Ce ? Ce spune ? Nu are bani ? Ei bine, dumneavoastră, domnule, veţi primi unsoarea pe gratis. (Clienţii intraţi în prăvălie, curioşi, înconjuraseră pe doamna Lureau şi pe Cogolin). Gratis !, repetă doamna Lureau. Gratis ! Priviţi domnilor, nu aţi văzut în viaţa dumneavoastră un om atît de chel ! Peste opt zile va avea, însă, atîtea păr încît nu va mai putea trece pe această uşă. Poftim, domnule ! Pe gratis !

În acelaşi timp, îl cuprinse pe Cogolin de cap, îl îndoi din umeri şi îl ţinu plecat peste putina plină cu unsoarea neagră. La un semn al doamnei Lureau, un om mic şi gras, un bondoc, veni în fugă dinspre fundul prăvăliei, îşi înfundă mîinile în putină şi începu să ungă craniul nenorocitului... Cogolin se zbătea şi ţipa. Bondocul freca mereu. Craniul, fruntea,

obrazul lui Cogolin dispărură sub stratul de unsoare neagră. Pînă şi gura îi era plină de funingine.

În sfîrşit, Cogolin reuşi, printr-un disperat efort, să se smulgă din mîinile călăului său. Mulţimea rîdea zgomotos. Îşi şterse cît putu mai bine ochii. Prima figură pe care o văzu fu aceea a lui Laffemas ; care recunoscîndu-l, probabil, îl privea bănuitor.

— La dracu ! gîndi Cogolin. Bine că cel puţin sînt negru. Tot este nenorocirea bună la ceva ! Nemernicul nu mă va recunoaşte. (În acest moment, Laffemas dispăru spre fundul prăvăliei). Dar... doamnă, reluă Cogolin, nu mă mai recunoaşteţi ? Eu sînt Cogolin ! Prietenul dumneavoastră ! Cogolin !

— Ce spune ?, strigă doamna Lureau. El, maestre, iată un caraghios care pretinde că este ilustrul Cogolin.

Cumpărătorii, înveseliţi, crezînd că înăuntrul prăvăliei continua comedia de afară, făcură cerc în dugheană. Laffemas privea cu atenţie.

— Ce ? Ce s-a întîmplat ? se interesă Lureau, alergînd la strigătele soţiei sale.

— Tîrîie-brîul acesta, coate-goale acesta susţine morţiş că el este Cogolin !

— Dragul meu Lureau, bîlbîi Cogolin surîzînd, uită-te la mine...

— Ei bine, mă uit. Ce spui ? Ce îndrăzneşti să afirmi ?

— Că eu sînt Cogolin !, strigă nenorocitul scos din fire şi plin de indignare.

— Ce ticăloşie !, mîrîi Lureau.

— Ce obrăznicie !, bodogăni doamna Lureau.

Iar cei doi oameni, înarmaţi cu beţe începură să-l lovească pe Cogolin, ajutaţi fiind în această operaţie de cîţiva clienţi, printre care cel mai zelos se arăta a fi Laffemas.

— Milă ! Iertare ! striga Cogolin.

— Spune care este numele tău !, tună maestrul Lureau.

— Ghinion ! Mă numesc Ghinion, suspină Cogolin.

Stîlcit în bătaie, cu faţa şi capul acoperit de unsoarea neagră, împins din mînă în mînă, Cogolin fu aruncat afară şi dispăru numaidecît.

— Lecţia aceasta, murmură Lureau, îl va învăţa minte să mai vină să-mi ceară o parte din cîştigurile pe care le am de pe urma lui Catachrésis...

— Ghinion ! exclamă Laffemas, înscriindu-şi numele într-un carneţel. Grăjdarul cavalerului se numeşte Ghinion. Bine ! Stăpînul şi-a primit pedeapsa, vom avea grijă şi de servitor...

— Afurisit să fie !, murmura Cogolin fugind (şi cînd bodogănea această afurisenie, se gîndea mai mult la maestrul Lureau decît la oricine altcineva). Iată, dar, masa care mă aştepta la el. Dar dacă îl afurisesc pe Lureau, cum să-l mai blestem atunci pe netrebnicul de Laffemas ? ! Cum mai lovea, banditul ! Îi doresc o boală gravă care să-l răpună în două zile... Nu, nu aş avea nici un folos din asta. Îi doresc să trăiască pînă cînd vom avea prilejul să ne întîlnim numai noi doi, singuri ; şi atunci...

Cogolin își termină gîndirea printr-o rotire a brațului, care nu vestea nimic îmbucurător pentru spatele lui Laffemas. Bodogănind mereu, blestemînd neîncetat, tot făcîndu-și planuri de răzbunare, Cogolin ajunse la Sena și, coborînd pe malul fluviului, reuși să se descotorosească de unsoarea cu care fusese frecat. Deși în acea seară era mai înfometat ca oricînd, sărmanul de el trebui să se mulțumească doar cu o coajă de pîine pe care o cîștigă învîrtind, la un restaurant, frigărui, timp de două ore !

Trecură patru zile în care ghinionul — întocmai unui camarad credincios, dar sinistru — se ținu scai în urma lui. Cogolin se instală la capătul podului Bursei și se năpusti — în nădejdea unui furt — asupra primului burghez care trecu pe acolo. Dar „burghezul" îl stîlci în bătaie și îi luă tot ce mai avea la el : Cogolin nimerise un hoț ! În dimineața celei de a cincea zi, ieșind de la fosta ospătărie „La Regele Henric", unde dormea într-o cămăruță, pe un pat de paie — valetul cavalerului se lovi peste frunte, ceea ce de obicei înseamnă că i-a venit o idee fericită ; aceasta consta în a-l căuta pe Lanternă, valetul lui Cinq-Mars.

— Cum de nu m-am gîndit pînă acum la el ? se întrebă Cogolin tresărind de bucurie. Dacă îl voi numi domnul de Lanternă, voi căpăta de mîncare. Dacă îi voi spune „Monseniore", probabil că îmi va da și un pistol. „Vanitatea omului nu cunoaște margini", spunea fostul meu stăpîn, profesorul.

Cogolin se îndreptă, deci, în grabă spre castelul lui Cinq-Mars ; pătrunzînd fără prea mare greutate, se găsi față în față cu Lanternă, mai semeț și mai durduliu ca oricînd.

Ajutat de un servitor, Lanternă se încălța și tocmai își îmbrăca o haină de călătorie.

— Eh, domnule de Lanternă, îl salută Cogolin, cu o voce tremurătoate ; așadar, te pregătești de plecare ?

— Ei, da, domnule de Cogolin, răspunse Lanternă, dacă ai mai fi întîrziat un singur minut, nu aș mai fi avut cinstea să te primesc.

Cogolin tresări dureros. „Pentru ce mă numește, oare, *domnule de Cogolin ?* se gîndi valetul. Poate nădăjduiește să-l invit la masă ? (Dar, știi că ar fi o idee bună ? Tot el o să plătească)."

— Atunci, mă bucur, domnule de Lanternă, spuse el cu glas tare, că am sosit la timp pentru a-ți înapoia cinstea pe care mi-ai făcut-o în seara aceea cînd m-ai invitat la masă, la „Cîrnatul de Aur". Nădăjduiesc că nu-mi vei face ocara să-mi refuzi tocana de pui, pulpa de berbec, plăcinta și marmelada de mere pe care le-am comandat special pentru dumneata.

Lanternă îl măsură din cap pînă în picioare.

— Marmelada de mere ? spuse Lanternă mîngîindu-și bărbia. Asta-i slăbiciunea mea.

Și Lantrenă începu să coboare treptele.

— Știam ! exclamă Cogolin, urmîndu-l.

Sărmanul de el ! Tremura de emoție !

— Domnule de Cogolin, spuse Lanternă coborînd în curtea castelului, trebuie să-ți spun că stăpînul meu a primit astă-noapte vizita unui

cavaler care a venit din Effiat pentru a-l vesti că nobilul său tată este în agonie.

— Ei drăcie ! În acest caz, va fi o cină de înmormîntare. Iar în loc de vin alb, din care am comandat şase sticle numai pentru dumneata, vom bea vin roşu ; care este atît de roşu, încît pare negru.

— Domnule de Cogolin, continuă Lanternă, urcîndu-se pe un scăunel pentru a încăleca un murg, află că la primirea acestei triste veşti, domnul marchiz de Cinq-Mars a poruncit să i se pregătească caleaşca şi a plecat numaidecît, împreună cu doamna marchiză, care, din fericire, s-a întors astă-noapte la palat...

— Cum ? Cu doamna marchiză ? Ei bine, în cinstea doamnei marchize vom lua şi două castronaşe cu cremă, pe care patroana de la „Cîrnatul de Aur" le prepară atît de bine !...

— Cremă ? ! strigă Lanternă suindu-se în şa. Mă dau în vînt după astfel de lucruri. Mai află, domnule de Cogolin, că domnul marchiz mi-a poruncit să plec în zori spre Orléans ; de nu voi sosi acolo, îmi va smulge urechile ! Încă un sfat, domnule de Cogolin : mănîncă crema şi marmelada în cinstea mea şi în amintirea lecţiei pe care mi-ai făcut onoarea să mi-o dai.

— Domnule Lanternă ! strigă Cogolin disperat, văzînd că valetul lui Cinq-Mars ieşea pe poartă.

Lanternă se întoarse şi spuse :

— Pe curînd, monseniore !

Cogolin rămase înmărmurit la auzul acestui cuvînt, pe care-l socotise drept supremul argument care ar fi putut să măgulească vanitatea lui Lanternă. De necaz, se lovi cu pumnul în cap.

— Ieşi de aici !, strigă un paznic împingîndu-l în stradă.

Trecuse vreun sfert de ceas de cînd Cogolin văzuse închizîndu-se porţile castelului în urma lui ; dar, el era tot acolo, întrebîndu-se dacă aceasta era trista realitate sau dacă nu era pradă unui vis ucigător. Ultima lui nădejde dispăruse o dată cu plecarea lui Lanternă. În alte timpuri, Cogolin s-ar fi simţit desigur umilit să fie învins de Lanternă cu propriile lui arme. Nătîngul acela îşi rîsese de el, care avea totuşi destulă minte. Dar, Cogolin era prea înfometat în acele momente, pentru a se mai putea gîndi la asemenea neajunsuri. Îi era foame ! Tare foame !

Cuprins de o tristeţe de moarte se îndepărtă. Încotro mergea ? Nu ştia ! Ce va deveni ? Spectru ambulant, imaginea vie a Foamei ? Jalnic la vedere, tremurînd în bătaia vîntului de toamnă, îmbrăcat numai într-o haină ruptă, trăgînd după el o cizmă de soldăţoi şi un papuc, Cogolin se aşeză pe o piatră, într-o stradă deşartă ; şi, cu capul în mîini, cu ochii strălucitori de febră se gîndea la nenorocirea lui. Desigur, rămase mult timp astfel aşezat pe această piatră. După ce se mai odihni puţin, scoase un oftat prelung şi făcu o mişcare pentru a se ridica.

— Te rog, nu te mişca, strigă un glas în apropierea lui. Încă două linii şi eşti gata...

Uimit, Cogolin ridică capul şi, la o depărtare de vreo patru paşi, zări un tînăr cam de douăzeci şi cinci de ani, cu un obraz fin, cu înfăţi-

șarea nobilă, cu o privire pătrunzătoare și cu o sabie la brîu, ceea ce dovedea că era de viță nobilă. Tînărul era foarte elegant îmbrăcat, cu haine din postav gros. In mîna stîngă, ciudatul necunoscut ținea un caiet destul de mare cu scoarțe de carton. In mîna dreaptă avea un creion. Il privea pe Cogolin o clipă, apoi minuia creionul. In fața acestei apariții, Cogolin rămase înmărmurit de mirare.

— Doar cîteva trăsături de creion, spuse necunoscutul, și va fi gata. Nu mișca, te rog !

Necunoscutul îndepărtă caietul, ținîndu-l cu brațul întins ! Clipi din ochi, apropie din nou caietul, mai pictă puțin și apoi murmură :

— Ce ticălos admirabil ! Și totuși, foarte rar se întîmplă să te ciocnești de asemenea modele ! Cum te numești, prietene ?

— Ghinion, răspunse Cogolin. Din păcate, Ghinion !...

— Ghinion !, exclamă necunoscutul. Minunat ! Admirabil ! Nici un alt nume nu s-ar fi potrivit mai bine.

Tînărul înscrise numele „Ghinion“ cu trăsături energice, ceea ce dovedea că era un bun cunoscător de lucruri și de oameni. Apoi își închise caietul și îl vîrî într-un buzunar ce atîrna de centură.

— Iată, prietene, spuse tînărul întinzînd un ducat „minunatului ticălos“...

Cogolin văzu strălucitoarea monedă de argint. Tremură. Ochii i se împăienjeniră. O luă și plecă capul plîngînd.

— Sărmanul de tine !, murmură tînărul.

— Domnule, spuse Cogolin, cum să vă mulțumesc ? Imi salvați viața.

— Dimpotrivă, eu trebuie să-ți mulțumesc, răspunse necunoscutul. Este rușinos că-ți ofer atît de puțin, după prilejul pe care mi l-ai dat, de a face un desen atît de bun.

— Vă implor, domnule, spuneți-mi numele dumneavoastră ; ca să-l pot binecuvînta...

— Pre legea mea, chiar am nevoie de urări, spuse tînărul, căci plec într-o călătorie foarte lungă. Vin de la Nancy, din Lorena, și mă duc pînă la Roma. Mi-ai spus numele tău, dragule, politețea mă obligă să ți-l spun și eu pe al meu. Mă numesc Jacques Callot.

Făcînd un gest prietenos lui Cogolin, viitorul autor al „Țigăncilor“, al „Mizeriilor Războiului“, al „Monstruoșilor“ și al „Ticăloșilor“ se îndepărtă și dispăru.

Strîngînd în mînă ducatul, Cogolin intră în prima tavernă pe care o întîlni în calea sa. Această tavernă era situată pe strada Lombardiei, adică la încrucișarea dintre străzile Arcis și Saint-Martin ; prin urmare, în locul cel mai umblat al Parisului. Pe firmă era pictat un bărbat îmbrăcat în negru, ca un comisar, care lua un sac de ducați și dedesubtul căruia erau înscrise aceste patru cuvinte :

„La Chiorul care primește“

Chiorul era comisarul. La stînga tavernei se afla un hangar care, din întîmplare, în acel timp era gol.

Cogolin se aşeză la o masă, puse în faţă ducatul care răspundea de cinstea intenţiilor sale, comandă pîine, vin, ouă şi şuncă ; şi începu să înfulece cu lăcomie. După ce înghiţi ouăle şi şunca, Cogolin îşi dădu seama că-i mai este foame, şi, cu mult curaj, comandă un pui care se frigea la flacăra unui cămin. Dar după ce puiul fu redus în starea de schelet, Cogolin observă că-i este sete şi comandă o sticlă de vin de Beaugecy, pe atunci foarte vestit. După ce sticla fu băută pînă la ultima picătură, Cogolin socoti că foamea şi setea fuseseră potolite pentru moment, dar că din ducat nu-i mai rămîneau decît doi soli şi trei bănuţi.

Cogolin nu se sinchisi prea mult de aceasta ; se afla în acea stare de beatitudine, în care stomacul nu mai crede foamei, în care gîtul nu mai dă crezare setei şi în care mintea nu se mai gîndeşte la mizerie. Îşi îngădui, dar, luxul ca din cei doi soli şi trei bănuţi ce-i mai rămăseseră să fumeze dintr-o pipă. Iar pe acele vremuri, pipa era un lucru foarte nobil. Lipit de zid, învăluit în nori de nicotină, satisfăcut şi sătul, Cogolin privi în jurul lui şi ţinti trei personaje din faţa lui, care păreau să fie trei ucenici de brutărie.

Într-adevăr, toţi trei erau îmbrăcaţi în şorţuri albe. Primul dintre ei era mic de statură şi gras, avea nas ascuţit şi priviri pătrunzătoare. Al doilea era înalt şi slab. Glasul lui părea foarte melancolic. În sfîrşit, al treilea avea o burtă cît un butoi, umeri ca un bou şi nas rumen. Cei trei întreţineau cu patronul de la „Chiorul care primeşte" o conversaţie foarte aprinsă. Gazda părea să-i cunoască foarte bine şi le făcea dojeneli prieteneşti.

— Aşadar, spunea el, sînteţi hotărîţi ? Vreţi să părăsiţi brutăria prietenului meu Lescot pentru a vă face comedieni ? Nu ştiu ce v-a apucat ! ? Parcă aţi fi stăpîniţi de diavol !...

— Da, ne-am hotărît, spuse cel cu nasul ascuţit. Părăsim copaia pentru carul lui Thespis.

— Dar, dragul meu Legrand, mai gîndeşte-te puţin !

— Nu mai există nici un Legrand. De acum înainte mă numesc Turlupin.

— Dar tu, scumpul meu Guéru, atît de gingaş şi de politicos, nu vrei să mai chibzuieşti oleacă ? !

— Guéru a murit !, răspunse cel cu glasul melancolic. Mă numesc Gautier-Garguille. Jos cuptorul ! Trăiască estrada !

— Dar dumneata, Robert, atît de paşnic, atît de...

— Nu mai există nici un Robert, spuse cel cu nasul lucios. Eu sînt Gros-Guillaume. Cred că aceasta se vede cît de colo. S-a dus cu făina de pe obraz ! Mie mi se potriveşte numai masca antică.

Patronul tavernei scoase un oftat adînc şi privi compătimitor pe cei trei tineri.

— Iată, exclamă Cogolin, trei băieţi care îmi sînt tare simpatici.

Tînărul cu nasul ascuţit, care părea a fi cel mai mare dintre toţi, adică Legrand, adică Turlupin, continuă adresîndu-se patronului tavernei :

— Dar, pînă să putem juca pe scena unui adevărat teatru, ca domnii aceia din strada Mauconseil, avem nevoie de un loc acoperit pentru a putea da reprezentațiile noastre. De aceea, scumpe Maestre, ne-am gîndit la dumneavoastră...

— La mine ? !, strigă patronul. Nu, nu, eu nu vreau să mă vînd diavolului !

— Dar ai, spuse Turlupin fără să se descurajeze, un hangar care poate adăposti o sută de spectatori... fără a socoti estrada. Vrem hangarul dumitale. Și-ți vom da un sfert din încasări.

— Un sfert din încasări ?, se miră patronul momit. Și cît va trebui să plătească fiecare spectator ?

— Pentru a asista la comediile noastre, fiecare va trebui să plătească doi soli și șase bani. Socotește ! Chiar dacă am avea în fiecare seară numai o sută de spectatori... te vei îmbogăți repede.

Patronul socoti. Și, desigur, găsi că suma promisă, fără să fie o adevărată avere, era destul de tentantă ; căci, întinzînd mîna, spuse :

— Bine, fie cum spuneți voi !

— S-a făcut, strigară într-un glas cei trei tineri.

Și astfel luă naștere echipa de teatru Turlupin, Gautier-Garguille, și Gros-Guillaume ; care în curînd avea să devină atît de celebră, încît va neliniști pe comedienii oficiali.

— Dar asta nu este tot, spuse Legrand-Turlupin, după ce cei patru oameni goliră o sticlă cu vin în cinstea viitoarelor lor succese ; mai avem nevoie de un personaj, care, de altfel, va avea rolul cel mai ușor, căci nu are nimic de spus ; Gautier-Garguille, Gros-Guillaume și eu știm destul de bine să desfătăm publicul. Din păcate, însă, nici unul din noi nu se pricepe destul de bine să primească lovituri. Ne trebuie unul care să știe să se lase bătut zdravăn.

— Să primească lovituri, se miră patronul înmărmurit. Să nu vă bazați pe mine pentru rolul acesta.

În acest moment, Cogolin, care auzise întreaga discuție, înaintă spre Turlupin, își puse mîna pe piept și, cu fața aureolată de un surîs îngeresc spuse :

— Eu, domnule ! Eu știu !

Cei trei tineri priviră o clipă fața acestui chel zîmbăreț, înfățișarea mizerabilă și vrednică de milă a acestui trup îndoit din mijloc într-un salut respectuos.

— Bine !, spuse Turlupin !

— Foarte bine ! adaugă Gautier-Garguille.

— Nici nu se poate mai bine !, exclamă Gros-Guillaume.

Cogolin salută respectuos și se depărtă de cei trei viitori comedieni. Stătea timid în fața lor, ca și cînd s-ar fi aflat în fața a trei judecători. Turlupin îl privi mai cu atenție și îi spuse :

— Așadar, prietene, știi să primești lovituri ?

— De vreo cîteva zile fac exerciții continue, răspunse Cogolin. Lovituri de băț, pumni, lovituri de picior, zgîrieturi de ghiare... vă asigur, domnilor, că știu să le primesc pe toate. Se pare că aceasta este meni-

rea mea. Domnilor, am încercat toate meseriile, dar nici una nu s-a prins de mine. Se pare că numai loviturile mi se potrivesc. Domnilor, sînt în căutarea unei situații onorabile. Nu cer drept leafă decît mîncare și locuință. Și chiar m-aș putea lipsi de culcuș ; am unul. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, vreau să fiu asigurat că voi mînca atunci cînd mi-e foame și că voi bea atunci cînd mi-e sete. Puneți-mă la încercare și să mă spînzurați dacă n-o să vă mulțumească felul meu de a primi loviturile.

Prin aceste cuvinte, Cogolin obținu tot succesul pe care-l dorise. Pe loc, fostul grăjdar al cavalerului de Capestang, fostul valet al astrologului, al profesorului și al farmacistului fu angajat în societatea Turlupin în calitate de valet de comédie, chiar în condițiunile pe care singur le pusese ; adică, în schimbul hranei avea să primească lovituri.

Sărmanul Cogolin ! în sfîrșit, găsise o poziție socială !

X

„SĂGEATA"

Cavalerul de Capestang pierduse cunoștința în momentul în care, legat prin cele două inele de planșa de fier, începuse să coboare spre fundurile nevăzute ale puțului. Puțul, fără fund vizibil, îi păru ca fiind locașul Groazei. Strigătele lui îi răsunau în urechi întocmai ca și țipetele Spaimei care îl chema. Leșină.

Cînd își reveni în simțiri, se trezi într-un pat confortabil. Privi în jurul lui și își dădu seama că se află într-o cameră împodobită și mobilată cu simplitatea obișnuită dar costisitoare a încăperilor de mîna întîia, dintr-o ospătărie și ea de mîna întîia. În fața lui se aflau două ferestre ; și deoarece lumina străbătea printre perdelele întredeschise, fu cutremurat de o gingașă tresărire, asemănătoare cu aceea pe care o resimți la revederea unui spectacol emoționant, pe care nu l-ai mai văzut de mai mulți ani.

— Cum ! se miră el. Soare ?

Acesta fu primul său cuvînt și prima lui impresie. Fără să se întrebe unde se află sau cum ajunsese acolo, contemplă mai mult timp razele soarelui.

— Ce dimineață frumoasă !, gîndi cavalerul. Ei drăcie ! Ce plimbare minunată îmi va prilejui admirabila mea „Săgeată" ! Plimbarea îmi va alunga greutatea pe care o simt în cap ! Oare, ce dracu' am băut ieri-seară ?

Ridică puțin capul. Dar capul îi căzu imediat, ca și cum ar fi fost legat de pernă. Rămase nemișcat, cu privirile ațintite spre imaginile care se perindau necontenit prin fața ochilor, asemănătoare unor viziuni în-

depărtate, spulberate de îndată ce apar. Revedea momentele mai însemnate ale bătăliei de la „Regele Henric" ; apoi, tot cu destulă limpezime, închisoarea unde murise de foame și de sete ; apoi, mult mai vag, apariția necunoscutei care îl îngrijise și îl vindecase ; apoi, șederea lui într-o cameră subterană, sub privegherea urîciosului nubian ; în sfîrșit... acum, imaginile se ștergeau din ce în ce mai mult. Umbrele se adunau în acest colț al memoriei sale. Puțul, planșa de fier, șurubul uriaș, mecanismul acelor obiecte de fier care scîrțîiau, toate aceste lucruri reînviau în amintirea lui sub forma unui vis înfricoșător, înspăimîntător, iar imaginația lui încerca să reconstituie peripețiile acestui vis...

— Ce coșmar, își spuse cavalerul. Dar ce, am ieșit din camera subterană ? Dar doamna care m-a îngrijit... unde este ? Ce s-a întîmplat cu ea ? Oare și ea a fost doar un vis ? Dar diavolul acela negru ?... Ei, dar cine sînt acești doi ?

Căci, într-adevăr, în acel moment, doi bărbați intraseră în cameră. Se apropiară de patul lui. Unul era îmbrăcat într-o haină neagră, celălalt, îmbrăcat în alb, își ținea boneta în mînă. Primul era înalt, subțire, slab, palid și purta ochelari pe nas. Al doilea era scurt, gros și avea o față roșie. Împreună alcătuiau o apariție fantastică.

— Cine sînteți ?, strigă Capestang. Unde mă aflu ? Cine m-a adus aci ?

— Taci, îi porunci cel îmbrăcat în haine negre.

Și îi luă mîna.

— Tăcere !, strigă celălalt aruncînd spre ușă priviri speriate.

— Ei, dar ce, domnilor, strigă Capestang, sînt într-o casă de nebuni ? Poate sînt nebun chiar eu însumi, nu ? Cine sînteți ?

Aceste exclamații fură întovărășite de o mulțime de înjurături. Cavalerul, privindu-l furios pe cel cu haine negre, continuă :

— Ai o mutră care ar putea să ucidă un om. Numai privindu-l prin ochelarii dumitale...

— Domnul și-a recăpătat cunoștința, spuse bărbatul în haine negre. Medicamentul a făcut minuni ! Să-i mai scoatem sînge de vreo cîteva ori ; și... pînă într-o lună va fi complet vindecat. Febra scade mereu.

— Lua-te-ar dracu ! țipă cavalerul, încearcă, numai, să-mi scoți sînge !... Nemernicule, acum nu mai mă mir pentru ce mă simt atît de slăbit. Ai profitat de ocazie pentru a-mi fura sînge !

Medicul — căci cel cu haine negre era doctor — își scotea de-acum instrumentele. Capestang ridicînd perna i-o aruncă cu putere în cap.

Medicul se grăbi spre ușă, dar înainte de a trece pragul se întoarse și strigă :

— Ți se va lua sînge ; dacă nu, îmi pierd boneta de medic !

— Caraghiosule ! Am să te înjunghii ca pe un pui, am să te frig în propria-ți zeamă, tună cavalerul.

Nu putem ști pînă unde ar fi mers disperarea cavalerului, dacă celălalt bărbat, după ce-l condusese pe doctor pînă la ușă, nu s-ar fi apropiat de pat și nu i-ar fi spus lui Adhémar :

— Vorbind despre pui, domnule, nu cumva aţi vrea să gustaţi unul din claponii noştri ?

— Aşa îmi placi, prietene ! Cine este nemernicul care a ieşit acum de aci şi care vrea să mă asasineze ?

— Un renumit medic.

— Dar dumneata cine eşti ?

— Maestrul Gorju, patronul ospătăriei „La cei trei Regi".

— Minunat ! Iată o meserie cu care nu trebuie să-ţi fie ruşine ! Foarte bine, maestre, primesc cu plăcere un sfert de clapon ; cu o singură condiţie, însă : să fie pus pe o plăcintă bine rumenită şi escortat de două sticle de vin de Anjou.

Patronul dispăru cu repeziciunea zborului unei rîndunici, şi se reîntoarse curînd împreună cu un băieţaş ce aducea o tavă încărcată. Îl ajută pe cavaler să se scoale şi să se îmbrace. Lui Capestang îi mai vîjîia capul, totuşi se simţea destul de puternic să pornească un viforos atac împotriva claponului. După ce închise cu grijă uşa, Gorju îl servi cu multă atenţie.

— Minunat !, gîndea cavalerul. Îmi pare foarte asemănător cu ospăţul pe care l-am găsit, în mod cu totul neaşteptat, în castelul de la Meudon.

Dar această amintire evocă multe alte gînduri. Imaginea Gisellei îi apăru în minte. Şi resimţi o nelinişte atît de mare încît îi căzu din mînă pulpa de clapon pe care o ţinea.

— Doamne, Dumnezeule !, strigă hangiul, oare puterile vă slăbesc din nou ?

— Nu, răspunse Capestang, oftînd, mi-e sete...

Gorju se grăbi să umple păharul, pe care cavalerul îl goli dintr-o sorbitură. Iar pe măsură ce claponul dispărea şi nivelul vinului din sticle scădea, cavalerul simţea cum îi revin puterile şi cum mulţimea de gînduri trandafirii i se năpusteau în minte, întocmai unor zeiţe gingaşe care i-ar fi surîs.

— Şi acum, dragul meu prieten, se adresă Capestang patronului, afundîndu-se şi mai mult în fotoliul în care stătea, explică-mi, te rog, cum de mă aflu aci şi de cînd sînt la dumneata : explică-mi cum se face că am găsit la căpătîiul meu acest minunat costum pe care îl port acum şi această sabie care îmi face impresia că vine de-a dreptul de la Milano ; explică-mi cum de am fost instalat în cel mai frumos apartament al uneia din cele mai elegante ospătării din întregul Paris...

— Cea mai elegantă, domnule !...

— Fie ! Aşadar, prin ce minune, eu, un sărman aventurier fără o leţcaie, merit atenţia unui om atît de însemnat ca dumneata.

— Domnule, răspunse patronul, sînteţi aci de şapte zile. Timp de cinci zile şi cinci nopţi aţi aiurat. Alaltăieri, febra a trecut. Ieri aţi dormit buştean. Iar azi sînteţi pus pe picioare. Să mulţumim lui Dumnezeu că sînteţi în stare să vă ridicaţi, să mergeţi, să... să...

— Şi să plec, nu ?

— Apartamentul este plătit pentru o lună, domnule. Inclusiv mîncarea și doctorul. Sînt obligat să vă spun acestea, adăugă Gorju înghițind în sec.

— Ei drăcie ! Dar cine m-a adus aci ? Care diavol ! ? Care înger ?

— Un bărbat, domnule. Un vlăjgan solid, pe legea mea !

— Un bărbat ? Spune-mi, un negru ? Un fel de maur sau de nubian ?

— La drept vorbind, spuse Gorju stingherit, nu am putut observa culoarea pielii sale.

— Și cine a plătit ? Tot vlăjganul acela ?

— Nu, domnule. O doamnă pe care nu o cunosc, adăugă Gorju tot atît de stingherit. V-a pus în patul acesta și mi-a dat mai multe porunci, atrăgîndu-mi luarea aminte că dacă nu urmez întocmai ordinele ei, voi fi jupuit de viu.

— Tocmai pe dumneata, care ai obiceiul să jupoi pe alții ! O mică schimbare, deh !

— În orice caz, domnule, vlăjganul care v-a adus și doamna care a plătit au dispărut atît de repede încît nu am mai putut afla nici cine sînt și nici încotro s-au îndreptat. Iată, domnule, asta-i totul !

— Și crezi că m-ai lămurit ? tună aventurierul cuprinzîndu-și fruntea în mîini. Aș lăsa să mi se ia sînge de douăzeci de ori — așa cum m-a amenințat caraghiosul acela — numai ca să pot înțelege ceva ! Totul bîjbîie în întuneric, ca și în puțul din coșmarul meu, adăugă Trémazenc tresărind. Ia spune-mi, prietene, susții că timp de cinci zile am aiurat, nu ? Nu cumva am vorbit de un puț fără sfîrșit, cu un șurub și o planșă care se învîrtea ?

— Ba da, domnule. Vorbeați, în visele dumneavoastră, destul de tare. Ieri sau alaltăieri ați pomenit de toate lucrurile acestea !

— Știam bine că era un coșmar, murmură cavalerul. Iar narcoticul pe care l-am băut pe cînd eram în camera subterană mi-a fost administrat tocmai pentru a putea fi transportat aci. Restul l-am visat, iar febra care a durat șapte zile mi-a fost pricinuită de narcotic.

De fapt, cavalerul nu credea nici un cuvînt din toată explicația aceasta. Dar, numai la gîndul că șurubul Groazei ar fi existat în realitate, părul i se zburlea în cap, fruntea i se acoperea de broboane de sudoare rece, iar inima înceta să-i mai bată.

— Așadar, continuă el, după cîte îmi spui, mai pot întîrzia aci încă vreo cincisprezece zile fără să fiu nevoit pentru aceasta să-mi desfac punga ; lucru care mi-ar fi foarte greu, căci nu am deloc pungă.

— Exact douăzeci și trei de zile, spuse Gorju suspinînd. Și veți ocupa cel mai frumos apartament al ospătăriei. Veți avea mîncărurile cele mai scumpe și vinurile cele mai bune. Doamna a spus : „ca pentru un prinț". Astfel, douăzeci și trei de zile veți fi tratat ca un adevărat prinț.

— Într-adevăr, spuse cavalerul îndreptîndu-se, insignele familiei mele valorează tot atît de mult ca și ale unui prinț.

— Nici nu mă îndoiesc, domnule ! Aşadar, spuneam : douăzeci şi trei de zile.

— Nu, dragul meu, linişteşte-te, spuse cavalerul surîzînd. Cele douăzeci şi trei de zile vor fi cîştigul dumitale şi vrednica răsplată pe care o meriţi pentru îngrijirea mea la modul dezinteresat.

— Domnule, strigă Gorju entuziasmat, nu ştiu dacă aveţi insignele unui prinţ, dar aveţi desigur generozitatea unuia din ei ! Domnule, sînt servitorul dumneavoastră prea plecat.

— Prietene, fără voia mea am fost adăpostit aci, în timp ce îmi pierdusem cunoştinţa. Nu se potriveşte ca mîndria unui Capestang să primească dărnicia unei necunoscute, atunci cînd poate merge pe picioarele lui şi cînd are un braţ care să-l apere.

— Aşadar, domnule, mă veţi părăsi ?

— Chiar astăzi, prietene !

O luptă aprigă părea că se dă în mintea Maestrului Gorju. Îţi făcea impresia că este zgîlţîit de doi demoni, amîndoi tot atît de înfricoşători : zgîrcenia şi frica. Pînă la urmă, frica fu mai puternică.

— În acest caz, domnule, spuse el surîzînd misterios, doamna necunoscută mi-a dat aceasta pentru a v-o da în ziua plecării dumneavoastră. Şi deoarece acea zi a sosit...

Patronul ospătăriei puse în faţa lui Capestang o pungă de mătase. Cavalerul o goli. Conţinea o sută de pistoli. Rămase un moment gînditor. Apoi, ridicîndu-se, îndepărtă monedele de aur şi îşi puse punga la piept.

— Păstrez punga, spuse el. Dumitale ţi se cuvin pistolii !

— Domnule, se bîlbîi Gorju, lucrul acesta a fost prevăzut de doamnă. Voi fi trimis la Bastilia, dacă...

— Foarte bine, atunci dă banii neghiobului acela. Să fie pentru transfuziile pe care nu mi le-a făcut. Cît pentru cele pe care mi le-a făcut, îi voi plăti printr-o sută de lovituri de picior în burtă. Bună ziua şi mulţumesc, prietene !

Şi rostind aceste cuvinte, cavalerul îşi încinse sabia şi ieşi. Gorju rămase atît de uimit şi de emoţionat, încît parcă el suferise de febră.

— Mai întîi să vedem ce s-a întîmplat cu „Săgeata", îşi propuse cavalerul cînd fu afară. Fără de el sînt ca fără o mînă !

Cititorii au uitat, probabil, că cei doi cai — al lui Cogolin şi al lui Capestang — fuseseră adăpostiţi la hanul „La buna întîlnire", pe strada Vaugirard, situat puţin mai departe de „Regele Henric". Dar Capestang nu uitase.

Pentru a se duce la „Buna întîlnire" fără a trece prin faţa palatului lui Concini, Capestang nu avea decît să străbată Vieux-Colombier şi strada Pot-de-fer, să urce spre şoseaua Vaugirard. Dar Capestang s-ar fi socotit dezonorat dacă ar fi trebuit să procedeze astfel. De aceea, trecu prin faţa castelului de Ancre, către care se îndreptase atît de voios în ziua sosirii sale la Paris, dar care acum îi părea mai sinistru chiar decît Bastilia sau Temple. Şi cu toate acestea, el nu avea habar de ce se petrecea în acel palat unde, într-o cameră subterană, fusese prizonier timp de o lună şi nici nu bănuia măcar că în subterana acelui castel se afla îngrozitoarea realitate a coşmarului său.

După ce depășiră marele portal al palatului înțesat de gărzi, doi gentiloni ce veneau dinspre palat mergînd la braț se opriră deodată zărindu-l pe Capestang, care, cu pasul măreț, cu capul sus, cu mîna pe mînerul sabiei, cu atitudinea trufașă, trecea de cealaltă parte a străzii.

— Uite-l !, strigă Chalabre. Am impresia că cu cît îl ucidem mai des, cu atît își rîde mai mult de noi.

— Fanfaronul ! exclamă Bazorges. Diavolul !

Păliră. Dar revenindu-și repede din emoția ce-i cuprinsese, își șoptiră cîteva cuvinte. Bezorges se întoarse în grabă la palat. Chalabre se puse să-l urmărească pe Fanfaron la o depărtare de douăzeci de pași.

Ajuns la intrarea hanului unde se afla adăpostit calul său, într-o curte mare, cavalerul văzu patru oameni, dintre care unul era servitorul grajdului, care plimba un cal, iar ceilalți trei priveau. De la prima privire, Capestang își recunoscu calul. Dintr-o a doua privire îl recunoscu pe Cogolin și pe maestrul Garo, stăpînul ospătăriei „La buna întîlnire". Aruncîndu-și ochii asupra acelor oameni îl recunoscu pe cel în fața căruia Garo și Cogolin poruncisera să fie plimbată „Săgeata" cu scopul de a o vinde. Era unul din spadasinii lui Concini, pe care îl chiorîse dintr-o singură lovitură de sabie în ziua în care, după convorbirea lui cu mareșalul, riscase să fie asasinat de „obișnuiți" : era domnul Pontraille.

„Săgeata" avea un mers trufaș, ținea genunchii ridicați și coada învîrtoșată. Era mlădioasă, nervoasă, minunată. Servitorul aduse calul în fața grupului alcătuit din Pontraille, Garo și Cogolin. Pontraille deschise gura calului, îi ridică pleoapele, își trecu mîna pe spinarea lui pentru a se convinge că nu este gîdilos, își roti pălăria cu pene prin fața ochilor săi, pentru a vedea dacă nu este fricos ; în sfîrșit, supuse animalul la o cercetare amănunțită, așa cum ar fi făcut orice călăreț priceput în momentul în care ar fi cumpărat un cal. „Săgeata" se supunea cu blîndețe tuturor acestor cercetări. Pontraille puse să fie înșeuată, o încălecă, o sili să meargă deandaratelea, să înainteze în trap și în galop, pe partea dreaptă și pe cea stîngă, să se învîrtească în semicec și în cerc complet. În urmă descălecă în fața lui Garo :

— Minunat animal, zise el, îl cumpăr, dragule ! Mi-l vei aduce mîine de dimineață la palatul Ancre. Și-ți vei lua cele cinci sute de livre pe care le ceri.

— Ceea ce reprezintă un preț foarte mic pentru un asemenea giuvaer, spuse Garo frecîndu-și mîinile.

— Exact ! adăugă Pontraille, continuînd să admire bidiviul pe care servitorul îl ducea în grajd.

În acel moment, plecat nu se știe din ce parte, răsună un fluierat subțire. „Săgeata" ciuli urechile, ridică botul în sus, desfăcu nările și, cu ochii strălucitori, începu să bată din picior.

— Ei, potolește-te ! îi strigă servitorul trăgîndu-l de frîu.

Drept orice răspuns, „Săgeata" se înălță pe picioarele de dinapoi, apoi se lăsă în jos, executînd astfel o săritură minunată și se slobozi din mîna servitorului, pe care îl aruncă la zece pași de el. Garo se năpusti

asupra lui cu multă energie, mai ales că voia să dovedească blîndețea animalului. Dar, atunci, la auzul unui al doilea fluierat, calul începu să salte brusc, să se ridice în două picioare, să fugă în cerc, să necheze...

— Ei, dar mi se pare că am mai văzut eu o dată nebunia asta !. exclamă Pontraille. Da, da, acum îmi amintesc ; în pădurea Meudon. Ei, drăcie ! Dar acesta este calul Fanfaronului ! Nu-i așa ?

Grăbit, palid, Pontraille părăsi curtea hanului, fără a lua în seamă pe Garo, care îi jura că niciodată... pentru prima oară... Spadasinul se îndreptă în fugă spre castelul Mareșalului de Ancre. Garo, furios luă un bici și se apropie de „Săgeata" care, liniștită acum ca un mielușel, sforăia întocmai unui animal care și-a învățat bine lecția. Garo ridică biciul.

— Ia seama ! răsună un glas în spatele lui, vei fi omorît.

Garo se întoarse și rămase înmărmurit de uimire, ca și cum ar fi văzut capul Meduzei.

— Domnule cavaler ! bîigui el palid.

— Domnul cavaler !, strigă Cogolin bucuros. Stăpînul meu ! Iubitul meu stăpîn !...

Sărmanul Cogolin nu putu să vorbească mai mult. Fie din pricina fricii, fie — mai probabil — din cauza prea marii bucurii, se clătină pe picioare și căzu în genunchi aproape leșinat.

— Hai, ridică-te !, îi spuse Capestang întinzîndu-i o mînă. Te iert de gîndul ce l-ai avut cînd ai vrut s-o vinzi pe „Săgeata".

— Domnule, bîigui Cogolin, sînteți chiar dumneavoastră ? Niciodată nu am resimțit o asemenea bucurie, nici chiar în ziua în care m-ați salvat de mîna aceea blestemată care mă strîngea de gît...

— Ei drăcie ! Dar, ridică-te o dată ! Ai timp și mai tîrziu pentru închinăciunile tale ! Cum ? Nu vrei să-mi iei mîna ?

— Din respect, domnule cavaler ! Din respect !

Capestang îl luă pe Cogolin de urechi și îl ridică.

— De-abia acum, domnule, sînt convins că sînteți chiar dumneavoastră în carne și oase.

— Ei, stăpîne, strigă Capestang, ia dă-ne o sticlă de vin să-l înzdrăvenim puțin pe grăjdarul meu...

„Săgeata" se apropie și-și sprijini capul de umărul stăpînului său. Capestang o mîngîie cu multă duioșie murmurînd :

— Da, eu sînt... foarte bine... ne vom relua plimbările, vitejiile noastre... nu ai slăbit deloc... ai fost bine îngrijită... să nu ai nici o frică... nu te voi mai părăsi.

„Săgeata" fu dusă în grajd, iar Capestang intră în salonul hanului, urmat de Garo, care tremura, și de Cogolin, care se rotea în jurul cavalerului ridicînd brațele spre cer, zvîrlindu-și pălăria în aer și prinzînd-o în mîini ; în sfîrșit, făcînd fel de fel de nebunii pe care le însoțea cu felurite exclamații și strigăte de bucurie. Capestang era tare emoționat, dar socoti că trebuie să se arate nepăsător. Iar după ce îl sili pe Cogolin să bea un pahar plin, care într-adevăr îl întări mult, îi spuse :

— Acum explică-mi, neghiobule, trădătorule, nemernicule, pentru ce ai vrut să-mi vinzi calul ?

Cogolin întoarse capul spre Garo, ca pentru a implora ajutorul lui, dar hangiul dispăruse.

— Domnule... nu eu... vă jur. Cea mai bună dovadă este faptul că în ziua în care v-am văzut dus de oamenii aceia, însîngerat și rănit, am uitat și de calul meu și de al dumneavoastră — atît de mare era durerea mea.

— Sărmanul băiat ! exclamă cavalerul.

— Durerea, domnule, dar și mizeria ! Însă, ieri, domnul Turlupin...

— Turlupin ?

— Da. Așadar, domnii Turlupin, Gautier-Garguille și Gros-Guillaume...

— Gautier-Garguille și Gros-Guillaume ! Dar, ce înseamnă toate aceste nume ?

— Acești domni au format o asociație de comedieni, în care m-au angajat și pe mine.

— Te-ai făcut actor de comedii acum ?, întrebă cavalerul uimit.

— Da, domnule. În taverna „La chiorul care primește". Sînt băgat într-un sac și nu am de primit decît o ploaie de lovituri... dar trebuie să vă spun din capul locului că domnii aceștia se îngrijesc să lovească pe de lături.

Cavalerul izbucni în rîs.

— Ei, domnule, mai spuse Cogolin, care rîdea și el de bucurie, uneori loviturile îmi ating rinichii, dar nu-i nimic... sînt obișnuit. Cum spuneam acelor domni, m-am deprins ; am învățat. Așadar, ieri, pe cînd domnii aceștia discutau între ei, au spus la un moment dat că au nevoie de niște cai. Mi-am adus aminte atunci de roibul meu și de doamna „Săgeată". Și m-am gîndit că, datorită prețului acestor două animale, v-aș putea înlătura o umilință !

— O umilință, mie ? Vrei să-ți smulg urechile ?

— Domnule, spuse Cogolin, sînt grăjdarul dumneavoastră, nu ? Ce-ar fi povestit istoria dacă ar fi aflat că grăjdarul unui Trémazenc de Capestang a fost nevoit să primească lovituri de băț pentru a putea trăi ?

— Ei, dar asta este foarte adevărat ! Nu ești prost deloc, dragul meu ! Bea paharul acesta și continuă.

— Așadar, reluă Cogolin după ce goli paharul întins de Capestang, mi-am spus că trebuie să-mi găsesc o situație în lume și că voi găsi această situație datorită banilor pe care îi voi cîștiga vînzînd cei doi cai. Am venit aci. Mai întîi am vorbit cu Maestrul Garo, care a început prin a-mi cere o sută cinci livre pentru hrana animalelor, apoi mi-a promis să găsească un cumpărător dacă îi dau și lui jumătate din prețul vînzării. Am consimțit. În salon se afla un cavaler care golea o sticlă de vin. Maestrul Garo i-a vorbit. Calul dumneavoastră a fost scos din grajd... restul știți ! Dar, trebuie să vă mai spun că eram foarte nenorocit că trebuie să vînd bidiviul stăpînului meu, și aceasta cu atît mai mult cu cît doamna „Săgeată" îmi amintea de acest stăpîn pe care îl credeam mort.

— Mă credeai mort, sărmanul meu Cogolin ?

— Credeți, domnule, că fără această bănuială mi-aș fi îngăduit să vă vînd calul ?

— Desigur, te-ai putut înşela uşor, de vreme ce eu însumi m-am crezut mort. Dar acum... iată-mă. S-a zis cu loviturile de băţ... S-a isprăvit cu trupa de comedieni... Cogolin, îţi vei relua serviciul : vei fi grăjdarul meu !

— Domnul Cavaler poate fi convins că în momentul acesta aş fi în stare să primesc o sută de lovituri, atît de mare este bucuria de a vă găsi şi de a putea relua onorabila situaţie pe care am avut-o pe lîngă dumneavoastră.

— Sărmane Cogolin, de azi înainte nu mă mai vei părăsi. Dar ai suferit chiar atît de mult ?, întrebă Capestang înduioşat.

— Mizeria, domnule, strigă Cogolin ridicînd braţele. Foamea, setea, frigul, căldura, febra, mînia — am cunoscut toate lipsurile, domnule. Am văzut pe urmele mele toate aceste spectre. Respins, batjocorit de toţi, am fost renegat chiar de Maestrul Lureau, batjocorit chiar de imbecilul acela de Lanternă.

— Lanternă, îl întrerupse cavalerul, mi se pare că am mai auzit de acest nume...

— Da, domnule, este valetul de încredere al domnului marchiz de Cinq-Mars.

— Cinq-Mars, murmură cavalerul tresărind.

— Acum, vă daţi seama cît de bine mi se potrivea numele de „Ghinion". Într-o dimineaţă, pe jumătate mort de foame, neavînd decît pielea pe oase, care să mă deosebească de un cadavru, mă dusei la Lanternă nădăjduind să găsesc la el jumătate, cel puţin jumătate de prînz, (pentru că nici eu nu eram decît o jumătate de om). Fatalitate ! Am sosit tocmai în momentul în care Lanternă încăleca. Pleca la Orléans, pentru a se întîlni acolo cu marchizul şi marchiza Cinq-Mars... ei, domnule, dar ce aveţi ?

Capestang oftă din adîncul sufletului. Palid ca un mort, se ridică, prinse mîna lui Cogolin, înmărmurit de groază şi, cu glas răguşit, strigă :

— Marchiza de Cinq-Mars ? *Aşadar, există acum şi o marchiză de Cinq-Mars !* Ce spui ? Repetă !

— Lanternă, domnule, Lanternă mi-a spus aceasta : că tatăl domnului marchiz de Cinq-Mars este pe moarte în domeniul său din Effiat. Atunci, domnul marchiz şi doamna marchiză au plecat numaidecît.

Capestang îi dădu drumul lui Cogolin, îşi duse mîna la frunte şi făcu de două-trei ori înconjurul camerei. Era tare mînios.

— Marchiza de Cinq-Mars ! Ei drăcie ! Aşadar, căsătoria a avut loc. Giselle ! Giselle ! Aşadar, este adevărat ! S-a cununat cu Cinq-Mars ! Dar eu, eu... ce se va întîmpla cu mine ? Unde aş putea-o vedea, s-o cert pentru infidelitatea ei ? Ei drăcie ! I-aş spune, i-aş dovedi...

Nenorocitul cavaler se opri deodată. Un suspin îl înnăbuşi. Dar curînd mînia şi gelozia deveniră mai puternice :

— Şi eu, care l-am ferit pe Cinq-Mars ! Moarte netrebnicului ! Fereşte-te, fereşte-te, fereşte-te !...

Şi apoi apropiindu-se de Cogolin.

— De cînd au plecat ?

— Exact de şase zile, domnule, răspunse valetul tremurînd.

— Şi spui că se duceau la Orléans ?

— Mai întîi la Orléans, apoi la Effiat.

— Bine, du-te şi înşeuează-mi calul !

Cogolin se supuse. Capestang se aşeză pe un scăunel. In acest minut, Maestrul Garo, venind dinspre bucătărie, cu boneta în mînă, salută şi spuse :

— L-am auzit pe domnul poruncind valetului dumisale să-i înşeueze calul.

— Ei... ?, întrebă Capestang încruntînd din sprîncene.

— Ei, răspunse Garo, salutînd respectuos, îmi îngădui să atrag luarea aminte domnului că îmi datorează pentru întreţinerea, păstrarea şi hrana cailor, pentru fîn, ovăz şi alte lucruri, mai mult de...

— Ai să taci, odată neghiobule ?, strigă Capestang cu un glas atît de ameninţător, încît hangiul se lipi cît putu mai strîns de perete. Află că acum nu am nici un ban la mine, continuă cavalerul ; dar într-o bună zi voi face avere şi vei fi plătit cu de trei ori atît cît ţi se cuvine. Şi acum, nu-mi mai bate capul ; căci de nu, îţi smulg urechile !

— Domnule, spuse Garo, galben de frică, dar încurajat de dreptul său ; desigur că nu aţi vrea să ruinaţi pe un biet hangiu. Deoarece nu aveţi bani, vă propun o afacere în urma căreia, pe lîngă că mă veţi plăti pe mine, vă va aduce şi un cîştig. Lăsaţi-mi calul valetului dumneavoastră şi nu numai că vă scutesc de orice datorie, dar vă mai dau pe deasupra şi o sută cincizeci de livre, pe care vi le plătesc numaidecît.

— Iată o idee ; dă-mi, te rog, cei cincisprezece pistoli.

— Domnule, zise Cogolin intrînd, caii sînt înşeuaţi !

Garo numără cei cincisprezece pistoli şi-i puse pe colţul mesei. Capestang puse zece în buzunar şi întinse ceilalţi cinci lui Cogolin spunîndu-i :

— Dragul meu Providenţă, tu vei veni mai tîrziu ; sau, mai bine, voi veni eu să te iau.

— Cum ? Domnul nu mă ia cu dumnealui ? Domnul mă concediază ? Mă alungă ? Îl pierd pe domnul tocmai în momentul în care am crezut că l-am găsit o dată pentru totdeauna ? Ghinionul mă urmăreşte pretutindeni !

Şi Cogolin izbucni în lacrimi.

— Îmi sfîşii sufletul, spuse Capestang. Dar, oricît de repezi ar fi picioarele tale, tot nu mă vei putea urma pe jos. Longjumeau, Etampes, Orléans şi celelalte... gîndeşte-te ce drum lung. Potoleşte-te ! Mă voi întoarce curînd ! Unde vei locui ?

— Din păcate, domnule, la colţul străzii Lombardiei, în taverna „La Chiorul care primeşte". Deoarece domnul mă părăseşte, sînt nevoit să mă întorc la Turlupin pentru a primi ploaia de lovituri...

Cîteva minute mai tîrziu, aventurierul nostru încălecă pe „Săgeata", care zburda de nerăbdare şi se îndepărtă în galop, dispărînd în fundul străzii Vaugirard. Cogolin, trist, se îndreptă spre strada Lombardiei. Iar Garo, intrînd în salonul hanului, găsi acolo pe Pontraille şi pe Chalabre, despre care ne amintim că-l urmărea pe cavaler încă din strada Tournon.

— Domnilor, spuse hangiul, a plecat spre Orléans, prin Longjumeau şi Etampes.

— Şi Bazorges nu mai vine cu întăririle !, tună Chalabre.

— Să-l atacăm numai noi doi, propuse Pontraille.

— Nu te preface tu singur în Fanfaron, dragul meu. Dacă vrem să prindem pe un asemenea diavol, trebuie să fim cel puţin doisprezece. Şi chiar atunci, după ce este prins şi omorît, revine. Să aşteptăm pe tovarăşii noştri, deoarece noi ştim pe ce drum se îndreaptă.

XI

„LA COŞUL CU FLORI"

Era aproape două după-amiază cînd Capestang ieşi din Paris. Puţin înainte de orele cinci ajunse, pe o ploaie puternică, la Longjumeau şi descălecă în faţa ospătăriei „La Coşul cu Flori", unde se mai oprise într-o după-amiază însorită, cu trei luni înainte. Aventurierul se hotărîse să ajungă pînă la castelul din Effiat pentru a o învinovăţi pe necredincioasă... dar, de ce să o învinovăţească ? Capestang înlătură orice întrebare care l-ar fi putut stingheri. Se hotărîse să o vadă pe Marchiza de Cinq-Mars, să-i vorbească cît mai curînd posibil ; în orice caz, să n-o lase pînă ce nu o va copleşi cu amărăciunea lui. Totuşi, nu se putuse împotrivi dorinţei foarte puternice şi duioase de a se opri la Longjumeau. După ce o duse pe „Săgeată" în grajd, începu să străbată ospătăria, amintindu-şi chiar şi cele mai mici amănunte.

Aici, în acest gang, Marion Delorme îl oprise pentru prima oară şi îi vorbise. Aici, în acest coridor, simţise pentru prima oară privirile duşmănoase ale lui Cinq-Mars ţintite asupra lui. Şi aici, în curtea aceasta, o întîlnise pe Giselle. O apariţie de vis ! Tulburat, el o salutase. Ea îl privise o clipă... îl privise ţintă în ochi. Din clipa aceea, începuse o nouă viaţă pentru el.

De atunci, numai pentru tot ceea ce îi putea fi scump ei susţinuse atîtea lupte, îşi sfîşiase trupul şi îşi vărsase sîngele. Iar drept răsplată, ea se căsătorise cu Cinq-Mars !

Aventurierul mîncă cu poftă. Era mînios. Privirile îi străluceau de furie. De cîte ori se gîndea la Cinq-Mars, scrîşnea din dinţi : încă unul pe care îl salvase ! Apoi se retrase în camera sa şi se aşeză în faţa unei sticle de Saumur, căreia începu să-i povestească durerea şi mînia lui.

Se lăsase noaptea. Unul după altul, toate zgomotele încetară. Tăcerea somnului apăsa asupra lucrurilor şi fiinţelor. Capestang golise demult sticla. Tocmai suna orele unsprezece. Cavalerul se pregătea să se culce.

În această clipă, auzi bătăi în uşă. Deschise. Se trezi în faţa unei fete tinere, foarte palidă, pradă unei spaime care o făcea să tremure. Era o servitoare a ospătăriei. Era Margot. Cavalerul îşi aminti că, atunci cînd intrase pentru prima oară la ospătărie, Margot îl privise cu multă duioşie

și că, servindu-l la masă, cu cîteva ore mai înainte, suspinase de mai multe ori.

— Domnule Cavaler, spuse fata clănțănind din dinți, fugiți cît mai repede, veniți cu mine, v-am înșeuat calul, care vă așteaptă în curte; poarta este deschisă. Nu aveți decît să fugiți.

— Bine! Dar pentru ce să fug? Spune-mi, copilo!

— Vor să vă omoare!, răspunse fata frămîntîndu-și mîinile. Sînt opt sau zece strînși în salonul cel mic. I-am auzit. Înspăimîntător!

Capestang își strînse centura și își scoase sabia, pe care începu să o ștergă cu o bucată de postav.

— Liniștește-te, micuțo! Să nu-ți fie frică (Cavalerul îi înlănțui gîtul și o sărută; Margot păli și mai tare). Spui că sînt jos? În salonul cel mic? Opt sau zece? Ei drăcie! Numai opt sau zece? Ei bine, pentru că ți-e frică, voi fugi. Ești, într-adevăr, tare drăguță. (O mai sărută o dată; Margot tremura acum mai tare decît adineauri, cînd fusese cuprinsă de spaimă). Doamne Dumnezeule! Pe legea mea! Voi fugi, de vreme ce tu mi-ai înșeuat calul! (Vorbea din ce în ce mai aprins. Privirile îi străluceau). Vino, draga mea, condu-mă pînă la micul salonaș. Vreau să ascult și eu puțin, și apoi să fug. Draga mea săbioară, iată-te pregătită pentru dans, strălucitoare și gingașă! Doamne! Doamne!, cum mai tremuri, draga mea! Dar trebuie să fug!

— Veniți! Veniți!, strigă Margot suspinînd.

Era frămîntată pe de-o parte de bucuria de a-l salva pe frumosul cavaler, pe de altă parte, de durerea că trebuia ea însăși să-l îndrume s-o părăsească!

În salonașul cel mic, în jurul mesei, erau opt sau zece; ba chiar doisprezece. Pontraille și Chalabre sosiseră primii — spre orele opt — și descususeră cu îndemînare pe patronul ospătăriei. Apoi sosiseră Bazorges și Montreval, împreună cu alți patru dintre obișnuiții lui Concini.

Spre orele zece sosi și Louvignac, însoțit de trei mustăcioși cu săbiile lungi. Cei cinci șefi de secție pretindeau pentru ei toată cinstea și tot profitul. Erau de cîștigat două sute de mii de livre. Concini fixase această sumă pentru capul cavalerului. Și-apoi, fiecare din ei era tare furios împotriva Fanfaronului.

În jurul paharelor pline, la lumina fumegîndă a unui opaiț atîrnat de un cui, se consfătuiau și așteptau momentul prielnic. Privirile lor străluceau, fețele lor exprimau ură. Iar pentru a se încuraja și mai mult, își povesteau „vitejiile". De trei zile încoace, fiecare omorîse cel puțin un om sau doi! Povestirile lor respirau o atmosferă lugubră. Duhul morții pogorîse în micul salonaș. Toți aveau o înfățișare sălbatică. Deodată, sunară orele unsprezece.

— Atențiune! tună Louvignac. Să nu pierdem prilejul și de data aceasta. Urcați pe această scară! Luați-o pe coridor! Ușa a treia, la dreapta! Patru din voi să rămînă la capătul gangului și să omoare pe oricine ar îndrăzni să intervină. Patru din voi să-i păzească pe hangiu, pe servitori și pe ceilalți locatari care ar putea face zgomot. Sînteți patru pentru a-i stăpîni. Deajuns! Ceilalți opt, pentru Fanfaron!

Blesteme înnăbuşite făcură înconjurul mesei.

— Forţăm uşa cu ajutorul securilor. Iată-le acolo, în colţ ! Intrăm toţi opt. Ne năpustim de-a dreptul spre pat, cu pumnalele şi săbiile scoase. Il străpungem, îl sfîşiem, îl ucidem !

— Moarte diavolului ! Ei drăcie ! Răzbunare !

Răgete. Respiraţiile greoaie ale unor animale care adulmecau sîngele !

— Un moment !, strigă unul din ei golind un pahar. Cine îi va duce lui Concini capul Fanfaronului ?

— Eu ! — Eu ! — Eu ! — Eu !

Toţi voiau capul lui. Işi încrucişau privirile furioase, măsurîndu-se din cap pînă-n picioare, ameninţîndu-se.

— Să tragem la sorţi !, propuse Chalabre.

Chiar în aceeaşi clipă, tunetul căzu asupra lor. Uşa fu dărîmată dintr-o singură lovitură. În acelaşi moment, trei oameni căzură morţi : unul, lovit de mînerul sabiei ; alţi doi, nimeriţi în cap cu nişte ulcioare. Chalabre, cu gura deschisă, se trînti la pămînt. Iar ceilalţi opt din doisprezece, cîţi mai rămăseseră în picioare, erau înmărmuriţi de mirare, aşa cum poţi fi cînd suporţi lovitura unui trăznet. Un braţ fu ridicat. Strălucirea unei lame. Pumnalul îi scăpă : încă un om la pămînt ! Atunci, cei şapte, toţi deodată, scoaseră un ţipăt înfricoşător. Capestang, în mijlocul lor, le răspunse prin răgetul unui leu ; răcnetul fiarei care, cu nările tremurînde, cu ochii roşii, cu nervii şi muşchii încordaţi, se apropie de vînător :

— Capul meu ! Cine vrea capul meu ?

Nu mai era un glas omenesc, dar ei pricepură înţelesul răcnetului : înnebunise, era înspăimîntător din pricina furiei care îl stăpînea, privirile îi străluceau, respiraţia lui pîrjolea, părul îi era zburlit, toate fibrele fiinţei sale tremurau de mînie. Căci numai aceste ultime cuvinte ale spadasinilor îl mîniaseră peste măsură : „să tragem la sorţi". Fără de aceste cuvinte, ar fi trecut şi ar fi fugit. Timp de două minute, înfăţişarea furioasă a dementului fu iluminată de lampa fumegîndă. Sîngele gîlgîia. Lovituri înnăbuşite cădeau ca ploaia. Se auzeau horcăiturile oamenilor care mureau. În mijlocul acestui zgomot de tînguiri, de blesteme, în lumina strălucitoare a privirilor care luminau camera mai bine decît lampa din tavan, înainte ca să-şi fi scos pumnalele sau săbiile, înainte ca să aibă timpul de a se pune în gardă, alţi doi căzură ; doi asasini deschiseră o fereastră, săriră prin ea şi dispărură în întuneric.

— Capul meu !, răgea nebunul. Capul meu (spumega de furie), cine vrea să-mi taie capul ? Capetele voastre ! Am nevoie de ele !

Doi dintre spadasinii rămaşi încercară să-l atace pe la spate. Le sfărîmă ţeasta dintr-o singură lovitură de cizmă. Ultimii trei care se mai puteau ţine pe picioare — Pontraille, Montreval şi Louvignac — palizi de teamă, îngrămădiţi într-un colţ, cuprinşi de ameţeala groazei, îl priveau cu ochii plini de spaimă. Capestang se opri, privi în jurul lui, îşi înălţă, cît putu mai mult sabia şi străpungînd tăcerea în care palpita duhul morţii strigă cu glas ascuţit :

— Cine doreşte capul Fanfaronului ?

Îi zări atunci pe cei trei care mai rămăseseră. Se îndreptă spre ei. Ei dădură ochii cu Moartea. Un singur gest să fi făcut aceștia — și ar fi fost cu toții morți. Dar ei nu făcură nici un gest. Groaza îi pietrificase. Superstiția îi paralizase. Credeau că era cu neputință ca acest om să fie ucis. Săbiile s-ar fi spart (ca și cînd ar fi fost de sticlă) numai atingîndu-l pe cavaler !

— Mă predau !, strigă Louvignac, aruncîndu-și sabia.

— Nu mă atinge ! Cruță-mă ! adăugă Pontraille, arucîndu-și și el sabia.

— Lasă-mă cu viață !, se rugă Montreval, aruncîndu-și sabia.

Erau palizi. Tremurau. Erau cît p-aci să cadă în genunchi. În acea clipă se auzi, străpungînd tăcerea nopții, dangătul unui clopot. Hangiul, speriat de înfricoșătoarea bătălie, fugise în curte și bătea toaca.

Capestang nu avea nici o zgîrietură, nici o rană. Demența lui se potolise. Își șterse sabia roșie și umedă, o puse în teacă, deschise ușa și strigă :

— ,Afară ! Plecați !

Cei trei spadasini ieșiră lipiți de zid... După ce trecură pragul ușii, începură să fugă. Urletele groazei care îi stăpînea se pierdură departe, în noapte. Capestang ieși. La trecerea lui, patroana hanului căzu în genunchi, servitorii fugiră. În jurul casei se auzea clinchetul unor arme. Mai multe forțe se apropiau. Toaca răsuna. Străfulgerările armelor se încrucișau în noapte.

În curte, Capestang o cuprinse pe Margot și o sărută pe amîndoi obrajii. Fata se cutremură de groază și de fiorii dragostei.

— Fugiți ! murmură ea. Burghezii sosesc înarmați. Sînt mai mult de cincizeci. Pe aici, prin poarta din dos.

— Deschide poarta cea mare !

Sărmana fată se supuse. Capestang încălecă. „Săgeata“ necheză așa cum făcea totdeauna în preajma unei bătălii. Cu sabia în teacă, Capestang ieși și trecu în trapul calului prin mijlocul torțelor, prin mijlocul strălucirilor sulițelor. O rumoare înfricoșătoare. Apoi, o liniște apăsătoare. Cavalerul trecu. Nici o suliță nu-i tăie calea. Rîndurile burghezilor se dădură în lături în fața trapului mîndru al bidiviului (care, în această noapte brăzdată de străluciri roșietice, lua înfățișarea unui animal fantastic). Fiecare se retrăgea, se lipea de ziduri. Ferestrele care se deschiseseră se închideau grăbite. Un minut mai tîrziu, semeața statură a lui Trémazenc se pierdu în întunecimea străzii.

Aventurierul înainta în pas de trap. Era încă furios. Sîngele îi fierbea în vine. Bîiguia cuvinte neînțelese. Din cînd în cînd, un gest trufaș desemna în spațiu un semn neînțeles. Din cînd în cînd, un țipăt ascuțit izbucnea din pieptul cavalerului. Atunci, „Săgeata“ începea să galopeze. Încetul cu încetul, gîndurile i se potoleau. Încetul cu încetul, redeveni normal. Și atunci, oprindu-și brusc calul și amintindu-și tot ce se petrecuse, începu să tremure. Sudoarea îi șiroia pe frunte. Murmură :

— Este, oare, cu putință ? Sînt eu acesta !? Mai trăiesc ?

Ajuns la Etampes, trase la o ospătărie și se culcă îmbrăcat, pe un pat de paie. Dormi profund — un somn fără vise — pînă la orele opt de dimineață. Apoi porni din nou la drum ; după amiază, după ce parcursese cincisprezece kilometri, ajunse la Orléans.

Se silea să îndepărteze din mintea lui întîmplarea din Longjumeau. Nici nu mai vroia să se gîndească la ea. Din cînd în cînd, un glas îi țiuia în urechi. Atunci, clătina din cap și striga cu glas puternic :

— Doamnă marchiză de Cinq-Mars, să știți că vă disprețuiesc ! Trebuie să mă bat cu soțul dumneavoastră. Săbiile să aibă cuvîntul ! Și atunci poate că vă veți aminti de clipa în care mi-ați spus : „Te iubesc" !

Se îndreptă de-a lungul malului stîng al Loirei. A doua zi dimineață ajunse la Gien. După alte douăzeci și patru de ore fu la Bourges. În a treia zi de dimineață străbătea pădurea Troncais. În a patra zi de dimineață era la Gamat. Trecînd munții și văile, cu părul vîlvoi, cu sufletul îndurerat, dar mereu semeț pe spinarea calului său, (care nu cerea un pic de răgaz), ajunse spre seară într-un sat străjuit, parcă, de un castel.

— Ce este acolo ?, întrebă el.

— Castelul Effiat, răspunse țăranul căruia i se adresase.

Numai în șapte zile parcursese cele o sută douăzeci de leghe care despărțeau Parisul de Effiat.

XII

MARCHIZA DE CINQ-MARS

Capestang se îndreptă direct spre castel. Cînd nu fu decît la o depărtare de vreo cinci sute de pași, descălecă în fața unui han ; pentru cîțiva soli, reuși să-și adăpostească calul în grajd. Apoi, strîngîndu-și centironul, potrivindu-și pălăria, cu marginea mantiei ridicată de mînerul sabiei, se apropie de marea poartă a castelului ; străbătu puntea mobilă și pătrunse în curtea de onoare, fără ca cineva să-l întrebe unde se ducea sau ce dorea. Ba, observă că, o dată cu el, mai multe femei și mai mulți bărbați pătrunseră în curte. Toți acești oameni erau îmbrăcați în haine de sărbătoare, dar păreau foarte triști sau... cel puțin se sileau să pară astfel. Clopotul bisericuței începu să sune cîntecul morților. Capestang, mirat, se ascunse în spatele unui grup de țărani și așteptă. Curînd, în fundul curții se deschise o poartă și o procesiune funerară ieși din interiorul castelului. Duhovnicul marchizului mergea în frunte, fiind urmat de mai mulți preoți. Toți intonau melodii funebre. În fruntea preoților venea un paracliser care ducea o cruce. Urmau doisprezece copii îmbrăcați în negru și alb. Apoi, un halebardier ce ducea armele lui Cinq-Mars. În sfîrșit, coșciugul, acoperit cu o cuvertură de catifea, dus de doisprezece lachei înveșmîntați în mare doliu. În urma coșciugului pășea, mai întîi, Henric de Cinq-Mars ; apoi, vreo douăzeci de nobili din împrejurimi ; apoi, mulțimea vasalilor și a țăranilor... Procesiunea se îndreptă cu pași înceți, spre bisericuța situată

în aripa stîngă a castelului. La fiecare zece pași, un cîntăreț de biserică striga cu voce solemnă :

„Rugați-vă pentru sufletul venerabilului și puternicului baron Ludovic-Henric Coeffier, stăpînul munților și al cîmpiilor, senior de Ruzé, senior de Effiat, Marchiz de Cinq-Mars !".

Capestang tresări gîndindu-se că venise special la Effiat pentru a-l provoca pe fiul nobilului senior, la ale cărui funeralii asista. Mînia care îl îmboldise în tot lungul drumului, dispăru deodată. La trecerea coșciugului îngenunchie, se plecă la pămînt și murmură :

— Cum ? Să aduc în această casă, în care a apărut moartea, un doliu mai mare decît primul ? Nu, niciodată ! Dormi în pace, baron Ludovic-Henric, stăpînitorul munților și al cîmpiilor ; iar dumitale, Marchiză de Cinq-Mars, îți spun *adio !* Dacă ochii dumitale plîng, să știi că nu eu am pricinuit această crimă.

Era palid. Tremura. Luase o hotărîre eroică. Aruncă în jurul lui o privire fugară în nădejdea de a o mai zări o dată pe cea pentru care venise de atît de departe. Dar în curte nu se mai afla nimeni. Toată lumea intrase în bisericuță, unde coșciugul Marchizului avea să odihnească alături de mormintele străbunilor săi.

Se ridică și plecă. Dar, tocmai cînd ajunse în dreptul porții, un om îl opri, se înclină și îi spuse :

— Doamna marchiză de Cinq-Mars îl așteaptă pe domnul cavaler de Capestang. Dacă domnul cavaler vrea să-mi facă cinstea de a mă urma, îl voi conduce la doamna marchiză.

Capestang păli. În clipa aceea nu avu decît un gînd : să fugă, să sară pe spinarea calului său și să pornească în galop spre Paris. Da, avu acest gînd. Dar, cînd omul porni, făcîndu-i semn să-l urmeze, el se supuse tăcut. Și nici o putere pe această lume nu l-ar fi putut împiedica să nu-l urmeze. Se blestema, dar îl urmă pe Lanternă. Căci Lanternă fusese cel care îi vorbise. Pătrunse undeva ; urcă, fără să-și dea seama, o scară ; pătrunse într-un salon sobru și neprietenos, ca toate saloanele de provincie. Zăpăcit, gîfîind, așteptă. Deodată, zări o umbră albă. Instinctiv, zdrobit poate de emoție, Capestang plecă capul. Îngenunchie. Toată mînia lui, toate blestemele lui, toată amărăciunea lui dispărură pe dată. Nu era stăpînit decît de uimirea de a se afla în fața ei. Ea, cu pași repezi, ușoară întocmai unei păsărele care se apropie de lumină, îi cuprinse mîna și murmură cîteva cuvinte. Capestang, tresărind, se ridică, o privi și, uimit, crezînd că visează, bîigui :

— Marion ! Marion Delorme !

— Știu ceea ce te uimește, spuse Marion cu glas trist. Te miră faptul că marchizul de Cinq-Mars a adus în castelul părintesc pe o femeie ca mine, tocmai în împrejurări atît de grave, tocmai în clipa în care părintele său își dădea sufletul. Poți să te miri, într-adevăr ! Dar am făcut tot ce-am putut ! M-am împotrivit ! El, însă, își închipuia că dacă mă va lăsa în Paris, întregul oraș se va bate în duel pentru a mă răpi.

— Marion Delorme, murmură Capestang, cu glas încet.

De-abia auzea cele ce îi spunea ea.

Marion izbucni în rîs, acel rîs cristalin şi batjocoritor pe care el îl cunoştea atît de bine.

— Marchiza, pronunţă cavalerul aruncînd o privire speriată în jurul lui. Marchiza de Cinq-Mars ?

— Fii liniştit, îl asigură ea. Aici nu se află nici o marchiză de Cinq-Mars, aici se află doar Marion Delorme !

— Dar ea ?

— Cine *ea* ? Mi se pare, prietene, că ţi-ai pierdut minţile.

— Dar, spuse Capestang sfiicios, mi s-a spus „marchiza de Cinq-Mars vă aşteaptă".

— Neghiobul acela de Lanternă mă numeşte astfel... de ruşine, poate. Dar nu există nici o marchiză, prietene. De altfel, aceasta nu ar depinde decît de mine. Dacă aş vrea, ar exista numaidecît o marchiză de Cinq-Mars. Dar nu vreau. Mai întîi pentru acest marchiz ; un om atît de darnic, încît chiar eu îi doresc numai binele. Apoi, pentru mine — care vreau, mai înainte de toate, să-mi păstrez libertatea.

O străfulgerare lumină deodată mintea aventurierului. Nu exista nici o marchiză de Cinq-Mars ! Lanternă ! Cogolin ! Giselle ! Giselle era la Paris ! Căsătoria nu avusese loc. Cea pe care Cogolin şi Lanternă o numiseră marchiză... era Marion ! Se clătină. Fu cuprins de ameţeală. Sufletul îi era plin de bucurie. Cuprinse mîna lui Marion şi i-o acoperi cu sărutări.

— Ei drăcie ! Respir ! Mă înăbuşeam !

— De fericire, exclamă frumoasa Marion. Începeam să mă tem că ţi-ai pierdut minţile. Ştiu, acum, pentru ce ai venit la Effiat.

— Pentru ce am venit ?, se miră Capestang ridicîndu-se.

Se transfigurase. Era de nerecunoscut. Strălucea de bucurie.

— Desigur, pentru a-mi săruta mîinile, pentru a-mi mulţumi de cele ce am făcut acolo. Aşadar, maestrul Gorju m-a trădat. Îmi va plăti aceasta !

— Maestrul Gorju ?, întrebă uimit cavalerul, bănuind că pluteşte într-o lume de enigme.

— Desigur. Patronul de la „Cei trei Regi".

— Marion, d-ta m-ai dus acolo ? D-ta m-ai salvat ?

— Da, răspunse Marion cu glas tăios.

Cavalerul îngenunchie. Marion tremură în faţa acestui omagiu de recunoştinţă.. Ea, care se aştepta la o mărturisire de dragoste... Palpita. O lacrimă fugară îi străluci în colţul ochilor. Se gîndea la Giselle.

Acum, stăteau faţă în faţă. În atmosfera aceasta sobră, neprietenoasă, în mijlocul acestui salon cu mobile vechi, păreau întocmai unor statui. Capestang nu rosti nici un cuvînt de recunoştinţă, dar Marion îşi dădu seama că de acum înainte avea un prieten în stare de orice sacrificiu ; chiar de jertfa vieţii.

În cele două ore, cît cavalerul rămase alături de Marion, ea nu rosti niciodată numele Gisellei. Ea dorea din tot sufletul fericirea tînărului cavaler ; dar, ar fi însemnat să exagereze dacă el i-ar fi cerut ca ea să contribuie la această fericire.

La întrebările stăruitoare ale Cavalerului, ea îi povesti despre întîlnirea cu Cogolin în strada Saint-Martin, despre hotărîrea pe care o luase, despre emoția și durerea ei. Apoi, despre sărbătorirea de la palatul lui Concini și despre cele ce se petrecuseră în subteranele castelului. Capestang află astfel că fusese închis în castelul Mareșalului de Ancre și că groaznicul lui vis cu planșa de fier era o tristă realitate. Simțea cum este năpădit de groază. Admiră curajul lui Marion. Tresări de spaimă cînd ea îi vorbi despre Belphégor.

— Și ce s-a întîmplat cu acest negru, cu acest demon ?

— Nu știu, răspunse Marion. I-am dat răsplata pe care i-am promis-o și l-am îndepărtat. Fără îndoială că s-a întors la stăpîna lui, Léonora Galigai.

— Îl va omorî ! Bine-i va face...

— Nu. Mai are nevoie de el. Îl va ucide, poate, mai tîrziu.

— Și ce răsplată i-ai dat ? întrebă Cavalerul.

Marion păli. Coborî privirile.

— L-am salvat de la disperare, răspunse ea surizînd.

— Lucru tare ciudat !, spuse Capestang. Desigur că pentru a corupe pe acest călău, a trebuit să faci ceva înspăimîntător sau măreț. Orice ai fi făcut, îți datorez viața — singurul bun pe care îl am pe această lume. De aceea îți voi cere un serviciu.

— Un serviciu ? Mie ?

Se înroși de emoție.

— Da, spuse Capestang. La Paris, m-ai lăsat să înțeleg că ai mulți dușmani. Ei bine, dacă dumneata sau cineva pe care-l iubești va fi amenințat vreodată, dacă va fi nevoie ca o ființă să moară pentru dumneata, cheamă-mă. Jură-mi că mă vei chema numaidecît.

— Îți jur, cavalere !

— Mulțumesc, doamnă !

Își spuseră aceste lucruri în modul cel mai simplu, stăpîniți de o emoție gravă și sinceră.

— Și pentru că veni vorba despre dușmani, adăugă Capesang, dacă domnul Mareșal află că dumneata m-ai răpit din ghiarele lui...

— Nu va afla niciodată. Și apoi, dragul meu, este altcineva cu mult mai înfricoșător decît el.

— Cine ? Spune-mi și mă întorc numaidecît la Paris pentru a-l provoca !

— Léonora Galigai, Marchiză de Ancre.

— O femeie ! Ei drăcie ! Liniștește-te, săbioara mea !

— Împotriva acestei femei îți poți scoate sabia fără rușine. Concini nu este decît bubuitura trăznetului ; ea, însă, este trăznetul care omoară. Ia seama, cavalere ! Ia seama la valetul pe care îl ai ! La pîinea pe care o mănînci ! La aerul pe care îl respiri. Léonora te urmărește. Te urmărește ca și umbra morții. Te va ucide surizînd !

— Nu mi-e teamă de ea ! Dar, oare, ce i-am făcut acestei femei ?

Clopotul bisericuței se auzi din nou. Vestea sfîrșitul înmormîntării. Henric de Cinq-Mars trebuia să sosească. Dar Marion ar fi preferat mai

curînd să se despartă de amantul său, decît să-i spună lui Capestang că prezența lui însemna o primejdie pentru ea. Din fericire, aventurierul înțelese singur acest lucru, căci se ridică și spuse :

— Adio, doamnă ! Am venit tare întristat, plec fericit. Un singur cuvînt și un singur surîs de-ale dumitale au împrăștiat norii care apăsau asupra sufletului meu. Amintiți-vă de promisiunea pe care mi-ați făcut-o !

Marion se ridicase de asemeni. Un minut, doar, rămaseră astfel : ținîndu-se de mînă, țintindu-se din priviri, față în față. Deodată, Marion izbucni în plîns. Cavalerul își apropie buzele de ochii ei și îi sorbi lacrimile, ultimele ei lacrimi de dragoste.

— Adio, Marion ! murmură el. Gîndește-te că, acum, ai un frate !

Și se îndepărtă. La ușa salonului îl aștepta Lanternă care îl conduse prin niște ganguri întortocheate, prin niște curți interioare, pînă la o răscruce. De acolo, ajunse repede la hanul unde își lăsase calul. Și pentru că mulți nobili din împrejurimi sosiră acolo, cu prilejul înmormîntării lui Cinq-Mars, nimeni nu-l băgă în seamă.

Capestang relua drumul Parisului. De astă-dată, însă, nu se mai grăbea.

Iarna se apropia. Răbufniri de crivăț șuierau prin pădure. Ploua. Capestang era ud pînă la piele. Pana pălăriei sale se strînsese. Mantia își pierduse culoarea. Punga lui nu conținea decît patru sau cinci ducați. Dar, cît de falnic mergea ! Cît de vesel era ! Numele Gisellei răsuna puternic în pieptul lui fericit.

...Nu se mai afla decît la o depărtare de cîțiva kilometri de Paris. Înainte de a porni la drum pentru o nouă etapă, se opri la un han de pe marginea șoselei. Ospătăria avea un aspect jalnic. Dar... pentru o pungă sărăcăcioasă, o ospătărie sărăcăcioasă ! Capestang, care nu putea păstra niciodată la el mai mult de cinci-șase pistoli, cheltuia ultimii săi bani cu o zgîrcenie ușor de explicat : erau banii „Săgeții" ! Capestang se putea lipsi ușor de mîncare, dar calul său își primea regulat porția întreagă.

Ducîndu-și, așadar, calul în grajd, intră în salonul plin de fum, întunecos și mizer al ospătăriei, care avea drept firmă doar doi-trei butuci de lemn atîrnați de ușă. Salonul era foarte mic. Se aflau acolo doar două mese, înaintea cărora stăteau două bănci. Una din aceste mese era aproape de un cămin în care ardea un butuc ; cealaltă era la capătul opus al odăii. În jurul primei mese erau așezați doi nobili în fața unei sticle de vin de care nu îndrăzneau să se atingă. Își uscau mantiile pătrunse de ploaie.

La intrarea noului venit, nobilii se opriră dintr-o discuție pe care o întrețineau cu glas scăzut.

Unul din ei, care în pofida cizmelor sale pline cu noroi, avea un aer semeț, își acoperi grăbit fața cu marginea pălăriei sale, pe care și-o trase pe ochi. Capestang se apropie de foc. Salută pe cei doi necunoscuți, dar aceștia nu-l luară în seamă. Aventurierul dădu din umeri, se duse să-și ia un scăunel, îl aduse în fața căminului, se așeză și bătu în masă cu mînerul sabiei.

— Iertați, domnule, zise cu glas trufaș cel care își trăsese pălăria pe ochi, nu vedeți că mă stingheriți ? Mai este și acolo o masă ! (Îi arătă fundul camerei).

Capestang se uită în jurul lui, ca și cum ar fi vrut să se asigure că aceste cuvinte, îi erau adresate lui.

— Dumitale îți vorbesc, spuse nobilul cu glas și mai poruncitor.

— Da ? Eu, însă, nu vă vorbesc dumneavoastră, răspunse Capestang mînios ; și își întinse picioarele spre foc, cu un gest plin de îndrăzneală.

— Ei drăcie !, dar nu ești deloc politicos !, spuse necunoscutul. Te voi învăța eu să vorbești... și mai ales să taci !

— Vă lăudați, domnule ! Aceste lucruri nu se spun decît cu sabia în mînă.

Și în același timp, Capestang se ridică. Sîngele i se suise în obraz. Își ținea mîna pe mînerul sabiei. Necunoscutul făcu la fel. Atunci, tovarășul lui se aplecă spre el și îi murmură :

— Ce faceți, monseniore ? Gîndiți-vă că sînteți așteptat la Paris ! Nu vă mai aparțineți dumneavoastră !

— Este adevărat ! repetă monseniorul bătîndu-se pe frunte.

Această mișcare îi dezveli fața, și Capestang murmură :

— Ducele de Guise !

XIII

O LOVITURĂ MĂIASTRĂ

Guise, urmat de tovarășul său, se apropiase de ușă. Cei doi cai erau legați de pervazul ferestrei ce răspundea în stradă. În momentul în care Ducele vru să pună mîna pe clanță, Capestang, cu părul vîlvoi, cu pălăria îndreptată ca de bătălie, cu pumnul în șold, se așeză drept în calea lui. Avea o atitudine semeață. Cavalerul vociferă :

— Așadar, domnule Monsenior, credeți că puteți promite oamenilor să-i învățați regulile politeței și apoi să fugiți ? Scoateți-vă sabia, vă rog !

Guise privi o clipă pe cavaler. Fața lui exprima un nețărmurit dispreț.

— De-abia acum vă recunosc, spuse el în sfîrșit. Prietene Montmorin, acesta nu este decît Fanfaronul !

— Ei drăcie !, mîrîi Capestang. Dacă îl recunoașteți pe Fanfaron, înseamnă că l-ați văzut la lucru !

— Da, răspunse rece Guise, l-am văzut spionînd în pivnițele palatului ducelui de Angoulême, de unde și-a salvat pielea doar grație stăruințelor unei femei.

Capestang, la auzul acestei insulte, se clătină pe picioare și păli.

— Fanfaronul !, repetă Guise. Un lăudăros, și nimic altceva ! Nu este bun decît pentru a fi cravașat ! Și vei simți greutatea cravașei mele,

dragul meu, dacă mi te mai pui în cale !, spuse el uitîndu-se spre Capestang. Hai, Montmorin !

— Mînia Cerului !, strigă Capestang. Chiar şi diavolului, dacă mi-ar fi vorbit astfel, i-aş fi smuls coarnele !

Şi în acelaşi timp, cu repeziciunea unui trăznet, îşi scoase sabia şi se puse în gardă. Dar Montmorin, chiar mai repede decît el, se năpusti spre uşă, o deschise brusc şi strigă :

— Plecaţi, monseniore, în timp ce eu îi voi da o lecţie de respect acestui caraghios.

Ducele de Guise ieşi, sări în şaua armăsarului său şi porni în galop. Capestang vru să se repeadă în urma lui, dar sabia lui Montmorin îi tăie calea. De-abia avu timp să se ferească pentru a zădărnici atacul advers, care l-ar fi ucis pe loc. Aventurierul tremură de mînie ; şi-ar fi dat zece ani din viaţă să-l poată urmări pe Guise, dar în faţa spadei lui Montmorin se potoli. Tovarăşul lui Guise nu-l cunoştea pe Capestang şi credea că va isprăvi repede cu el. Căci Montmorin era unul din cei care, datorită sabiei sale, făcea „minuni" în Piaţa Regală. Inventase anume o „lovitură secretă" menită să-i asigure această mişcare „lovitura buricului", căci în acest loc ţintea el de obicei. Încercînd puterile lui Capestang prin diferite manevre, strigă :

— Ei, tinere, se vede că nu mă cunoşti !

— Nu, domnule, răspunse aventurierul care, recunoscînd superioritatea adversarului său, făcea adevărate minuni, căznindu-se să reziste adversarului său prin diverse mişcări, care ar fi părut adevărate măiestrii celor ce cunoşteau marea lui ştiinţă în mînuirea spadei. Nu, domnule, nu vă cunosc, în schimb îl cunosc pe tovarăşul dumneavoastră şi vă asigur că-şi va aminti de această întîlnire.

— Ei, şi ce ai să-i faci, mîndrul meu Fanfaron ?, întrebă Montmorin, încercînd un atac neprevăzut. Ai să-l ucizi ?

— Da, dar înainte de a-l ucide, îl voi umili, răspunse Capestang apărîndu-se.

— Să-l umileşti ? Poate că ar fi mai bine să-l duci la Bastilia, nu ?

— Întocmai ! Iată o idee minunată ! Am să-l trimit pe Guise la Bastilia.

— Lăudăroşilor prea puţin le pasă de vorbele lor nesăbuite !...

Şi Montmorin se fandă.

— Nu mai mult faţă de loviturile de spadă.

Capestang înlătură lovitura.

În această clipă, cei doi adversari, în acelaşi timp, plecară săbiile pentru a se mai odihni puţin. Fiecare din ei recunoştea în celălalt un duelist de forţă. Se priviră cu ochi mai binevoitori. Atunci, tovarăşul lui Guise spuse :

— Domnule, eu sunt baronul de Montmorin.

— Şi eu cavalerul de Capestang... Montmorin !... dar am mai auzit de acest nume ! Ei drăcie ! Vă recunosc, de-acum : v-am zărit într-o zi, duelîndu-vă în apropierea Pieţei Regale. L-aţi ucis pe potrivnic. Chiar d-voastră aţi inventat „lovitura buricului", nu ?

— Da, răspunse Montmorin mîndru.
— Frumoasă lovitură. Felicitările mele! V-am văzut aplicînd-o. Strașnică lovitură!
— Nu-i așa?, adăugă Montmorin, înclinat la o împăcăciune.
Capestang izbucni în rîs și strigă:
— Spuneți-mi, nu-i așa că ar fi caraghios să vă ucid, chiar prin propria d-voastră lovitură?
— N-o cunoașteți. Nimeni n-o știe, domnule Fanfaron!
— Totuși este atit de simplă, încît și un copil ar putea-o pricepe, domnule lăudăros.
— La dracu! Păzește-te, tinere, căci altfel nu vei ieși de aici decît cu picioarele înainte!
Deodată, amîndoi se puseră în gardă. De astă-dată, însă, atacă Capestang. Se mișca cu o iuțeală amețitoare, iar gesturile lui erau întovărășite de un potop de cuvinte, a căror volubilitate nu era mai puțin uimitoare. În același moment, un gentilom, venind dinspre Etampes, se opri și-i privi.
— Domnule baron de Montmorin, v-am spus că am văzut lovitura d-voastră și vă voi dovedi aceasta. Atac prin două lovituri directe. O pregătesc și pe a treia. Trag de două ori. O schițez pe a patra, dar revin la a treia. Atac prin dreapta. Reiau cea de a patra lovitură, trec peste ea și mă plec spre buricul domnului baron.
Acesta căzu pe spate.
Capestang se ridică. Înainte de a termina prin cuvinte demonstrația lui, ea era isprăvită în fapt. Montmorin, lovit la buric, se lăsă greoi pe spate.
— Ura!, strigă necunoscutul gentilom care privise toată lupta.
— Sînt dezonorat, murmură Montmorin.
— Ei, nu-i așa că aveam dreptate atunci cînd v-am spus că vă cunosc lovitura? Cît despre dezonoare... să nu vă neliniștiți din pricina aceasta... sînteți foarte curajos.
— Voi muri, spuse Montmorin, ai cărui ochi se împăienjeneau de-acum. Lovitura aceasta nu iartă.
Aventurierul îngenunche și cercetă cu luare aminte rana. Între timp, patronul sărăcăciosului han și nevastă-sa, veniră în fugă și ridicară brațele spre cer.
— Ei bine!, strigă Capestang triumfător. Dumneavoastră, domnule, chiar dacă n-ați fi dorit moartea mea, m-ați fi ucis cu această lovitură. Eu, însă, am reușit să-mi retrag brațul destul de repede. Nu veți muri. Veți fi doar, vreo lună, imobilizat la pat. Ei, voi de colo, spuse el, întorcîndu-se spre stăpînii ospătăriei; în loc să căscați gura, mai bine luați-l pe baron și puneți-l într-un pat bun. Bună ziua, domnule baron de Montmorin, voi încerca să-l ajung pe Ducele de Guise!
— Ei, bîlbîi baronul, îl veți ucide chiar cu lovitura pe care eu însumi am inventat-o?
— Dimpotrivă, îl voi duce la Bastilia. Dumneavoastră singur mi-ați dat această idee minunată.

Montmorin își pierdu cunoștința ; de astădată, mai mult de uimire, decît de durere. Capestang se îndreptă spre grajd, își înșeuă calul și-l scoase în curte. În momentul în care se pregătea să încalece, gentilomul care asistase la duel se apropie de el, îl salută și îi spuse :

— Domnule, sînt contele de Montmorency Bouteville. Am o pasiune neînfrînată pentru nobilul sport al săbiilor. Am auzit de multe ori vorbindu-se despre această „lovitură a buricului". Aș da și două sute de pistoli pentru a o învăța.

Capestang, uimit, îl privi o clipă pe gentilom. Înfățișarea lui îi plăcu.

— Domnule, răspunse el, cuvintele dumneavoastră politicoase m-au impresionat plăcut. Vă voi învăța numita lovitură.

— Cînd ?, întrebă bucuros Montmorency.

— Chiar acum ! Ei drăcie ! Dar îngăduiți-mi s-o fac neprimejdioasă.

Cei doi bărbați își acoperiră vîrfurile săbiilor cu o pavăză de oțel, pe care orice duelist o purta la el,pentru a-și putea transforma oricînd spada în floretă de salon. În cinci minute, contele cunoștea la perfecție „lovitura buricului" : cunoștință și întîlnire fatală pentru el. Căci tocmai această cunoștință avea să pricinuiască duelul în urma căruia, zece ani mai tîrziu, va fi trimis la eșafod.

Montmorency mulțumi călduros cavalerului și începu să numere, pe un colț al mesei, cei două sute de pistoli. Dar, atunci, Capestang îl prinse de braț și îi spuse :

— Domnule conte, eu nu sînt profesor de scrimă.

— Ce ? întrebă Bouteville uimit.

— Domnule, eu sunt Trémazenc, cavaler de Capestang. Vreau să vă spun prin aceasta că : sau vă luați banii, sau vă scoateți sabia ; de astădată, însă, fără pavăză.

— Ce om, domnule ! Dacă nu te-aș fi văzut la lucru, aș crede că ești un trufaș, un Fanfaron, cavalere, spuse el cu glas tare ; îmi iau înapoi banii. Sînt atît de bucuros de această întîlnire, încît aș vrea să păstrez mereu amintirea ei. Iată sabia mea. Este o adevărată spadă de Milano, după cum te poți convinge citind cuvîntul care este gravat pe ea. Vrei să mi-o dai pe a dumitale, în schimb ? Astfel, îmi voi aduce întotdeauna aminte de curajosul și strălucitul gentilom care a purtat-o.

— Conte, ai rostit aceste cuvinte cu un aer de cavalerism care mi-a plăcut foarte mult. Mă voi simți onorat să port sabia dumitale. Iat-o pe a mea ! Nu știu nici ce valoare are, nici cine a călit-o, dar te pot asigura că nu a ieșit din teacă decît pentru a-mi apăra onoarea.

Schimbul fu repede făcut. Cei doi bărbați se îmbrățișară, așa cum era obiceiul în asemenea prilejuri. Apoi, Capestang sări pe spinarea „Săgeții" și porni în urmărirea lui Guise. Dar oricît de repede fu galopul calului, urmărirea fu totuși zadarnică. Eroul nostru pătrunse în Paris spre căderea nopții, după o absență de douăzeci de zile. Intră în Capitală prin cartierul Saint-Honoré. În același timp un poștalion tras de patru cai pătrundea de asemeni în oraș. Un valet stătea în picioare în spatele caleștii. O clipă, doar, Capestang crezu că acest valet este Lanternă, majestuosul

lacheu al lui Cinq-Mars. Dar înainte de a-și da bine seama dacă nu se înșela, poștalionul dispăru în direcția mînăstirii „Tinerele Fete".

Aventurierul își continuă drumul căutînd din ochi un han oricît de sărăcăcios ar fi fost el. Tocmai trecea prin fața Luvrului.

— Am, oare, cu ce plăti camera pentru astă-seară ?, se gîndi el.

Scoase punga și își numără averea. Avea în totul o livră, trei soli și opt bănuți.

— Nici măcar cu ce să mîncăm amîndoi, „Săgeata" și cu mine ! Iată toată averea mea !, murmură el surîzînd trist. Și cînd te gîndești că de zece ori pînă acum aș fi putut să fac avere ! Și cînd te gîndești că înlăuntrul acestui zid se află un rege care îmi datorează de trei sau patru ori viața lui și de trei ori tronul său. Dacă m-aș duce să cinez la Majestatea Sa Ludovic al XIII-lea ? Cu neputință ! Majestatea Sa m-ar trata drept Fanfaron ! De fapt, eu mi-am propus să mă răzbun pe micul regișor și să-l scot din închisoare pe Condé, care nu mi-a făcut nimic. Ei drăcie ! Am să dărîm întreaga Bastilie ! Voi ataca întreaga Bastilie !

Imaginația lui se înflăcărase de-acum. Se vedea scăpîndu-l pe prințul de Condé. Deodată, însă, un răsunet lăuntric îl vesti de visele stomacului său : vise care nu admiteau nici un fel de compromis. Trist, își vîrî punga, adică livra, cei trei soli și cei opt bănuți ai săi în buzunar și aplecîndu-se spre stînga murmură :

— Pentru ce, oare, nu mai am cîteva din acele diamante ale mamei pe care le-am vîndut la Trémazenc ? Căci, atunci...

Tresări. Rămase înmărmurit de uimire. Visul devenea o realitate. Visul strălucea, acolo, la stînga, pe mînerul sabiei sale. Spada pe care i-o dăduse contele Montmorency-Bouteville ! Mînerul ei era împodobit — așa după cum obișnuiau marii seniori — cu diamante ! Capestang rămase cîteva clipe țintuit de uimire.

Șovăi cîtva timp. Apoi, trăgîndu-și sabia (la urma urmei era sabia lui, ce dracu !), scoase pietrele prețioase cu vîrful lamei pumnalului său. Se îndreptă în galop spre centrul orașului și intră în prăvălia unui giuvaergiu.

Arătă diamantele negustorului. Acesta le cercetă cu luare aminte, le privi cu lupa și numără pe un colț al tejghelei trei sute de pistoli. Capestang își vîrî tot acest bănet în buzunare și se crezu bogat pentru cel puțin un an de zile. Dar de-abia își pusese în buzunare cele trei mii de livre, că fața impunătoare a lui Bouteville îi apăru în minte. Și îl auzi pe conte spunîndu-i cu glas nu prea plăcut : „Nu era nevoie să te ții semeț și să nu primești cei două sute de pistoli, pe care ți i-am oferit !"

Acest gînd îl întristă mult pe cavaler, totuși, numai pînă în clipa în care se văzu instalat în fața unei mese strălucitoare, acoperită cu lucruri a căror înfățișare singură îi fermeca vederea. De fapt, doar un singur lucru poate alunga tristețea : aroma unor mîncăruri bine pregătite. Numai amețeala unei sticle îndepărtează amețeala amărăciunii. Capestang avea norocul să trăiască într-un timp în care se mînca cu adevărat... atunci cînd se mînca în fapt. Iar rezultatul acestui ospăț fu

că Adhémar își goni toate gîndurile de amărăciune și că la a doua sticlă avu acest gînd cu adevărat genial :

— Ei drăcie ! Domnul de Montmorency-Bouteville poartă în momentul de față o sabie despre care a mers vestea în multe rînduri ! Valorează cel puțin trei mii de pistoli. Așadar, tot dumnealui îmi este dator.

Liniștit, cu conștiința împăcată, cu sufletul liniștit că Giselle nu se numea, încă, marchiza de Cinq-Mars, asigurat pentru viitor datorită celor trei sute de pistoli, uitînd că pe această lume existau cel puțin doisprezece indivizi care ar fi fost în stare să-i sfărîme țeasta dintr-o singură lovitură, aventurierul nostru pleacă spre strada Lombardiei, cu scopul de a-l căuta pe vrednicul său grăjdar, Cogolin.

— „Căci, gîndea el, pentru a cuceri Bastilia, trebuie să fim cel puțin doi !".

Acestea se petreceau cam pe la orele șase seara. Și pentru că era de-acum iarnă, decembrie, întunericul se lăsase. De obicei, la această oră străzile Parisului deveneau pustii. Capestang, fu, dar, foarte mirat cînd văzu numeroase grupuri de oameni îndreptîndu-se — întocmai unor pîraie — în aceeași direcție. Aventurierul urmă unul din aceste grupuri și ajunse la locul întîlnirii : Piața Grève.

Aici era adunată o mulțime imensă de burghezi, gentilomi, bărbați de rînd și femei din popor, care te asurzeau cu țipetele și exclamațile lor. Cei mai bucuroși dintre ei erau desigur pungașii de buzunare, care alergau de la un om la altul. Mulți dintre cei prezenți purtau lampioane de hîrtie ceruită, alții duceau torțe. Trubadurii intonau cîntece împotriva lui Concini, a lui Luynes și chiar a Regelui. Capestang opri un burghez cu burta mare.

— Domnule, spune-mi, te rog, ce așteaptă toată lumea asta ?

— Dar ce, dumneata vii din provincie ?

— Desigur !

— Atunci află, domnule, că îl așteptăm pe marele Henric, care a sosit tocmai acum la Paris și care va trece pe aici pentru a se duce la castelul său.

— Pe marele Henric ?, întrebă Capestang mirat, gîndindu-se la ospătăria Maestrului Lureau.

— Desigur ! Marele Henric de Guise ! Dar pe ce lume trăiești dumneata ?

— Henric de Guise ? Și eu care credeam că se numește Carol !

— Aceasta nu schimbă cu nimic lucrurile ; Liga va renaște din cenușa ei. Da, domnule, toți dușmanii noștri vor fi îndepărtați. Pe tronul Franței trebuie să domnească altcineva decît fiul unui eretic. Da, domnule, și vom... vom... Guise ! Guise !, se întrerupse deodată burghezul. Trăiască Guise ! Trăiască Lorena ! Moarte dușmanilor ! Moarte Florentinilor ! Trăiască Marele Henric !

— Guise ! Guise ! Moarte lui Concini ! Moarte zbirilor poporului ! Trăiască salvatorul ! Moarte ereticului ! Guise ! Guise ! Guise !

Strigăte. Vociferări. Un tumult nestăvilit. Fețe înroșite. Ochi strălucitori. Brațe întinse spre cer. Pălării, bonete, fulare aruncate în aer. Fluviul omenesc ajunsese la Primărie... Sosise Ducele de Guise ! La lumina roșiatică a torțelor se vedea Ducele de Guise, care trecea prin mijlocul unei mulțimi de cavaleri, de seniori îmbrăcați în mantii de blană. Era fericit, surîdea ; căci, desigur, Guise gîndea : „Iată poporul meu, care mă aclamă !".

În seara aceea de iarnă, sub cerul cenușiu, încărcat de amenințări și de tristețe, semețul cortegiu părea o viziune strălucitoare. Burghezii mergeau în frunte, unul din ei purtînd un drapel împodobit cu o cruce : vechiul drapel al Ligii. Cincisprezece trompeți, adunați în mare pripă, sunau fanfara. Vreo cincizeci de gentilomi făceau semn poporului să se dea la o parte. Mii de torțe răspîndeau o lumină roșiatică, care străpungea întunericul nopții. Iar Guise, Carol de Guise, fiul lui Henric, fiul sfîntului creator al Ligii, moștenitorul glorioasei tradiții războinice, politice și religioase ; Guise, la al cărui semn se dezlănțuia entuziasmul furios al mulțimii ; Guise, aureolat de întunericul nopții și de lumina torțelor ; Guise, majestuos, surîzător și înfricoșător, trecea prin mijlocul uralelor îmbinate cu strigătele de amenințare :

— La Luvru ! La Luvru ! La Luvru ! !...

Guise păli. Soarta lui, soarta întregii Franțe atîrna de aceste momente. Deodată, cu un gest nervos, își opri calul. Nu avea decît să întoarcă ! Să meargă împotriva Luvrului ! Dinastia Bourbonilor durase destul. De-acum, începe dinastia Guise. În această clipă, un glas tunător, numai la o depărtare de zece pași de el, stăpîni mulțimea :

— O mie de gărzi franceze și elvețiene tocmai au ieșit de la Luvru !

Mulțimea tresări.

— Gărzile ! Iată gărzile !

— Să se salveze cine poate !

Guise pricepu că dacă va mai rămîne un singur minut în acel loc, va provoca război civil. Un război din care nu ar fi ieșit nicidecum învingător ; căci în Paris, chiar regele se răzvrătea împotriva lui, chiar regele își trimitea gărzile împotriva lui.

— Înainte !, comandă el scurt.

Și toată mulțimea se repezi spre strada Tisseranderie, pentru a ajunge cît mai repede la palatul lui Guise. Luvrul era salvat ! Ludovic al XIII-lea era salvat ! Dar, înainte de a se îndepărta, Guise aruncă o privire fugară asupra omului care dăduse acel strigăt : *„Iată gărzile regelui !"* Și-l recunoscu pe aventurierul pe care îl întîlnise în dimineața acelei zile, îl recunoscuse pe Fanfaron.

Capestang izbucni în rîs. Un rîs dement, care îl făcu să tresară.

— Guise ! Guise ! Trăiască Marele Henric ! Trăiască Guise !

— Trăiască fiul martirului !

Mulțimea se grăbi spre castel, spre fortăreața lui Guise, căci nu se făcuse nici o pregătire pentru bătălia de stradă, pentru o ciocnire cu gărzile Luvrului. În curtea fortăreței, ducele descălecă în mijlocul celor mai vajnici tovarăși ai săi.

— Coborîţi puntea ! Ridicaţi stăvilarele !
În acest moment, un senior pătrunse grăbit în curte, descălecă şi se apropie de duce :
— Monseniore, trebuia să mergem spre Luvru. Nimeni nu a fost trimis împotriva dumneavoastră. Nici un om, nici o gardă nu a ieşit din curtea Palatului.
— Ne-am speriat de o umbră ! tunară partizanii. Înainte ! Înainte !
— Este prea tîrziu !, mîrîi ducele, care, gîndindu-se la rîsul Fanfaronului, rosti un blestem înspăimîntător.

Luvrul era cufundat în întuneric. Statura lui imprumuta din umbră întocmai înfăţişarea unui uriaş. Lumina palidă a cîtorva ferestre străpungea prin noapte. Se părea că ele nu erau luminate decît pentru a arăta şi mai bine întunecimea înconjurătoare. Iar cei cîţiva gentilomi credincioşi fiului lui Henric al IV-lea nu veniseră la Luvru decît pentru a se asigura de pustietatea lui. Într-una din aceste săli luminate stăteau, nemişcaţi, mai mulţi demnitari. Atitudinea lor amintea de oarecare fatalităţi misterioase.

În picioare, sprijinit de fereastră, palid, cu buzele strînse, stătea regele Ludovic al XIII-lea ; privea spre cel care — după bunul lui plac — putea fi rege a doua zi. Majestatea Sa asculta exclamaţiile mulţimii. Fiecare din ele era ca o palmă pentru rege. În spatele lui, Albert Luynes privea şi el. Profilul lui de uliu se accentuase. Nasul i se încovoiase întocmai unui cioc de pasăre. Buzele lui parcă se subţiaseră. Din cînd în cînd se apleca spre tînărul rege şi îi spunea cu un glas arzător în care se oglindea ambiţia şi trufia :

— Sire, numai să vreţi ! Ce vînătoare ! Ce vînătoare îmbelşugată ! Scoateţi gărzile dumneavoastră franceze, soldaţii. Corsicanii domnului Cyrano şi... la vînătoare ! ! ! Eu însumi mă însărcinez să gonesc fiara !...
— Sire, tună Ornano, învîrtindu-şi mustaţa, setea bătăliilor se dezlănţuie. Oricînd veţi dori, vom trage sabia !

Tînărul rege se întoarse pe jumătate. O străfulgerare luci în ochii lui. Poate că avea de gînd să dea o poruncă !
— Nu, Sire, rosti un glas blînd lîngă el. A-l opri în astă-seară pe ducele de Guise, înseamnă renaşterea Ligii, reluarea războiului civil şi chiar baricadele... Fiţi liniştit, Sire, aveţi răbdare. Daţi dovadă de spirit politic. Într-o zi, tot îl vom doborî noi şi pe trufaşul acela. Aşteptaţi, Sire ! Aşteptarea înfăţişează puterea regilor. Iar puterea aceasta este întocmai ca şi aceea a Domnului, care are toată veşnicia de partea Lui.

Tînărul rege plecă capul, stăpînit de acest glas care-l va domina toată viaţa. Căci acesta era glasul lui Richelieu.

Luynes se retrase şuierînd printre dinţi un marş de vînătoare. Ornano se dădu îndărăt cu cîţiva paşi, proferînd un blestem corsican. Richelieu, convins că este ascultat, se retrase cu un pas încet şi majestuos. Mlădios şi atent, el punea la cale proiecte îndepărtate, de tiranie. În anticameră se ciocni de un personaj îmbrăcat în negru, care se înclină în faţa lui spunîndu-i :

— Monseniore, Marion Delorme și Cinq-Mars s-au întors la Paris.

Richelieu tresări. Păli. Orice gînduri de politică și de ambiție se spulberaseră.

— Vino, porunci el. Vino !

Și amîndoi, Episcopul și omul în negru, Richelieu și Laffemas, coborîră scara în mare grabă. La capătul scării se întîlniră cu un gentilom care se opri, îi salută, îi privi îndepărtîndu-se și apoi începu să urce : era Rinaldo. Dar Rinaldo îl privise tare ciudat pe Laffemas. Căci norocul acestui spion îi întunecase destinul !

În afară de rege, de Ornano și de Luynes, care se sprijineau de pervăzul ferestrei, pentru a privi neliniștea mulțimii, se mai aflau, în acea sală, cîțiva gentilomi.

Aproape de ușă, cu sabia în mînă, în uniformă, ședea, nemișcat și țeapăn, Vitry. Într-un colț, tînăra regină Anne, zîmbitoare, fără nici o grijă de viitor, nu se neliniștea deloc de murmurele sinistre care pluteau deasupra palatului. Regina-mamă, rece și semeață, așezată la o masă, asculta cu atenție zarva poporului. Dar, poate că în sufletul ei răsuna cu totul altă voce decît cea care stăpînea în momentele de față Parisul ; căci, din cînd în cînd, privirea ei rece cădea asupra lui Concini, care, în picioare, la dreapta ei, îi vorbea cu glas scăzut. Și-atunci, privirile ei deveneau arzătoare. Regina îl recucerise pe Concini.

Concini surîdea. Mareșalul de Ancre înfățișa adevărata imagine a omului fericit. Dar sub fardul care îi acoperea obrazul și buzele, el era palid. Cum ? Oare lui Concini îi era frică de aceste țipete de moarte care răsunau sub ferestrele Luvrului ? Nu ! Lui Concini nu-i era frică. Dorea să moară. Își mai juca rolul. Maria de Medicis profită de un moment în care nimeni nu asculta și cu glas scăzut îi murmură :

— Repetă-mi, Concini, te rog, repetă-mi că mă iubești numai pe mine... pentru totdeauna.

Concini închise ochii și cu o voce pătimașă răspunse :

— Te iubesc... numai pe tine !

Dar înaintea ochilor săi apăru imaginea Gisellei de Angoulême ! Aceste cuvinte de dragoste erau adresate Gisellei. Pieptul Mariei de Medicis palpită. Pentru a-și ascunde tulburarea, se ridică și dădu semnalul pregătirilor pentru cină. În acest moment, Léonora Galigai se apropie de bărbatul său, rămas singur, și îl cuprinse de braț :

— Suferi ? întrebă ea în șoaptă.

— Ca un posedat !

— Răbdare, Concini, răbdare. Îmi voi respecta cuvîntul dat : o vei revedea !

— Léonora ! Léonora ! Răbdarea mea e pe sfîrșite... Sufletul mi-e sfîșiat...

— Răbdare, iubitul meu! Doar cîteva zile. Îți spun că o vei revedea. Ai încredere în mine. Nu provoca cerul împotriva noastră. Lorenzo m-a prevenit că acest cavaler de Capestang putea fi pricina morții tale. Din noaptea aceea groaznică, lucrez necontenit pentru tine. Știi prea bine ! Și pînă atunci află aceasta : azi l-am regăsit pe Belphégor. Prin el, voi da și de Giselle !

Concini, clătinîndu-se sub greutatea nădejdii pe care i-o dădea Léonora, palpită pînă în adîncul sufletului. Léonora aruncă o privire ciudată asupra tînărului rege ; apoi, încet, se îndepărtă pentru a o ajunge pe regină.

— Pleacă, demone, mîrîi Concini. Du-te şi lucrează pentru mărirea mea ! Du-te şi fă-mi astrele favorabile ! Tot ceea ce îţi cer, demone, este să mi-o redai pe cea pe care mi-ai furat-o ! Iar apoi... nenorocire ţie, Léonora !

La rîndul său, după ce îl salută pe rege, (care de-abia îi răspunse), pe Ornano şi pe Luynes, (care nu-i răspunseră defel), Concino Concini se îndepărtă urmărit un moment de privirile pline de ură ale lui Vitry. În anticameră îl întîlni pe credinciosul său Rinaldo, căruia de-abia îi cumpărase comitatul Lérouilac.

— Ei, dragă conte ? îl întrebă Concini.

Rinaldo îi dădu raportul cu glas scăzut. Apoi, îi spune :

— Mai am ceva, monseniore ! Tocmai acum i-am văzut trecînd pe Richelieu şi pe Laffemas. Nu vi se pare că, de cîtva timp, Episcopul acesta ocupă prea mult loc ? Dacă aş fi eu Mareşal de Ancre — pe legea mea ! — m-aş descotorosi repede de el.

— Va veni şi rîndul lui, conte, va veni şi rîndul lui ! Răbdare... cum spune şi draga de Léonora.

— Bine. Dar, pînă atunci, nu ar fi bine să ne descotorosim de acest Laffemas ? El este sufletul demonului. O lovitură de pumnal între umeri...

— Pentru el va fi mai uşor. Mîine voi emite un ordin de arestare. Îl vei duce la Bastilia. Cînd va fi acolo, voi transmite guvernatorului fortăreţei o recomandaţie care va preţui mai mult decît zece pumnale între umeri.

Rinaldo se înclină întocmai unui om care recunoaşte superioritatea stăpînului său.

În salonul cel mare, Ludovic al XIII-lea rămăsese singur. Zadarnic i se atrăsese în modul cel mai respectuos atenţia că reginele trebuiau să cineze împreună cu el şi că Majestăţile Lor îl aşteptau. Regele voia să vadă şi să asculte pînă la sfîrşit. Voia să bea pînă la fund potirul amărăciunii ! Fereastra la care stătea dădea în strada Beauvais. Toate străzile înconjurătoare, strada du Coq, strada du Champ-Fleury erau întocmai unor fluvii de oameni, agitate de hulă. În depărtare sunau clopotele... nu se ştie pentru ce. Strigătele se inteţeau ca şi cum ameninţarea poporului ar fi vrut să forţeze intrarea Luvrului.

— Guise ! Guise ! Trăiască Lorena ! Trăiască Marele Henric ! Trăiască salvatorul poporului !

În faţa acestei răbufniri de aclamaţii ameninţătoare care veneau pînă la el, tînărul rege, palid, cu privirile rătăcite, cu fruntea îmbrobonată de sudoare rece se dădu înapoi şi un murmur asemănător unui suspin ieşi de pe buzele lui :

— Nici un strigăt de „Trăiască regele !" Nici unul...

În acest moment, chiar sub fereastra lui, o voce tînără, răsunătoare, strigă parcă în disprețul întregului Paris :

— Trăiască Ludovic ! Trăiască regele !

O flacără de plăcere împurpură fruntea regelui. Acest strigăt, ajuns la urechile lui, acest strigăt care i se părea ca o mîngîiere îl tulbură de recunoștință și de emoție.

— Trăiască regele ! se auzi, repetînd, aceeași voce tînără.

— Vocea aceasta... glasul acesta, bîigui regele, l-am mai auzit, îl recunosc.

— Trăiască Ludovic ! Trăiască regele ! continuă să strige vocea.

— El este ! El este ! Fanfaronul ! Capestang ! Cavalerul Regelui !

XIV

STRĂLUCITA IZBÎNDĂ A LUI LAFFEMAS

A doua zi de dimineață, Parisul nu se potolise încă. Un vînt de răzvrătire sufla peste întregul oraș. Ura nu încetase încă de la arestarea lui Condé. Timp de cîteva zile, acea dovadă de energie a unei monarhii pe care fiecare o socotea răpusă înfrînase răzvrătirea și potolise pe nemulțumiți. Dar mîniile, înnăbușite pentru un moment, izbucniseră din nou acum. Și aceasta nu pentru că Parisul îl îndrăgea pe Condé. Nimeni nu se gîndea la zgîrcitul acela... nimeni — în afară de Capestang, poate.

Adevărul era altul : burghezii erau nemulțumiți, pentru că ei trebuiau să plătească serbările lui Concini și darurile pe care Mareșalul le făcea prietenilor săi. Adevărul mai era că poporul trăia într-o stare de mizerie cumplită. În sfîrșit, trebuie să adăugăm un fapt : spre nemulțumirea partizanilor Ligii, calviniștii primiseră prea multe favoruri de la Henric al IV-lea.

Astfel fiind împrejurările, Guise unea în jurul lui pe feudali, care năzuiau la reîntoarcerea vechilor privilegii ; pe catolici, care nădăjduiau un nou Sfînt Bartolomeu ; pe burghezi, care așteptau o reducere de impozite ; și poporul, care aștepta de la noul regim, o bucată de pîine mai bună.

Iată pricina pentru care se vedeau grupuri întregi de oameni înarmați proferind cînd strigăte de moarte, cînd aclamații entuziaste. Guise va ieși din castelul său ! Guise va merge împotriva Luvrului !

Dar Guise nu ieși deloc. Închis în palatul său, discuta împreună cu intimii săi. Și tatăl său, în ziua în care trebuise să se arate și să fie energic, discutase tot în același loc. În ziua aceea, pretendentul pierduse pentru totdeauna coroana. Și în timp ce ducele de Guise șovăia, întreg Parisul îi striga :

— La Luvru ! La Luvru !

Spre orele nouă seara, un om își făcu drum prin mulțimea care staționa, care tropăia în piața Grève. Îl vom urmări pe omul acesta grăbit, care se îndrepta spre strada Saint-Antoine. Vom intra împreună cu el

într-o tavernă deochiată. Şi atunci, îl vom recunoaşte pe spionul domnului de Richelieu : pe Laffemas.

În această tavernă se aflau şapte oameni. Şase din ei erau aşezaţi în jurul unei mese din fundul tavernei şi jucau zaruri. Se înjurau trivial şi loveau cu pumnii în masă. Al şaptelea stătea singur la o masă de lîngă uşă. În faţa lui era o sticlă de vin.

Era un vlăjgan osos şi slab. Avea mustăţi mari şi nişte priviri înfricoşătoare. Înfăţişarea lui era vicleană şi aspră. La sosirea lui Laffemas, se ridică, se descoperi şi salută, plecîndu-se pînă la pămînt.

Laffemas se aşeză la masă. Vlăjganul luă loc în faţa lui. O clipă se priviră ţintă. Erau doi nelegiuiţi ; dar, pe lîngă înfăţişarea groaznică a lui Laffemas, vlăjganul avea o faţă îngerească. Cu glas încet avu loc următoarea discuţie :

— Oamenii tăi sînt pregătiţi ? întrebă spionul lui Richelieu.

— Sînt gata ! Unde sînt pistolii promişi ?

— I-am adus, răspunse Laffemas.

— Bine ! Cînd trebuie să intervenim ?

— Numaidecît !

— Numaidecît ! ? Foarte bine. Şi-apoi ?

— Va trebui să fiţi cu mare băgare de seamă şi să nu pricinuiţi nici cel mai mic rău fetei. Va trebui s-o duceţi în caleaşca aşteptată în colţul străzii Petit Musc.

— Orice s-ar întîmpla, o vom duce acolo, Apoi ?

— Restul nu vă intresează. Dacă vreunul din voi încearcă să afle încotro se îndreaptă caleaşaca...

— La dracu ! Banii !

— Ei, exclamă Laffemas ; jumătate acum, jumătate după aceea.

— Foarte bine ! răspunse vlăjganul întinzînd mîna.

— Unde-ţi sînt oamenii ?, întrebă Laffemas neîncrezător.

— Dă-mi banii !

Laffemas scoase de sub mantie o pungă de piele. Împrăştie tot conţinutul ei pe masă. Numaidecît cei şase oameni din fundul tavernei încetară belestemele, înjurăturile, loviturile de pumni ; ridicîndu-se toţi în acelaşi timp, se repeziră spre vlăjgan. Douăsprezece mîini se năpustiră pe masă.

— Ei, ei, nemîncaţilor ! Nu vă mişcaţi ! Cine încearcă să ia ceva... şase gloanţe în burtă ! Îi vedeţi, domnule ? Adevăraţii miei care n-au pereche în asasinarea burghezilor cu prea mulţi bani. Veţi fi bine servit ! Fata va fi depusă în caleaşca din colţul străzi. Nu va vea timp să-şi sfîrşească nici rugăciunea... atît de repede vom proceda.

O clipă mai tîrziu, toată banda dispăruse. Cei şapte oameni se năpustiră afară. Laffemas plăti consumaţia, apoi plecă şi el.

Spionul se îndreptă spre colţul străzii Petit Musc. Se adăposti sub o streaşină, se lipi de zid şi aşteptă nemişcat. La zece paşi de el, lîngă o poartă scundă, stătea o caleaşcă cu portiera deschisă. Vizitiul călare pe calul din faţă era tare atent. Strîngea hăţurile, îşi potrivea pintenii. Laffemas gîndea :

— Prin aceasta îi fac Monseniorului un serviciu de nepreţuit. De aceea nici nu mă gîndesc să cer ceva. Nu, Monseniore, nu vreau bani. Lucrurile acestea nu se plătesc. Mai tîrziu, cînd veţi fi stăpînitorul ţării, Laffemas îşi va cere plata.

În ascunzătoarea lui, Laffemas se înălţă pe picioare ; un surîs mîndru îi înflori pe buze. Trecuse, de-acum, vreo jumătate de ceas de cînd se afla acolo. Laffemas începu să se neliniştească puţintel.

— Dacă vlăjganii aceia mai aşteaptă, marchizul de Cinq-Mars se va întoarce acasă. Se va isca o luptă care poate să ducă la înfrîngerea noastră. Pentru ce nu am eu, oare, destul curaj să intervin singur ? Dacă aş fi fost mai îndrăzneţ, aş fi...

Zări umbra unui om. Un bărbat înalt se plecă respectuos în faţa lui.

— S-a făcut, Monseniore ! spuse liniştit acesta.

Laffemas îl recunoscu pe şeful nelegiuiţilor. Tresări.

— Cum aşa ? Ce, îţi baţi joc de mine ? N-am auzit nici un zgomot !

— S-a făcut ! Plătiţi !

— Nu am văzut nimic, caraghiosule. Poate vrei să...

Vlăjganul îl luă pe Laffemas de gît şi îl împinse pînă la caleaşcă. Laffemas, pe jumătate ştrangulat, aruncă o privire fugară în interiorul caleştii. Destul pentru a vedea o femeie cu mîinile şi picioarele legate. O recunoscu numaidecît : era Marion Delorme. Atunci, cuprins de admiraţie, se înclină cu respect în faţa vlăjganului. Şi în acelaşi timp îi întinse o altă pungă, asemănătoare cu cea pe care i-o dăduse în tavernă. În aceeaşi clipă, şase umbre apărură de după zid şi priviră punga cu privirile lor iscoditoare. Vlăjganul clipi din ochi şi murmură :

— Cînd doriţi, cînd aveţi nevoie de mine, sînt la dispoziţia dumneavoastră. Ştiţi unde...

Haideţi, mieluşeilor, ne-am isprăvit treaba. S-o ştergem !

Banda se topi în noapte cu mare repeziciune şi tăcere. Laffemas rămase uimit. Apoi închise portiera caleştii şi vru să se urce pe capră.

Un cavaler se ivi la colţul străzii în clipa în care Laffemas se pregătea să dea ordin de plecare vizitiului ; portiţa casei se deschise. Un glas puternic răsună :

— Ajutor ! Foc ! Pe criminali !

Laffemas se căţără pe capră. Dar caleaşca se zgîlţîi pe loc. Spionul se simţi apucat de picioare şi tras înapoi cu violenţă. Fusese prins de cavaler, care la auzul strigătelor se apropiase în fugă.

— Porneşte !, strigă Laffemas.

Vizitiul îşi înfipse pintenii în burta calului şi caleaşca porni.

— Ajutor ! Foc ! Foc ! se auzi acelaşi glas.

— Taci, neghiobule ! strigă cavalerul, care-l cuprinse pe Laffemas de gît.

— Domnule Marchiz ! Doamne, fereşte-mă !...

— Lanternă, dacă nu taci, te voi înjunghia ! Explică-mi, mai bine, ce căuta aici această caleașcă, cine e omul acesta și pentru ce strigi ca un nebun ? !... Parcă ai fi un clopot...

— Ce bine ar fi fost să am cel puțin o toacă. Doamna Marchiză a fost răpită !

Henric de Cinq-Mars scoase un țipăt ascuțit. În acel minut, caleașca dădea colțul străzii Petit Musc, luînd-o spre Arsenal. Cinq-Mars își dădu seama că singura posibilitate de a da de caleașcă era să-l descoasă pe omul pe care îl ținea de gît. Așadar, nu dădu atenție tumultului de cuvinte al lui Lanternă și strînse mai tare gîtul lui Laffemas.

— Să nu mă omorîți ! se rugă spionul. Vă voi spune totul.

Glasul lui era aproape liniștit.

Cinq-Mars slăbi strînsoarea și puse mîna pe mînerul pumnalului. Laffemas își șterse o picătură de sînge de pe gît și spuse :

— Liniștiți-vă, nu i se va întîmpla nimic rău domnișoarei Marion Delorme.

— Cine a răpit-o ? Unde va fi dusă ? Vorbește ! Îți dau doar un minut — jur pe mormîntul tatălui meu — dacă nu-mi spui absolut tot, te voi omorî ca pe un cîine !

„Dacă îi mărturisesc totul, se gîndi Laffemas, mă va ucide Richelieu. Dacă nu-i spun nimic, mă omoară el. Și cînd te gîndești... tocmai în momentul în care era să-mi pecetluiesc o soartă fericită ! Nenorocire mie, lui Richelieu, lui Cinq-Mars ! Să mor tocmai acum ! Ce pacoste !"

— Hotărăște-te ! strigă Cinq-Mars.

Ridică brațul. Oțelul pumnalului străluci în întuneric : dar strălucirea lui era mult mai puțin sinistră decît surîsul de adineauri al spionului.

— Nu pot să vă spun nimic !

— Bine ! Atunci, vei muri chiar în locul acesta, blestematule !

— Dar, v-aș putea conduce, reluă Laffemas.

— Poți să mă conduci ?, întrebă curios Cinq-Mars.

— Vă pot face să pătrundeți în casa în care se află și Marion Delorme.

— Dacă, faci aceasta, te îmbogățesc ! Mă auzi ?, te îmbrac în aur !

— Veniți cu mine ! Aur ? Pentru puțin aur am răpit-o pe cea pe care o iubiți. Deoarece îmi promiteți mai mult aur decît am primit, v-o voi înapoia.

Porniră. Cinq-Mars se clătină. Capul îi era tare înfierbîntat. Nu știa ce face. Nu-și dădea seama încotro îl conducea Laffemas. Îi strîngea cu putere brațul. Ajunseră și se opriră în fața unui castel.

— Aici ! spuse Laffemas.

— Hai ! îi spuse Cinq-Mars pe un ton poruncitor.

Marchizul, disperat cum era, ar fi intrat oriunde l-ar fi condus Laffemas, chiar într-o pivniță. Spionul ridică ciocănașul porții care se deschise. Pătrunseră amîndoi în vestibulul de la parter.

— Unde sîntem ? întrebă Cinq-Mars.

— La domnul Episcop de Luçon. Vedeți, dar, bine că domnișoara Marion nu este amenințată de nici o primejdie.

Cinq-Mars scrîșni din dinți.

— Richelieu ! mîrîi Cinq-Mars izbucnind într-un rîs batjocoritor. Trebuia să bănuiesc ! Du-mă la stăpînul tău. Hai ! Nu șovăi ! Căci de nu, vă ucid pe loc ! Pe tine, mai întîi...

— Veniți ! spuse Laffemas. Monseniorul vă va primi numaidecît.

Deschise o ușă. Cinq-Mars intră. Nici nu făcuse bine doi pași în camera în care pătrunsese și auzi ușa închizîndu-se în urma lui. Se întoarse. Laffemas dispăruse. Cinq-Mars se năpusti spre ușă. O lovi cu pumnii, zdrelindu-și mîinile, însîngerîndu-și unghiile, sfîșiind perdelele, lovind pereții, scoțînd țipete disperate. Dar, curînd își dădu seama că țipetele lui erau zadarnice, că nu exista nici o deschizătură prin care să poată fugi, în afară de ușa mărginită cu bare de fier, pe care nu o putea doborî. Nenorocitul marchiz se zbătu astfel vreme de vreo două ore, plîngînd, rugîndu-se, trecînd prin momente de mînie urmate de clipe de deznădejde cumplită ; apoi se prăbuși pe podea și leșină murmurînd :

— Marion ! Draga mea Marion !

XV

TAVERNA „LA CHIORUL CARE PRIMEȘTE"

A doua zi, spre orele două după-amiază, Laffemas, după o convorbire aprinsă cu stăpînul său, ieși din palatul de pe cheiul Augustin, unde erau închiși Marion Delorme și Cinq-Mars. Un surîs palid îi înflorise pe buze. Obrazul lui, de obicei galben-verzui, se împurpurase puțin. Privirile lui, stinse de obicei, străluceau acum. Toată înfățișarea lui trăda o mare bucurie.

— Iată-mă înălțat în grad. Bănuiesc că Monseniorul este încîntat de serviciile mele. Afacerea de astă-noapte, prin care am dat două lovituri deodată, mi-a ridicat mult valoarea. O sclipire genială... Chiar așa s-a exprimat Monseniorul... Acum, dragul meu Laffemas, trebuie să-l spionezi puțin pe netrebnicul, pe răzvrătitul, pe nesățiosul acela care fuge mereu să dărîme regatul și să nimicească coroana, pe Guise. La dracu ! Lucrul este foarte greu. Dar... mi-s de ajuns doar două indicii și îl trimit la spînzurătoare pe semețul duce. De îndată ce Guise va fi spînzurat sau cel puțin închis la Bastilia, voi începe atacul cel greu. Concini ? Ei ! Cam grea bucățică ! Pare a fi balaur cu șapte capete. Voi vedea, voi găsi un mijloc. De fapt, Concini acesta este un mare nătăru, pe cînd eu...

Își dădea seama că cineva din urmă se apropiase de el. Necunoscutul îl apucă de umeri. Se întoarse. Îl văzu pe Rinaldo, ale cărui priviri străluceau batjocoritoare. Rinaldo era întovărășit de trei sau patru zbiri !

— Bună ziua, domnule de Laffemas, pe legea mea., o adevărată plăcere să mă întîlnesc cu dumneata.

— Domnule conte de Lerouillac, spuse Laffemas ironic, sînt servitorul dumneovastră prea plecat.

— Ba, deloc ! Dimpotrivă ! Eu sînt al dumneavoastră, răspunse Rinaldo. Şi încă atît de supus, încît v-am aşteptat timp de trei ore pe cheiul Augustin. Şi de ar fi fost vorba de strălucitul meu stăpîn, domnul Mareşal de Ancre, trebuie să vă spun că tot nu aş fi avut răbdare să stau trei ore...

— M-aţi aşteptat, domnule conte ?, întrebă Laffemas neîncrezător.

Spionul lui Richelieu aruncă o privire fugară spre zbirii care îşi mîngîiau nepăsători mustaţa.

— Îmi faceţi o cinste prea mare, mai spuse el.

— Ei ! Ei ! Odată nu înseamnă întotdeauna, spuse Rinaldo.

— Desigur că aveţi să-mi împărtăşiţi o veste îmbucurătoare, zise Laffemas nepăsător.

— Minunată ! Vroiam să vă spun că stăpînul meu, domnul Mareşal de Ancre, a observat zelul cu care îl serviţi pe domnul Duce de Richelieu. V-a văzut dînd tîrcoale în jurul Luvrului, în interiorul Palatului, ba chiar în jurul castelului Concini. Peste tot nu v-a văzut decît pe dumneavoastră. De aceea, s-a gîndit că aţi fi un spion neîntrecut. Vrea, deci, să vă ia în serviciul dumisale.

Rinaldo vorbea cu un ton foarte solemn. La auzul acestor vorbe, Laffemas se linişti. Un moment, spionul se temuse ca nu cumva servitorul lui Concini să aibă gînduri duşmănoase faţă de el. Îl salută umil.

— Domnule conte, spuse el, domnul Mareşal îmi face o mare cinste.

— Întocmai ! Şi pe lîngă aceasta, o situaţie admirabilă : locuinţă, hrană, vă scapă de griji, veţi fi adăpostit de frig şi de căldură... Pe legea mea, demult rîvnesc la o asemenea situaţie. Dar, Monseniorul şi-a aruncat privirile asupra dumneavoastră. Cei mari sînt, cîteodată, tare capricioşi !

— Din nenorocire, spre marea mea părere de rău, sînt silit să renunţ la postul de încredere pe care strălucitul bărbat de Stat care îngrijeşte de destinele patriei vrea să mi-l ofere.

— Ei, domnule Laffemas, spuse Rinaldo cu glas supărat, aici nu mai sîntem de aceeaşi părere.

— Ce vreţi să spuneţi, prin aceasta ? întrebă Laffemas, străbătut din creştet pînă-n tălpi de un fior de spaimă.

— Vreau să spun că sînt însărcinat să vă conduc într-un palat minunat, unde veţi avea o locuinţă princiară şi o hrană întocmai ca aceea a unui Episcop. Domnule de Laffemas, cunoaşteţi pecetea regală ?

Şi Rinaldo întinse lui Laffemas — palid ca un mort — un pergament prevăzut cu pecetea şi semnătura regelui. Era un ordin de arestare.

— Mă arestaţi ?, bîlbîi Laffemas.

— Dar înţelegeţi cam greu, domnule Laffemas !... De o oră vă repet acelaşi lucru... Urmaţi-mă fără împotrivire !

— Bine, spuse spionul rotindu-şi privirile în jur. Unde mă duceţi ?

— La Bastilia, dragul meu. Întocmai ca şi pe prinţul de Condé. Sînteţi, într-adevăr, de plîns. Veţi fi... Ei... ei drăcie !... opreşte-te... opriţi-l !

Cu capul plecat, Laffemas se năpustise înainte, strecurîndu-se cu îndeminare printre trecători. Din depărtare, Rinaldo îl zări pătrunzînd într-o casă în faţa căreia săteau mai mulţi gură-cască.

Laffemas fugise cît putuse mai repede, cu paşi mari fiind îmboldit de acel sprinten sentiment care se numeşte frică. Privise în urma lui şi observase că Rinaldo şi ceilalţi zbiri se luaseră pe urmele lui. Privi apoi spre stînga şi văzu multă lume strînsă într-un fel de hangar. Şi atunci se gîndi că ar putea să se piardă prin această mulţime. Fără să şovăie, intră în hangar. Scoase o hîrtie şi scrise :

— *Concino vrea să mă ducă la Bastilia — Laffemas.*

Întinse hîrtia şi un ducat unui băieţandru şi-i spuse :

— Du aceasta domnului Episcop de Luçon, pe cheiul Augustin. Vei căpăta de zece ori mai mult decît îţi dau eu acum.

Băieţandrul, uimit, plecă în grabă. Laffemas se amestecă cu mulţimea. În aceeaşi clipă, însă, zări capul lui Rinaldo. Privirile străfulgerătoare ale zbirului îl căutau !

Hangarul se afla la colţul străzii Lombardiei şi făcea parte din dependinţele tavernei *„La Chiorul care primeşte"*. Era hangarul în care cei trei tovarăşi Turlupin, Gros-Guillaume şi Gautier-Garguille, cărora li se alăturase Cogolin (al cărui rol era să primească lovituri), îşi dădeau reprezentaţiile. Iar mulţimea o formau spectatorii care asistau la desfăşurarea unei farse intitulată : „Soţul înşelat, bătut, dar mulţumit". Hohote de rîs izbucneau foarte des.

Am spus că Lafemas zărise, în poarta hangarului, capul lui Rinaldo, în spatele căruia îi vedea pe ceilalţi zbiri. Un moment rămase înmărmurit, stăpînit de acea nelinişte pe care o resimţi cînd încerci zadarnic să scapi de un coşmar chinuitor. Dar groaza sfărîmă chiar şi aceste cătuşe ale nemişcării. Laffemas, fofilindu-se printre spectatorii care stăteau în picioare, se furişă trecînd din rînd în rînd şi ajunse în apropierea străzii. Să fugă ! Dar, unde să fugă ? Cum să fugă ?

Rinaldo intră în hangar şi se apropie de el. Mizerabilul îşi ştergea fruntea pe care şiroia sudoarea. Bastilia ! O vedea de-acum, în faţa ochilor săi : intrările subterane în care va fi aruncat. Se vedea de-acum murmurind în cine ştie ce ascunziş uitat de lume. Unde să fugă ? Da, în colţul acela... Pe scara aceea ?... Oare, unde ducea ? Nu ştia. Puţin îi păsa. Laffemas se căţără pe ea. Era tocmai momentul în care spectatorii tropăiau de veselie, la auzul secenei celei mai amuzante din toată comedia.

— Unde este domnul Geronte ? Unde este.. să-l altoiesc... să-l mîngîi cu lovituri de mătură... ei drăcie !... aduceţi-mi-l pe netrebnicul acela.

Iar netrebnicul era Cogolin, băgat într-un sac. Şi sacul era adus în faţa publicului. Cogolin începea să ţipe. Bocetele lui stîrneau hohotele de rîs ale spectatorilor.

— Aduceţi-mi-l pe domnul Géronte !, striga Turlupin.

— Numaidecît ! Iată-l ! Netrebnicule ! Neobrăzatule !, strigau în acelaşi timp Gros-Guillaume şi Gautier-Garguille.

Cogolin se pregătea să intre în sac. În aceeaşi clipă, zări o faţă palidă şi auzi un glas plîngăreţ :

— Pentru numele lui Dumnezeu, ascundeţi-mă ! Salvaţi-mă ! Vor să mă ducă la Bastilia.

— Laffemas !, exclamă Cogolin cu ochii holbaţi de uimire şi bucurie.

— O mie de pistoli, dacă mă ascundeţi ! Repede ! Repede !

Cogolin ieşi din sac. Surîdea. Deschise larg marginea sacului.

— Intră aci ! Nu vă vor vedea !

— Da ! Da !, strigă Laffemas, plescăind din limbă.

Şi se vîrî în sac. Cogolin strînsese sacul. În momentul în care avea să-l lege, Laffemas ridică privirile spre salvatorul său. Îl recunoscu şi scoase un geamăt înfricoşător :

— Ghinion ! Sînt pierdut !

— Providenţă !, strigă Cogolin, închizînd sacul şi legîndu-l strîns. Azi sînt Providenţă !

Laffemas leşină pe jumătate. Prins între Cogolin şi Rinaldo, îi mai rămînea doar curajul să se gîndească la felul de moarte care îi era rezervat.

— Ei, strigă Turlupin. Trebuie, oare, să vă altoiesc pe toţi ? Unde este domnul Géronte ?

— Iată-l, iată-l, răspunse Gros-Guillaume şi Gautier-Garguille.

— În sfîrşit, ţipară spectatorii în culmea veseliei.

— Atinge-i coastele ! Fii îndrăzneţ, Turlupin ! Mîngîie-i rinchii ! Ura, Gautier-Garguille ! Frămîntă-i spatele ! Pe el, Gros-Guillaume !...

Dar ţipetele rîsetele sau îndemnurile mulţimii începură să se rărească, făcînd loc unei nemulţumiri generale. Partea cea mai frumoasă a scenei, erau, într-adevăr, ţipetele şi gemetele celui care era bătut. Dar, oricît de tare loveau Turlupin, Gros-Guillaume şi Gautier-Garguille, oricît de tare strigau şi înjurau — din fundul sacului nu se auzea nici un fel de geamăt. Noi înţelegem pentru ce : cei trei comedieni loveau în lături, astfel că Laffemas nu primea nici o lovitură.

— Ei, Cogoline, mîrîi Turlupin, nu ai de gînd să ţipi o dată ?... Căci de nu, zău, am să te lovesc de-a binelea...

— Nu este nimeni în sac ! se auzi un glas din public.

— Am fost furaţi ! Daţi-ne înapoi banii.

— Nu auziţi nimic ?, strigă Cogolin năpustindu-se pe scenă înarmat cu un măturoi lung. Lăsaţi-mă pe mine ! Mizerabile Géronte ! Nemernicule ! Netrebnicule ! Încornoratule !

Coada măturii se plecă şi se ridică regulat — într-un ritm egal — deasupra sacului. De data asta se auziră adevărate urlete de durere. Spectatorii, bănuind că acesta era un adaos inedit la comedie, începură să bată din mîini, să tropăie din picioare. Mai lipsea foarte puţin ca să escaladeze şi să-i dea o mînă de ajutor lui Cogolin.

— Fie-vă milă ! Ajutor ! zbiera Laffemas, jucîndu-şi rolul cu multă pricepere — aşa după cum uşor se poate înţelege — şi cu atîta naturaleţe încît niciodată gemetele nu vor fi mai bine imitate ca în această seară.

— Neghiobule ! Netrebnicule ! striga Cogolin continuînd să-şi chinuiască victima cu lovituri bine ţintite. Mi-a venit şi mie rîndul ! Aminteşte-ţi de cele ce a trebuit să sufăr din pricina ta în prăvălia Maestrului Lureau. Netrebnicule ! Borfaşule ! Tu eşti ăla care a vrut să-l trimită la moarte pe stăpînul meu ! Mizerabile !

Cortina se lăsă în mijlocul unor aplauze frenetice. Aproape imediat apărură pe scenă Rinaldo şi oamenii lui. Cogolin desfăcu sacul şi Laffemas, învineţit de atîtea lovituri, dădu să iasă, proferînd cele mai triviale înjurături.

— Mai încet. Ei drăcie ! răspunse glasul batjocoritor al lui Rinaldo.

Şi cît ai clipi din ochi, spionul lui Richelieu, uimit, zăpăcit de disperare şi de groază, înnebunit de mînie, fu luat de zbirii lui Rinaldo, care trebuiră să-l susţină, să-l ducă pe sus — căci Laffemas nu se mai putea ţine bine pe picioare.

O oră după aceea, fu dus la Bastilia.

Prizonierul din Bastilia

I

„TIGRUL" ÎNDRĂGOSTIT

În dimineaţa aceea, episcopul de Luçon avu o lungă întrevedere cu acel misterios călugăr capucin, care venea din cînd în cînd să-l spovedească — aşa se spunea — şi care nu era altul decît Părintele Josef. După ce călugărul plecă, Richelieu rămase mai mult timp tăcut şi gînditor.

— Şiretenie şi forţă, murmură el. Părintele Josef are dreptate. Acestea sînt cele două arme ale guvernării. Mai întîi minciuna, pentru a stabili teoria ; apoi securea călăului, pentru a o transpune în practică. Trebuie să-mi stăpînesc pasiunile. Din acest punct de vedere, părintele se înşeală, continuă Richelieu zîmbind. Oare un om lipsit de pasiuni poate guverna ?

Privirile lui Richeliu căzură pe o hîrtiuţă pe care episcopul o aruncase în faţa lui. Textul se reducea la un singur rînd scris cu o caligrafie tremurătoare.

— Am primit, îşi spuse el, încruntîndu-şi sprîncenele, această înştiinţare din partea lui Laffemas, ieri, pe la orele patru după-amiază. De atunci nu l-am mai văzut. Oare Concini mă bănuieşte ? Oare a început să se ferească de mine ? Poate fi aceasta o provocare la luptă ? Şi totuşi, adăugă el cu glas ameninţător, am nevoie de Laffemas...

Se plimbă cîteva minute în lungul şi în latul cabinetului său de lucru. Aşa umbla de obicei. Sabia îi atîrna la brîu.

— Hai !, murmură el suspinînd.

Îşi îmbrăcă mînuşile, se asigură că sabia îi era bine prinsă de centiron, îşi luă pălăria şi ţinînd-o în mînă se îndreptă cu paşi hotărîţi spre o cameră care se afla în fundul unui gang, cameră care nu avea altă ieşire decît o uşiţă foarte strîmtă ; Marion Delorme se afla acolo. La intrarea lui Richelieu, ea se ridică şi se aplecă în faţa lui. Era tare palidă, dar surîdea. Iar zîmbetul ei, puţin batjocoritor, avea în el ceva eroic.

— Acest surîs mă va înnebuni, gîndi Richelieu în sinea lui.

O clipă, o măsură din priviri. Dragostea străfulgera din ochii lui Richelieu, dar o dragoste dispreţuitoare, întocmai dragostei unui om superior pentru care femeia nu este decît o unealtă de plăcere. Marion Delorme surîdea.

— Alaltăieri, începu Richelieu fără altă introducere, v-am oferit un milion, o avere pe care nici Regina Franței nu o are în caseta ei particulară. Am vrut să vă cumpăr un palat în Paris, pe care să-l mobilez princiar ; și domenii ; să vă fac proprietara unei case pe care o posed în apropierea capitalei. În afară de aceasta, mă arătam dispus să vă cumpăr oricîte giuvaeruri veți dori.

Marion izbucni în rîs.

— Da, spuse aspru Richelieu, acesta a fost răspunsul dumneavoastră : un hohot de rîs.

— Iertați-mă, domnule episcop, spuse ea rîzînd mereu — rîs întradevăr eroic, căci în fundul sufletului ei era tare înspăimîntată — dar vă exprimați ca un notar. Ceea ce îmi spuneți dumneavoastră nu este o declarație de dragoste, ci un inventar. Osteniți-vă să luați loc, Monseniore, continuă Marion cu glas mieros. Nu ? Ei bine, atunci îngăduiți-mi să ofensez. Majestatea divină pe care o reprezentați atît de bine și să stau pe scaun, în timp ce duhovnicul stă în picioare.

Și Marion se așeză într-un fotoliu, în vreme ce Richelieu continuă :

— Ieri v-am prevenit că sînteți amestecată într-un complot îndreptat împotriva siguranței Statului. Am în mîna mea toate dovezile. Pe timpurile în care trăim, poporului trebuie să-i fie date exemple necruțătoare. Și atunci, nici faptul că sînteți femeie, nici tinerețea și nici frumusețea dumneavoastră nu vă vor putea scăpa de pedeapsă...

Marion izbucni din nou într-un hohot de rîs.

Richelieu se simți cuprins de mînie.

— Ei, Monseniore, alaltăieri mi-ați făcut un inventar, ieri un rechizitoriu. Ce voi mai auzi, azi ?

Richelieu se înălță din călcîie. Întinse mîna întocmai ca și un tigru care ridică laba.

— Aveți dreptate ! Azi, însă, nu voi fi nici notar și nici judecător.

— Atunci, călău ?

Cuvîntul era prea aspru. Richelieu se dădu înapoi. O clipă, plecă capul. Cînd îl ridică, înfățișarea lui era groaznică. Marion, care era pe jumătate întinsă în fotoliu, se ridică. Spectrul fricii pătrunse în camera ei.

— Călău ?, repetă Richelieu, strîngînd din buze. Și pentru ce nu ?

Marion era vitează. Amenințarea — directă. de data aceasta — o întări. Flacăra răzvrătirii lucea în ochii ei. Richelieu se dădu înapoi. Ea, însă, înaintă.

— Fie, zise ea. Unde este securea, stăpîne ? Să fiu liberă prin trupul meu ? Prefer să mă plec sub greutatea fierului, decît să simt fierbințeala buzelor ce m-ar săruta.

— Nu !, murmură Richelieu cu glas scăzut.

Dar exclamația lui rămase ca o bubuitură de tunet, în urechile lui Marion.

— Nu, nu tu vei fi aceea care vei urca pe treptele eșafodului, ci cel pe care îl iubești ! Amantul tău ! Ascultă-mă : Cinq-Mars este în miinile mele. Tu vei hotărî asupra soartei lui !...

Marion Delorme se cutremură... Își acoperi fața cu amîndouă mîinile și murmură :

— Sărmanul de el ! Dragostea pe care începeam s-o resimt pentru Marchiz nu-i va aduce noroc !

Rechelieu o văzu pierzîndu-și puterile și strigă :

— Este în mîna mea !... Ascultă, Marion, dumneata m-ai împins la disperare. Puțin îmi pasă ! Urăsc pe amantul tău. Îl urăsc din clipa în care, pe cînd ne aflam în salonul palatului Ancre, ai venit, ținîndu-l de mînă, spre mine. Puțin îmi pasă ! Sînt mai puternic ! Cu același pas hotărît cu care am venit aci, mă voi duce la Luvru, voi intra la rege, îi voi denunța conspirația Ducelui de Angoulême, îi voi dovedi că Marchizul de Cinq-Mars era unul din partizanii cei mai înfocați ai fiului lui Carol al IX-lea. Și chiar în astă-seară, draga mea Marion, amantul dumitale, așteptînd judecarea procesului său, va dormi la Bastilia.

Richelieu își pironi privirile asupra lui Marion.

— Spune-mi, de astădată am vorbit tot ca un notar sau ca un judecător ? Sau poate asta-i declarația de dragoste pe care o așteptai ?

Pentru a treia oară, Marion izbucni în rîs. Dar, de astădată, rîsul ei era înfricoșător, întocmai unui strigăt dureros.

— O declarație de dragoste ? Asta ? Spuneți mai bine un raport, Monsienore. Vorbiți ca un spion ! Bănuiți ce v-ar răspunde domnul Marchiz de Cinq-Mars dacă ar fi aci ? V-ar spune ceea ce răspunde deobicei spionilor. Iar pentru că el nu este aci, iată acest răspuns !

Marion înaintă un pas. Ridică mîna. Și mîna ei fină căzu cu zgomot pe obrazul lui Richelieu.

Ducele nu se mișcă. Căci palma unei femei este aproape o mîngîiere. Numai surîsul său se înăspri. Ciudata strălucire a privirilor sale se stinse. Apoi, străluci din nou.

— Acum ieșiți ! strigă poruncitoare Marion.

— Ies, spuse Richelieu cu un glas atît de liniștit, încît Marion tremură de groază. Dar ascultă : chiar acum l-ai osîndit la moarte pe Henric de Ruze de Effiat, Marchiz de Cinq-Mars. Să-mi scape... dacă poate. Mîine, peste opt zile, peste un an, zece sau douăzeci, tot voi face să se execute sentința de moarte !

Se înclină și ieși. Pasul lui era mlădios și înspăimîntător, asemănător pasului fiarelor sălbatice care se pregătesc să se năpustească asupra prăzii. Cînd ajunse într-o cameră în care se afla singur, păli și se clătină.

— Cinq-Mars ! tună el, palma aceasta va fi pieirea ta !

Coborî. La parter se opri în fața camerei în care era închis Cinq-Mars. Impinse o ferestruică și se uită înăuntru. Mobilele erau sfărîmate, perdelele erau sfîșiate, iar într-un colț al odăii, în genunchi, cu capul rezemat de un fotoliu, tînărul sta nemișcat.

Richelieu surîse. Apoi, sătul de această priveliște, împinse la loc ferestruica și se îndepărtă. Un minut mai tîrziu încălecă și porni spre Luvru. Pe drum, era salutat de gentilomi și de burghezi, care începeau să-l cunoască și să-l lingușească.

Richelieu îl găsi pe tînărul rege în curte, alături de maestrul său de vînătoare. Curticica aceasta era desigur cel mai umblat loc al Palatului. Valeții se grăbeau la treburile lor. În mijlocul curții fuseseră înălțate mai multe prăjini, din vîrful cărora șoimii supravegheau pe cei care veneau sau care plecau. Luynes îl privi răutăcios pe Richelieu și murmură :

— Iată un uliu care se va năpusti într-o bună zi asupra mea, ca și cum aș fi un bîtlan. Oprește-te, dragul meu șoim. Am citit limpede în privirile tale. Vei avea de-a face cu un vultur care nu se va lăsa doborît fără împotrivire.

— Bună ziua, domnule episcop, îl salută regele pe Richelieu, pe un ton politicos care se potrivea atît de bine tinereții sale.

— Sire, spuse Richelieu, îmi pare rău că trebuie să distrag pe Majestatea dumneavoastră de la ocupațiile dumisale. Arta vînatului este cea mai nobilă care poate exista pe acest pămînt. Domnul de Luynes știe desigur aceasta !

— Ei, ei, murmură Luynes, poate că nu-i atît de rău pe cît mi-l închipui.

— Așadar, îmi cereți o întrevedere personală ? întrebă Ludovic neliniștit.

— O audiență, da, Sire... pentru binele Patriei.

— Foarte bine, domnule ! În cinci minute voi fi în cabinetul meu și voi aduna consiliul.

— Nu, Sire, spuse Richelieu cu glas scăzut, Ceea se vreau să spun Majestății Voastre este strict personal.

Și spunînd acestea, episcopul de Luçon se retrase și se duse să aștepte în anticamera din fața cabinetului regal. Nu după cinci minute, ci după un ceas (căci Luynes se îngrijise să-l întîrzie pe rege), Richelieu fu introdus în cabinetul regal, unde regele se afla singur.

— Vă ascult, spuse Ludovic lui Richelieu, care aștepta un cuvînt din partea regelui.

— Sire, Parisul s-a liniștit. Furtuna a trecu. Cine știe unde am fi fost astăzi dacă am fi încercat să ne împotrivim acestei răzvrătiri ? Vedeți, Sire : Dumnezeu v-a ferit, pentru că v-ați împotrivit sfaturilor care vă împingeau la violență. Dar aceasta nu e totul. Cerul, care protejează ființele sale, vrea ca și ele să se apere singure. Nu zadarnic a dat El regilor o parte din strălucirea puterii sale. Îmi pare, Sire, că a sosit momentul să reacționați : nu așa cum dorea domnul Ornano, care a vorbit ca un soldat încercat ; nu așa cum a vorbit domnul Luynes, care privește lucrurile ca un vînător de mare clasă ; astfel cum ar fi reacționat strălucitul și nobilul dumneavoastră tată : cu șiretenie și forță în același timp.

— Bine ! Oare acum mă vei sfătui să-l arestez pe ducele de Guise ? întrebă regele curios.

— Ferească Dumnezeu, Sire ! Poate mai tîrziu ! Da, mai tîrziu veți putea întrebuința numai forța. Astăzi, însă — repet — Majestatea Sa are nevoie de șiretenie și de forță !

Ludovic al XII-lea ținti asupra sfetnicului privirile sale nevinovate și bănuitoare în același timp.

În acest moment, ușa cabinetului se deschise și un ușier anunță :

— Majestatea Sa Regina !

Richelieu se plecă plin de respect. Ludovic al XIII-lea se duse în fața Mariei de Medicis și-i sărută mîna. Majestuoasă și rece, Regina Mamă intră în cabinet. Rămase în picioare.

— Se surpriză plăcută pentru mine să-mi văd mama, spuse regele.

— Sire, răspunse Maria de Medicis — și cu un gest trufaș opri elanul fiului său — am venit într-adevăr pentru a vă vesti o supriză pregătită de Mareșalul de Ancre. (Ochii Mariei străluceau). Este vorba de o serbare pe care o organizează în grădina noului Palat. Prima mea doamnă de onoare mă asigură că va fi o serbare măreață. Sire, am venit să vă rog să luați parte la această serbare.

— O serbare la domnul Concini ? se miră regele, a cărui frunte reîncepu să se împurpureze.

— Nu, Sire, la mine, spuse regina pe un ton aspru.

— Și cînd va avea loc această serbare ?

— Chiar astăzi, Sire.

— Cu neputință, doamnă, adăugă regele. Azi lucrez afaceri de Stat.

— Ce păcat ! spuse Maria de Medicis, pe același ton pe care ar fi spus „Mi-e egal !". Bună ziua, Sire. O iau cu mine pe tînăra regină.

Și Maria de Medicis plecă. Regina nu avusese pentru fiul ei nici un cuvînt, nici o privire maternă... Căci sărbătoarea la care se ducea îi frămînta mintea și sufletul. Richelieu observase pînă și cea mai mică intonare, chiar și cel mai mărunt gest. Ludovic al XIII-lea oftă din adîncul sufletului, apoi așezîndu-se într-un fotoliu :

— Ei, era odată... domnule Episcop.

— Unui păstor i s-a spus odată că un leu dădea tîrcoale prin munte și că-i amenință turma. „Ia-ți securea și atacă leul !", îl sfătui un prieten. „Ia-ți arcul și săgețile și doboară-l !", îl sfătui un altul. „Iată văgăuna lui, îi spuse un al treilea. Acolo, la picioarele stîncii. Nu ai decît să astupi intrarea peșterii !". Păstorul îi ascultă pe cei trei sfătuitori, dar pentru că voia să-și salveze turma nu urmă sfaturile nici unuia dintre ei și făcu așa cum îl tăia capul pe el. Așteptă ca leul să adoarmă și, pătrunzînd în văgăuna lui, îi tăie o ghiară. Dar leul nu dormea : el observă foarte bine pe păstor. O singură ghiară însemnă însă atît de puțin pentru el, încît se mulțumi să rîdă în sinea lui. A doua zi, păstorul reveni și îi mai tăie o

ghiară. Nici de astădată leul nu se nelinişti : o ghiară mai mult sau mai puţin !... Pe scurt, Sire, manevră aceasta durä mai multe zile, astfel că într-o bună dimineaţă leul observă că păstorul îi tăie ultima ghiară. Atunci începu să ragă : „Păstorule, vei fi pedepsit pentru îndrăzneala ta". Dar păstorul începu să rîdă şi-l înlănţui pe leu, care într-adevăr nu se putu apăra. Iată fabula mea, Sire !

Ludovic al XIII-lea surîse şi spuse :

— Recunoaşte, domnule Episcop, că leul din fabulă era foarte binevoitor.

— Nu, Sire, numai vanituos. Toate aceste fiare nu sînt de fapt decît nişte bestii sălbatice. Ducele de Guise nu poate fi doborît în vizuina sa, dar dacă îi smulgeţi o ghiară, va crede că este foarte curajos dacă va rîde. Cîte o singură ghiară, Sire, şi peste trei luni veţi încolţi leul. Sire, am cinstea să vă propun să-l arestaţi chiar azi pe Marchizul de Cinq-Mars.

— Cel căruia i-a murit tatăl ?

— Da, Sire. Este una din ghiarele leului. Cea mai uşor de smuls ! Ducele de Guise nici nu-şi va da bine seama. Şi totuşi, Cinq-Mars este o ghiară, neapărat trebuie s-o tăiaţi.

— Mi s-a spus că Cinq-Mars este credincios.

— Cinq-Mars nu lucrează nici pentru Guise şi nici pentru Angoulême, ci împotriva regelui. Angoulême este la Bastilia. Atunci, Cinq-Mars s-a întors de partea lui Guise.

Ludovic al XIII-lea rămase un moment gînditor. Privea spre norul care trecea prin faţa ferestrei.

— Şi vor fi multe ghiare de smuls astfel ? întrebă el cu glas scăzut.

— Nu, Sire, numai vreo douăzeci.

— Aşadar, trebuie să stabilim adevărate liste de proscrişi.

— Sire, ele au şi fost stabilite.

Richelieu spuse toate acestea cu o voce atît de hotărîtă, de limpede, de aspră, încît regele ridică privirile spre el. Dar, dacă privirile lui trădau admiraţie, sufletul lui de copil tremura de groază.

— Ei, murmură el, oare pentru ce l-am îndepărtat pe Caspetang de lîngă mine ? ! Singurul om în privirile căruia am putut citi dragoste şi milă. El ar fi mers drept spre leu... şi atunci, regele Franţei nu ar mai fi fost un temnicer... şi nici un călău.

— Sire, continuă Richelieu, nu este totul să-i lipsiţi pe duşmanii tronului de oamenii lor de încredere, care în ziua bătăliei ar fi soldaţii lor ; trebuie, în acelaşi timp, să-i feriţi pe cei care vă servesc. Sire, fără ca să vi se ceară ordinul, unul din cei mai credincioşi servitori ai Majestăţii Voastre a fost dus la Bastilia. Sire, vă cer să semnaţi eliberarea acestui prieten al tronului.

— Îmi place mai mult aceasta ! exclamă regele. Şi cum se numeşte el ?

— Sire, tatăl lui era un Beausemblant.

— Cum ? Fiul valetului şi tapiţerului tatălui meu ?

— Da, Sire. Acum a luat numele de Laffemas. Dar este tot atît de credincios Majestății Voastre, pe cît de credincios era și tatăl său regelui Henric al IV-lea.

— Și spui că este la Bastilia ?

— Da, Sire. Fără să fi comis altă crimă, decît de a se fi arătat credincios regelui său.

— Bine, spuse Ludovic, strîngînd din buze.

Și deschizînd un sertar, tînărul monarh scoase două pergamente gata pregătite, pe care nu avea decît să scrie numele și să-și pună semnătura. Unul era un ordin de arestare,, celălalt un ordin de eliberare. Privirile lui Richelieu străluciră. Regele luă tocul.

— Majestatea Voastră să mă ierte, spuse Richelieu, oprindu-l pe rege printr-un gest, dar aș avea două observații de făcut.

— Spune-le ! Am o încredere desăvîrșită în dumneata, domnule Episcop.

Rechelieu se înclină și își duse mîna la piept, pentru a dovedi astfel cît de mare era credința sa.

— Sire, Laffemas a fost dus la Bastilia de oameni pe care nu îi cunosc, dar care desigur au vrut să vă lipsească de un servitor credincios. Politicește, ar fi mai bine să se creadă că Laffemas nu a ieșit din închisoarea sa. De aceea, este de prisos ca numele său să figureze în registrul de ieșire, de vreme ce trebuie să figureze în cel de intrare.

— Pe legea mea, domnule Episcop, dumneata te gîndești la toate !, strigă Ludovic cu admirație.

— Da, Sire, absolut la toate. Și din aceleași motive, ducele de Guise nu trebuie să afle că Marchizul Cinq-Mars a fost depus la Bastilia. Este, dar, de prisos ca numele Marchizului să figureze în registrul de intrări. Pentru Bastilia, Marchizul de Cinq-Mars nu trebuie să fie decît un număr.

Tînărul rege se cutremură. În spatele acestui motiv politic pe care îl invoca Episcopul de Luçon, el vedea un alt motiv și mai înfricoșător. Richelieu nu vorbise de eliberarea fără nume a lui Laffemas, decît pentru a se asigura de arestarea fără nume a lui Cinq-Mars. Regele șovăi un moment. Inima încetă să-i mai bată.

— Aveți dreptate, spuse, în sfîrșit, Ludovic. Nimeni nu trebuie să știe că domnul Laffemas e liber. Nimeni nu trebuie să afle că domnul de Cinq-Mars este prizonier.

Richelieu își mușcă buzele pentru a se împiedica să strige. Dar, în sufletul lui, chiuia de bucurie. Ludovic al XII-lea aplecă tocul deasupra unui pergament în alb în josul căruia se vedea pecetea regală. Părea că șovăie. Cu glasul lui mieros, Richelieu murmură :

— Dacă Majestatea Voastră mi-ar îngădui, i-aș dicta eu însumi formula potrivită.

Ludovic al XIII-lea încuviință printr-un semn al capului. Richelieu dictă. Rostea, unul cîte unul, cuvinte de ură, pe care regele le scria :

„Ordin către domnul guvernator al Bastiliei.

Domnul de Neuville, guvernatorul fortăreței noastre de Stat, va remite în miinile aducătorului acestor hîrtii pe prizonierul care-i va fi desemnat. Prizonierul trebuie să iasă fără nici o formalitate de registre. Nici o gardă nu va trebui să asiste la ieșirea lui.

Domnul de Neuville va primi din miinile aducătorului prezentelor hîrtii un prizonier pe care îl va închide numaidecît în celula cea mai tainică. Este interzis guvernatorului, oricărei gărzi și oricărui temnicier să stea de vorbă cu acest prizonier sau să-l întrebe asupra numelui său.

Ordinele de față vor fi executate imediat ce-i vor fi înmînate domnului guvernator de Neuville prezentele hîrtii, aduse de împuternicitul nostru. Cerem executarea întocmai a acestor măsuri, pentru că aceasta este vrerea noastră.

Dat la Luvru, în a nouăsprezecea zi din luna decembrie a anului de grație 1616."

LUDOVIC
Regele Franței și al Navarei

Regele scrisese și iscăli. Apoi murmură :

— Bănuiești, oare, domnule Episcop, că acestea sînt primele ordine scrise în întregime de mine ?

— Sire, răspunse Richelieu, trebuie ca Majestatea Voastră să se deprindă a domni, a porunci, a guverna.

Și luînd pergamentele, plecă grăbit.

Reîntors în palatul său, Richelieu chemă un gentilom care îndeplinea funcțiunile unui ofițer de gărzi. Căci fiecare senior mai păstra încă tradiția feudală de a întreține pe lîngă el un oarecare număr de oameni înarmați.

— Domnule de Chémant, îi spuse el, te rog, citește acesta.

Tînărul luă pergamentul pe care i-l întindea stăpînul său : era ordinul olograf al regelui. Citi fără să clintească, obișnuit fiind cu disciplina de fier pe care Episcopul de Luçon o impunea oamenilor din jurul său.

— Ai înțeles, Chémant ?

— Da, Monseniore. Este vorba despre un prizonier care trebuie să fie eliberat, și de altul care trebuie să fie încarcerat. Astfel, domnul de Neuville nu va pierde nimic.

— Foarte bine, dragul meu Chémant.

— Și pe cine trebuie să-l eliberez ? Trebuie să știu numele lui.

— Pe Laffemas, răspunse scurt Richelieu.

— Iar cel pe care trebuie să-l predau domnului guvernator al Bastiliei ?

— Prizonieul care este închis în camera de la parter.

— Cum. Domnul de... ?

— Prizonierul care este închis în camera de la parter, îl întrerupse Richelieu cu glas aspru. Chémant, citește bine ordinul. Nenorocirea se va abate pe capul celui care va încerca să afle numele acestui prizonier.

— Foarte bine, Monseniore, plec chiar acum.

— Nu ! Diseară, cînd tot Parisul va dormi. Spre orele zece. Să nu se facă nici un zgomot. Să nu vă vadă nimeni. O caleașcă bună. Vizitiul să fie unul din oamenii dumitale, bine înarmat. Dumneata vei sta alături de prizonier, cu revolverul întins. M-ai înțeles ?

— Da, Monseniore, spuse gentilomul împăturind ordinul și ascunzîndu-l în buzunarul de la piept. Apoi se îndreptă spre ușă.

— Să-i spui domnului de Neuville, îi strigă Richelieu din urmă, că mîine dimineață voi trece pe la el pentru a-i da ordine în numele regelui, pentru noul său prizonier. Du-te acum !...

Rămas singur, Richelieu deveni foarte gînditor. Desigur că plănuia oarecare sîngeroase răzbunări. Apoi se duse în fața ușii camerei lui Marion Delorme și ascultă cîteva clipe. Dar, neauzind nimic, nici un suspin, nici o răsuflare, se retrase. Era foarte palid. Tremura din tot corpul. Curînd, un zîmbet îi apăru pe buze, zîmbet care l-ar fi înspăimîntat chiar și pe Concini :

— Să mergem să vedem serbarea domnului Mareșal de Ancre.

II

NUMĂRUL 14

Un șanț lat, plin cu apă. O apă stătută, în care, vara, broaștele se bălăceau în voie. O apă stătută, în care peștii gemeau, în nopțile fierbinți, ca și cum plînsetele ce se auzeau ar fi ieșit de sub cine știe ce ziduri înfricoșătoare. O punte ridicată. Un stăvilar cu dinți de fier. Opt turnuri masive, strînse unele de altele, închizînd un pătrat asemănător unui cîmp de bătălie. Curți umede, în care umbrele întunecoase se războiau victorioase cu razele soarelui. Grilaje de fier între curți. Porți întredeschise întocmai boturilor unor fiare sălbatice, gata să înghită. Scări ce coborau spre iadul din care nu ieșeai niciodată. O tăcere apăsătoare, întreruptă doar de pasul sacadat al patrulelor sau de glasul sentinelelor care-și vesteau strigătele de veghe. Ferestre cu gratii, în dosul cărora apăreau uneori fețe palide.

Aceasta era Bastilia.

Numărul 14 din Turnul Comorii era o cameră înaltă și spațioasă, situată la etajul al doilea, de la fereastra căreia puteai vedea toată cîmpia ; în acest loc mai favorizat, o curte înconjura totalitatea clădirilor și înainta în unghi spre strada Saint-Antoine, pentru a se termina prin poarta principală — se îngusta într-atît încît un prizonier din etajul al doilea sau al treilea al Turnului Comorii putea fi văzut, la nevoie, de trecători și izbutea chiar să se facă auzit de ei. Punctul acesta era cel mai bine supravegheat : patru sentinele se plimbau la picioarele turnului ; alte patru, plasate pe zidul înconjurător, aveau ordin să tragă asupra oricui s-ar fi apropiat.

După aceste explicații, putem pătrunde, în sfîrșit, în celula numărul 14, luminată de o fereastră mare, prevăzută cu gratii groase, mobilată cu

un pat, o masă, două scaune şi un fotoliu ; şi a cărei pardoseală era acoperită cu un covor tare rupt, dar, totuşi, covor. De fapt, fără barele de la fereastră, fără acea uşă grea, zăgăzuită de bare de fier, camera aceasta s-ar fi potrivit chiar şi unui mic burghez, chiar şi unui mic gentilom.

Cavalerul de Capestang nu locuise niciodată într-o cameră atît de elegantă ca aceea pe care o locuia Prinţul de Condé la Bastilia. Căci numărul 14 al Turnului Comorii era o celulă unde nu erau încarcerate decît persoanele nobile ; ca Prinţul de Condé, spre exemplu.

În momentul în care cititorul pătrunde în celula numărul 14 a Turnului Comorii, regescul prizonier, aproape întins în fotoliu, gemea şi suspina gîndindu-se la trista lui soartă, în timp ce un temnicer strîngea resturile de la masa Prinţului. Judecînd după resturile unei jumătăţi de pui, unei fripturi şi a unui crap, pescuit probabil în lacul de la Fontainebleau, soarta Prinţului nu era chiar atît de tristă pe cît vroia el să arate. În orice caz, probabil că tristeţea care acum i se citea pe obraz îl părăsea în timpul mesei, deoarece temnicerul, care, desigur, se desfăta cu resturile rămase de la Monsenior, murmură strîmbîndu-se :

— Ei drăcie, ce poftă !... Ei, monseniore, spuse el cu un glas familiar, (însuşire destul de des întîlnită la temnicer), nu vă mai frămîntaţi atît, ce Dumnezeu ! În curînd vi se vor deschide porţile coliviei.

— Ce vrei să spui prin aceasta ?, întrebă Prinţul inciudat de aerul misterios al temnicierului.

— Vreau să spun că ieri s-a strigat prin Paris că au fost văzute bande de burghezi înarmaţi, că toate acestea semănau foarte mult cu începutul unei revoluţii şi că ar fi foarte posibil ca, de astădată, parizienii să nu se oprească la început.

Şi spunînd acestea, mîndrul temnicier, după ce stinse lampa care ardea pe masă şi după ce adresă un surîs gingaş musafirului său, plecă fără să mai spună ceva.

— Atunci, se gîndi prinţul, cred că a sosit momentul să scriu o nouă scrisoare. Am auzit strigătele parizienilor. Desigur că mă aclamau. Cu siguranţă că cer eliberarea mea. Căci, pe cine altcineva ar putea să-l aclame ? Desigur că nu pe bădăranul acela de Guise. Nici pe nenorocitul de Angoulême, care crezuse că e, de-acum, stăpîn pe coroană. Ei drăcie ! Regele Franţei trebuie să fie un prinţ de sînge regal. Acesta nu sînt decît eu. Ei, bănuiesc că a sosit momentul să impun noi condiţiuni pentru pacea pe care vreau s-o ofer.

Înfierbîntat de această idee, bucuros la gîndul că Parisul îl aclamase, Condé luă un toc şi scrise. Apoi, se apropie de fereastră. Luna strălucea pe cer.

În timp ce privea astfel cerul scăldat de lumina razelor lunii, zări, de cealaltă parte a şanţului, statura unui om. Bărbatul acela, pe care santinelele nu-l observaseră încă, privea cu atenţie monstrul de piatră, tăcuta şi întunecoasa Bastilie. Şi, deodată, prinţul avu un gînd ciudat : acest om era acolo pentru el.

Scrise în grabă cîteva cuvinte pe o bucată de hîrtie. Negăsind, însă, nimic care să îngreuneze hîrtia, înfăşură cu ea o monedă de şase ducaţi. Apoi fugi să deschidă fereastra. Omul acela mai era acolo. Condé scoase

un strigăt ascuțit și aruncă peste fereastră cei șase ducați înveliți în hîrtie. Hîrtia căzu pe malul șanțului. Prințul văzu cum omul acela se apleacă și o ridică. În aceeași clipă se auziră două detunături : sentinelele trăgeau asupra nocturnului vizitator. Dar Condé îl văzu îndepărtîndu-se liniștit, fără să facă un pas mai repede decît celălalt. Focurile a două puști străpunseră prin noapte, urmate de două detunături.

De astădată, Condé nu mai văzu nimic. Oare necunoscutul fusese ucis ? Prințul, cu mintea înflăcărată, cu sufletul palpitînd aștepta. Deodată, zgomot de pași pe scară : cineva suia, poarta carcerei se deschise... Zece sentinele înarmate, luminate de zece făclii, apărură în prag. Guvernatorul Bastiliei, ținîndu-și pălăria în mînă, pătrunse în cameră.

— Ce am făcut ? murmură prințul de Condé cuprins de groază. Ce nebunie mi-a trecut prin cap !...

— Monseniore, spuse de Neuville, în ciuda regulamentului închisorii ați comunicat cu un trecător. De prisos să mai negați, Monseniore, sentinelele au văzut totul.

— Da, domnule, răspunse prințul mîndru, nici nu mă gîndesc să neg.

— Îmi pare rău, Monseniore, mai spuse de Neuville. O negare din partea dumneavoastră mi-ar fi îngăduit să amîn măsurile pe care — fără voia mea — sînt nevoit să le aplic.

— Ce măsuri ? întrebă prințul, care regreta acum mîndria lui.

— Regulamentul este foarte precis, Monseniore. Sînt silit să vă schimb numaidecît celula. (Condé respiră ușurat). Domnule ofițer, îl vei duce pe Monsenior în celula numărul patru. De acum înainte, va sta acolo. Camera aceea este rezervată prinților. Din păcate, însă, fereastra ei dă spre o curte interioară.

Condé, liniștit și bucuros că scăpase numai cu atît, făcu un semn de indiferență.

— Dar, domnule, spuse ofițerul, știți bine că celula numărul patru este ocupată. Unde să-l punem pe prizonierul care stă acolo ?

— Foarte simplu ! Aci !

Condé coborî înconjurat de gărzi, străbătu mai multe curți, așteptă vreo jumătate de oră în camera unui corp de gardă, apoi urcă încă o scară. În sfîrșit, fu închis într-o încăpere spațioasă care semăna în totul cu odaia pe care o părăsise. S-ar fi zis două camere alăturate ale unei ospătării. Numai că, în cazul de față, se numea Bastilia. Și numai că, în loc să se bucure de priveliștea împrejurimilor Parisului, Monseniorul nu putea privi acum decît o curte strîmtă și întunecoasă.

Fără a părăsi Bastilia, să revenim la celula numărul 14 din Turnul Comorii. Să privim la prizonierul care luase locul prințului de Condé.

Era un om de vreo patruzeci și cinci de ani, cu părul alb, privirea aspră, fața palidă. Iar dacă vreodată atitudinea cuiva ar fi putut înfățișa disperarea dusă pînă la nepăsare pentru tot ceea ce-l înconjura, apoi aceasta s-ar fi potrivit prizonierului despre care vorbim. Oare el își dăduse seama că i se schimbase celula ? Așezat la masa la care stătuse numai cu puțin mai înainte, prințul de Condé, cu privirile ațintite spre flacăra găl-

buie a lămpii, fără să facă nici cel mai mic gest, stătea nemişcat şi se gîndea. La ce, oare ?

Din cînd în cînd se ridica. Străbătea de două-trei ori celula şi atunci faţa i se împurpura. Furtuna se dezlănţuise demult în sufletul lui. Ochii îi străluceau. Ridică braţele ameninţător. Buzele lui chircite de disperare se întinseră. Mînia lui se transformă într-un blestem. Un suspin îi umflă pieptul. Îşi acoperi ochii. De-a lungul degetelor se prelinseră lacrimi amare. Murmură :

— Fiica mea ! Cine-mi va spune ce s-a întîmplat cu fiica mea ? Copilul meu, am fost ridicat şi despărţit de lume tocmai în momentul în care mă pregăteam să întind mîna spre coroană... şi totuşi nu m-am omorît. Mi-am văzut visul spulberat şi totuşi nu m-am omorît. Nu trăiesc decît pentru tine !

Prizonierul îşi reluă locul la masă. Îşi ţinea capul între mîini. În depărtare răsună glasul strident al orologiului Bastiliei. Sunetul lui sfîşietor străpunse întunericul nopţii de douăsprezece ori.

Dar prizonierul nu auzi cele douăsprezece bătăi. Zilele, ceasurile se scurgeau totdeauna la fel. Nu-şi mai măsura viaţa decît prin accesele de mînie sau de deznădejde care îl cuprindeau. Lampa se stinse. Camera numărul 14 din Turnul Comorii fu năpădită de întuneric. Nu se auzeau decît suspinele prizonierului cu părul albit (desigur, într-o noapte de groază).

III

AL TREILEA DUEL DINTRE CAPESTANG ŞI CINQ-MARS

Cavalerul de Capestang închiriase o cameră la ospătăria Maestrului Garo „La buna întîlnire". În primul rînd îl atrase firma hanului. „La buna întîlnire !". Titlul acesta i se părea foarte bine ales : era aproape o urare de fericire. Şi-apoi, trebuie să recunoaştem : Maestrul Garo era un hangiu de prima clasă. Ţi se făcea foame numai văzîndu-i bucătăria strălucind de curăţenie. Ţi se făcea sete de îndată ce pătrundeai în salonul ospătăriei, parfumat de cele mai îmbătătoare esenţe... În sfîrşit, ruinele hanului „Marele Henric" erau foarte aproape. Căci Capestang avea un suflet care se lega de lucruri. Peisajul acesta care-i amintea de atîtea lucruri frumoase îi devenise cel mai bun prieten.

Capestang se duse în colţul străzii Lombardiei, unde îl găsi pe Cogolin, căţărat pe o scară, împlinind o ciudată modificare firmei tavernei „La Chiorul care primeşte". Turlupin, Gautier-Garguille, Gros-Guillaume şi patronul însuşi, cu nasurile în vînt, îl priveau atenţi pe cel care mînuia pensula. Bineînţeles că în jurul lor se mai strînseseră încă vreo cincizeci de gură-cască. Capestang îi imită : privi şi el.

După ce îşi termină lucrul, Cogolin începu să coboare. Aruncîndu-şi ochii prin mulţime, îl zări pe cavaler. Strigă un puternic „Ei drăcie !" şi lunecă pînă în marginea drumului noroios. Se sculă fără să fi păţit nimic.

— Domnule cavaler, ce bucurie, ce noroc ! Ei drăcie ! Azi mă numesc Providență !

— Nătîngule !, îi spuse Capestang luîndu-l de-o ureche, de cîte ori ți-am spus că nu ai voie să întrebuințezi același strigăt ca mine.

— Dar, domnule... din bucurie. Iar bucuria te face să-ți pierzi mințile... cum spunea fostul meu stăpîn Turlupin, aici de față.

— Cum „fostul" ?, se miră Turlupin. Mă treci, acum, în starea de „fost" ?

— Desigur ! De vreme ce l-am regăsit pe domnul cavaler... Devii „fost", tot așa ca și farmacistul, astrologul sau profesorul. Pe legea mea, eu nu am decît un singur stăpîn ; se numește Adhémar de Trémazenc de Capestang.

Aventurierul, impresionat de spusele aceluia pe care îl numea grăjdarul său, pătrunse în salon și desfătă întreaga companie cu cîteva sticle de Saumur, ceea ce impuse o mare stimă lui Turlupin, multă admirație lui Gautier-Garguille și o sinceră prietenie lui Gros-Guillaume.

— Dar, reluă Capestang, adresîndu-se lui Cogolin, spune-mi ce făceai cățărat pe scara aceea ?

— Vă voi spune numaidecît, domnule : firma reprezenta un polițist chior, care, prin înșelăciune, storsese multe parale de la patronul tavernei. Supărat că se vedea astfel batjocorit, polițistul a înapoiat ieri banii, punînd o singură condiție : să se schimbe firma. Stăpînul era tare încurcat, căci o firmă costă multe parale. Atunci, mi-a venit o idee : de a schimba puțin firma, de a-i aduce o modificare ce o va face mai potrivită adevărului ; i-am schimbat numai cîteva litere.

— Și care sînt acestea ? întrebă Capestang zîmbind.

— Am înlocuit prima silabă prin cuvîntul „dar" și am înlocuit pe „m" cu „u". Mai adineauri, taverna se numea „Chiorul care primește !", iar acum...

— Și acum ?

— Acum se cheamă „Chiorul care dăruiește !"

— Și chiar eu sînt cel care am descoperit lucrul acesta !, exclamă Gros-Guillaume.

— Da, murmură hangiul, dar acum comisarul se poate răzbuna trimițîndu-mă drept la spînzurătoare. Ar fi o farsă pe care — trebuie să recunosc — aș găsi-o foarte distractivă, dacă nu aș fi eu victima.

— Ei, făcu Capestang, dacă vi se întîmplă o asemenea nenorocire, atunci urmașii dumneavoastră vor putea să schimbe foarte ușor firma prin adăugirea unui „z" și prin schimbarea lui „dar" în „drob". Iar atunci taverna se va numi „La Chiorul care zdrobește".

Gautier-Garguille era aproape să leșine de rîs. Gros-Guillaume propuse „să se ude" aceste cuvinte și comandă două sticle de Saumur, în contul Cavalerului.

În sfîrșit, Turlupin strigă :

— Zău, domnule Cavaler, că vi s-ar potrivi de minune să jucați comédie !

— Dar, spuse Capestang foarte serios, eu joc comédie în fiecare zi.

— Şi ce rol îndepliniţi ?

— Acela al Fanfaronului, răspunse Adhémar golindu-şi paharul.

— Un coleg ! strigă Turlupin cu entuziasm.

— Bănuiam aceasta ! adăugă Gautier-Garguille.

— Şi eu, se grăbi să spună Gros-Guillaume. Numai din felul său de a comanda vin...

— Domnule, i se adresă Turlupin, oricînd veţi dori, vă puteţi asocia cu noi. Aş fi bucuros să vă pot da replicile în vreo farsă scrisă de dumneata.

— Cinstea va fi pentru mine, recunoscu aventurierul. Domnilor, voi ţine seama de propunerea dumneavoastră şi, cu cel dintîi prilej, voi face apel la talentul dumneavoastră.

După ce Capestang desfătă astfel pe cei din societatea Turlupin, după ce îi servi nu numai cu vin bun, dar şi cu vorbe binevoitoare, după ce dădu gazdei un ducat de aur, nemaipretinzînd restul (lucru menit să îndepărteze pe dată tristeţea hangiului), porni spre strada Vaugirard, urmat la o depărtare de trei paşi — aşa cum îi poruncise — de Cogolin.

— S-a terminat cu teatrul, gîndea servitorul. S-a terminat cu bătaia ! S-a terminat cu Ghinion ! Trăiască Providenţa ! Desigur că domnul cavaler a făcut avere şi, în sfîrşit, voi cunoaşte şi eu bucuria a patru mese pe zi ; bineînţeles, în afară de zilele de post, cînd voi mînca de cinci ori pentru a-mi răscumpăra timpul în care nu mîncam decît o dată la două-trei zile.

Totuşi, cînd valetul observă că stăpînul său se îndreaptă spre ospătăria „La buna întîlnire" şi nu spre un hotel luxos, fu cuprins de o înfricoşătoare bănuială, care înnoră minunatele imagini ce i se perindaseră prin faţa ochilor.

Adhémar de Trémazenc de Capestang se instală astfel la ospătăria „La buna întîlnire", aşteptînd să se mute — aşa îi spunea lui Cogolin — într-un palat luxos, unde va pune să i se dăltuiască blazonul pe poartă.

— Căci atunci cînd am venit la Paris, spunea el, m-am hotărît să fac avere. Intr-o bună zi voi ajunge un senior bogat şi puternic, iar atunci, tu, Cogolin, vei fi intendentul meu general. Momentan, însă, fii liniştit şi du-te să îmi înşeuezi calul.

Toată ziua aceea, Capestang colindă în căutarea Gisellei de Angoulême. Bucuria strălucitoare pe care o resimţise la Effiat începuse să se şteargă. Mai întîi i se păru că siguranţa de a nu o fi pierdut pentru totdeauna pe cea pe care o iubea îl va face fericit. Nu numai că Giselle nu era Marchiză, dar era aproape convins că ea nu va lua niciodată acest titlu. Dar Capestang, eliberat de teama lui Cinq-Mars, căpătase alte temeri care, din nenorocire, puteau să fie reale.

— Mă iubeşte ? îşi zicea el. Sau poate că mi-a spus aceasta numai într-un moment de milă. O fi uitat, desigur. Este, oare, cu putinţă ca o fată atît de nobilă să devină soţia unui coate-goale ca mine ? Nu. Ducele de Angoulême nu ar consimţi niciodată, şi nici ea însăşi...

Aventurierul îşi termină gîndirea printr-un gest de amărăciune. Totuşi, îşi menţinu hotărîrea să o revadă pe Giselle şi pe ducele de Angoulême. Căci Capestang nu ştia că ducele este la Bastilia. Capestang căută

în tot cursul zilei. Dar, nici în strada Barrès, nici în strada Dauphine și nici la Meudon nu găsi pe nimeni. Seara, cînd se întoarse la han, Capestang era totuși bucuros că nu găsise pe nimeni. El nu avea nici un motiv să bănuiască că tînăra fată era în primejdie. Convins că în momentul în care o va vedea i se va spune că nu trebuie să se mai gîndească la ea, Capestang era bucuros — deși dorea cu toată ardoarea sufletului să o revadă pe Giselle — să întîrzie cît mai mult acest moment.

— Foarte bine !, se gîndi Cogolin. Domnul cavaler pare foarte bine dispus. Probabil că s-a întîlnit cu Zeița Bogăției !

Trebuie să spunem din capul locului că eroul nostru nu se lăsa niciodată doborît de tristețe. Iubea viața așa cum era ea, numai pentru plăcerea de a respira.

La căderea nopții, porni spre Bastilia. In naivitatea lui, se căia că pricinuise arestarea prințului de Condé. Voia cu tot dinadinsul să încerce să-l elibereze. Și-apoi, ar fi dat o lecție tînărului Ludovic. Ajuns la malul șanțului care înconjura fortăreața, începu să cerceteze cu atenție poarta cea mare ; dar, dîndu-și seama că nu putea încerca nimic împotriva ei, porni să înconjoare închisoarea, căutînd un punct slab pe unde să pătrundă în interior. Și o dată acolo...

Dar, ce ar fi făcut cînd s-ar fi aflat în interiorul Bastiliei ? Dumnezeu știe !... Știa numai atît : voia să-l elibereze pe prințul de Condé. Gîndul cel bun îi va veni în momentul hotărîtor. Lăsîndu-l pe Cogolin de pază în apropierea porții, se îndreptă spre dreapta. Calea îi era luminată de razele lunii. Pe măsură ce înainta, își dădea seama de greutatea întreprinderii. Un motiv mai mult pentru a se încăpățîna.

Se opri în locul în care șanțul se apropia de turn. Se înălță în călcîie, înflăcărat de gîndurile ciudate care-i străfulgerau prin cap și făcu un gest spre turn, care semăna mult cu gestul unui fanfaron ce disprețuiește un oarecare uriaș nepăsător. Deodată, tresări. Una din ferestrele turnului se deschise. Capestang zări ceva alb vîjîind prin aer și căzînd foarte aproape de el.

Un prizonier încerca, așadar, să comunice cu el. Vreun nenorocit îi cerea ajutor ! Capestang ridică obiectul. Era o hîrtie în care fusese pus un ducat pentru a o îngreuna. În același moment, se auziră două detunături. Capestang simți cum iarba din jurul lui se mișcă.

— Ei, murmură el, iată focuri de pușcă !

Se îndepărtă. Dispăru din vîzul paznicilor care trăseseră. Strîngea în mînă hîrtia pe care o ridicase. Reîntors la locul unde îl lăsase pe Cogolin, desfășură hîrtia.

— Domnule, îi spuse Cogolin speriat, am auzit focuri de pușcă. S-a tras împotriva dumneavoastră ?!

— Nu, răspunse Capestang, puștile Bastiliei nu aruncă decît ducați. Am luat și eu unul. Ține !

Și îi întinse moneda pe care o găsise în hîrtie.

— Atunci, spuse Cogolin, dacă lucrurile stau astfel, vreau și eu să se tragă împotriva mea.

La lumina lunii, cavalerul reuşi să descifreze hîrtia. Iată ce conţinea :

„Parizieni, veniţi în ajutorul prinţului de Condé, care se sfîrşeşte de mizerie în celula numărul 14, din Turnul Comorii !"

Capestang păli. Simţi o strîngere de inimă.

— Piere din pricina mizeriei, într-o celulă ! Şi sînt vinovat de toate acestea. Eu, numai eu ! Aşadar, nu sînt altceva decît un zbir !! Iar nenorocitul acesta de prinţ nu mi-a făcut nimic. Dacă ar fi Guise ! Guise m-a insultat... Pe el ar fi trebuit să-l duc la Bastilia. Ce nenorocire ! Guise, care m-a batjocorit, este liber, în timp ce Condé piere de mizerie. Ei drăcie !

Vedea în faţa ochilor una din acele subterane despre care nu se vorbea decît în şoaptă, unde nenorociţii care erau închişi acolo — aşteptînd să-i scape moartea — nu se hrăneau decît cu pîine mucegăită şi cu apă stătută. Suferea pentru Condé, care se înveselea la gîndul de a-l supune pe Guise la suferinţa lui, cel puţin pentru cîtva timp. În acelaşi timp, cercetarea pe care o făcuse îi dovedi zădărnicia planurilor sale. Era cu neputinţă să pătrundă în interiorul Bastiliei.

— Hai să plecăm !, spuse el deodată.

Se îndreptă cu paşi mari spre strada Saint-Antoine. Cogolin îl urmă. Ajunse astfel în colţul străzii unde se afla castelul lui Cinq-Mars. Cogolin, amintindu-şi şi el de anumite lucruri, murmură :

— Lanternă !! Mizerabile !

— Lanternă !!, se auzi în noapte o voce ascuţită. Ajutor ! Ajutor, oameni buni !...

Capestang se opri pe loc. Glasul venea din interiorul unei caleşti, care se apropia cu repeziciune şi pe care o zări la vreo douăzeci de paşi depărtare de el. Era un glas mînios şi deznădăjduit. Era un strigăt de furie şi de agonie în acelaşi timp. Într-o clipă, caleaşca se află în dreptul lui Capestang.

— Ajutor ! strigă acelaşi glas înnăbuşit. În ajutorul lui Cinq-Mars !

— Cinq-Mars !, murmură aventurierul. Ah !, Marion, chiar dacă voi muri, acesta este momentul în care trebuie să mă achit de recunoştinţa ce ţi-o datorez. Înainte, Cogolin ! Capestang, la luptă !

Se năpusti. Cît ai clipi din ochi, fu lîngă cai şi se agăţă de frîurile lor.

— Biciuieşte ! Biciuieşte ! Neghiobule, se auzi o voce aspră din interiorul caleştii.

— Ajutor ! Ajutor ! Ajutor !, strigă Cinq-Mars cu un glas din ce în ce mai scăzut.

— Domnule Chémant, strigă vizitiul, sîntem atacaţi de borfaşi.

— Aici, Cogolin !, tună Capestang.

În pofida loviturilor de bici, caii se opriră pe loc. Vizitiul sări de pe capră. Portiera caleştii se deschise şi se închise cu zgomot. Chémant se năpusti asupra lui Capestang, vizitiul asupra lui Cogolin. Glasul lui Cinq-Mars nu se mai auzea.

— Înapoi ! strigă ofiţerul pe care Richelieu îl însărcinase să-l conducă pe Cinq-Mars la Bastilia. Înapoi, neghiobilor !

— Tu eşti neghiob ! Dă-te înapoi, strigă Capestang scoţîndu-şi sabia.

— Ia seama, strigă ofiţerul văzînd că are de a face cu un om înarmat. Sînt în timpul serviciului. Mă numesc domnul de Chémant. Sînt în serviciul Monseniorului Richelieu. Înapoi !

— Iar eu mă numesc Trémazenc de Capesang ! Nu sînt în serviciul nimănui. Dar nu mă dau în lături.

— Ce vrei ?, întrebă Chémant.

— Pe prizonier !

Chémant răspunse printr-un hohot de rîs. Se năpusti asupra cavalerului. Săbiile scînteiară în noapte. Fiecare din cei doi bărbaţi — care de-abia se zăreau unul pe altul — căutau să lovească cît mai bine. Deodată, Chémant scăpă sabia din mînă şi căzu în genunchi. Mîrîi o clipă, apoi se prăbuşi într-o parte.

— Oare l-am omorît ?, se întrebă cavalerul. La urma urmei, nu avea decît să nu mă facă neghiob ! Nu am făcut-o într-adins ! Ei, domnule ! strigă el plecîndu-se.

Ii puse mîna pe piept. Îngenunchie şi simţi bătăile inimii rănitului.

— Cogolin, ajută-mă ! Să-l ducem în colţul acela luminos.

Rănitul fu dus în partea stîngă a străzii, inundată de lumina gălbuie a razelor de lună. Atunci, Capestang observă că ofiţerul avea pulpa străpunsă de lama sabiei, rană foarte dureroasă, desigur, dar nu prea gravă. Aventurierul respiră uşurat.

Ridicîndu-se, bucuros că nu-şi ucisese potrivnicul, Capestang zări o hîrtie pe care ofiţerul o purta sub centură. Capestang luă pergamentul, îl desfăcu, îşi aruncă privirile asupra lui, zări pecetea regească şi deduse că acesta trebuia să fie ordinul de arestare. Nepăsător, puse actul într-un buzunar al tunicii. Apoi se apropie de caleaşcă şi deschise portiera. Pe pernele canapelei îl zări pe Cinq-Mars. Legat de mîini şi de picioare. Sărmanul marchiz îşi pierduse cunoştinţa.

Capestang îl zări pe marchiz, deşi era întuneric. Între timp, scena începea să se lumineze. Iată ce se petrecuse. În timp ce Chémant şi Capestang se duelau, vizitiul, cum am spus mai sus, se năpustise asupra lui Cogolin, care îşi dădea osteneala să ţină caii pe loc. Vizitiul era un fel de uriaş, ales anume pentru această expediţie. Mai mult, era foarte credincios lui Chémant şi foarte curajos, întocmai unei brute care nu preţuieşte prea mult viaţa. Mai mult chiar, era înarmat cu o rangă de fier. Vizitiul, aşadar, sări de pe capră, se năpusti asupra lui Cogolin şi, ridicînd braţele, îi dădu o lovitură puternică. Valetul cavalerului se prăbuşi.

— L-am spintecat !, exclamă uriaşul rîzînd.

Se plecă : dar Cogolin nu mai era acolo.

În aceeaşi clipă, ceva îi căzu pe umeri. Simţi cum i se leagă o mască de obraz... da, nu putea fi decît o mască, o mască catifelată. Perii îi intrau în gură, înnăbuşindu-l ; în ochi, orbindu-l. Uriaşul încercă să se

zgîlţîie, să strige. In aceeaşi clipă, fiinţa care îi căzuse în spate se aşeză călare pe umerii săi. Uriaşul simţi zece degete care i se înfundau în gît. Apăsarea deveni din ce în ce mai mare. Timp de cîteva secunde, vizitiul se zbătu, dar apoi se prăbuşi şi rămase nemişcat.

Cogolin, văzînd ranga de fier care şuiera prin aer, se aruncase cu faţa la pămînt. O frică chinuitoare îl făcea să-i clănţăne dinţii în gură. Dar chiar această frică îl făcuse să fie atît de curajos... curajul disperării.

Fulgerător, Cogolin lunecă sub cai. Înspăimîntat cum era, avu totuşi o idee năstruşnică : sări pe spinarea unui cal şi de-acolo pe umerii uriaşului. Îşi smulse peruca, pe care i-o înfundă în gură şi în ochi. Îi acoperi tot obrazul cu ea. Apoi i-o legă la ceafă. Începu să strîngă cu putere gîtul vizitiului. Îşi dădu seama că lunecă. Se trezi în mijlocul şoselei. Se cercetă numaidecît şi constată că nu era mort şi că nu-i lipsea nimic, în afară de perucă. Şi atunci, cu un glas tunător, strigă : „Izbîndă !"

Se năpusti spre poarta castelului Cinq-Mars şi începu să bată cu putere din ciocănaş. Poarta se deschise. În prag apăru un soldat, urmat de Lanternă. Amîndoi erau înarmaţi, amîndoi purtau făclii. Cogolin îi duse pînă la caleaşcă. Lanternă rămase înmărmurit, văzîndu-şi stăpînul leşinat.

Între timp, Capestang îi tăiase legăturile. Marchizul fu luat pe umeri şi dus în castel. Capestang porunci să fie dus şi vizitiul, care începuse să-şi revină în fire. Uriaşul fu închis într-o cameră joasă, a cărei uşă fu bine ferecată.

Chémant fu de asemeni transportat. Iar pe cînd toată lumea se grăbea să-i dea îngrijiri lui Cinq-Mars, tot leşinat, Capestang reveni lîngă Chémant, întins pe un pat.

— Domnule, te predai ?, îl întrebă el. Căci de nu, cu toate că-mi va părea tare rău, voi fi nevoit să te omor. Dar dacă te predai, spune-mi cum de ţi-a dat domnul de Richelieu ordinul de a-l duce pe Marchizul Cinq-Mars la Bastilia ?

Chémant privi faţa lui înfricoşătoare, înflăcărată de luptă. Citi pe ea osîndirea sa. Dar Chémant era încă tînăr. Voia să mai trăiască. Şi de aceea murmură :

— Mă predau, domnule !

Capestang îşi băgă sabia în teacă, descoperi rana ofiţerului, o spălă, o pansă cu grijă şi apoi spuse :

— Vorbeşte, acum !

— Ce om mai e şi ăsta !, exclamă Chémant. Mai întîi vrea să mă omoare. Apoi mă îngrijeşte ca pe un frate. Eşti un mare curajos, un suflet nobil. Domnule, adevărul este foarte simplu : domnul de Richelieu şi domnul de Cinq-Mars iubesc aceeaşi femeie. Dar ea îl iubeşte pe marchiz... şi o înţeleg foarte bine, căci Cinq-Mars este un bărbat fermecător. Domnul de Richelieu are un fel special de a se face iubit : a pus să fie arestat Cinq-Mars. Vrea să-l ducă la Bastilia, iar pe femeia iubită o ţine la el. Vedeţi, dar, ce simplu este totul !?

— Aşa !, spuse Capestang uimit de simplitatea lucrurilor. Şi zici că femeia iubită este la el ?

— Da, domnule, pe cheiul Augustin. La doi paşi depărtare de strada Dauphine.

Capestang porni în grabă, fără a asculta mai departe, se repezi în camera joasă în care era închis vizitiul, îşi puse mantia pe umeri şi pălăria pe cap, porunci lui Cogolin să-l aştepte acolo şi se năpusti afară. Sări pe capra caleştii şi biciui caii.

— Monseniore, anunţă un valet pătrunzînd în camera în care se afla Richelieu, caleaşca s-a întors.

— Foarte bine !, exclamă episcopul, făcînd un gest de mulţumire ; trimite-mi-l numaidecît pe Chémant.

— Se vede treaba că domnul de Chémant s-a oprit în drum pentru vreo treabă urgentă.

— Cum ? S-a oprit în drum ?, întrebă uimit Monseniorul. Trimite-mi-l repede pe vizitiu. O să-l întreb chiar pe el.

— Aşa am gîndit şi eu, Monseniore. Este chiar în faţa uşii.

Valetul ieşi. Vizitiul intră. Richelieu, pe un ton tăios, porunci :

— Vorbeşte ! Ce i s-a întîmplat lui Chémant ? Prizonierul a fost dus la Bastilia ?

— Nu, Monseniore, răspunse o voce tăioasă. Domnul de Cinq-Mars se află la castelul său.

— Cinq-Mars... la castelul său, bîigui Richelieu îngrozit. Glasul acesta,... ah, glasul acesta !

— Iar în ceea ce îl priveşte pe Chémant, Monseniore, tocmai i se panseazā rana pe care i-am făcut-o.

Şi Capestang îşi scoase pălăria şi mantia, al cărei guler îi ferea faţa. Richelieu rămase înmărmurit de mirare.

— Vă voi explica, Monseniore, continuă Capestang. Mă plimbam tocmai pe strada Saint-Antoine, cînd auzii glasul domnului marchiz de Cinq-Mars, care striga după ajutor. Încă de foarte mult timp am de soluţionat o afacere cu domnul acesta. Mi s-a părut atunci momentul potrivit de a cunoaşte luciul sabiei sale. De vreo două sau trei ori pînă acum, l-am provocat la duel, dar totdeauna a trebuit să-l amîn. Domnul de Chémant s-a împotrivit. Atunci m-am luptat cu el, în timp ce valetul meu se năpustea asupra vizitiului. Pentru a veni mai repede să vă dau raportul, am împrumutat caleaşca dumneavoastră. Iată toată povestea !

Un suspin adînc umflă pieptul lui Richelieu. Uimirea îl paraliza. Îndrăzneala acestui om, care concepea asemenea manevre — şi totodată le şi executa — îl înspăimînta. Cu ochii holbaţi privea spre Capestang, care se încumeta să-l înfrunte. În sfîrşit, suspinînd, episcopul murmură :

— Fanfaronule !

— Fanfaron !? Întocmai, Monseniore ! Luaţi seama, însă ! Aceasta nu e o farsă ca aceea pe care o joacă comedienii domnului de Concini. Se spune că scrieţi tragedii, Monseniore. Un singur cuvînt insultător şi devin numaidecît colaboratorul dumneavoastră : sabia Fanfaronului va servi drept toc... dar noi vom scrie cu sînge !

Richelieu nu răspunse nimic. Dacă ar fi existat ceva pe lume care să-l fi înfricoşat pe Fanfaron, atunci această înfăţişare de tigru, aceste priviri întunecate din care străfulgerau lumini funeste, acest rîs plin de ură care-i schimonosea gura, acest aspect înfricoşător al omului care vroia să ucidă l-ar fi făcut pe aventurier să se cutremure şi să dea înapoi. Richelieu, cu buzele tremurătoare, ridică mîna, întinse braţul spre Capestang, cu un asemenea gest de parcă ar fi fost un călău care vrea să pună mîna pe osîndit. Apoi, deodată, se apropie de masă, pe care se afla un gong şi un ciocănaş. Dintr-o singură săritură, Capestang se interpuse între gong şi Richelieu.

— Monseniore, spuse el cu glas tunător, mă veţi obliga, oare, să vă omor ?

Richelieu aruncă o privire tăioasă cavalerului.

— Ai îndrăznit să te atingi de un episcop, de un ministru al regelui ? De un ministru al Domnului ?

— Şi chiar dacă aţi sta aşezat pe scaunul regelui, tot aş îndrăzni.

Cei doi bărbaţi erau aproape unul de altul. Amîndoi erau palizi. Amîndoi păreau înflăcăraţi. Şi atunci, Capestang făcu acelaşi gest pe care îl făcuse Richelieu mai adineauri. Numai că el merse pînă la sfîrşit : mîna lui se sprijini pe umărul Episcopului. Richelieu se încovoiă. Ridică obrazul spre acel care îndrăznise acest lucru înfricoşător : să-l atingă cu mîna. Iar ceea ce văzu atunci, nimici răzvrătirea mîndriei sale. Capestang, ţeapăn, aspru, cu faţa albă, cu o privire fulgerătoare, îi apăru înconjurat de o aureolă înspăimîntătoare.

— Monseniore, spuse Fanfaronul cu un glas tăios, sînteţi un ministru al regelui, un ministru al Domnului ; reprezentaţi, aşadar, tot ceea ce oamenii respectă şi adoră : puterea omenească şi puterea dumnezeiască. Mi s-a spus că regele vă socoteşte drept stîlpul de fier pe care trebuie să se sprijine monarhia. Eu, Monseniore, însă, nu însemn nimic sau prea puţin. Ce se va întîmpla mîine cu mine ? Poate că voi fi şi eu un prizonier care îşi aşteaptă moartea eliberatoare în fundul subteranei în care mă veţi arunca ! Poate voi fi un cadavru care se va gîndi — dacă morţii pot să mai gîndească — la securea care trebuie să-i reteze capul ! Iată ce se va întîmpla cu mine în curînd ! Dar ce se va întîmpla cu dumneata, dacă se vor realiza cele ce se spun ? Mai aproape de tron decît Mareşalul de Ancre însuşi, vă aşteaptă atotputernicia. Veţi fi acela în faţa căruia totul va tăcea şi se va pleca. Privindu-vă, am impresia că sînteţi una din acele fiinţe a cărei gîndire însumează o voinţă nemărginită. Veţi fi acela care stăpîneşte. Şi atunci, mie — eu, care nu sînt nimic — mi-a venit această idee : eu singur pot nimici doar printr-un gest această mîndrie, acest despotism, această putere de astăzi şi de mîine. Aş putea face acest gest (Capestang scoase pumnalul) ! Înainte ca să

puteți scoate un singur țipăt de ajutor, înainte ca vreunul din servitorii dumneavoastră să poată pătrunde în această cameră, v-aș putea întinde mort la picioarele mele (Capestang lipi vîrful pumnalului de gîtul lui Richelieu). Nu voi face aceasta, dar am să vă propun o înțelegere : vă las viața, iar dumneavoastră, domnule, în schimbul ei, adică în schimbul atotputerniciei, mi-o veți înapoia pe Marion Delorme !

Capestang îi dădu drumul lui Richelieu și se retrase cu un pas, ca și cum, printr-un ultim gest de curaj ar fi vrut să-i dea prilejul să fugă, să strige sau să se gîndească. Richelieu întoarse capul. Era palid ca și cum Moartea ar fi intrat de-acum în camera în care se aflau. Dar nu la această moarte se gîndea Ducele de Richelieu. Nici chiar numele lui Marion Delorme, rostit brusc de Capestang, nu-l făcu să tresară. Nici dragostea și nici moartea nu ocupau gîndirea lui. Richelieu suferea ; mîndria lui sîngera.

Da ! Într-adevăr, Episcopul părea întocmai unui leu prins în cursă. Privirile lui rătăcite se țintiră din nou asupra lui Capestang. Se priviră o clipă ! O clipă neuitată în viața de atotputernicie a lui Richelieu, dar și în viața de aventuri a cavalerului.

— Învins !, mîrîi ministrul ca pentru el însuși. Învins de neghiobul acesta !

Capestang rămase nemișcat. Nici o cută a obrazului său nu mișca. Era înfricoșătoarea nemișcare a ființei gata să sară, gata să ucidă !

— Dacă fac o singură mișcare, se gîndea Richelieu, dacă deschid numai gura să strig... adio visuri de mărire, de putere ! Învins ! Sînt învins !

Și-atunci, trăsăturile feței i se destinseră. Plecă capul. Două lacrimi, poate singurele lacrimi pe care le-a vărsat în viața sa, lacrimi arzătoare pe care numai umilința le poate cauza, i se rostogoliră pe obraz. Dar, imediat fură uscate de fierbințeala feței sale.

— Vino !, murmură el.

Capestang privi țintă în ochi pe episcop, și îi spuse :

— Monseniore, m-ați condamnat la moarte. Citesc aceasta în privirile dumneavoastră. Mi-aș putea asigura viața, îndepărtînd pe judecător. Ei bine, îngăduiți-mi să vă spun : nu mă tem de dumneavoastră ! Ascultați doar un lucru : o singură greșeală în ceea ce faceți, un singur gest mai mult sau un singur cuvînt rostit prea tare — și vom muri amîndoi. Acum, porniți, Monseniore, vă urmez !

Și Capestang își puse pumnalul în teacă.

Richelieu ieși din cabinetul său. Printr-o sforțare eroică, reuși să impună înfățișării sale să nu exprime nimic altceva decît o absolută nepăsare, un absolut dispreț. Cu pași hotărîți, se îndreptă — printr-un gang luminat — spre ușa camerei în care era închisă Marion Delorme. Episcopul deschise ușa.

Marion se afla acolo. Era îmbrăcată. Din clipa în care fusese dusă în odaia aceea, nu se dezbrăcase deloc. Îl văzu pe Richelieu ! Îl văzu pe Capestang. Și își dădu numaidecît seama de cele ce se petrecuseră. Se

ridică şi fără să rostească un singur cuvînt — mîndră şi fermecătoare — se duse şi îl luă pe cavaler de braţ.

— Monseniore, spuse Fanfaronul cu glas liniştit, deschideţi doamnei poarta palatului şi conduceţi-o pînă la chei.

Richelieu coborî.

— Doamnă, i se adresă apoi lui Marion, vă rog, deocamdată, să nu mă ţineţi de braţ. Am nevoie să mă mişc în voie.

Marion se supuse. Sufletul îi sălta în piept. Tremura din tot corpul, poate din pricina groazei, care reieşea din această scenă înspăimîntătoare prin liniştea ei. Tremura lîngă aceşti doi bărbaţi atît de liniştiţi, care escortau moartea. Sau poate că tremura de dragoste şi de admiraţie. Un soldat se afla în apropierea porţii. O privire fugară : Richelieu cercetă baraca soldatului. Nădăjduise că acolo... dar baraca sentinelei era goală.

— Deschide, spuse el scurt.

Oşteanul execută porunca, fără să bănuiască o clipă măcar că astfel lua şi el parte la o tragedie înspăimîntătoare.

Richelieu mergea în frunte. După ce trecură podul, se opri.

— Pînă la Piaţa Grève, Monseniore !

Şi Richelieu merse pînă acolo. Acolo se opri din nou. Capestang se opri şi el. Se descoperi şi se înclină respectuos în faţa Episcopului :

— Monseniore, sînteţi liber. Îmi iau rămas bun de la dumneavoastră. Dar, înainte de a vă părăsi, mai lăsaţi-mă să vă spun ceva : vă admir, Monseniore. Credeţi-mă ! Admiraţia unui om ca mine merită să fie preţuită de un om ca dumneavoastră. În viaţa de atotputernicie care vă aşteaptă, veţi avea, Monseniore, de împlinit multe lucruri înspăimîntătoare. Poate că remuşcările vă vor tulbura vreodată somnul. Atunci, gîndiţi-vă că într-o noapte aţi înapoiat o femeie celui care o iubeşte. Iar amintirea acestei nopţi în care mîndria dumneavoastră a suferit atît, o să vă mîngîie şi va alunga spectrele adunate în visul dumneavoastră.

Richelieu nu spuse nici un cuvînt. Semeţ şi mîndru, îi privi pe Capestang şi pe Marion Delorme cum se îndepărtau în noapte. Oare ce gîndea el ? Nimeni nu a ştiut vreodată !

*
* *

Capestang şi Marion Delorme ajunseră în curînd la poarta castelului marchizului de Cinq-Mars. La toate întrebările lui Marion, aventurierul nu replică decît foarte şovăielnic şi numai cu răspunsuri imprecise.

— Acum, spuse el cînd se opriră în faţa porţii, puneţi să vi se înşeuze caii cei mai repezi la trăsura cea mai uşoară şi fugiţi. Atît timp cît între dumneavoastră şi Richelieu nu va fi o depărtare de cel puţin o sută de kilometri, existenţa voastră îmi va da de gîndit.

— Să fug !, murmură Marion. Să fug din Parisul pe care voiam să-l cuceresc.

— Ei drăcie ! Dar asta nu va fi decît un vicleşug, o retragere. Veţi reveni cînd furtuna nu va mai răbufni asupra capetelor voastre. Doamnă, dumneavoastră care sînteţi atît de curajoasă la atac, fiţi fără de frică şi în retragere. Încă un cuvînt : trimiteţi-mi-l pe Cogolin, pe care l-am uitat la dumneavoastră.

— Adio !, spuse Marion tremurînd. Vă voi revedea vreodată, oare ?

— Cine ştie ? Dar plecaţi. Plecaţi repede ! Chiar în acest moment, Richelieu îşi strînge oamenii.

În bezna nopţii, Marion aruncă o privire spre cavaler şi murmură în sinea ei :

— Adio, prima mea dragoste... poate singura mea dragoste !

Deodată, îl cuprinse în braţe, îi apropiă capul de ea şi îl sărută pe buze. Un sărut pătimaş... Apoi se îndepărtă în grabă. Aventurierul rămase înmărmurit de acest sărut.

Capestang traversă drumul şi se ascunse în umbră. Zece minute mai tîrziu, îl văzu pe Cogolin ieşind din castel şi îl strigă. Valetul, mîndru, începu să povestească lupta lui cu vizitiul.

Cavalerul îi porunci cu glas aspru să tacă, şi servitorul rămase foarte întristat.

În acest moment, poarta castelului se deschise. La lumina unei făclii pe care o ţinea portarul, se văzu un poştalion tras de doi cai voinici. Capestang îi zări, ca într-un vis, pe Cinq-Mars şi pe Marion strînşi unul de altul. Poştalionul porni repede şi curînd se pierdu în depărtare. Capestang scoase un oftat adînc.

— Ah ! murmură el, iată un bărbat fericit ! Iată dragostea care trece ! O fi oare adevărat că există unii oameni destinaţi fericirii şi alţii sortiţi tristeţii... Cinq-Mars a plecat cu cea pe care o iubeşte ! Nu le doresc decît să fie fericiţi ! Dar, pe mine... cine mă va face fericit ? Cine mi-o va da pe cea pe care o iubesc ?...

Se întrerupse. Izbucni într-un rîs nervos.

— Giselle ! Nepoata lui Carol al IX-lea ! Hai, Fanfaronule, aceasta nu ţi se potriveşte ţie ! Vino, Cogolin, vino prietene, să continuăm !...

— Ce să continuăm, domnule ?

— Goana după bogăţie !

IV

CASA DE PE PODUL BURSEI

A doua zi după vizita Léonorei Galigai care venise să se sfătuiască cu Lorènzó, piticul se plimba cu paşi mărunţi prin prăvălia lui de la parter. Aci îi plăcea lui să stea de obicei. Uşa care dădea spre pod era deschisă. Din cînd în cînd, un bărbat sau o femeie din popor intra înăuntru, făcîndu-şi semnul crucii, arunca prin toate colţurile o privire înfricoşată

și bănuitoare, apoi cerea ierburile de care avea nevoie, punea o piesă albă sau o monedă pe masă și pleca în grabă.

Acest negoț de ierburi era însăși rațiunea de a fi a lui Lorenzo, era rațiunea lui socială, paravanul care ascundea groaznicul său negoț cu otrăvuri. Piticul își servea toți clienții cu aceeași nepăsare, iar fiecărui cumpărător îi dădea cîteva sfaturi gratuite.

Lorenzo tocmai vindea unui tînăr un praf menit să-l facă să-și vizeze iubita, cînd dinspre capul podului se auzi o mare zarvă. O femeie cu fața plină de coșuri se repezi în prăvălie și începu să geamă :

— Ah ! domnule Lorenzo, sînt pierdută dacă nu-mi dai ceva care să mă salveze : nebuna m-a nimerit în trecere.

— O nebună v-a atins ?, se interesă Lorenzo deschizînd un sertar.

— Sfinte Iisuse ! Dumnezeule ! Ai milă de mine ! Aici, pe pod, mi-a atins mîna cu mîna ei. Cu siguranță că voi face cangrenă. Scapă-mă, bunul meu Lorenzo !

— Liniștiți-vă ! Spuneți-mi numele dumneavoastră de botez ?

— Jehanne. Cum ? Nu mă cunoști ?

— Jehanne ? Foarte bine.

Și scoase dintr-un sertar o frunză de verbină, care fusese așezată sub multe frunze asemănătoare, pe deasupra cărora scria cu roșu : Maria, Huberta, Ana, Géranda, Luiza, Nicoleta — într-un cuvînt toate numele din calendar.

— Iată, spuse Lorenzo, o frunză de verbină culeasă pe timpul în care soarele străbate zodiacul Leului. Am scris numele Jehannei cu sînge de cioară. Poartă acest talisman la dumneata și vei fi la adăpost de orice nenorocire. Fiind vecină cu mine, nu plătești decît un singur ducat.

Femeia se grăbi să dea ducatul cerut, apucă cu respect frunza de verbină pe care și-o puse în sîn și ieși tocmai în clipa în care zarva se făcu mai mare. Lumea striga mereu :

— Iată nebuna. Dar, acum nu ne mai este frică de ea !

Piticul ridică din umeri și înaintă în pragul prăvăliei. O femeie ciudat îmbrăcată, dar cu veșminte foarte frumoase, cu părul alb despletit și căzîndu-i pe umeri, dar cu fața tînără și frumoasă, înainta cu mîinile împreunate, cu ochii plecați. Avea o atitudine foarte mîndră. Dar, oare, vedea sau auzea pe ștrengarii care o urmăreau ? Desigur că nu, căci înainta nepăsătoare, fără să întoarcă privirile nici la dreapta și nici la stînga. Mersul ei înfățișa toată durerea care o stăpînea.

Lorenzo o văzu apropiindu-se și se cutremură.

Pe măsură ce ea înainta, negustătorul de ierburi se dădea înapoi spre fundul prăvăliei. Numai în clipa în care trecu prin fața porții, piticul se înălță în călcîie și, cu fața palidă, murmură :

— Ducesa de Angoulême ! Remușcarea mea, care trece !...

. . . .

Lorenzo închise în grabă prăvălia și se duse s-o urmărească pe dementă Se ținea la o mare depărtare. De unde venea ? Unde se ducea ? După ce trecu podul, Violetta o coti la dreapta, spre numeroasele poduri

care constituiau în acel loc al Senei porturile de cărbune, de lemn, de cereale.

Banda de ștrengari o urmărea mereu. Femeile care treceau, își făceau semnul crucii. Altele se apropiau și îi atingeau rochia, crezînd că astfel vor atrage fericirea asupra lor. Nimeni nu se neliniștea să afle încotro se îndrepta Violetta, căci fiecare știa că nebunii au un ghid care le vorbește și căruia îi răspund. Treptat, banda de ștrengari se risipi.

Violetta o luă pe strada Barrès și pătrunse în ospătăria „ La Cirnatul de Aur". Lorenzo așteptă cîteva momente, apoi intră și el. Salonul era gol. Nu se afla acolo decît doamna Léonarde, care-și orînduia borcanele, paharele, farfuriile. Ea îl cunoștea pe pitic, căci fusese de două-trei ori în prăvălia lui.

— Oare ce caută aici vrăjitorul acesta ?, murmură ea tremurînd.

Lorenzo își scotoci buzunarele, scoase un ducat de aur și îl puse pe masă, în fața Léonardei.

— Cu ce să vă servim, stăpîne ?, întrebă grăbită femeia uitînd de frica ce-o cuprinsese.

— Acest ducat este pentru dumneata, spuse Lorenzo. Vreau să-mi dai numai cîteva informații.

— Vorbește !, spuse Léonarda luînd moneda de aur.

— Cunoști pe femeia care a intrat aici puțin înaintea mea ? Unde locuiește de obicei ? Cine este ? Dacă-mi spui tot ceea ce știi,... mai am în buzunar și alți ducați asemănători pe care ți-i voi da. Gîndește-te, însă, că dacă mă minți, eu pot afla aceasta și mă pot răzbuna chiar din depărtare.

— Știu prea bine aceasta. Dar cine mă asigură pe mine că această monedă nu se va schimba la noapte într-o frunză uscată sau într-o bucată de plumb, așa cum s-a mai întîmplat multor oameni care s-au încrezut în sclavii Satanei.

Lorenzo surîse cu dispreț.

— Zgîrie pe fața monedei o cruce, cu un vîrf de cuțit, spuse Lorenzo. Dacă banul nu este decît un semn al diavolului, atunci nu poate suporta simbolul izbăvirii...

Léonora se grăbi să asculte. Și constată cu bucurie că și după ce săpase crucea, ducatul își păstra aceeași strălucire gălbuie. Atunci, ea îl rugă pe Lorenzo să se așeze, luă loc în fața lui și ca o femeie bună ce era și care nu cerea decît să vorbească începu :

— Doamna aceasta a intrat pentru prima oară în hanul meu acum o lună. Plîngea cu lacrimi amare. Nu am putut afla de la ea nimic altceva decît că îi fusese răpită fiica și că ea însăși nu mai vroia să se întoarcă acasă de frică să nu fie răpită. Mi-a spus că se numește Violetta și că nu are alt nume...

Lorenzo dădu din cap. Aceste amănunte se potriveau foarte bine cu cele ce știa el.

— Sărmana doamnă, continuă Léonarda, plîngea atît de înfocat, încît m-am hotărît să-i ofer găzduire, cu toate că nu avea bani și chiar din cuvintele ei fără șir mi-am dat seama că este dementă. I-am dat o

cameră la etaj și în fiecare zi îi duc acolo tot ce are nevoie. În fiecare zi iese la aceeași oră, spunînd că se duce la rege pentru a i se plînge și pentru a-i implora mila. De fiecare dată revine și mai tristă. Dar cine este ea ? Nu știu ! Desigur, o doamnă din lumea mare. Dar trebuia să-ți spun că nu o voi putea ține prea mult timp, deoarece cheltuiala ei a întrecut valoarea bijuteriei pe care mi-a dat-o.

Bijuteria era un lanț de aur pe care Léonarda îl luase drept chezășie.

— Știi, eu nu sînt bogată, se grăbi ea să adauge.

— Bine, spuse Lorenzo, nu mai știi nimic altceva ?

— Jur pe toți Sfinții !...

— Bine ! Acum, ascută-mă ! O vei ține aci pe această nenorocită atît timp cît va binevoi să cinstească ospătăria dumitale. Voi suporta eu toată cheltuiala. Mai mult chiar : atunci cînd va ieși, vei pune pe unul din servitorii dumitale s-o urmărească, fie pentru a o apăra, fie pentru a-i îndrepta pașii dacă se rătăcește cumva. Să știi că este o femeie foarte nobilă și că vei fi bine răsplătită pentru toate îngrijirile dumitale.

— Bine !, murmură Léonarda. Și eu am fost de aceeași părere...

Și femeia se pierdu în jurăminte de credință pe care Lorenzo le întrerupse prin răsunetul altui ducat de aur rostogolit pe masă. De astă dată, Léonarda renunță la dovada semnului crucii.

. . . .

Reîntors în prăvălia lui, Lorenzo începu să se gîndească :

Fata este în mîinile Léonorei. Mama se sfîrșește de supărare. Cavalerul de Capestang, singurul care le-ar putea scăpa prin nemaipomenitul lui curaj, este de asemeni prizonier. Tatăl este la Bastilia. Și numai eu sînt pricina tuturor acestor nenorociri. Din ce cauză, oare, sufletul meu este cuprins de atîta milă, încît vrea cu tot dinadinsul să-i salveze pe toți ? Nu ! Doamne, există o voință mai puternică decît a mea, care mă silește să repar răul pe care l-am făcut la Orléans ! Care voință ? O întîmplare miraculoasă a făcut din mine salvatorul Gisellei și al lui Capestang ! Acesta este — o simt foarte bine — evenimentul de seamă din viața mea. Aceeași întîmplare m-a scos în fața ducesei de Angoulême, pe care trebuie s-o salvez. Dar cum să procedez ? Léonorei îi impun destulă groază, pentru a o sili să cruțe viața Gisellei și a lui Capestang ! Dar, cum să fac ca cei doi tineri să fie liberi ?

În acest moment, auzi bătăi în ușă. Cineva bătea într-un fel cu totul special, așa cum se înțelesese el cu unii din misterioșii lui clienți.

Coborî scările, deschise și tresări : vizitatoarea nu era alta decît Lénora Galigai.

Credincios obiceiului său, negustorul oferi un fotoliu mareșalei și așteptă ca ea să-i adreseze primul cuvînt. Dintr-o privire fugară, cercetă înfățișarea ei și observă că, de la ultima ei vizită, soția lui Concini se schimbase foarte mult.

Fața ei era tot atît de palidă, iar ochii ei negri străluceau tot atît de răzbunători. Dar trăsăturile ei înăsprite, fața ei slăbită, cuta care îi brăzda

fruntea şi surîsul de amărăciune care îi închircea buzele accentuau tot ce putea fi înfricoşător în această mască.

— Oare ce vrea să-mi ceară ? se gîndi Lorenzo. Prin ce aş putea-o influenţa îndeajuns ca să obţin eliberarea Gisellei şi a cavalerului ?

— Lorenzo, începu Léonora, o mare nenorocire s-a abătut asupra mea : Giselle de Angoulême şi nemernicul acela de avenurier au fugit.

Piticul îşi muşcă buzele. Unghiile degetelor îi pătrunseră în podul palmei, dar nici o tresărire nu zgudui trupul său.

— Liberi ! Liberi !, mîrîi în sinea lui cu o bucurie nestăvilită. Oare mîna fatalităţii va înceta să mai apese asupra mea ? Oare voi cunoaşte şi eu mulţumirea bucuriei, aşa cum am cunoscut suferinţa urii ?

Dar privirea lui nepăsătoare nu trăda nici măcar mirare. Léonora, care-l cerceta cu luare aminte, clătină din cap.

— Lucrul acesta nu te miră deloc ?, întrebă ea.

— Nu, răspunse Lorenzo, ştiam că Giselle şi Capestang vor scăpa.

Privirile Léonorei străfulgerară. Mîna ei căută pumnalul pe care îl purta întotdeauna la centură. Lorenzo rămase nemişcat.

— Cum de ştiai ?, mai întrebă Léonora. Şi dacă ştiai, pentru ce nu m-ai prevenit ?

— Nu eram sigur, doamnă. Nu ştiam decît un singur lucru : în starea în care vă găseaţi, trebuia neapărat să comiteţi imprudenţe. Vă vedeam hotărîtă să vă bateţi joc de Ordinele superioare şi puteam bănui astfel că prizonierii vor scăpa. Doamnă, niciodată nu puteţi rîde de Dumnezeu...

Léonora păli şi mai mult. Se înclină, se prăbuşi aproape în faţa acestui pitic care îi vorbise cu atîta semeţie şi asprime. Era uimită în faţa acestei noi dovezi a ştiinţei lui Lorenzo.

— Este adevărat. Voiam să-mi bat joc. Bunul meu Lorenzo, de unde deţii această minunată ştiinţă a ghicitului ?! Eu, atît de mîndră şi puternică, mă umilesc în faţa ştiinţei tale. Da, am vrut să înşel destinul. Mi-ai spus că numai un rege poate porunci moartea Gisellei şi a lui Capestang. Dar nu şi o regină !

— Nu, doamnă, nu v-am spus *o regină*. Iar dumneavoastră aţi chemat-o într-ajutor pe Maria de Medicis.

— Am fost destul de aspru pedepsită pentru această intenţie.

— Doamnă, spuneţi-mi acum, cum de s-a întîmplat nenorocirea aceasta. Poate mai putem îndrepta răul !...

— Nu ştiu !, strigă Leonora frămîntîndu-şi mîinile. Tot ceea ce îţi pot spune este că regina a poruncit lui Belphégor să-l coboare pe Capestang în puţ. De îndată ce cavalerul ar fi murit, negrul ar fi dus-o pe Giselle în faţa cadavrului. Astfel, credeam că ascult întocmai sfaturile tale, căci tot un cap încoronat dădea porunca de moarte ; pentru că, astfel, Capestang ar fi murit de groază şi Giselle s-ar fi sfîrşit de durere ; şi n-aş fi întrebuinţat nici sabia, nici otrava, nici apa, nici focul, nici foamea, nici setea. Lucrurile s-au întîmplat în timpul serbării lui Concini. Cînd am socotit că moartea şi-a desăvîrşit opera, l-am chemat pe Concini. Toţi trei — el, regina şi cu mine — am coborît în subterane. Dar

acolo nu am mai găsit pe nimeni, nici pe cavaler, nici pe Giselle și nici pe Belphégor ! Cu siguranță că nubianul i-a eliberat și desigur că și el a ascultat de vreo poruncă a iadului. Tu cunoști, doar, credința servitorului meu...

— Și ce s-a întîmplat cu Belphégor ?

— A dispărut. Am poruncit să fie căutat.

— Și ce a spus domnul Mareșal de Ancre ?

Léonora rămase gînditoare cîteva clipe.

— Concini, spuse ea, mă va ucide : Am citit în privirile lui osîndirea. Voi muri de mîna lui, Lorenzo.

— Și îl mai iubiți încă ?

— Da !, răspunse Léonora cu o admirabilă simplitate.

— Ciudățenie a sufletului femeiesc, gîndi negustorul de ierburi. Cine știe dacă l-ar iubi tot atît de mult pe Concini, dacă acesta ar fi îndrăgostit de ea. Omul acesta o urăște, o disprețuiește, cu siguranță că o va ucide... și ea îl iubește totuși.

— Da, spuse Léonora, ca și cînd ar fi citit în gîndul lui Lorenzo, mă va ucide. Dar nu înainte de a-i înlesni fericirea și atotputernicirea. Atunci, voi muri fericită ; da, fericită de a muri pentru el și prin el.

Exaltarea pasiunii aureola urîțenia Léonorei. Dragostea o schimba. Unui poet, unui artist i s-ar fi părut chiar frumoasă prin această credință care conținea ceva înspăimîntător și duios în același timp.

— Așadar, mă va ucide, spuse ea cu glas hotărît. Dar știe că niciodată nu va putea atinge fericirea dragostei dacă eu nu-i voi da atotputernicirea realității. Numai atunci mă va ucide Concini. De aci înainte, Concini mi se va supune întocmai ca un copil. Momentan, s-a împăcat cu Maria de Medicis.

Un suspin adînc umflă pieptul Léonorei.

— Atunci, spuse Lorenzo, ești încă hotărîtă să-l înscăunezi rege pe Concini ?

— Pentru ce, oare, să-mi fi schimbat vrerea ? se miră Léonora, înclinată întotdeauna spre bănuială. Oare nu chiar tu însuți mi-ai spus că lucrul acesta e cu putință ?

— Da, da, și vi-l mai spun și acum !

— Pentru aceasta lucrez, Lorenzo. Condé este la Bastilia. Angoulême este la Bastilia. A mai rămas Guise. De îndată ce voi scăpa de acești trei conspiratori, restul nu mai este decît un joc pentru mine. Am vorbit cu cei mai însemnați partizani ai lui Condé și ai lui Angoulême. Știu care este prețul conștiinței fiecăruia din ei. Cînd totul va fi pregătit, Concini va porni împotriva Luvrului și îl va aresta el însuși pe rege.

— Atunci, nu mai vreți să-l ucideți ?

— Nu ! spuse Léonora. Moartea lui este nefolositoare și periculoasă, *înainte*. Vom vedea *apoi*. Dar, Lorenzo, trebuie să pun din nou mîna pe Capestang. Îl urăsc pe acest cavaler care mi-a zădărnicit toate planurile. Chiar dacă ar trebui să-mi risc viața — chezășia puterii lui Concini — nu aș vrea să plec de pe această lume înainte de a-l vedea mort. Nu vreau, îndeosebi, s-o las pe Giselle în urma mea. Nu, aș muri

prea nenorocită, Lorenzo, trebuie să mă ajuţi să-i regăsesc. Ştii cîtă încredere am în ştiinţa ta. Voi face tot ce îmi prounceşti. Ei, nu-mi răspunzi ? La ce te gîndeşti ?

Lorenzo părea cufundat într-o gîndire profundă. Şi iată ce gîndea : „trebuie să aleg între Giselle şi Léonora, între Capestang şi Concini, între binele care îmi călăuzeşte paşii de cîtva timp şi răul căruia i-am închinat toată viaţa. Dacă aleg răul, nu numai că ajung un personaj foarte puternic, dar asigur şi realizarea marelui vis de răzbunare şi de ură, care m-a susţinut toată viaţa, pînă în momentul în care am fost cuprins de remuşcări. Dacă aleg binele, totul se prăbuşeşte şi îmi risc chiar şi viaţa.

— Pentru ce nu îmi răspunzi ? mai întrebă o dată Léonora.

Lorenzo rămase tăcut. Mintea îi era frămîntată de o mare luptă lăuntrică. Totuşi, faţa lui rămînea nemişcată, nepăsătoare.

— Să-i regăseşti ?, murmură el într-un tîrziu, ca şi cum s-ar fi coborît pe pămînt.

— Da, scrişni Léonora printre dinţi : să-i regăsesc !

— Mă voi gîndi, promise Lorenzo. Fiţi liniştită, doamnă !

— Iar pînă atunci voi pune să fie supravegheate îndeaproape casa din strada Barrès şi palatul din strada Dauphine. Îmi juri că vei întrebuinţa toată ştiinţa ta pentru acest lucru ?

— Vă jur, doamnă, spuse Lorenzo ridicîndu-se. Dar, amintiţi-vă bine cuvintele mele. Ele nu mai sînt o simplă presupunere, ci o afirmaţie hotărîtă. Puteţi socoti aceste cuvinte drept o prezicere care trebuie neapărat să se întîmple.

— Spune-mi-o !, îl îndemnă Léonora fremătînd.

— Îi este interzis lui Concino Concini să se atingă de Giselle de Angoulême şi de cavalerul de Capestang, atît timp cît nu va fi rege.

— Dar, apoi ?

— Apoi ? Orice îi va fi îngăduit. Dar, dacă încearcă vreo violenţă împotriva lor înainte, nimeni şi nimic nu-l va mai putea scăpa de la moarte. Şi atunci, moartea lui va fi pricinuită chiar de mîna cavalerului.

— De a cavalerului ?! tună Léonora.

— Dacă soţul dumneavoastră încearcă ceva împotriva Gisellei sau a cavalerului, va muri de mîna lui Capestang ! Şi nimic pe această lume nu-l va putea scăpa...

Lorenzo rosti aceste cuvinte cu toată convingerea. Iar după ce Léonora (ducînd cu ea promisiunea lui de a-i găsi pe cei doi fugari) se retrase, murmură în sinea lui :

— Cred că acum i-am scăpat de orice primejdie, pînă cînd Mareşalul va fi rege. Iar cît priveşte acel moment, voi face astfel ca el să nu se întîmple niciodată !

V

REMUŞCĂRILE

Lorenzo îşi puse mantia pe umeri şi plecă în grabă. Vroia să-şi ţină promisiunea : să-i găsească pe cei doi fugari.

— De vreme ce ea este liberă, nu s-a putut refugia decît în strada Barrès sau în strada Dauphine. Să mă duc mai întîi la palatul din strada Dauphine. Atunci cînd am salvat-o din Sena, mi-a spus : „în orice zi şi în orice moment vii, bate de cinci ori la poartă".

Cu paşi repezi, Lorenzo se îndreptă spre ospătăria din colţul străzii Mortellerie şi bătu la poarta ei pînă ce hangiul, deşteptat din somn, veni să-i deschidă. Îi vorbi în şoaptă şi patronul hanului părea să-l asculte cu mult respect.

— Va fi precum doriţi. Într-o jumătate de oră, o caleaşcă va fi la capătul Podului Bursei. Fiţi liniştit, stăpîne !

Lorenzo făcu un gest de încuviinţare şi plecă în grabă spre strada Dauphine. Ajuns în preajma palatului lui Angoulême, cercetă atent împrejurimile. Convins de singurătate, se apropie de poartă şi, cum îl învăţase Giselle, bătu de cinci ori cu ciocănaşul.

Se scurseră zece minute ; Lorenzo tocmai se pregătea să pornească spre strada Barrès, cînd auzi poarta deschizîndu-se. Vrăjitorul pătrunse în interiorul palatului. Mai întîi nu văzu pe nimeni. Dar, în spatele lui, auzi poarta închizîndu-se. Un glas femeiesc murmură în apropierea lui :

— Dumneata eşti neguţătorul de ierburi, de pe Podul Bursei ?

— Da, răspunse Lorenzo, şi am venit pentru că fiica Ducelui de Angoulême mi-a spus să mă adresez ei atunci cînd voi fi deznădăjduit.

— Vino !, îi răspunse glasul.

Lorenzo simţi pe cineva prinzîndu-i braţul. Dar nu văzu pe nimeni. Prin întunecimea deasă, îşi urmă ciudata călăuză. Urcă o scară şi ajunse într-un gang foarte slab luminat. Atunci observă că aceea care-l conducea era o femeie cam de patruzeci de ani. Îl petrecu pînă la o cameră în care o zări pe Giselle de Angoulême. La intrarea piticului, ea se ridică şi veni în întîmpinarea lui.

— Domnule, binecuvîntez clipa în care mă voi putea achita de binele pe care mi l-ai făcut. Îţi mulţumesc pentru faptul că ţi-ai amintit de lămuririle pe care ţi le-am dat. Ce aş putea face pentru dumneata ?

Lorenzo nu răspunse.

— Din păcate, continuă Giselle — iar ochii i se umplură de lacrimi şi glasul deveni tremurător — posibilităţile mele sînt foarte mărginite acum. Tatăl meu este la Bastilia. Vestea am aflat-o de la servitoarea care te-a condus. Mama mea...

Glasul îi fu înnăbuşit de un suspin. Dar, înfrîngîndu-şi slăbiciunea, reluă :

— Oricît de slabă aş fi, tot nu te voi lăsa să faci zadarnic apel la recunoştinţa mea. Am bani. Am prieteni cărora m-aş putea adresa. M-am şi adresat lor, de-acum, pentru a se îngriji de nenorocitul meu

tată. Bani și prieteni... dispune de ceea ce îți pot oferi în aceste momente în care nenorocirea a pătruns în această casă atît de primitoare altădată...

Vorbea cu atîta măreție, cu atîta liniște, întocmai unei regine care primește pe un datornic. Nu pomenea nimic despre propiriile dureri. Lipsită de tatăl și de mama ei, fugărită în acest moment în care visele de măreție ale ducelui de Angoulême nu mai erau decît o dureroasă amintire, în care avea nevoie de tot sîngele rece, de toată energia pentru a-și găsi mama, pentru a-și salva tatăl și pe ea însăși, Giselle nu lăsa să se vadă decît grija pe care o acorda vizitatorului său.

— Doamnă, răspunse Lorenzo cu un glas care i se păru lui însuși tare ciudat (căci, pentru prima oară în viață, vocea îi tremura de emoție), nu am venit nicidecum să vă amintesc promisiunea pe care ați binevoit să mi-o faceți în ziua în care întîmplarea, mai mult decît voința mea, v-a îndrumat să căutați adăpost în sărăcăcioasa mea casă.

Giselle, mirată, îl întrebă din priviri.

— Nu, doamnă, reluă negustorul cu același glas duios, străbătut de suspine, nu, nenorocitul care se află în fața dumneavoastră nu poate avea pretenția la recunoștință. Dimpotrivă, el vă datorează recunoștință ; de cînd ați trecut prin cocioaba lui, ea s-a schimbat complet, s-a înviorat. Observ, însă, că vorbele mele vă miră ; mai bine zis, vă înfricoșează. Desigur că în curînd mă veți înțelege. Dar chiar din această clipă să fiți sigură că aveți în mine un servitor care și-ar da și viața pentru a o salva pe a dumneavoastră. Doamnă, am venit pentru a vă înștiința despre un lucru însemnat : casa aceasta și cea din strada Barrès vor fi supravegheate. Mareșala de Ancre... Cum ? Tremurați ? Liniștiți-vă ! Este o viperă care încearcă să muște, dar cred că am găsit antidotul otrăvii ei.

— Aceste cuvinte ciudate..., murmură Giselle fremătînd.

— Da ! Toate aceste cuvinte vi se par ciudate. Dar ce însemnătate are faptul de a cunoaște cum de am aflat că Léonora Galigai dorește moartea dumneavoastră, sau că Mareșalul de Ancre urmărește necinstirea dumneavoastră...

Giselle îl întrerupse printr-un gest.

— Niciodată o fiică a familiei de Angoulême nu a putut fi necinstită. Deoarece știi atîtea lucruri, trebuie să fi aflat, desigur, și despre încercarea celui pe care îl numești Mareșalul de Ancre. Dragostea lui respingătoare a distrus judecata mamei mele, dar...

— Doamnă, spuse Lorenzo, vă implor să nu-mi vorbiți astfel.

Giselle îl privi pe pitic ; și pentru prima oară o bănuială îi răsări în minte. Clătinînd din cap ca și cum ar fi vrut să gonească gînduri înfricoșătoare, reluă :

— Prin urmare, palatul acesta și cel din strada Barrès vor fi supravegheate ?

— Da, doamnă, spuse Lorenzo redăpătîndu-și sîngele rece. Trebuie să plecați chiar în astă-noapte și să părăsiți Parisul, căci nu cunosc un singur colț în care spionii lui Concini să nu se poată furișa. Sînteți pierdută, doamnă, dacă vă descoperă.

Giselle respunse liniştită :

— Mă voi refugia la Meudon.

Lorenzo clătină din cap.

— Bănuiţi că palatul din Meudon nu va fi tot atît de bine supravegheat ca şi celelalte două ?

— Nu mă voi duce la palat, ci voi trage la o ospătărie a cărei hangioaică este foarte credincioasă tatălui, mamei şi mie. Nicoletta ar muri, mai curînd, decît să mă trădeze.

— Acolo unde se făceau adunările Ducelui de Angoulême ?

— Da ! Partizanii tatălui meu s-au strîns acolo de mai multe ori, deşi erau destul de numeroşi. Întotdeauna, taina a fost respectată.

— Atunci vă puteţi duce acolo. Taina aceea preţuia cel puţin o sută de mii de livre. O cunosc pe Nicoletta. Îi plac foarte mult banii. Şi dacă ea refuza o sută de mii de livre pe care le-ar fi putut cîştiga printr-un singur cuvînt, trebuie să vă fie desigur tare credincioasă. Nu mai şovăiţi, plecaţi imediat.

Giselle clătină din cap. O hotărîre de neîrnfrînt se citea în privirea ei.

— Voi pleca, spuse ea, dar numai după ce o voi găsi pe mama.

Tăcu o clipă, apoi continuă :

— O iubesc pe mama nu numai pentru că îmi este mamă, nu numai pentru că toată viaţa ei m-a înconjurat cu dragostea ei, dar şi pentru că a fost tare nenorocită. Domnule, nu ştiu dacă sufletul meu este prea plin de amărăciune sau dacă îmi inspiri o încredere pe care nu mi-o pot explica, dar îngăduie-mi, te rog, să plîng în faţa dumitale... Nu ştiu ce nenorocire cu mult mai înspăimîntătoare m-ar putea lovi. Am suferit atunci cînd Ducele de Angoulême a fost dus la Bastilia. Am fost tare neliniştită cînd am aflat din nou că este prizonier. Alte sentimente ascunse în fundul sufletului meu m-au făcut să cunosc durerea. Dar mama mea, domnule... ! Să ştiu că mama mea, în starea în care se află, rătăceşte fără ţintă, sau că este expusă insultelor ; sau, ceea ce ar fi şi mai înspăimîntător, este înconjurată de mila pe care mulţimea o resimte pentru cei care şi-au pierdut minţile !... Mama mea, sărmană fiinţă care nu a ştiut decît să iubească !...

Suspinele o întrerupseră. Lorenzo, palid, palpitînd, privea lacrimile ei.

— Aşadar, spuse el cu glas întretăiat, bănuiţi că mama dumneavoastră este tare nenorocită ? Şi dumneavoastră sînteţi nenorocită pentru că nu sînteţi lîngă ea ?

— Sînt sigură că, departe de mine, mama mea se sfîrşeşte... Se sfîrşeşte, domnule, simt aceasta... Şi cînd voi afla că mama mea a murit departe de mine, fără mîngîiere, nu cred că va mai exista vreo fericire pe această lume care să-mi dea puterea să uit şi să trăiesc !

Piticul mîrîi. Începu să plîngă. Pentru prima oară în viaţa lui, plîngea. Şi erau tare impresionante aceste două fiinţe : fata, atît de mîndră în durerea ei, şi avortonul naturii, al cărui obraz întunecat era luminat acum de aripile remuşcării.

— Mulțumesc, domnule, spuse Giselle, îți mulțumesc mai ales pentru aceste lacrimi pe care le verși la auzul nenorocirii mamei mele.

Era semeață vorbind astfel ; semeață ca și dragostea ei de fiică, dar și fermecătoare. Surisul buzelor ei palide era dureros de fermecător. Lorenzo părea să nu fi auzit cuvintele ei...

— Atunci, socotiți că cel care vă va înapoia pe mama dumneavoastră va salva, în același timp, și viața ei și a dumneavoastră ?

— Jur că așa va fi !

— Repetați aceste cuvinte ! Repetați aceste cuvinte care-mi eliberează sufletul și care îl fac să urce spre înălțimile iertării...

Lorenzo îngenunchie.

Giselle rămase înmărmurită de mirare. Bănuiala care îi apăruse adineauri ca o străfulgerare deveni acum și mai puternică. Dar ea o alungă din sufletul ei. Giselle repetă :

— Da, am spus și o repet : cel care ne va reuni, va salva viața mamei mele și pe a mea însăși.

Un moment, Lorenzo rămase plecat la picioarele fetei, iar Giselle, cu ochii măriți în fața celor ce întrevedea, nu auzea decît suspinele afurisitului închinat la picioarele sale. Cînd Lorenzo se ridică, Giselle, de-abia recunoscu trăsăturile feței lui schimbate. Trăsăturile lui erau senine acum. Nu mai plîngea.

— Copilul meu, îngăduie-mi să te numesc astfel cel puțin o dată în viața mea. Copilul meu, îngăduie-mi o întrebare : ești bogată ? Vreau să spun, ai destui bani pentru a nu trebui să suferi vitregiile existenței ? Căci bunurile tale vor fi, fără îndoială, confiscate și...

— Domnule, să nu ai nici o grijă în această privință. Numai în pivnița palatului, tatăl meu a ascuns trei sute de mii de livre de aur. În pivnița ospătăriei despre care v-am vorbit mai adineauri se află cam tot pe atît. Iar în casa Mariei Touchet, de pe strada Barrès, se găsesc alte trei sute de mii de livre.

— Doamnă, strigă Lorenzo deodată, jur pe salvarea sufletului meu că nu veți părăsi Parisul fără mama dumneavoastră.

Giselle păli și scoase un țipăt sfîșietor.

— Știi... Știi...

— Nimic ! răspunse scurt Lorenzo. Dar nu mai puteți rămîne aci nici o clipă măcar. Iată ceea ce știu. Nu veți părăsi Parisul fără doamna Ducesă de Angoulême. Iată ce vă jur !

Giselle tremura. Își dădea seama, era sigură că omul acela știa mai mult, dar că nu vroia să vorbească. Soarta ei era în miinile lui.

— Da, să plecăm, spuse Giselle. Pentru a-i salva pe tatăl și pe mama mea ; în primul rînd, să-mi asigur libertatea. Să nu mai întîrziem nici o clipă în palatul acesta.

Își puse repede o mantie pe umeri, strigă pe credincioasa servitoare care-i deschisese lui Lorenzo și toți trei părăsiră în grabă palatul Angoulême. Lorenzo mergea în frunte. La capătul Podului Bursei îi aștepta o caleașcă.

- Urcaţi !, spuse Lorenzo.
Giselle avu o clipă de şovăială.
— Jur, spuse neguţătorul de ierburi, că nu aveţi pentru ce vă teme !
Fata se urcă în caleaşcă.
Lorenzo închise portiera, sări pe capră alături de vizitiu şi dădu bice cailor.
Caleaşca se opri curînd.
— Dar, doamnă, se miră servitoarea, am fost conduse în strada Barrès, la doi paşi depărtare de palatul dumneavoastră ! Doamnă, aveţi prea multă încredere în acest pitic cu înfăţişarea de vrăjitor, care...
Portiera se deschise în această clipă.
— Vă rog să aşteptaţi cîteva minute, se auzi glasul lui Lorenzo.
Şi neguţătorul de ierburi se duse să bată la poarta ospătăriei „La Cîrnatul de Aur". Se deschise o fereastră. Se zări un cap cu părul vîlvoi. O voce groasă întrebă ce caută la o asemenea oră.
— Léonarda, vreau să-ţi dau cei zece ducaţi de aur pe care ţi-i datorez.
Fără îndoială că hangioaica recunoscu glasul piticului. Fereastra se închise. Paşi grăbiţi se auziră coborînd scara. Poarta ospătăriei se deschise şi Léonarda apăru în prag, ţinînd o făclie în mînă. Lorenzo pătrunse în han şi rămase acolo vreo cnci minute, probabil pentru a-i da noi porunci Léonardei. Apoi reapăru şi, ca şi cum ar fi cîştigat dreptul de a porunci, se apropie de servitoare şi îi spuse să intre în salonul ospătăriei şi să-şi aştepte acolo stăpîna. La un semn al Gisellei, femeia ascultă, deşi împotriva voinţei ei. Piticul se urcă în caleaşcă şi se aşeză alături de Giselle.
— Copilul meu, spuse el, caleaşca aceasta va rămîne toată noaptea la dispoziţia dumitale. Te vei folosi de ea pentru a te duce în locul pe care-l crezi potrivit, chiar la Meudon, după cum îmi spuneai adineauri. Aşteaptă ! Nu mă întrerupe. Ştiu foarte bine că nu vrei să părăseşti Parisul fără mama dumitale. Deci, este hotărît că vei avea această caleaşcă la dispoziţia dumitale, pentru a te duce acolo unde doreşti. Acum, copilul meu, îmi voi lua rămas bun de la dumneata. Este foarte probabil că nu o să mă mai vezi niciodată. Înainte de a te părăsi pentru totdeauna, am să-ţi cer două lucruri...
— Vorbeşte ! Dumneata te porţi cu mine ca un tată ! Vorbeşte, continuă Giselle cu un glas tremurător de emoţie ; şi dacă ceea ce îmi ceri este în putinţa mea, atunci socoteşte pretenţia dumitale împlinită.
— Aceste două lucruri sînt în puterea dumitale, copila mea. Jură-mi că le vei îndeplini pe amîndouă !
— Jur pe viaţa mamei mele !, spuse Giselle.
Piticul păstră o clipă de tăcere şi o privi ţintă pe Giselle. Capul ei fermecător era slab luminat de lampa din interiorul hanului, a cărui uşă rămăsese deschisă.
— Iată primul lucru, spuse el atunci : presupune — nu este decît o simplă presupunere — că peste opt zile, mîine, poate chiar şi astă-

noapte, în sfîrşit, de îndată ce voi afla eu însumi, am să-ţi arăt unde o poţi găsi pe mama dumitale...

Giselle palpita. Sufletul ei tresălta.

— Şi atunci, trebuie să-mi juri, continuă piticul, că cel mult o oră după ce te vei întîlni cu mama dumitale, vei părăsi Parisul.

— Ah, suspină Giselle, să ajung pînă la acel moment fericit — şi îţi jur că te voi asculta întocmai.

— Ar fi în joc viaţa dumneavoastră. Aşadar, după ce vă veţi găsi mama, veţi părăsi Parisul pentru a vă adăposti la Meudon. Jurămîntul pe care il faceţi vă va împiedica să uitaţi ameninţarea care vă apasă. Acum, a doua rugăminte, spuse Lorenzo cu glas tremurător.

— Vorbeşte fără teamă, îl îmbie Giselle, care observă emoţia lui Orice mi-ai cere, tot îmi voi respecta jurămîntul.

Lorenzo luă mîna Gisellei şi o sărută cu mult respect.

— Cînd vă voi părăsi, spuse el, intraţi în ospătărie şi spuneţi hangioaicei doar atît : „Conduceţi-mă". Acum, iată ceea ce vă cer : cînd o veţi găsi pe mama dumneavoastră, faceţi-o să rostească un cuvînt de iertare pentru piticul care a trădat-o la Orléans.

Înainte ca Giselle să poată face un singur gest, Lorenzo sări de pe capră şi se îndepărtă strigînd :

— Acum, intraţi ! Mama dumneavoastră este acolo !...

VI

FURTUNA

Zilele treceau. Lucrurile pe care le povestim aci — şi care urmează ordinea exactă în care s-au petrecut aceste aventuri — ne întorc la clipa în care Adhémar de Trémazenc, cavaler de Capestang, îl eliberă pe Marchizul de Cinq-Mars şi o scăpă pe Marion Delorme din ghiarele lui Richlieu.

Sfîrşitul iernii nu fu prea fericit pentru cavalerul nostru. Undeva, în memoriile sale, el ne spune : „zilele acestea au fost cenuşii ca bolta pe timp de ploaie". În primele zile ale sosirii sale la Paris, după călătoria de la Effiat, îşi petrecu timpul cutreierînd în căutarea aceleia pe care o socotea stăpîna gîndurilor sale. Apoi, treptat, îl cuprinse deznădejdea şi încetă orice cercetări. Pînă în cele din urmă, sărmanul cavaler îşi zise că Giselle de Angoulême plecase cu tatăl său în vreun oraş de provincie. Îşi spuse că, fără îndoială, de mult timp încă, ea nu se mai gîndea la el. Şi nici el, chiar, nu se mai gîndi la ea ; sau, cel puţin, credea astfel...

Dar iarna trecu şi primăvara sosi. Primele frunze împodobiră copacii. Cogolin se îngrăşase. Capestang îşi dădu seama că, odată cu zăpada, se topise şi punga lui. Cei trei sute de pistoli pe care îi avusese, datorită demonstraţiei făcute domnului de Botteville — pe care-l învăţase „lovitura buricului" — erau pe sfîrşite. Cogolin, care era un spi-

rit practic, atrase, într-o seară, cavalerului luarea aminte că nu mai avea decît vreo treizeci de pistoli.

— Cred că a sosit momentul, domnule cavaler, spuse el, să vă dați osteneala să mai faceți ceva „avere". Altminteri, eu, care de cîteva săptămîni mă mîndresc cu numele de Providență, voi fi silit să mă numesc din nou Ghinion.

— Este foarte adevărat, suspină cavalerul, că am venit la Paris pentru a face avere.

Dacă ați fi vrut, domnule... Dacă mai vreți, chiar acum...

— Ce să fac ?

— Dar, domnul cavaler mi-a promis să-mi smulgă limba dacă mai îndrăznesc să vorbesc despre acele lucruri...

— Totuși, vorbește. Astă-seară îți îngădui să-ți spui păsurile. Dar, umple-mi paharul.

— Iată, domnule, spuse Cogolin, umplînd paharul stăpînului său. Vă mai amintiți de norocul pe care l-ați avut cînd ați fost în tripoul din strada Ursins ?

— Da. Dar, după sfaturile tale am fost acolo acum vreo cincisprezece zile și am pierdut patruzeci de pistoli.

— Iată ceea ce așteptam să-mi spuneți, domnule. Atunci, însă, nu știam ceea ce am aflat acum.

— Și ce-ai aflat ?

— Intr-o casă de pe Podul Bursei locuiește un fel de vrăjitor care vinde un mijloc sigur de a cîștiga bani. Mi s-a spus că, într-o seară, un gentilom a cîștigat o mie de pistoli numai pentru că a murmurat nu știu ce rugăciune închinată Domnului sau Demonului.

— Podul Bursei !, exclamă Capestang.

Își aminti repede de acea seară în care, ieșind din tripou, fusese atacat de spadasini, și de adăpostul pe care îl găsise într-o casă din mijlocul podului, din care ieșise sărind o fereastră ce dădea spre Sena.

— Da, domnule. Podul Bursei. Pe vrăjitor îl cheamă Lorenzo. Mă duc să-l caut și...

— Taci !, îi porunci Capestang, întristat de aceste mărturisiri.

— Cu toate acestea, tot mă voi duce într-una din aceste zile să-l caut pe vrăjitor, bolborosi Cogolin. Ah !, dacă domnul cavaler ar vrea...

— Vrei să-ți smulg limba, caraghiosule ? Ai face mai bine să-mi ștergi pălăria, căci vreau să plec.

Și aventurierul, prinzîndu-și sabia de brîu, îl lăsă pe Cogolin la „Buna întîlnire", iar el plecă spre centrul Parisului, nu pentru a căuta un tripou, nici pentru a face avere ; pur și simplu, pentru a vedea ce se mai petrece. Mergea pe șosea cu pași furioși, privind chiorîș la trecătorii care păreau uimiți la vederea lui, desfătîndu-se cu acele epitete defăimătoare cu care obișnuia să se gratifice cîteodată, blestemînd soarta care nu vroia să-i surîdă, dar uitînd de soarta care-l ajutase pînă acum să scape de ura lui Concini.

— Să fac avere ! Am făcut, pînă acum, o frumoasă avere. Și desigur că se va vorbi mult timp despre tine, Capestang, dar nu așa cum

vroiai tu. Cînd se va vorbi despre un lăudăros, despre un nătîng, despre un neputincios de a-şi ţine gura, despre un semeţ care ameninţă să înghită toată lumea, dar care nu este în stare să mănînce nici o bucată de pîine — atunci se va pomeni de Adhémar de Trémazenc. Fanfaron ! Mizerabil fanfaron de comedie ! Toţi ţi-au dat acest nume : regele, Concini, Rinaldo, zbirii, Angoulême, Richelieu, Guise, Condé, Cinq-Mars — toţi, absolut toţi. Pentru întreg Parisul nu eşti decît un Fanfaron !...

Oftă adînc şi dădu un ghiont puternic cuiva care-l atinsese în treacăt.

— Ei drăcie ! Dar unde te uiţi, obraznicule ?

Acel cineva se îndepărtă ridicînd din umăr şi murmurînd :

— Fanfaron !

Aventurierul, care-şi căuta de ceartă în seara aceea, se pregătea să se întoarcă pentru a cere socoteală necunoscutului pentru ridicarea lui din umeri. Dar cuvîntul „Fanfaron" îl ţintui pe loc.

— Fanfaron ! Chiar şi trecătorii nu mă numesc decît Fanfaron. Foarte bine ! Nu-mi rămîne altceva de făcut decît să mă duc la domnul Turlupin şi să-l rog să-mi dea mie rolul Fanfaronului din farsele sale. Am jurat să-l eliberez pe prinţul de Condé, care piere de mizerie în celula numărul 14 a Turnului Comorii ; dar sărmanul prinţ, arestat din vina mea deşi nu mi-a făcut nimic, este tot la Bastilia. Fanfaron vorbăreţ şi mincinos ! Am jurat să-l apăr, să-l salvez, să-l ocrotesc pe micul nostru rege Ludovic al XIII-lea. Dumnezeu să-l păstreze ! Căci dacă a rămas numai în apărarea mea, atunci... nu stă prea bine ! Iar răzvrătirea bubuie din nou. În curînd, mîine, poate, Guise va fi rege ! Iată unul care m-a insultat grav. Am jurat să-l străpung cu sabia ; sau, pentru a-i micşora puţin mîndria, să-l închid pentru cîtva timp la Bastilia. Dar Guise, ca şi tată-său, este regele Parisului. Peste tot se strigă : „Trăiască Guise !" Fanfaron ! Nu sînt decît un Fanfaron ! Un lăudăros !...

Iată care erau, în seara aceea, gîndurile cavalerului. Fără îndoială că cititorul şi-l închipuie abătut, umil, necăjit. Nu ! Cavalerul de Capestang nu era nici abătut şi nici necăjit. Dar era tare prost dispus. Şi niciodată el nu era mai de temut decît atunci cînd i se înfierbîntau urechile. Mai mîndru ca oricînd, îşi înălţă capul. Mersul îi deveni vioi şi sigur, înfăţişarea curajoasă şi bătăioasă. Ochii îi străluceau de voinţă şi de ironie. Gînduri ciudate i se ciocneau în minte. Mergea mereu... Unde ?... Spre castelul Guise !

. . . .

Am povestit mai sus aclamaţiile frenetice cu care Ducele de Guise a fost primit la sosirea în Paris. Două-trei zile, Ludovic al XIII-lea tremură de teama unei prăbuşiri. Apoi, fie că Parisul se plictisise, fie că un nou cuvînt de ordine fusese dat, oraşul se linişti deodată. Ducele de Guise se duse în trei rînduri la Luvru, pentru a-şi mărturisi credinţa faţă de rege. Angoulême şi Condé fiind la Bastilia, Guise nemaifiind primejdios, se putea bănui uşor că furtuna se îndepărtase pentru mult timp din apropierea tronului.

Însă, cam prin acele zile în care ne-am întîlnit din nou cu Capestang, Parisul începu iar să se neliniştească. Pentru ce? Niciodată nu poţi şti pentru ce popoarele sau oceanele se mînie. Capestang, de mai multe zile, surprinsese murmure ciudate. Văzuse în acele zile foarte mulţi căpitani ai armatei burgheze mergînd din poartă în poartă, probabil pentru a-şi aduna oamenii. Apoi, întîlnise numeroase bande ce cutreierau străzile.

În Paris se răspîndi zvonul că Monseniorul de Guise era supărat din cauza mizeriei poporului şi de obrăznicia hughenoţilor. Prin urmare, Monseniorul trebuia să se ducă la Luvru, escortat de cinci sute de nobili, şi să înfăţişeze regelui dorinţele poporului. Iar această intervenţie trebuia să se petreacă în ziua următoare celei în care Capestang ieşise de la „Buna întîlnire" furios împotriva lui însuşi şi a întregii omeniri.

. . . .

Capestang se îndrepta, prin urmare, spre castelul Guise. Nu-şi dădea prea bine seama ce dorea. Nădăjduia să pătrundă în această adevărată fortăreaţă şi să ajungă pînă la duce, care era înconjurat de sute de oameni înarmaţi, să-l provoace la luptă şi să-l omoare.

Atît timp cît se ţinu pe malul stîng al Senei, Capestang nu observă decît acea rumoare pe care o remarcase şi în celelalte zile, de trei-patru seri. Dar trecînd de-a lungul şanţurilor castelului lui Condé, zări o mulţime de gentilomi, înfăşuraţi în mantiile lor lungi, îndreptîndu-se spre poarta principală. Îşi notă în memorie acest fapt. Dar după ce trecu podul, se trezi deodată în faţa oceanului vijelios.

Valurile lui se ciocneau cu zgomot, apoi urmau tăceri neliniştitoare. În depărtare, spre Luvru, străluceau făcliile şi armele gărzilor şi companiilor franceze, asemănătoare unor ziduri ridicate la intrarea palatului regal. Piaţa Grève, strada Mortellerie, Tissandrie, cheiul Poştei, strada Saint-Germain — toate acestea fremătau. Fluxurile mulţimii erau urmate de refluxuri bruşte. Priviri furioase străluceau în noapte. Strigătele sălbatice ale mulţimii se auzeau pînă în depărtare.

— Trăiască Guise! Trăiască eliberatorul poporului!...

— Moarte ereticilor!...

Capestang, prins în mulţime ca un pai luat de vînt, era împins înainte şi înapoi, cu ochii plini de uimire, cu capul vîjîind de clinchetele furioase. Dar se lăsa purtat ca într-un vis. Iar una din acele bande civile îndreptîndu-se spre strada Saint-Avoyye, Capestang se nimeri deodată în faţa castelului lui Guise. Aci vruse el să ajungă! Şi aci îl adusese valul mulţimii.

Mulţimea se retrase. Căci cei care veniseră să-l aclame pe Duce, observară că toate luminile fortăreţei — în care trei generaţii îşi petrecuseră viaţa conspirînd — erau stinse. Castelul era cufundat în întuneric, tăcut, sinistru. Desigur că Guise nu se afla acolo. Unde putea să fie? Poate prin rîndurile mulţimii răspîndită pe străzi. Şi atunci mulţimea îşi spuse că Ducele trebuie să fie prin împrejurimile Luvrului.

— Trăiască Guise! Marele Henric! Trăiască eliberatorul!

Răsunetele furioase ale aclamaţiilor se spărgeau de zidurile nepăsătoare ale fortăreţei. Iar banda viforoasă luă drumul Luvrului. Capestang observă că rămăsese singur la picioarele acestor ziduri care păreau să cuprindă o taină înfricoşătoare.

Dar Guise nu se afla în împrejurimile Luvrului. Nu se afla nici pe stradă. Se afla, pur şi simplu, în castel. În marea sală a armelor, unde tatăl său pregătise ziua Baricadelor, fiul pregătea prăbuşirea lui Ludovic al XIII-lea. O sută cincizeci de reprezentanţi ai nobilimii franceze împărţiseră lucrul de a doua zi. Apoi se răspîndiră în oraş pentru a împrăştia cuvîntul de ordine.

A doua zi ! Ce va aduce, oare, Ducelui de Guise ? Ce trebuia să aducă, oare, regelui Ludovic al XIII-lea ?

Guise rămăsese numai cu doi dintre cei mai credincioşi oameni ai săi. Rumorile şi aclamaţiile răsunau în marea sală de arme, unde toate luminile fuseseră stinse. Iar în faţa unei ferestre deschise, Guise, gîfîind, palid de ambiţie, asculta vocea Parisului, care-l făcu să freamăte chiar pe el. Intr-un tîrziu, se întoarse spre cei doi tovarăşi ai săi şi cu o voce aspră :

— Haidem, acum ! Dacă partizanii lui Condé au văzut şi au ascultat Parisul, s-au convins de-acum. Cît despre cei ai lui Angoulême... nici nu merită să mai vorbim.

— Întocmai, Monseniore !, spuse unul din cei doi gentilomi !... Cei mai însemnaţi partizani ai lor vă aşteaptă pentru a primi din partea dumneavoastră asigurările pe care le pretind.

— Monseniore, adăugă celălalt gentilom, sînteţi aşteptat la castelul lui Condé. Trebuie să vă duceţi !

— Tocmai mă gîndeam la aceasta, domnilor ! Să mergem, deci. Astă-seară, astă-noapte mai trebuie să întrebuinţăm vicleşugul şi să promitem. Mîine, vom vedea pe cine trebuie să ne sprijinim. Şi, în primul rînd, mă gîndesc să mă sprijin pe cei care, de la prima noastră întîlnire, prezidată de Angoulême, s-au alăturat nouă. Faţă de ei, promisiunile mele vor fi sfinte !

Guise rămase gînditor. Apoi ridică fruntea. O flacără de neîngrădită bucurie, cunoscută puţinor oameni, strălucea în ochii lui.

— Mîine !, tună el cu glas puternic. Mîine voi asculta de la Luvru aceste aclamaţii frenetice ale Parizienilor. Mîine se va realiza visul tatălui meu. Mîine, Casa de Guise va fi răzbunată. Mîine, insignele Lorenei vor înlocui crinul Franţei, care a început de multă vreme să se ofilească !... Mîine ! Haidem, domnilor, la castelul Condé !

. . . .

Capestang îi văzu pe cei trei gentilomi ieşind din castel. Îi văzu îndreptîndu-se cu paşi grăbiţi spre castelul Parisului. Şi foarte uşor îl recunoscu pe Ducele de Guise. Îl recunoscu prin instinct. Îl simţi, mai bine spus. Îl recunoscu după statura lui înaltă, după felul semeţ în care îşi înălţase capul, după felul lui de a merge între cei doi gentilomi şi puţin înaintea lor ; în sfîrşit, după atitudinea lui mîndră pe care nu o poate înlătura nici un om care este ales drept conducător de către semenii lui.

Inima aventurierului începu să bată cu putere. În depărtare se auzea toaca. Inima lui Capestang suna în același timp toaca și adunarea. Și el simțea o flacără arzătoare cuprinzîndu-i fruntea. Și el era stăpînit de o mîndrie de nețărmurit. Gînduri curioase i se ciocneau în minte. Sufletul lui se înălță pînă la măreția tragică a evenimentelor care se desfășurau. Avea gesturile unui minunat fanfaron. Și el însuși murmura :

— Dacă omul acesta se îndreaptă spre Luvru, îl ucid numaidecît. În clipa aceasta, soarta regatului este în mîna aventurierului care nu are nici bani, nici casă, nici motiv să fie mulțumit. În această clipă, sabia Fanfaronului va întoarce fila istoriei Franței !

Scoase un oftat adînc. Trăsăturile i se destinseră. Guise nu se îndrepta spre Luvru ! Guise își croia drum prin mulțime și, cu mantia trasă pe ochi, pentru a nu fi recunoscut, se apropia de pod. Cu pași grăbiți, cei trei gentilomi trecură podul, străbătură centrul, depășiră strada Huchette și o luară pe strada Haute-Feuille. Capestang se bătu pe frunte.

— Se duc la castelul lui Condé ! murmură el. Umbrele pe care le-am zărit mai adineauri apropiindu-se de marea poartă a palatului nu erau decît ale prietenilor prințului. Toți aceștia se vor întoarce acum în jurăminte de credință !... Două-trei sute de săbii sînt, deci, de vînzare. Desigur că există mulți cumpărători... Sărmane Condé, tu care te sfîrșești de mizerie, nici nu știi că în astă-seară vărul tău, ducele de Guise, îți ia deodată toată casa.

Aventurierul îi lăsase pe cei trei gentilomi să meargă cîțiva pași înainte. Strada era liniștită. În spatele lui, de partea cealaltă a Senei, Parisul tuna. Iar el auzea răbufnirile furioase ale valurilor omenești. Cu toate acestea, tăcerea era desăvîrșită. Avea impresia că se înfundă într-o catacombă a tăcerii... Capestang se întreba pe el însuși :

— Ce am de făcut ?

. . . .

În clipa în care Guise, după ce trecuse piața Grève, pășea pe podul Notre-Dame, un trecător care-l urmărea de mai mult timp îl îmbrînci ca și cum ar fi fost împins spre el de valurile înfierbîntate ale mulțimii. O secundă, Guise își trase mantia, iar fața lui rămase descoperită, luminată fiind de făcliile care străluceau în noapte. Necunoscutul își ceru iertare și dispăru grăbit. Făcu un semn altor trei, care, ca și primii, își acoperiră fețele, pînă la nas, cu mantiile pe care le purtau.

Banda se adună, străbătu centrul, îl lăsă pe Guise și pe tovarășii lui să pornească pe strada Huchette, se sfătui cîteva clipe și se îndreptă pe strada Harpe, urmărind astfel un drum paralele cu strada Haute Feuille care ajungea, însă, în același loc : castelul lui Condé. Banda aceasta era compusă din Rinaldo și tovarășii lui.

— Ce am de făcut ? se gîndea Capestang. Să-l atac ? Ar fi mai bine să-l aștept pînă cînd iese din palatul lui Condé ? Să-l atac ? Ei drăcie !, ar însemna să mă grăbesc prea mult. Dacă nu aș risca decît viața mea !... Și-apoi, nu sînt decît trei !... Dar nu este vorba numai despre un simplu duel, trebuie să prefac ziua de mîine ! Vreau ca micul regișor să tră-

iască ! Şi-apoi, vlăjganul acela m-a insultat ! O lovitură de sabie nu ajunge pentru a răzbuna insulta. Vreau să-l pun în locul sărmanului Condé, care piere de mizerie. Vreau...

Dar monologul cavalerului fu întrerupt de strigăte, de înjurături, de clinchet de săbii.

— Ei, exclamă cavalerul căutînd să străpungă cu privirile întunericul, iată-l pe Guise atacat. Ei drăcie ! Ce repede merg băieţii aceia ! Ce lovituri ! Dacă i-aş lăsa în pace ! ? Totul ar fi sfîrşit !...

În acelaşi timp în care spunea : „dacă i-aş lăsa în pace ?", cu sabia scoasă, se năpusti ca o furtună asupra asediatorilor strigînd :

— Curaj, Monseniore ! Vin în ajutorul dumneavoastră !....

Se auziră mai multe blesteme, mai multe înjurături.

— La dracu ! răcni o voce.

— Pe legea mea ! răcni o alta.

— Dar eu cunosc strigătele acestea ! exclamă Capestang. Recunosc glasurile acestea ! Sînteţi voi, mieluşeilor ? Ei, dar cu cît cădeţi mai mulţi, cu atît sînteţi mai numeroşi !...

Ţinea în mînă lama sabiei şi se servea de mîner ca de o măciulie. Patru oameni erau la pămînt : doi din asediatori şi cei doi tovarăşi ai lui Guise.

Ducele, sprijinit de un zid, cu sabia în mînă, tăcut şi sinistru, ferea loviturile celor patru spadasini care mai rămăseseră în picioare.

Fulgerătoarea intervenţie a cavalerului puse capăt încăierării în cîteva clipe. Spadasinii bănuiau probabil amestecul unui demon a cărui morişcă făurea ducelui de Guise o baricadă de netrecut..., sau poate se gîndeau chiar că au de a face cu o trupă întreagă. Capestang îi văzu fugind, sîngerînd şi blestemînd, iar el întovărăşi dezordinea lor cu un rîs care semăna foarte bine nechezatului „Săgeţii".

Prima lui grijă fu să se plece şi să se cerceteze pe cei patru oameni întinşi la pămînt : erau cu toţii morţi. Doi dintre ei erau gentilomii care îl escortaseră pe Guise. Gîturile lor erau străpunse de pumnale. Ceilalţi doi nu aveau nici o rană. Fuseseră ucişi de morişca lui Capestang. Aceştia erau Pontraille şi Bazorges. Cavalerul îi recunoscu numaidecît.

— Ei, dar Rinaldo nu este printre ei. Cu atît mai bine ! Aş fi fost tare mîhnit să-l omor aşa, prosteşte, printr-o singură lovitură de măciucă. Caraghiosul acela merită mai mult decît atît ! Îmi pare că şi la ospătăria „La coşul cu flori" am lăsat doi morţi din banda lui Rinaldo ! Împreună cu aceşti doi, fac patru. Dacă nu mă înşel, mai am trei datorii de plătit. Cu timpul !

Guise îşi vîrîse sabia în teacă. Un minut privi la cei doi camarazi morţi — două suflete credincioase, moarte pentru a-l apăra de loviturile hărăzite lui. Se cutremură de emoţie. Dar se stăpîni numaidecît : „Acestea sînt întîmplări neprevăzute ! Să nu mă mai gîndesc la ele !"

Şi apoi, cu glas tare :

— Domnule, vă datorez viaţa. Nu voi uita niciodată. Dacă doriţi, veniţi cu mine în acest palat, unde sînt aşteptat. Voi fi fericit să vă pot plăti recunoştinţa la care aveţi dreptul.

Capestang simţi cum păleşte de umilire. Promisiunea aceasta de răsplată îi jignea mîndria, îi jignea cele mai delicate fibre ale fiinţei sale. Dar, în aceeaşi clipă, un gînd ciudat îi trecu prin minte. Tremură din tot corpul. Privirile îi străluciră de batjocură :

— Monseniore, spuse el, nu-mi datoraţi nici o recunoştinţă, căci eu am fost pus aci pentru a aştepta sosirea dumnevoastră, ca să vă apăr la caz de nevoie şi pentru a vă conduce.

— Să mă conduci ! ?

— Da, Monseniore. Anumite ştiri au silit pe tovarăşii dumneavoastră să nu se mai adune aci. De aceea, s-au strîns la o ospătărie, în apropiere, unde vă aşteaptă.

La „Marele Henric" !, spuse Guise. Acolo obişnuiau să se adune oamenii lui Condé.

— Da, Monseniore, chiar acolo. Dacă binevoiţi să mă întovărăşiţi...

Ducele de Guise nu avea nici un motiv să se ferească de acest om care îi salvase viaţa. Schimbarea locului reuniunii era un lucru foarte normal. Chiar atacul oamenilor lui Concini dovedea că palatul era supravegheat. De aceea, Guise răspunse fără nici o şovăială :

— Să mergem şi să ne grăbim !

— Trăiască regişorul meu !, murmură Capestang în sinea lui, cu inima tresăltînd.

VII

CAVALERUL REGELUI

Cititorii nu au uitat, poate, că în timpurile sale de mare sărăcie Cogolin se mutase la ospătăria „Marele Henric", părăsită şi pe jumătate arsă.

Iar după ce se întîlnise cu Capestang, valetul se încăpăţînase să-i arate îmbunătăţirile pe care le adusese bucătăriei hanului.

— Dar, întrebă cavalerul după această vizită în cursul căreia Cogolin găsise mijlocul de a-l înduioşa şi de a-l face să rîdă în acelaşi timp, cum se face că maestrul Lureau, care este un om de ordine, îşi lasă aşa, în părăsire, hanul din care ar putea trage un profit ? !

— Contractul de închiriere pe care l-a încheiat cu domnul duce de Rohan nu a expirat încă. Nobilul gentilom, însă, l-a ameninţat pe Lureau că îl va frige pe propriile lui cuptoare dacă va îndrăzni să se arate prin apropierea hanului înainte ca obligaţiunea lui să se fi terminat. Aşadar, acum sînt stăpînul absolut al acestui domeniu. Am cheile tuturor încăperilor, dar mă mulţumesc numai cu bucătăria.

Capestang aprecie mult gustul lui arhitectural şi, privind cheile atîrnate de un cui, se gîndi că, la nevoie, va veni şi el să se adăpostească la „Marele Henric". Capestang, care vruse să-l ducă pe duce la „Buna

întîlnire", primi numaidecît ideea dată chiar de duce, adică de a merge la „Marele Henric". Întrebuințind metoda pe care o învățase de la credinciosul Cogolin, deschise poarta hanului, apoi ușa salonului care era cufundat într-un întuneric profund.

— Așteptați, monseniore, spuse cavalerul închizînd cu grijă ușa, după ce ducele pătrunsese înăuntru, voi face puțină lumină, căci trebuie să coborîm în pivniță, unde prietenii dumneavoastră...

Capestang se întrerupse brusc. Un gînd ciudat îi străfulgeră prin minte.

— Pivnițele !, murmură el fremătînd. Pivnițele !...

— Grăbește-te !, strigă ducele, care deși nu bănuia nimic, începea să simtă acea ușoară neliniște venită nu se știe de unde, de care se servește Misterul pentru a preveni pe oameni.

Capestang se duse în bucătărie, frecă două bucăți de cremene și aprinse luminarea care îi servea drept lampă și lui Cogolin. Apoi reveni în salon, puse făclia pe o masă uitată acolo și se întoarse spre ducele de Guise.

— Bună seara, Monseniore, mă recunoașteți ?

— Fanfaronul, murmură ducele uimit, dar totuși liniștindu-se la gîndul că cel care îi salvase viața nu-i poate dori moartea.

Capestang clătină din cap și spuse :

— Într-adevăr, Monseniore, Fanfaronul ! Mai bine acest nume, decît un altul.

Glasul lui aspru, străfulgerarea privirilor sale, gesturile lui prea cutezătoare îi dădură de înțeles ducelui că situația era amenințătoare. Aruncă o privire fugară în jurul lui, se asigură că are pumnalul la el și înaintînd un pas :

— Haide, spuse el disprețuitor, îndeplinește-ți misiunea cu care ai fost însărcinat. Condu-mă la întrunire !

— Monseniore, aci nu se ține nici o întrunire. Nimeni nu mă poate însărcina pe mine cu vreo misiune. Eu însumi mi-am poruncit să vă aduc aci, și iată că mi-am ascultat ordinul ; căci iată-vă aci !...

Guise se înălță. Înfățișarea lui avea acea majestuozitate, care era caracteristică familiei sale.

— O cursă !, tună el cu glas plin de trufie.

— O cursă ! ? Nu, Monseniore ! Dacă v-aș fi dorit moartea pe care o presupune o cursă, i-aș fi lăsat în pace pe zbirii care v-au atacat ; și atunci, în momentul de față nu aș fi avut cinstea să stau de vorbă cu dumneavoastră.

De fapt, aceasta se potrivea foarte bine cu gîndul ducelui : pentru ce l-ar fi salvat cavalerul, dacă i-ar fi dorit moartea ! ?

— Foarte bine !, exclamă el cu un glas aspru și sinistru, care îi era caracteristic, ai vrut să ai cinstea unei audiențe particulare. Iar ca o răsplată a ajutorului curajos pe care mi l-ai dat adineauri, te iert de modul puțin obișnuit în care ai procedat pentru a-ți procura această audiență. Acum, spune-mi repede ce dorești ?

Capestang nu se lăsă impresionat de obrăznicia lui. Dimpotrivă, îl admiră pentru cutezanța lui. Dar, hotărît să nu cedeze din nici un punct

de vedere, adoptă o atitudine şi mai mîndră. Şi înălţîndu-se în călcîie, cu un gest eroic :

— Monseniore, vă mai amintiţi de întîlnirea pe care am avut-o în acea sărăcăcioasă ospătărie de pe şoseaua Orléans-ului, unde v-am găsit împreună cu contele de Montmorin, pe care l-aţi părăsit în timp ce se lupta cu mine ?

— Nu !, răspunse Guise cu glas batjocoritor. Nu-mi amintesc !...

Aventurierului i se ridică sîngele în cap. Strînse pumnii.

— Monseniore, spuse el cu voce aspră, cu prilejul acelei întîlniri m-aţi insultat ; pe mine, Adhémar de Trémazenc ! Vă amintiţi că m-aţi insultat ?

— V-am insultat ?, întrebă ducele cu un aer mirat. Ei bine, nu !, nu-mi aduc aminte.

— Monseniore, eu însă îmi amintesc !, tună Capestang.

— Bine ! Şi ce vrei ?

— Ce vreau ? Caraghioasă întrebare ! Monseniore, dacă am omorît doi oameni pentru a vă scăpa pe dumneavoastră de la moarte, dacă v-am adus aci pentru a vorbi singur cu dumneavoastră, am făcut-o pentru că mi-era cu neputinţă să trăiesc cu amintirea unei insulte nerăzbunate. Retrageţi-vă insulta, Monseniore, şi vă jur că vă voi reda libertatea !

Guise zîmbi batjocoritor.

— S-o retrag ? Nu urmăresc decît asta. Dar cum să procedez ?

Privi în jurul lui şi se convinse că într-adevăr în acea cameră se aflau numai ei doi.

— Şi asta-i tot ce îmi ceri ?, mai spuse Guise ironic.

— Da, Monseniore. Să vă cereţi iertare. Şi apoi sînteţi liber...

Guise izbucni într-un rîs zgomotos. În albul ochilor îi apărură mai multe firicele de sînge.

— Ei, spuse el, ridicînd din umeri, nu m-am înşelat. Însuşi Fanfaronul se află în faţa mea !

— În acest caz, luaţi seama la Fanfaron !, strigă Adhémar, ducîndu-şi mîna la mînerul sabiei.

— Ajunge odată, nemernicule !, strigă Guise. Deschide-mi uşa !

Capestang trase sabia. Spada străluci în întunericul camerei.

— Duce de Guise, tună el cu un glas tremurător de mînie, chiar în camera aceasta sabia mea s-a încrucişat cu aceea a prinţului de Condé, care preţuieşte tot atît cît dumneavoastră, şi cu aceea a ducelui de Rohan, care preţuieşte mai mult decît dumneavoastă. Scoteţi-vă sabia şi apăraţi-vă, căci vă voi ataca !

Guise ridică din umeri şi-şi încrucişă braţele. Capestang scoase un blestem furios.

— Monseniore, strigă el, apăraţi-vă. Jur pe Dumnezeul meu că peste un minut va fi prea tîrziu ! Jur că veţi plînge lacrimi de sînge. Duce de Guise, îţi ceri iertare ? Te aperi ?

Ducele şovăi o clipă. În acel moment înspăimîntător, în care se hotăra soarta lui, era stăpînit de acea mîndrie a îmblînzitorului care vrea

să răpună leul fiind şi mai cutezător şi mai provocator. Nădăjduia ca printr-un singur cuvînt să-l învingă pe Capestang.

— Hai, curajosule, strigă el, desigur că vei putea să-l ucizi pe ducele de Guise, dar eu tot nu-ţi voi da prilejul să te lauzi că ţi-ai încrucişat sabia cu mine!

— Acesta este ultimul dumneavoastră cuvînt?,

Guise înălţă din umeri. Capestang îşi vîri sabia în teacă.

— L-am învins!, mirii Guise în sinea lui.

Capestang se apropie de Guise şi îi puse mîna pe umeri.

— Monseniore, spuse el, Dumnezeu mi-este martor că am vrut să vă feresc de Bastilia.

— Bastilia!, Bastilia!, răcni Guise.

Mîndrul senior, doborît prin acest singur cuvînt, cu faţa răvăşită, cu privirile rătăcite, convins că avea de a face cu o trupă întreagă gata să-l aresteze, bîlbîi:

— Ei bine, caraghiosule, pentru că ţii atît de mult să te baţi...

— Prea tîrziu, Monseniore, îl întrerupse Capestang cu glas aspru. Din acest moment, nu-mi mai aparţineţi. Duce, în numele regelui vă arestez!...

— Mă arestezi?, murmură ducele prins de vîrtej. Dar, cine eşti dumneata? Dumneata, care vorbeşti în numele regelui!? Minţi, Fanfaronule!

— Nu mint, Monseniore, răspunse Capestang cu o voce răsunătoare, eu sînt Cavalerul regelui.

— Aşa? Tu eşti Cavalerul regelui? Şi mă arestezi? Atunci, mori!

Guise îşi scoase pumnalul. Dădu o lovitură puternică cavalerului. Dar lama cuţitului nimeri în gol: Capestang se aruncase la pămînt. În clipa următoare, Guise îl văzu în picioare, la trei paşi depărtare de el, cu braţele încrucişate şi părînd foarte liniştit. Guise se apropie de Trémazenc. Viaţa lui Adhémar atîrna de această clipă. Dar rămase cu braţele încrucişate... ca şi Guise mai adineauri.

— Monseniore, spuse el, nu-mi mai aparţineţi. Nu mai am dreptul să vă străpung gîtul cu pumnalul pe care aţi dorit să-l înfigeţi în mine. Mă puteţi omorî! Dar luaţi aminte: omorîţi pe trimisul regelui Franţei!

Braţul lui Guise, care se ridicase de-acum, căzu greu în jos.

— Chiar dacă m-aţi ucide, tot veţi fi arestat de oamenii mei. Guise rămase uimit.

— Şi va fi o răzvrătire pe faţă! continuă el.

Guise, clătinîndu-se, se dădu înapoi.

— Veţi fi decapitat, Monseniore.

Guise murmură cîteva cuvinte neînţelese şi aruncă pumnalul.

— Pe cînd, dacă vă predaţi de bună voie, veţi putea, odată ajuns la Bastilia, să vă înţelegeţi cu Majestatea Sa. Vă cunosc destul de bine pentru a-mi da seama că în opt zile veţi fi liber.

Guise îl privi aspru pe cel care îndrăznea să-i vorbească astfel. Un surîs palid îi răsări pe buze. Într-adevăr, şi el întrezărea posibilitatea de

a-şi vinde supunerea, de a ieşi de la Bastilia mai puternic decît oricînd : în sfîrşit, să reia conspiraţia din punctul în care o lăsase.

— Iată sabia mea, spuse el.

— Nu, Monseniore, păstraţi-o ! Păstraţi-o ! Este deajuns să mă urmaţi.

Capestang deschise o uşă şi făcu semn ducelui să-l urmeze. Guise se supuse. În acelaşi moment, aventurierul închise uşa şi o încuie cu cheia. Guise era prizonier. Închis într-o cameră mică, fără ferestre, fără uşă ! În depărtare se auzeau glasurile înnăbuşite ale mulţimii, care-l aclamau pe Guise, pe regele de mîine !

Capestang plecă în grabă, cu ochii scăpărători, cu capul înfierbîntat ! Se îndreptă spre „Buna întîlnire", unde-l aştepta Cogolin. Capestang îşi înşeuă mai întîi calul, apoi îl trezi pe Cogolin. Un sfert de oră mai tîrziu, Cogolin, cu craniul lucitor, pentru că în graba de a-l urma pe cavaler îşi uitase peruca, încă adormit, păzea uşa din spatele camerei în care fusese închis Guise.

— Cogolin, îi spuse cavalerul, ţi-am ascultat sfatul, m-am dus să joc şi am cîştigat. Averea este acolo, în spatele acestei uşi !...

Şi cavalerul îi puse un ducat în mînă.

— O sută de mii de ducaţi de aur ! Auzi ?

— Da, strigă Cogolin, ca şi cum i-ar fi căzut în cap un val de ducaţi de aur.

— Am silit pe patronul tripoului că mi-i aducă aci. Înţelegi, nu ? Pentru ca netrebnicul acela să nu încerce să fugă cu banii, în timp ce voi căuta o ascunzătoare mai sigură pentru averea noastră, păzeşte-l tu ! Spune-mi, înţelegi ?

Cogolin îşi strînse mîna pe minerul revolverului.

— Bine !, spuse Capestang ieşind afară şi aruncîndu-se pe spinarea „Săgeţii".

Orologiul mînăstirii călugărilor Carmi suna orele unsprezece. Capestang se grăbea spre Paris, străbătu centrul şi se îndreptă în galop spre strada Lombardiei. Burghezii, obosiţi de atîtea strigăte, se reîntoarseră la casele lor. Parisul dormea un somn neliniştit, înfierbîntat, somnul care prevesteşte marile revoluţii.

Totuşi, aventurierul nostru bătu la poarta ospătăriei „La Chiorul care primeşte", sau, mai bine spus acum, „La Chiorul care dăruieşte"... După ce pătrunse în salon, începu să vorbească cu patronul şi, strecurîndu-i cinci pistoli în mînă, îi şopti ceva la ureche.

Patronul aşeză pe o masă trei sticle din cel mai bun vin al său şi în timp ce Capestang destupa sticlele umplînd patru pahare, el se urcă pe o scară. Zece minute mai tîrziu apăru şi Turlupin. Apoi Gros-Guillaume şi Gautier-Carguille. Supărarea lor de a fi fost deşteptaţi aşa, fără pricină, în toiul nopţii, dispăru numaidecît la vederea cavalerului pe care-l ştiau atît de galant, dar mai ales la vederea celor trei sticle de vin. După ce sticlele fură golite şi cîteva cuvinte de introducere rostite, Capestang spuse :

— Domnilor, cînd am avut cinstea să vă fac cunoştinţă, mi-aţi spus că aţi fi onoraţi să-mi daţi replica în vreo farsă a mea... farsă, comedie sau tragedie !

Turlupin tresări şi-l privi pătrunzător pe cavaler.

— La dracu !, strigă Gros-Guillaume, simt o mare prietenie şi admiraţie pentru dvs.

— Ei, patroane, strigă Capestang, nu vezi că sticlele sînt goale ? !

Aruncă o nouă monedă de aur pe masă şi patronul se repezi în pivniţă ca şi cum ar fi avut aripi.

— Va fi o adevărată plăcere să dai replicile unui gentilom care face cinste corporaţiei noastre, spuse Gautier-Garguille.

— Dar, dumneata, maestre Turlupin, dumneata ce spui ?, întrebă Capestang.

— Şi eu spun şi gîndesc ca şi camarazii mei ; cu o singură condiţie, totuşi : să-mi povestiţi subiectul piesei. Căci bănuiesc că este vorba de o mare afacere.

— Răspund pentru aceasta !, spuse Capestang cu un glas ce răsuna ciudat. Eşti credincios Majestăţii Sale Ludovic al XIII-lea, Dumnezeu să-l păzească ! ?

— Da, da, sînt mai degrabă pentru acest regişor decît pentru netrebnicii şi trădătorii care rîvnesc la domnie. Aceasta este şi meseria mea, domnule cavaler. În piesele noastre, comisarul iese bătut.

Capestang făcu un gest de bucurie.

— Daţi mîna !, spuse el. Ne vom înţelege ! În piesa mea este vorba despre un cutezător care se crede de-acum stăpîn, care vrea să dea foc întregului Paris, care ameninţă să omoare pe toţi.

Turlupin se apropie de cavaler, se înclină în faţa lui şi îndreptîndu-se apoi îi spuse privindu-l ţintă în ochi :

— Guise ?

— Da !, afirmă cavalerul într-un suflu.

— Prea primejdios !

— Cîtuşi de puţin ! Dimpotrivă, multă glorie şi avere !

— Fă-mă să obţin un privilegiu asemănător celui al domnilor de la palatul Bourgogne şi vă socotesc achitat de rest, spuse Turlupin cu acel spirit de întreprindere, dar mai ales cu acea dragoste pentru necunoscut, pentru misterul care-l îndrumase să îmbrăţişeze meseria de comediant.

— Foarte bine... Se va face !

Gautier-Garguille şi Gros-Guillame beau nestingheriţi, neîncercînd măcar să priceapă discuţia celorlalţi.

— Domnilor, spuse Turlupin, piesa domnului cavaler mi se pare vrednică de a fi jucată.

— Atunci, s-o jucăm strigară cu bucurie ceilalţi doi comedianţi. Pe cînd ?...

— Numaidecît, răspunse Capestang.

— Cum ? Fără a învăţa rolurile ?

— Vom juca pe nepregătite, adăugă Turlupin. De altfel, nu cred că vom avea de spus mare lucru.

— Cel puţin, se interesă Gautier-Garguille, vom avea un public numeros ?

Capestang luă paharul, ciocni cu ceilalţi, bău conţinutul dintr-o singură sorbitură şi spuse cu un glas care răsuna cam ciudat.

— În sănătatea d-voastră, domnilor ! În cinstea succesului ! Public ? Veţi avea cel mai frumos public pe care l-aţi putea vedea vreodată ! Acest public va avea mii de priviri pentru a vă contempla şi a vă admira, mii de glasuri pentru a sărbători triumful piesei pe care veţi avea cinstea s-o prezentaţi.

— Dar, întrebă sfios Gros-Guillaume, unde să găsim o asemenea sală să încapă atîta public ?

— Sala este de-acum găsită, domnilor, spuse Capestang. Sala va fi Parisul întreg. De altfel, tot acest public imens se strînge într-o singură persoană : o doamnă, domnilor, o doamnă...

— O doamnă ? întrebă Gautier-Garguille. Şi cine este această doamnă fermecătoare, care ea singură va forma un public atît de numeros ?

— Se numeşte ISTORIA, domnilor, răspunse Capestang.

Cîteva minute mai tîrziu, cei trei comedianţi, călăuziţi de Capestang, care-şi lăsase calul în grajdul ospătăriei, străbăteau în grabă Parisul adormit. Din cînd în cînd se auzeau murmure înnăbuşite. Cei patru oameni ajunseră în curînd la „Marele Henric", unde aventurierul îl găsi pe Cogolin făcînd de pază în faţa porţii. La vederea celor trei comedianţi, Cogolin se strîmbă urîcios.

— Ei, Doamne fereşte, dar ce vin să ia aceştia din ducaţii de aur pe care domnul cavaler i-a cîştigat ? Lua-i-ar dracu !

— Urmaţi-mă, domnilor !, porunci Capestang întrerupînd reveria grăjdarului său. Iar tu, Cogolin, mergi înainte şi luminează-ne calea.

Cavalerul luă legătura de chei atîrnată de un cui, în bucătărie, şi coborî în pivniţă.

— „Am înţeles, se gîndi Cogolin, aici ne vom ascunde comoara !"

Capestang deschise poarta unei hrube în care se afla îngrămădită o mulţime de haine, de echipamente. Iar sprijinite de perete, străluceau în întuneric puştile şi săbiile. Aceste echipamente erau uniformele complete ale soldaţilor din garda regală. Iar hruba aceasta era pivniţa în care Capestang şi Cogolin ascunseseră costumele pregătite din porunca ducelui de Rohan. Acestea erau costumele celor cincizeci de gentilomi care, transformaţi în gărzi regale, aveau să-l conducă pe Condé la Luvru, chiar în seara în care aventurierul îl condusese pe prinţ în cabinetul regal.

— Aşa, cel puţin, vor fi de vreun folos, gîndi Capestang. Domnilor, aţi uitat să vă aduceţi costumele de scenă. Iată, îmbrăcaţi-vă ! Dar, să ne grăbim, domnilor, căci publicul se nelinişteşte.

În cîteva minute, Turlupin, Garguille și Guillaume se transformară în gărzi regale. Cogolin, zăpăcit, neînțelegînd nimic, se travesti și el. Iar Capestang își îmbrăcă un costum de ofițer ; care, de altfel, îi stătea de minune. Fiecare din cele patru gărzi astfel transformate aveau pe umărul stîng o pușcă și în mîna dreaptă o halebardă. Capestang încuie cu grijă ușa pivniței și toți cinci urcară sus. La un semn al lui Capestang, Cogolin deschise ușa camerei în care se afla Guise.

— În sfîrșit, murmură Cogolin, voi putea să admir comoara.

Guise era tare palid. Capestang înțelese din privirile ducelui drama care se dezlănțuise în sufletul lui. Pricepu numaidecît gîndurile înfricoșătoare ale acestui om care-și vedea spulberat orice vis de domnie. Orgoliul și puterea lui erau încătușate între cele patru puști. Guise nu păru mirat să-l vadă pe Cavalerul Regelui în costum de ofițer al gărzilor. Fără a crîcni, dînd dovadă de o bunăvoință ciudată, se puse între cele patru gărzi. Plecară !

„Numai să nu avem și morți în ultimul act", se gîndi Turlupin frematînd.

„Dar, ce farsă mai e și asta ?", se gîndea Gros-Guillaume.

„Domnii de la Bourgogne nu au decît să se mențină !", gîndea Gautier-Garguille.

„Și sacii plini de aur ! ?", se gîndea Cogolin.

„Giselle, uite-l pe Fanfaron jucînd rolul regelui", murmură Capestang mergînd și trăind un vis fantastic.

Ciudata patrulă a comedianților, comandată de aventurier, străbătea străzile întunecate, escortînd pe cel care a doua zi avusese intenția să dicteze cuvînt de lege micului rege, pe care, cu o singură lovitură, l-ar fi aruncat de pe tron.

Deodată, drumul le fu barat. O voce se auzi în noapte :

— Oprește !

Capestang tresări. Parcă ar fi căzut din cer. Își șterse fruntea de sudoare și ridicînd privirile observă că se afla în fața Bastiliei.

— Oprește-te !, repetă glasul.

— Cavalerul regelui !, strigă Capestang, cu glas tremurător.

În spatele punții mobile se auziră zgomote înnăbușite de pași ce se apropiau și se depărtau.

Apoi se auzi un alt glas ; de astădată, al unui ofițer :

— Și pe cine ascortați ?

— Pe un prizonier al regelui, răspunse Capestang.

Guise murmură un blestem. Se înălță în călcîie. Apoi se moleși. Lanțurile începură să scîrțîie. Podul începu să coboare și în curînd luă poziție orizontală.

— Haide, Monseniore, șopti cavalerul la urechea lui Guise. Gîndiți-vă că astă-seară prețuiți, poate, un milion de livre, dar că mîine veți prețui zece. Supuneți-vă regelui și lăsați-l pe Ludovic al XIII-lea să domnească în pace.

O clipă mai tîrziu se aflau în interiorul Bastiliei.

Intrară mai întîi într-o sală joasă, unde se făceau de obicei formalitățile de intrare și de ieșire a prizonierilor. Ofițerul care comanda marea poartă a închisorii avu curiozitatea să vadă cine este acest prizonier adus în mod atît de misterios, în miez de noapte, după o seară de răzvrătire. Ridică o făclie asupra prizonierului... Ofițerul se dădu înapoi. Se întoarse spre Capestang și murmură :

— Acum înțeleg ! Regele a procedat admirabil !

Și grăbit, fugi el însuși să-l caute pe guvernator. Cei trei comedianți și Cogolin rămaseră afară, într-o curticică rece. Sprijiniți în halebardele lor, tremurau de frig. În sală nu se aflau decît Capestang, visător, Guise, întunecat la priviri și trei temnicieri care ferecau ușa. Curînd apăru și domnul de Neuville, zăpăcit, tremurînd. Aruncă priviri rătăcite asupra ducelui, se înclină cu respect în fața lui, fără să-și dea prea bine seama ce face. Apoi, fugind spre aventurier :

— Majestatea Sa comite un lucru groaznic în astă-noapte, murmură el cu glas scăzut.

Capestang răspunse printr-un gest care voia să însemne : aceasta nu mă privește pe mine.

— Unde l-ați arestat, domnule ?, se interesă Neuville.

— Pe stradă, spuse Capestang cu glas tăios.

— Cum ? Numai cu trei soldați ?

— Ar fi trebuit să mobilizez o companie întreagă pentru a executa un ordin atît de simplu ?

Neuville fremătă de spaimă și de admirație și spuse :

— Aveți ordinul la dumneavoastră, nu ?

— Iată-l, răspunse Capestang scoțînd dintr-un buzunar al tunicii un pergament împăturit.

Clipa aceasta fu, poate, momentul cel mai înspăimîntător pe care îl cunoscuse aventurierul pînă atunci, deși el străbătuse destule momente înspăimîntătoare. Oricine ar fi putut citi gîndirea lui, ar fi rămas plin de admirație față de liniștea și nepăsarea atitudinii pe care o păstra în timp ce guvernatorul citea ordinul.

Ordinul acesta era pergamentul pe care îl scrisese însuși regele, era ordinul dictat de Richeliu. Era pergamentul pe care aventurierul îl luase de la Chémant în ziua în care îl scăpase pe amantul lui Marion Delorme.

Trecuse mai mult timp de atunci. Dacă repede ar fi revocat acest ordin, dacă Neuville ar fi fost înștiințat de aceasta, atunci el, Capestang, ar fi fost arestat pe loc și aruncat într-una din acele celule ale căror ferestre cu gratii le cercetase. Inima cavalerului bătea cu putere. O mare neliniște îl cuprinse.

— Scrisul regelui !, murmură Neuville.

Și citi pergamentul cu atențiune. Apoi îl reciti pentru a se asigura că-l înțelege întocmai...

— Domnul de Neuville, murmură el, va remite în miinile aducătorului acestor hîrtii prizonierul care îi va fi indicat. Domnul de Neu-

ville va primi din miinile aducătorului prezentelor hîrtii... bine, foarte bine... aceasta îmi convine !

Strigă un ofițer și îi șopti ceva la ureche ; apoi se descoperi și se înclină în fața lui Guise :

— Monseniore, iertați-mă, am să vă rog să binevoiți a urma pe acești oameni.

Capestang respiră și-și șterse fruntea. Opt oameni înarmați apărură în pragul ușii. Guise dispăru în mijlocul lor. Se îndepărtară. Capestang se repezi în curte pentru a respira în voie.

— Dar înscrierea în registre ? întrebă temnicerul-șef pe guvernator.

— Taci, domnule. Nici o înscriere ! Iar dacă ții la capul dumitale... nici un cuvînt ! Dacă l-ai recunoscut pe prizonier te sfătuiesc să-l uiți !

— Nu-l cunosc !, bîigui temnicerul, pălind.

— Cu atît mai bine ! Cel mai desăvîrșit secret... m-ai auzit ?

Și Neuville se duse spre Capestang.

— Ordinul, spuse el, vorbește de o mare taină, dar nu-mi indică cum trebuie tratat prizonierul. Mă voi informa mîine la Luvru.

— Foarte bine ! Informați-vă mîine la Luvru, răspunse Capestang cu glasul lui nepăsător. Dar, pînă atunci — dacă vreți un sfat folositor — tratați-l ca pe un prinț de sînge.

— Aceasta este și părerea mea, răspunse guvernatorul. Dar, domnule, pergamentul regal mai prevede un ordin. Trebuie să vă predau un prizonier al cărui nume nu-l cunosc.

— Nume pe care nici eu nu-l cunosc și pe care nu trebuie să-l aflu, răspunse repede Capestang.

— Atunci, cum aș putea...

— Regele mi-a spus doar atît : mi-l veți aduce pe prizonierul din celula numărul 14 a Turnului Comorii. Vă ajunge atîta ?

— Da !, afirmă Neuville lovindu-se la frunte, înțeleg foarte bine !

— Ce înțelegeți ?, întrebă Capestang neliniștit.

— Că regele vrea să opună... iată o politică desăvîrșită, tinere. Așteptați aci. Vi-l aduc numaidecît pe numărul 14. Dar vă previn să vegheați bine asupra lui.

— Fiți liniștit.

— Vreți să vă dau vreo zece din oamenii mei ?

— Desigur că nu ! Ei drăcie ! Cele patru gărzi ale mele mi-ajung. Și-apoi, regele vrea să se procedeze în cea mai mare taină.

Neuville se înclină, se îndepărtă cîțiva pași, apoi reveni :

— Sînteți dintr-o nouă promoție ? Iertați-mă, domnule, dar nu am avut pînă acum cinstea să vă văd printre ofițerii Luvrului.

— Da, sînt dintr-o promoție care de-abia a fost constituită. Am fost numit cavalerul regelui.

— Felicitările mele, domnule... domnul...

— Adhémar de Trémazec de Capestang, răspunse aventurierul cu aceeași simplitate cu care ar fi spus : Carol, prinț de Joinville și duce de Guise ; sau Henric de Bourbon, prinț de Condé.

Zece minute mai tîrziu, Neuville, împreună cu un ofiţer — căci toate gărzile şi temnicerii fură îndepărtaţi — se întorceau în curticică aducînd cu ei pe prizonierul nr. 14 din Turnul Comorii. Misteriosul prizonier fu aşezat între cele patru gărzi, adică între Cogolin, Turlupin, Gros-Guillaume şi Gautier-Carguille. Mica trupă străbătu puntea mobilă, care se ridică numaidecît.

— Opriţi-vă !, porunci Capastang, în momentul în care, după ce trecură de colţul străzii Saint-Antonie, ajunseră într-un loc din care se mai vedea întunecata fortăreaţă, unde ducele de Guise îşi plîngea acum ambiţia zdrobită.

Îndepărtîndu-i pe Cogolin şi pe Gros-Guillaume, Capestang se apropie de proizonier. Întunericul era de nepătruns. De-abia zărea silutea prizonierului. Dar, faţa lui nu o zărea deloc. În această clipă, deţinutul din celula numărul 14, îi puse mîna pe umeri şi izbucni într-un hohot de rîs.

— Domnule ofiţer, ştiţi cu ce mă îndeletniceam în clipa în care au venit să mă ia pentru a mă aduce la dumneavoastră, care vreţi, se pare, să mă duceţi în faţa regelui.

— Nu, domnule, răspunse Capestang, înspăimîntat de glasul plin de amărăciune al prizonierului.

— Ei bine, eram ocupat cu ascuţirea acestei bucăţi de fier.

Şi Capestang zări, într-adevăr, în mîinile prizonierului un obiect care strălucea în noapte.

— Şi ştiţi pentru ce îmi trebuia acest fier pe care l-am ascuţit în formă de pumnal ?

— Nu, Monseniore, răspunse Capestang, care simţea cum părul i se zburleşte în cap.

— Vroiam să mă omor !

— Să vă omorîţi ? !

— Da ! domnule ofiţer. Sînteţi un gentilom ? Sînteţi un om de onoare ? Aveţi o inimă care vă bate în piept ? Vă rog, vă implor, cu siguranţă că ştiţi ce vrea regele cu mine ? ! Mă voi întoarce la Bastilia ? Ei bine, atunci duceţi-vă şi spuneţi Majestăţii Sale că nu-i puteţi aduce decît un cadavru.

Cu un gest brusc, prizonierul îşi îndreptă spre piept fierul pe care îl ţinea în mînă. Capestang îl prinse de mînă, şi cu glas înnăbuşit :

— Monseniore, sînteţi liber !

Un strigăt înfiorător, aproape ca un urlet, scăpă prizonierului. Îşi cuprinse capul între mîini. Apoi răcni :

— Aţi înnebunit, domnule ? Ce spuneţi ?

— Îndepărtaţi-vă ! porunci Capestang subordonaţilor săi.

Cele patru gărzi se depărtă vreo douăzeci de paşi. Capestang însuşi se dădu înapoi cu vreo trei paşi.

— Liber ! răcni prizonierul respirînd adînc aerul rece al nopţii. Liber ! Oare, este adevărat ? Oare nu visez ?

— Adio, Monseniore, spuse Capestang cu glas ginagaş. Sînteţi liber ! Un singur sfat, însă : să nu abuzaţi de această libertate. Fie-vă milă de

tinerețea, de lipsa de experiență și de tristețea regelui nostru Ludovic. Cavalerul de Capestang își îngăduie să dea acest sfat nu ambiției dumneavoastră, ci sufletului care vă bate în piept. Adio !

Și Capestang se îndepărtă în grabă, lăsîndu-l pe prizonier în mijlocul drumului.

— Săramnul Condé ! gîndea cavalerul. Mizeria pe care a suferit-o l-a slăbit foarte mult. Ei, voi de-acolo, spuse el apoi adresîndu-se celor patru gărzi, haideți spre „Chiorul care... desfată". Căci, deși nu sînt chior, vreau să vă desfăt cu un ospăț regesc pentru a sărbători triumful piesei pe care am avut cinstea să o reprezentăm !...

Turlupin cuprinse mîna cavalerului și îi spuse :

— Sînteți admirabil !

— Da' de unde !, exclamă Capestang. V-am spus, doar, că joc foarte bine rolul de Fanfaron !

— Să fiu al dracului dacă înțeleg ceva din toată piesa asta, mîrîi Gros-Guillaume.

— Ei, gîndea Cogolin, domnul cavaler întemnițează și eliberează de-acum pe cine vrea dumnealui. Intră și iese din Bastilia cînd vrea. Dar ăsta e un mijloc de a face avere ! Dacă am lua numai o mie de ducați pentru fiecare prizonier eliberat, într-o lună am fi prea bogați.

Mirați și uimiți, întrebîndu-se dacă nu visau, cei trei soldați nu începură să se dumirească decît atunci cînd se văzură în jurul unei mese încărcată cu fel de fel de bunătăți.

— În cinstea autorului !, strigă Turlupin, umplîndu-și primul pahar.

. . . .

Capestang eliberase pe prizonierul care îl înlocuise pe Condé în celula numărul 14 din Turnul Comorii, în noaptea în care se observase că prințul comunica cu exteriorul prin ajutorul unor bilețele aruncate peste fereastră. Omul rămase pironit locului, cu picioarele moleșite, cu capul prins de amețeli, cu un singur cuvînt pe buze ; sau, mai bine spus, cu o singură gîndire în minte :

— Liber !... Liber !.. Liber !..., în viață, tocmai în momentul în care mă pregăteam să caut libertatea în moarte !...

Încetul cu încetul, simțea cum își recapătă puterile. Sîngele care îi zvîcnea la tîmple, îi circula acum cu mai puțină violență. Privi în jurul lui și își dădu seama că eliberatorul său dispăruse. Apoi, strigînd din fundul sufletului, strigăt pe care nu-l cunosc decît cei pe care o minune i-a scăpat de la moarte, cu un gest plin de demență, consecință directă a Barrès, gîndi :

— În primul rînd, fiica mea ! O voi revedea pe copila mea ! Giselle ! Copilul meu iubit !...

Și prizonierul din Turnul Comorii, Carol de Angoulême, care în această clipă uitase totul pe lume, chiar și numele salvatorului său, Carol de Angoulême izbucni în lacrimi în clipa în care se găsi în fața casei în care spera s-o revadă pe Gilelle !...

VIII

A DOUA ZI, DE DIMINEAȚĂ

În acest capitol vom povesti întîmplările ce s-au petrecut în ziua următoare eliberării ducelui de Angoulême. Trebuie, însă, să istorisim mai întîi incidentul petrecut în seara acelei zile la ospătăria „Buna întîlnire".

Capestang rătăcise toată ziua prin oraș, curios să vadă atitudinea Parisului. Seara reveni foarte ostenit, destul de necăjit, chinuit de gînduri pe care se silea zadarnic să le alunge. Cavalerul avusese un fel de presimțire ; nădăjduia că ziua în care salvase pe rege și monarhia avea să-i aducă o răsplată aureolei deasupra căreia vedea fața mîndră și gingașă a Gisellei. Spre orele opt seara, aventurierul se întoarse acasă, nemulțumit de el însuși, de Condé, de Giselle, de toți — ceea ce dovedea că nu știa cu cine să se ia la harță mai întîi.

Capestang se trînti îmbrăcat pe pat sprijindu-și capul pe mîinile încrucișate la spate, cu ochii fixați la un păianjen care își țesea pînza între două bîrne ale tavanului. Mintea îi era frămîntată de gînduri mai mult sau mai puțin precise. Această reverie dură o oră. Foarte mult pentru el ! Apoi sări în picioare :

— Un Saumur bun și-mi va trece !, gîndi el. Cogolin ! Ei, Cogolin ! Ei, domnule caraghios ! Sînt, de-acum, ceasurile nouă și nu am cinat încă !...

Cogolin intră în cameră, așternu masa fără să spună un singur cuvînt, contrar firii sale, și se duse să ceară cina stăpînului. Capestang, impresionat de această tăcere, începu să mănînce murmurînd tot felul de înjurături.

— Ei, spuse el, după ce terminǎ de mîncat, dar ce înseamnă aceste aere de tristețe ? Rîzi, neghiobule ; căci de nu, te voi face să plîngi.

Cogolin rîse, dar rîsul lui semăna cu scîrțîitul unei sfîrleze.

— Taci o dată, nemernicule !, tună Capestang.

— Dar domnul cavaler mi-a poruncit să rîd, cu toate că eu am poftă să plîng. Atunci, rîd...

Și cu gura larg deschisă, Cogolin începu din nou să scîrțîie. Asta numea el rîs.

— Îmi spargi capul cu rîsul tău și îmi înduioșezi sufletul cu lacrimile tale, îi spuse cavalerul. Pentru ce plîngi, Cogolin ? Spune-mi, te-a trădat iubita ? Îți crește părul ?

— Domnule, vă rog să mă numiți Ghinion. Cogolin nu mai există. Pentru a vă spune adevărul... ei bine, nădăjduiam că domnul cavaler nici nu va mînca astă-seară !...

— De ce ?, întrebă Capestang.

— Pentru că aceasta ar fi salvat ultimul nostru ducat, domnule.

— Ei drăcie ! Nu mă minți ?

— Ieri v-ați golit punga jucînd acea comédie pe care nu am înțeles-o deloc. Cina pe care ați oferit-o noii companii a domnului Turlupin a costat unsprezece pistoli. Sînteți ruinat ! Domnule, este timpul să faceți avere !

— Mă voi gîndi, spuse Capestang nepăsător, mă voi gîndi dormind. Dar gîndește-te și tu.

Douăzeci de minute mai tîrziu, Capestang dormea profund. Dar, dacă Adhémar dormea adînc, nu tot astfel era cu valetul lui, care, retrăgîndu-se în „cabinetul" său, vărsă pe un colț al marmorei căminului conținutul pungуței cavalerului, începînd să rîdă încet :

— Cinci pistoli ! murmură el. Cinci pistoli !... Sărmani pistoli ! Cît de greu mi-a fost să vă salvez ; dar, în sfîrșit, iată-vă scăpați ! Voi sînteți nădejdea lui Cogolin și a domnului cavaler de Trémazenc de Capestang. Dragii mei pistoli, vă veți duce direct în punga vrăjitorului de pe Podul Bursei ; în schimb, ne va da mijlocul precis de a cîștiga întotdeauna la joc !

După cum se vede, valetul nu renunțase la gîndul lui ; de altfel, nu există om mai încăpățînat decît jucătorul. După ce se convinse că stăpînul său dormea, își puse cei cinci pistoli în buzunar, se înfășură într-o mantie, ieși din ospătărie în cea mai mare liniște, avînd grijă să nu deștepte pe nimeni și, iuțind pasul, cu gura lărgită pînă la urechi, se îndreptă spre centru. Cu inima palpitînd, coti spre Podul Bursei. Cîteva minute mai tîrziu, se opri în fața casei vrăjitorului, adică în fața casei lui Lorenzo.

Reluînd, acum, povestirea acestei zile de la începutul ei, îl vom conduce mai întîi pe cititor la palatul Concini. Marea poartă a castelului era ferecată, puternic baricadată. În curte se aflau circa șaizeci de pușcași, grupați în trei plutoane de cîte douăzeci de oameni fiecare.

De-a lungul scării celei mari, în anticamere, în toate camerele care conduceau la apartamentul domnului mareșal, erau împrăștiați „obișnuiți" de-ai lui Concini, puși sub ordinele directe ale lui Rinaldo, ajutat de Louvignac, singurul locotenent care îi mai rămăsese ; Pontraille și Bazorges muriseră în noaptea cînd se bătuseră în preajma palatului lui Condé, iar Montreval și Chalabre fuseseră uciși la Longjumeau, cu prilejul luptei de la hanul „La coșul cu flori".

Chiar și valeții, părăsindu-și livrelele galonate, îmbrăcaseră niște tunici de piele și fuseseră înarmați cu pistoale. Ocupau diferite posturi strategice de apărare.

În această cameră mare în care am pătruns de-acum, Léonora Galigai stătea în picioare. Cu mîna crispată ținea perdeaua. Privirile-i erau țintite spre strada deșartă, ale cărei prăvălii erau toate închise. Dar, Léonora nu vedea această singurătate înspăimîntătoare, această singurătate care se întîlnea numai în zilele de nenorocire și de bătaie. Căci Léonora privea în sufletul ei. Socotea, calcula, cîntărea posibilitățile lui Guise. Dacă încercarea ducelui reușea, Concini era pierdut.

Léonora spera că Guise va fi nimerit de un glonte. Nădăjduia că Guise va muri subit, răpus de cine știe ce rău necunoscut.

Da ! Da ! Léonora spera într-o minune care va interveni în momentul potrivit pentru a-l înlătura pe primejdiosul duce. Dar, cum se va produce această minune ?... Nu știa !...

Dacă toate acestea ar fi adevărate ! Dacă Guise ar dispare ! Dar, aceasta ar însemna triumful lui Concini ! Pregătise totul. Avea două sute de gentilomi cumpărați cu bani sau cu promisiuni. Era ascultată de vreo zece oșteni din garda Luvrului. Oricînd ar fi dorit, domnia lui Ludovic al XIII-lea s-ar fi încheiat, și atunci ar fi făcut loc puternicei domnii a lui Concini. Privirea Léonorei se înflăcără la acest gînd. Ea va prăbuși visul lui Guise profitînd de lovitura pe care ducele voia s-o dea monarhiei.

Un suspin adînc umflă pieptul Léonorei. Dădu drumul perdelei. Făcu un pas înapoi ! Se întoarse și rămase uimită. Un surîs tăios i se cuibări în colțul buzelor. Cineva se afla în acea cameră ! Un om în genunchi. În momentul în care Léonora se întoarse, omul se prosternase în fața ei.

— Belphégor ! murmură Léonora.

Privirile îi scăpărară. În sfîrșit, va ști ce s-a întîmplat cu Giselle, cu Adhémar. Înaintă trei pași spre nubian și porunci :

— Ridică-te !

Belphégor se supuse. Léonora îl privi cercetătoare o clipă. Nubianul slăbise. O umbră tristă împînzea privirea lui sălbatică. Și el ridică pentru o clipă privirile asupra stăpînei, apoi plecă capul și cu un glas ciudat de liniștit, spuse :

— Stăpînă, după cele ce am făcut, n-ar mai fi trebuit să mă reîntorc ; nu pentru că mă temeam că voi fi osîndit de dumneavoastră (moartea ar fi o binefacere). Dar am aflat că sînteți amenințată, că vor să vă omoare. Am intrat prin ușa secretă și am venit aci. Dacă tot trebuie să mor, vreau, cel puțin, să mor apărîndu-vă...

În fața acestei credințe, în fața acestei deznădejdi întipărite pe fața lui Belphégor, Léonora nu tresări. Belphégor îi aparținea : era natural ca negrul să dorească să moară pentru ea. Se apropie și mai mult de nubian, îi puse mîna pe umăr și-l întrebă :

— Ce-ai făcut cu tînărul și cu fata ?

— I-am eliberat, răspunse Belphégor.

De astădată, Léonora fu străbătută de o ușoară emoție. Această mărturisire simplă și înspăimîntătoare — cînd ea se aștepta la minciuni și la povești încurcate — o impresionă.

— I-ai eliberat ?, murmură ea. Pentru ce ?

— Pentru că un glas mi-a poruncit aceasta, răspunse Belphégor cu aceeași voce liniștită și nepăsătoare.

— Un glas !... tresări Léonora. Un glas !... repetă ea în gînd. O fi, poate, glasul care-l inspiră și pe Lorenzo ? O fi glasul voințelor superioare, de care eu, neputincioasă ființă pămînteană, am încercat să-mi bat joc ? ! Un glas ! Belphégor, al cui era acest glas care te-a făcut să nu

mi te supui, care te-a hotărît să-mi faci poate cel mai mare rău, răul care mă va duce la moarte... Tu, care vroiai să mori pentru mine ? !

— Un glas, stăpînă ! Este tot ceea ce vă pot spune. Chiar dacă mă veți sili prin torturi, chiar dacă veți porunci să fiu legat de planșa de fier...

Léonora rămase gînditoare. Era sigură că nubianul nu vroise să o trădeze, că fusese doar un instrument în mîna unei puteri nevăzute. Clătină din cap și murmură :

— Lorenzo ! Lorenzo ! Știința ta e fără greșală...

Belphégor continuă :

— Dacă nu vă pot spune al cui era glasul care mi-a poruncit să-l eliberez, pot, în schimb, să vă spun ce s-a întîmplat cu tînărul și cu fata...

Léonora scoase un țipăt înfricoșător. Îl cuprinse pe Belphégor de mînă și cu glas întretăiat spuse :

— Vorbește ! Și te iert pentru toate ! Te și îmbogățesc !

— Nu am nevoie de bogății, spuse nubianul, clătinînd din cap. Dar sînt mulțumit că mă iertați. Glasul mi-a poruncit să-l eliberez, dar nu altceva. Și-apoi... și-apoi..., adăugă el suspinînd, dacă, vorbind, aș putea să mă răzbun pentru batjocura pe care am suferit-o... Nu. Să nu mă mai gîndesc la asta... Stăpînă, o veți găsi pe fată în ospătăria din Meudon.

În această clipă, ușa scîrții ușor. Dar Léonora nu auzi nimic. Atenția ei era încordată la cuvintele nubianului. Belphégor, însă, auzise. Își întoarse capul, cu o privire neliniștită, spre ușă.

— Dar tînărul ?, strigă Léonora. Cavalerul de Capestang ?...

Belphégor coborî vocea și răspunse :

— Mai întîi a părăsit Parisul, apoi s-a reîntors. L-am întîlnit într-o zi pe strada Lombardiei. Locuiește pe strada Vaugirard, la „Buna întîlnire".

Léonora își acoperi fața cu mîinile, ca și cînd ar fi fost uimită. Cînd își descoperi obrazul, înfățișarea ei părea atît de înflăcărată, încît Belphégor însuși se dădu înapoi de spaimă. Dar Léonora, printr-o mare sforțare, se liniști.

— Foarte bine, spuse ea. Nu este acum momentul să aflăm a cui era această voce și nici cărei porunci te-ai supus, cerului sau iadului. Acum ești aici... momentan, atît mi-ajunge. Mîine vom vorbi despre trecut. Mîine îmi vei povesti, minut cu minut, ce s-a petrecut în subteranele palatului. Astăzi — așa mi-ai spus — vor să mă omoare...

Nubianul strînse pumnii și-și arată dinții.

— Da, da, știu, vei muri pentru mine. Foarte bine, Belphègor, atunci înarmează-te cu un pumnal. În mîna ta, această armă este groaznică. Vino să mă aștepți la ușa stăpînului. Mă vei urmări toată ziua. Să te ții după mine. Unde mă voi duce, tu vei fi arma mea. Și dacă prin vorbă sau prin gest îți arăt pe cineva, lovește fără milă.

Léonora, urmată de negru, se îndreptă spre o ușă pe care o deschise și intră în anticameră. Se opri la celălalt capăt al camerei. Un pitic privea cu atenție un tablou.

— Lorenzo, murmură fremătînd Léonora.

O bănuială sinistră îi întunecă minţile. Nu prezenţa lui Lorenzo o uimea. Vrăjitorul venea destul de des în palatul Mareşalului. De altfel, Lorenzo o zărise pe Léonora. Veni spre ea şi se înclină.

— Doamnă, zise el, am crezut că într-o zi atît de nenorocită ca aceasta, umilele mele sfaturi nu vor fi în totul de prisos... şi de aceea m-am grăbit.

Piticul ridică capul spre Léonora. O tresărire de spaimă zgudui întreaga fiinţă a Mareşalei : niciodată nu-l văzuse pe Lorenzo atît de palid... Cărui fapt se datora această paloare ?

— Mulţumesc, bunul meu Lorenzo. Eram sigură că am să te văd astăzi. Nu mă vei părăsi. Mă duc la Luvru să o slujesc pe regină ca şi cum nici o primejdie nu ne-ar ameninţa. Vei veni cu mine.

Lorenzo îşi înnăbuşi un gest de împotrivire. Se înclină şi murmură :

— Astăzi şi în zilele următoare — întotdeauna, la dispoziţia Măriei Voastre.

— Foarte bine, răspunse Léonora aruncînd o privire piticului. Credinţa ta va fi răsplătită.

Faţa vrăjitorului deveni din nou nepăsătoare.

Léonora se plecă spre urechea lui Belphégor şi îi şopti :

— Dacă piticul încearcă să te părăsească, chiar pentru o clipă, ucide-l cu pumnalul tău.

Şi apoi ieşi semeaţă, poruncind :

— Aşteptaţi-mă la uşa Mareşalului.

Auzind scîrţîitul uşii, Mareşalul de Ancre tresări pe scaunul pe care era aşezat. Se gîndea cu tristeţe că poate aceasta era ultima zi din viaţa sa, că poate va muri ! Să moară... Lui Concini, care se temea de moarte, care tremura, care zădărnicise pînă acum toate loviturile de pumnal îndreptate împotriva lui ; lui, ale cărui nopţi erau chinuite de spectrul asasinatului, lui Concini i se părea că există ceva şi mai înfricoşător decît moartea. Se temea că va muri fără să se răzbune împotriva lui Capestang ! Se temea că va muri fără s-o vadă pe Giselle ! !...

Pasiunile lui — ura şi dragostea — îi frămîntau întreaga fiinţă. Nu mai pricepea rostul vieţii departe de Giselle, la a cărei amintire, numai, îi clocotea sîngele. Dar Fanfaronul ? Cel care-i zădărnicise toate planurile. Ce bucuros ar muri dacă ar şti că se va prăbuşi peste cadavrul lui ! Iată gîndurile care îl frămîntau pe Concini în clipa în care Léonora deschidea uşa.

— Cine este ? urlă el ridicîndu-se şi ducînd mîna la pumnalul de la brîu.

Dar văzînd-o pe Léonora, se potoli numaidecît.

— Dragul meu Concino, spuse ea cu glas plin de duioşie, sînt eu: Pentru ce te temi ? Oare nu sînt aci ?

Concini o privi îndelung pe această femeie care reprezenta pentru el credinţa extremă. Dar atitudinii ei de dragoste, de apărare, de credinţă, el îi răspunse printr-o atitudine plină de dispreţ.

— Dacă ești aici, tună Concini, întocmai ca și piaza rea a vieții mele! Ce ai să-mi vorbești ? Pentru ce vii tocmai acum ? Întotdeauna cînd o nenorocire s-a abătut asupra ambiției, minții sau sufletului meu, am văzut aripile tale smolite desfășurîndu-se asupra mea, ți-am simțit suflul de ghiață trecînd peste fruntea mea. Întotdeauna, odată cu tine, pe aceeași ușă, a intrat și nenorocirea. Pentru ce-ai venit ? Pentru ce nu respecți înțelegerea noastră ? Ne-am înțeles să nu ne vedem decît în public. Lasă-mă, cel puțin, să sufăr în tăcere.

Împinse cu putere fotoliul și începu să străbată camera de la un capăt la altul, cu pași mari. Iar Léonora gîndea : „Se gîndește la Giselle. Dar nu îndrăznește să rostească numele ei !..."

Concini se îndreptă spre ea făcînd o sforțare pentru a se liniști :

— Ce vrei de la mine ? întrebă el cu glas tăios.

— Concino, răspunse Léonora, cu glas liniștit și plin de energie ; Concino, trebuie să mergem la Luvru.

El ridică din umeri.

— Un sfat foarte bun ! Admirabil ! Să străbat acest focar. Dar nu auzi urletele răzvrătirii îndreptate împotriva mea ?

— Nu, Concini, răscoala nu este îndreptată nici împotriva ta, nici împotriva regelui ; răzvrătirea este pentru altcineva. Și acest altcineva este ducele de Guise. Concini, Guise trebuie să se ducă la Luvru să-și impună voința regelui. Concino, dacă totuși Guise îndrăznește să se ducă la rege, în nici un caz ducele nu trebuie să mai iasă viu de la Luvru.

— Da, răcni Concini, dar el se va duce acolo înconjurat de o mie de gentilomi.

— Te înșeli ! Cel puțin o jumătate din numărul acelor gentilomi, pe care el crede că se poate sprijini, te vor ajuta să-l ucizi.

Concini o privi pe Léonora cu uimire.

— Sînt cumpărați de mine ! spuse ea cu nepăsare.

O clipă, doar, admirația îi înnăbuși ura ce o resimțea pentru această femeie. Dar, apoi, clătinînd furios din cap :

— Fie ! Hai să admitem că astăzi toată nobilimea este de partea noastră... chiar dacă ne-ar omorî mîine. Ce reprezintă, însă, cei cinci sute sau o mie de gentilomi ? Nu vezi că întreg Parisul va merge la Luvru alături de Guise ? Nu-ți dai seama că trebuia să-i cumperi pe toți cei trei sute de mii parizieni ? Nu, Léonora ! Nici furtuna și nici mînia dezlănțuită a poporului nu poate fi cumpărată. Ascultă strigătele lor și vei observa că ele se aseamănă cu o furtună...

— Foarte adevărat, recunoscu Léonora cu o voce care îl făcu să se cutremure, dar dacă trăznetul trebuie să se abată asupra ta, crede-mă, Concini, că te va nimeri mai ușor aci, decît acolo. La Luvru, Concini, hai la Luvru ! Aci, pentru a te adăposti, nu ai decît niște ziduri vechi și cîteva puști. La Luvru te vei adăposti în umbra tronului regesc.

Concini rămase gînditor. Ultimul argument al Léonorei îl birui.

— Bine, spuse el cu glas înnăbușit, să mergem la Luvru. Îi voi porunci lui Rinaldo să pregătească o escortă care va urma caleașca noastră.

Léonora făcu un semn negativ cu capul.

— Nu ? se miră Concini, care şi de astădată se lăsa influenţat de mintea matură a Mareşalei.

— O escortă, spuse ea, oricît de numeroasă, ar fi împrăştiată într-o clipă, iar Rinaldo va veni mai tîrziu acolo împreună cu doisprezece oameni siguri, gata la orice. Nu te nelinişti. Am prevăzut totul. Hai, Concino, puţin curaj ! Puţin curaj, repetă ea cu un glas care, în ciuda sforţărilor ei, părea schimbat. Curaj şi încredere în aceea care-ţi va dărui întreaga ei viaţă, pînă la ultima suflare...

Şi luîndu-l pe Concini de braţ, îl trase după ea.

De îndată ce Mareşalul de Ancre sosi la Luvru, se convocă un consiliu la care luară parte, în afară de Concini şi de regina-mamă, Episcopul de Lucon, Vitry, comandantul gărzilor, şi Ornano. Îndrăzneaţa vizită a ducelui de Guise era anunţată pentru orele douăsprezece. Acum trebuia să se hotărască ce i se va răspunde, ce trebuia să se facă. Vitry propuse ca ducele să fie împiedicat de a pătrunde în palat, iar dacă se încăpăţîna să obţină o audienţă care avea să i se refuze, atunci să fie îndepărtat cu armele. Concini fu de părere să se trimită un sol la palatul lui Guise, care să ceară ducelui precizarea condiţiunilor lui pentru încheierea unei păci onorabile. Ornano voia ca Guise să fie lăsat să intre în palat, iar odată ce s-ar fi aflat acolo să i se facă ce i se făcuse şi tatălui său în castelul din Blois. Bătrînul Mareşal arătă că situaţia era aceeaşi şi că numai săbiile aveau căderea să vorbească. Tînărul rege, foarte palid, ascultă în tăcere toate sfaturile, ferindu-se să încuviinţeze sau să respingă vreunul.

— Dar dumneavoastră, domnule Episcop, ce ne sfătuiţi ? îl întrebă el pe Richelieu.

— Sire, răspunse cel întrebat, cu un glas poruncitor, pe care şi-l adoptase de cîtva timp, Majestatea Voastră nu poate părăsi Luvrul : ar fi o abdicare. În ziua Baricadelor, Henric al III-lea ar fi trebuit să rămînă în palatul regilor. Un rege care îşi părăseşte tronul înseamnă un rege care a renunţat la drepturile sale.

Ludovic al XIII-lea încuviinţă printr-un semn al capului. Apoi murmură :

— Poate că mă vor ucide. Dar asasinii trebuie să vină să mă caute pe tron.

— Nici noi nu-l putem împiedica pe ducele de Guise să pătrundă în Palat, continuă Richelieu. Dacă îndrăzneşte să se prezinte cu cererile pe care le-am auzit şi în adevărul cărora nu pot crede încă, aceasta înseamnă că are în spatele lui cel puţin o sută de mii de parizieni. Cunosc poporul, Sire. Dintr-o singură lovitură, va prăbuşi toate barierele Luvrului... şi-atunci, Guise, în loc să intre ca un supus, va intra ca un învingător. De asemeni, nu putem trimite, aşa cum propune domnul Mareşal, un sol la el acasă ; aceasta ar însemna o mărturisire de slăbiciune şi de teamă. Majestatea Voastră ţine stindardul monarhiei. El nu trebuie să se plece în faţa unor răzvrătiţi destinaţi eşafodului.

— Trăznească-l Sfîntul, murmură Ornano. Le potrivește bine caraghiosul ăsta !

Ludovic al XIII-lea își înălță mîndru fruntea și, sprijinindu-și mîna pe masă :

— Înainte de a pleca în fața lui Guise fanionul pe care l-a încredințat tatăl meu, mi se va tăia această mînă !

— Sire, continuă Richelieu, Majestatea Voastră va hotărî. Eu l-aș lăsa pe duce să pătrundă în Palat, nu pentru a-l ucide, așa după cum a spus și domnul Ornano. Tatăl lui a fost omorît la Blois... este foarte adevărat. Dar Jacques Chément a luat sabia care l-a ucis pe Guise și și-a făcut din ea cuțitul care l-a străpuns pe Henric al III-lea. Căci sîngele cere sînge. L-aș lăsa, prin urmare, să intre, i-aș asculta cererile și i-aș răspunde că voi convoca Adunarea Statelor pentru a hotărî asupra pretențiilor sale. Majestatea Voastră poate fi sigură că numai vestirea convocării unei asemenea întruniri va linişti burghezii Parisului, care sînt cel mai mare sprijin al ducelui de Guise. Cît despre nobilime...

Richelieu își termină gîndirea printr-un gest scurt. Ideea aceasta de reunire a Adunării Statelor făcu să tresare de bucurie pe toți cei de față.

— Sîntem salvați ! exclamă Maria de Medicis bătînd din palme.

Vitry, Ornano și chiar Concini admiseră că inteligența politică a lui Richelieu era menită să-l salveze pe rege și tronul. Ludovic al XIII-lea încuviință printr-un semn al capului. Ședința fu ridicată. Se aștepta sosirea lui Guise. Ornano și Vitry se întoarseră în fruntea oamenilor lor.

În momentul în care Richelieu isprăvi de vorbit, o perdea a sălii se mișcă. O femeie așezată în spatele acestei perdele, care ascultase totul, se dădu înapoi și dispăru în fundul unui gang. Această femeie era Léonora Galigai. Și Mareșala murmură.

— Mîine, Episcopul acesta va fi în fruntea regatului ! Este timpul să intervin ! A sosit momentul !...

Iar tînărul rege, după ce adoptase hotărîrea propusă, trecu prin anticameră îndreptîndu-se spre o sală mare de unde se putea vedea toată Piața Luvrului.

— Bine, bine, murmură el, dar toate aceste păreri sînt sfaturi de miniștri, de soldați, de preoți. Nici unul din acești oameni nu a găsit, însă, o soluție îndrăzneață, singura care s-ar fi potrivit unui rege falnic. Nici unul nu mi-a spus : „Sire, dumneata ești stăpînul ! Iar Guise nu este decît un răzvrătit. Dați-mi poruncă și îl prind pe Guise. Îl duc la Bastilia unde va aștepta ca regele să ordone instruirea procesului său". În toată lumea, continuă Ludovic, nu există decît un singur om destul de aventuros, destul de curajos pentru a îndrăzni o astfel de lovitură... dar eu l-am îndepărtat pe acest om.

Halebardierii îi dădeau onorurile, întorcînd vîrful sulițelor lor spre pămînt. Regele își ducea la pălărie mînerul cravașei sale. Îl zări pe Luynes care venea în fugă. Fața i se lumină.

— Căiește-te !, spuse el imitînd accentul gascon al lui Henric al IV-lea. Căiește-te, dragul meu Luynes. Am ținut un consiliu și tu nu ai fost printre noi.

— Da, Sire, dar voi fi aci, pre legea mea, cînd va trebui să prindem fiara !

— Bănuieşti, aşadar, dragul meu Luynes, că vom fi nevoiţi să ne batem ?

— Priviţi, Sire...

Cu pasul lui nepăsător, Ludovic al XIII-lea se apropie de o fereastră. Şi ceea ce văzu îl făcu să tresară. Se înălţă pe vîrfuri. O flacără ciudată îi scăpară în ochi. Cu un gest instinctiv îşi duse mîna la sabie şi, cu un glas arzător, spuse :

— Bătălie ! Fie ! Aceasta va fi bătălia mea ! Aici !...

Gînduri cavalereşti îl frămîntau mintea. Tremura din tot corpul. Se întoarse şi dintr-o singură privire îmbrăţişă întreaga sală a tronului, solemnă, grandioasă, amintindu-i timpuri de glorie şi de mărire, avînd viziunea şefilor iluştri ale căror priviri scăpărau acolo, în fundul tablourilor încadrate în rame de aur, aşezate la vedere, pentru a primi pe cea mai aleasă nobilime din lume. Acolo, în fundul sălii, sub un baldachin de catifea albastră pictată cu flori de crin, pe o estradă ridicată, zări tronul de aur masiv, jilţul simbolic pe care numai el avea dreptul să se aşeze.

Şi cu privirile lui rătăcite pentru o clipă, zări că în sală se aflau vreo două sute de gentilomi, gîfîind de alergătură, cu mîna la sabie, îl văzu şi pe Luynes care-l încuraja, pe Concini, gărzile şi ofiţerii, o zări şi pe regina Anna, care, strălucitoare de frumuseţe, se îndrepta, liniştită şi gravă, spre el. Văzu doamnele de onoare care o întovărăşeau pe regină. Şi toate acestea îl înfierbînteau — toată scena aceasta fastuoasă, războinică, elegantă şi înspăimîntătoare dezlănţui în el mîndria de comandant. Se simţea rege. Cu un glas răsunător, strigă :

— Domnilor, vom învinge sau vom muri aci !

— Trăiască regele !... Trăiască regele !... Trăiască regele !...

O aclamaţie răsunătoare, delirantă se dezlănţui întocmai unei furtuni asemănătoare cu furtuna care bubuia afară, în mijlocul Pieţii. Ludovic al XIII-lea se pregătea tocmai să se întoarcă spre această Piaţă ; dar, în acelaşi moment, în spatele gentilomilor şi a ofiţerilor, în spatele reginei şi a doamnelor de onoare, în pragul uşii, zării o faţă palidă care-i arunca o privire ucigătoare. Faţa aceasta surîdea. Şi surîsul acesta îl făcu pe tînărul rege să se înfioare.

— Léonora Galigai, murmură el cu glas scăzut.

Şi, deodată, fu cuprins de spaimă. În timp ce privea astfel spre Léonora, o voce murmură :

— Ea a îmbătat calul dumneavoastră ! Ea a încercat să vă otrăvească ! Ea vrea să vă ucidă cu ajutorul bărbatului său ! Să luaţi seama, Sire ! Să fiţi atent la această femeie ! Căci ea întruchipează mai multă ameninţare decît toată această mulţime la un loc !... Sire, porunciţi să fie percheziţionată Léonora, şi veţi avea dovada !...

Tînărul rege păli. De unde venea această voce ? Această voce, glasul care dezlănţuia în el spaima pe care numai moartea o poate linişti,

venea de jos. La picioarele lui ? Da, la picioarele lui ! Se uită în jos şi zări un fel de avorton, un pitic care, furişîndu-se, se îndepărtă şi dispăru în mulţime fără ca el să se poată gîndi la altceva decît la cuvintele înfricoşătoare ce-i fuseseră şoptite :

— Léonora Galigai ! Aceea care a încercat să vă ucidă ! Care vrea să vă ucidă cu ajutorul lui Concini !...

Iar atunci cînd Ludovic al XIII-lea reveni la simţul realităţii, atunci cînd vru să dea ordinul de a i se aduce acel pitic, avortonul nu mai era acolo. Regina, doamnele, gentilomii, gărzile se apropiaseră, îl înconjuraseră şi strigătele de glorie se răspîndeau măreţe în cele patru colţuri ale imensei săli :

— Trăiască regele ! Trăiască regele ! Trăiască regele !

Ceea ce văzu Ludovic al XIII-lea, ceea ce îi arătă, cu un gest larg, Luynes, ceea ce îi provocă acele gînduri războinice, ceea ce îi trezi instinctele stăpînirii (care sînt pentru regi ceea ce instinctul libertăţii este pentru popoare), era acea mulţime deasă care se ciocnea de companiile lui Ornano, erau acele steaguri care fîlfîiau în bătaia vîntului, erau acele vîrtejuri din mijlocul cărora se ridica glasul tumultos al răscoalei, erau acele feţe palide, acele priviri ameninţătoare, acei pumni care se ridicau spre Luvru. Şi ce spunea urletul poporului ? :

— Trăiască liberatorul nostru ! Trăiască Guise !

Erau orele douăsprezece. Ducele de Guise avea să sosească dintr-un minut intr-altul. Trebuia, de-acum, să fi fost acolo, deoarece la douăsprezece avea să pătrundă pe porţile palatului. Ornano îl aştepta afară. Regele îl aştepta în sala tronului. Vitry îl aştepta în curte. Poporul îl aştepta şi îl aclama în Piaţă. Şi, cu timpul ce trecea, tumultul devenea şi mai vijelios. Mişcări încete, legănări înainte şi înapoi, fluxuri şi refluxuri se produceau la intervale regulate. Mînia se dezlănţuia fără să se cunoască pricina ei...

— Domnilor, a sosit momentul în care trebuie să învingem sau să murim !

Şi chiar în acest moment se produse un lucru ciudat, un lucru menit să facă mulţimea să rămînă pironită locului de uimire. Deodată, fără a se şti pentru ce, poporul care pînă acum se năpustise împotriva companiilor începu să dea înapoi... Prin mulţime se văzură oameni vorbindu-şi cu gesturi speriate. Un grup se strînse în jurul unui om care explica ceva, nu se ştie ce. Apoi alt grup, în jurul unui al doilea om, care şi el vorbea. Şi apoi, se zăriră o sută de oameni care explicau ceva neînţeles diferitelor grupuri.

Regele privea cu mirare această schimbare bruscă. Văzu cum marea de oameni se desparte ; apoi, cum grupurile se fărîmiţau... Oamenii îşi aruncau cu mînie tunicile şi armele şi plecau. Piaţa Luvrului se golea. Lucrul acesta dură cam o jumătate de oră.

În Piaţă nu se aflau decît două sau trei sute de oameni. Curînd, nu fură decît o sută... decît cincizeci. Plecară şi ultimii. Din depărtare nu se auzeau decît răsunete înnăbuşite. Parisul se liniştea treptat.

— Domnul a făcut o minune ! spuse Richelieu ridicînd mîinile spre cer.

— Trăiască regele ! strigară gentilomii adunați.

Zăpăcit și bănuitor, Ludovic al XIII-lea se întoarse în cabinetul său. Spre orele patru, o tăcere înfricoșătoare, mai groaznică chiar decît tumultul de dimineață, apăsa asupra Parisului. Și atunci, în cabinetul regelui se explică „lucrul ciudat". Se află pentru ce Parisul renunțase la răzvrătire. Ducele de Guise dispăruse... Ducele de Guise nu putea fi găsit nicăieri... Parisul credea că a fost trădat de idolul lui...

La Luvru, în cabinetul regelui, în jurul lui Ludovic al XIII-lea — orice ceremonial fusese îndepărtat — întrebările se înmulțeau... mii de întrebări neliniștitoare... mii de bănuieli imposibile... Regele tremura de spaimă... tocmai el, care nu se clintise în momentul bătăliei... Întunecat, regele gîndea că toate acestea nu erau decît vicleșuguri de război, că Guise era acolo, poate într-un colț al Palatului, că îl supraveghea... Poate că el se înțelesese chiar și cu Léonora Galigai, cea care vroise să-l ucidă...

Privirile lui se îndreptară asupra lui Concini. Mareșalul vorbea cu soția lui. Și îi văzu atît de palizi, încît ghici numaidecît că ei știau unde se află Guise. Bănui numaidecît că Mareșalul conspira împreună cu ducele. Mîna îi tremură. Făcu un gest ca și cum ar fi vrut să dea o poruncă. Dar, chiar în acea clipă, un valet îi anunță vizita unui ofițer venit de la Bastilia, cu un mesaj urgent. Cavalerul se plecă în genunchi în fața regelui și îi întinse o scrisoare.

— De la cine este această misivă ? întrebă regele cu glas schimbat.

— De la domnul Guvernator, Sire.

Richelieu, Concini, Luynes, Ornano și Vitry se apropiară. Mesajul adus în mod atît de ciudat și sosit tocmai într-un astfel de moment li se păru un mesaj vestitor de nenorociri. Regele începu să citească.

Pe cînd citea, pălea din ce în ce mai mult. Se ridică. Își bătu palmele... Apoi se așeză din nou. Reciti. Scrisoarea tremura în mîinile lui. O citi pentru a treia oară. Fața lui, din palidă cum era, se împurpură. Era uimit. Apoi, fața lui nu mai exprimă decît o admirație fără margini. Plecă capul. O lacrimă îi împăienjeni ochii. Și, cu glas scăzut, murmură un nume pe care nimeni nu îl înțelese.

— Sire ! Sire ! Pentru numele lui Dumnezeu, dar ce s-a întîmplat ?

— Sire ! iertați-ne neliniștea, dar acest mesaj care tulbură pe Majestatea Voastră...

Ludovic al XIII-lea își ridică privirile spre sfetnicii lui. Iar privirile lui străluceau de mîndrie.

— Domnilor, spuse el cu glas tremurător de emoție, în ciuda tuturor obiceiurilor și a ceremonialurilor, vă voi citi această scrisoare. Căci această scrisoare, domnilor, merită să fie citită de un rege. Domnilor, ascultați ce-mi scrie domnul de Neuville, guvernatorul Bastiliei.

Se făcu o tăcere apăsătoare, plină de uimire. Ludovic al XIII-lea se ridică. Ludovic al XIII-lea se descoperi. Și Ludovic al XIII-lea, în picioare, ținîndu-și pălăria în mînă, începu să citească scrisoarea cu glas solemn și grav... Iată cuprinsul scrisorii lui Neuville :

Binevoiască Majestatea Voastră să-mi ierte marea libertate pe care mi-o iau. Conform ordinelor care mi le-a transmis domnul Trémazenc de Capestang, cavalerul regelui, taina cea mai mare trebuie păstrată în jurul prizonierului. Nimeni nu trebuie să afle măcar că el este la Bastilia. Fără de aceste prevederi, Sire, m-aş fi adresat domnului mareşal de Ancre sau domnului Episcop de Luçon pentru a-i întreba asupra felului în care trebuie să fie tratat ducele de Guise. Majestatea Voastră va admite, bănuiesc, că domnul duce de Guise nu este un prizonier oarecare. Domnul Trémazenc de Capestang, care, din ordin, l-a arestat azi-noapte pe domnul duce, aducîndu-l numaidecît la Bastilia, nu a putut să-mi dea nici o informaţiune asupra felului în care trebuie tratat prizonierul său ; sau, mai bine spus, al Dumneavoastră, Sire !

În aceste împrejurări, Sire, am cinstea de a ruga respectuos pe Majestatea Voastră să-mi indice felul în care înţelege şi porunceşte ca domnul duce de Guise să fie tratat la Bastilia.

Majestatea Voastră mă va ierta că profit de această misivă pentru a-l felicita respectuos pentru acest act de îndrăzneală care şi-a arătat de acum foloasele, deoarece Parisul, speriat, a renunţat la răzvrătire. Îngăduiţi-mi, Sire, să exprim toată admiraţia mea pentru cavalerul Dumneavoastră, Trémazenc de Capestang, care a avut destulă îndrăzneală pentru a executa această arestare, asemănătoare în totul cu un fapt de război de cea mai mare însemnătate.

Binevoiască Regele să primească umilul omagiu din partea credinciosului Său servitor,

LUDOVIC-MARIE, baron de Neuville

Lynes, Richelieu, Concini, palizi, se priviră ca şi cum ar fi văzut mîna misterioasă a fatalităţii desenînd înaintea privirilor lor rătăcite, cu litere de foc, acest nume care răsuna în minţile lor — Fanfaronul !

IIX

POCĂINŢA LUI LORENZO

Din noaptea în care Lorenzo a dus-o pe Giselle la Violetta, piticul începu să-l caute pe Capestang, singurul care în aceste împrejurări — ducele de Angoulême fiind la Bastilia — putea fi adevăratul apărător al mamei şi al fiicei. Mai multe zile în şir, Lorenzo cutreieră întreg Parisul. Zadarnic, însă !

Între timp, supraveghea atent pe Léonora Galigai şi pe Concini. Veni în mai multe rînduri la palatul Mareşalului de Ancre. De fiecare dată se asigură că retragerea Gisellei la Meudon rămăsese necunoscută

Léonorei. De fiecare dată își punea în joc toată știința, toată puterea de convingere pentru a întări gîndul Léonorei : Concini nu putea, fără primejdie de moarte, să se atingă de Giselle înainte de a căpăta un fel de imunitate transcendentă, pe care numai tronul i-o putea asigura.

— Tronul, gîndea Lorenzo, adică imposibilul !

Și totuși !... Oare, Léonora nu lucra fără încetare la realizarea visului său ? Oare, Léonora nu-și asigurase ajutorul unui mare număr din foștii partizani ai lui Angoulême, ai lui Guise, ai lui Condé ? Oare ea nu avea spioni chiar în Luvru ? Și el știa toate acestea !...

Cînd Lorenzo observă că Parisul începe din nou să fie cuprins de spectrul răscoalei, își dădu seama că Léonora va încerca să profite de tulburarea care zguduia monarhia.

Iar atunci cînd Lorenzo văzu dimineața acelei zile de răscoală, în care Guise era poftit la Luvru, în care lucrurile aveau să se hotărască, se gîndi să urmărească pașii Léonorei, să-i supravegheze fiecare mișcare, să asculte fiecare cuvînt ce-l rostea ; și dacă nu avea altă cale de a împiedica o crimă, s-o lovească.

Lorenzo nu șovăia niciodată. Își legă de brîu un pumnal și, străbătînd grupurile amenințătoare care se formau, de-acum, în stradă, ajunse la palatul de Ancre, pătrunse înăuntru datorită unei parole pe care însăși Léonora i-o dăduse și obținu destul de ușor învoirea Marcelei de a o aștepta pe stăpînă în anticameră. Marcela, confidenta Léonorei, știa că Lorenzo era întotdeauna binevenit.

Cînd fu singur, vrăjitorul se gîndi la un motiv — ce trebuia să pară adevărat — ca să rămînă toată ziua pe lîngă Mareșală. În această clipă, auzi zgomot de glasuri în camera Léonorei. Se apropie de ușă și ascultă. Urechea lui ajungea chiar în dreptul găurii de la cheie. Sîngele îi îngheță în vine, părul i se zburli. Căci Belphégor îi spunea Mareșalei că Giselle se află într-o ospătărie din Meudon.

Piticul ghici că nubianul avea să spună, de asemeni, unde se afla Capestang. Iar Capestang va salva, poate, pe Violetta și pe Giselle. Toată voința i se concentră în auz... și un blestem înfricoșător îi gîlgîi în gît. Belphégor vorbise atît de încet, încît piticul nu putu să prindă nici un cuvînt. Atunci se dete înapoi și își șterse fruntea. Își făuri numaidecît un plan : va ieși, se va duce în grabă la Meudon și o va preveni pe Giselle. Dădu să plece. Prea tîrziu !

Léonora deschisese ușa. Se simțea pironit de privirea Léonorei. Dacă ar fi fugit, Mareșala ar fi avut de dat un singur strigăt și ar fi fost arestat. Îi trebuia multă îndrăzneală. Trebuia să cîștige timp. Lorenzo se opri pe loc și, fără să se întoarcă spre Léonora, întrebuințîndu-și toată energia pentru a-și lua un aer de nepăsare, ridică privirile spre un tablou. Atunci, se întoarse și se petrecu acea scenă pe care am povestit-o, o scenă tragică pentru Lorenzo, care ghici că Léonora îl bănuia. Iar o bănuială din partea acestei femei însemna moartea.

O oră mai tîrziu, Concini și Léonora erau la Luvru. Belphégor și Lorenzo îi urmăriseră și pătrunseră în palat în același timp cu ei. În

timpul drumului, vrăjitorul vruse să se depărteze. Dar Belphégor îi apăsă mîna pe umeri şi, fără minie, îi spuse :

— Stăpîna mea are nevoie de dumneata la Luvru. Te previn că dacă nu vrei să vii, îţi voi înfige pumnalul în spate.

— M-au prins, mîrîi Lorenzo. Cele două femei sînt pierdute !

La Luvru, Léonora îi duse pe cei doi, pe Belphégor şi pe Lorenzo, într-o cameră vecină sălii tronului. Apoi se retrase poruncindu-le s-o aştepte acolo (făcînd, din priviri, un semn înfricoşător nubianului). Piticul surprinse această privire, dar rămase nepăsător, în aparenţă. Se uită îndelung la Belphégor, care, în picioare, lîngă uşă, îşi amintea de acea noapte de deznădejde şi de imaginea celei pe care o ţinuse în braţe şi pe care nu o mai văzuse de atunci... Marion Delorme !... Lorenzo se apropie de el şi-l cuprinse de braţ.

— Aşadar, spuse el, nu putem ieşi de aci ?

Nubianul schiţă un gest de uimire.

— Stăpîna mea nu ne-a oprit să ieşim din această cameră, ci numai din Palat.

— Atunci mă pot duce să văd ce se petrece ? spuse Lorenzo tresărind.

— Da, dar te voi urmări peste tot. Şi să ştii că sînt foarte hotărît să nu te las să ieşi din Palat.

— Fii liniştit, dragul meu. Sînt chiar mulţumit să fii lîngă mine. Eu sînt slab, iar tu eşti puternic. Dacă mi s-ar întîmpla vreo nenorocire, m-ai apăra.

Belphégor încuviinţă printr-un semn al capului. Şi Lorenzo se duse să se aşeze într-un fotoliu, în dosul unei perdele care ascundea intrarea în altă sală. Ridică perdeaua şi văzu că acea încăpere era goală. Să încerce să fugă pe-acolo ?

Dar Belphégor nu-l pierdea din vedere. Lorenzo nu mai avea nici pic de îndoială : era prizonierul Léonorei. Pînă cînd ? Poate pînă seara ! Pentru ce ? Oare ce bănuială o frămînta pe Léonora ? Timp de aproape două ore, Lorenzo se gîndi la toate posibilităţile, fără să găsească însă soluţia potrivită problemei. Timpul trecea. Chiar riscînd lovitura de pumnal a lui Belphégor, trebuia să încerce s-o prevină pe Giselle. În acest moment, îl auzi pe Belphégor care murmura :

— Dacă aş găsi-o... Poate cu bani ?... Cu mulţi bani...

Lorenzo tresări. Se hotărî numaidecît. O clipă, îl străfulgeră pe nubian cu privirile.

— Belphégor, apropie-te, spuse el.

Nubianul se supuse. Peste tot, în jurul lor, se auzeau numai murmure. Auzeau glasurile ofiţerilor care dădeau ordine, pe acelea ale santinelelor care-şi strigau consemnele de veghe, ca în timpul nopţii. În sala vecină, în camera aceea pe care Lorenzo o văzuse goală, se aflau acum două fiinţe care, apropiate una de alta, palide, cu urechile şi privirile aţintite, schimbau unele cuvinte rostite în şoaptă. De-abia dacă putea auzi ce-şi vorbeau cei doi : Léonora Galigai şi Concino Concini.

Ea îl condusese pe Mareșal în acea cameră, în momentul în care regele se îndrepta spre sala tronului. Léonora îl ținea sub puterea ei. Concini se împotrivea. Încerca să reziste. Dar ea îl acoperea cu aripile ei și-i transmitea nedezmințita credință pe care o avea în ea.

— Astăzi sau niciodată ! Concino, nu trebuie decît să întinzi mîna ! Coroana este a ta !

— Nu ! răcni el, ștergîndu-și fruntea. Ar fi o nebunie ! Toți gentilomii aceștia...

— Gentilomii aceștia care îl aclamă pe rege sînt ai tăi !

— Gărzile ! spuse el clătinîndu-se.

— În momentul în care Vitry și Ornano vor porunci „foc !", vor cădea. Primele gloanțe sînt destinate lor.

— Regele ! murmură Concini cu părul vîlvoi.

— Am eu grijă de el !, răspunse ea cu un glas energic.

Léonora se înălță în picioare, privi în jurul ei și, înlănțuind cu un braț gîtul lui Concini, șopti ceva la urechea Mareșalului. Părea întocmai cu acele zeițe ale infernului care șoptiseră gîndurile lor la urechile Clytemnestrei :

— Am eu grijă de rege ! Dar tu să ai grijă de Guise. Trebuie să sosească. Ascultă urletele mulțimii. Fii atent : Guise va pătrunde în palat, mulțimea o să vrea să-l urmeze, atunci se va da bătălia. Ornano va cădea, Vitry va cădea. Gărzile vor căuta să împiedice poporul. Te vei repezi spre scară împreună cu Rinaldo și oamenii lui și...

— Tăcere !, tună Concini înspăimîntat. Se vorbește... acolo !... aproape de noi.

— Da ! Ți-e frică, Concini ! Hotărăște-te ! Astăzi sau niciodată ! Nu trebuie decît să-l lovești pe Guise !... Numai să vină acum !

— Taci, Léonora, pentru numele lui Dumnezeu ! Se vorbește în spatele acelei perdele.

— Da ! Da ! Nenorocire pe capul acelora ce sînt acolo.

Gîfîind, pe jumătate plecați spre perdea, ascultară. Lorenzo vorbea. Cu un glas plin de îndoială, de nădejde și de rugăminte spunea :

— Belphégor, în casa mea de pe Podul Bursei se află un cufăr. Te vei urca în pod. Vei deschide ușa din fund. Vei vedea cufărul. Vei găsi acolo zece mii de livre de aur, cam tot atîtea de argint și mai mult de două sute de mii de livre în pietre prețioase. Totul îți aparține. Absolut totul. Cu aceasta îți vei putea cumpăra femeia pe care o visezi. Și ce îți cer eu în schimb ? Numai atît : să mă lași să ies din Palat. Vei spune că ți-am scăpat. Sau chiar, mai bine, nu voi ieși deloc. Voi scrie cîteva rînduri. Vei duce această hîrtie la adresa pe care ai indicat-o azi-dimineață stăpînei tale, la Meudon, și o vei preda Gisellei de Angoulême. Ne-am înțeles, nu-i așa ? Îți va fi milă de această fată tînără. Nu ești rău, Belphégor. Și cu acest prilej te vei îmbogăți...

Léonora Galigai nu auzi mai mult. Nu auzi răspunsul lui Belphégor. În această clipă groaznică în care se hotăra soarta ei, în această clipă în care avea nevoie de toată energia lui Concini, chiar în această clipă Ma-

reşalul se moleşi, doborît de bucurie ca printr-o lovitură de pumnal ; Léonora, scăpărind de minie, rosti un blestem înspăimîntător şi îl zgîlţîi, îl pălmui... Pentru prima oară în viaţa ei avu pentru Concini un gînd care nu era unul de dragoste :

— Laşule !

Şi văzînd că nu-şi revine în fire, îşi scoase pumnalul, cel cu lama foarte ascuţită, şi-l apăsă pe gîtul lui. Sîngele ţîşni. Înţepătura îl deşteptă pe Concini. Mareşalul îşi văzu soţia cu pumnalul în mînă. Şi el, căruia, pentru prima oară în viaţa ei, Léonora îi spunea „laş", el, care toată viaţa se temuse de un asasinat, pentru prima oară în existenţa lui nu simţi nici un fel de frică. Léonora, regele, Guise, răscoala, conspiraţia, domnia, speranţe deşarte — toate acestea dispărură pe dată din mintea lui. Cu privirea fixă, cu glasul tremurînd, Concini murmură :

— Meudon... Ospătăria din Meudon... Giselle !

— Da, tună Léonora, plecată asupra lui, da, se află acolo. Ia-o, du-o de-acolo cînd vrei... ţi-o dăruiesc !

— Léonora !

— Cînd vei dori. Mîine. Te vei duce mîine.

— Numaidecît ! strigă Concini.

— Mîine ! Astăzi îmi aparţii ! Ascultă, dacă pleci astăzi, dacă mă părăseşti pentru un singur minut, mă duc la rege, mă trădez singură şi te trădez şi pe tine.

— Ce ?, strigă Concini prinzînd-o cu toată puterea de păr... dacă îndrăzneşti aşa ceva, te voi omorî !

— Mă vei omorî mîine ! răcni Léonora cu glas sălbatic. Mă vei omorî mîine ! Mîine te vei duce la Giselle ! Căci mîine, mîine, Concino, vei fi rege ! Du-te, du-te la cel care, încă pentru cîteva ore, mai este în locul tău.

Şi, furioasă, dezlănţuită, cu puterile înzecite, îl împinse pe Concini pînă în sala tronului. Vru să se năpustească apoi spre camera în care se aflau Belphégor şi Lorenzo, dar, uimită, rămase ca împietrită în pragul uşii... Acolo, lîngă ea, era Belphégor.

— Ce e cu Lorenzo ?, strigă ea aruncîndu-i o privire ameninţătoare.

— Nu vă temeţi, stăpînă, îl supraveghez.

— A vrut să te cumpere, nu ? Vorbeşte !

— Da, dar eu nu pot fi cumpărat, stăpînă ! I-am răspuns negativ. Atunci, deodată, în spatele lui a ridicat o perdea... ca pentru a fugi. Dar s-a dat înapoi. Avea aerul unui nebun. Apoi, s-a liniştit imediat. Ce voinţă, stăpînă ! Mai straşnică chiar decît a dumneavoastră !

— Ei ? Dar unde este ? Vorbeşte, sclavule !

— Aici !, răspunse Belphégor întinzîndu-şi braţul.

Şi arătă spre mulţimea de gentilomi care îl înconjura pe rege. Léonora îl văzu pe Lorenzo furişîndu-se pînă la rege. Şi rămase pierdută :

„Mi-a ghicit gîndurile. Ştie că l-am condamnat şi mă va trăda", murmură ea.

Senzaţia aceasta înspăimîntătoare dură cîteva secunde. Deodată, respiră profund. Oare Lorenzo vorbise regelui ? Nu, nu ar fi îndrăznit. Se întorcea strecurîndu-se prin mulţime... Atunci, Léonora cuprinse braţul lui Belphégor şi îi şopti :

— Vei aştepta pînă la noapte. Numai atunci vei părăsi Palatul. Îl vei întovărăşi pe Lorenzo pînă la el. Îl vei ucide şi îi vei arunca cadavrul în Sena.

Şi Léonora gîndea : „Dacă, printr-o singură vorbă, a dat loc la vreo bănuială, dacă regişorul trimite după astrolog, nu trebuie să se găsească nici măcar cadavrul lui".

Se îndreptă şi dispăru.

Erau ceasurile nouă şi jumătate cînd Lorenzo şi Belphégor părăsiră Luvrul. Léonora, Concini, Luynes, Richelieu şi Ornano erau reţinuţi la Palat. Belphégor înainta cu pumnalul în mînă. Lorenzo nu dădea nici o atenţie tovarăşului său de drum, deşi ştia, simţea că nubianul îl escorta pentru a-l ţine prizonier pînă a doua zi dimineaţa, pentru a-l împiedica să se ducă s-o vestească pe Giselle... pentru a-l ucide, poate. Vrăjitorul se gîndea : „Un singur lucru este însemnat : regele să fi fost impresionat de cuvintele mele. Dacă Ludovic a simţit lovitura spaimei, dacă este convins de moartea care îl pîndeşte, dacă este sigur că Léonora ţine în mînă arma care îl va lovi, atunci totul încă poate fi salvat."

Nu încerca să fugă : ştia că, dintr-o singură săritură, Belphégor l-ar fi ajuns. Străzile erau deşarte, pustii, tăcute. Iar liniştea lor, alături de vociferările şi făcliile din ajun, forma un contrast izbitor. Totul dormea sau părea că doarme. Totul era tăcut. Belphégor şi Lorenzo ajunseră în faţa casei de pe Podul Bursei, la poarta căreia atîrna o ramură uscată, menită să arate ce fel de negoţ se făcea în dugheană. Apropiindu-se, auziră lovituri violente date în uşa casei. Zăriră un om înalt şi slab care zgîlţîia uşa. Dar omul nu se mulţumi numai cu atît. Începu să strige :

— Ei, maestre Lorenzo ! Ei, maestre vrăjitor ! Dar, ce, ai murit ? Ei drăcie, te asigur că am cu ce plăti. Cinci pistoli aproape noi ! Cum, nu deschizi unui client care vrea să-ţi plătească o sută de livre ? Ei drăcie !

— Iată-mă ! Iată-mă !, strigă Lorenzo. Oricine ai fi, eşti binevenit.

— Foarte bine !, strigă omul. Aş fi bătut şi pînă mîine dimineaţă.

— Intră !, spuse Lorenzo deschizînd uşa.

Necunoscutul intră. Lorenzo îl urmă. Belphégor venea în urma lor. Lorenzo aprinse lampa. Atunci, la lumina slabă a opaiţului se văzu faţa răvăşită a lui Cogolin.

Gogolin venea să cumpere, cu ultimii cinci pistoli ai stăpînului său, un mijloc sigur de a cîştiga la joc. Cogolin fremătă la vederea acelui negru care se puse în faţa uşii, dar şi la vederea acestui pitic cu obrazul palid care îi surîdea. Cogolin, după cum i se spusese, îşi făcu semnul crucii. Apoi, ruşinos, puse cei cinci pistoli pe colţul mesei.

— Bunul meu Belphégor, spuse piticul, mă vei lăsa, cred, să-mi fac negoţul. O afacere de cinci pistoli nu se întîlneşte în fiecare zi !...

Glasul subţire al lui Lorenzo, batjocoritor, răsuna ca un rîs sinistru :

„Ultima mea afacere !", gîndea Lorenzo.

Nubianul rămase nemişcat, nici un cuvînt nu-i ieşi din gură. Pîndea un moment prielnic pentru a se năpusti asupra lui Lorenzo şi a-l strînge de gît. Prezenţa lui Cogolin îl stingherea. Ar fi preferat ca omul acesta să plece.

— Ei, bîlbîi Cogolin, aruncînd o privire înspăimîntătoare spre cei doi eroi ai acestei scene, s-ar spune că Moartea a intrat în această casă...

Clănţănea din dinţi. Vru să se dea înapoi. Vru să plece. Cu un gest deznădăjduit, Lorenzo îl prinse de mîini şi, cu acea putere pe care ţi-o dau ultimele clipe de agonie, îl trase spre el pe Cogolin şi îi şopti :

— Nu pleca ! Omul acesta vrea să mă omoare !

Cogolin, uimit, pradă unei spaime de nedescris, clănţănind din dinţi, bîigui cîteva cuvinte neînţelese, care nu ajunseră pînă la urechea lui Belphégor. În schimb, Lorenzo auzi aceste cuvinte. Ele răsunară în el ca şi bubuiturile unui tunet. O scăpărare de bucurie îi luci în ochi. Suspină, se clătină, iar în fundul conştiinţei sale strigă : „Acum, pot muri liniştit. Moartea ! Ispăşirea ! Pocăinţa ! Domnul vrea să mor acum, pentru că nu are nevoie de mine pentru a o salva pe cea pe care am trădat-o... căci El mi-a trimis pe acest om !"

Căci iată ce-i spusese Cogolin :

— Maestre, nu este pentru mine, este pentru stăpînul meu, pentru domnul Trémazenc de Capestang.

Lorenzo slobozise mîinile lui Cogolin, care profită de acest lucru pentru a se retrage spre uşă. Şi atunci, începu o scenă cu adevărat sinistră şi comică în acelaşi timp, caraghioasă şi înspăimîntătoare.

Cogolin voia să plece cît mai repede din această dugheană, din acest alcov unde simţea trecînd suflul morţii. Iar Lorenzo trebuia să explice acestui om, pe jumătate mort de spaimă, că trebuia să-l prevină pe cavalerul de Capestang să plece la Meudon spre a o salva pe Giselle. Şi trebuia să spună toate acestea fără a rosti nici un nume, nici cel al Gisellei, nici cel de Meudon şi nici cel al cavalerului.

Căci privirea lui Belphégor apăsa asupra ambilor.

— Ia să vedem, dragul meu, strigă Lorenzo pe un ton vesel, ce doreşti dumneata pentru cei cinci pistoli ai dumitale ? Vorbeşte cu curaj..., ce Dumnezeu !

Surîdea. Înfăţişarea lui nu exprima decît gingăşie şi politeţe. Se uită la grămezile de plante care erau înşirate în rafturi, ca şi cum ar fi căutat pe cea pe care o dorea prietenul său. Cogolin se mai linişti puţin. La urma urmei, vrăjitorul părea un om ca oricare altul.

— Nu este pentru mine, repetă Cogolin, este pentru stăpînul meu, pentru...

— Taci !, porunci Lorenzo, străfulgerîndu-l pe Cogolin cu privirea.

Speriat, Cogolin se dădu înapoi clătinîndu-se. Strigă :

— Nu mai vreau nimic ! Lasă-mă să plec !

— La dracu ! Nu vei pleca ! Crezi că sînt un hoţ ? Mi-ai plătit ! Vei lua marfa, sau, de nu, te voi gîtui chiar eu, ca să fii mulţumit pentru cei cinci pistoli ai dumitale.

Cogolin clătină din cap cu acea tristeţe caracteristică osîndiţilor care nu pot scăpa de o soartă neînduplecată. Totuşi, spuse :

— Iată ! Am un stăpîn care şi-a risipit întreaga avere. Dar d-voastră ştiţi că stăpînul meu, care nu este decît...

Privirea piticului impunea respect valetului.

— Taci !, strigă Lorenzo.

Cogolin se duse să se lipească de perete, plecă capul şi scoase un geamăt dureros.

— Spune-mi, reluă Lorenzo, cu glas vesel, nu l-ai văzut de mult timp ?

— Pe cine ?, întrebă Cogolin uimit.

— Pe stăpînul d-tale, răspunse Lorenzo, ştergîndu-şi sudoarea de pe frunte. Pentru a-l vindeca pe stăpînul d-tale, trebuie să ştiu de cînd nu l-ai mai văzut.

— De două ore, spuse Cogolin liniştindu-se din nou. Apoi murmură ca pentru sine : „Ce vrăjitor o mai fi şi ăsta ! Odată blînd ca un miel, odată întocmai unui tigru furios !"

— Şi cînd ai să-l revezi ? Nu minţi ! Lucrul acesta este foarte însemnat.

— Cînd am să-l revăd ? Dar, numaidecît ! Să ajung acasă, în strada...

— Taci !, strigă iarăşi Lorenzo, aruncînd o privire fugară spre Belphégor.

Cogolin căzu în genunchi şi bîigui :

— N-am să mai ies niciodată de aici ! Blestemată idee am avut să vin aici. Sărman de mine ! Sărman Ghinion !

Iar dacă cineva ar fi putut să citească în mintea piticului, desigur că l-ar fi privit cu multă admiraţie şi milă. Dar Belphégor era nepăsător la această scenă. Era acolo numai pentru a asculta porunca stăpînei sale : să-l ucidă pe Lorenzo şi să-i arunce cadavrul în Sena. Restul nu-l interesa. Aştepta numai ca muşteriul lui Lorenzo să plece.

— Prin urmare, trebuie să-ţi vezi stăpînul chiar în noaptea aceasta ?, mai întrebă vrăjitorul.

— Da, bîigui Cogolin, dacă îmi îngăduiţi...

Lorenzo fremătă şi ridică privirile spre cer.

— Ia seama, prietene, dacă vrei ca medicamentul să fie de folos, trebuie ca în această noapte chiar...

— Dar stăpînul meu nu este bolnav. Dimpotrivă... niciodată nu a fost mai sănătos. Dumneavoastră ştiţi că domnul...

— Taci !, urlă piticul.

Cogolin se întinse pe jos şi strigă :

— Lăsaţi-mă să plec numaidecît. Să se termine o dată !...

— Ridică-te, dragul meu, spuse Lorenzo. Eşti un servitor admirabil. Dar dacă stăpînul dumitale nu este bolnav, atunci pentru ce ai venit ? Probabil că este îndrăgostit, nu ?

— Nu... ba de fapt, da, bîigui Cogolin ridicîndu-se. Dar n-am venit pentru aceasta. Stăpînul meu, după cum v-am spus, este ruinat. De aceea gîndesc că va vrea să se ducă să caute averea în vreo casă unde se joacă. Deci, doresc... un talisman... pe care să i-l dau... pentru ca să cîştige...

Lorenzo izbucni în rîs. Un rîs nervos. Un rîs pe care nu-l putea împiedica. Un rîs plin de bucurie. Un rîs cu lacrimi. Rîsul tatălui sau al mamei cînd medicul le vesteşte că boala s-a depărtat de copilul lor. Rîsul femeii iubite...

„Salvate !", mîrîi în sinea lui.

Cogolin holbă ochii, temîndu-se, însă, ca nu cumva să dezlănţuie iar mînia vrăjitorului. Se gîndi să-l măgulească. Şi de aceea începu să rîdă şi el. Şi căscă gura pînă la urechi. Belphégor începu să dea semne de nerăbdare.

— Numai atît ? Ascultă, dragul meu, îţi voi da un talisman care va aduce o bogăţie regească stăpînului dumitale.

— Foarte bine !, exclamă Cogolin, a cărui frică dispăruse pe dată.

Belphégor ridică din umeri, gîndind în sinea lui : „Dacă piticul ar şti ce-l aşteaptă, nu s-ar mai căzni să cîştige cinci pistoli".

— Un talisman ?, repetă Lorenzo. Pentru ce nu mi-ai spus numaidecît ? Nu l-aş fi făcut să aştepte atît pe acest cumsecade nubian, care are să-mi spună lucruri interesante. Nu-i aşa, Belphégor ?... Un talisman pentru a cîştiga bani ! Ţi-l voi da pe cel mai bun ! O rugăciune !...

— O rugăciune ?, se miră Cogolin gîfîind de bucurie, după ce gîfîise de spaimă.

— Da, o rugăciune, adresată lui Mercur, zeul banilor.

— Da, da, chiar aşa... Fostul meu stăpîn, profesorul... Dar, daţi-mi-o mai repede...

— Am să ţi-o scriu ! Stăpînul dumitale trebuie s-o înveţe pe dinafară. M-ai înţeles ?

— Pe dinafară, da, domnule vrăjitor...

— Chiar în această noapte ! Căci se întîmplă să fim tocmai sub influenţa lui Mercur. Mîine, mă auzi ?, mîine va fi prea tîrziu...

— Ei drăcie ! O va învăţa într-o oră... cel mult.

— Eşti chiar atît de sigur ?, întrebă Lorenzo liniştit.

— Tot atît de sigur, precum sînt sigur că vă vorbesc în această clipă. Îl voi deştepta. Îi voi da rugăciunea. Şi-l voi împiedica să adoarmă pînă n-o va fi învăţat-o pe dinafară.

— Foarte bine !, spuse Lorenzo cu un glas tremurător de astădată.

Se aşeză. Luă un toc care era întotdeauna pregătit pe masă, lîngă un teanc de pergamente împodobite cu felurite semne cabalistice. Aruncă o privire fugară spre Belphégor. Negrul căsca. Lorenzo scrise în grabă.

Scrise cîteva rînduri. Uscă cerneala roşie (care, în anumite cazuri, trecea drept sînge), împături pergamentul, îl pecetlui şi i-l dădu lui Cogolin.

— Du-te !, murmură el. Grăbeşte-te ! Stăpînul d-tale să înveţe astă-noapte această rugăciune... chiar astă-noapte. Du-te şi spune stăpînului d-tale că vrăjitorul de la Podul Bursei, trimiţîndu-i acest pergament, îi strigă din fundul sufletului : Dumnezeu să vă păzească şi să vă călăuzească !

Emoţionat, uimit de sinceritatea cu care piticul rostise aceste cuvinte, Cogolin murmură o mulţumire şi se grăbi spre uşa pe care Belphégor însuşi i-o deschise. O clipă mai tîrziu, valetul se pierdu în noapte. Nubianul tocmai ferecа uşa. Atunci, Lorenzo se întoarse spre el şi îi spuse cu o voce răsunătoare :

— Acum, Belphégor, împlineşte porunca ! Execută sentinţa Léonorei Galigai !

*

Cogolin porni în fugă. Ducea cu el o avere întreagă : lucru menit să facă să crească picioare ologilor, braţe ciungilor şi minte tîmpiţilor. Iar Cogolin care nu era nici olog, nici ciung, nici tîmpit, îşi simţea puterile înzecite. În zece minute ajunse la „Buna întîlnire". Cu o făclie într-o mînă, cu talismanul în cealaltă se repezi în camera lui Capestang. Cavalerul dormea :

— Nici nu bănuieşte ce-l aşteaptă !, murmură grăjdarul surîzînd.

Cavalerul, deşteptat de lumina făcliei, deschise un ochi. Cogolin profită de acest fapt pentru a striga dintr-o singură suflare :

— Domnule cavaler, vă aduc bogăţia !

— Unde este ? întrebă Capestang deschizînd şi celălalt ochi.

— Vă voi explica, domnule cavaler. Este deajuns să...

— Nu-mi explica nimic, îl întrerupse cavalerul. M-ai trezit tocmai cînd visam mai frumos. Scoţi nişte ţipete care mă asurzesc. Ai merita să fii bătut. Dar, pentru că pretinzi că-mi aduci averea, vreau s-o văd. Arată-mi-o !

— Dar, domnule cavaler, am să vă explic ce trebuie...

— Arat-o !, strigă cavalerul scoţîndu-şi un picior de sub plapumă. Mi-ai spus : „Vă aduc bogăţia". Ai spus aşa sau nu, nătîngule ?

— Da, domnule şi o repet şi acum !, strigă Cogolin.

— Ei bine, arată-mi-o ! Vreau s-o văd ! Arată-mi-o, căci de nu... păzeşte-te ! Şi, ştii, eu nu dau pe de lături, aşa cum făcea Turlupin cînd erai în sac...

Cogolin se cutremură. Totuşi, cu îndrăzneala caracteristică deznădejdii, îşi luă inima în dinţi şi spuse :

— Domnule cavaler, vreţi să cîştigaţi o avere ? În cazul acesta, ascultaţi-mă un minut şi mă veţi lovi apoi...

Capestang sări din pat, îl apucă pe Cogolin de urechi şi strigă :

— Nu vreau să cîștig avere, vreau să văd averea pe care mi-o aduci ! Arată-mi-o !

Cogolin întinse pergamentul pecetluit pe care Capestang îl luă.

— Un talisman, domnule ! Un minunat talisman pentru care am plătit cinci pistoli.

— Ultimii mei pistoli ! Mizerabile ! Ai merita...

— Ce însemnătate ar mai avea, domnule, răcni Cogolin, găsind în spaima care îl sugruma curajul necesar pentru a-l întrerupe pe cavaler. Ce însemnătate ar mai avea, continuă el, cînd, mîine chiar, în orice tripou, datorită acestui talisman veți putea cîștiga o mie de ducați, o mie de pistoli, ba poate chiar o mie de galbeni !

Mînia lui Capestang se potoli. Cavalerul se culcă din nou, spunînd doar atît :

— Idiotule !

— Pentru ce, domnule ? Este foatre trist să te vezi tratat astfel de cel pe care ai vrut să-l îmbogățești chiar cu prețul pierderii sufletului tău !

— Sărmane Cogolin !

— Spuneți-mi, mai bine, Ghinion, domnule.

— Sărmanul meu Ghinion, spuse cavalerul, înțeleg doar un singur lucru : dacă într-adevăr s-ar putea cîștiga o avere datorită acestui pergament, atunci cel care ți l-a dat ar fi demult mai bogat chiar decît Cresus și nu ar mai sta să vîndă talismane. Acum, du-te de te culcă !

— Domnule, mă aruncați în întunericurile deznădejdii, dacă nu citiți numaidecît rugăciunea pe care v-a scris-o vrăjitorul.

— Ți-am spus să te duci la culcare, răcni Capestang.

Și, de astădată, își întovărăși cuvintele printr-un gest atît de amenințător, încît Cogolin se retrase în camera lui. După un minut, însă, crăpă ușa și scoase capul :

— Domnule, se rugă el, luați seama, mîine va fi prea tîrziu, căci Mercur...

Capestang sări din pat. Cogolin nu avu decît timpul să se încuie în „cabinetul" lui. Cavalerul se culcă din nou. Bombănea supărat. Luă pergamentul, îl rupse, îl înghemui și, mînios, îl aruncă într-un colț. Apoi, întorcîndu-se pe o parte, închise ochii și adormi.

Adormi fără să citească rîndurile scrise de Lorenzo. Iată, însă, care era „rugăciunea" pe care i-o scrisese vrăjitorul :

„Dacă vreți să le salvați pe Giselle de Angoulême și pe mama ei, fugiți fără a pierde o singură clipă, la Meudon, la ospătăria unde tatăl fetei își ținea adunările sale. Mîine dimineață, poate chiar astă-noapte încă, Léonora Galigai și Concini vor interveni. Fugiți numaidecît. Și după ce le veți salva, spuneți ducesei de Angoulême să-l ierte pe piticul din Orleans, pe vrăjitorul de pe Podul Bursei."

În timp ce în camera cavalerului de Capestang se desfășura această scenă comică, dar înspăimîntătoare în ceea ce privește urmările, iată

ce se petrecea în casa de pe Podul Bursei. Lorenzo era mic, slab, un pitic ; Belphégor era mare, puternic, bine făcut, un uriaş. Trebuie să spunem, însă, din capul locului că nubianul nu resimţea pentru Lorenzo nici ură, nici mînie ; Léonora Galigai îi dăduse o poruncă ; nu venise decît pentru a executa acel ordin.

După ce Cogolin ieşise din dugheană, Belphégor ferecă uşa.

Cuvintele lui Lorenzo nu-l impresionaseră deloc pe nubian. După ce împinse zăvorul, se întoarse liniştit spre vrăjitor :

— Maestre, o să vă explic ce a hotărît stăpîna mea în privinţa dumneavoastră. Iată : am primit poruncă să vă urmez aici şi să vă înfig pumnalul în spate. Apoi, trebuie să arunc cadavrul dumneavoastră în Sena, cu o piatră de gît, astfel ca nimeni să nu afle ce s-a întîmplat cu neguţătorul de ierburi, de pe Podul Bursei.

Înspăimîntătoarea nepăsare a călăului îl făcu pe Lorenzo să pălească şi să tremure mai tare decît atunci cînd fusese cuprins de teama morţii. Se uită o clipă spre Belphégor cu o curiozitate care nu se resimte decît în faţa întîmplărilor neprevăzute.

— Foarte bine !, spuse el. Loveşte !

Şi în acelaşi timp, instinctiv, începu să se retragă spre scara de lemn care ducea la laborator. Cu repeziciunea pe care o dobîndeşte imaginaţia atunci cînd eşti stăpînit de spaimă, Lorenzo făurise singurul plan care avea ceva sorţi de izbîndă ; să distragă, pentru o clipă doar, atenţia nubianului, să se năpustească pe scară, să deschidă fereastra care dădea spre Sena şi să alunece pînă la suprafaţa apei de-a lungul frînghiei care atîrna de pervaz.

— Loveşte !, spuse el.

Dar nubianul nu se mişcă.

— Loveşte ! spuse Belphégor, repetînd cuvîntul piticului ; iată ce trebuie să fac. Iată ceea ce trebuia, de-acum, să fie făcut. Trebuia să te ucid pe drum, cînd ne întorceam de la Palat. Totuşi, te-am lăsat să scrii o scrisoare. Te-am lăsat să spui tot ce ai dorit. Poate că te voi lăsa să trăieşti. Am trădat-o o dată pe stăpîna mea, adăugă negrul cu o voce murmurîndă. Poate că am trădat-o şi a doua oară, cînd l-am lăsat pe omul acela să iasă de aici. Aş putea, prin urmare, să o trădez şi pentru a treia oară. Ascultă...

Lorenzo suise trei trepte. Se aşeză pe a patra. Îşi simţea picioarele moleşite. Inima îi bătea cu putere. După siguranţa că va muri, speranţa că va trăi îl dobora.

— Astăzi, continuă negrul, ai vrut să mă duci la cufărul în care ţi-ai ascuns averea. Dar am refuzat. M-ai crede dacă ţi-aş spune că eu însumi am mult, foarte mult aur ? Dacă ţi-aş spune, nu numai că ţi-aş putea lăsa viaţa, dar chiar aş putea mări bogăţia ta şi aş putea deveni sclavul tău cel mai credincios ?

Belphégor vorbea cu glas monoton. Plecase ochii. Privirile lui păreau să contemple o oarecare imagine. Lorenzo îşi dădu seama că o durere necunoscută frămînta sufletul nubianului. Şi din clipa aceea fu sigur că are să triumfe.

— Dar, mai zise negrul, se spune că știi să ghicești viitorul. Este adevărat ?

— Lucrul acesta, spuse Lorenzo, coborînd două trepte, este atît de adevărat încît adineauri, cînd mi-ai spus că va trebui să mor, nu ai putut observa la mine nici cea mai mică emoție. Află, totuși, că atunci cînd Moartea este în apropiere, orice ființă omenească tremură de spaimă. Dar eu nu am tremurat. Pentru că știam că tu nu mă vei lovi cu pumnalul acesta pe care îl ții în mînă.

Belphégor tăcu cîteva clipe, gîndindu-se la cuvintele vrăjitorului. Lorenzo îl străfulgera cu privirile. Începuse să se îndrepte în salturi pe scară, spre laborator. Era sigur că ar fi putut să fugă. De prisos, însă. Acum era sigur că va triumfa asupra negrului.

— Se spune că știi să citești și în trecut. Este adevărat ?

— Cînd vei dori, spuse Lorenzo, îți pot povesti întreaga ta viață.

Belphégor coborî glasul și continuă cu o voce gînditoare :

— Maestre, se spune că ești vrăjitor. Este adevărat ? Este adevărat că poți vedea dincolo de ziduri, că poți auzi prin spațiu, că poți urmări din priviri un om, oricît de departe ar fi el, că-l poți regăsi... Este adevărat ?

— La cine te gîndești ?, întrebă Lorenzo.

— La o... la o femeie, răspunse Belphégor tremurînd.

— Numele ei ?

— Marion Delorme.

Și Belphégor se înfioră, ca și cum acest nume, rostit cu glas tare, ar fi făcut să-i vibreze toate corzile dragostei și deznădejii sale. Lorenzo surîse. De-acum încolo, izbînda lui nu era decît un joc de copil.

— Vrei să știi unde este Marion Delorme ? întrebă piticul.

— Da, maestre, răcni Belphégor. Privește prin Paris, privește prin toată Franța, privește în întreaga lume cu acei ochi necunoscuți pe care îi ai. Privește cu acea lumină a sufletului care străbate misterele. Spune-mi : unde este iubita mea, și sînt al dumneavoastră ! Și niciodată stăpîna mea nu va afla că în noaptea asta ai trimis o scrisoare. O scrisoare, mă înțelegi ?

Obrazul nubianului se transfigura. Credința arzătoare îl transforma. Dacă Lorenzo i-ar fi spus în acea clipă : „Marion Delorme se află în cutare stradă și în cutare casă". Belphégor s-ar fi dus numaidecît la adresa indicată.

Cînd Belphédor pomenise despre scrisoarea pe care piticul i-o dăduse lui Cogolin, Lorenzo pălise și se gîndi : „Nubianul știe. Nubianul a ghicit. Nubianul o va preveni pe Léonora".

Și atunci vrăjitorul răspunse :

— Lasă-mă să socotesc. Întoarce-te mîine, la aceeași oră, și vei afla unde se află Marion Delorme.

Lorenzo își dăduse perfect seama de cuvintele pe care le rostea. Înțelesese că reușise. Lorenzo voise să-i arate lui Belphégor că lui, vrăji-

torului, îi era cu neputință să o găsească pe Marion. Și reușise ! Nu avea decît să-l privească pe Belphégor pentru a-și da seama de aceasta. Parcă suflase peste credința Nubianului și o stinsese. Belphégor voise să știe numaidecît locul unde se afla Marion, și el venise cu o amînare !

Mîine ! Socoteli ! Socoteli necesare ! Așadar, nu era adevărat. Aceste priviri nu puteau dezlega mistere. Ochii acestui suflet nu putea privi prin spațiu ! Socoteli ! Prin urmare, piticul era un om ca toți ceilalți oameni ! Nu era un vrăjitor !

Iată gîndurile care se ciocneau în mintea lui Belphégor. Credința se prăbuși în el cu zgomot asurzitor. De vreme ce Lorenzo avea nevoie de o zi pentru a afla unde este Marion, asta însemna că el nu era vrăjitor, că nu putea vedea peste ziduri, că nu putea auzi dincolo de ele. Belphégor plecă umerii. Trăsăturile i se destinseră. Ochii lui însîngerați își reluară expresia întunecată. Aruncă în jurul lui o privire curioasă, apoi își ținti ochii asupra lui Lorenzo. Fără zgomot, piticul urca scara deandaratelea.

Belphégor se năpusti. Clătina din cap, scotea suspine de deznădejde, scrîșnea din dinți, mirîia blesteme înfricoșătoare. Nu mai era călăul nepăsător care execută o sentință fără ură și fără mînie. Furia, furtuna de furie se dezlănțuise în el. Ardea de focul să-l ucidă pe falsul vrăjitor, pe omul care îi dovedise că visul lui nu era decît o himeră. Se năpusti cu pumnalul ridicat. Lorenzo surîse : „Vino !, murmură în sinea lui. Vino să mori ! Scrisoarea !... Trebuie ca scrisoarea mea să ajungă... fără ca Léonora să afle !"

Începu să urce scara în salturi. În momentul în care piticul ajunsese în fața ușii laboratorului, Belphégor, cu o îndemînare diabolică, îi aruncă pumnalul în spate. Piticul se prăbuși și se rostogoli pe scară.

—Moarte ție !, urlă nubianul, cu glasul aspru al omului care redevine fiară sălbatică. Dar plecîndu-se, spre a-l mai lovi o dată pe pitic, observă că lama pumnalului se spărsese. Observă că rana pe care ar fi trebuit să i-o facă lui Lorenzo, nu sîngera. Și mai observă că piticul se ridică și dispăru în laboratorul său.

Lorenzo era îmbrăcat cu o zale : lovitura îl doborîse la pămînt, dar nu-l omorîse. Dintr-o săritură fu lîngă fereastră. Era deschisă. Lorenzo știa aceasta.

La această fereastră deschisă spre Sena îl va atrage pe Belphégor. Fereastra deschisă spre moarte ! Înspăimîntător ! Singurul mijloc de a-l împiedica pe Belphégor s-o vestească pe Léonora, adică singurul mijloc de a o salva pe ducesa de Angoulême și pe fiica ei era să-l ucidă pe Nubian. Dar, cum Lorenzo era prea mic și prea slab pentru a lupta cu uriașul, singurul mijloc de a-l ucide pe Belphégor era de a muri el însuși și de a-l trage pe acesta după el, ducîndu-l la moarte.

Lorenzo sări pe fereastră și așteptă o clipă înainte de a luneca în apă. Strigă de bucurie : căci Belphégor era la marginea ferestrei. Belphégor avea să-l prindă. Scrisoarea ! murmură Lorenzo. Scrisoarea trebuie să ajungă fără ca Léonora să afle.

Surîse misterios. Ridică ochii spre cer pentru a privi stelele şi murmură :

— Mi-era scris ! Iată urmarea dramei din Orléans !

În acelaşi timp îşi desprinse picioarele de scara pe care stătea, şi cu amîndouă mîinile se agăţă de gîtul lui Belphégor. Blesteme, înjurături, un fel de tropăit. Nubianul lovea cu putere în capul piticului. Lorenzo îl strîngea de gît, îl atrăgea... O cădere... Învîrtoşarea rapidă a două trupuri în aer... Apoi, zgomotul apei care se deschise !

Cîteva minute, Lorenzo şi Belphégor, strîns înlănţuiţi, se zbătură la suprafaţa apei. Cîteva horcăituri aspre arătau că în apropierea Podului Bursei se petrecea un lucru înspăimîntător. Lorenzo nu mai respira. Belphégor spumega încă. Lorenzo murise. Murise murmurînd : „Orléans".

Dar mîinile lui Lorenzo, mîinile lui inerte, mîinile crispate de moarte rămăseseră înfipte în gîtul lui Belphégor. Belphégor se mai luptă cu cadavrul, cu spaima, cu moartea... poate timp de un minut încă. Apoi, deodată, sub Podul Bursei nu se mai auzi decît clipocitul undelor ce se izbeau de maluri. Belphégor şi Lorenzo se scufundaseră în adîncul apei.

X

MEUDON

Să ne luăm pe urmele paşilor ducelui de Angoulême, pe care l-am părăsit cînd ieşise din Bastilia şi se îndrepta spre casa din strada Barrès, spre casa mamei sale, Maria Touchet. Eliberarea i se părea un vis ciudat.

Era tocmai să se omoare. În celula nr. 14 a Turnului Comorii simţise agonia sinuciderii. Ajunsese în pragul momentului suprem, în care un singur gest desparte moartea de viaţă. Era tocmai să execute acest gest. Ţeava de fier ascuţită în formă de pumnal avea să-şi împlinească opera ei. Dar, în acel moment, temnicerii deschiseseră poarta celulei, un ofiţer îi poruncise să-l urmeze, fusese dus într-o curte, aşezat între patru gărzi, străbătuse puntea mobilă şi apoi omul care îl conducea îi spusese :

— Eşti liber !

Iar omul acesta era cavalerul de Capestang.

Da, toate acestea îi apăreau ca nişte închipuiri pricinuite de febra nădejdii. Dar după ce prima uimire îi trecuse, gîndul că îşi va vedea fiica îl făcu să uite restul. Căci fiica lui nu putea fi decît acolo unde o lăsase : castelul din Meudon era, desigur, supravegheat ; şi cu atît mai mult casa din strada Dauphine. Ducele lovi puternic din ciocănaş, pronunţînd cu glas scăzut numele Gisellei. În aceeaşi clipă, îşi dădu, însă, seama că poarta era întredeschisă. Pentru ce ? Pătrunse înăuntru şi strigă : Giselle ! Nu i se răspunse.

În cîteva minute străbătu toată casa, ciocnindu-se de mobile, strigînd şi ţipînd ; iar cînd îşi dădu seama de nenorocirea lui, rămase pironit, cu gîndurile rătăcite. Un gînd năstruşnic îl mai învioră :

— Cinq-Mars ! Logodnicul, în lipsa tatălui, avea dreptul să vegheze asupra fetei !... Cinq-Mars o luase pe Giselle !

Fugi la palatul Cinq-Mars. Un valet, după multe tergiversări, îi deschise ; recunoscîndu-l, îl salută cu respect. Din întîmplare, valetul nu era chiar atît de prost ca domnul Lanternă. În orice caz, el nu ar fi spus „doamna marchiză", vorbind de Marion Delorme. Dar sosirea acestui musafir neașteptat, pe care toată lumea îl credea la Bastilia, fața lui răvășită îl făcură pe servitor să tremure.

— Du-mă la marchizul de Cinq-Mars, spuse Ducele.

— Iertați-mă, Monseniore, la această oră ?... Tatăl domnului marchiz și-a dat sufletul...

— Mort !, murmură în sinea lui ducele, Cinq-Mars a murit !

Un moment se gîndi că bătrînul Cinq-Mars era de fapt capul revoluției și că fără de el... dar, mai întîi, fiica lui.

—Foarte bine, răspunse el, du-mă la stăpînul dumitale.

— A plecat, Monseniore. Palatul este gol.

— Plecat ?, bîigui ducele deznădăjduit. A plecat... singur ?, spune-mi adevărul !

— Singur, Monseniore, sau aproape singur, răspunse valetul.

— Aproape singur ? Dar ce înseamnă aceasta ! Ascultă, îmi faci impresia unui om cumsecade. Eu vin de la Bastilia. Mă înțelegi ? Și sînt în căutarea copilei mele. Desigur că stăpînul tău a plecat pentru a-și pune logodnica în siguranță, nu ?

Servitorul clătină din cap. Angoulême îl cuprinse de braț.

— Monseniore, spuse valetul, iertați-mi că sînt vestitorul unei știri proaste : nu am văzut-o deloc pe fiica dumneavoastră. Domnul marchiz nu a plecat cu fiica dumneavoastră.

— Dar, atunci, cu cine ? Mi-ai spus : aproape singur. Cine îl întovărășea ? O femeie ?

— Monseniore... dacă vorbesc, voi fi dat afară.

— Te voi lua în serviciul meu.

— Monseniore, îmi cereți să-mi trădez stăpînul.

— Nu-ți cer decît să ai milă de un tată ! Vorbește acum, dragule. Îți dau cuvîntul meu de gentilom că, în urma celor ce ai să-mi spui, nu ți se va întîmpla nimic rău.

— Foarte bine, Monseniore, iată adevărul : domnul marchiz a plecat împreună cu o femeie, numită Marion Delorme.

Ducele de Angoulême se clătină. Dragostea și mîndria lui de tată fuseseră jignite. Cinq-Mars, logodnicul Gisellei de Angoulême, să plece cu o femeie ! Simțea că totul se prăbușește peste el. Fără să mai ceară alte explicații, plecă.

— Laș ! Laș !

Și tot fugind, repeta neîncetat acest cuvînt insultător. Nu-și dădea seama că nu era numai strigătul ambiției sale jignite, dar și cel al dragostei lui de tată. Nu-și dădea seama că se gîndea tot atît de mult la conspirație, ca și la fiica lui. Nu-și dădea seama că se îndrepta spre castelul Guise.

La palatul lui Guise, nimeni nu ar fi bănuit că ducele se afla, în acel moment, la Bastilia ! Căci cine și-ar fi putut închipui aventura întîmplată celuia care era socotit stăpînul de mîine ? .

Ajuns acolo, Carol de Angoulême văzu cum toți gentilomii care îl aclamaseră cu prilejul întrunirii de la ospătăria din Meudon se depărtau acum de el. Unul din ei, după ce îl felicită pentru eliberarea lui, îi spuse adevărul : fuseseră obligați să aleagă alt șef, pe ducele de Guise. Totul era pregătit pentru luptă. Ducele de Guise plecase spre palatul prințului de Condé, ca să se înțeleagă cu ultimii partizani ai prințului ce zăcea într-o celulă a Bastiliei. În sfîrșit, a doua zi dimineață, ducele de Guise avea să se ducă la Luvru, în fruntea a o mie de gentilomi și sprijinit de o sută de mii de patrizieni.

Angoulême ascultă în liniște aceste vești. Nu răspunse un singur cuvînt. Plecă tăcut, cu capul în jos, cu pași mărunți. Cînd fu afară, începu să plîngă.

Se crăpa de ziuă. La lumina palidă a zorilor, se zăreau armatele burghezilor care începeau, de acum, să ocupe străzile. Carol de Angoulême nu putu suporta acest spectacol. Fugi să se închidă în palatul din strada Dauphine, acolo unde fusese prins de oamenii lui Concini și, desigur, tot acolo unde, într-o bună zi, va fi arestat de gărzile ducelui de Guise, devenit regele Franței.

Trădat de Cinq-Mars ! Trădat de Guise ! Pălmuit în ambiția lui de tată. Batjocorit în ambiția lui politică ! Părăsit de partizani ! Fără prieteni ! Lipsit de fiică ! Fără de nimic ! Aproape că regreta Bastilia ! Îi părea rău de clipa în care voise, fără să reușească, să se omoare ! Un fel de moleșeală îi cotropi creierul. Cîteva ore nici nu mai știu dacă trăiește sau nu, timp de cîteva ore nu avu decît o singură mîngîiere : nu mai gîndea. Nici măcar amintirea fiicei sale nu fu în stare să-l readucă la simțul realității. Căci gîndirea murise pentru el.

Trecură mai multe ore. Cînd ducele de Angoulême se trezi din toropeala care îl cuprinse, era, de-acum, noapte. Dar el nu aprinse nici o făclie ; întunericul îi forma un fel de apărătoare împotriva impresiilor din afară. Rumorile Parisului se stinseseră. Ducele își spuse :

„În minutul acesta, răzvrătirea care trebuia să se facă pentru mine s-a împlinit ; dar, altul a tras foloase de pe urma ei. În acest minut, Guise, la Luvru, primește omagiul acelorași gentilomi care mi-au jurat întîi mie credință. Nemernicii !"

În această noapte groaznică, Angoulême își aminti de toată viața lui. Căută să-și amintească momentele de fericire din anii de suferință. Și în timp ce momentele de fericire îi reveneau în minte, vedea precizîndu-se fața celei pe care o iubise atît de mult în zilele fericite ale tinereții sale, dar pe care o părăsise, o disprețuise, o uitase : Violetta, ducesă de Angoulême.

O mare duioșie îl cuprinse. Pe chipu-i începură să-i șiroiască lacrimi. Și nu erau lacrimi de mînie, nici lacrimi pornite dintr-o ambiție deznădăjduită : erau lacrimile înviorătoare ale căinței și ale dragostei

care dominau în sufletul lui. Mintea i se liniști. Întrevăzu posibilitatea de a mai fi fericit !...

Să reînceapă o viață nouă. S-o reînceapă din momentul în care, de la dragoste, alunecase pe povîrnișul ambiției !... Da, iată o soluție limpede. Gîndul acesta era întocmai unei raze de soare. Îi mai rămînea un milion de livre. Era bogat... Se va întoarce la Violetta, la Meudon. Împreună o vor căuta pe Giselle. Îi va uita și pe Cinq-Mars și pe Guise. Va uita și domnia. Și va trăi fericit în mijlocul familiei sale, împreună cu soția și copilul lui. Iată cel mai înțelept gînd.

Spre orele trei de dimineață, ducele de Angoulême plecă spre Meudon. El nu se gîndea că Giselle, pe care nu o găsise nici în strada Barrès, nici în strada Dauphine, se refugiase la Meudon. În schimb, era sigur că o va găsi pe Violetta, în acea cameră cu mobile antice, cu pereții șterși, care îi plăcea atît de mult...

Ajunse la Meudon spre orele patru și jumătate. Îmboldit de instinct, înainte de a se îndrepta spre castel, se duse la ospătărie, sigur că va afla de la Nicoletta tot ce se mai petrecuse în misteriosul castel, despre care cititorii au aflat la începutul acestei povestiri. Nicoletta, cînd îl văzu, scoase un strigăt și își împreună mîinile. Angoulême privi surîzînd pe această femeie care-i era atît de credincioasă.

— Ei, Nicoletto, spuse el, s-ar zice că prezența mea te miră !

— Și am motive, Monseniore. Erați închis la Bastilia. Probabil că regele Ludovic v-a iertat.

— Nu, răspunse ducele scoțînd un oftat, nu cred că Ludovic al XIII-lea va mai avea prilejul vreodată să elibereze și să aresteze pe cineva. Acum, însă, nu este vorba de mine, Nicoletta. Vreau să știu ce s-a petrecut în lipsa mea, la castel. Vreau să știu dacă...

— Așteptați, Monseniore, îl întrerupse Nicoletta, așteptați un singur minut.

Și lăsîndu-l pe duce tare uimit, se depărtă ridicînd brațele spre cer.

— Femeia aceasta își pierde capul !, mîrîi ducele, a cărui minte fu străbătută de o presimțire rea. Desigur că nu știe că ducele de Guise este rege ! Trebuie să mă duc de-a dreptul la castel. Dar, dacă nu este acolo ?, adăugă el pălind. Dacă mi-este rezervată și această nenorocire...

Se așeză pe un scăunel, căutînd un pretext.

— Desigur că este acolo ! Dar ar fi mai bine ca Nicoletta s-o înștiințeze de întoarcerea mea ; mințile ei sînt atît de rătăcite... Sărmana de ea ! Și toate din pricina mea, din pricina egoismului meu... nu, nu din pricina egoismului meu. Violetta, o sărmană dementă !...

Și deodată, scena de la Orléans, povestită de nenumărate ori de Violetta, și încercarea lui Concini îi apărură în minte. Și atunci pricepu toată grozăvia acelei tovărășii pe care o acceptase, a acelui pact care, pentru un moment, numai, îl legase de Concini. Dorea să se răzbune. Mînia se dezlănțuia în el. Jură să nu-și găsească odihnă pînă ce nu-l va pedepsi pe Concini...

În acel moment, ușa prin care ieșise Nicoletta se deschise. Apărură două femei. Carol de Angoulême fu străbătut de un fior de bucurie nebună.

Palid, cu brațele întinse se plecă înainte. În clipa următoare, ducele de Angoulême strîngea la pieptul său pe Giselle și pe Violetta. Nicoletta, cu colțul șorțului, își ștergea o lacrimă fugară. Urmă un ceas de adevărată fericire, în timpul căruia orice altceva fu uitat. După prima emoție, începură miile de întrebări și de răspunsuri. Apoi, planurile de plecare, expuse de duce. Despre Cinq-Mars nu se pomeni nici un cuvînt. Giselle, în ceea ce o privea, se gîndea, poate, la Capestang, dar nu spuse nimic. Iar tatăl ei, cînd făcu aluzie la Cinq-Mars, îi spuse :

— Nu te necăji, copila mea. De-acum înainte, viața mea vă aparține. Voi căuta și voi găsi un gentilom mai vrednic de tine decît cel care ne-a trădat...

— Tată, răspunse Giselle, am jurat să nu mă mărit decît cu singurul om care e în stare să ne răzbune împotriva lui Concini, care este în stare s-o răzbune pe mama mea.

— Aceasta este grija mea ! răspunse ducele scrișnind din dinți. Mama ta va fi răzbunată, ți-o jur ! Sărmana femeie ! Sărmana de tine, scumpa mea Violetta ! Ce fericit aș fi dacă anii de dragoste și credință i-ar putea reda rațiunea...

— Privește-o, tată ! Privește ochii ei !

Pînă în acest moment, Violetta nu rostise decît foarte puține cuvinte. Avea o atitudine rușinoasă, aproape fricoasă, pe care se obișnuise de mult timp s-o aibe în prezența celui care, în tinerețea lui, o iubise atît de mult. Ducele cuprinse mîna Violettei și, după cum îi spuse Giselle, o privi țintă în ochi. Atunci, după o clipă de contemplare, începu să tremure.

Oare, ce schimbare se petrecuse în mintea Violettei ? Ce zguduire misterioasă rupsese legăturile care înlănțuiseră gîndirea ei ? Nu știa !... Dar știa un singur lucru, vedea limpede un singurul lucru : ochii Violettei recăpătaseră limpezimea și luciditatea pe care o dă rațiunea recîștigată. Întunericul demenței se destrămase. Ducele îngenunchie.

— Vindecată ! strigă el sărutînd mîinile nevestei sale.

Violetta îl ridică încet pe duce și aruncînd o privire spre Giselle, strălucitoare de fericire, murmură :

— Acum, negustorul de ierburi de pe Podul Bursei este iertat !...

Se făcuse ziuă. Erau orele șapte dimineața. Ducele de Angoulême, Violetta și Giselle se pregăteau să treacă în palatul lor. Nu aveau decît să traverseze strada. Iar în momentul în care ducele oferea brațul Violettei, Giselle îi puse această întrebare :

— Tată, ne-ai spus cum ai scăpat de la Bastilia, dar nu ne-ai spus numele celui care te-a salvat...

Un nor întunecă fruntea lui Angoulême. De cîte ori, în celula lui, nu-și spusese că Giselle îl iubea pe Capestang ? ! Și tot de atîtea ori își jurase lui însuși că fiica sa, odrasla celei mai nobile familii a regatului, nu poate fi soția unui astfel de intrigant, unui astfel de lăudăros. Dar, acum, trebuia să mărturisească : cel care îl salvase era sărmanul Fanfaron ! Dar, nu ! Niciodată !

— Da, stărui Violetta oprindu-se. Carol, care este numele acestui erou ? Vreau să-i mulțumesc în genunchi...

Ducele de Angoulême păli. Privi pe rînd pe Giselle şi pe Violetta. O clipă, şovăi. Apoi, clătinind din cap :

— Numele acelui om ? Poate mai tîrziu, nu acum !

Violeta fu uimită. Oare, pentru ce Carol vorbea cu atîta ură despre omul care îl salvase ? Iar Giselle, tremurînd, închise ochii. Prin minte îi trecu imaginea acelui care, într-o zi însorită de vară, în pădurea Meudon, o salvase din ghearele lui Concini. Iar în sinea ei, tînăra fată murmură :

— El este ! El este cel care l-a salvat pe tatăl meu !

Nicoletta trebuia să se îngrijească de caleaşca care, de mai mulţi ani, fusese părăsită în magazia ospătăriei. Trebuia s-o pregătească pentru drum. La ora opt de dimineaţă, călătorii, după ce vor fi luat de la castel cîteva acte preţioase şi banii care fuseseră ascunşi acolo, urmau să plece. Ducele, Violetta şi Giselle părăsiră hanul.

Este locul să spunem că poarta vechiului castel, cea care dădea spre stradă, era foarte rar folosită. Oaspeţii castelului — în afară de împrejurări speciale — intrau întotdeauna prin parc. Într-adevăr, în timpul conspiraţiei, fusese necesar ca palatul să pară părăsit. Poarta avea un secret, lucru care, în acele timpuri tulburi, se întîlnea destul de des. Trebuia apăsat pe un buton exterior : poarta se deschidea pentru a se închide singură, datorită unui resort foarte simplu.

Giselle, care mergea în frunte, se îndreptă spre această poartă. În urma ei, la o depărtare de cîţiva paşi, veneau, mai încet, Ducele şi Violetta, pătrunşi, în această clipă de neuitat, de o fericire neţărmurită. În clipa în care Giselle se pregătea să apese butonul care declanşa resortul, auzi în spatele ei o rumoare ciudată, apoi un strigăt sfîşietor. Se întoarse şi rămase înmărmurită de spaimă.

Din toate casele de prin preajma hanului ieşeau oameni cu săbiile în mînă. Erau mai mult de douăzeci. Păreau nişte umbre care se năpusteau tăcute. Giselle nu avu timp să scoată vreun ţipăt sau să facă vreo mişcare. În minutul în care se întoarse, ducele de Angoulême, încolţit de vîrfurile săbiilor, fu prins şi aruncat într-o caleaşcă. Alt grup de asediatori o înconjurară pe Violetta şi o aruncară în fundul aceleiaşi caleşti. Înconjurată de şapte sau opt cavaleri conduşi de Louvignac, singurul dintre spadasinii lui Concini care mai era în viaţă, trăsura se depărtă în galopul cailor. Giselle, dădu un ţipăt, vru să se năpustească în urma lor...

— La Luvru ! strigase un glas în momentul în care trăsura se urnise din loc.

În aceeaşi clipă, Giselle văzu apropiindu-se de ea un grup în fruntea căruia mergea un om cu faţa schimonosită de un zîmbet triumfător.

— Concini ! murmură Giselle clătinîndu-se.

Mareşalul nu era decît la o depărtare de trei paşi de Giselle. Se grăbea să o prindă. Dar spaima o întări pe Giselle, care se lipi de poartă.

— În numele regelui !, strigă Concini.

În acelaşi moment, scoase un ţipăt furios ; poarta se deschise. Giselle dispăruse în palat, iar poarta se închisese.

— Butuci, ca să spargeți poarta !, porunci Concini.

— Monseniore, se auzi lîngă el glasul batjocoritor al lui Rinaldo, casa aceasta mai are o intrare, cea prin care am pătruns, dacă vă mai amintiți, într-o seară. Voi pune să se dărîme poarta. Dar dumneavoastră, dacă nu vreți ca și de astădată fata să vă scape — și poate pentru mult timp, acum — fugiți prin parc, dar fugiți, Monseniore.

Concini nu mai asculta. De la primele cuvinte înțelese. Fluieră. Acesta era semnalul lui : cei douăzeci sau treizeci de spadasini care îl înconjurau fugiră pînă într-o străduță lăturalnică, de unde reveniră cu caii lor. Spumegînd de mînie, Concini se urcă în șa.

— Jumătate din oameni să rămînă aci, porunci el. Ceilalți, să mă urmeze !

Se năpusti, urmat de vreo cincisprezece cavaleri care, cîteva minute mai tîrziu ocupară parcul ; Rinaldo dădu numaidecît ordinele necesare. Fură aduși mai mulți butuci. Un zgomot înăbușit se auzi la prima lovitură în poartă. Apoi, încă unul. La a zecea lovitură, poarta se mișcă. După douăzeci de lovituri, se prăbuși cu mare zgomot.

— Inainte !, strigă Rinaldo, cu glas vesel. Pe Dumnezeul meu, vom prinde pasărea în colivia ei !

Banda se năpusti în interiorul palatului.

In acest moment, din curtea ospătăriei ieși o caleașcă cu vizitiul pe capră. Acest om, un fel de uriaș, fără să se neliniștească de zgomotele auzite, executase ordinele primite. I se poruncise să pregăească caleașca și, după ce va înhăma caii, să iasă în stradă, gata pentru orice moment.

Iar acum, uimit de cele ce vedea, dar servitor credincios, aștepta acolo, așa cum i se spusese.

XI

ÎNALTA TRĂDARE

In timp ce se petreceau aceste lucruri, regele, înconjurat de sfetnicii lui, veghea la Luvru. Mintea tînărului rege, în această zi în care fusese menințat să-și piardă tronul, primise două lovituri de trăznet. Două evenimente însemnate se produseseră. Două evenimente groaznice, care aveau să lase urme profunde și veșnice.

Primul era scrisoarea guvernatorului Bastiliei, povestind arestarea lui Guise de către Capestang. Al doilea era înștiințarea pe care Lorenzo, în momentul cel mai primejdios al zilei, i-o murmurase.

Concini îl trăda...

De mult timp era sigur de aceasta. Simțea aceasta. Acum i se spunea cu siguranță. Dar, în sufletul lui, se mai îndoise încă. De astădată, însă,

era sigur. Concini era un trădător. Instinctul îi spunea că sosise momentul să intervină, dacă voia nu numai să-şi salveze tronul, dar chiar şi viaţa. Şi astfel îşi aminti de cuvintele răspicate ale lui Capestang care mai răsunau încă în mintea lui :

— Apăraţi-vă, Sire. Priviţi în jurul dumneavoastră. Analizaţi feţele. Cercetaţi conştiinţele ; şi cînd veţi fi gîndit, loviţi fără şovăire, loviţi cu repeziciunea fulgerului !

Da ! Să se apere. Să atace ! Să lovească !... Şi copilul acesta — în clipa cea mai însemnată a vieţii sale, clipa în care trebuia să dovedească că este un adevărat bărbat, gîndea :

— Pentru ce, oare, l-am lăsat pe Capestang să plece ? Pentru ce, oare, l-am insultat ? Pentru ce nu este, oare, acum, alături de mine ? Sprijinit de o asemenea spadă, ce n-aş putea întreprinde ! ?...

Ludovic porunci mai întîi să se închidă toate porţile Luvrului. Era oprit oricui să iasă din palat. Dar chiar în acel moment, Lorenzo şi Belphégor părăsiseră palatul. Léonora Galigai auzise ordinul şi se dusese în grabă la Maria de Medicis pentru a căuta un motiv, cu orice preţ, să părăsească Luvrul şi să fugă la castelul Ancre. Ea ghicise totul... Îl zărise, doar, pe Lorenzo vorbind regelui. Văzuse numaidecît că deasupra capului lui Concini se forma un nor întunecos. Tremura pentru el. Dar cu toate acestea nu pierdea nimic din limpezimea minţii şi repeziciunea hotărîrilor. Oare, ce argumente întrebuinţă Léonora ? Oare ce-i spuse Mariei de Medicis ? Fără îndoială că avură loc unele scene lungi şi groaznice, căci, deabia pe la orele două de dimineaţă, regina-mamă se hotărî să o conducă pe prima ei doamnă de onoare la un geamlîc pe care îl deschise. Gărzile nu se putură împotrivi ordinului ei. De altfel, ele erau convinse că porunca regelui nu o privea chiar şi pe Maria de Medicis.

Doi oameni fuseseră impresionaţi puternic de scrisoarea lui Neuville, ce vestea arestarea lui Guise de către Capestang : Richelieu şi Concini. Aşadar, ei aşteptau cu mare nerăbdare sosirea guvernatorului, după care trimisese regele. De explicaţiile lui Neuville atîrna soarta lui Capestang, socotit drept un duşman de moarte şi de Episcop şi de Mareşal. Totuşi, deşi fusese trimis un curier special, Neuville nu sosi.

Spre orele unu dimineaţă, regele se retrase împreună cu Luynes în cabinetul său şi avu cu servitorul lui o lungă consfătuire. Fără îndoială că ei luară hotărîri însemnate, căci, ieşind de la rege, Luynes străbătu întreg Luvrul întrebînd pe gărzi şi pe valeţi. Înspăimîntat, reveni în cabinet şi-i spuse regelui :

— Sire, bănuielile dumneavoastră erau întemeiate. Marchiza de Ancre a părăsit Palatul.

Regele îşi bătu mîinile.

— Ce să fac ?, întrebă el. Să aştept pînă mîine ?

— Fiţi mai energic, Sire ! Vreţi să daţi răgaz vînatului să ne încurce drumul ? Acum, sau niciodată !

Sinceritatea sfaturilor lui Luynes impresiona întotdeauna foarte mult pe tînărul rege. Şi fără îndoială că, de data aceasta, sfaturile lui se potriveau cu dorinţele regelui, căci Ludovic îl chemă numaidecît pe Vitry :

— Căpitane , îi spuse el, trebuie să pleci la bătaie !

— Împotriva cui, Sire ? întrebă Vitry cu ochii strălucitori.

— Împotriva Mareşalului de Ancre.

— În sfîrşit ! mîrîi Vitry.

— Ei, se miră Ludovic, s-ar zice, căpitane, că bătălia îţi convine ! ?...

— Dar cui nu i-ar place ! ?, spuse Luynes.

— Sire, răspunse Vitry, am o socoteală cu domnul Concini, care mi-a adresat într-o zi un cuvînt pe care nu-l pot şterge decît prin sînge ; un cuvînt care cere „vendetta", după cum spune domnul Ornano. Sire, dacă îmi daţi porunca să-l arestez pe Mareşal... tocmai este în sala cea mare.

Regele deschise gura ca şi cînd ar fi vrut să vorbească. Vitry şi Lynes îl ţintuiau cu privirile lor.

— Nu !, spuse deodată Ludovic, trecîndu-şi o mînă peste fruntea palidă. Trebuie să fiu sigur, mai întîi !

— Să-l străpungem cu sabia ! spuse Luynes.

— Tăcere !, porunci regele. Vitry, iată ordinul meu : te vei duce la palatul Ancre. Vei ajunge acolo în acelaşi timp cu doamna mareşal, care a părăsit acum Luvrul. O vei supraveghea. Vei face o minuţioasă percheziţie a palatului. Şi dacă vei găsi un singur act care să dovedească că bărbatul ei este un trădător, o vei aresta. Apoi, te vei reîntoarce la Palat. Acum, du-te !

Vitry se întoarse şi plecă în grabă, repede ca şi răzbunarea pe care o dorea. În aceeaşi clipă, un uşier intră şi vesti :

— Domnul guvernator al Bastiliei.

În mijlocul rumorii care se produse cu prilejul sosirii lui Neuville, plecarea misterioasă a lui Vitry, însoţit de cincizeci de gărzi, trecu neobservată. La un semn al lui Ludovic al XIII-lea, toată lumea intră în cabinet.

— Domnule conte, spuse regele, ai cam întîrziat să-mi asculţi porunca.

— Sire, răspunse Neuville, serviciul m-a îndepărtat pentru cîtva timp de la fortăreaţă. Dar cînd am aflat ordinul Majestăţii Voastre, am încălecat numaidecît şi m-am îndreptat în grabă spre Palat.

— Bine. Explică-ne, te rog, înţelesul scrisorii dumitale. Dă-ne amănunte. Nu uita nimic. Hai, începe. Te ascultăm.

Neuville aruncă o privire în jurul lui. Pe toate feţele deosebi o curiozitate atît de mare, încît începu să bănuiască că se întîmplase ceva ciudat.

— Dar, Sire..., spuse el tremurînd de nelinişte, scrisoarea mea este destul de limpede. Prizonierul care mi-a fost adus este un om de seamă ; dar cavalerul dumneavoastră, Sire...

— Cavalerul meu ?

— Da, Sire. Cavalerul dumneavoastră mi-a dat atît de puţine instrucţiuni în ceea ce-l privea pe acest prizonier, încît am crezut de cuviinţă să mă adresez direct Majestăţii Voastre.

— Aşadar, ducele de Guise este la Bastilia ? tună Richelieu.

— Desigur, Monseniore, spuse Neuville uimit.

— Şi a fost adus de Capestang ? întrebă Concini.

— Fără îndoială, domnule Mareşal, răspunse Neuville, care era din ce în ce mai mirat.

— Aşadar, iată adevărul, spuse Ludovic. Nu am visat. Lucrul acesta minunat s-a putut face şi s-a făcut !

— Sire, bîigui Neuville, dacă s-a comis vreo greşeală, eu nu sînt cu nimic vinovat. Am primit un ordin scris în întregime de mîna regelui.

— Un ordin ! strigă Ludovic, ale cărui priviri deveniră strălucitoare. Îl ai la dumneata ?

— Iată-l ! O adevărată inspiraţie a Providenţei m-a făcut să-l iau cu mine.

Ludovic luă, aproape smulse pergamentul din mîna lui Neuville şi începu să-l citească curios. Un surîs ciudat înflori pe buzele lui palide. Închise ochii şi murmură :

— Capestang ! Curajosul meu Cavaler. Ce trebuie, oare, să admir : inteligenţa sau curajul tău ?

Şi întinse pergamentul lui Richelieu, care păli de mînie recunoscînd ordinul pe care singur îl dictase regelui. Era ordinul menit să-l elibereze pe Laffemas şi să-l aresteze pe Cinq-Mars.

— Sire, spuse el cu o voce tăioasă, orice ar gîndi Majestatea Voastră despre acest aventurier, nu este decît un hoţ. A pus mîna cu forţa pe semnătura regelui şi s-a folosit de ea fără ştiinţa noastră. A comis astfel o crimă de lés-majesté.

— O crimă ? întrebă Ludovic al XIII-lea păstrîndu-şi surîsul enigmatic.

— Da, o crimă care trebuie pedepsită, Sire. Dar aceasta nu este totul, Sire. Ordinul glăsuieşte să i se predea domnului de Neuville un prizonier al cărui nume nu este scris. Majestatea Voastră ştie pentru ce ; pînă aici, totul este bine. Dar, ordinul mai spune că domnul de Neuville trebuie să predea şi dumnealui un prizonier al cărui nume nu este scris. Domnule guvernator, ai remis vreun prizonier lui Capestang ?

— Desigur, Monseniore, spuse Neuville înfricat. Nici nu puteam face altfel, după ce văzusem iscălitura Majestăţii Sale.

— Foarte bine ! răcni Richelieu, cu un glas asemănător răgetului unui tigru, gata să sară asupra prăzii sale.

— Pace ! porunci regele. Spune, domnule, care este numele prizonierului pe care l-ai eliberat ?

— Dar, Sire. Acela care mi-a fost cerut, prizonierul din celula numărul 14 al Turnului Comorii.

— Adică ?, întrebă regele.

— Adică, Sire, ducele de Angoulême !

— Ducele de Angoulême !, strigă regele pălind.

— Iată adevărul care iese la iveală, în sfîrșit !, scrîșni Concini. Este limpede : mizerabilul acela conspiră împreună cu ducele de Angoulême. A urmărit să dea o lovitură dublă : să-l elibereze pe cel mai înfocat adversar al Majestății Voastre și să-l scape în același timp de un potrivnic. Guise, la Bastilia — Angoulême eliberat ! Niciodată primejdia pentru rege nu a fost mai mare. Căci atît timp cît Guise era liber, în ochii răzvrătiților influența lui șovăia între unul și celălalt.

— Sire, adăugă Richelieu, nu mai este vorba de o crimă de lés-majesté ; aceasta este o crimă de înaltă trădare împotriva siguranței Statului și a vieții regelui.

Ludovic al XIII-lea nu spuse nimic. Aruncă o privire întunecată asupra celor doi bărbați, dintre care unul îi inspira, de-acum, un fel de groază înnăbușită, iar celălalt era el însuși învinovățit, în mintea lui, de trădare. Privirile regelui se fixară numai asupra lui Concini. Oare, ce gîndea Ludovic al XIII-lea în acest moment ? Nimeni nu putea spune ! Își amintea, poate, că acest Fanfaron, al cărui cap i se cerea acum, îl salvase de patru ori fără să-i ceară nimic. Se gîndea, poate, că Adhémar nu apărea decît pentru a-l scăpa de la moarte și de la prăbușire, ca apoi să se reîntoarcă mîndru la sărăcia lui. Își dădea seama, poate, că niciodată nu văzuse o față mai cinstită decît a cavalerului și nu auzise cuvinte mai nobile.

— Domnule Mareșal, întrebă regele deodată, ce crezi dumneata că trebuie să fac ?

— Sire, răspunse Concini, chiar din astă-seară trebuie să punem mîna pe ducele de Angoulême și pe Fanfaronul care a îndrăznit să-și rîdă de Majestatea Voastră. Trebuie să-l arestăm, Sire.

— Și cine își va asuma această sarcină ? Cine știe unde s-au ascuns ?

— Eu ! răspunse Concini palpitînd.

— Dumneata ?, se miră regele.

Richelieu dădu înapoi, mușcîndu-și buzele.

— Sire, dați-mi ordinul și în cîteva ore vi-i aduc pe ducele de Angoulême și pe Fanfaron, spuse Concini încrezător. Atunci, Majestatea Voastră va fi salvată.

Ludovic al XIII-lea șovăi o clipă, apoi spuse :

— Fie ! Dar garantezi cu viața dumitale că-mi vei aduce vii pe cei doi arestați !?

— Unde să-i aduc Majestate ? mă întrebă Concini a cărui frunte se întunecă de un nor.

— Chiar aci, la Luvru. Du-te, Mareșale ! Parola de trecere este Meudon.

— Meudon ! repetă cu glas înnăbușit Concini, în mintea căruia acest cuvînt răsuna cu zgomot.

Într-adevăr, și Concini bănuia că ducele de Angoulême trebuia să fie la Meudon, de vreme ce Giselle era acolo. Iar judecata lui era destul

de adevărată. Cît despre Capestang, știa că îl poate găsi la ospătăria „Buna întîlnire". Concini se grăbi să plece. Luynes se apropie de rege și îi șopti :

— Sire, îi îngăduiți să se salveze !...

— Dacă fuge, răspunse regele cu glas scăzut, ne scutește, în primul rînd, de intrigile lui ; și, apoi, se recunoaște vinovat. Dar, dacă se întoarce cu cei doi prizonieri... ei bine, vom vedea atunci !

Întorcîndu-se spre Concini, regele zise :

— Pregătește-te de luptă chiar de-acum, și i-ați din Luvru atîtea gărzi cîte socotești că-ți sînt necesare.

— Sire, răspunse neprevăzătorul Concini, am în curtea Palatului toate gărzile mele.

Și Mareșalul plecă.

Era adevărat. Vreo treizeci de spadasini orînduiți în linie de bătaie îl așteptau în curte, lîngă caii lor. Erau comandați de Rinaldo și Louvignac.

Concini părăsi Luvrul în fruntea acestei trupe. Privirile pe care i le aruncase regele, toate avertismentele Léonorei, porunca dată de rege de a se închide toate porțile Palatului, toate acestea îi dovedeau că Ludovic al XIII-lea se ferea de el și că ceasul unei acțiuni hotărîtoare sosise. Totuși, sufletul său le ignora continuu. Sudoarea îi șiroia pe fruntea palidă. Un răget puternic gîlgîi în gîtlejul lui. Și Concini oftă :

— Meudon ! Meudon ! Meudon !... nu înseamnă numai ducele de Angoulême. Meudon înseamnă Giselle, înseamnă dragostea. Iar de astă-dată... nenorocire pe capul Léonorei dacă mi se mai pune în cale. De astă-dată, Giselle nu-mi va mai scăpa !... Rinaldo !

Rinaldo, conte de Lérouillac, alergă spre Mareșal, se puse în rînd cu el și amîndoi hotărîră planul de atac care poate fi rezumat în aceste cîteva cuvinte : să-l prindă mai întîi pe Capestang, apoi să aștepte zorile pentru a se duce la Meudon și să pregătească capturarea ducelui de Angoulême și a fiicei sale.

Trupa înainta la pas. Spre orele trei și jumătate dimineața, ajunse în preajma hanului „Buna întîlnire". Rinaldo luă numaidecît măsurile necesare... Un sfert de ceas mai tîrziu, hanul era înconjurat din toate părțile și strada ocupată.

— Să atacăm, Monseniore ?, întrebă Rinaldo.

Concini rămase tăcut cîteva clipe, apoi răspunse :

— Regele îl vrea viu.

— Vă înțeleg, Monseniore, spuse Rinaldo. Dar — ce dracu ! — un accident se poate întîmpla foarte ușor cu prilejul unei învălmășeli. Cu atît mai mult cu cît caraghiosul se va apăra... știți prea bine !

— Rinaldo, spuse Concini cuprinzînd mîna spadasinului, nu numai Ludovic îl vrea pe Capestang viu, ci chiar și eu.

— Atunci, spuse cu voce gravă Rinaldo, chiar regele poruncește și regele va fi ascultat.

Concini pricepu înțelesul acestor cuvinte. Apoi, clătinînd din cap :

— Capestang nu poate fi omorît numai printr-o simplă lovitură de pumnal. Deoarece este învinuit de înaltă trădare, trebuie să vorbească. Și

ştii cum sînt făcuţi oamenii să vorbească ! Iar pentru a-l sili pe Fanfaron să vorbească, vom fi trei : eu, tu şi călăul.

— Bine, Monseniore. Atunci, nu avem decît să intrăm în ospătărie fără să facem nici cel mai mic zgomot.

— Numai să nu ne fi descoperit netrebnicul, de-acum ! Mi se pare că văd o lumină...

Concini se întrerupse brusc şi tresări. În spatele uşii pe care i-o arăta lui Rinaldo, se auzi zgomotul unui zăvor tras.

— Cineva va ieşi, mîrîi Concini.

Uşa se deschise. Un om ieşi. Se îndrepta cu paşi mari spre strada Tournon. Mareşalul deosebi mantia lui, pălăria lui cu pană, mersul lui mîndru.

— Fanfaronul !, murmură Concini.

— Da !, tună Rinaldo.

— Atenţiune la fluier !

— Să-l lăsăm să ajungă pînă în dreptul oamenilor noştri...

Cel ce părăsise ospătăria făcuse vreo douăzeci de paşi. Deodată, liniştea fu străpunsă de un şuierat ascuţit. Cavalerul se opri. Din toate părţile se zăriră umbre tăcute. Concini şi Rinaldo se năpustiră înainte. Cavalerul îşi trase sabia.

— În numele regelui !, strigă Concini.

— Capestang, tună Rinaldo, dacă te împotriveşti, te poţi socoti un om mort.

— Foarte bine !, răspunse cavalerul, veţi vedea cum moare un Capestang.

Sabia străluci în noapte. Un ţipăt ascuţit. Un om căzu. Dar, în acelaşi minut, toţi spadasinii se năpustiră asupra aceluia care spusese : „veţi vedea cum moare un Capestang". Fu prins numaidecît de mîini şi de picioare, răsturnat, sabia îi fu frîntă, fu legat ; în gură i se puse un căluş.

— În sfîrşit !, murmură Concini, strălucind de sudoare.

Ca şi după bătălia de la „Marele Henric", aventurierul fu aruncat pe spinarea unui cal, întocmai ca un sac.

— Opt oameni să-l conducă pe prizonier la Luvru !, porunci Concini. Domnule de Marsac, se adresă el unuia dintre ei, te numesc şeful celor zece, la comanda detaşamentului. Răspunzi de prizonier cu viaţa dumitale. Ajunşi la Luvru, îl vei duce în apartamentul regelui. Acolo îi vei dezlega picioarele, dar nu şi mîinile. Îl veţi înfăţişa regelui şi îi veţi spune : „Sire, domnul Mareşal de Ancre vi-l trimite pe Capestang, unul din cei doi învinuiţi de înaltă trădare. Cît despre ducele de Angoulême, pe el vi-l va aduce chiar domnul Mareşal, dimineaţa". Vei adăuga că prinderea acestui nelegiuit a mai costat viaţa a doi-trei servitori credincioşi şi că eu însumi sînt rănit la mînă. M-ai înţeles ?

— Da, Monseniore !

O clipă mai tîrziu, detaşamentul luă calea Luvrului. Concini şi Rinaldo, cu paşi grăbiţi, astfel ca să ajungă în zorii zilei, în fruntea oamenilor lor, porniră spre Meudon. Rinaldo surîdea.

— Aţi auzit, Monseniore, cu ce glas trufaş ne-a spus „veţi vedea cum moare un Capestang ?"

— Fanfaron ! răspunse vesel Concini. Sărmanul de el, va muri ca un Fanfaron. Vom vedea noi, mîine, dacă o să-i mai ardă de şagă atunci cînd o să fie dat pe mîna călăului. Hai, spuse el respirînd adînc. Ziua a început bine !

XII

„PENTRU A FI FRUMOASĂ"

Léonora Galigai părăsise Luvrul în felul în care l-am povestit, adică obligînd-o pe Maria de Medicis să vină cu ea şi să poruncească santinelei să deschidă poarta pe care consemnul regelui o închisese pentru oricine. Se îndreptă în grabă spre palatul Ancre, pătrunse înăuntru printr-o portiţă dosnică şi fugi spre camera ei. Dădu la o parte un portret care îl reprezenta pe Concini în mărime naturală, îmbrăcat în costum de Curte. Acest tablou se deplasa printr-un mecanism şi ea pătrunse în interior, ţinînd o lampă în mînă. În acest cabinet se afla o masă, un fotoliu şi un cămin, în faţa căruia era pregătită o grămadă de lemne. Léonora puse butucii pe foc şi încălzi cîteva clipe mîinile la flacăra pîlpîindă. Apoi deschise un dulap mascat de nişte perdele. În dulap nu se aflau decît obiecte de toaletă, dar el avea un fund dublu, perfect invizibil. De acolo, Léonora scoase un pachet gros de hîrtii pe care le puse pe masă. Apoi se aşeză în fotoliu.

Timp de un minut rămase cu ochii închişi. Îşi ţinea o mînă la frunte. Buzele ei strînse trădau toată amărăciunea de care era frămîntată. Şi astfel, în această atitudine, îmbrăcată în hainele ei negre ar fi putut înfăţişa, în ochii unui pictor sau poet, geniul nelinişti.

Era sigură că Lorenzo o trădase. Era sigură că regele ştia. Era sigură că arestarea lui Concini nu mai putea întîrzia. Léonora privea lucrurile în faţă şi le dispreţuia. Scurta şi înspăimîntătoarea ei gîndire s-ar fi putut cuprinde doar în aceste cuvinte :

— Trebuie să intervin mai repede decît Ludovic. Trebuie să-l lovesc înainte ca el să lovească. O singură zi ! Nu cer decît o singură zi !... şi Concini va fi stăpîn.

Cu un ultim gest de ameninţare şi de dispreţ, vru să-şi îndepărteze gîndurile de prisos. Liniştită, nepăsătoare, grăbită, începu să ardă hîrtiile pe care le scotea din pachet şi asupra cărora arunca o privire fugară. Multe dintre aceste hîrtii erau semnate. Nume vestite... dovezi îndestulătoare pentru a distruge întreaga nobilime a Franţei.

— Niciodată ei nu vor şti că aceste hîrtii au fost arse, gîndea Léonora. Oamenii pot fi ţinuţi la respect nu numai atunci cînd ştiu că ai o armă împotriva lor, dar chiar şi atunci cînd bănuiesc doar că ai această armă... chiar dacă ea nu mai este în stăpînirea ta.

Aceste hîrtii erau acte formale, contracte prin semnătura cărora nobilii Franței se angajau, pentru o răsplată anumită, să-l ajute pe Concini în vreo întreprindere nespecificată.

Léonora Galigai era tocmai pe punctul de a-și isprăvi lucrul. Nu-i mai rămîneau decît trei hîrtii de ars. Toate trei erau scrise de mîna negutătorului de ierburi, de pe Podul Bursei.

Prima conținea o rețetă și începea prin aceste cuvinte : „Pentru a fi frumoasă"...

A doua hîrtie era acoperită de felurite semne și înflorituri. Pe margini, mai multe cuvinte în neorînduire, mai multe fraze neterminate, nenumărate explicații incomplete. Acesta era horoscopul lui Concini. Și din citirea lui reieșea dovada, o înspăimîntătoare dovadă : se spunea acolo că Mareșalul va fi rege și că va lua tronul unui Burbon sfîrșit de o moarte violentă.

În sfîrșit, ultima hîrtie era de asemeni scrisă de Lorenzo. Cuprindea întreaga teorie a otrăvirii. Chimistul înfățișa procedeul dedublării, expus cititorilor noștri în prima parte a acestei povestiri. Așadar, din toate aceste hîrtii pe care Léonora le scoase din fundul dublu al dulapului se desprindeau trei idei principale care așteptau să se prefacă în evenimente istorice :

1. Horoscopul prevestind viitoarea domnie a lui Concini ;
2. Otrăvirea lui Ludovic al XIII-lea ;
3. Complicitatea multor nobili necesari acestei întreprinderi.

Pergamentele ce stabileau complotul, pergamentele ce trădau întreaga rețea, pergamentele ce înfățișau păienjenișul aruncat asupra tronului erau mistuite de flăcări ! Nu mai rămăsese decît horoscpul cu domnia lui Concini.

Leonora, cu fruntea îngreunată de gînduri ucigătoare, sta aplecată asupra acestor hîrtii. Léonora era o soție care-și adora bărbatul, care-l iubea cu o pasiune supranaturală. Geloasă pînă la suferință, își înăbușea, totuși, gelozia. Deși știa că soțul ei, atunci cînd va fi ajuns în vîrful piramidei, o va îndepărta, făcea tot ce-i stătea în putință, și mai mult chiar, pentru a-l conduce pe Concini în frunte. Era, de altfel, hotărîtă să moară, dar dorea să moară după ce va fi văzut strălucirea încununată a omului iubit pînă la sacrificiu. Léonora strînse toate întîmplările petrecute în timpul zilei. Ea știa că regele vrea să porunceasă arestarea lui Concini. Ea știa că palatul Mareșalului va fi percheziționat. Ea știa că cercetările vor avea loc chiar în noaptea aceea, poate peste cîteva minute, numai. Ea fugise pînă la castel numai pentru a-l scăpa pe omul iubit, distrugînd acele hîrtii care acum erau în fața ei. Lucrul era pe terminate : focul distrusese vreo trei sute de pergamente. Nu avea decît un singur gest de făcut — să întindă mîna spre cămin — și îl putea salva pe Concini.

Dar Léonora Galigai, în aceste minute înspăimîntătoare, se cufundă în citirea unei scrisori. Care ? Teoria otrăvirii ? nu ! Horoscopul ? Nu !

Léonora Galigai citea, recitea rînduri pe care le citise de mii de ori, rînduri pe care le știa pe dinafară. Léonora Galigai citea o rețetă : „Pentru a fi frumoasă".

— Să fii frumoasă !, murmură în sinea ei Léonora. Sînt urîtă, prost făcută, umerii îmi cad. Mîinile, sărmanele mele mîini sînt prea slabe şi uscate. Nu îndrăznesc să-mi privesc gura în oglindă. Nu îndrăznesc să mă oglindesc decît pentru a-mi blestema urîţenia. Oare, pentru ce sînt atît de urîtă ?! Şi pentru ce, dacă sînt urîtă, m-am încăpăţînat să iubesc ?

Îşi sprijini capul între mîini. Un suspin adînc îi ridică pieptul slab. Uitase de horoscop. Uitase şi de celelalte hîrtii. Uitase de tot, de întîmplările din timpul zilei, de Lorenzo care se apropiase de rege, de gîndurile ei, de distrugerea hîrtiilor învinuitoare — de tot, absolut de tot. Léonora murmură :

— Pentru a fi frumoasă...

În acest moment, un braţ se întinse deasupra umărului său şi luă pergamentul care cuprindea teoria otrăvirii.

Léonora scoase un ţipăt sălbatic. Cuprinse mîna şi o muşcă cu furie. Lupta necruţătoare dură doar o clipă, clipă de tăcere apăsătoare în timpul căreia Léonora încercă să smulgă pergamentul din mîna căpitanului Vitry. Dar mîna lui fu mai puternică.

Vitry ţinea acum strîns hîrtiile învinuitoare.

Léonora, cu o mişcare bruscă, se îndreptă şi se întoarse. Avea faţa răvăşită, ochii însîngeraţi. Zări un om în spatele căruia se strînseseră alţi şapte sau opt oameni. Dar ea nu vedea bine decît un singur lucru : omul acesta, a cărui mînă sîngera, ţinea pergamentele. Se năpusti, dar se împiedică de picioarele fotoliului. În aceeaşi clipă fu prinsă şi redusă la neputinţă. Şi atunci, aruncînd asupra acelor oameni o privire deznădăjduită, recunoscu uniformele gărzilor regale. Îl recunoscu şi pe Vitry. Deodată, scoase trei strigăte sălbatice, trei ţipete, asemănătoare cu acelea ale unei fiare înjunghiate. Apoi, o tăcere apăsătoare se aşternu asupra acestei scene înfricoşătoare.

Vitry era palid. Sudoarea îi şiroia pe frunte. Tremura. Mărturisi, mai tîrziu, că niciodată nu mai auzise un astfel de strigăt omenesc sau un urlet sălbatic şi că numai amintirea feţei Léonorei din acea clipă îl făcea să tremure şi acum.

— Doamnă, spuse Vitry, Dumnezeu mi-este martor că vroiam să înlătur orice violenţă împotriva dumneavoastră. Vă iert de muşcătura de la mînă. Am venit în numele regelui, doamnă, şi am ordinul să percheziţionez această casă.

În minutul acela, Léonora reuşi, cu o supremă sforţare, să pară liniştită. Închise ochii. Apoi îi deschise şi îi ţinti asupra căpitanului. Şi cu o expresie hotărîtă, poruncitoare, spuse :

— Vitry, ştii că numai bărbatului meu îi datorezi gradul dumitale de căpitan ?

— Foarte adevărat, doamnă.

— Vitry, acordă-mi doar o singură bunăvoinţă, una singură...

— Vorbiţi, doamnă.

— Vreau să vorbesc numai cu dumneata, între patru ochi.

Fără să șovăie, printr-un singur gest, căpitanul ordonă oamenilor săi să se îndepărteze. Apoi ascunse sub haină prețioasele hîrtii pe care Léonora voise să i le smulgă. O ajută, o tîrî mai mult, pînă în fața unui fotoliu, în care o așeză ; căci gărzile legaseră mîinile și picioarele prizonierei.

Un mîrîit gîlgîi înăbușit în gîtlejul Léonorei. O secundă, cu gura spumegîndă, cu ochii înroșiți, se zbătu împotriva unei dureri de nesuportat. Și numai după ce îl văzu pe căpitan îndreptîndu-se spre ușă spre a striga după ajutor, reuși să se stăpînească. Și atunci strigă :

— Vitry, fie-ți milă ! Milă pentru el ! Vitry, ucide-mă pe mine, dar fie-ți milă de Concini.

Căpitanul tresări. Se înălță în călcîie. Părea aspru, neînduplecat, neîngăduitor.

— Doamnă, acolada domnului Mareșal a fost ca o palmă pentru mine. Mareșalul mi-a adresat un cuvînt care este mai mult decît o palmă. Doamnă, îl voi ucide pe Mareșal, de nu mă va ucide el pe mine.

Urmă un minut de tăcere sinistră. Deodată, Léonora, înălțîndu-și capul, spuse :

— Vitry, am zece milioane. Cinci milioane pentru fiecare hîrtie. Le vrei ?

Căpitanul se clătină. Suma era, într-adevăr, fabuloasă. N-avea de ce să se îndoiască de sinceritatea Léonorei. Mareșala observă șovăiala lui. Un strigăt de bucurie i se desprinse de pe buze. Și atunci, repede, cu voce scăzută, spuse :

— Vitry, aruncă acele hîrtii în foc și cele zece milioane sînt ale tale. Vei percheziționa, mai apoi. Vei putea lua orice hîrtie dorești. Un pergament mai mult sau mai puțin... oamenii tăi nu-și vor da seama de nimic.

Căpitanul își șterse sudoarea care i se prelingea pe frunte.

— Doamnă, răspunse el, voi cugeta un minut asupra propunerii dumneavoastră.

— Salvat ! strigă Léonora în sinea ei.

Îl văzu pe căpitan ieșind și îl petrecu cu privirile ca și cum ar fi întovărășit cine știe ce apariție cerească.

— Doar un minut, gîndea ea. Peste un minut va veni și îmi va spune că primește propunerea mea. Un singur minut ! Nu se va termina niciodată ! Ne dăm, oare, seama de lungimea unui minut ?

Scrîșnea din dinți. Privirile îi erau țintite spre ușă. Un singur minut ! Nu, niciodată ea nu va vedea sfîrșitul acestui minut. Deodată, ușa se deschise. Opt gărzi pătrunseră înăuntru. Vitry nu se arătă. Numai opt gărzi. Cei opt oameni se așezară în fața ușilor camerei.

— Vitry ! Vitry ! Vitry !, strigă Léonora cu glas sfîșietor.

— Doamnă, spuse unul din cei opt oameni, domnul căpitan a plecat spre Luvru.

În ciuda legăturilor, Léonora se ridică. Deschise gura mare ca și cînd ar fi vrut să adreseze cine știe ce înspăimîntător blestem. Dar gura ei nu

rosti vreun blestem. Léonora se prăbuşi la pămînt şi rămase nemişcată, cu fruntea pătată de rana pe care şi-o făcuse în cădere, cu obrazul plin de sînge.

X

RUGĂCIUNEA LUI MERCUR

Este absolut necesar, acum, să ne întoarcem la sărmanul Cogolin, atît de prost primit de Capestang, căruia — cu o iuţeală atît de lăudabilă — îi adusese faimosul talisman care avea să-l facă să cîştige o avere la joc, rugăciunea scrisă de Lorenzo. Cavalerul, după ce îşi sudui bine valetul şi după ce îi adresă toate ameninţările pe care le poate găsi un om trezit din somn, preferă să adoarmă din nou.

Cogolin se retrase în „cabinetul" pe care îl ocupa, vecin cu odaia stăpînului său. Iar pe cînd cavalerul adormea din nou, Cogolin îşi freca craniul, căci din deznădejde îşi aruncase peruca într-un colţ.

— S-a mai văzut vreodată o asemenea încăpăţînare, un asemenea dispreţ pentru bogăţie ? murmură Cogolin ridicînd braţele spre cer. Cinci pistoli ! Ultimii cinci pistoli ! Pierduţi ! Cheltuiţi pentru a cumpăra acel talisman. Ce ne vom face ? Domnul cavaler nu mai are nici o leţcaie. Ce încăpăţînat ! Cel puţin, dacă aş fi învăţat eu rugăciunea...

Astfel se tînguia Cogolin. Bineînţeles, el nu se gîndea deloc la somn. Şi timpul trecea. O oră sau două se scurseră astfel. Cogolin, nemîngîiat, suspina încă după cei cinci pistoli daţi lui Lorenzo în schimbul rugăciunii lui Mercur — în clipa în care, în hanul adormit, auzi zgomot de paşi.

În acest moment, se bătu la uşa lui.

Cogolin se ridică în picioare. Deschise. Era Maestrul Garo, stăpînul „Bunei întîlniri". Şi iată ce-i spuse acesta :

— Deşteaptă-ţi numaidecît stăpînul. A venit un gentilom care vrea să-i vorbească numaidecît.

Mai prevăzător ca odinioară, Cogolin voi să tergiverseze, cînd deodată în spatele hangiului apăru un gentilom, înfăşurat pînă la ochi în mantia sa. Gentilomul nu spuse nimic. Dar, pe deasupra umărului lui Garo, îi întinse lui Cogolin o pungă plină cu aur. Aceasta era cel mai bun argument pentru servitor, care căpătă pe dată un curaj neînfrînat. Cogolin prinse punga, luă o lampă şi, plin de fericire, pătrunse în camera Cavalerului.

— Ei, domnule Cavaler, sculaţi-vă ! Sculaţi-vă ! S-a terminat cu Ghinion, sînt din nou Providenţa !

Capestang, deşteptat astfel a doua oară, nu spuse nimic, nu blestemă, dar sări jos din pat, luă un băţ şi-l năpusti peste umerii sărmanului grăjdar.

— Nu-l bateți, domnule Cavaler, se auzi în acea clipă un glas. De astădată, eu am înfrînt consemnul.

Și gentilomul care îi dăduse lui Cogolin punga cu aur, intră. Cogolin profită de acest prilej pentru a fugi și a închide ușa în urma lui. Atunci, necunoscutul își scoase mantia în fața uimitului Capestang.

— Cinq-Mars ! strigă cavalerul. (A venit să mă provoace !, gîndi el). Un minut, domnule marchiz ! Îngăduiți-mi să mă îmbrac. Între timp vă rog, luați loc. Sînteți binevenit, cu toate că ora ar fi mai potrivită pentru somn, decît pentru sabie.

Cinq-Mars se așeză. Părea tulburat. Răspunse printr-un semn al capului la urarea cavalerului, care nu întîrzie prea mult pentru a se îmbrăca din cap pînă în picioare, avînd grijă să-și prindă și sabia de brîu.

— Acum, zise el așezîndu-se pe un scaun, vă stau la dispoziție. Ce aveți să-mi spuneți ? Trebuie să fie ceva foarte însemnat, de vreme ce ați venit la asemenea oră.

Cinq-Mars tăcea. Capestang izbucni în rîs.

— Vă amintiți, marchize, de prima noastră întîlnire de la Meudon. M-ați numit Fanfaron ! Eram cît p-aci să ne străpungem cu săbiile. Ați venit, oare, pentru a relua aceeași discuție ? Să nu vă rușinați. Fanfaron am fost, Fanfaron am rămas ! Dacă vreți, sînt al dumneavoastră, cu toate că sînt cam supărat pentru că m-ați trezit din somn. Dar fără îndoială că așa-mi fu scris : să nu dorm astă-noapte.

Și rostind aceste cuvinte, Capestang deveni deodată gînditor. Întîmplările acestea care-i întrerupeau somnul căpătau o însemnătate misterioasă. Cavalerului i se părea acum că un glas îndepărtat îi striga : „Nu adormi ! Fii treaz ! Capestang, la luptă !"

Marchizul de Cinq-Mars, cu un glas tremurător îi spuse :

— Cavalere, am sosit la Paris la miezul nopții. Am venit numaidecît aci, după ce mi-am lăsat calul la ospătăria „La Cei Trei Regi", căci nu voiam să fiu observat. Iartă-mă că te-am deșteptat. Dar eram tare grăbit. Și aceasta, din trei motive : primul și cel mai puțin însemnat este următorul : fugărit și urmărit de agenții domnului de Richelieu, nu puteam străbate străzile Parisului decît noaptea. Al doilea, trebuie să plec înainte de revărsatul zorilor. Iar al treilea și cel mai însemnat este că ceea ce am să-ți spun nu poate suferi nici o întîrziere.

Capestang se înclină cu răceală. Cinq-Mars continuă :

— Cavalere, am avut bănuieli împotriva dumitale, în ceea ce o privește pe scumpa mea Marion. Știu, acum, că aceste bănuieli erau neadevărate.

— Ei ! spuse cavalerul holbînd ochii.

— Da, Marion mi-a dovedit nevinovăția dumitale.

— Foarte bine ! Să mă credeți : îmi ridicați o piatră de pe inimă.

— Și-apoi, mi-ai salvat viața atunci cînd am fost atacat în strada Dauphine, tocmai într-un moment în care puteai foarte ușor să mă socotești dușmanul dumitale.

— Fie ! spuse Capestang mirat de întorsătura pe care o lua discuția, să nu mai vorbim despre aceste lucruri. Vă rog ! În locul meu, ați fi făcut același lucru.

Cinq-Mars clătină din cap.

— Nu sînt prea sigur ! În orice caz, eu nu am făcut-o. Cavalere, aceasta nu este totul. Dumneata m-ai scăpat din caleașca care urma să mă ducă la Bastilia, pentru a fi aruncat în cine știe ce celulă.

— Dar nu știam că sînteți în ea. Așadar, nu-mi datorați nimic !

— Cavalere, mai spuse Cinq-Mars cu un glas din ce în ce mai tremurător, Marion mi-a povestit ieri despre încă un fapt care dovedește eroismul de care ești în stare : dumneata ai smuls-o din ghiarele lui Richelieu. Dumneata ai dus-o pînă la palatul meu...

— Este adevărat, spuse cu simplitate Capestang.

Cinq-Mars se ridică. Glasul îi era înecat de emoție.

— Cavalere, mi-ai salvat viața în trei rînduri. Pentru mine nu ești numai un erou de neînvins, un exemplu de curaj și de cinste, așa cum se întîlneau numai pe timpul paladinilor și cum nu se mai pot vedea în mizerabila epocă de egoism pe care o trăim. Cavalere, atunci pe cînd eu eram dușmanul dumitale, dumneata ai fost pentru mine un prieten sincer și prețios, care-și dăruiește fără gînd de răsplată mintea, sufletul, sîngele.

Ochii marchizului se umplură de lacrimi. Pieptul i se umflă. Îl privea cu admirație pe cavaler. Iar în contemplarea lui era și puțină spaimă.

— Cavalere, cînd Marion mi-a povestit scena eroică — de necrezut și totuși adevărată a sosirii dumitale la Richelieu, simțeam că m-aș fi înnăbușit dacă nu aș fi venit la dumneata. Și am fugit. Cavalere, îți cer iertare pentru insultele pe care ți le-am adresat pe cînd ne aflam în pivnițele palatului Angoulême...

— Marchize ! spuse Capestang pălind la amintirea Gisellei.

— Cavalere, îți cer iertare de a fi scos sabia împotriva dumitale în pădurea Meudon. Îți cer iertare pentru că am fost dușmanul dumitale. Și acum te întreb : vrei să-mi faci cinstea de a mă socoti fratele dumitale ? Îmi îngădui să fiu prietenul dumitale ?

Drept orice răspuns, Capestang desfăcu brațele și îl îmbrățișă pe Cinq-Mars, care plîngea...

După ce trecu prima emoție, după ce prietenia fu pecetluită, Capestang îl strigă pe Cogolin și îi porunci să aducă cîteva sticle de vin — din cel mai bun care se găsea în pivnițele Maestrului Garo, pui fripți și cîteva plăcinte. Cogolin, nu fără să se strîmbe, își vîrî mîna în punga pe care o primise. După scurt timp, cei doi prieteni se aflau în fața unei mese îmbelșugate. Atunci, în fața plăcintelor fumegînde și a vinului, orice urmă de dușmănie dispăru. Fu un asediu în totul asemănător cu cel dat în ospătăria „Le Cei Trei Regi".

Într-un tîrziu, Cinq-Mars spuse că se va reîntoarce la hanul său, pentru a părăsi Parisul înainte de revărsatul zorilor. Iar cînd fu gata

să plece, după ce se mai îmbrățișară o dată și după ce își făcură jurăminte reciproce de prietenie, marchizul se opri stingherit în pragul ușii ca și cînd i-ar fi venit greu să vorbească.

— Dragă prietene, spuse el, în sfîrșit, cu glas înnăbușit, mai am să-ți cer un serviciu, poate mai greu decît cele pe care mi le-ai făcut pînă acum... Căci atunci nu era vorba decît de dragostea și viața mea, iar acum este în joc onoarea mea...

— Spune ! glăsui Capestang uimit. Vrei să-ți fiu martor într-un duel ?

— Nu, nu, nu este aceasta. Ascultă, Cavalere într-o bună zi, foarte curînd, poate, te vei însura...

Capestang clătină puternic din cap.

— Desigur ! adăugă Cinq-Mars. Eu văd mai limpede decît dumneata. Te vei însura cu o fată de suflet, foarte curajoasă. Îți prezic aceasta.

— Niciodată, murmură Capestang.

— Totuși, dacă aceasta se întîmplă... iată serviciul pe care vreau să ți-l cer. Fața de cea care-ți este hărăzită, față de tatăl ei, purtarea mea a fost nevrednică de un gentilom. M-am purtat groaznic !

— Dar, bîigui Trémazenc, știi că...

— Ascultă pînă la sfîrșit, îl întrerupse Cinq-Mars. Acestei fete, tatălui ei, le vei spune că marchizul nu are decît o singură iertare : era orbit de o pasiune. Le vei spune că mă pun la picioarele lor. Le vei spune că eu însumi, în fața dumitale, mă socotesc nevrednic de titlul de gentilom, atît timp cît nu mă iartă. Căci dumneata, Capestang, dumneata vei obține iertarea ce o cer !

Capestang, uimit, cu privirile rătăcite, palpitînd, asculta cu atenție.

— În sfîrșit, mai adăugă Cinq-Mars, numai ei îi vei mai spune acestea : Marchizului de Cinq-Mars îi e rușine de purtarea sa. Dar este înclinat să se bucure totuși de această purtare care îl dezonorează, pentru că ea îngăduie Gisellei să se mărite cu cel mai nobil cavaler al timpurilor noastre.

Capestang scoase un strigăt, își acoperi fața cu mîinile și se aruncă pe marginea patului său. Cinq-Mars porni pe scară. Un minut mai tîrziu, părăsi ospătăria.

Cinq-Mars se îndreptă în grabă spre strada Tournon. Avea sufletul ușor. Surîdea viitorului. Zîmbea gîndindu-se la Marion, a cărei imagine îl întovărășea. Deodată, auzi un șuierat ascuțit. Umbre asemănătoare demonilor din tablourile primitivilor se iviră din toate părțile. Într-o clipă, Cinq-Mars fu înconjurat. Își trase sabia, hotărît să-și vîndă scump pielea. Gîndul de a-l striga pe Capestang în ajutor îi străbătu mintea cu iuțeala fulgerului. În aceeași clipă, auzi o voce :

— Capestang, dacă te împotrivești, socotește-te un om mort !

— Capestang ! murmură Cinq-Mars în sinea lui. Îl caută pe cavaler.

Un suflu de devotament și de eroism trecu deasupra marchizului. Fulgerător, se hotărî să mărească printr-un cuvînt oarecare bănuiala

asasinilor că el era Capestang, să se jertfească măcar o singură dată pentru cel care se jertfise de atîtea ori. Și-atunci, lovi la întîmplare strigînd :

— Veți vedea cum moare un Capestang !

Cititorii noștri știu care este urmarea acestei aventuri : Cinq-Mars, legat burduf, fu aruncat pe spinarea unui cal și condus la Luvru, pentru a fi dus în fața regelui.

Să ne reintoarcem acum la cavaler, uimit și îndurerat de ultimile cuvinte ale lui Cinq-Mars. Într-adevăr, nimic nu putea îngădui lui Capestang să aibă încredere în prezicerea noului său prieten.

— Cinq-Mars, își spunea el, a vrut doar să mă mîngîie. Și-a dat seama că o iubesc pe Giselle și pentru că el este fericit în dragoste, nu vede în jurul lui decît oameni fericiți. Ar fi mai bine să mă culc... pentru a treia oară în noaptea aceasta. Mîine trebuie să mă îngrijesc să găsesc bani. După cele ce spune Cogolin, sîntem iarăși ruinați. Nătîngul acesta de Cogolin socotește ca un negustor. Nu este chip să scapi de socotelile lui.. Neghiobul a aruncat în vînt ultimii cinci pistoli pe care îi mai aveam...

Privi nepăsător spre petecul de hîrtie care zăcea în colțul odăii, spre rugăciunea scrisă de Lorenzo, spre rugăciunea lui Mercur. Apoi, ridicînd din umeri se întinse îmbrăcat pe pat.

Desigur, numai datorită acestei uimiri, acestor gînduri, Capestang nu auzi zgomotul luptei din stradă. Dar Cogolin auzise și deschise ușa camerei stăpînului său chiar în momentul în care Capestang închidea ochii încercînd să adoarmă și să nu se mai gîndească la Giselle.

— Domnule, spuse Cogolin, îmi pare că se măcelăresc pe stradă.

Capestang deschise un ochi. Dar în acest ochi, îndreptat spre el, Cogolin nu deosebi, de astădată, decît resemnarea.

— Sînt morți, domnule ? întrebă Cogolin.

— Nătîngule ! spuse Capestang. Ei caraghiosule, ce înseamnă asta, îndrăznești să apari în fața mea cu acest craniu lucios ? Ai îndrăznit să pui din nou pe masă, petecul acesta de hîrtie care mă costă ultimii cinci pistoli. Ieși de aici, netrebnicule, sau de nu... păzește-ți spatele.

Și apoi, în timp ce servitorul ieșea :

— Dacă mai vii o dată aici fără să te chem, te ard de viu !

Rămas singur, încercă să se culce.

— Nu voi putea dormi astă-noapte ! se gîndea cavalerul. Trebuie să fie scris undeva. Nu trebuie să dorm în astă-noapte.

Se sculă, aprinse un lampion, ieși în stradă, cercetă împrejurimile, constată că totul este perfect liniștit și se întoarse în camera sa.

Și Capestang se culcă din nou, fără să dea cea mai mică atenție hîrtiei, rugăciunea lui Mercur. Iar de astădată dormi adînc.

Se sculă în plină zi. Sorbi jumătate de sticlă cu vin de Spania, care mai rămăsese, și își orîndui hainele. Fără să știe pentru ce, se simțea tare

mulţumit. Îşi strigă grăjdarul care apăru numaidecît. Cogolin, văzînd faţa bucuroasă a stăpînului, crezu că are o idee genială. Împreună mîinile şi spuse cu glas solemn :

— Domnule, poate că încă nu este prea tîrziu !

Prea tîrziu !? Ei, fii mai clar ! Azi-dimineaţă îţi vreau binele.

— Domnul nu mă va bate ?

— Nu, pe cinstea lui Capestang !

— Bine, domnule. Citiţi-o o singură dată, numai o singură dată. Poate că vă veţi hotărî atunci !

— Ce să citesc, nătingule ?

— Rugăciunea ! Rugăciunea lui Mercur ! Rugăciunea care trebuie să vă facă să cîştigaţi tot ceea ce doriţi ! O avere regească, domnule ! Căci vrăjitorul a spus : „O avere regească".

Atitudinea lui Cogolin îţi inspira atîta milă şi era atît de nostimă, încît Cavalerul, emoţionat, nu se putu împiedica să nu izbucnească în rîs. Luă hîrtia boţită, o despături şi aruncă o privire ironică lui Cogolin.

— Atenţiune, iată averea ! Deschide-ţi buzunarele. Cogolin, citesc !

Şi, într-adevăr, citi.

În aceeaşi clipă, Cogolin îl văzu clătinîndu-se şi pălind. Observă cum pergamentul tremura în mîinile lui Capestang. Trémazene citi biletul pînă la sfîrşit. Şi atunci scoase un strigăt înspăimîntător.

— Mînia Cerului ! urlă cavalerul ridicîndu-şi privirile spre cer.

Şi în aceeaşi clipă, îl îmbrînci pe Cogolin, care se prăbuşi uimit la pămînt. Se năpusti pe scară. Făcu un singur salt şi fu în grajd ; într-o secundă puse zăbala în gura „Săgeţii". Şi Capestang, fără să-şi mai înşeueze calul, se aruncă pe spinarea lui ! Pentru prima oară de cînd călărea pe el, îi înfipse pintenii în burtă. „Săgeata" porni ca vijelia răsturnînd un valet care tocmai trecea pe acolo.

O clipă mai tîrziu se putea vedea pe şosea un fel de trombă, un fel de uragan. Era „Săgeata", apocaliptica, teribila „Săgeată", care fugea ca o vijelie spre Meudon.

Furios, palid, zăpăcit, Capestang, călărea pe calul lui, pe care îl îmboldea cu lovituri de pinteni, părea întocmai unui meteor. Spumega ! „Săgeata" spumega ! Amîndoi nu erau decît o spumă şi o furtună ! Iar în timp ce „Săgeata" fugea atît de vijelios, încît într-adevăr părea să aibă aripi, cavalerul tuna :

— Prea tîrziu ! Prea tîrziu ! Prea tîrziu !

XIV

SFÎRŞITUL CASTELULUI FERMECAT

Primul gînd al Gisellei de Angoulême, după ce pătrunsese în interiorul castelului de la Meudon, după ce închisese poarta cea grea a palatului, fu să fugă la ieşirea care dădea spre scara parcului părăsit. O fe-

recă numaidecît. La parter era o fereastră căreia îi lipsea geamul. Prin această fereaştră pătrunsese Concini în noaptea aceea în care o răpise pe tînăra fată. Giselle era tare şi curajoasă. De altfel, groaza îi înzecea puterile, nu spaima de moarte — frica de a nu încăpea din nou pe miinile lui Concini. Ştia că pînă la urmă, Concini tot va reuşi să pătrundă în palat. Nu voia decît să cîştige timp, numai un ceas, pentru a hotărî asupra soartei sale. Baricadă fereastra.

Şi atunci, cu o mare sforţare de gîndire, războinica îndepărtă din mintea ei imaginea tatălui şi a mamei duşi cu caleaşca la Luvru, aşa după cum auzise strigîndu-se. Cu aceeaşi sforţare îndepărtă şi gîndul lui Capestang, care o frămînta în această clipă.

Şi începu să judece pentru a-şi lămuri toată problema :

— Cum să procedeze pentru a nu cădea vie în miinile lui Concini ?

Deodată, dinspre curte, auzi un zgomot. Concini şi cavalerii lui pătrundeau în parc. Îşi legară caii de nişte ulmi şi porniră la asedierea scării.

Dinspre stradă se auzeau lovituri înnăbuşite de butuci, lovituri sacadate şi regulate. Apoi prăbuşirea porţii. Giselle fremătă. Deodată auzi ciocănituri în poarta dinspre parc. O voce aspră, gîfîindă, duioasă şi ucigătoare în acelaşi timp, tună :

— Deschideţi ! Pentru numele lui Dumnezeu, deschideţi !

Giselle tremura din tot corpul. Un strigăt ascuţit ieşi de pe buzele ei. Găsise ! Era înspăimîntător ceea ce găsise ! Dar era, cel puţin, sigură : Moartea !

Cu paşi grăbiţi, Giselle reveni spre interiorul casei. Pătrunse în camera aceea în care Trémazene găsise mai multe costume, dintre care luase numai unul singur. Camera aceasta nu era numai vestiarul conspiratorilor. Era şi arsenalul lor. Dulapurile erau pline de puşti. În odaia alăturată se aflau vreo douăsprezece butoaie cu praf.

Praf de puşcă ! Iată ce găsise Giselle pentru a muri !

Cu gîndirea înfierbîntată, cu sufletul hotărît pentru deznodămînt, fiica ducelui de Augoulême trăia clipe de nebunie sau de... eroism supraomenesc. Cu miinile ei delicate, cu miinile ei însîngerate de ţepuşele baricadei, Giselle ridică şi rostogoli trei butoaie. Într-un dulap găsi o secure. Şi atunci loviturilor asediatorilor le răspundeau loviturile securii cu care fata deschidea unul din cele trei butoaie. Pulberea se risipi peste tot. Peste această pulbere, aşeză celelalte două butoaie... Şi aprinse o făclie ! Voia să aşeze făclia pe cămin. Trecu pe deasupra pulberei care scirţiia sub picioarele ei. Pentru a doua oară, Giselle surîse. Nu avea decît un singur gest de făcut, pentru a primi moartea eliberatoare.

Clătinîndu-se, tînăra fată se sprijini de marmora căminului. Gîndirea ei se îndreptă spre Violetta. Erau ultimele clipe de dragoste pe care şi le îngăduia în viaţă.

Giselle era aproape de pulbere, aproape de făclie, aproape de moarte! Își scoase din sîn o hîrtie ghemuită acolo de foarte mult timp. Și cu privirile pline de duioșie citi pentru ultima oară această hîrtie pe care o citise atît de des și care începea prin aceste cuvinte :

„Eu, Adhémar de Trémazenc, Cavaler de Capestang, îmi ofer serviciile Frumoasei adormite în acest castel"...

Într-un murmur duios, suspinul întregii sale nădejdi în dragoste, tînăra fată repetă ultimele cuvinte :

— Pentru farmecul acestei primiri misterioase, îi închin întreaga mea viață !

Hîrtia tremură în mînă ei. Închise ochii. Între gene îi apărură două diamante care se rostogoliră încet pe obrajii ei catifelați. Departe de lume, departe de zgomotul bătăliei, departe de rumoarea asediatorilor, Giselle, transpunîndu-și visul în realitate, murmură :

— Îi închin întreaga mea viață !...

În acea clipă, dinspre stradă se auzi un pîrîit, o rumoare neînțeleasă ; și apoi, tropăitul pașilor unor oameni care se apropiau. Giselle tresări. Aruncă o ultimă privire spre scrisoarea lui Capestang și o duse la gură. O sărută : era primul ei sărut din dragoste. Apoi, liniștită, puse hîrtia acolo de unde o luase, în sîn.

Luă făclia și ascultă. Auzi chemări, strigăte. Asediatorii colindau, una după alta, toate încăperile castelului. Înaintau. Se apropiau. Își dădu seama că erau foarte aproape. Aveau să intre. Atunci se apropie de pulbere.

Un strigăt, o chemare, răsunătoare acoperi toate celelalte strigăte. Un glas delirant, un glas pe care nu-l putea auzi decît în vis. Și această voce care o făcu să se ridice fremătînd, această voce care îi străpunse sufletul, această voce care o făcu să scoată un țipăt de nădejde, de dragoste, de mîndrie, tuna :

— Giselle ! Iată-mă, Giselle ! Giselle ! Giselle !

— El ! Capestang ! Iată-mă ! Ajutor !

Și, fără să o stingă, puse din nou făclia pe cămin. Se năpusti spre ușa de intrare pe care o deschise și, cu brațele întinse, mărturisindu-și toată dragostea : strigă :

— Ajutor, Capestang !

— Iată-mă !

Bubuit de tunet. Și-atunci Giselle, tremurătoare, hotărîtă să moară, agățată cu o mînă de clanța ușii văzu un spectacol minunat :

Camera mare spre care își îndrepta privirile rătăcite, era plină de bărbați cu săbiile scoase. Erau vreo cincisprezece. Urlau, vociferau, înaintau, se dădeau înapoi, izbeau furioși cu vîrful săbiilor spre un om. Spre el ! Spre Capestang !

Îl văzu înaintînd. Era palid. Sîngera. Cu ochii țintiți spre ea, părea înspăimîntător și minunat în același timp. Îl văzu venind spre ea cu pași egali, ca și cînd ar fi fost împins de o putere nevăzută, care nu are nevoie să se grăbească. Giselle simți că va leșina.

Capestang se oprise în fața ospătăriei din Meudon : „Săgeata" era plină de spumă și de sînge. Capestang descălecă și, dintr-o singură privire, cuprinse întregul decor.

În fața hanului se oprise o caleașcă. Vizitiul stătea pe capră. Pe scara din fața ospătăriei, grupuri de oameni — femei și bărbați — înspăimîntați. De cealaltă parte a drumului, misteriosul castel. Castelul fermecat ! Poarta cea mare era doborîtă. Mai mulți butuci, bara de fier și securi căzuseră părăsite acolo...

Capestang pricepu numaidecît. Se îndreptă direct spre poarta prăbușită. Nu scoase nici un cuvînt, nu întrebă nimic, nu scoase nici un strigăt. Dar privirile lui aveau o strălucire ciudată. Buzele se întredeschideau lăsînd să se vadă un șir de dinți ascuțiți. S-ar fi zis, botul unui leu. Și mersul lui, în salturi mlădioase și furioase, semăna cu acela al unui leu.

Capestang nu-și trase sabia. Cei care erau acolo, îl văzură plecîndu-se înainte de a intra. Nu-și explicau deloc acest gest. Apoi dispăru în interior.

Capestang se plecase. În trecere, ridicase o bară de fier, pe care mai înainte o manevraseră doi oameni. Dar el nu simțea greutatea acestui fier. Fără îndoială, nici chiar dacă bara ar fi fost de două ori mai grea nu ar fi simțit-o. În aceste momente înspăimîntătoare, se împlineau lucruri de neînțeles. Înainta cu pași potoliți. Dar un suflu fierbinte îi ardea buzele. Iar din cînd în cînd din pieptul lui ieșea un strigăt furios : „Giselle ! Iată-mă ! Giselle !"

Spadasinii lui Rinaldo înaintau. Țineau săbiile în mînă. Numai Rinaldo și-o păstrase pe a sa în teacă. El nu se grăbea. Își mîngîia mustața. Cu glas vesel, dădea felurite porunci oamenilor săi. Fluiera. Camerele erau cercetate pe rînd. De cîte ori dădeau peste un gang, Rinaldo posta o santinelă la capătul lui, pentru ca nu cumva Giselle să poată fugi. Spadasinii ajunseră într-o sală de unde Rinaldo auzea loviturile date în poarta dinspre parc de către oamenii lui Concini. Și atunci mîrîi :

— Răbdare, Monseniore ! Răbdare ! Ce dracu ! Vom prinde fata ! O vom îmblînzi noi !

O lovitură îl făcu să se întoarcă. O lovitură înnăbușită. Își văzu oamenii prăbușindu-se cu capetele sparte cu creierii împrăștiați. În același moment, alți doi se prăbușiră. Timp de o secundă, Rinaldo rămase cu gura căscată, și ochii holbați. Apoi urlă :

— Capestang !

Capestang înainta. Bara de fier se învîrtea în mîna lui, întocmai unei moriști. Groaza care paralizase pe spadasini în primul moment se risipi. Blestemele se auzeau din toate părțile. Vociferînd de mînie și urlînd, banda se năpusti. Capestang fu înconjurat. Vîrfurile săbiilor se îndreptau spre el. Și în această strălucire a săbiilor, în această ciocnire a fiarelor împotriva barei de fier se produse o formidabilă învălmășeală de urlete, de plînsete, de blesteme.

Fără să răspundă un singur cuvînt, numai cu strigătul său de chemare, groaznicul său „Iată-mă !", Capestang înainta fără să se abată din drumul său drept, cu privirile țintite spre Giselle. La fiecare învîrtitură a

barei de fier cranii erau sfărîmate, brațe erau frînte, piepturi erau zdrobite. Capestang era cît p-aci să ajungă lîngă Giselle.

Rinaldo, palid, spumegînd, furios, se aruncă în vîltoare vrînd să-l spintece pe Capestang cu sabia, de jos în sus. Dar Capestang nu făcu nici o mișcare pentru a se depărta de linia de sînge, de spaimă, de groază pe care o urma. Iar atunci cînd îl observă pe Rinaldo tîrîndu-se pe podea, ridică în sus piciorul.

Un mîrîit scurt. Rinaldo se chirci. Apoi se îndreptă din nou. Era mort. Capestang, dintr-o singură lovitură de picior dată cu toată puterea ființei lui, îi sfărîmase craniul. Întocmai ca și cum ar fi sfărîmat un melc.

Sări pest cadavru. Și cu o mișcare largă, aruncă bara de fier în spatele lui. Iar în timp ce se auzeau încă răsunînd blestemele supraviețuitorilor, el, Capestang, o prinse de braț pe Giselle. Simțea cum fata tremura din tot corpul. Și în același timp împinse ușa.

Șapte oameni, printre care și Rinaldo, zăceau — morți sau răniți de moarte — pe podeaua salonului, plină de sînge. Sfărîmături de creier pătaseră pereții. Gemetele, țipetele de mînie, strigătele de ajutor umpleau camera... o nemaipomenită atmosferă de groază !... Mai rămăseseră însă nouă oameni care nu aveau nici o rană. Se sfătuiră din priviri. Și în ochii fiecăruia se putea citi același sentiment de ură. Să moară pe loc ! Da, să-l doboare ! Să-l ucidă ! Să-l jupoaie de viu !

Doi spadasini mai voinici ridicară bara de fier. Alții izbiră cu umerii, cu capul, cu brațele în ușă. Lucrul acesta nu dură decît două minute. Două minute de tăcere sinistră în care nu se auziră decît vaietele celor ce mureau și zgomotele celor ce voiau să dărîme ușa.

Apoi, izbucni un urlet fioros de triumf. Se năpustiră toți deodată. Căci, acum, el nu mai avea morișca. Acum, el nu ma era decît un om ca toți ceilalți. Se năpustiră urlînd sălbatic, întocmai unor fiare care se reped asupra prăzii. Se năpustiră. Și deodată se auzi o rumoare înspăimîntătoare. Vîrtejul fricii. Apoi, o tăcere apăsătoare. Fețe înmărmurite. Ochi care nu mai aveau priviri omenești. Și în mijlocul acestei tăceri, o pîrîitură, o flacără. Pulberea ! O flacără lungă, mlădioasă, întocmai unui șarpe, se urca spre butoaie.

Sfîrșitul. Totul ardea ! Totul urma să sară în aer !

De-abia intraseră. De-abia văzuseră. De-abia schițaseră un gest de fugă ! Explozia se produse ! Un zgomot asurzitor zgudui atmosfera. Pereții se prăbușiră. Zidurile castelului se despărțiră. Focul cuprinse totul. Iar în salonul cel mare, mîini și picioare înnegrite cădeau o dată cu sfărîmăturile plafonului. Bubuituri înăbușite, glasul lucrurilor care mor !

*

Capestang o luase pe Giselle în brațe. O luase ca pe un bun cucerit după o luptă aprigă și o dusese într-o cameră lăturalnică. Nici nu-și dădea bine seama ce voia. De fapt, nu vedea nimic. Nu gîndea nimic. Și dacă totuși gîndea, gîndurile lui erau foarte violente. Și fu chiar înspăi-

mîntător ceea ce făcu. După ce o dusese pe Giselle în cameră, reveni din două salturi în odaia pe care o ferecase. Pulberea ! O văzuse ! Trecînd, o privise cu coada ochiului.

Izbucni într-un rîs cu neputinţă de calificat printr-un epitet oarecare. Cu mîna strînse pudra într-o dîră lungă, care se prelungea de-a lungul celor trei camere deschise. Apoi se întoarse să ia făclia şi se îndepărtă. Judeca şi mergea întocmai unui robot. Numai un singur gînd era limpede în mintea lui, dar de o limpezime strălucitoare : s-o salveze pe Giselle.

În trecere, o luă pe Giselle în braţe şi plecă cu ea. Ajuns la capătul dîrei de pulbere, se plecă şi aruncă făclia : pudra începu să pocnească. Capestang coborî scara la capătul căreia se afla uşa care dădea spre parc. Nici nu simţea greutatea Gisellei. Cobora în salturi mari. Era sigur că va ajunge în parc înainte de a izbucni explozia.

Deodată se ciocni de această uşă. Şi un urlet de furie, de groază ieşi de pe buzele lui palide : uşa era încuiată. Iar de cealaltă parte a ei se auzeau glasurile unor oameni, a unei alte bande. I se păru că totul era în zadar acum, căci dincolo, în spatele acestei uşi, în spatele singurei scăpări, vociferările se auzeau din ce în ce mai tare. Cavalerul recunoscu glasul lui Concini.

Capestang se opri. Avea privirea rătăcită. Pe frunte, îi şiroiau dîre de sudoare rece. Un surîs de deznădejde îi rătăci, timp de o secundă, doar, pe buze. Privirea lui duioasă se aţinti asupra Gisellei. În aceeaşi clipă, ea deschise ochii şi surîse.

În aceeaşi clipă, se auziră bubuiturile exploziei. Capestang avu o senzaţie ciudată : i se părea că se cufunda în interiorul pămîntului. Zidurile se clătinau. Uşa, scoasă din ţîţîni, fu aruncată departe de curentul de aer. Dărîmăturile începură să cadă. Şi, în această clipă, Capestang şi Giselle, în mijlocul acestor zgomote, în mijlocul acestor şuierături ale focului, acoperiţi de moloz ; el, apărînd-o cu trupul, cu braţele, cu toată fiinţa lui ; ea, surîzîndu-i duios, păreau minunaţi.

— Nu te teme, îi spuse Capestang cu glasul lui liniştit.

— Acum nu mă mai tem, răspunse Giselle.

Auzind explozia, Concini şi oamenii săi săriră scările din faţa casei. S-ar fi crezut că stratul de aer deplasat îi împingea întocmai unui val de furtună. În realitate, ei erau împinşi de frică. La o depărtare de douăzeci de paşi de acolo, Concini se opri. Un gînd înspăimîntător îi trecu prin minte. Dădu un strigăt de deznădejde :

— Moartă ! A murit !

— Nu, Monseniore, priviţi aici, sub scări.

— Fata nu este singură ! Un bărbat, un bărbat este acolo !

— Rinaldo ! Rinaldo ! Rinaldo tu eşti ?

O răbufneală de vînt împrăştie fumul care înfăşura cele două umbre apărute pe scări, în faţa uşii scoase. Şi Concini îi văzu pe Giselle şi pe Fanfaron. Mai întîi, Mareşalul rămase uimit, năuc. Se cutremură de groază. Capestang, pe care-l prinsese, pe care îl arestase, pe care îl trimisese la Luvru ! Capestang ! Înspăimîntătorul Capestang !

— Mizerabilii ! L-au lăsat să scape ! Înainte ! Moarte lui !

Uitase de porunca regelui de a-l aduce viu. Nu-şi dădea seama că prinderea cavalerului şi a ducelui de Angoulême puteau însemna salvarea lui. Regele ! Bănuielile lui ! Léonora ! Conspiraţia ! Oare, toate acestea mai existau ?... În momentul de faţă, nu exista decît Giselle. Era acolo, pe trepte. O va lua, o va duce cu el, se va salva, va părăsi totul ! Iar pentru aceasta nu avea decît să-l ucidă pe Capestang. El era singur. Ei erau vreo douăzeci. Concini îşi trase sabia şi se năpusti ! Ceilalţi îl urmară la asediul treptelor. Ţipau, ameninţau, insultau.

Capestang începuse să coboare treptele. Se urcă din nou şi scoase şi el sabia. Oţelul luminat de flăcările incendiului arunca o strălucire roşietică. Cu un gest gingaş o împinse pe Giselle şi înflăcărat, cu părul vîlvoi, înnegrit de fum, sîngerînd, se puse în gardă.

— Ne vom croi o trecere pe la parter. Numai etajul de sus mai arde.

— Bine, răspunse Giselle.

— Înaintează, domnişoară, şi arată-mi calea.

Dintr-o singură lovitură frînse o sabie. Dintr-o altă lovitură sfîşie pieptul unui luptător.

— Ai găsit drumul, domnişoară ?

— Da, răspunse Giselle.

Şi pătrunse înăuntru. Deasupra ei era adevăratul focar. Deasupra ei se auzeau pîlpîiturile flăcărilor. În jurul ei, fumul gros se învîrtoşa în nori negri, luminaţi din cînd în cînd de o culoare purpurie. În jurul ei cădeau dărîmături, plafoanele se prăbuşeau, bîrnele cădeau. Capestang dădu trei lovituri. Trei oameni căzură. Dintr-o singură săritură, trecu prin mijlocului focarului. Spadasinii, urlînd, se năpustiră.

— Omorîţi-l ! Omorîţi-l ! urla Concini.

— Va vedea el ! Va muri aci ! Să-l spintecăm !

Strigătele se amestecau cu răcnetele, cu insultele care detunau înspăimîntător deasupra zgomotului focarului. Ciudate glasuri ! Iar în vîrtejul fumului era o mişcare de umbre fantastice.

Giselle străbătuse două camere. Era ca o nălucă. Dar cu Capestang lîngă ea, aceste lucruri înspăimîntătoare îi păreau gingaşe şi naturale. Se întorcea numai pentru a-l striga pe Capestang, numai pentru a-i îndrepta paşii. Iar el, ferindu-se cînd în spatele unui zid în flăcări, cînd în dosul unor dărîmături, se dădea înapoi, înainte, sărea, dădea cîte o lovitură măiastră şi se retrăgea din nou...

Incendiul cobora întocmai unei păsări de pradă. Un singur minut, încă, şi va fi cu neputinţă să se mai poată respira. Numai un minut, şi focul avea să cuprindă parterul.

— Aci, strigă glasul răsunător al Gisellei.

Capestang dădu o ultimă lovitură şi dintr-un salt uimitor fu lîngă Giselle, tocmai în clipa în care se prăbuşi tavanul camerei pe care o părăsea, lăsînd să se vadă un cer înflăcărat, spre care se înălţau vîrtejurile de fum. Concini şi cei zece sau unsprezece supravieţuitori reuşiră să

se retrăgă la timp. Se regăsiră în parc, zdrenţuiţi, cu privirile rătăcite, spumegînd de furie şi de groază, Concini se aşeză pe una din treptele casei. Îşi cuprinse capul în mîini şi începu să suspine.

Capestang îşi aruncase sabia. Am spus că printr-o săritură uimitoare fu lîngă Giselle. O cuprinse. O luă în braţe. Începu să meargă printre dărîmături. Radia. Mîndria lucrului îndeplinit, a triumfului realizat în pofida incendiului, izbînda asupra acestei rumori de epopee dădea feţei lui o strălucire ciudată. Înainta. În urma lui, tavanele se prăbuşeau. Flăcările îi cuprinseră o parte din păr. Îşi aruncase mantia peste Giselle şi o înfăşurase întreagă.

Şi astfel, ducînd-o în braţe, cu hainele sfîşiate, cu trupul sîngerînd, fantastic, apăru în faţa porţii care dădea spre stradă. O aclamaţie puternică se ridică din mijlocul mulţimii care se adunase. Bărbaţii strigau „ura". Femeile se îmbrăţişau. O strălucire de bucurie apăru pe toate feţele. Nicoletta leşină. Privirile se îndreptă spre acel bărbat tragic şi sublim la înfăţişare. Un freamăt de admiraţie şi de respect străbătu mulţimea şi toţi deodată, ca la un semn, se descoperiră.

Capestang nu zări decît caleaşca. Pentru cine era pregătită ea ? Puţin îi păsa. Caleaşca era acolo. Se va urca în ea. O puse înăuntru pe Giselle. Vizitiul îşi adună hăţurile. Trebuia să-l ducă pe Ducele de Angoulême. Acum, o va duce numai pe fata lui...

Şi atunci, Giselle, scăpată de Concini, scăpată de pîrjolul flăcărilor, încetă să se mai gîndească la ea. Un singur minut, doar, Giselle încetă să fie logodnica lui Capestang. Nu era decît fiica Violettei. Ea se plecă şi spuse :

— Cavalere, mama mea este la Luvru. Du-mă la Luvru !

— La Luvru ! strigă Capestang, sărind în spinarea „Săgeţii".

Caleaşca se urni. Şi cînd fu văzut acest bărbat cu hainele sfîşiate, înnegrit de fum, înroşit de sînge, călare pe calul lui apocaliptic, fără şa, mergînd lîngă portiera caleştii, cu înfăţişarea impunătoare, cu obrazul mîndru, cu privirile strălucitoare, mulţimea se dădu în lături şi din rîndurile ei izbucni un murmur de admiraţie, care se asemănă, poate, cu glasul gloriei.

Un sfert de oră mai tîrziu, mai mulţi cavaleri străbăteau în galopul cailor Meudon-ul. Erau Concini şi oamenii lui. Cu moartea în suflet, Mareşalul nu pierduse încă întreaga nădejde. Capestang şi Giselle îi scăpaseră. Dar el mai deţinea încă puterea, iar după spusele Léonorei, datorită acestei puteri el îi va prinde totuşi, chiar dacă cei doi tineri s-ar fi ascuns cît de bine.

Şi Concini, după ce se încinse cu revolverul unuia dintre oamenii săi, se îndreptă în goană spre Luvru. În capul lui, îşi întocmise planul. El intenţiona să vorbească astfel regelui Ludovic :

— Sire, vi l-am trimis pe ducele de Angoulême, cel mai temut duşman al Măriei Voastre, pe care l-am făcut prizonier eu însumi. Cît

despre Fanfaron, afurisitul mi-a scăpat astă-noapte. N-am mai reuşit să-l prind de viu. Nemernicul! A trebuit să-l afum în vizuina lui ca pe un urs; şi a murit. Îmi cer iertare că nu vi l-am putut aduce viu. Sînteţi salvat, Sire! Trăiască regele!

XV

FANFARONUL

Era aproape zece dimineaţa. Ludovic al XIII-lea, palid din pricina gîndurilor ce-l frămîntau, palid din pricina emoţiilor din ajun, palid din pricina acelei zile, în care, fără de Capestang şi-ar fi pierdut tronul şi viaţa, palid din pricina acelei nopţi albe petrecută în aşteptarea acelui semn pe care soarta îl face uneori oamenilor pentru a le arăta drumul ce-l au de urmat, stătea în faţa ferestrei, cu ochii ţintiţi spre curte şi spre poarta Palatului. Richelieu se afla acolo. Episcopul, cu buzele strînse, pîndea şi el şi îşi plimba privirile rătăcite asupra oamenilor care îl înconjurau şi se întreba:

— Cine îl va înlocui pe Concini? Luynes?... Eu?...

Luynes se afla şi el acolo şi făcea fel de fel de giumbuşlucuri pentru a-şi amuza regele. Ornano aştepta şi el, cu acea seninătate a comandanţilor pregătiţi pentru orice eventualitate. Se mai afla acolo şi o sumă de curtezani gata să strige: „Trăiască Regele", dacă Ludovic ar fi avut curajul să-l aresteze pe Concini, sau „Trăiască Concini", dacă s-ar fi realizat zvonurile care se auzeau. Toată această mulţime zgomotoasă umplea sala tronului în care se închisese regele.

Toată lumea ştia că se pregăteau mari evenimente. Toată lumea ştia că tînărul Cinq-Mars, arestat în acea noapte, era închis într-o cameră lăturalnică odăii în care fuseseră închişi ducele şi ducesa de Angoulême, arestaţi în acea dimineaţă. Toţi ştiau că Vitry se întorsese spre orele trei dimineaţa, aducînd veşti neştiute de nimeni şi că regele şi sfetnicii lui se strînseseră numaidecît într-o consfătuire ce durase destul de mult şi de la care nu transpirase nici o hotărîre. Din acel moment, Vitry şi cu douăzeci de gărzi aşteptau în curtea Palatului. Ce aştepta căpitanul? Nimeni nu ştia! Ce se petrecuse, oare, la palatul Ancre? Nimeni nu ştia şi nimeni nu se putea duce să vadă, căci era oprit să ieşi din Palat. O nelinişte înspăimîntătoare apăsa asupra Luvrului.

În sfîrşit, trebuie să adăugăm că, spre marea îngrijorare a lui Richelieu şi a lui Lynes, regele acordase o audienţă prizonierei sale, Violetta de Angoulême. Această întrevedere durase mai mult de o oră. După aceea, ducesa se duse în sala în care era închis ducele. Regele se văzuse şi cu Cinq-Mars. Iar apoi, gînditor, se reîntoarse în sala tronului şi îşi reluase locul de lîngă fereastră.

În momentul în care pătrundem în Luvru, era, după cum am spus, zece de dimineaţă.

Regele, în reveria lui tăcută, cu fruntea sprijinită în mîinile lui palide, gîndea :

— Așadar, voia să mă ucidă ! Așadar, Concini dorea tronul meu ! El... Léonora a îmbătat calul meu atunci, pe șoseaua ce ducea la Meudon. El, ea, au vărsat otravă în paharul meu în noaptea în care cavalerul a pătruns la Luvru... noaptea găleților, adăugă el surîzînd...

În acest moment, o rumoare de nedescris izbucni la poarta Palatului. Regele tresări și își îndreptă privirile în direcția aceea. Luynes, Ornano, Richelieu și cei cîțiva curtezani cărora le fusese îngăduit să rămînă în preajma regelui se apropiară în grabă.

— Ce se întîmplă ?, întrebă tînărul rege.

— O caleașcă s-a oprit în fața porții mobile, răspunse Ornano.

— O fată tînără și un bărbat străbat poarta mobilă. Ce ținută ! De unde vine nenorocitul acesta ?

— Sire, spuse Richelieu, mă duc...

— Nimeni să nu se miște, îl întrerupse regele.

Rumoarea creștea. Gărzile opreau drumul bărbatului despre care am vorbit. Iar acesta era Capestang. Iar fata era Giselle.

— Înapoi !, strigă șeful de post.

— Ei, strigă Capestang, cheamă-l pe domnul Vitry și spune-i că vin de la Meudon.

Îl zări pe Vitry, nemișcat în fruntea acelor douăzeci de oameni ai săi.

— Meudon !, strigă Capestang cu glas răsunător.

Căpitanul tresări și, fără să se întoarcă, strigă :

— Lăsați-l să treacă !

Capestang și Giselle pătrunseră în curtea palatului și se îndreptară numaidecît spre ușa care ducea la apartamentul regelui. În aceeași clipă, în spatele lor se auzi un galop de cai. O întreagă trupă de cavaleri pătrunse în curte. Cineva spuse :

— Concini !

Giselle se întoarse, îl văzu pe Concini și păli. Îl cuprinse de braț pe Capestang și îi spuse :

— Omul acesta a vrut să mă necinstească. Omul acesta a înspăimîntat-o atît de mult pe mama mea, încît a fost nebună timp de doi ani !...

Capestang înaintă spre Concini. Își dete seama că aceasta era continuarea bătăliei din Meudon. El sau Concini, unul din ei trebuia să moară. Își duse mîna la sabie și scoase un blestem înfricoșător. Sabia lui ! O aruncase atunci cînd o ridicase pe Giselle. Dar Capestang, fără sabie, înaintă mereu !

Într-adevăr, noul sosit era Concini. Descălecase. O rumoare neînțeleasă se abătu asupra Luvrului. Luvrul întreg înțelegea că marele eveniment se va petrece acum. Vitry, în fruntea oștenilor săi înaintă spre Mareșal. Era palid și părea șovăitor. Acolo sus, regele, Richelieu, Luynes priveau cu răsuflarea oprită.

Deodată, necunoscutul cu hainele sfîşiate, înnegrit de fum, sîngerînd, merse spre Concini. Mareşalul îi zări pe Capestang şi Vitry, care se apropiau de el.

— Capestang, răcni Concini. Înspăimîntătorul Capestang.

— Capestang !, scrîşni Richelieu.

— Capestang ! repetă regele gîfîind.

— Vitry ! urlă Concini, te somez să-l arestezi pe omul acesta, sau, mai bine...

În acelaşi timp îşi trase revolverul de la brîu. O tăcere apăsătoare se lăsă asupra acestei scene. S-ar fi auzit şi zgomotul respiraţiilor. Capestang privi în jurul lui, zări un revolver la brîul lui Vitry şi, cu un gest fulgerător, îl luă.

— Fanfaron ! Mizerabil ! Fanfaron ! Vei muri, urlă Concini.

Cei doi bărbaţi se aflau la o depărtare de zece paşi unul de altul. Concini, nemişcat, împietrit, cu faţa frămîntată de ură. Capestang continuînd să înainteze cu o nepăsare înspăimîntătoare. Giselle privea. Nici o clipă ea nu-şi întoarse privirile. Concini ţinti cu atenţie şi trase. Aproape în acelaşi timp, Capestang, fără să ochească, trase. Cele două detunături se contopiră. Iar cînd martorii acestui duel priviră, îl văzură pe Capestang înaintînd mereu iar pe Concini prăbuşit la pămînt.

— Concini, spuse cavalerul descoperindu-se : în numele Violettei, în numele Gisellei şi în numele meu, îţi iert tot răul pe care ni l-ai făcut... Mori liniştit, s-a făcut dreptate !

— Lorenzo a prezis aceasta, murmură Concini.

Sîngele îi ţîşni pe gură. Apoi rămase nemişcat... pentru vecie.

Scena aceasta durase maximum trei sau patru secunde. Curtea se umplu de lume. Cînd oamenii îl văzură pe Concini prăbusindu-se, un tumult izbucni în întreg Palatul. Atunci Vitry, luînd un pistol, strigă :

— Pentru dreptatea regelui !

Şi trase. Cinci sau şase gărzi făcură la fel. Din toate părţile veneau în fugă gărzi, ofiţeri, curteni. Rumoarea creştea, se dezlănţuia, în timp ce cîţiva oameni ridicară cadavrul pentru a-l duce în camera de gardă. Acolo sus, Ornano îl cuprinse în braţe pe tînărul rege, îl ridică şi îl arătă mulţimii strigînd cu glas răsunător :

— Trăiască regele !

O aclamaţie puternică izbucni în curte : Trăiască regele ! Trăiasca regele !

Ludovic al XIII-lea, foarte palid, se întoarse spre sfetnicii săi şi spuse :

— Acum puteţi striga „Trăiască regele !“, căci acum sînt rege.

— Trăiască regele ! Trăiască regele ! strigară curtezanii veniţi din sala tronului.

Cînd, după vreo oră, aclamaţiunile, felicitările, uralele de bucurie se liniştiră, Richelieu se apropie de rege, se înclină surîzînd cu zîmbetul lui menit să facă să tremure pe oricine şi glăsui cu vocea lui liniştită :

— Sire, am poruncit arestarea lui Capestang. Trebuie să fie condus numaidecît la Bastilia !

— Nu. Nu numaidecît, răspunse regele. Mai întîi am să-l întreb ceva. Dumneata, domnule Episcop, dumneata Luynes, dumneata Ornano și dumneavoastră domnilor, adăugă el adresîndu-se curtenilor, așteptați-mă în sala tronului unde voi veni să împlinesc prima mea faptă de rege, pentru că sînt rege într-adevăr. Vitry, condu-mă pînă la prizonier.

Vitry se grăbi să-l conducă pînă într-o cameră apropiată în care erau strînși Capestang, Giselle, Cinq-Mars, ducele de Angoulême și Violetta. La intrarea regelui, toți se ridicară în picioare. Angoulême și Cinq-Mars erau palizi. Rămaseră înclinați. Giselle era mîndră și vajnică. Capestang era nerăbdător. Numai Violetta părea tare liniștită. Tînărul rege înaintă pînă la Capestang și se opri... Atunci, Angoulême, Cinq-Mars și Giselle văzură un lucru nemaipomenit : regele se înclină în fața lui Capestang și îl salută...

— Sire, murmură cavalerul emoționat.

— Capestang, spuse regele, am să-ți cer o bunăvoință...

— Sire !

— Mi-o acorzi ?

— Sire ! Sire !

— Să te strîng în brațe, așa înnegrit de fum, și înroșit de sînge, cum ești. Cavalere, îmbrățișează-l pe rege și dă-i acolada pe care Bagard, fără teamă, i-a dat-o lui Francisc I...

O flacără străluci în privirile cavalerului. Șovăi o clipă. Apoi deodată îl cuprinse pe adolescent, îl strînse în brațe și îl ținu lipit de nobilul lui piept.

— Acum, continuă regele, e rîndul dumitale să ceri.

— Sire, spuse Capestang, vă voi cere două lucruri, două favoruri, pentru care voi fi recunoscător Majestății Voastre.

— Primul ? întrebă Ludovic.

— Iertare pentru fratele meu, pentru prietenul meu, marchizul Cinq-Mars, aci de față.

— Acordată fără nici o condiție ! Marchize, să nu mai conspiri !

— Trăiască regele ! strigă Cinq-Mars căzînd în genunchi.

— Bine ! Acum, a doua rugăminte, cavalere, spuse regele.

— Sire, răspunse Capestang, și de astădată glasul lui tremură, iertare pentru ducele de Angoulême, aci de față.

— Acordată, spuse regele, dar cu o singură condiție...

Și apropiindu-se de Angoulême :

— Duce, te supui condiției ?

— Da, Sire. Căci o condiție pusă de Dumnezeu nu poate fi decît onorabilă și vrednică de un gentilom.

— Iată condiția mea, spuse regele.

Se apropie de Giselle, se plecă și îi sărută mîna. Apoi puse această mînă delicată în cea a lui Capestang. Cavalerul era emoționat, fremăta de fericire.

— Copiii mei ! Dragii mei copii ! murmură Violetta.

— Sire, spuse ducele de Angoulême, emoționat și el. Majestatea Voastră îmi amintește un lucru pe care l-am știut în tinerețe și pe care nu-l voi mai uita niciodată. Dragostea este mai puternică decît ambiția, mai strălucitoare decît domnia, mai mare decît divinitatea... Fiule, vino în brațele mele, spuse el îndreptîndu-se spre Capestang.

Tînărul rege asistă cu vădită satisfacție la aceste scene emoționante. Apoi îl luă cu sine pe Capestang, promițînd să-l trimită cît mai repede logodnicei sale. Pătrunse în sala tronului, plină de curtezani. Și luîndu-l de braț pe cavaler păși drept spre tron.

— Domnilor, strigă el cu o voce răsunătoare, în mijlocul murmurului de uimire și de pizmuire care saluta soarta fericită a lui Capestang, vi-l prezint pe Fanfaron Vi-l prezint pe Cavalerul regelui ! Vi-l prezint pe omul care mi-a salvat viața de două ori și tronul de trei ori. Domnilor, vreau să folosesc acum privilegiul meu domnesc, care este de a vorbi primul, de a saluta cel dintîi pe omul care a dovedit lumii întregi că puterea sufletului, noblețea și curajul sunt armele cele mai înspăimîntătoare care au fost puse la îndemîna omenirii ; Domnilor, regele Franței strigă : „Trăiască Fanfaronul !"

Și regele, coborînd de pe tron, îl conduse pe Capestang ținîndu-l de braț, prin toată sala tronului, în timp ce pălăriile erau aruncate în aer, în timp ce vreo douăzeci de gentilomi, trăgînd săbiile, prezentară armele, în timp ce o mare aclamație izbucni și, străbătînd ferestrele, se răspîndi pretutindeni, peste întreg Parisul :

— TRĂIASCĂ FANFARONUL !

Ne mai rămîne, acum, să spunem cîteva cuvinte despre Cogolin. În dimineața zilei în care îl văzuse pe cavaler plecînd ca o furtună, făcu un gest ca și cum ar fi vrut să-și smulgă părul din cap, constatînd că stăpînul său, în loc să se grăbească spre vreun tripou, așa cum nădăjduise un moment, se depărta de Paris. Se mai mîngîie, totuși, cînd numără pistolii care mai rămăseseră în punga pe care i-o dăruise Cinq-Mars. Din nenorocire pentru el, după ce își petrecu toată ziua așteptîndu-și stăpînul (care nu se reîntorsese la han), ieși la lăsarea nopții în căutarea cavalerului. Ajungînd în colțul străzii Dauphine, fu atacat de o bandă de pungași, care îi furară punga și-l milostiviră cu cîteva lovituri în spate.

A doua zi dimineața se pregătea tocmai să părăsească ospătăria pe care, pe bună dreptate o numea „La Jalnica întîlnire", cînd Maestrul Garo veni la el și îl angajă să-i spele vasele. Cogolin primi numaidecît, socotind că prin slujba lui însăși va locui în bucătărie. Spre prînz, Cogolin spăla vasele în bucătărie. Maestrul Garo veni la el și îl vesti că un cavaler vroia să-i vorbească. Cogolin, rușinos și bănuitor, înaintă spre un ofițer regesc care pătrunsese în curte.

— Dumneata te numești Cogolin ? întrebă ofițerul cu glas aspru.

— Da, Monseniore, răspunse Cogolin tremurînd. Iată Ghinionul, gîndea el, iată ghinionul care vine să mă doboare. Oare domnul cavaler a

făcut iarăşi vreo năzbîtie ? Desigur că sînt învinuit de complicitate. Voi fi spînzurat.

— Urmează-mă la domnul cavaler al regelui, mai spuse ofiţerul.

— Am ghicit ! murmură Cogolin în sinea lui. Sărmanul Ghinion !

Îl urmă pe ofiţer. Fu condus în faţa palatului din strada Barrès şi fu silit să intre în acel palat a cărui cheie o furase de la Lanternă. Deodată, se simţi tras de urechi. O voce îi strigă :

— Cum se face, domnule caraghios, că nu te-am văzut de trei zile ? Vei fi întotdeauna la fel ? Ei drăcie ! Întodeauna vei trage cu urechea şi vei visa verzi şi uscate, în loc să-mi perii hainele şi să-ţi iei bani ?

— Domnule cavaler ! strigă Cogolin trecînd brusc de la mîhnire la bucurie.

— Da, dragul meu Cogolin. Hai, grăbeşte-te să-ţi iei banii care sînt în acest cufăr şi pe care ţi-i dau ţie şi apoi leagă cufărul în spatele caleştii care se află în curte. Grăbeşte-te, căci peste o oră plecăm la Orléans.

— Ducaţi ! Un cufăr întreg ! strigă Cogolin.

— O avere regească ! spuse Capestang săltînd un sac care se afla pe masă.

— Ei, făcu Cogolin, înnebunit de fericire la vederea atîtor galbeni, rugăciunea lui Mercur v-a făcut să cîştigaţi atîta bănet ?

— Da, răspunse Capestang cu glas grav, şi iată partea ta.

— Trăiască Providenţa ! urlă Cogolin.

Şi începu să numere. Află astfel că partea lui se ridică la douăzeci şi cinci de mii de livre. Dacă Cogolin nu înnebuni, aceasta se datoră unui singur fapt : în fundul sufletului avea o mare filosofie care este totodată cel mai bun remediu împotriva soartei fericite sau nenorocite, împotriva norocului şi-a ghinionului...

Escortat de credinciosul lui valet, eroul acestei povestiri se îndreptă spre Orléans unde-i găsi pe ducele de Angoulême, pe Violetta şi pe Giselle adăpostiţi la palatul lor. O lună mai tîrziu, Capestang se căsători cu fiica ducelui de Angoulême.

SFÎRŞIT

CAVALERUL REGELUI

LACRIMI ŞI SÎNGE

CĂLĂUL NEGRU

PRIZONIERUL DIN BASTILIA

Tehnoredactor : **Sandu Ştefănescu**
Dat la cules : 24.03.1992. Bun de tipar : 16. 04.1992. Apărut : 1992. Coli editoriale : 44,10. Coli de tipar : 29. Format : 16/70 × 100.
Comanda nr. 20144
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „CORESI"
ISBN 973-95397-0-4

„Cavalerul regelui" –

PATRU ROMANE

- CAVALERUL REGELUI
- LACRIMI ŞI SÎNGE
- CĂLĂUL NEGRU
- PRIZONIERUL DIN BASTILIA

ÎNTR-UNUL SINGUR!

EDITURA „KING" S.R.L.

ISBN 973-95397-0-4

Lei 408
2TL
Total 410 Lei